ΓΝΩΜΟΛΟΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΛΑΤΙΝΗ,

Ἐκ ἰωάννου τοῦ στωβαίου ἐκλογῶν τῶν παραινετικῶν συγκομισθεῖσα.

GNOMOLOGIA GRAECOLATINA:

Hoc est,

Insigniores & uetustiores Sententiæ Philosophorum, Poetarum, Oratorum & Historicorũ, ex magno Anthologio IOANNIS STOBAEI excerptæ, & in Locos supra bis centum digestæ.

Accessit præterea Ὄνειρος, uel Ἀλεκτρυών, id est, Somnium, uel Gallus, Dialogus Luciani, lectu iucundissimus: in quo deliria Pythagorica de Animarum migrationibus in uaria corpora exagitantur: & quòd pauperum & mediocrium uita hominum cōditio sit optima & tranquillissima, ostenditur: Græcè & Latinè. Adiecto etiam Commentariolo, in quo loci difficiliores explicantur.

Per MICHAELEM NEANDRVM Sorauiensem.

BASILEAE:

AMPLISSIMIS ATQVE SAPIENTISSIMIS VIRIS D. CONSVLIBVS ET *Senatoribus in inclyta Generosissimorum Comitum à Mansfeld, &c. Islebia, suis dominis atq; patronis colendissimis*

S. D.

πᾶν ἀρχαιότητι διαφέρον αἰδέσιμον.

Rectè[a] & uerè dixit Diuus Basilius Cæsariensis, Cappadociæ Episcopus, propter pietatem & eruditionem singularem nō immeritò Magnus cognominatus, Sapientissimi Viri & Domini colendi, quòd quæ à ueteribus dicta sunt, pluris semper faciamus, tum quoq; maiorem fidem & honorem ipsis tribuere soleamus: uel quod [b] contra aliorum quamuis magnorū etiam uirorum sententiam [c] *αἳ δὲ ἀοιδαὶ εἰς ἔτος ἐξ ἔτεος γλυκερώτεραι εἶεν ἀείδειν*, ut ille ait: uel etiam quòd *παλαιοὶ ἅμα κρείττονες καὶ ἐγγυτέρω θεῶν ἐγένοντο*, id est, quod maiores nostri seu ueteres, uiciniores Deo fuerint & origini, ideoq; uerius & dexterius etiam de rebus iudicare, disserere, & præcepta omnium uir

a. Dictum Basilij: Antiqua gratiora nouis & recentibus.

b Τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι, ἥ τις ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται quemadmodum apud Homerum sapientissimū poëtarum regē dicitur odyss.

ε, νέος γὰρ ὁρῶν ἐλαιώνων ut est apud Athenæum.

c. Apollonius in fine 4. libri Argonautici carminis.

tutũ tradere potuerint quàm nos αὐτῶν ἀπόγονοι extrema fæx & amurca mundi, quemadmodũ à Platone illo θαυμασιωτάτῳ in Philæbo ſapienter quamuis ab homine Ethnico dicitur.

Veterum autem mentionẽ faciẽs, non loquor iam tantũ de gnomologijs, ſeu illis qui hypothetas, hoc eſt, rectè & honeſtè uiuẽdi præcepta, breuibus quibuſdã dictis incluſa, ſuis hominibus ſcripſerunt: quales ſunt qui Sapientũ nomine apud ueteres recẽſentur, uel etiã Heſiodus, Theognis, Phocylides & Pythagoras poetæ antiquiſsimi & ſapientiſſimi: Iſocrates quoq; rhetor ille μυστικώτατος, & aliquot alij qui hoc argumẽtum cũ apud Græcos tum apud Latinos, ut Seneca pectus illud caſtiſsimum & ſapientiſsimum, & Mimographi, de quibus adhuc Publij parænẽſes extant, ex profeſſo tractarunt: ſed de omnibus ijs ſeu oratoribus ſeu philoſophis, ſeu poëtis ſeu hiſtoricis, ſeu philologis etiã quales adhuc habemus, Athenæum cum Suida apud Græcos, Latinos uerò Gellium cum Macrobio, & de recẽtioribus Petrum Crinitum cum Cælio Rhodigino, ſeu quocunq; tandem nomine cenſendos quis eos exiſtimet, ex quibus cùm alia tum maximè doctrinas utiles de morum, ſtudiorum ac deniq;

Sapientes Græcorum quid docuerint.

Heſiodus, Theognis, Phocylides Pythagoras Iſocrates rhetor. Seneca.

Publij Mimographi Mimi, à Seneca & Macrobio & Gellio citari.

Qui philologi adhuc hodie extẽt tum apud græcos tum

deniq; totius uitæ honesta & liberali insti- tutione petimus.

In ijs ueterũ sapientissimis scriptis quàm multa proponantur à doctrina Christiana non abhorrentia, & in uita de pluribus singulos admonentia, ij nouerunt qui in ueterum autorum lectione non indiligenter uersari solent. Pindarus ille μεγαλοφωνότατος poëta, quemadmodũ antiquissimus ita quoq; σεμνότατος, & qui in omnibus prope hymnorũ suorum uersibus ad tædium usq; repetere & occinere nunquam desinit, [a] omnes omnium hominum conatus sine Deo esse irritos, in Pythijs celebrans, Xenocratem Agrigẽtinum, eiusq; filium Thrasybulum scribit Chironem Centaurum Thessalum & plerorunq; in Græcia præstantium uirorum præceptorem eximium, ideoq; omnium scriptis & monumẽtis commendatum Achilli Pelei filio suo, discipulo adhuc tum puero inculcare assiduè solitum, doctrinam de pietate erga Deum, & reuerentia parentibus debita ijsq; semper præstanda, hoc est uirtutes primi & secundi præcepti Decalogi, sic enim canit:

Φαντὶ μεγαλοσθενεῖ φιλύ
ρας ὑὸν ὀρφανισομένω πηλῄιδα πα
ραινεῖν, μάλισθα μὲν κρονίδαν

etiam latinos ueteres & recentiores.

a. Ἐκ θεῶν γὰρ μήχαναι πᾶσαι βροτιαῖς ἀρεταῖς καὶ σόφοι καὶ χερσὶ βιαταὶ, περίγλωσσοι τ' ἔφυν, id est pythiorũ. Et ibidẽ hymno 8. τὰ δ' οὐκ ἐπ' ἀνδράσι κεῖται, δαίμων δὲ παρίσχει, & sexcenta alia ubique apud ipsum inuenias.

Sexto hymno pythiorum.

βαρυόπαν στεροπᾶν κεραυνῶν τε πρύτανιν,
θεῶν σέβεσθαι.
ταύτας δὲ μὴ ποτε τιμὰς
ἀμείρειν γονέων βίον πεπρωμένον.

Eo quid poteſt magis pium dici ab homine, ut loquimur, ethnico? Aut quid habet hæc doctrina abſurdi? An non idem dicit quod ſcriptura, dum iubet Deũ ante omnia diligere, ipſi ſoli fidere, & parentes quoque debito honore afficere, poſtquam prius Deo ſuum reddidimus, quemadmodum Pindarus id ita fieri iubet & præcipit? Ordo quoquè legis diuinæ, quæ eſt ipſa lex naturæ, cuius ab initio omnes gentes ſemper fuerunt participes, id ita exigit, ut ex primo præcepto, deinde tanquam ex fonte fluant uirtutes reliquorum, quas Deo & proximo debemus.

Sic apud Suidam extat narratio ualde pia de Thulide Rege potentiſsimo, quiq; imperitaſſe ſcribitur toti Aegypto. Is potentia & fœlici omnium rerum ſucceſſu elatus, cum cuperet ſcire an etiam Rex aliquis in mundo, ipſum potentia & opibus præcederet, acceſsit ad templum Serapidis, ibiq; conſulto de ea re oraculo, reſponſum accepit in hunc modum, his uerſibus,[b]

πρῶτα θεὸς μετέπειτα λόγος καὶ πνεῦμα σὺν αὐτοῖς,

b. Extant apud Suidã

Σύμφυτα

Ξύμφυτα δ' ἐν ἑνὶ πάντα τάδ', ἐστὶ καὶ εἰς ἓν ἰόντα, ὃ κράτος αἰώνιον· σὺ δὲ ὠκέσι πόσσι βάδιζε θνητέ, ἀΐδηλον διάγων βιότοιο τελευτήν.

Moxq́; inde digressus, à proprijs ministris miserè interfectus perijt, pœnamq́; superbiæ dignã luit. Quid uerò hoc responso, quod fortè diabolus etiam inuitus protulit, Deus gentibus ueri Dei ignaris indicare uoluerit, mediocriter institutus facile iudicabit.

Sic Philippo Regi Macedonum potentissimo, ideoq́; arrogãtissimo, patri Alexandri, cui ob res suas præclarè gestas Magni nomen traditum accipimus, oraculum roganti quomodo hostibus posset esse superior, hoc uersu responsum est:

[c] Ἀργυρέαις λόγχαισι μάχου καὶ πάντα νικήσεις.

Voluit iudicare nihil esse ita arduum, quod non auro expugnari & cõfici posit, quemadmodũ id quoq; Philippus Plutarcho referẽte, fertur dixisse:[d] Nihil ita minutum, arduũ, accessuq́; difficile esse, ὥστε μηδὲ ὄνον πρόσελθεῖν χρυσίον κομίζοντα, quo non penetret asinus auro onustus,[e] κέρδει γὰρ καὶ σοφία δέδεται. quemadmodũ apud Pindarum est de Aesculapio fulmine Iouis interfecto, quòd egreßsis suæ profeßsionis limitibus iam uita functos, uitæ iterum restitueret.

in Thulide. Quamuis ibi corrupti nec integri legantur, præter primum.

c Vide apud Erasmũ in Chiliadibus prouerbiũ: Argenteis pugna hastis.

d. Apud Plutarchum in Apophthegmatis Philippi.

e. 3. Hymno pythiorum.

Historia extat apud Herodotum lib. 5.

Hipparcho Pisistrati Atheniensium Tyranni filio, ante interitum dormiẽti uir quidam tetra & grādi specie inter cætera hunc uersum uelut insusurrauit in aurem:

οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν οὐκ ἀποτίσει.

Doctrina est quod Deus puniat improbos, cum sit osor omnis iniquitatis acerrimus, quemadmodum id Psalmi & singulorum experientia testantur.

Ad eundem modum Pausaniæ Lacedæmonum duci post interfectam uirginem quam patri ciui Byzantio eripuerat, aliquot continuis noctibus idolum assistere uisum est, quod inculcauit ei hunc uersum, sine intermissione repetitum:

Apud Plutarchum in libro de ijs qui tarde à Deo puniuntur.

βαῖνε δίκης ἆσσον· μάλα τοι κακὸν ἀνδράσιν ὕβρις.

Id est, Pœna tuenda tibi est, affert iniuria cladem. Et infinita similia alia passim obseruabit, qui uolet Herodotum, Xenophontem, Thucydidem, Aristotelem, Platonem, Athenæum, Suidam, Pausaniam, poëtas quoq;, Homerum, Pindarum, Euripidem, Sophoclẽ, & alios Græcos ueteres scriptores, historicos, philosophos & oratores. Vbi quamuis sæpe alia agentes, tamen uel aliorum sapienter dicta de morum & uitæ gubernatione inculcant: uel etiam ipsi uiri eruditione, sapientia, & alijs moralibus uirtuti-

bus præstantes, erudita breuitate quæ non minus gratiæ & bonæ doctrinæ continent, similia præscribunt.

Id cum obseruassent uiri sapientes, ut consulerent illorũ utilitati qui authores omnes nec habere, nec etiã euoluere integros possunt, uel ob temporis inopiã uel quamcũq; aliam causam, ex optimis quibusq; authoribus quæ erant maximè insignia, & doctrinas ac admonitiones salutares de omnibus uitæ casibus proponerent obseruata ac descipta, in certos locos quos cõmunes in scholis uocare consueuimus, retulerunt.

Fuerunt autem apud ueteres cùm alij qui eum laborem discẽtium causa susceperunt, tum maximè Ioannes Stobæus præclaram operam in ea re studiosis & φιλοκάλοις omnibus nauauit, & meritò palmam in eo argumento reliquis longè præripuit, dum quæ ipse per omnem suam ætatem nulli parcens labori asſiduo indefessoq; studio, ex optimis græcis autoribus amplissimis & uetustissimis librorum thesauris obseruata depromp sit, omnibus, gemmis & margaritis longè pretiosiorem thesaurum, hoc est, grauissimas & illustrissimas græcorum sententias, historias elegantissimas & exempla memorabilia studiosis reliquit, opus mellitissi-

Ioannes Stobæus τῶν γνωμολόγων διδάχος.

mum & floridissimum, officinam seu apothecã, diuerso genere nobiliũ aromatum impletam, præclarum & nunquam satis laudatum illud Anthologium, è quo tanquam ex diuite penu, ac omnis humanæ sapientiæ ueluti speculo nitidissimo, ueterum Græciæ sapientum consilia, præcepta, doctrinas, de quacunq; re quæ in uita incidere potest, cuiuscũq; etiam sint seu ordinis, seu professionis homines, petere quilibet abundanter & sufficienter ad omnis generis usus in omni uita possunt.

Id opus eximium & incomparabile post ipsum Stobæum totum debemus clarissimo & longè doctissimo uiro D. dño Conrado Gesnero, medico Tigurino præstantissimo, linguarumq; & artium honestarum cognitione excellenti, ac rerum infinita prædito, polyhistori sapientissimo, & de bonis studijs præclarissimè & longè optimè merito. Is enim primus sublatis multis mendarum millibus, eum authorẽ græcolatinum, suo labore & studio, cũ bonis omnibus communicauit, & notiorem multis quoq; fecit: cũ antea ex æditione Veneta, sine uersione, corruptissimus, apud paucos tãtum aliquot sine usu communi, paucissimis quoquè notus, ut claudus quidam sutor in lucem nun-

quam

quam prodiens delitesceret.

In eo autore cùm essent de tota uita honestè & prudenter instituenda, multæ utiles ac salutares commonefactiones, tum quoque quàm plurima alia φιλίππικοι maximè grata & commoda, sæpe multi boni uiri optarũt, ut quæ essent maximè insignia, illustria, rotunda & arguta, quæque facilè memoriæ hærerent, etiam pauperibus, qui ad eum legendum uel propter pretij magnitudinem non admitterẽtur, tum quoque occupatis, & scholasticis in schola adhuc sub præceptore discẽtibus, ea nota quis faceret. Fui & ego de illorum numero, qui id nõ rarò optare sunt soliti. Verùm hactenus nemo est repertus, qui eam operam discentibus præstare uoluisset: uel quòd qui id commodissimè & felicissimè perficere potuissent, alijs rebus fuerunt occupati: uel etiam quòd quibus ocium abundè satis fuisset, labores & molestias ferre noluerint, de pauperum adolescentum studijs iuuandis & promouendis parum solliciti.

Quia uerò hactenus nemo est inuẽtus, qui eum laborem in se susciperet, ego excitatus cùm aliorum amicorum monitis, tum uerò maximè doctissimi & clarissimi uiri Domini Ioannis Oporini Typographi Basiliensis

cele-

celeberrimi domini & amici mei colẽdi & bene de me meriti, qui unà mecum iampridem tale quidpiam ex Stobæo pro adoleſcentibus deſiderarat, quæ erant in Stobæi amplo illo Anthologio maximè inſignia, rara, breuia & expedita: hoc eſt, lectiſsimas & ſapientiſsimas ueterum græcorum ſapientum ſententias de morum, ſtudiorum, ac deniq; totius uitæ honeſta gubernatione excerpſi, ac in locos ſupra bis centum cõgeſsi, ut hac ratione ex umbra quaſi Stobæi labores utiliſsimos in lucem producerem, hoc eſt, pueris etiam notos facerem quos maximè à primis & teneris ſtatim annis, ſalutaribus præceptis imbui eſt operępretium, cum ſimus multò tenaciſsimi eorũ quæ rudibus annis imbibimus.

Gnomologia & plenior & luculẽtior ex omni generis ueterum græcorum & latinorũ ſcriptis cõfecta.

Potuiſſem autem augere ſingulos locos ſingulis acceſsionibus ex ijs autoribus & ſententijs quas Stobæus non attigerat, uerũ quia paulopoſt daturi ſumus integram & plenam gnomologiam, iam multis annis ex non protritis aut uulgaribus Græcis autoribus, ſed optimis & uetuſtiſsimis quibuſq; cùm patribus tum philoſophis, oratoribus, poëtis, hiſtoricis & alijs magno labore & ſtudio à nobis confectam: nec etiam adoleſcentes in præſenti gnomologia illam tunc operam

operam desiderabant, ab eo labore libenter quieuimus. Non potuimus tamen nobis omnino temperare, si qui loci uel breuiores erant, paucioresq; sentētias habebāt, quemadmodum solet accidere, uel alia quædam accessionem seu declarationem quandam faciliorem requirebāt, ne quædam alia quæ inter describendum fortè occurrebant, unà adderemus. Studuimus autem sedulò ut illa essent eius generis, quæ non apud quemuis autorem Græcum haberentur, sed & rara & antiqua, & apud paucos quosdam autores extarēt, ut uel ipsa raritate, tum quoq; antiquitate, studiosis adolescentibus commendatiora ipsa efficeremus.

In horum gratiam præfiximus etiam Catalogum autorum Græcorum, ex quorum testimonijs gnomologiam cōfecimus. Vbi plerunq; id efficere conati sumus, ut nō tantum nuda autorum nomina recēseremus, sed obiter etiam de uita, moribus & scriptis ipsorum unà diceremus. Cum non parum sæpe referat scire qui, quibus moribus, ac uirtutibus præditi fuerint illi, ad quorum præcepta, consilia & monita uitæ nostræ actiones conformamus. Sæpius etiam fortius feriant & moueant quæ à bonis & probatis autoribus profecta esse cognouimus. Tum etiam

Catalogus Autorum Græcorum ex quorum testimonijs congesta est gnomologia.

etiam ideo eam operam nobis sumpsimus, ut hac ratione adolescentibus ostenderemus, qui boni authores, quibus de rebus scripserint, quae argumenta tractarint, ut de magna turba certos aliquos quos sequantur eligerent: scirent etiam quorum scripta adhuc extent: qui uerò non sine studiorum iactura, maxima temporũ iniuria, sint amissa. Ideoq; plerũq; ipsa scripta cum autorum nominibus studuimus coniungere, adscriptis quoq; nonnunquam doctorũ uirorum de autoribus testimonijs. Eam uerò cõmentatiunculam de praecipuis & praestantissimis, longeq; optimis ueterum Graecorum scriptoribus cõfecimus è Suidae philologia, Aeliano, Athenaeo, Diogene Laërtio, Conrado Gesnero, Gyraldo, Volaterrano, & aliquot alijs, ipsis quoq; autoribus, quorum scripta ad nos usq;, à temporum iniuria conseruata, peruenerunt: putantes hãc opellam honestis adolescentibus non ingratam, nec etiam inutilem prorsus futuram.

Adiecimus etiam ad finem libri Dialogum Luciani, Somnium seu Gallum Graecolatinum, iam olim ab Erasmo Roterodamo politioris literaturae primo nostro tempore, repurgatore conuersum, & iam nunc nostro quodam cõmentariolo illustratum.

Dialo-

Dialogum, inquam, festiuissimũ pariter & lepidissimum, si quisquam inter Luciani lucubrationes est alius. De argumento uerò quod tractat, quodq́ue est iucundissimum, miroq́ue sermonis artificio elaboratum, in Dialogi principio dicitur.

Exhibemus ergo nũc adolescentibus studiosis, in uno quasi fasce tres libellos simul coniunctos, omnes argumẽti amœnissimi, plausibilis, & iucũdi: unde & cùm ipsi, tum denique cuiuscunq́ue ordinis homines, præcepta uitæ, sapiẽtissimas & antiquissimas ueterum sapientum sententias, παραινέσεις utilissimas, argumentum scribendi & dicendi luculentissimè depromẽt, de quacunque etiam materia dicere instituerint: linguam quoque Græcam commodissmè inde, tum alia quamplurima in uita communi necessaria pariter & iucunda, cum uoluptate, & studiorum suorum fructu, maximè addiscent. Quare speramus gratiã nos apud eos ituros aliquã, pro labore, quem commodis ipsorum semper studẽtes, describendo, colligendo, disponendo & conferendo libenter sustinuimus: in reliquum etiam daturi id operam sedulò, ne pro nostra tenuitate ipsorũ studijs etiam porrò malè unquã consulatur: quando cum ipsis pleraq́ue etiam

alia

alia communicabimus, omnia argumenti antiquiſsimi, utilis & plauſibilis, quęq; iampridem in aduerſarijs repoſita ipſis, ad tempus commodum ſeruamus.

Quia autem cupiebam huic lucubrationi meæ inuenire alicubi uiros præſtantes & ſapiētes quorum patrocinio fretus eam publico cōmitterem, Ampliſsimi & prudentiſſimi Viri Cōſules, & Senatores ſapientiſsimi, Domini & Patroni colendi, uobis eam & ueſtræ ſcholæ frequentiſsimæ & laudatiſsimæ inſcribere uolui: quod mihi ita perſuaderem eos tum demum hunc laborem approbaturos, qui & ipſi in literis non infeliciter uerſati eſſent, & ad pietatis, bonarum artium atque linguarum ſtudia fouenda, iuuanda & excitanda eſſent alacres & prompti: optimisq; tantū pietate, eruditione, conſtantia, ſimilibusq; uirtutibus præſtantiſsimis uiris Scholam, Eccleſiā atq; Rempublicam ſuam adminiſtrandā & gubernandam ſalutaribus conſilijs, & monitis pijs atque honeſtis committerent. Id uerò uos ita fideliter facere ſolere nouimus, ut facilè eam laudem quaſi alijs præreptam, tanquam propriam & hæreditariam, uobisq; tantùm relictam, conſtanter tueamini.

Habuit hactenus ueſtra Eccleſia multos præſtan-

præſtantes uiros, habet nunc Reuerendiſ-ſimum & clariſsimum uirum, pietate & eruditione præſtantem D. Eraſmum Sarcerium ueſtræ Eccleſiæ & uicinarum in comitatu Mansfeldenſi inſpectorẽ fideliſsimum, de ſcholis & Eccleſia multis ſuis pijs & ſalutaribus ſcriptis, cùm apud uos, tum alibi præclariſsimè meritum, & adhuc indies prolixius de ea merentem. Habet quoq; in uicina inclyta Mansfelda doctiſsimum uirum D. M. Cyriacum Spangenbergum dominum & amicum meũ, fratris mihi loco ſemper colendum & amandum. D. quoque Michaëlem Cælium ibidem docentem, uirum pietate, eruditione & ætate grauem & uenerandum. Doctiſsimum quoque uirum D. M. Hieronymum Mencelium conterraneum meum dilectũ, & multos alios qui in Eccleſia ueſtra ſyncerè & conſtanter docent. In ſchola uerò ueſtra, inclyta, celebri & frequenti, & de laudanda liberalitate Generoſiſsimorum Dominorum ueſtrorum inclytorum comitũ à Mansfeldt, &c. inſtituta audit docentem ueſtra clariſsima iuuentus, tum quoque unà alij adoleſcentes, qui ueſtræ ſcholæ laude exciti ad uos diſcendi cauſa ſe conferunt, doctiſsimum & optimum uirum inſignem formandæ iuuentutis ar-

Eraſmus Sarcerius ſuperintendens Eccleſiarũ in comitatu Manſfeldenſi paſtor Eccleſiæ Islebianæ.

Cyriacus Spangenbergus paſtor Eccleſiæ Manſfeldenſis.

tificem D. M. Rodt. & alios quosdam eruditione, gratia & industria, diligentia quoque docendi fideliter præditos. Nihil nunc dicã de aliis uiris, claris & præstantibus doctoribus, magistris, & aliàs insigniter eruditis uestris ciuibus, qui partim uobiscum in uestra ciuitate honestis disciplinis, & legibus honestissimè constituta agunt, partim etiam alibi apud exteros sua eruditione, prudentia, pietate & uirtute Scholis, Ecclesiæ, Reipublicæ & communi hominum societati & saluti operam suam præclarè nauant.

Ex iis hactenus non pauci, omnes præstãtes uiri, cùm laude alibi, tum in Ecclesia docentes, tum quoque in Republica præclarè uersantes, optimè de me mereri studuerunt. Volui ergo etiam hoc nomine, hunc librum ad uos ablegare, ut & ipsis in uestra Vrbe suauissima patria natis & educatis, & ipsius maximè opera eò prouectis, ut iam sint uobis & suis ornamento, sibi quoque & ipsis & hominum societati emolumento, apud uos gratias agerem: simul quoque tantam felicitatem qua uestra urbs ob tot præclaros uiros eximiè est ornata, uobis amplissimi Domini ex animo gratularer. Præterea uolui etiam scholæ uestræ (in qua multa præclara ingenia in pietate, bonis moribus, honestis

nestis artibus ac linguis dextrè ac fideliter à præceptoribus eruditis instituuntur) studia quantum quidem in me esset pro mea portione excitare, ac hoc nostro labore, ut speramus, ipsi non ingrato nec quoq; infrugifero futuro, eiusdē honestos conatus iuuare.

Ac spero quæ hoc animo ad V. P. mitto, uos benignè ac humaniter accepturos ac Neandrum, nunc non amplius suum, sed uestrum etiam χρύσει καὶ κλήσει ὡς φαμὲν παροιμιαζόμενοι uobis commendatum habituros. Id uerò ut faciatis amplissimi & prçstantissimi Domini, Consules & Senatores sapientissimi, uestras præstantiss. officiosissimè iterum atque iterum rogatas cupio. Pro eo officio ego uobis contra prudentissimi uiri meam operam, studiū & gratitudinē perpetuam, cum omni obseruantia promitto. 28 Martij Anno M. D. LVII.

V. Præstant.
addictiss.

Michaël Neander
Sorauiensis.

OPTIMO AC DOCTISS. VIRO D. IOANNI OPORINO, TYPOGRAPHO CELEBRI IN INCLYTA BASILAEA, SVO DOMINO ET AMICO MICHAEL NEANDER SORAVIENSIS

εὖ πράττειν.

Πέμπω νῦν πρός σε ἐλλογιμώτατέ τε καὶ φίλτατε Ὀπωρινέ, ἅπερ παρ' ἐμοῦ σὺ ᾔτησας, καὶ ἐγὼ ὑπεσχόμην, ἐκλογήν τινα ἢ ἐπιτομὴν τῆς μεγίστου ἀνθολογίου τοῦ Στοβαίου, ἢ ὅπως οὖν τις αὐτὸ ὀνομάζοιεν ἄν, ἵνα κατίδῃς ἐμὲ οὐ μόνον τῷ λόγῳ ὑπισχνούμενον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἔργῳ διαπράξαντα, καὶ σπουδαίως τε καὶ ἀκριβῶς ἐξειργασμένον. Σοῦ μὲν οὖν νῦν ἔργον, καὶ ταύτην τὴν ἐν τῷ νυνὶ ἀπεσταλμένην βίβλον, ὡς οἷόν τε τάχιστα ἐκτυπῶσαι, καὶ τοῖς νέοις κοινὴν ποιῆσαι, ἵνα ξύμπαντες οἱ περὶ ταύτην τὴν σπουδὴν διατρίβοντες ἅμα μὲν μετασχῶσι, ἅμα δὲ τὰς ἐξ αὐτῶν ἐπικαρπίας λάβωσι.

Σὺ γὰρ καὶ ἄλλως τε ἦθος σοῦ πρὸς τὰ καλὰ γράμματα εὐφυές· καὶ τὸ εὔνουν πρὸς ἅπαντας τοὺς φιλομούσους, τοῦτον μόνον πασῶν τῶν πράξεων σοῦ σκοπὸν ἕνα ποιεῖς, καὶ νύκτας τε καὶ ἤματα πάντα πλείστην ἐπιμέλειαν περὶ τούτου ἔχεις, ὥστε τὰς τέχνας πλεῖστον ὑπὲρ τὸ βέλτιον ἐπιδοῦναι εἰς πολλὴν εὐπορίαν, καὶ τὴν νεότητα ὠφεληθῆναι, οὐ μὴν δηλαδὴ τὰ τυχόντα, ἀλ-

λὰ τὰ

λὰ τὰ χρησιμώτατα δημοσιευόμενος καὶ ἄριστα. Ἀντὶ ταύτης δὲ τῆς εὐεργεσίας σοι χάριν ἐξοῦσιν ἅπαντες οἱ φιλόμουσοι, βίβλων τε ἀρχαίων καὶ ὠφελίμων ἐπιμέλειαν ἔχοντες, ὅτι σοῦ τὸν Νέανδρον τόν σου προτρέψαντος καὶ ἐποτρύνοντος, νῦν καὶ πενέστεροι χρῆσθαι τῇ τοῦ Στοβαίου γνωμολογίᾳ δύνανται, ἧς πάντα τὸν παρελθόντα χρόνον ὀλίγοι τινὲς τῶν πλουσιωτέρων καὶ ἐπισημοτέρων μόνον κεκοινωνήκασιν. ὅτι παῦροί τινες τὸ μέγιστον τοῦτο βιβλίον, ἀνθολόγιον δῆτα τοῦ Στοβαίου, διὰ τὸ τοῦ ὠνοῦ μέγεθος καθὼς οἱ πλείω κεκτημένοι ἀγοράσαι οἷοί τε γεγένασιν, οὐδὲ οἱ παίδων ἐν τοῖς σχολαστηρίοις μαθητευθέντων, καὶ καταδεεστέραν ἔτι φύσιν ἐχόντων, τοῦτο ἰδεῖν ἢ ἀναγινώσκειν ἐδύναντο.

Οὐ μὲν ἀμφισβητῶ πολλοὺς παρ' ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν πολλῇ ἐπιστήμῃ εἰς τὸ πλάτος κοσμίους ὄντας ἄνδρας, κρίσει τε καὶ φύσει πολὺ κρείττους, κοσμιωτέρως καὶ καλλίονι τάξει τὰ ἄριστα καὶ χρησιμώτατα συντόμως συντεταγμένα, εἰς ἐπιτομὴν συλλέγειν καὶ συντιθέναι οἵους τε γεγονότας. Καὶ περιβόητος ἐκεῖνος πολλῇ τε τῶν τεχνῶν τε καὶ γλωττῶν ἐπιγνώσει πολυμόρφως κεκοσμημένος, καὶ πᾶσι τῶν ἀρετῶν εἴδεσι καλλυνόμενος Κόρραδος ὁ Γεσνῆρος περὶ τὰ γράμματα ὡς ὅτι δεινότατος, πολυΐστωρ φημὶ θαυμασιώτατος, ὃς ἡμῖν ὅλον τὸν Στοβαῖον ἰδιώματι ῥωμαϊκῷ μεταπεφρασμένον καὶ ἐπηνορθωμένον ἐξεπόνησε, τοῦτό γε κάλλιστα παρασκευάσειεν ἄν.

Ἀλλ' ἄρα, ὅτι οὐδεὶς ἐκ τούτων ἁπάντων εὑρέθη, ὃς περὶ ταύτην τὴν σπουδὴν ἢ πραγματείαν ἔτυχε καὶ διέ

πρεσβεῖν, ὥστε ὠφεληθῆναι τοὺς τῶν σπουδαζόντων πολλὰ χρήματα μὴ κεκτημένων, ἴσως τῶν ἰδίων ἐπιμελείαις ἐμποδιζόμενοι, προχείρως μὲν ἐγώ γε ἁπάντων καταδεέστατός τε καὶ ἐλάχιστος, σοὶ φίλῳ μοι διάπαντος εἰς τὰ μάλιστα διὰ αἰδοῦς τε καὶ ἀγάπης ἀχθησομένῳ, καὶ παρ' ἐμοῦ καλόν τι καὶ ὠφέλιμον αἰτοῦντι χαριζόμενος, οὐ πειθῆ ἐμὲ παρέχον, μηδένα πόνον ἐν τούτοις δεδιὼς, πρὸς τὸ μάλιστα ἀποβλέπων ὅτι ἐμοὶ εἴρηκας καὶ ὡμολόγησας, τοῦτο βιβλίον ἐκ τοῦ στοβαίου συντεθειμένον, πολὺν ἤδη χρόνον παρὰ παντὶ τῷ περὶ τὰ μαθήματα φιλοπονούντων ζηλωθὲν γεγονέναι, ταῦτ' οὖν ὅτι ἔφθην διαπονήσας, ἔχεις νῦν οὐ τυγχάνειν σε ἐκ πολλοῦ ἤδη ἠξιώσας.

Εἰ δὲ οὖν μὴ ἅπασι κεκαθαρισμένως ἐπεξειργασμένος τοῦ δόξομαι, μή δε ἅπαντες ἐπαινέσουσι τοῦτο, ὅσου συμβουλεύοντος ἐπεχείρησα. τί ἐμοὶ καὶ αὐτοῖς, σὺ μόνος ὄψει· ἐγὼ μὲν σοι πειθόμενος ἐμὲ παρῃτημένον παρέξομαι, σὲ δὲ ἀπολογεῖσθαι προσήκει περὶ τῶν ἡμῖν πεποιημένων, καὶ καθάπερ τάχα τινὲς λέγοντες ὑπάρξουσι, μὴ ὀρθῶς τε καὶ εὐτάκτως διακεκοσμημένων, καὶ διὰ τοῦ κατηγορίαν ἰδίαν τῶν ἡμῶν ποιουμένων.

Ἐπιστέλλω δέ σοι πρὸς τούτοις οὐ πολλῷ ὕστερον, ἃ ὁμοίως σου παρακελευομένου συγκατασκευάζομεν, Πίνδαρον δηλονότι καὶ θεόκριτον, ἅμα καὶ Ἀπολλώνιον, ἡσίοδον, θεόγνιδα, φωκυλίδην καὶ Πυθαγόραν, ἑλληνικολατίνους, καὶ τοῖς ἡμῶν ἀπομνημονεύμασι ἢ σχολίοις βραχέσι μὲν πάνυ, ἀλλὰ ὠφελιμωτάτοις ἀπηκριβωμένους. Καὶ Λυκόφρονα προσέτι συγγραφέα ὡς

παλαιότατον ὄντα καὶ ἥδιστον, καὶ ἀναριθμήτων θη-
σαυρόν, ἅμα μὲν τῶν λόγων τῶν μυθωδεστέρων, ἅμα δὲ
τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἱστοριῶν ἀνεξάντλητον πέλα-
γος, ὃν σὺ ἡμῖν δῶρον, καὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς φιλίας σύμ-
βολον καὶ μνημεῖον ἀείμνηστον ἔπεμψας. ταύτης τῆς
βίβλου ὅτι τοσοῦτον ἤδη χρόνον ἀπεστερημένοι ἐτύχο-
μεν χαλεπῶς φέρω. ὁρῶ γὰρ τὴν μεγίστην ὠφέλειαν τῆς
μέχρι τοῦδε ἀφ' ἡμῶν ἀποκεκρυμμένης, τούτους οὖν συγ-
γραφέας ἅπαντας ἅμα μὲν ἀρχαιοτάτους ἅμα δὲ σεμ-
νοτάτους, καὶ παντοίων καλῶν τε καὶ παλαιῶν δι-
δαχῶν μεστούς, καὶ πολλῶν καλλίστων παραινέσεων περὶ
ἐν παντὸς τοῦ βίου τε καὶ τῶν τρόπων διοικήσεως, ὄντας
σαφῶς καὶ εὐκαταμαθήτως ἀνεπτύξαμεν, τὰ ἄδηλα
πρὸ τοῦ, φανερὰ καὶ ῥᾷστα ποιούμενοι, ὥστε καὶ τοὺς παῖ-
δας ἔτι, καὶ μετρίως μόνον ἐν τοῖς ταύτης τῆς γλώττης
στοιχείοις παιδευθέντας οὐκ ἀλυσιτελῶς μήτ' ἀηδῶς
ταῦτα καταμαθεῖν καὶ ἀναγινώσκειν δύνασθαι.

Ἔχω δὲ πρὸς τούτοις καὶ φιλολογίαν τινὰ ἑλληνικὴν
λατίνην πολυαρκεστάτην, ἣ περιέχει καὶ ἐξηγεῖται τὰς
καλλίστας καὶ ὡς ἀληθέστατα συγγεγραμμένας τῶν πά-
λαι καὶ ἔξω ἱστορίας, ἐξ ἁπάντων παλαιῶν καὶ πιστοτά-
των συγγραφέων καὶ ἁγιογράφων καὶ ἐθνικῶν συνει-
λεγμένας. Ἅμα δὲ καὶ ἀριστολογίαν παρεσκευάσαμεν
ἐκ τῶν τοῦ εὐριπίδου καὶ σοφοκλέους καὶ αἰσχύλου τῶν τριῶν
ἐνδοξοτάτων τε καὶ σοφωτάτων ποιητῶν οὓς τραγικοὺς
μὲν καλοῦμεν. Καὶ πάλιν ἔχω ἄλλην τινὰ ἐκ τοῦ ὁμήρου
τοῦ ποιητοῦ βασιλέως λαμπροτάτου καὶ θειοτάτου, καὶ ἐκ τοῦ
τοῦ κοΐντου Καλαβροῦ. Καὶ προσέτι ἄλλην τινὰ ἐκ τοῦ πλά-

τωνος ἐκπρεπεστάτου καὶ θειοτάτου φιλοσόφου. Καὶ ἔτι
ἄλλ᾽ ἄττινα ἐκ τοῦ Ἡροδότου καὶ Ξενοφῶντος καὶ Θουκυδίδου
τῶν τριῶν τῆς ἱστορίας πατέρων παλαιοτάτων, καὶ μελιχ-
δεστέρων μελιττῶν. Ἐν ταύταις δ᾽ ἀριστολογίαις μάλι-
στα ἐσπουδακὼς ἔτυχον, καὶ μεγίστην ἐπιμέλειαν περὶ
τούτου ἐποίησα, ὥστε τὰ ἄριστα καὶ χρησιμώτατα μόνον
συλλέγειν τῶν φιλομαθῶν ἕνεκα. τούτους γὰρ ὠφελῆ-
σαι τοῖς ἐμοῖς πόνοις, καὶ τῶν αὐτῶν ἐπιτηδεύμασι κα-
λοῖς καλῶς καὶ ὀρθῶς συμβουλεύειν ἠθέλησα, ἵνα μέγα
ἐντεῦθεν ὠφεληθέντες αὐτοὶ τὰ βέλτιστα καὶ τὰ μάλα
εὔχρηστα ἐκ τούτων ἐκλελεγμένα ἅμα μὲν γινώσκωσι,
ἅμα δὲ τούτοις ἐν τῷ βίῳ ἡδέως χρῶνται, ὅτι τούτους συγ-
γραφέας ὁλοτελεῖς οὐ μὴ διὰ ἀπορίαν ταχὰ ἔχειν οἷοί
τε γίγνονται, μήτε καὶ ὄντων αὐτοῖς τοιούτων βιβλίων
διὰ τέλος αὐτὰ ἐπεκλέγεσθαι δύνανται. Γνωμολογίαν
δέ, ἣν μεγίστην καὶ πλουσιωτάτην συλλέγειν ἐξ ἁπάν-
των τῶν ἀρίστων ἑλληνικῶν τε καὶ ῥωμαϊκῶν συγγραφέων
προῄρημαι, ἐπιτελεῖν ὡς ἐπιμελέστατα σπεύδων φθά-
νω, καὶ ἀεὶ τοῦτο πράττω καὶ σκοπέω, καὶ ἐπὶ τοῦτο παντὶ
σθένει ὁρμοῦμαι μή ποτε ἀγορεύω, ἵνα καθ᾽ ἑκάστην ἡ-
μέραν αὐξάνῃ καὶ μεγίστην ἐπίδοσιν λάβῃ, καὶ μετ᾽ ὀλί-
γον χρόνον, ὥσπερ σὺ ἀξιοῖς, ἐκδίδωται. ἔχω πρὸς τούτοις
καὶ πλεῖστα ἄλλα ἤδη τετελεσμένα, καὶ οἴκαδε ἐν ταμείῳ
ἀποκείμενα, περὶ ὧν ἄρτι ἔμπροσθεν μετ᾽ ἀλλήλων
διελέξαμεν. αὐτῶν δὲ πάντων οὐ πολλῷ ὕστερον τοῖς φι-
λομούσοις διὰ τῆς ἐπιμελείας σου μεταδώσομεν. Σὺ βέλ-
τιστε καὶ αἰδεσιμώτατε Ὀπωρῖνε σπουδάζειν εἰς τὰς τοῦ
Νεάνδρου τοῦ σοῦ σπουδὰς, οὐ μὴ ἀπολήγε, ὥσπερ μέ-

χρι τοῦδε ποιῶν ἀεὶ διετέλεσας, καὶ ἐμοὶ ὅπως οὖν δύ-
ναιο ἂν σύμπραττε, ἢ συμβουλίοις ἀγαθοῖς ἢ βιβλίοις
τισί, εἴ τινα νεωστὶ ἐκδέδοται, πρὸ τοῦ οὔπω δημοσιευ-
θέντα, καὶ συμφέροντα πρὸς τὸ διαπράττειν καὶ ἐπεξερ-
γάζεσθαι ἃ διὰ σοῦ περὶ τῶν καλῶν μαθημάτων διατρι-
βὴν φιλοσοφοῦντας μηδενὶ πόνῳ φειδομένους μογοῦ-
μεν. Ἔρρωσό μοι ἤδη μέγιστον πολλαῖς τε παντοίαις ἀ-
ρεταῖς μάλιστα περίβλεπτε, καὶ ἐμοὶ διὰ παντὸς διὰ
πολλῆς αἰδοῦς τε καὶ τιμῆς ἀχθησομενώτατε
ἄνερ, τῶν μουσῶν κῦδος καὶ καλλώπισ-
μα οὐχ ἐλάχιστον. ἔρρω-
σο πάλιν.

DE GNOMOLOGIA NEANDRI AD LECTOREM.

CEu nitet aurato fulgens inclusa monili
Gemma, uel Eoo, bacca reperta mari:
Floribus ut uarijs texuntur olentia serta,
Nec non multiplici prata colore placent:
Sic prolata etiam grauibus sententia dictis,
Sermonis sanè est non mediocre decus.
Siue paras aliquid tereti componere scripto,
Seu facis in medio uerba diserta foro.
Ordine digesto sapientum dicta tenere,
Crede mihi, uanæ non erit artis opus.
Illa tuis etenim, præbebunt lumina scriptis,
Et graue dicenti pondus inesse dabunt.
Sic legisse etiam gemmas de uersibus Enni
Dicitur & scriptis inseruisse Maro.
Adde quod & tradunt præcepta salubria morum,
Exterior quo sit uita regenda modo.
Quæ præstanda bono sint, quæ fugienda uicißim,
Lectorem eximia cum grauitate mouent.
Has igitur magni, moneo te, pendito gemmas,
Aonidum quisquis pulchra fluenta colis.
Auriferis Gnomas præstare putabis arenis,
Quas tibi collectas porrigit iste liber.
Condidit hunc acri modò sedulitate Neander,
Ingenio multum, nec minus arte ualens.
Hunc tibi iam defert, studiosa iuuenta, laborem,
Quaq́; potest te omni parte iuuare, iuuat.

Rectius

Rectius ille nihil putat, aut præstantius unquam,
Quàm bene de studijs promeruisse bonis.
Tu grata agnoscens hæc suscipe munera mente,
Atque opus hoc uigili, uolue, reuolue, manu.
Quòd tibi si iusta liber utilitate probatur,
Optatum finem, quem cupit, author habet.

Nathanael Mylius.

IN EANDEM.

Vt magis afficiunt uarij per prata colores
Candidaq; auricomis lilia mixta rosis:
Atque placent nitidis depicti floribus horti,
Quodq; uirens molli spirat odore nemus:
Sæpius & uariæ tollunt fastidia mensæ,
Quas onerant lautis, fercula lauta, cibis.
Vnde uelut stomacho sitiens accenditur ignis,
Naturæ ut capiat commoda quæq; suæ.
Sic etiam grata est rerum doctrina bonarum,
Vsu multiplici, quæ uariata nitet.
Ac mouet atque placet grauibus sententia dictis,
Queis ueluti phaleris est decorata suis.
Viq; magis lepidis depicta tabella figuris,
Spectantis mentem & lumina fixa rapit.
Sic etiam uarias quæ tradunt ordine formas
Afficiunt, multis pectora nostra, modis.
Nam sic utilium diues quasi siluula rerum
Panditur, & Clarij larga fluenta lacus.

Siue uelis igitur certis quid ſcribere metris,
Fundere ſeu tentes uerba ſoluta modis.
Hic tibi materies datur, hic tibi copia rerum,
De quibus ornatè diſſeruiſſe queas.
Non equidem eſt, mihi crede, leuis res, ore diſerto,
Quodlibet ornatu poſſe referre ſuo.
Ac nouiſſe ſimul ueterum monumenta ſophorum,
Qui Graio & Latio diſſeruere ſono.
Nobilis ergo cui ueterum ſapientia cordi eſt,
Doctaq; magnorum noſcere ſcripta uirûm:
Huc celeres greſſus, oculos huc flecte uolucres,
Suſcipeq; hunc auida mente manuq; librum
Nam docet hic quis ſit ſtudiorum fructus & uſus,
Quo ſimul in ſtudijs fine fruare tuis.
Doctorum ut ſimili ratione exempla ſequaris,
Quæ poterunt mores compoſuiſſe tuos.
Atque petas lepido collectas ordine Gnomas,
Quas poteris ſcriptis inſeruiſſe tuis.
Ergo peruigili hunc euolue labore libellum,
Noſcere Gnomologôn, ſi pia ſcripta cupis.
Hæc tibi perpetua iam dignus laude Neander
Porrigit, in certos ritè reducta locos.
Atque tibi gratis dedit hæc ſtudioſa iuuenta,
Vt ſimul hac poßis commoditate frui.
Ergo ſuſcipiens hæc munera mente benigna,
Huic grates grato pectore & ore feras.

Ioannes Mylius.

IN EANDEM.

Οἷς πόθος ἐστὶ μαθεῖν ἑλλήνων ποίκιλα ἤθη,
　Ἀρχαίων τε σοφῶν χρήσιμα δόγματ' ἰδεῖν,
Σπεύδετε δεῦρο ἅπαντες ὁμῶς ὡρμημένοι εὐθὺς
　Ταύτην σπουδαίως νῦν ἀναγνῶτε βίβλον.
Πάντα γὰρ αὕτη ἔχει περὶ ῥύματα, ὅσα ἔλεξαν
　Ἱστορικοὶ βασιλεῖς κ' ἰσχυροὶ ἡγεμόνες.
Δείκνυσι καὶ ὅτι ἐστὶ θεός τις πάντα κυβερνῶν,
　Κ' εὖ ποιῶν ἀγαθοὺς τούς τε κακούς γε κακῶς.
Ἀνθρώπων δεινῶς τὰ πράγματα φαῦλα κολάζων,
　Τὸν θεὸν ἡγούντων αἰσχρὰ τὰ ἔργα λαβεῖν.
Καὶ ἅμα ὅτι ὃς ἄλλοισιν κακὰ τεύχει ἀβούλως
　Πολλάκι τῆς δίκης ἔμμορεν οὗτος ἀνήρ.
Καὶ λέγει ὅτι ἄνευ χάριτος θεοῦ οὐδένες ἐσμέν,
　Κ' ὡς ποιεῖ ἀρετὴν ἀθάνατόν γε πόνος.
Πολλὰ καὶ ἄλλ' αὐτὴ βίβλος ὠφελιμώτατα λέξει,
　Οἷς δύνασαι κοσμεῖν γράμματα σεῖο καλῶς.
Χρήσιμα καὶ δείξει ἅμα σοι γνώμησιν ἀρίσταις
　Αἳ σου ἀνορθοῦσι ἤθεα σεμνὰ βίου.
Ταύτην οὖν χείρεσσι βίβλον δινεῖτε, φέροντες
　Δῶρα ὃς εὐκόσμως ταῦτα ἔδωκε χάριν.

ISOCRATES IN FINE ORATIONIS ad Demonicum.

Χρὴ παραδείγμασι χρωμένους ὀρέγεσθαι τῆς καλοκαγαθίας, καὶ τῶν ποιητῶν τὰ βέλτιστα μανθάνειν, καὶ τῶν ἄλλων σοφιστῶν εἴ τι χρήσιμον εἰρήκασιν, ἀναγινώσκειν. ὥσπερ γὰρ τὴν μέλιτταν ὁρῶμεν ἐφ' ἅπαντα μὲν τὰ βλαστήματα καθιζάνουσαν, ἀφ' ἑκάστου δὲ τὰ χρήσιμα λαμβάνουσαν, οὕτω χρὴ καὶ τοὺς παιδείας ὀρεγομένους, μηδενὸς μὲν ἀπείρως ἔχειν, πανταχόθεν δὲ τὰ χρήσιμα συλλέγειν. μόλις γὰρ ἄν τις ἐκ ταύτης τῆς ἐπιμελείας, τὰς τῆς φύσεως ἁμαρτίας ἐπικρατήσειεν.

Id eſt,

Decet in exempla intuentes, uirtutis & honeſtatis flagrare deſiderio, & poëtarum optimas ſententias diſcere; & quæ alij uiri ſapientes utiliter præceperunt, legere. Nam ut apes omnibus quidem inſidere floſculis, de ſingulis autem utilia carpere uidemus, ſic eruditionis comparandæ ſtudioſos, nihil inexploratũ relinquere, ſed profutura quæ ſint, undiq; colligere decet. Tametſi enim hæc omnia diligenter præſtiterimus, etiam ſic naturæ noſtræ prauitatem ægre ſuperabimus.

BREVIS ET VTILIS COMMENTATIVNCVLA DE AVTORIBVS, QVORVM TESTIMONIA HAC IN GNOMOLOGIA CITANTVR, SECVNDVM ORDINEM LITERARVM ALPHABETI.

ÆLianus, sophista fuit Romanus, à Philostrato uerò magnopere commendatur, quòd Romanus homo tam probè atticissauerit, tamq; eleganter peregrinam à patria retinuerit uocem. Fuit auditor Pausaniæ: sub Hadriano decessit 60. sine liberis, cùm cœlebs fuisset. Scripsit Græcè de uaria historia, libros 14. item lib. 16. de historia animalium. Item libros de militaribus ordinibus instituendis more græcorum. Ii libri cum alibi hactenus impressi sunt, tum uerò editi sunt simul in uno uolumine in folio græcolatini è regione, Tiguri apud Gesneros fratres, anno domini 1556. opera & studio doctiss. uiri Conradi Gesneri Tigurini.

Æschylus, poeta fuit tragicus Atheniensis, quē, ut Philostratus scribit, Athenienses tragœdiæ parentem appellauere. Tragœdias suas scripsit potando, ut scribunt Plutarchus cum Athenæo. Vixit tempore Pythagoræ et Pindari, lyrici poetæ. Diem suum obijt annos natus octo & quinquaginta dum in agro sederet, et aquila fortè præteruolans testudinē in caput eius demitteret, rata scilicet, caluum Æschyli caput saxum esse, quo ales ipsa euismodi animalia solet cōquassare: autoribus Pausania, Æliano & Valerio. Fabulas scripsit 90. Elegias item. Fuerunt etiā Æliquot alij Æschyli tragici. Æschyli tragœdias sex Aldus impreßit Venetijs in 8. an-

no 52. cum Græcis commentarijs Francisci Robortelli, & rursum Parisijs ab Adriano Turneso emendatæ. Sunt autem istæ 1. Prometheus uinctus. 2. Septem ad Thebas. 3. Persæ. 4. Agamemnon. 5. Eumenides. 6. Supplices.

Æsopus philosophus, Phryx genere, conditione seruus tempore Crœsi Lydorum regis uixisse creditur. Quamuis sint qui nullum unquã talẽ fuisse Æsopum perhibeant. Eius uita luculenter descripta à Planude, monacho Constantinopolitano, qui ab hinc annos ferè centum & quinquaginta floruit. Eidem quidam etiam fabulas Æsopicas uel conscriptas uel hinc inde collectas attribuũt. Fuit etiam alius Æsopus, qui de laudibus Mithridatis regis Ponti, & Helenæ scripsit, ut docet Suidas. Et itẽ alius tragœdus, Ciceronis amicus, qui ad maximas opes ex histrionica peruenit, adeò ut filiũ reliquerit diuitem simul & prodigum, qui uniones aceto liquefactos cœnis apponeret, ut est apud Plinium.

Agathon, poeta fuit qui comœdias & tragœdias scripsit, quæ omnes interciderunt.

Alcæus, poeta fuit lyricus, cuius scripta periere omnia usq; ad paucas sententias, quæ à ueteribus citatæ leguntur. Fuerunt etiam alij Alcæi poetæ scenici, & epigrammatographi, de quorum omnium scriptis nihil extat.

Alexis Thurius, poeta fuit comicus, Menandri comici patruus. Is comœdias multas scripsit quæ interciderunt. Vixit usq; ad extremã senectam, teste Stobæo. Itaq; cum senex admodũ rogaretur quid ageret: respõdit, Paulatim morior.

Amplus, poeta comicus fuit Atheniensis, qui uixit tempore Platonis, quẽ & carminibus perstrinxit, teste Laërtio.

Anacharsis Scytha, philosophus, Caduidæ Scytharum regis frater fuit, & uixit tẽpore Crœsi Lydorũ regis, & Solonis. Ibat nudis pedibus, dormiebat in terra, & famem pro pulmento habebat, contemptor omnis fastus. Vide plura de

eius

eius uita & apophthegmatis apud Laërtium. Eius aliquot græcas epistolas Aldus expressit cum alijs græcis epistolis.

Anacreon, lyricus poëta, autore Strabone, Teius fuit, ex urbe Teo, in media Ionia. Tota eius poesis amatoria fuit, teste Cicerone & Ouidio. Vixit Olympiade 62. ut Suidas refert, quo tempore Sami fœlicē tyrannidem exercuit Polycrates, à quo & ipse Anacreon, cum plurimum eum Polycrates amaret, quinq; talentis donatus fuit, quæ deinde restituit Policrati, propterea quod propter ea duas noctes insomnes transmisisset, dicens, οὐ τιμᾶσθαι αὐτὰ τῆς φροντίδος, ut referunt scriptores græci. Scripsit uerò præter hymnos Anacreon, Elegias & Iambos, lingua Ionica. Idem & Mela quæ Acreontica dicta sunt, quæ suauia & iucunda fuisse innuit Gellius, & testātur id breues illæ reliquiæ, quæ in Gallia exierūt in publicum. Scripsit etiam satyram Circen, item & Penelopē in uno Vlysse laborātes, obijt annos quinque & nonaginta natus, acino uuæ passæ strāgulatus, ut Plinius & Valerius tradūt. Anacreōtis Teij odæ aliquot græcè æditæ sunt Parisiis, anno 54. chartis 15. in 4. ab Hērico Stephano, Roberti Steph. filio, qui & græcè in eas præfatur.

Anaximenes, Lampsacenus orator, discipulus Diogenis Cynici, præceptor Alexandri Magni, eiusq; comes in expeditionibus, ut scribit Suidas. Hic cū mitteretur quondam orator ad Alexandrū, iratū Lampsacenis, iurauit Alexander, nihil se facturū quod peteret. At ille rogauit, ut Lāpsacū diriperet, autore Pausania. Scripsit historias quasdā & regum μεταλλαγὰς, teste Athenæo.

Anaxandrides, poeta comicus fuit ex insula Rhodo oriundus. Fabulas scripsisse dicitur 65. Ab Atheniensibus fame atq; inedia mori coactus est, quod eos optimas quidē leges habere, malis uerò uti dixisset, quemadmodum meminit Ouidius in carmine in Ibin scripto.

Antiphanes, poeta comicus fuit, qui innumerabiles propè scripsit comœdias. Quidam 365. alij 290. fuisse prodiderunt. Mortuus est annos natus 74. Fuerunt autem eo nomine multi poetæ, quemadmodum meminit Gyraldus.

Antiphon, poeta fuit & orator insignis Atheniensis, qui cũ Dionysio Tyranno tragœdias scripsisse perhibetur. Extant eius adhuc aliquæ oratiões ab Aldo Venetijs impressæ in magno opere Græcarum orationum. De eius uita, plura uide apud Suidam, Plutarchum & Philostratum in Antiphone. Fuerunt etiam alij poetæ eo nomine.

Antipater, poeta fuit Sidonius, qui uersus ex tempore faciebat: Ciceronis & Quintiliani testimonio. Is omnibus annis uno tantum natali suo die febri corripi solitus est, & eodem deniq; die consumptus est in ultima ætate: Plinio & Valerio autoribus.

Antisthenes Atheniensis, philosophus fuit Socraticus. Ipsius scripta tomis decẽ cõprehensa fuerũt, de quo deniq;, dictis, & uita eius, uide plura apud Diogenem.

Apelles Cous, pictor fuit insignis, qui facilè omnes superauit, æditis etiam uoluminibus quæ eam doctrinam cõtinerẽt. Ab eo solo Alexãder Magnus pingi uoluit, teste Plinio.

Apollonius. Apollonij fuerũt multi, unus Rhodius, poeta, eius Argonautica græcè adhuc hodie extant. Stobæus citat quoq; Apollonium Iuncum cognomine, & itẽ alterum Apollonium Tyanæum, cuius aliquot aliquoties citat sententias. Eius epistolas Aldus impreßit, in magno uariarum epistolarum uolumine. Is Apollonius, philosophus Pythagoricus, è Tyana fuit ciuitate græca, in finibus Cappadociæ. De eo Diuus Hieronymus in epistola ad Paulinũ presbyterum sic meminit: Apollonius siue ille magus (ut uulgus loquitur) siue philosophus, ut Pythagorici tradunt, intrauit

Persas, pertrãsiuit Caucasum, Albanos, Scythas, Massagetas opulentißima Indiæ regna penetrauit: & ad extremum, latißimo Phison amne transmisso, peruenit ad Brachmanas, ut Hiarchã in throno sedentem aureo, & de Tantali fonte potantem, inter paucos discipulos, de natura, de motibus syderum, ac dierum cursu, audiret docentem. Inde per Elamytas, Babylonios, Chaldæos, Medos, Assyrios, Parthos, Syros, Phœnices, Arabes, Palæstinos: reuersus Alexandriam, perrexit Æthiopiam, ut Gymnosophistas, & famosißimã Solis mensam uideret in sabulo. Inuenit ille uir ubiq; quod disceret, & semper proficiẽs, semper se melior fieret. Scripsit super hoc plenißime octo uoluminib. Philostratus. Eius uitam, dicta factáq;, Philostratus descripsit lib. 8. copiosißimè, qui adhuc extant Græcè & Latinè. Eius compendium quoddã habetur apud Volaterranum, in Anthropologia. Scripsit eiusdem quoq; uitam breuibus, Tritenhemius in epistolis.

Apollodori uersus Iambicos sæpe citat Stobæus. Fuit etiam Apollodorus, seu alius, seu idem cum isto, comicus Atheniensis, qui eodem tempore, quo Menander floruit: & alius etiam cuius Bibliotheca, opus græcum adhuc extat in Italia.

Apollonidæ senarios citat Stobæus, & habẽtur etiã Apollonidæ cuiusdam græca Epigrammata uiginti tria, in magno uolumine græcorũ Epigrammatum, quæ Frobenius Basileæ edidit cum commentarijs.

Æschynes, rhetor fuit Atheniensis, eius uitã Plutarchus & Philostratus scripserũt, Volaterranus quoq;, qui eam inde transtulit in Anthropologia. Epistolas aliquot eius optima disciplina refertas, Aldus olim Venetijs impreßit græcè, cum plurimis aliorum autorum Epistolis in 4. Idem orationes aliquot eius græcas excudit, cum alijs duodecim rhetorum grecis orationibus, in folio.

Arcesilas, seu Arcesilaus, philosophus fuit ex Pitane Aeolicæ ciuitate oriundus. Is Homeri scriptorũ tam fuit studiosus, ut semper ante somnum, eius aliquid legeret, manè quoq; cùm surgeret, dicens, Se ad amasium suum pergere. Pindarum etiam poetam lyricum fecit maximi. Obijt cũ merum bibisset immodicè. Diogenes.

Architas Tarentinus, philosophus pythagoricus, qui Rempub. Tarentinorum rexit, exercitus ductando, nec unquam superatus est, ut ait Aristoxenus. Discipulos habuit præclaros, & multa uolumina conscripsit, teste Suida. Fuit etiam alius, musicus Mytilenæus, & alter poeta epigrammatum, autore Diogene.

Archilochus, poeta fuit lyricus, ex Paro insula oriundus, poeta nobilis & generosus, qui sententias ualidas habuit & uibrantes, plurimumq; sanguinis & neruorũ, sed maledicus etiã, & obscœnus, qui & ea de mulieribus scripsit, quæ nemo frugi ac sobrius audiat. Lycamben socerum, à quo delusus fuerat, adeo acerbè insectatus est carmine, ut socerũ, unà cum tribus filiabus ad laqueum compulerit, uide plura apud Gyraldum.

Aristarchus, poeta tragicus fuit, Tegeates, qui ijsdem pro pe temporib. quib. Euripides, uixit. Docuit fabulas 70. & uixit annos supra centum. Fuit & alius Aristarchus grammaticus Samothrax, temporibus Ptolemæi Philometoris regis Ægypti. Commentariorum libros scripsit supra octingentos, Homericos uersus in ordinem redegit, & illustrauit teste Æliano in uaria historia. Hunc μάντιν, id est, uatẽ, appellauit Panætius philosophus Rhodius, quod, ut scribit Athenæus, poematũ sensus quasi diuinaret. Anno ætatis 72. diem obijsse dicitur.

Ariston, philosophus, Chius fuit, cuius meminit Cicero in Senectute & Finibus. Seneca quoq; in epistolis, & Laertius in

in Menedemi uita & Zenone. Fuit etiam alius eodem nomine, etiam Chius, tragicus, de quo uide Gyraldum.

Aristoxenus, philosophus pythagoricus, & medicus nobilissimus, scripsit in omni genere libros, in musica præsertim. Suidas.

Aristonymus, poeta comicus. Eius fabulas citat Athenæus, & inter illas ἥλιον ῥιγῶντα Solē rigentē, celebrat. Apud Stobæū quæ sub Aristonymi nomine citātur, omnia prosa sunt. Sunt itaq; illa, uel alterius Aristonymi de quo tamē nihil inueni apud autores, uel etiam huius poetæ qui ualde multa scripsisse perhibetur à Suida, cum inquit συγγράμματα δ' αὐτοῦ πανὺ πολλά. Præfuit Bibliothecæ Alexandrinæ, in qua fuerūt septingenta uoluminū millia, quæ omnino perierūt primo bello Alexandrino, ut scribit Gellius lib. 6. cap. 17.

Aristophanes, Atheniensis poëta comicus fuit, ingenio ad omnia facili ac prompto, per excellētiam Comœdiæ poeta ab ipso etiā magno Persarū rege cognominatus. In eo sunt omnia linguæ Atticæ ornamēta. Theodorus Gaza uir undecunq; doctissimus, interrogatus qui ex græcis autoribus assiduè legēdus foret, græcas literas discere uolentibus. Respōdit, solus Aristophanes, quod esset sanè quam acutus, copiosus, doctus & merus Atticus. Hunc item Ioannes Chrysostomus tanti fecisse dicitur, ut duodetriginta comœdias Aristophanis semper haberet in manibus, adeò ut pro puluillo dormiens uteretur. Hinc itaq; & eloquentiam & seueritatem quibus est mirabilis, didicisse dicitur. Ego sic aßiduè legendū à græcis censeo Aristophanē, ut à nostris Terentiū, quem quod semper legeret M. Tullius, familiarem suum appellabat. Hæc Aldus Manutius in præfatione Aristophanis Venetijs impreßi. Quot uerò fabulas docuerit, incertum habetur, ut de plerisq; alijs. quidā enim 54. alij 44. dixerunt. De ijs extāt adhuc undecim, & sunt Plutus, Nebulæ, Ranæ,

Equites, Acharnes, Vespæ, Aues, Pax, θεσμοφοριάζουσαι, id est Cereris sacra celebrātes: & Lysistrate, impreßi Venetijs ab Aldo, in folio. Florentiæ in 8. Parisijs in 4. Et Basileæ in folio cum commentarijs, et rursum ibidem in 8. sine scholijs.

Aristoteles Stagirita, Nicomachi medici filius, ex Aesculapij genere, Alexandri Magni præceptor, Platonis auditor, Peripateticæ sectæ autor, methodi summus artifex, princeps ac ueluti Deus philosophorū, flumen aureum à M. Tullio dictus, uir in omni humanæ sapientiæ doctrinæq; genere incōparabilis, quauis deniq; hominis laude superior, multos & necessarios libros scripsit, quorū quāuis plurimi temporis iniuria perierint, tamen maior & melior pars adhuc extat, quæ græcè Basileæ, deinde & latinè ibidem, in tres tomos distributa exierūt. Eius uitam, præter Diogenem Laërtium, descripsit Ioannes Philoponus, Suidas, ueteres græci, & recētiores, Guarinus Veronēsis, Erasmus Roterodamus, Ioānes Ludouicus Viues, Angelus Politianus, Raphael Volaterranus, Leonardus Aretinus, Hieronymus Gemusæus, Philippus Melāchthon, Franciscus Caballus, & alij quidā.

Libri eius extantes hi sunt. In primo tomo sunt,

Porphyrij Eisagoge, seu communium quinque uocum liber.

Aristotelis Categoriæ, seu prædicamenta.

Peri Hermenias, siue de interpretatione, libri 2.

Analyticôn proteron, seu Resolutoriorum primorum, libri 2.

Analyticôn hysteron, seu Resolutoriorum postremorum libri 2.

Topicorum libri 8.

Elenchorum, seu de sophisticis redargutionibus, libri 2.

In se-

In secundo tomo sunt,

In tertio tomo sunt,

De poetica, liber unus.
Metaphysicorum, libri 14.
De mundo ad Alexandrum regem, liber unus.
Quæstiones mechanicæ.
De lineis insecabilibus.
De coloribus, liber unus.
De physiognomicis, liber unus.
De mirabilibus auscultationibus.
De plantis, libri 2.

Enarratores & commentatores Aristotelis.

Enarrauerunt Aristotelem plurimi & illustres autores, inter quos græci, Themistius Philoponus, Alexãder Aphrodisius, Simplicius Porphyrius Christianorũ hostis, Olympiodorus Alexandrinus, Magentius Eustratius, Ioannes Damascenus, Theodorus Logothetes, Michael Psellus, Nicephoras Gregoras. Ex nostris, Boëtius, Thomas de Aquino, Albertus Magnus, Burleus, Ægydius. Ex barbaris, Auerrois, Auempace, Auicenna. Excessit annorũ 63 eodẽ quo Demosthenes anno, ambo profugi, persequente Antipatro. Volaterranus in Aristotele.

Astydamas, Atheniensis, tragœdiarum poeta fuit, quemadmodum auus & pater, & suus deinde filius. Fabulas docuit ducentas & quadraginta, quæ interciderunt omnes. Suidas.

Athenæus Naucratita, grammaticus, M. Antonini Cæsaris tempore floruit, teste Suida. Is libros quindecim cõscripsit dipnosophistarũ, id est, argutè sciteq; in conuiuio disserentiũ, opus uarium & eruditum, ut Plinius ferè alter græcus dici possit. Insunt enim huic uolumini pisces & eorum usus, & nominum explicationes, & olerum genera uaria, & animalium omnifariorum, & autores à quibus scriptæ

sunt

ſunt hiſtoricæ, & poetæ, deniq; doctiſſimi quiq;. His adde inſtrumenta muſica, dicteriorum genera infinita, pocula diuerſa, diuitias regum, nauium magnitudines, & alia multa quibus enarrandis dies non ſuffecerit. Vnde permulti uiri docti, ex his Athenæi libris, ueluti theſauro opulentiſſimo, Corollaria, Rerū urbanarum commentarios, Dialogos in Pauſaniā, Lectiones antiquas, Varias hiſtorias, Ælianos ſuos, et quicquid ferè ſpetioſorum titulorum extat, magna ex parte locupletauerunt. Sunt autem hi libri 15. græcè impreſſi in folio Baſileæ. Extant eius autoris præterea Paraphraſis in Alexipharmaca Nicandri græca. Item περὶ μηχανημάτων, Venetijs in bibliotheca nobiliſſimi uiri Cæſareæ maieſtatis legati D. Dregi Hurtadi à Mendozza. Et iterum eiuſdem ingens uolumen de Armaturis, græcè extat apud clariſſimum Baronem Sigiſmundum à Dieterichſtein Styrū. Scripſit idem autor hiſtoriā de regibus Syriæ, cuius ipſe meminit lib. 5. δειπνοσοφιστῶν, ubi Alexandri Magni conuiuium deſcribitur, quæ perijt, quemadmodum fortè eiuſdem aliquot alia interciderunt.

Athenodorus, Athenienſis philoſophus Stoicus, præceptor Dionyſii Areopagitæ, cōpoſuit opus quod Διαφορὰ inſcripſit. Suidas.

B

BAchylides, poeta fuit lyricus, Cous patria, fratris Simonidis filius. Eius uerſus allegat Athenæus, Clemens item Alexandrinus in στρώμασι. Et Stobæus aliquoties.

Bathonis uerſus ſemel citantur à Stobæo.

Bion. Biones fuerunt multi, Bion tragicus Æſchyli tragici filius, poeta dicaciſſimus. Et Bion poeta lyricus. Et Bion unus inter ſeptem Græciæ ſapientes habitus. Et iterū poeta bucolicus, cuius uerſus à Stobæo allegantur, qui patria fuit Smyrnæus.

Bion, philosophus & sophista fuit mordacissimus, tanta dicacitate, ut nec Homero poetarum diuinissimo regi pepercerit. Vide plura apud Laërtium & Suidã. Eius aliquot sententiæ extant apud Stobæum.

Bias Prienæus unus è septem sapientibus, fertur in causis orandis acutissimus fuisse, uir totus regius. Cùm patriam captam fugeret, nihilq; uti cæteri exportaret, roganti causam, illud uulgatum apud Ciceronẽ respondit, Omnia mea mecum porto. Vitam eius scribit Diogenes Laërtius.

Besclecllis rhetoris sententias citat Stobæus.

C

CAllicratides, Callicratidæ Pythagorici Laconis librum de familiarium felicitate, citat Stobæus.

Callimachus poeta, ex urbe notissima Cyrene oriundus, cõposuit uolumina plus quàm octingẽta, Satyricas fabulas, tragœdias, comœdias, & alia multa, quæ omnia temporis iniuria perierunt, usq; ad sex hymnos græcè Basileæ expressos cum commentarijs in 4. Sunt autem hymni qui extan, in Iouem, in Apollinem, in Dianam, in Delum, in lauacrum Palladis, in Cererem, scripti. Leguntur etiam 22. eius Epigrammata, in magno Epigrammatum uolumine, quod Maximus Planudes, monachus Constantinopolitanus congessit.

Callinus, elegiarum poeta fuit, qui scripsit Cimmeriorũ aduersus Elionenses impetum, totamq; eius belli historiam. Totam præterea Smynthij Apollinis fabulam, teste Strabone. Leguntur duo eius ἐλέγεια in primo libro græcorum Epigrammatum.

Carcinus. Carcini tres fuerunt, primus Agrigentinus, tragicus. Alter uerò Atheniensis, etiam tragicus, qui centum et sexaginta fabulas docuit. Hunc Aristophanes & eius filios uarijs epithetis, quæ ipsi attribuit, maledictis incessit in comœdia

mœdia quæ εἰρήνη, id est pax inscribitur, & adhuc extat. Et tertius Naupactius, qui carmina, quæ à græcis frequentissimè Naupactia, sine autoris nomine afferuntur, cõposuisse dicitur. Pausanias in Phocaicis.

Cato Maior. Catones, id est, Cati & Sapientes, ex cognomine dicti. Duo maximè apud autores celebrantur, Marcus Portius, Cato Maior cognominatus, uir absolutissimæ uitæ, uitiorum insectator acerrimus, accusatus quadragiesquater, toties etiam absolutus. Viribus integer fuit usque ad extremam senectam, unde etiam tam grandis Græcas literas ab Ennio poeta didicit, cum prætor Sardiniã subegisset. Extant adhuc eius fragmenta ex libris Originum de gentibus Italiæ, Basileæ impressa, & oratio de lege Oppia contra L. Valeriũ Parisiis excussa. Alter uerò, Cato Minor, huius senioris non filius, sed nepos fuit, cognomine Vticensis, qui disciplina Stoica auum referebat. Eum Cicero in libris de finibus, helluonem librorũ appellat, quod in eo magna ac inexhausta legendi cupiditas esset. Is post pugnam Pharsalicam, in qua Pompeius, cuius partibus adhærebat, à Cæsare uictus erat, profectus Vticam odio Cæsaris, cùm prius Phædonem Platonis legisset de animæ immortalitate, gladio suo incubuit. De utroq; Catone multa leguntur apud Plutarchum, Plinium, Gellium & Ciceronem.

Cercidas. Cercidæ uersus semel citat Stobæus.

Chares. Huius autoris uersus citãtur à Stobæo. Fuit etiã Chares quidam Mitylenæus, qui scripsit historiam rerum Alexandri, quam sæpissimè allegat Athenæus.

Chæremon, poeta fuit comicus, Socratis discipulus, qui multas scripsit comœdias. Athenæus citat eius Hippocentaurum, in qua mixtam omni metrorum genere rhapsodiã fecit, teste Aristotele.

Chilon Lacedæmonius, unus è numero septem sapien-

tum fuit, perijt gaudio cum in Olympijs uictorē uideret coronari filium. Vitam eius scribit Laertius.

Chrysippus, philosophus Stoicorum cum Zenone princeps, in dialectica clarißimus fuit, ita ut non illepidè dicerēt quidam, si apud deos dialectica haberetur, non temerè alia esset, quàm quæ à Chrysippo inuenta fuit. Volumina scripsit septingēta quinq;, de quibus præter paucas aliquot sententias ab autoribus citatas nihil extat. Vide de eo apud Laertium in Chrysippo.

Cleanthes, philosophus, Cratetis Cynici discipulus fuit. Is cum ualde pauper esset, mercenariam uitam agebat. Nam cum non haberet unde se aleret, noctu quidem in hortis aquam hauriebat, per diē uerò in sermonibus exercitabatur, eàq; fuit in tolerādis laboribus alacritate, ut alter Hercules dictus sit. Ea quæ à Zenone philosopho audierat, oßibus boum & testis fictilibus inscripsit, cum pecunia non suppeteret ad emēdas chartas. Sub Cleanthis nomine apud Stobæū citantur uersus & sentētiæ. Vide plura apud Diogenem.

Clemens, Alexandrinæ ecclesiæ presbyter, Alexandriæ scholā tenuit, & κατηχήσεων magister fuit. Eius adhuc extant insignia aliquot uolumina, plena eruditionis & eloquētiæ tam de scripturis diuinis, quàm de secularis literaturæ instrumento: è quibus sunt, liber adhortatorius contra gentes, Pædagogi lib. 3. Et lib. 8 στρωμάτων id est uanitatū, ubi diuersa dogmata, græca, barbara latinaq; commiscet. Arguit hæreticos & historiam uariam connectit, Græce Florentiæ impreßi in folio. Cætera quæ Hieronymus commemorat, non extant.

Cleobulus Lyndius, unus è numero septem sapientū, corporis uiribus ac forma fuit eximius, & scripsit carmina obscura, sententiasq; ad tria millia uersuū. Filiam etiam habuit Cleobulen seu Cheobulinam, quæ Griphos & Ænigmata

scripsit

scripsit, quemadmodum testatur cũ Plutarcho Laertius.

Clitomachi uersus citat Stobæus. Fuit autem Clitomachus philosophus Carthaginensis, qui 40 uolumina scripsit quæ perierunt Fuit etiam alter hoc nomine Athleta eximiæ pudicitiæ De utroq; scribit Suidas.

Crates, Atheniensis poeta comicus. Fuit etiam alter tragicus, & Thebanus, Cynicæ sectæ studiosus, & philosophus de quo multa apud Diogenem & Suidam. Eius Epistolæ Græcè apud Aldum Venetijs impressæ sunt. Fuit etiam alius epigrammatographus, & item alius in lyrica facultate uenustißimus. Et rursum Mallotes, à Mallo Ciliciæ ciuitate, Homericus & Criticus cognominatus, qui eo tempore uixit quo Ptolemæus Philometer rex Ægypti, & Attalus & Aristarchus. Etiam in ordinem redegisse ac correxisse Homeri Iliada & Odyssæam scribit Suidas.

Critias poeta fuit. Eius senarios tres citat Stobæus Athenæus, Lacedæmoniorum Rempublicam à Critia scriptam allegat bis, lib. undecimo, & alibi Critiæ Callysthei elegias.

D

Damippus, seu Crito, philosophus fuit Pythagoricus, ex cuius libro de prudentia & fortuna quædam adducuntur apud Stobæum.

Democritus Abderites, pythagoræ imitator, autore Laertio, patrem habuit diuitem, in tantũ, ut Xerxis exercitui epulum hospitaliter dederit. Is Democritus hæreditatem suam in pecuniam redactam, breui tempore peregrinando & doctos audiendo homines, absumpsit. Nam primùm ad Ægypti sacerdotes contendit: inde rubro mari emenso à Chaldæis ad gymnosophistas in Indiam penetrauit: postremò Athenas ad Socratem redijt. Hic quocunq; fortunæ casu, & mutabilium rerum auditu, in risum soluebatur, sicut Hecraclitus in fletum. In philosophia adeò profecit, ut Pen-

tathles

tathles siue quinquercio, id est, quinq; certaminũ diceretur. Nam naturalia, moralia, mathematica, liberales disciplinas, artiumq; omnium peritiam callebat, oculos sibi eruit, ut naturæ secreta sublimius rimaretur, autore Cicerone quinto Tusculan. Moritur natus annos 109.

Demosthenes, orator fuit Atheniẽsis clarissimus, patre cultellario natus, Platonis discipulus. Is cum multitudinẽ ac tumultũ expauesceret, ac mẽte excideret, prope littoris marini sonitũ dicere adsuescebat, teste Quintiliano. Et ut scribit Demetrius Phalereus, locum subterraneum elegit, ubi totos dies meditans delitescebat, raso quoq; & deformato capite, ut omnem sibi exeundi occasionem præriperet. Literam r difficulter enunciabat, quã calculis in os coniectis & locum accliuem scandendo pronunciare conabatur: ut ore postea soluto, faciliore uia uerba decurrerent, nunquã nisi præmeditatus dicebat, ad speculum etiam amplũ consistens, gestus corporis & uerba oris sui formabat. Perijt hausto ueneno, ne in manus hostium suorũ ueniret, quemadmodum etiam Aristoteles, Hannibal, & aliquot ueterum alij. Eius orationes græcas 62. primò Aldus excudit Venetijs in paruo folio cum argumentis Libanij, & uita autoris per Libanium & Plutarchum, anno 1504. Deinde iterum Basileæ Heruagius in folio, cum Vlpiani commentarijs, iuxta textum ubiq; distributis. Accesserunt etiam annotationes Oporini. Et rursum ibidẽ apud eundem in 8. duobus tomis. Eas omnes reddidit Hieronymus Wolfius impressas primò ab Oporino in folio, anno 49. & iterum anno 55. in 8. quatuor tomis. Sunt autem orationes istæ,

Prima pars continet orationes publicas suasorij generis, quarum nomina hæc sunt,

1 Olynthiaca prima.
2 Olynthiaca secunda.

3 *Olynthiaca tertia.*
4 *Philippica prima.*
5 *De pace.*
6 *Philippica secunda.*
7 *De Haloneso.*
8 *De Chersoneso.*
9 *Philippica tertia.*
10 *Philippica quarta.*
11 *Literæ Philippi.*
12 *Ad Philippi epistolam.*
13 *De republica ordinanda.*
14 *De claßibus.*
15 *De libertate Rhodiorum.*
16 *Pro Megalopolitis.*
17 *De fœdere Alexandreo.*
18 *Dinarchi oratio contra Demosthenem.*
19 *Demosthenis epistolæ 6. quæ Dinarchi calumnijs quodam modo respondent.*
20 *Aeschinis epistolæ 11. quas ob similem ferè utriusq; oratoris casum, adijciendas censuimus.*
21 *Exordia concionum 65.*
22 *Oratio funebris.*
23 *Oratio amatoria.*
24 *Vita Demosthenis. 1. ex Libano. 2. ex Plutarcho. 3. Item ex eodem. 4. Luciani laudatio. 5. ex Suida trifariam. 6. Vita Aeschinis sex modis descripta & sequentibus.*
25 *Hieronymi Wolfij gnomologiæ & annotationum Demosthenicarum specimen.*
26 *Eiusdem epistolæ & epigrammata quædam, partim græca, partim latina.*
27 *Abrahami Zœscheri carmen in commendationem Demosthenis.*

Secunda pars habet orationes Æschinis & Demosthenis aduersarias, quæ sunt.

1 *Æschinis oratio contra* Timarchum.
2 Demosthenis *oratio de falsa legatione.*
3 *Æschinis oratio de falsa legatione.*
4 *Eiusdem oratio contra* Ctesiphontem, *de corona.*
5 Demosthenis *oratio de corona, pro* Ctesiphonte.

Tertia pars, qua orationes forẽses publicæ cõtinẽtur.

1 *Oratio aduersus* Leptinem, *de immunitatibus.*
2 *Contra* Midiam, *de alapa.*
3 *In* Androtionem.
4 *Contra* Aristocratem.
5 *Aduersus* Timocratem.
6 *In* Aristogitonem, *prior.*
7 *In* Aristogitonem, *altera.*
8 *Delatio contra* Theocrinem.
9 *In* Neæram.
10 *Appellatio contra* Eubulidem.

Quarta parte, orationes forenses priuatorum contractuum triginta habentur, hoc ordine.

1 *De tutela, in* Aphobum, *prior.*
2 *In* Aphobum *altera.*
3 *In eundem de falso testimonio, tertia.*
4 *Aduersus* Onetorem, *unde ui, prior.*
5 *Aduersus eundem, posterior.*

Exceptiones.

6 *Exceptio aduersus* Zenothemidem.
7 *Aduersus* Apaturium.
8 *Aduersus* Phormionem, *de mututo data pecunia.*
9 *Aduersus* Lacriti *exceptionem.*
10 *Exceptio pro* Phormione.
11 *In* Stephanum, *testem, oratio prior.*

12 In Stephanum, testem, posterior.
13 Exceptio aduersus Pantænetum.
14 Aduersus Nausimachum et Xenopithem.
15 Aduersus Bœotum, de nomine.
16 In eundem, de dote materna.
17 Aduersus Spudiam, pro dote.
18 Aduersus Phœnippum, de permutatione facultatum.
19 Aduersus Macartatum, de Hagniana hæreditate.
20 Aduersus Leocharem, de hæreditate.
21 In Euergum et Mnesibulum, testes.
22 In Olympiodorum, dati damni.
23 Contra Timotheum, de ære alieno.
24 Aduersus Polyclem, de naualis præfecturæ sumptibus.
25 De corona præfecturæ naualis.
26 Aduersus Callippum.
27 Aduersus Nicostratum, de descriptione mancipiorum Arethusij.
28 In Cononem, actio iniuriarum, ob uerbera.
29 Aduersus Calliclem, de prædio.
30 Contra Dionysodorum, dati damni.

Ex præfatione Erasmi.

Vt puerilibus ingenijs Romanæ linguæ non statim accõmodus est M. Tullius, qui Fabio iudice, nulli ualde placet, nisi qui iam ualde profecerit: ita græcarum literarum peritiam ambientibus non arbitror admodum conuenire Demosthenẽ, qui plus artis habet in recessu, quàm prima fronte præseferat. Hic enim quod honorifico ioco dixit Demades, scripsit ad aquam, nec nisi à sobrijs ac uigilantibus potest intelligi. Proinde quod de M. Tullio scripsit Q. Fabius, pari iure de Demosthene dici potest: Is se sciat in arte dicendi profecisse, cui Demosthenes ualde placere cœperit. Deinde commendat eius τὸ δεινὸν, quod facundißimi quiq; (in

quit) semper in eo mirati sunt, illam uerè Atticam uenerem, illud excussum iudicium, illa summo artificio contorta enthymemata, postremò uim illã, omnibus admirabilem, uix ulli imitabilem. &c.

Diogenes Cynicus Sinopensis, philosophus fuit famosissimus, ἐφημέριος uulgò appellatus, id est, diarij uictus: quod in præsentem horam posceret à quolibet, & acciperet uictũ. Et habitauit in portarum uestibulis, & porticibus ciuitatũ. Obijt ferme nonagenarius. De huius philosophi mirabilis uita, moribus, dictis ac factis, plura uide apud Laërtiũ, Dionem etiam Chrysostomũ in aliquot prioribus orationibus. Huius aliquot epistolas Aldus excudit in magno uolumine græcarum epistolarum. Fuit etiam alius Diogenes, tragicus, cuius Semelen, tragœdiam citat Athenæus. Et item alius Diogenes Laërtius, qui philosophorum uitas scripsit, epigrammatographus, qui epigrammatum librum scripsit, ubi de sapientibus omnibus & doctrina præstantibus, omni genere metrorum loquitur, qui πάμμετρος ideo uocatur. Eius libri in uitis passim meminit.

Diodorus Sinopẽsis, inter comicos nõ ignobilis poëta fuit. Eius comœdias allegat Athenæus. Fuit etiam alius Alexandrinus, tragicus, teste Strabone, & alius Elaites, elegiarum poeta. Et item alius Siculus, qui historiarum libros 40. conscripsit, & titulum, Bibliothecam fecit. In eo historiarũ opere absoluendo, annos triginta terrarũ orbem peragrans consumpsit. Is scripsit etiam comœdias multas, teste Suida & Athenæo.

Dion. Diones multi fuerunt. Dion Cassius, patria Nicæus historicus, qui Romanam historiam libris 80. scripsit, autore Suida. De ijs libris extant adhuc 25. græcè impressi in folio Parisijs à Roberto Stephano. Dion Prusæus sophista et philosophus Chrysostomus cognomine. Is inter alia scripsit

psit orationes 80. quæ Venetijs Grecè excusæ sunt in 8. anno 1551. cartis 71. Fuerunt etiam alij quidã, quos relinquimus breuitatis causa.

Dionysius Siciliæ tyrannus, tragœdias, & comœdias, et alia quædã condidit. Is tyrannide eiectus, Corinthi ludum aperuit, de quo uide prouerb. διονύσιος ἐν κορίνθῳ.

Diotogenes, philosophus fuit pythagoricus, cuius fragmenta ex libro de regno citat Stobæus.

Diphilus poeta κωμικώτατος, καὶ γνωμικώτατος, ut à Clemente Alexandrino & Eusebio Pamphili uocatur. Sinopēsis fuit, & eadem ætate cum Menandro floruit, fabulasq; centum scripsit. Eius fabulas Plautus imitatus est. Obijt Smyrnæ.

E

ECdorus poeta fuit, cuius senarij quatuor extant apud Stobæum.

Ecphantes philosophus fuit pythagoricus. Eius quædã ex libro de regno citat Stobæus.

Empedocles Agrigentinus, philosophus, scripsit de rerũ natura carmine libros tres. Hymnos quoq; naturales. Tragœdias etiam. Xerxis Persarum regis transitum in Græciam. Is in ardentis montis Ætnæ prosilijt uoragines, ut Deus haberetur, ut ait Horatius: Deus immortalis haberi, Dũ cupit Empedocles, ardentem feruidus Ætnam, Insiluit. Fuit & alter Empedocles huius ex filia nepos, qui quatuor & uiginti tragœdias docuit. Vide de Empedocle plura apud Suidam et Laertium.

Epicharmus poeta fuit comicus, quem alij Syracusanum alij Megarensem, alij Coum quoq;, unde Comœdiã dictam putat Diomedes grammaticus, faciunt. Et creditur uixisse ante Persarũ tempora. Fabulas multas docuit, Suidas quinquaginta duas, Lytõ triginta quinq;, alij longè plures: adeò

ut Apollodorus eas in decem uolumina digesserit, ut in Plotini uita scribit Porphyrius. Hunc, Plautum imitatum esse uult Horatius. Moritur anno ætatis nonagesimo septimo. Filium habuit & ipsum comicum, Dinolochum nomine, qui ut pater, dorica lingua, fabulas quatuordecim condidit.

Epicurus philosophus fuit Atheniensis, à quo Epicurei dicti sunt. Deos & prouidentiam è uita tollebat. In libro de finibus, cuius quoq; Athenæus meminit, sic scribit: Non equidē nihil habeo, quod bonum intelligam, si saporum uoluptates, & quæ ex uenereis constant, & quæ auribus percipiuntur, quæq; ex formæ uenustate blādiuntur, oculis auferam. Timocrates etiam, in libris de lætitia, scribit his illū diebus singulis uomere solitum è nimijs delitijs solutum, corporeq; adeò miserabiliter affectum fuisse, ut multos annos consurgere nequiuerit, minam tamen quotidiè in cibos consumpsisse, ut ipse etiam Epicurus in epistola ab Leontiam meretricem scribit. Tandem calculo urinæ exitum impediente, moritur, cum annos uitæ septuaginta & duos impleuisset, ut scribit Hermachus in epistolis. Vide plura apud Diogenem, qui Epicuri uitā, dogmata, & scripta per totū librum decimum enarrat.

Eratosthenes Cyrenæus Callimachi discipulus, uariarū doctrinarum et disciplinarum studiosus, et eruditus fuit, ita ut eum secundum uel nouū Platonem, alij etiam Pantathlon uocauerint. Primus quoq; philologi nomē obtinuit. Scripsit uerò cùm multa in philosophia et astrologia, tum non pauca in poëtica et historia, et præterea de ijs quæ sunt in philosophia sectis. Reliquit et dialogos multos, et in grammaticis nonnulla. Peruenit ad annum ætatis octogesimum, consumptus inedia, cum oculorum aciem sibi imminutam iniquius ferret. Meminerunt eius pluribus, Suidas, Strabo,

bo, & Lucianus.

Eũenus poëta fuit Parius elegiographus, propter sapientiam celebris. Eius meminit Plato in Apologia Socratis. Vtitur quoq; eius uersibus, ut testimonijs Aristoteles, precipuè in ethicis ad Nicomachum, ubi hi duo uersus habentur:

φημὶ πολυχρόνιον μελέτην ἔμμεναι καὶ δὴ,
ταύτην ἀνθρώποισι τελευτῶσαν φύσιν εἶναι.

Euphron poëta fuit comicus: eius meminit Athenæus cum Stobæo.

Euripides poëta fuit tragicus Atheniensis ex parentibus pauperibus, ita ut mater uendendis oleribus uictum sibi quæsiuerit. Eum Aristoteles in poëtica τραγικώτατον nominat. Tragœdias fertur scripsisse nonaginta duas. Perijt discerptus à canibus Archelai regis Macedoniæ, à quo in summo precio et honore semper fuit habitus. Sunt alij, qui à mulieribus discerptum tradunt, quod mulierum osor esset eximius, unde notus est iocus Sophoclis: Nam cum nescio quis Sophocli dixisset, osorem mulierũ esse Euripidẽ, Respondit: at in tragœdijs, sed non in lecto: ut est apud Athenæum. Extant adhuc eius tragœdiæ octodecim græcè primum ab Aldo Venetijs, deinde Basileæ apud Heruagiũ in 8. impressæ. Sunt autem istæ. 1. Hecuba. 2. Orestes. 3. Phœnissæ. 4. Medea 5. Hyppolitus coronatus. 6. Alcestis. 7. Andromache. 8. Supplices. 9. Iphigenia in aulide. 10. Iphigenia in tauris. 11. Rhæsus. 12. Troades. 13. Bachæ. 14. Cyclops. 15. Heraclidæ. 16. Helena. 17. Ion. 18. Hercules furens. 19. nuper reperta Electra. et Basileæ ab Oporino impressa.

Cicero lib. 15. familiarium.

Euripidem quanti tu facias, nescio, ego ferè singulos eius uersus, singula testimonia puto.

Eusebij aliquot fuere. Eusebius Pamphili Cæsareæ Palestinæ Episcopus, qui scripsit de historia ecclesiastica

lib 10. De uita Constantini Magni lib. 5. De Præparatione euangelij lib. 15. De demonstratione euangelica lib. 10. χρονικὸν etiam. Aduersus hæresim Hierocli lib. 1. Omnia græcè edita Parisijs à Roberto Stephano. Fuit itē alter Eusebius, qui Ionica dialecto usus est, cuius aliquotiens testimonia allegat Stobæus.

G

GAius. Gaij cuiusdam aliquot testimonia citat Stobæus. Galenus, medicus fuit celeberrimus, Pergamæ natus, qui plurima non in medicina solùm, sed & in philosophia condidit, imo uerò in grammatica et rhetorica. Vixit annos 70. iuxta Suidam. Alij uerò Galenum uixisse tradunt annos 140. de quo uide Cælium Rhodiginum lib. 16. Antiquarum lectionum cap. 40. Eius opera omnia, quæ quidem reperiri hactenus potuerunt, Venetijs græcè primum excusa sunt in Aldi officina, deinde Basileæ anno 38. in magno folio, tomis quinq;, cartis 706. in officinis Cratādri Bebelij et Heruagij. Non solùm autem rei medicæ studiosis librorum Galeni lectio necessaria, uerum alijs quoq; philosophiæ et artium bonarum candidatis summopere conducibilis meritò existimari debet. Primum enim græco sermone loquitur admodū puro ac eleganti, ubiq; simplici, nusquā affectato: Et magnā uocabulorum supellectilem habet. Deinde ita copiosus est in dicendo, et sententijs affluit uberrimè, ut interim nullo sacietatis fastidio lectorem offendat, sed ubiq; progrediendi cupidū, rhetorico artificio demulceat, unde fit, ut plurimum ad eloquentiam momenti conferat, si quis familiarius in eo uersetur. Porro methodi exempla uaria nusquā nō reperias, & insuper etiā præcepta quædā, rara, & eximia, magisq; illustria, quàm apud ullum ex alijs scriptoribus inueniantur. Nihil obtrudit lectori quod non firmis rationibus demonstret, ac eius contrarium refutet,

ret. Ad philosophiam actiuam, quæ mores instituit, & animi affectibus moderatur, plurimi in eius libris loci hortantur: Ambitionẽ, & auaritiam præcipuè damnant. Iã quod attinet ad uariã rerũ cognitionem ac eruditionem multiplicem, quæ græcis philologia dicitur, eius amplissima in his libris materia extat: quibus cognitis ingenium acuitur, et quouis in loco, apud quosuis homines, de qualibet re, doctius & elegantius uulgo hominum disserendi occasio suppetit. Quantum igitur ad ingenij cultum pertinet, cuiq; studiorum generi non mediocrem utilitatẽ Galenus conferet. Conradus Gesnerus in Galeno.

Gregorius Nazianzenus Episcopus, præceptor Diui Hieronymi: Tantæ excellentiæ et autoritatis fuit, ut theologi nomen sit assecutus, & quod de Pythagora discipuli dicere soliti erant, αὐτὸς ἔφα, id est, ipse dixit, idem de Gregorio passim iactaretur, isq; alienus à recta religione putaretur, qui contra Gregorium auderet de fide loqui. Scripsit plurima cùm prosa tum carmine, de quibus græcè impressa Basileæ extant, quæ sequuntur.

1 Apologeticus, quo rationem reddit, cur in Pontũ propter presbyterij ordinationem aufugerit.

2 Oratio ad Nazianzenses, qui ipsum uocauerãt, at postquam uenisset, non comparebant.

3 Apologeticus ad patrem ad Nazianzenses, post fugæ reuersionem.

4 Oratio dicta in præsentia Gregorij, fratris Basilij, cùm ille post electionem præsideret.

5 Oratio præsente patre et Basilio Magno habita, cùm in Episcopum Azimorum esset electus.

6 Oratio, cùm à patre in consortium assumeretur.

7 Oratio qua se excusat, quod abstinuerit aliquandiu à functione ecclesiastica.

8 Oratio in funere fratris sui Cæsarij dicta.
9 Oratio in funere Gorgoniæ sororis.
10 Oratio consolatoria, cum pater ipsius episcopus taceret ob grandinis calamitatem.
11 Oratio in funere patris, præsente Basilio Magno habita
12 Oratio funebris, in laudem Basilij Magni.
13 Oratio funebris in Athanasiũ, Alexandriæ Episcopũ.
14 Oratio in Cyprianum.
15 De pace, siue reconciliatione monachorum, oratio.
16 De pace, oratio 2.
17 De pace, Sermo 3 ad Amphilochium.
18 Oratio ad subditos timore perculsos.
19 De cura pauperum, siue de paupertate fouenda.
20 De statu Episcopali & dogmate, oratio instructiua.
21 In Machabæos.
22 De modestia in disputationibus seruanda.
23 Ad Heronem philosophum, ab exilio regressum.
24 Ad eos qui in classe ex Ægypto uenerant.
25 Aduersus Arianos, & de seipso.
26 De seipso, contra eos, qui ipsum cathedram Constantinopolitanam, affectare uulgauerant.
27 De his quæ contra Maximum gesta fuerant, cum reuerteretur ex agro.
28 Oratio in præsentia Episcoporum 150 habita.
29 De electione Doarensium.
30 Ad uirginem exhortatoria.
31 In dictum euangelij.
32 Ad Euagrium, de Deitate.
33 Ad Nectarium Episcopum Constantinopolitanum.
34 Contra Eunomianos.
35 De Theologia.
36 De filio, 1.

37 De filio. 2.
38 De spiritu sancto.
39. In Theopariam, seu natalem saluatoris nostri.
40 In festum Epiphaniæ.
41 In sanctum Lauacrum.
42 De Paschate, et ignoscenda obsequendi tarditate.
43 In sanctum Pascha.
44 De Penthecoste.
45 De noua Dominica, et tempore uerno, ac martyre Mamacite.
46 Annotatio in Ezechielem.
47 Metaphrasis in Ecclesiasten.
48 In Iulianum apostatam inuectiua
49 In eundem 2.
50 Ad Clidonium epistola 1.
51 Ad Clidonium epistola 2.
52 De fide, tractatus.
53 De fide Nicena.
54 Epistolæ D. Gregorij Nazianzeni numero 80.
55 Carmina euisdem diuersa, ad benè beateq; uiuendum utilißima.
56 Tragœdia, Christus patiens.

Asseruantur etiam multa scripta alia græca huius autoris in Italiæ bibliothecis, præsertim Romæ, quæ fortè aliquandò adhuc, quemadmodum multi boni autores alij, prodibunt in publicum.

H

HEliodorus Æthiopicæ historiæ libros decem conscripsit, seruatos per Gregoriũ quendam militem ex clade Vngarica, qua serenißimi quondam regis Matthiæ Cornini in bibliotheca Budæ, quæ regni Pannonij caput est, ex omni

ex omni ſcriptorũ genere, ea in numeris græcis hebraicisq́; uoluminibus inſtructiſſima, quæ quidem ille capta iam Conſtantinopoli, euerſisq́; multis alijs ampliſsimis Græciæ urbibus, ex media Græcia inæſtimandis ſumptibus coëmerat, ſuperioribus annis à barbarie Aſiatica, per immanẽ Turcorũ impreſsionem uaſtata eſt. Eos libros edidit Vincentius Obſopæus, impreſſit uerò Baſileæ Heruagius in 4. Et deinde Oporinus etiam latinè in folio. De eo Obſopæus in præfatione inter cætera ſic ſcribit. Iurare audeo, ex græcis autoribus, de hiſtoricis loquor, antiquiorem et iucundiorem, neq; uerebor addere etiam doctiorem, nondũ in manus meas deueniſſe. Et iterũ, In hac hiſtoria omnium humanarũ affectuum abſolutiſsima quædam imago, et coniugatis, amoris ac fidei et conſtantiæ pulcherrimum exemplar eſt. Et iterum, De argumento quod et uarium eſt, et multiplex, nihil non polliceor, quod præter feſtiuã, et amœnam, et puram, et caſtam hiſtoriam, quam perpetua narratione exequitur multorum quoq; locorum ſitus, coſmographica ratione ſcitiſsimè depingit: non paucarum rerum cauſas, easq́; occultiſsimas eruit, et aperit: nonnullorum populorum ritus et mores eruditè deſcribit: plerorunq; fluminum, montiũ, lapidũ, herbarũ et regionũ naturas, Ægypti nimirum, et Æthiopiæ huic conterminæ, uulgò haud cognitas explicat: omnia pulcherrimis digreſſionibus, & amœniſsimis parergis & exornationibus ita miſcens et temperans, ut meritò uideatur præ cæteris Heliodori appellationẽ uſurpaſſe: adeò in toto opere nihil rude & impolitum reliquit, quod etiam delicatiſsimo lectori nauſeam afferre queat.

Hermodotus poeta fuit, cuius Iambos citat Stobæus. Is cũ Antigonũ, quodã carmine Solis filiũ nuncupaſſet, rex ita reſpondit: ὀ ταῦτά μοι σύνοιδεν ὁ λασανοφόρος, hoc eſt, de ijs neutiquã mecũ ſentit Laſanophorus. Meminit eius Plutarchus

in apophthegmatis, tū præcipuè etiā lib. de Iside & Osiride.

Hermolaus. Citat quædam eius Stobæus.

Heraclitus philosophus fuit Ephesius, ut tradit Suidas. Hic ille est qui quoties domo egrediebatur flebat, sicut Democritus ridebat: alteri omnia quæ agimus, miseriæ, alteri ineptiæ uidebātur. Vide plura in eius uita apud Laertium. Impreßit eius sex epistolas Aldus Venetijs in magno uolumine græcarum epistolarum.

Herodes, poeta fuit Iambographus. Fuit & alius Herodes Atticus, cuius uitam copiosè scribit Philostratus in Sophistis.

Herodotus Halicarnaßæus genere clarus, & à Cicerone historiarum pater appellatus, scripsit græcè historiam 9. libris, quorum quilibet, Musæ nomine inscribitur. Cœpit à Cyro Persarum rege. Impreßi sunt græcè in folio Basileæ, una cum Gemisthi Plethonis de gestis Græcorum post pugnam ad Mantinæam: Latinè autē, Laurentio Valla interprete, similiter in folio Coloniæ exiuerunt. Claruit à Roma condita, anno trecentesimo, ut scribit Plinius. Initium totius historiæ huiusmodi est. Herodoti Halicarnassæi historiæ explicatio hæc est, ut neq; ea, quæ gesta sunt, ex rebus humanis obliterentur ex æuo, neq; ingentia et admiranda opera, uel à Græcis ædita, uel à Barbaris, gloria fraudentur: cùm alia, tū uerò qua de re isti inter se belligerarunt. Scripsit etiam uitā Homeri, quæ cū Homeri operibus ad calcem Odyssææ impressa est.

Hesiodus, Cumanus pastor fuiße perhibetur: Et oues pascenti, nouem uirgines apparuisse feruntur (quemadmodum et ipse de se testatur in Theogonia) quæ lauri germina comedenda porrexerunt, unde statim poetica sapientia repletus est. Id figmentum à Ioanne Tsetse in cōmentarijs in Hesiodum exponitur. Scripsit uerò Heroum et Heroidum gene

alogias.

alogias. Itē opus de mulieribus in quo Heroidas multas induxit uirorum fortium nuptias optasse, teste Seruio. Astronomica item. Mulierum quoq; uirtutes, teste Luciano. Artem quoq; uaticinandi, ut scribit Pausanias. Pelei etiā et Tethidis epithalamium. Epicedium quoq; in Βάτραχον amicum. De medicina item, ut Plutarchus testatur, & de herbis, ut ex Plinio colligitur. Nec desunt qui Hesiodum scribant autorem eorum Apologorum, qui Æsopij dicuntur. Scripsit præterea Opera et Dies, ἔργα καὶ ἡμέρας Theogoniam item, et Scutum Herculis, quæ adhuc extant et impressa sunt in octauo, græcè, tum etiam latinè hactenus aliquotiens in diuersis locis, cum commentarijs quoq; græcis Basileæ in 8. et paulò antè Venetijs in 4. Fuisse aliqui dicunt antiquiorem Homero, alij uerò post eum annis centum uixisse. Opera et dies scripsit ad Persen fratrem, quo uariæ hortationes morales & œconomicæ continentur, et instigatio ad operandum, & agriculturæ doctrina, necnon temporum, quibus exerceri debet. Item de diebus felicibus et infelicibus secundum lunæ motum. Iugulatus iam senex à duobus fratribus in mare abiectus est. De quo uide apud Erasmum prouerb. Hesiodi senecta.

Hierax. Eius fragmenta aliquot Stobæus allegat.

Hierocles philosophus Alexandrinus fuit. Eius constantia, magnanimitas et eloquentia miris laudibus apud Suidā commendatur, de quo plura uidere poteris. Eius commentarij in aurea Pythagoræ carmina latinè impreßi sunt Basileæ in 8. Aruspa interprete, qui in præfatione sic scribit. In hoc libro, aut potius in his Pythagoræ carminibus, omnis Pythagoræorum philosophia continetur, tantaq; in eis est doctrina, tanta legenti utilitas, ut octogenarius iam nihil ego aut græcè aut latinè legerim, quod magis mihi profuisse intelligam. Parum enim aut nihil, ubi miracula defuerunt,

à fide

à fide Christiana differt.

Hippodamus Pythagoræus fuit. Stobæus ex lib. eius de republica, item ex lib. de felicitate, citat aliquot fragmenta omnia dorice scripta.

Hipparchus Atheniensis Pisistrati tyranni filius. Is Homeri uersus non legitimos modò, sed oblatos quoscunq; auro rependit, prouinciamq́; eos in ordinem redigendi, grammaticis tum celeberrimis accitis mandauit, à quibus in eas quas nunc legimus rhapsodias, distincti sunt. Poëtas, ipse poëta, Simonidem et Anacreontem plurimi fecit, columnas in urbis compitis erexit, legibus et elegis uersibus inscriptas, ut Plato in Hipparcho scriptum reliquit. Fuit etiam alius Hipparchus comicus, in ueteri comœdia celebratus, qui de mulieribus fabulas scripsit.

Hippocrates Cous fuit medicus uetustißimus, et omniũ aliorum princeps. De eo Suidas sic meminit. Scripti ab Hippocrate libri omnibus medicinæ studiosis noti sunt, et ita eos exosculantur, tanquam oracula diuina, non autem humanæ linguæ uerba. Liber Aphorismorum humanũ excedit intellectũ. Galenus uerò de Hippocrate hæc scribit: Hippocrates primus omnium recta instituit uia, quæ cum à posteris absoluenda fuerat, non modò nemo eorum absoluit, sed pleriq; etiam, quæ probè fuerant inuenta corruperunt. Proximè autem ut uiam ab eo inchoatam perficerẽt Aristoteles & Theophrastus accesserunt: lib: 2. de morbis curandis: Et rursum, Ab eo incipiemus qui nobis omnium fuit dux atq; autor disciplinarum: in 3. de crisibus, cap. 11. Et iterum: Hippocrates dignus admiratione eorum inuentor quæ à pluribus medicis ad, hunc usq; diem fuêre ignota: lib. 4. in Aphorismos. Et iterum. Hippocrates quidem omnium, quos nouimus medicorum philosophorumq́; primus, ut qui primus naturæ opera norit, hanc semper tum

admiratur

admiratur tum prædicat, quam et iustam prædicat &c. de naturalibus facultatibus lib. 1. Eius opera græcè impressa sunt Basileæ in folio, chartis 144.

Hipponis poëtæ, Athei cognominati uersus citantur ab Athenæo in dipnosophistis.

Hipponax, Iambographus fuit celebratiss. & maledicentiss. Ephesius, qui amaritudine carminis sui, quemadmodum et Archilochus homines ad laqueum compulit. De quo uide apud Erasmũ prouerbiũ, Hipponactium præconium.

Hippothoontis senarij similiter à Stobæo citantur.

Hippothoi uersus aliquotiens à Stobæo allegantur.

Hipposthenis senarios citat Stobæus.

Homerus, rex poëtarum diuinißimus et literaturæ omnis humanioris parẽs, qui, ut Quintilianus ait, omnibus eloquentiæ partibus ortum et exemplum dedit: fons à quo natum Pierijs ora rigantur aquis, quemadmodum ipsum Naso uocat. Quare eum Palaton pictor pinxit in tabula, ut uomere uideretur, atq; eorum sordium reliquias tantum cæteros poëtas colligere. Smyrnæus fuit, seu, ut alij uolũt, Cyprius, alij Ionius, alij Cumæus. Sunt etiam qui Syrum, qui Troianũ, qui Lydiũ, qui Ithacensem, qui Salaminiũ, qui Gnosium, qui Myceneũ, qui Thessalum, qui Rhodium, qui Argiuum, qui Centhræum, qui Ægyptium ex Thebis, & qui, ut Suidas docet, Romanum esse putauerunt. Et uixit post bellum Troianum, quamuis alij eius spectatorem fuisse existiment. Eius extant duo poëmata: Ilias, quæ gesta Græcorum et Barbarorum propter Helenæ raptum, sed præcipuè Achillis præclara in eo bello facinora continet: et Odyssæa quæ continet Vlyssis ex Troiano bello reditum, quotq; ille labores errando pertulerit, atq; ut reuersus ultus fuerit inimicos, id est, procos ambientes uxorem Penelopen. In ijs duobus operibus totius philosophiæ et artis oratoriæ nec

non

non poëtices lumina conspiciuntur. Hunc Alexander Magnus tanti fecit, ut Iliadē cum pugione sub puluino dormiens semper haberet. Eā enim ab Aristotele præceptore exponere didicerat. Ideò quocunq; gentium proficisceretur, suum eum uiaticum appellans, secū eum deferebat. Alcibiades quoq; Atheniensis, cùm ludum ingressus Homerum sibi afferri iußisset, nihilq; Homeri ibi esse responsum fuisset, pugno illiso in faciem magistri, abijt: indignum ratus esse magistrum, cui Homerus non sit diligenter cognitus. Impressa sunt Ilias & Odyssæa cum Hymnis & βατραχομυομαχία eiusdem, primò Venetijs apud Aldum, & Florentiæ & Argentorati & Parisijs in 8. Louanij etiā in 4. & Basileæ in folio cum commentarijs græcis, & rursus ibidem in folio cum uersione latina è regione, et explicatione difficilium thematum. Scripsit præterea etiam alia: Vt paruam Iliada, Amazonia νόστοι, Epicichlides, id est, turdi seu sturni, ἑπτάπακτοι, siue Iambis γερανομαχία, id est, gruum pugna, ἀραχνομαχία, id est, aranearū pugna, Ceramus, Amphiarai descēsus, Pægnia, Siciliæ captiuitas, Epithalamiū, Cypria, Epigonus Margites. Alij eū à parentibus pauperibus prognatū, alij quoq; Lydiæ regis filiū faciunt: ut Aristoteles. Herodotus scribit dolore extinctū, cùm à piscatoribus propositam quæstionem haud dißoluisset, quæ talis fuit: ὅσ' ἕλομεν λίπομεν, ἃ δ' οὐχ ἕλομεν φερόμεσθα, id est, quæ cœpimus, abiecimus, quæ non cœpimus, nobiscū asportamus. Sotades uerò fame cōsumptum ait, cùm inquit in suo carmine, τὸν θεῖον ὅμηρον λιμὸς κατεδαπάνησεν.

Hyperides, rhetor fuit unus ex decem præcipuis Lycurgi, et Platonis philosophi, et Isocratis rhetoris discipulus. Orationes græcas scripsit numero 56, quæ, teste Suida, perierunt temporis iniuria. Vitam eius scribit Plutarchus. Hyperides integer, cum locupletißimis scholijs liber, multis etiam

censibus redimendus extabat in bibliotheca Budensi, prius quàm à Turcis perderetur. Verba sunt Braßicani ex præfatione quadam apud Gesnerum in Pandectis.

I

IAmblichus ex Chalcide Syriæ, philosophus fuit, Porphyrij discipulus, & Constantij tẽpore uixit. Suidas. Librũ scripsit de mysterijs Ægyptiorũ, Chaldæorũ & Assyriorũ, qui latinè, Marsilio Ficino interprete, excusus est Basileæ in 8. & deinde in Gallia in 16. græcè uerò seruatur in multis Italiæ bibliothecis: quemadmodum etiam eiusdem lib. 3. de secta Pythagorica cum Simplicij cõmentarijs Romæ in bibliotheca Vaticana pontificis habentur, ut scribit Volaterranus.

Iphicrates uir fuit Atheniensis, sutoris filius creditus, nõ tam magnitudine rerum gestarum quàm disciplina militari nobilis fuit. Eius meminerunt Æmylius Probus, & Plutarchus, cùm alibi, tum in Apophthegmatis.

Isidorus. Isidori senarius à Stobæo citatur. Isidori quoq; seu eiusdem, seu alterius, tria hexasticha leguntur in magno uolumine græcorum epigrammatum.

Isæus rhetor fuit Assyrius. Eius uitã scribit Philostratus in sophistis. Eius aliquot orationes græcas Aldus expreßit in magno uolumine græcarum orationum.

Isocrates orator fuit Atheniensis summus, cuius orationes græcæ 21. cum epistolis eiusdẽ impressæ sunt Haganoæ in 8. Sunt autem istæ. 1. Ad Dæmonicum parænesis. 2. De regno. 3. Nicocles siue Cyprius. 4. Euagoras. 5. Encomium Helenæ. 6. Busiris. 7. Sophista. 8. Panegyricus. 9. Plataicus. 10. Areopagiticus. 11. Panathenaicus. 12. Philippicus. 13. De pace. 14. Archidamus. 15. de Permutatione. 16. De iugo. 17. Ægineticus. 18. Trapeziticus. 19. Paragraphicus. 20. aduersus Lochiten. 21. aduersus Euthymũ. Cicero lib. 2. de Oratore

eum mentionē fecisset Periclis, Alcibiadis, Thucydidis, Critiæ, Theramenis, Lysiæ, insigniū rhetorum, subdit: ecce tibi exortus est Isocrates magister istorū omniū, cuius è ludo, tā quam ex equo Troiano innumeri principes exierunt. Et alibi in Oratore. Cū doceret eos qui partim in dicendo, partim in scribendo principes extiterunt, domus eius officina habita eloquentiæ est. Dionysius quoq; Halicarnassæus, egregiū Isocrati testimoniū attribuit, cū inquit: Qui non unā aliquā, sed uniuersas politicas uirtutes ac negocia scire uoluerit, ei necessariū est, ut orationes Isocratis familiares sibi faciat. Moritur annos natus centū. Vide plura de uita, orationibus, phrasi & schematis oratoris huius, apud Plutarchū, Philostratū, et Dionysiū, ubi illa ex professo tractantur.

Flauius Iosephus Mathatiæ filius, ex Hierosolymis sacer dos à Vespasiano captus, cum Tito filio eius relictus est. Hic Romam ueniens, septem libros Iudaicæ captiuitatis, imperatoribus Vespasiano et Tito, patri filioq; obtulit, qui & bibliothecæ publicæ traditi sunt. Et ob ingenij gloriam, statuam quoq; meruit Romæ. Scripsit autem & alios uiginti Antiquitatum libros, ab exordio mundi, usq; ad decimum quartū annū Domitiani Cæsaris, et duos ἀρχαιότητ☉ aduersus Appionē Grammaticū Alexandrinū, qui sub Caligula legatus missus ex parte gentilium, contra Philonem etiam librū, uituperationem gentis Iudaicæ continentem cripserat. Alius quoq; liber eius, qui inscribitur, περὶ αὐτοκράτορ☉ λογισμȣ̃, ualdè elegans habetur, in quo & Machabæorum sunt digesta martyria. Hic in 18. Antiquitatum libro, manifestißimè confitetur, propter magnitudinem signorum, Christum à Iudæis interfectum: & Ioan. Baptistā uerè prophetam fuisse: & propter interfectionem Iacobi apostoli, dirutam Hierosolymam. &c. Hæc Hieronymus, quanquam is Flauij prænomen non ponat. Eius opera omnia græca excu-

ſa ſunt in officina Frobeniana Baſileæ anno 1544. in folio typis maiuſculis & perquàm elegantibus. Eadem de nouo cõuerſa (cùm prius Rufini uerſio corruptiſsima haberetur) à Sigiſmundo Gelenio Baſileæ in officina Frobeniana latinè excuſa ſunt, anno 1554. Eiuſdem Ioſephi hiſtoriarum Iudaicarum libri quinq;, hebraici et latini à Sebaſtiano Munſtero, editi ſunt Baſileæ anno 1541. Continuat autem in ijs libris, hiſtorias ſacras, à captiuitate Babylonica, uſq; ad præſidem Pilatum. Inde à Pilato uſq; ad ultimam deſtructionẽ urbis, id eſt, bellum Hieroſolymitanum, ex hebræo conuerſum edidit Dauid Kyberus Argentinenſis.

Iulius Pollux Naucratita cognominatus, ſophiſta docuit Athenis, imperatore Cõmodo. Scripſit declamationes: in laudem urbis Romæ orationem: totius item Græciæ celebrationem: & alia, quæ Suidas cõmemorat et interciderũt. Extat eius adhuc Onomaſticon ſeu uocabularius græcè impreſſus in 4. Baſileæ. Libri ſunt decem, rerum ac ſynonymorum ordinibus ſecundum genera inſtructi.

Primo libro, deorum, dæmonumq; appellationes, diuinorum cultuum, locorum, et regionum, et temporum, & ſedes artificum, & ſacrificorum continentur.

Secundus indicat omnes hominis partes, formasq; ſingulas, primoq; ætates explicat.

Tertius liber promiſcua quædam per capita 30. continet.

Quartus continet ſcientiæ conuenientia, et uirtutes animi, contrariaq; uitia, & ſcientiarum ſpecies.

Quintus de uenatione, canibus, feris, animalibus et alijs quibuſdam diuerſis rebus agit.

Sextus agit de conuiuio, eius celebratione, et ſuper quæ conuiuandum ſit, et cum quibus, de conuiuiorum dominis, conuiuis, & famulitio.

Septimus agit de uarijs artibus, et artificibus, per capita 33.

Octauus tractat nomina rerũ forensium per capita 45.

Nonus agit de urbium ædificijs, omnibusq; quæ à terminis, populis, uicis, agris, regione aut hortis dicuntur. Libro decimo armamentariorum, et ipsorum uasculorum insunt nomina, et quæcunq; de his, aut ab his sunt deriuata.

Iulius. Iulij cuiusdam uersus hexametros ex poëmate in Bacchum & patriam citat Stobæus.

Iuncus. Iunci fragmentum prolixum, prosa scriptum citat Stobæus.

Iustinus philosophus fuit et martyr, eius opera quæ adhuc extant, impressa sunt græcè in folio Parisijs. Sunt autem hæc. Ad Zenam & Soramũ epistola. Sermo exhortatorius ad gentes. Colloquiũ cum Tryphone Iudæo. Apologia pro Christianis ad senatum Romanum. Expositio fidei de recta confeßione, siue de sancta & coëssentiali trinitate. Confutatio dogmatum aliquot Aristotelicorum. Quæstiones christianæ, & gentilium responsiones, earumq; confutationes. Responsiones ad orthodoxos de quibusdã necessarijs quæstionibus. Quæstiones græcanicæ siue gentiles, ad christianos, de incorporeo, et de deo, deq; resurrectione mortuorum. Plura de ipsius uita & scriptis uide apud Hieronymũ in catalogo scriptorum ecclesiasticorũ. Apud Photium item patriarcham, in opere quod inscribitur Mille libri. Apud Eusebium quoq; ecclesiasticæ historiæ lib. 4. cap. 8. & deniq; Nicephorum ecclesiasticæ historiæ lib. 3. cap. 26. & etiam. 33.

L

Lycurgus rhetor fuit Athenienſis. Eius græcas aliquot orationes excudit Aldus Venetijs in magno uolumine græcarum orationum. Vide Suidam, qui post Lycurgum

Spartiatā legislatorem, cuius uitam scribit Plutarchus & ex Trogo Pompeio Iustinus, huius nostri Lycurgi rhetoris orationes omnes numerat.

Lysias rhetor fuit Syracusanus. Vide Suidam, & Plutarchum in uita decem rhetorum. Eius aliquot orationes græcas Aldus excudit. Extant præterea Lysiæ orationes triginta duæ, Epitaphius sermo, & epistolæ sex in quadam Italiæ bibliotheca.

Lucillius. Lucillij græci poëtæ epigrammata quinq; leguntur in primo libro magni uoluminis græcorum epigrammatū: & in secundo, sex supra centum: in sexto uerò et septimo, singula. Fuit etiam alius Lucillius poëta antiquus, primus satyrarum apud latinos autor, de quo plura uide apud Gyraldum.

Lucianus. Luciani cuiusdam epigrammata triginta duo leguntur passim in magno uolumime græcorum epigrammatum. Est & alius Lucianus Samosatensis, qui uixit sub Traiano Cæsare, et perijt discerptus à canibus, autore Suida. Eius opuscula græca 171. impressa sunt cùm alibi tum Basileæ apud Isingrinium, elegantißimis characteribus anno 1545. in 8. tomis duobus.

M

Melinno, uel Brinna quam aliqui Lesbiam, aliqui Teiā, alij Rhodiam faciunt, per ea tempora quibus Sapho. Et scripsit dorica & æolica lingua poëma, quod Helecaten uocauit, trecentis uersibus, qui perquam similes Homericis uidebantur. Extat etiam eius τετράστιχον quarto libro epigrammatum græcorum.

Menecrates Syracusius, poëta fuit comicus, autore Athenæo. Alter etiam fuit Ephesius, qui carmine de re rustica scripsit. Et itē alter qui Æneā in suis uersibus urbis Troiæ proditorem (quemadmodum idem facit Dares Phrygius in historia

historia belli Troiani, cui ipse interfuit) fecit.

Menander poëta comicus fuit Atheniensis, aspectu strabus, uerùm ingenio promptus, sed in mulierum amores furore quodam ferebatur. Comœdias composuit centum & octo, quas Terentius reddidit. Eius fabulas Athenæus 45. paßim allegat. Scripsit item epistolas & alia quædam, prosa oratione. Clemens in 5. στρωμάτων, Menandrum ostendit multa desumpsisse ab Hebræorum prophetis, ut illud, Deum non uictimis, aut tauris placari, sed iustitia animiq; puritate. Plinius illum omnis luxuriæ interpretem dictum ait, quod idem ferè scribit Plutarchus. De eo Quintilianus lib. 10. sic meminit: Vel unus Menander, meo quidem iudicio, diligenter lectus, ad cuncta quæ præcipimus efficienda sufficiat, ita omnem uitæ imaginem expreßit, tanta in eo inueniendi copia, & eloquendi facultas, ita est omnibus rebus, personis, affectibus, accommodatus. Nec nihil profectò uiderunt qui orationes, quæ Charisij nomine eduntur, à Menandro scriptas putant. Et rursum, Ego tamen plus adhuc quiddã esse collaturum declamatoribus puto, quoniam ijs necesse est secundũ conditionẽ controuersiarũ plures subire personas, patrum, filiorũ, matrũ, militum, rusticorũ, diuitum, pauperũ, irascentium, precantiũ, mitium, asperorũ, in quibus omnibus mirè custoditur ab hoc poeta decor, atq; ille quidem omnibus eiusdem operis autoribus abstulit nomen, & fulgore quodam suæ claritatis tenebras obduxit. Vide de Menandro apud Plutarchum in libello in quo comparat Aristophanem cum Menandro.

Mercurius Trismegistus, id est, ter maximus, quod philosophus, sacerdos, & rex maximus fuerit. Maior nepos ex matre fuit Atlantis astrologi, qui floruit eo tempore quo Moses natus est. Scripsit libros ad diuinarum rerum cognitionem pertinentes quàm plurimos, quibus arcana mysteria

Verba sunt Marsilij Ficini in præfatione.

& stupenda panduntur oracula, nec ut philosophus tantũ sed ut propheta sæpenumero loquitur, canitq; futura. Hic ruinam præuidit priscæ religionis, hic ortum nouæ fidei, hic aduentum Christi, hic futurum iudicium, resurrectionẽ sæculi, beatorum gloriam, supplicia peccatorũ. Quò factũ est, ut Aurelius Augustinus dubitauerit peritiáne syderum an reuelatione dæmonum multa protulerit. Eius Pymander de potestate & sapientia dei dialogus, & Asclepius de uoluntate dei, extant græcè in Italia. Excusi uerò sunt latinè Marsilio Ficino & Apuleio interpretibus, Venetijs apud Aldum, & Basileæ in 8. dein de etiam in Gallia in 16. Eiusdem Iatromathematica, id est, medicationes accommodatæ ad Astrologicam rationem, græcè excusæ sunt Norimbergæ cum alijs quibusdam Astrologicis. Eiusdem etiam uersus de significationibus terræ motuum, per sigula zodiaci signa, leguntur in magno uolumine græcorum epigrammatum, & fragmenta quæ Stobæus citat. Vide Suidam in ἑρμῆς ὁ τρισμέγιστος.

Metrodorus Lãpsacenus Epicuri discipulus fidißimusq; amicus fuit. De eo uide apud Diogenẽ in Epicuro, lib. 10. et Strabonẽ. Fuit alter Metrodorus Atheniensis Carneadis auditor, cuius Cicero meminit. Metrodorus præterea Sceptius qui memoria insigni ualuit, ut Cicero scribit lib. 1. Tusculana. quæst. qui quãuis pauper tamen propter nominis famam clarũ coniugium apud Carthaginenses est assecutus. Fuit & Metrodorus quidam Chius, cuius Troica citat Athenæus. Metrodori etiam cuiusdam decastichon extat in 1. lib. magni uoluminis græcorum epigrammatum.

Mimnerus, alij etiam Mimernum, alij rursum Mimmermium legunt, cum sit à memoria et interpretatione nomen deductum ut Mnemernus dicatur. Is nunc Mnemernus poeta fuit elegiographus Smyrnæus, Ligyastades propter carminis

minis suauitatem cognominatus. Nihil in uita suaue esse censebat sine amore & iocis. Citant eius uersus Athenæus, Plutarchus, Stobæus & alij. Meminit quoq; eius Pausanias.

Moschus poëta Siculus, Bucolica scripsit quæ perierunt. Extat adhuc eius Europa græcè, heroicis uersibus scripta cum alibi, tum in bibliotheca Augustæ Vindelicorum. Extat quoq; eiusdem Amor fugitiuus in 1. libro magni uoluminis græcorum epigrammatum, & tetrastichon quoddam lib. 4. eiusdem uoluminis.

Musonius Capitonis Tyrrhenus, ex urbe Vulsinio, Dialecticus, Philosophus, & Stoicus. Imperante Nerone claruit, à quo & occisus est ob dicendi libertatem. Familiaris Apollonio Tyanæo fuit, & mutuæ ipsorum leguntur epistolæ. Vide plura apud Suidam. Epistolæ eius quædam Venetijs apud Aldum in uolumine græcarum epistolarum excusæ sunt. Oratio quoq; eiusdē, de Bono principe, Stephano Nigro interprete, cum eiusdem Stephani lucubrationibus cæteris Basileæ excusa est.

N

NAumachius poëta græcus, castus, et pius fuit. Eius uersus heroici plurimi et dignißimi lectu apud Stobæum aliquotiens extant. Gyraldus etiam istum citat ex Arsenio de mulierum ornamentis: ἐσθλὰ κακοὶ φθείρουσι γυναικῶν ἤθεα μῦθοι, Verba bonos uitiant mulierum turpia mores. Erasmus in Chiliadibus suspicatur hunc Naumachium Christianum fuisse.

Nicolaus. Nicolai cuiusdam uersus de Adulatione extāt apud Stobæum. Citatur ibidem aliquotiens Nicolai historia gentium, an uerò idem sit, nescio. Fuit etiam Nicolaus alius Damascenus cognomine, cuius Athenæus cum Suida meminerunt, ualdè familiaris Herodi regi Iudæorum, ut Iosephus et Egesippus scribunt, gratus etiam Augusto Cæsari, ut Sui-

das testatur. Is scripsit tragœdias & comœdias, quæ pulcherrimæ habitæ sunt. Fuit præterea in omni doctrinarum genere doctißimus.

Nicostratus poëta fuit comicus, multi nominis, ut docet Athenæus, qui aliquot eius citat fabulas. Fuit et alius rhetor magni nominis, cuius meminit Hermogenes rhetor.

O

OBrimus. *Obrimi cuiusdam uerba ex orationibus eius pro Seuero & Protogorio citat Stobæus.*

Orpheus. *Orphei quinq; fuerunt, primus ex Thracia poëta Apollonis & Calliopes filius. Alter Orpheus Crotoniata fuit Lini discipulus, qua tempestate apud Hebræos, iudices rerũ summã gerebant, ante tempora Troiana. Is scripsit Argo nautica quæ adhuc leguntur, & alia quædam, de quibus Suidas & Pausanias in Bœoticis. Alij à mulieribus discerptũ, alij quoq; fulmine ictum perijsse referunt, de quo uide Diogenẽ Laertiũ. Tanti uerò Orpheũ omnis Græcia fecit, ut diuinitatẽ illi attribueret. Sed & caput eius in Lesbo oracula dedisse testatũ reliquit uterq; Philostratus, unde est illud de Cyro Persarũ rege:* τὰ ἐμὰ ὦ κῦρε σοὶ, *hoc est, mea fata te quoq; sortientur: quemadmodum ego perij à mulieribus discerptus, ita tu quoq; à Tomyride Scytharũ regina crudeliter tractaberis, reuulso tuo capite & abiecto in utre sanguine pleno, cum hac exprobratione crudeli: Satiare sanguinem quem sitisti, cuiusq; insatiabilis semper fuisti. Iustinus lib. 1. in historia Cyri. Tertius fuit Arcadius, qui uixit ante Homerum. Hic fabularum figmenta & epigrammata & hymnos composuit. Quartus Odrysius. Vltimus Camarinæus. M. Cicero nullum fuisse unquã Orpheũ putauit. Ælianus quoq; falsa omnia & fabulosa esse quæ de Orpheo traduntur, censuit. Orphei Argonautica, hymni, & de lapidibus libellus, omnia græcè heroico uersu elegantißime*

tißime ſcripta Aldus excudit Venetijs in 8. cum Muſæo græco uetere poeta.

P

P*Aulus Silentiarius epigrammata ſcripſit, quorum magnus eſt numerus paßim in magno uolumine græcorum epigrammatum.*

Palladas. Palladæ plurima paßim epigrammata græca in magno uolumine græcorum epigrammatum leguntur.

Panyaſis Halicarnaſſæus elegiographus à nonnullis ita laudatus, ut eum poſt Homerum ſtatim in poëtarum numerum referant. Scripſit de Herculis laboribus opus, quod Heracleia inſcripſit, & 14. uoluminibus digeßit. Præterea etiam quæ Ionica dicta ſunt uerſu pentametro. Item de Codro ac Neleo, deq́; Ionicis colonijs, ad ſeptem uſq; millia uerſuū.

Patrocles. Patroclis ſenarij leguntur apud Stobæum.

Pauſanias Cæſarienſis grammaticus, æqualis Ariſtidi, ſcripſit uniuerſæ Græciæ periegeſin, id eſt, geographiam cum eius hiſtorijs. Raph. Volater. apud quem uide plura. Meminit eius tanquam mali rhetoris Philoſtratus in uitis ſophiſtarū. Scripſit de Syntaxi lib. 1. Problematum lib. 1. & alia. Suidas.

Pauſaniæ commentarij græci, deſcribentes Græciam, hoc eſt, Atticā, Corinthiacā, Laconicam, Meſſeniacam, Eleam, Achaicam, Arcadicam, Bœotiam, Phocenſemq́; regionem. De Elea duo ſunt libri, de cæteris, ſinguli. Aldus excudit Venetijs 1516. in folio chartis 71. Ex præfatione latina innominati cuiuſdam. Hoc opus antiquæ raræq́; eruditionis theſauros continet, multa recondita, multa ſcitu pulchra, nonnulla quæ alibi non leguntur. Admiraberis autoris accuratam & exquiſitam diligentiam, ſiue narrationem rerū præclarè geſtarum in fronte uoluminum collocet, ſiue genealogias perſequatur, ſiue ſtatuarum tum artifices cōmemoret,

tum

tum eos concelebret, quorum in honorem erectæ sunt. Deflebis tot urbium amplißimarũ interitum, quas autor opibus fortunisq; florentes adhuc memoriæ prodidit. Huc accedunt crebræ digreßiones, per quas autor dum diuagatur, innumeros poëtarum locos obiter enucleat. Iidem Pausaniæ commentarij latinè excusi sunt ab Oporino Basileæ in folio anno 1550. conuersi ab Abrahamo Lorschero. Eosdẽ libros à Romulo Amasæo in latinam linguã translatos Florentiæ excudit Torrentinus.

Pempelus philosophus fuit pythagoricus, cuius aliqua citat Stobæus.

Periander Corinthiorum rex, unus è septem sapientibus scripsit cùm alia, tum Hypothecas, id est, humanæ uitæ præcepta, duobus uersuum milibus, ut Diogenes Laërtius tradit.

Perictyone. Perictyones fœminæ Pythagoricæ fragmẽtum Ionicè scriptum, ex libro eius de mulieris harmonia, & item aliud ex eodem libro satis prolixum legitur apud Stobæum. Perictyones, quæ fuit mater Platonis, meminit Laërtius in Platone.

Phalaris Agrigentinorum tyrannus fuit crudelißimus, De eo uide apud Erasmũ prouerbium, Phalaridis imperiũ. Item φαλαρισμός. Eius epistolæ aliquot græcæ impressæ sunt Venetijs in 4. apud Aldum, cum diuersis aliorum græcis epistolis. Suidas testatur eum epistolas ualdè mirabiles composuisse.

Phauorinus Arelatensis ex Gallia sub Traiano & Adriano Cæsaribus, corpore hermaphroditus, plenus philosophia, sed rhetoricæ studiosior. In multitudine scribendi Plutarchi Chæronei æmulator. Composuit plurima philosophica, & historica, ex quibus illa feruntur: de Homeri philosophia, de Socrate, & amatoria eius arte, de Platone, de Philosophorum dicta, & alia. Scripsit etiam gnomologica, Suidas.

das. Multa ex eius scriptis, paßim recitantur apud Stobæum.

Philemon poëta fuit comicus Syracusanus, Menandro paulò antiquior. Annos uixit centum et unum. Fabulas scripsit 97. Interijt risu: autoribus Luciano & Valerio. quãuis Ælianus & Apuleius diuersum sentiant, Diogenes quoq; id Chrysippo accidisse referat. Fuit etiã Philemon alter eius, ut creditur, filius. Is comœdias scripsit 54.

Philetas Cous elegiographus præceptor secundi Ptolemæi regis Ægyptij. Mœrore contabuit quod nõ posset soluere id genus orationis, quod græci ψευδόμενον *seu* ψευδολόγον *uocant. Declarat hoc ipsius epitaphium, quod tale est:*

Ξεῖνε φιλητᾶς εἰμὶ ὁ ψευδόμενος μὲ
Ὤλεσε καὶ νυκτῶν φροντίδες ἑσπέριοι.

Fuisse uerò exili adeò ac pertenui corpore tradit Ælianus & Athenæus, ut pedibus sibi ex plumbo soleas annecteret, ne à uento abriperetur.

Philippus poëta fuit comicus, qui ab Athenæo in dipnosophistis celebratur. Eius meminit etiam Suidas. Alterius etiam Philippi plurima paßim leguntur epigrammata, in magno uolumine græcorum epigrammatum.

Philippides Atheniensis comicus fuit. Fabulas scripsit 45. Is cum in certamine poëtarum præter spem uicisset, gaudio subito extinctus est: autore Gellio.

Philiscus Corcyræus poëta fuit tragicus. Liberi patris sacerdos, temporibus Ptolemæi Philadelphi. Fabulas scripsit 42. teste Suida. Fuit etiam alter comicus, cuius senarios citat Stobæus. Et item alter Ægineta, Alexandri Magni præceptor, qui dialogos scripsit, & inter alios, Codrum.

Philo Iudæus Alexandriæ natus disciplinisq; omnibus eruditus, in nostra & græcorum philosophia bene uersatus, eloquentiæ Platonis adeò æmulator, ut prouerbium fue-

rit,

rit, ὁ πλάτων φιλωνίζει ἢ φίλων πλατωνίζει, id est, aut Plato philonizat, aut Philo platonizat. In diuinis autem legibus, & patrijs institutis quantus fuerit, ex his quæ nobis librorum suorum tradidit monumentis palam est. Igitur temporibus Caij Caliguli, quāta acciderint Iudæis mala, uoluminibus absoluit, quibus & suam legationem pro Iudæis apud ipsum imperatorem retulit. uide plura apud Hieronymum & Suidam, Iosephum quoq; lib. 18. ἀρχαιολογίας, cap. 15. Extat apud Hebræos Solomonis liber, cui sapientia titulus, eum Philoni quidam tribuunt. Vixit autem Philo, secundum Tritenhemium, anno Christi 50. Philonis opera quæ extant omnia libri 43. De mundi opificio, Historica, Legalia, Monobibla græcè excusa sunt Parisijs in folio ab Adriano Tornebo, anno 1553. Feruntur præterea aliquot Philonis alia, in bibliothecis Italicis.

Philonides comicus fuit Atheniensis, cuius aliquot comœdiæ apud autores celebrantur. Primùm fuit fullo. Vide apud Erasmum prouerbium, Indoctior Philonide.

Philostratus, filius Philostrati Lemnij sophistæ, & ipse sophista fuit Athenis primùm, deinde Romæ, sub Seuero imperatore. Scripsit Declamationes, Epistolas amatorias, Icones seu Ecphrases lib. 4. Colloquia, Capras, uel de fistula, Forū Heroicū, Epigrammata, & alia quædam. Suidas.

Philostrati Lemnij senioris historiæ de uita Apollonij lib. 8. græcè excusæ Venetijs olim ab Aldo cum Eusebij Cæsariensis libro contra Hieroclem, Apollonium Christo æquiparantem. Eosdem latinè excudit Gymnicus Coloniæ in 8. anno 1532. Eius historiæ de Apollonio compendium habes lib. 13. Anthropologiæ Volaterrani. Philostrati senioris Icones, Heroica, & Vitæ sophistarum, item Icones iunioris Philostrati, impressa sunt græcè Venetijs apud Aldum in folio anno 1503.

Tabula Iconum Philostrati, quæ sunt accuratæ, elegantißimæ & tanquam depictæ uariarum rerum florido stylo descriptiones, numero 66. Erant autem imagines istæ depictæ in porticu quadam Neapoli.

Helladia.
Menœceus.
Neptunus aut Amymone.
Phaëthon.
Ariadne.
Pentheus
Midas.
Mercurij natiuitas.
Pelops.
Venus.
Rhodogune.
Panthia.
Aiax Locrus, aut Gyræ.
Palæmon.
Atlas.
Hercules furens.
Xenia iterum.
Euadne.
Scamander.
Nilus.
Bosphorus.
Pasiphaë.
Tyrrheni.
Narcissus.
Amphiaraus.
Xenia, siue munuscula ficuum, racemorum &c.
Achillis educatio.
Arrichion.
Cassandra.
Insulæ.
Antæus.
Theodamas.
Mineruæ natiuitas.
Themistocles.
Comus.
Amores.
Paludes.
Piscatores.
Pelops aut Hippodamea.
Satyri.
Hyacinthus.
Venatores.
Centaurides.
Antilochus.
Pan.
Thessalia.
Cyclops.
Hercules in Gurmele.
Abderi sepulchrum.

Tela.

Telæ.
Palæstra.
Memnon.
Amphion.
Semele.
Olympus.
Andrij.
Perseus.
Hippolytus.
Meles.
Pindarus.
Glaucus Pontius.
Phorbas aut Phlegyæ.
Antigone.
Dodona.
Horæ.

Tabula Heroicorum Philostrati, quæ sunt dialogi in quibus uinitor quidam cum Phœnice hospite suo multa cõmemorat: & inter cætera species heroum, qui apud Troiam pugnauerunt, numero 21. ut ipse à Protesilao didicerat, breuiter docet.

Phœnix uinitor.
Diomedes & Sthenelus.
Idomeneus.
Vlysses.
Polydamas.
Æneas.
Protesilaus.
Aiax Locrensis.
Aiax Telamonius.
Sarpedon.
Euphorbus.
Nestor.
Philoctetes.
Chiron.
Theucer.
Alexander.
Achilles.
Antilochus.
Agamemnon & Menelaus.
Palamedes.
Hector.
Helenus, Deiphobus.
Neoptolemus.

Tabula libri de uitis sophistarum 58.

Eudoxus.
Philostratus
Gorgias
Polus

Isocrates

Isocrates
Scopelianus
Polemon
Aristocles
Hermogenes
Chrestus
Ptolemæus
Apollonius
Phœnix
Hippodromus
Ælianus
Leo
Theomnestus
Protagoras
Thrasymachus
Æschynes
Dionysius
Secundus
Antiochus
Philagrus
Pollux
Euodianus
Apollonius Atheniensis
Damianus
Laodiceus
Heliodorus
Aiax
Dion
Hippias
Antiphon
Niceta
Lollianus
Herodes
Alexander
Aristides
Pausanias
Rufus
Antipater
Çyrinus
Aspasius
Carneades
Phauorinus
Prodicus
Critias
Isæus
Marcus
Theodotus
Varus
Adrianus
Athenodorus
Oenomachus
Proclus
Heraclides
Philiscus

Tabula Iconum 18. Philostrati iunioris.

Achilles in Scyro
Hercules in cunabulis
Ludentes Cupido & Ganymedes
Argo, uel Æetes
Melager
Marsyas
Hesione

Neſſus
Venatores
Orpheus
Pelops
Sophocles
Philoctetes
Hercules aut Achelous
Medea in Colchis
Pyrrhus aut Myſi
Hyacinthus

Philoſtrati quoq; icones græcè cum ſcholijs extant Venetijs in bibliotheca SS. Ioannis & Pauli manuſcriptæ. Philoſtrati epiſtolæ amatoriæ impreſſæ ſunt Venetijs ab Aldo in uolumine græcarum epiſtolarum.

Phocylides Miletus (autore Stephano) compoſuit gnomas & elegias, hexametrosq; nonnullos, quorum quædam quæ á Sibyllinis deprompta uidentur, appellauit κεφάλαια, & uixit poſt Troiana tēpora annis plus minus ſexcentis quinquaginta ſeptem. Eius aurea carmina aliquotiens tum alibi tum Baſileæ impreſſa ſunt.

Pindarus poëta lyricorum omnium ἐνδοξότατος Thebanus, patrem habuit Scopelinum tibicinem, & diſcipulus fuit Myrtidis mulieris, & compoſuit ultra XVII. libros, inter quos numerantur à Suida, Olympia, Pythia, Nemea, Iſthmia, hoc eſt, hymni in quatuor græciæ certaminum uictores uario omnino carminū genere conſcripti. Deinde Pæanes Dithyrābi, Scholia, Epitaphia, Encomia, Threni, Proſodiæ, Parthenia, Enthroniſmus, Bachica, Daphnephorica, Hyporchemata, Dramata tragica, quæ ab Hermogene ubi de ſermonis caſtitate agit, ualdè celebrantur. Scripſit itē epigrammata epica, & ad græcos, oratione ſoluta admonitiones. Eum antiquitas tanti fecit, ut & Alexander cum Thebas uaſtaret Pindari ædibus inſcripſerit, (ut Dion ſcribit) Πινδάρου τοῦ μουσοποιοῦ τὴν στέγην μὴ καίετε, hoc eſt, Pindari poëtæ tectū ne cremate. De eo Quintilianus ſic meminit: Nouem lyricorum longè Pindarus princeps, ſpiritu, magnificentia, ſententijs, figuris, beatiſsima rerum uerborumq; copia,

pia, & uelut quodam eloquentiæ flumine, propter quod Horatius eum meritò credidit nemini imitabilem.
Pindari Olympia, Pythia, Nemea & Isthmia, id est, encomia illorũ qui in quatuor istis græciæ certaminum generibus uictores extiterũt, Burbrachius impreßit Francofordiæ in 4. cum commentarijs.

Pittacus Mitylenæus, qui patriam Mitylenen aliquandiu rexit tyrannus, floruit tempore Crœsi, & unus fuit è septem sapientibus. Scripsit uerò tum alia, tum elego carmine multa, inter quos sexcenti eius elegi ualdè probati fuerunt, quibus ciuibus suis leges dedit. Vide Diogenem, Suidã, & Gyraldum. Fuit etiam alius quidam hoc nomine, qui (ut Ælianus meminit,) de mola pistrina encomium scripsit, ut in paruo argumento uim dicendi ostenderet.

Pisander, poëtas inter uetustos commemoratus, Camiræus fuit, ut ait Stephanus. Scripsit eleganti carmine Herculis labores. De Pisandro sic meminit Macrobius: Pisander poëta inter græcos eminet opere, quod à nuptijs Iouis & Iunonis incipiens, uniuersas historias, quæ medijs omnibus seculis usq; ad ipsius Pisandri ætatem contigerunt, in unam seriem coactas redegit: & unum ex diuersis temporum historijs corpus effecit, in quo opere præter cæteras historias, interitus quoq; Troiæ relatus est, quem Maro interpretando, fabricatus est sibi Iliacæ urbis ruinam. Hæc ferè Macrobius. Asscribuntur huic aliquot alia opera, quæ Aristæi sunt, qui uariam scripsit carmine historiam, quam Heroicῶν Theogamiῶν inscripsit, libris multis digestam. Vide apud Erasmum prouerbium, Pisandro timidior. Fuit etiam alius Pisander Larandæus, Nestoris filius, qui Nestor Iliada conscripsit, opus monstrosum, deerant enim in eo literæ, & (ut græci dicunt) ἀστοιχείωτον, quemadmodum & Tryphiodorus scripsit Odyssæam. In primo enim

libro, utiq; A non reperitur, & similiter per omnes libros deinceps. Is alter Pisander uariam historiam carmine complexus est (quemadmodum Aristæus) libris sex digestam, quam ἡρωικῶν θεογαμίαν, hoc est, deorum heroumq; nuptias inscripsit.

Plutarchus Cheronæus ex Bœotia, tempore Traiani Cæsaris & ante ipsum floruit. Huic cum Traianus consularẽ dignitatem contulisset, præcepit, ne quisquam præfectorũ in Illyria aliquid præter eius uoluntatem ageret. Scripsit autem multa. Suidas. Plutarchi parallela, id est, uitæ illustrium uirorum, numero 48. græci nominis ac latini, ita digestæ, ut semper greco homini latinus aliquis comparetur, ut Theseo Romulus, Alexandro Cæsar, Basileæ græcè excusa in folio.

Index uitarum in Parallelis Plutarchi.

Theseus	Romulus.
Themistocles	Camillus.
Cimon	Lucullus.
Nicias	Crassus.
Demosthenes	Cicero.
Pyrrhus	Marius.
Æges & Cleomenes	Tiberius & Gaius.
Lysander	Sylla.
Dion	Brutus.
Sertorius	Eumenes.
Pelopidas	Marcellus.
Agesilaus	Pompeius.
Solon	Publicola.
Aristides	M. Cato.
Pericles	Fabius Maximus.
M. Gaius	Alcibiades.
Demetrius	Antonius.

Aratus	Artaxerxes.
Lycurgus	Numas.
Phocion	Caton.
Æmilius	Timoleon.
Philopœmen	Titus.
Alexander	Cæsar.
Otho	Galba.

His adiectus est etiam Euagoras ex Isocrate. Vita Homeri autore Plutarcho, excusa est græcè aliquoties cum ipso Homero. Docet autem hoc libro Plutarchus, Homerum omne artium & sapientiæ genus calluisse, ac totam philosophiam ex eius poëmate tanquam fonte uberrimo profluxisse, idq; testimonijs uersuũ eius quàm plurimis confirmat. Plutarchi opus de proprietate linguæ græcæ, siue de dialectis apud Homerum, habetur impressum in appendice Lexici Græcolatini.

Plutarchi Cheronæi moralia opera Basileæ Frobenius excudit in folio, anno 1542.

Index moralium Plutarchi operum, quæ extant Græcè.

De liberis educandis.
Quomodo oporteat adolescentem audire poëmata.
De audiendo.
Quó nam modo queat quis assentatorem ab amico discernere.
Quomodo quis sentiat se in uirtute proficere.
Quomodo quis iuuari poßit ab inimicis.
De amicitia cum multis.
De fortuna.
De uirtute & uitio.
Consolatoria ad Apollonium.
Sanitatis tuendæ præcepta.

Nuptialia præcepta.
Septem ſapientium conuiuium.
De ſuperſtitione.
Apophthegmata regũ ac imperatorum(De omnibus à Plutarcho ſcriptis apophthegmatibus uide in 4.tomo operũ Deſ.Eraſmi.)
Dicteria Laconica.
Mulierum uirtutes.
Vtrum aqua an ignis utilior.
Res ac ritus Romanorum,capitibus 113.
Res & ritus Græcorum,capitibus 61.
De placitis philoſophorum libri 5. qui phyſicorum dogmatum epitome ſunt.Heruagius etiam ſeorſim excudit Baſileæ 1531.græcè & latine,Gul.Budæo interprete.
De comparatione Græcorum & Romanorum,capita 84.
Compendium commentarij,in quo Stoicos inopinatiora, quàm poëtas,aſſeruiſſe tradit.
De unius,& populi,& paucorum dominatu.
Belluas ratione uti.
Quod ne uiuere quidem datur ſuauiter ſecundum Epicurũ.
An rectè dictum ſit,Lateat te uixiſſe.
An ſatis ſit uitium ad infelicitatem.
De amore erga ſobolem.
De Iſide & Oſiride.
De ijs,qui à deo ſero puniuntur.
Quod uirtus acquiri poßit doctrina.
De laudando ſeipſum citra inuidiam.
De cohibenda iracundia.
De curioſitate.
De tranquillitate animi.
De uitioſa uerecundia.

De

De amore fraterno.
De loquacitate.
De studio erga diuitias.
Vtrum animi, an corporis morbi peiores.
De fortuna Romanorum.
De fortuna & uirtute Alexandri lib. 2.
De esu carnium lib. 2.
Quod maximè oportet philosophũ cũ principibus degere.
Ad principem indoctum.
De morali uirtute.
Num seni sit gerenda respub.
De capessenda republica, præcepta.
Quod non oporteat mutuari.
Platonicæ quæstiones.
De animi potestatibus.
De primo frigido.
Vtrum Athenienses ob res bellicas, an ob doctrinam gloriosiores.
De exilio.
De inuidia & odio.
Consolatoria ad suam uxorem.
De fato.
De musica.
Compendium comparationis Aristophanis & Menandri.
Vitæ decem oratorum, Antiphontis, Antocidæ, Lysiæ, Isocratis, Isæi, Æschinis, Lycurgi, Demosthenis, Hyperidæ, Dinarchi.
De pugnantibus inter se Stoicorum dictis.
Galbas.
Otho.
Vtra animalia prudentiora, terrena an aquatilia.
De animæ generatione in Timæo.

Eiusdem libri compendium.

Amatoriæ narrationes.

Causæ naturales.

Conuiuiorum libri nouem.

De facie apparente in circulo Lunæ.

De eo quod Pythia non dat nunc oracula carminibus.

Ad Colotem.

De communibus conceptibus ad Stoicos.

De dæmonio Socratis.

De malignitate Herodoti.

Stylus Plutarchi uidetur esse grauis & meditatus, neq; clarus cuiuis, nisi plusculum temporis in græcis literis uersato. Apparet eum plurimæ lectionis hominem fuisse & miræ memoriæ: tam frequens ubiq; est in recitandis ueterum historijs & allegandis sententijs, ut multa potius collectanea dici mereantur, quàm scripta Plutarchi. Quod quidem eò gratius nobis esse debet, postquàm pleriq; autores ab eo citati iam interciderunt, ex quibus saltem optimas & pulcherrimas quasq; sententias nobis remansisse beneficio & laboribus Plutarchi debemus. Apud Athenæum locus ei est inter multiscios illos dipnosophistas.

Plato qui Aristocles prius, mox Plato uel à latis humeris, uel ab eius orationis amplitudine, uel à spatiosæ frontis æquore nominatus, quidam philosophiæ tanquam sol, hoc est, supernaturalium & cœlestium rerum doctor sublimis, ita ut diuini cognomen meritò omnium consensu sit adeptus, adeò, ut de eo etiam illud sit proditum, quod de uirgine matre Peryctione natus sit, quæ Apollinis compressa fuerit phantasmate. Eius uitam scripserunt Suidas, Diogenes Laërtius, & Marsilius Ficinus, qui Platonem transtulit.

Platonis omnia opera græcè cùm ab Aldo Venetijs olim impressa sunt, tum etiam Basileæ unà cum græcis Procli

commen-

commentarijs in Timæum & Politica.

Platonis libri impreßi & in nouem quaternitates diuisi.

Prima quaternitas.

Eutyphro,uel de sanctitate.
Apologia Socratis, id est,defensio.
Crito,uel de eo quod is egit in carcere,uel de agendo.
Phœdo,uel de animi immortalitate,uel de anima.

Secunda.

Cratylus,uel de recta nominum ratione.
Theætetus,uel de scientia.
Sophista,uel de ente.
Ciuilis,uel de regno.

Tertia.

Parmenides,uel de uno omnium principio,& de ideis.
Philebus,uel de summo bono,uel de uoluptate.
Conuiuium, uel de amore.
Phædrus,uel de pulchro.

Quarta.

Alcibiades primus,uel de natura hominis.
Alcibiades secundus,uel de uoto.
Hipparchus,uel de studio lucrandi, uel de lucri cupiditate.
Amatores,uel de philosophia.

Quinta.

Theages,uel de sapientia.
Charmides,uel de temperantia.
Laches,uel de fortitudine.
Lysis,uel de amicitia.

Sexta.

Euthydemus,uel litigiosus.
Protagoras,uel de moribus sapientiæ professorum.
Gorgias,uel de rhetorica.

Meno, uel de uirtute.
Septima.
Hippias maior, uel de pulchro, uel de honesto.
Hippias minor, uel de mendacio.
Ion, uel de furore poëtico, uel de Iliade.
Menexenus, uel de Attica antiquitate, uel epitaphius.
Octaua.
Clitopho, uel exhortatorius,
De republica, libri decem, uel de iusto.
Timæus de mundi natura.
Critias, uel Atlanticus, uel de Atlantica antiquitate.
Nona.
Minos, uel de lege.
De legibus libri duodecim.
Epinomis, id est, legum appendix, uel philosophus.
Epistolæ duodecim, quæ etiam in græco epistolarum uolumine ab Aldo excusæ sunt.

Libri falsò attributi Platoni, cum græcis eiusdem operibus excusi.

Axiochus, siue de morte dialogus, qui refertur ad Xenocratem autorem.
De iusto.
De uirtute, an doceri poßit.
Demodocus, aut de consulendo.
Eryxias, aut Erasistratus, aut de diuitijs.
Definitiones.
Timæi Locri de natura liber Doricus.

Scripsit etiam Plato admodum iuuenis Dithyrambos, deinde Mela, mox & lyricos uersus. Scripsit & maturior tragœdias. Eius aliquot epigrammata extant apud Athenæũ, Diogenem Laërtium, & 24. etiam in magno uolumine epigrammatum græcorum. Fuit etiam alter Plato comicus.

Ex

Ex uita Platonis per Marsilium Ficinum.

Tres sunt platonicorum species dialogorum: aut enim sophistas confutat, aut adolescentes adhortatur, aut docet adultos. Quæ in epistolis, uel in libris de legibus & Epinomide Plato ipse suo differit ore, certissima uult haberi: Quæ uerò in cæteris lib, Socratis, Timæi, Parmenidis, Zenonis ore disputat, uerisimilia. Stilus Platonis, (ut ait Aristoteles) medius inter solutam orationem & carmen fluit, suauitas & copia tanta, ut Cicero Platonem & intelligendi & dicẽdi grauissimum autorem fuisse dixerit. Adiecit: Si Iuppiter humana lingua loqui uoluisset, nõ alia quàm Platonis lingua fuisse locuturũ. Aristoteles iam in literis prouectus, uiginti continuos annos eum audiuit. & cùm ante illum, omnes inter græcos illustres, ad externas gentes sapientiæ gratia peregrinati fuissent, post Platonis tempora cæteræ nationes Athenas confluxerunt. Ciceronis uerba sunt: Malo cum Platone errare, quàm cum cæteris rectè sentire. Idem cum Panætio Platonem appellat Homerum philosophorum. Mitto illud Quintiliani: Quis dubitet Platonẽ esse præcipuũ, uel acumine differendi, uel eloquendi facundia diuina quadã & homerica? Multũ enim illius oratio supra prosã orationẽ, & quã pedestrẽ Græci uocant, surgit: ut mihi non humano ingenio, sed Delphico quodam oraculo uideatur instructus. Augustinus in libro contra Academicos inquit Christi autoritatẽ omnibus anteponendã: Si autẽ rationibus agendũ sit, apud Platonicos reperire se, quod sacris Christianorũ literis non repugnet. Idẽ Dionysius Areopagita significauit. Eusebius postea & Cyrillus Latinis declarauerunt. Hinc Augustinus in libro de uera religione: Platonici, inquit, paucis mutatis Christiani fierent, &c. Vide plura apud Marsiliũ.

Posidippus Cassandræus poëta fuit comicus. 30. eius fabulæ à scriptoribus colliguntur. Eius poëtæ Stephanus, &

Harpo-

Harpocration meminêre. Alter quoq; fuit Posidippus epigrammatarius. Eius aliquot epigrammata leguntur apud Athenæum in magno uolumine græcorum epigrammatum.

Polyænus rhetor Macedo fuit, scripsit Stratagematum ad Antoninũ & Verum imperatores lib. 8. quibus amplissima fœcundissimaq; rei militaris doctrina continetur, qui é græco sermone in latinum à Iusto Vulteio conuersi Basileæ impreßi sunt.

Polydicus semel aut iterum à Stobæo citatur, pro eo Gesnerus uult esse legendum Polyænus.

Proclus (quidam & Proculus & Proculeius legunt) Lycius, hymnos scripsit, qui post Orphei hymnos impreßi leguntur. Quare illum quidam poëtam faciunt. At certè illustris fuit philosophus platonicus, & eruditionis multiiugæ. Præfuit scholæ Athenis. Scripsit uerò iuxta Suidam, hæc:

Commentarios in totum Homerum.

In Hesiodi opera & dies.

περὶ χρηστομαθίας, βιβλία γ.

περὶ ἀγῶνος, β.

In Rempublicam Platonis, lib. 4.

In Orphei theologiam.

Symphoniam Orphei, Pythagoræ & Platonis.

De Oraculis, libros 10.

De Dijs apud Homerum.

Epicheremata contra Christianos, lib. 18.

Librum Metroacum, quem si quis legat, uidebit non caruisse diuina inspiratione theologiam eius, sic ut non amplius molesti sint luctus qui prima fronte apparent. Suidas. Idem in Hegia Procli meminit.

Prodicus, Cous fuit, quanquam Suidas eum Chium faciat. Floruit Democriti ac Gorgiæ temporibus, librumq; edidit, qui inscribitur Ὧραι, in quo finxit Herculem uirtuti pariter

ac uoluptati congressum, & utraq; adhortante, tandem à uirtute persuasum, alteram spreuisse. Eius meminit Xenophon, Cicero quoq; in officijs. Vide plura apud Volaterranum lib. 28. Ἀνθρωπολογίας, & Φιλολογίας euisdem lib. 34. Vide etiam prouerbiũ apud Erasmum, Manus manũ fricat.

Pythagoras Samius philosophus, patre Demarato, locuplete, ac negociatore. In Ægyptum primò, mox Babyloniã, discendi syderũ cursus gratia, profectus est. Inde regressus, in Cretam ac Lacedæmoniam peruenit, ut Lycurgi & Minois inclytas ea tempestate leges agnosceret. Ad ultimum in Italiam transmittens, Crotone consedit, ubi populos luxuriæ assuetos, autoritate ac doctrina, ad frugalem cultũ reuocauit: matronas ad pudicitiam, iuuenes ad modestiam cohortari cœpit. Eius paßim sanctitate ac uitæ abstinentia inductæ mulieres, auratas uestes, ornamentaq; lasciuiora in templo Iunoni consecrauêre. Sed ex iuuenibus 300. cùm sodalitij iure in sacramento quodam nexi, separatim à cæteris ciuibus religionis ac modestiæ causa agitarent, suspicione clãdestinæ coniurationis, ciuitatem in se conuerterunt. Itaq; eos in unam domum coactos uulgus cremare contendens, omnia tumultu compleuit, ubi 60. periêre, cæteri in exilium profecti. Pythagoras itaq; cùm multos annos Crotone exegisset, Metapontum migrauit, ibiq; deceßit. Cuius tanta fuit admiratio, ut ex domo eius templum facerent, eumq; pro deo colerent Hæc ex Trogi libro 20. Quintilianus autem libro 9. Cicero uerò ait: Tantum opinio de Pythagora præiudicata potuit, ut eius etiam sine ratione ualeret autoritas. Docuit in Italia regnante Seruio Tullo, Liuius et Dionysius autores. Eius Philostratus in principio uitæ Apollonij pluribus uerbis meminit: quemadmodũ ab omnibus abstineret animalibus, animamq; reducem putaret, se propter ea Euphorbũ Troianũ dicebat, deinde pauonem fuisse. Ex

quo

quo Persius noster Pythagoræū adpellat pauonē. De ipsius secta scribit Iamblicus libros tres, qui adhuc extāt, in quos commentaria edidit Simplicius, opus utrunq; in bibliotheca Vaticana conspicitur. Ipsius est apophthegma φίλων πάντα κοινὰ Amicorum omnia communia, &c.

R

RHadamanthi poëtæ uersus citāt Aristoteles & Stobæus

S

SClerias. Scleriæ poëtæ senarios Stobæus citat.

Simonides patria Tulites ab urbe Ceæ insulæ Melicertes cognominatus à cantus suauitate, poëta lyricus, aspectu fœdo & deformi, qui dorico dialecto in scribendis uersibus usus est, quemadmodū plæriq; lyrici alij. Cābysæ & Darij regnū, & Xerxis nauale præliū descripsit: item præliū illud quod ad Artemisiū Promontoriū cōmissū est, uersu elego composuit: quod uerò ad Salaminem factū est, lyrico carmine executus est. Scripsit & Threnos, hoc est, nænias uel lachrymas. Cōposuit itē laudes, hoc est, encomia & epigrammata, quorū adhuc pleraq; leguntur. Scripsit & pæanas & tragœdias. Addit & Herodotus laudes in Eualcidē Eretriorū ducem. Gryphis quoq; & hoc genus poëmatū delectatus est. Composuit etiā hymnum in laudem memoriæ, teste Philostrato. Excessit anno ætatis suæ 90. 80 enim anno carmina adhuc docuit, teste Valerio. Simonidem à Pausania in conuiuio rogatū legimus, ut sapiens aliquod dictū sibi diceret, tū Simonidē risisse, μέμνησο, ἔφη, ἄνθρωπος ὤν, Memento, inquit, quod homo es. Quam uocem cū Pausanias spreuisset, tū demū eius recordatus est, cū in calciæco inclusus fame periret, ter exclamans: ô Cæe hospes. Fuerunt & alij Simonides quorū scripta interierunt omnia.

Simonis cuiusdā epistola ad Aristip. extat apud Stobæū.

Simylus. Simyli senarios aliquot citat Stobæus. Fuit etiā

alius

Alius Simulas poëta, cuius Plutarchus meminit & Dionysius Halicarnassæus, qui res Romanorum uersibus scripsit, sed nescio an idem sit cum Simylo.

Socrates parens morum & philosophiæ & Apollinis testimonio laudatus, qui Chærephonti de Socrate interroganti id oraculum edidit, ἀνδρῶν ἁπάντων σωκράτης σοφώτατος. Filius fuit Sophronisci lapidarij & Phænaretæ obstetricis. Hic æquabilitatem in omni uita seruauit, ut idem semper uultus, eademq; frons, siue prosperis siue aduersis rebus extiterit usq; ad extremum, teste Plinio lib. 7. Primus omnium philosophiã naturalẽ in moralẽ transtulit, philosophiam è cœlo ad res humanas cõuertendo. Animaduertens enim naturalis speculationis fructũ nullũ esse, eamq; ad officia uitæ nihil esse necessariã, inuexit primus ethicen, deq; illa, & in officinis & in publico quoq; philosophans quotidiè, ea potius inquirenda hortabatur quæ mores instruerent, & quorum usus nobis domi esset necessarius. Ideoq; uersum Homeri semper in ore habebat.

ὅττι τοι ἐν μεγάροισι κακῶν ἀγαθῶν τε τέτυκται, Id est,
Aedibus in nostris quæ praua aut recta gerãtur.

Nihil unquam scripsisse constat, sed eius dissertationes à Platone & Xenophonte commemorantur. Rogatus autem aliquando quare nihil scriberet, respondit, ὅτι ὁρῶ τὰ χαρτία πολὺ τῶν γραφησομένων τιμιώτερα, id est, Quia uideo chartam longè preciosiorem quàm scribenda forent, ut in scriptis Aristonis apud Stobæum ostenditur. Accusatus postremò ab Anyto quodam diuite & Melito poëta & Lycone oratore, uel quod de dijs malè sentiret, introductis pro dijs receptis, nouis, nubibus, & huiusmodi: uel quod iuuentutem corrumpere diceretur, proponens ipsis doctrinas impias: in carcerem coniectus est, ubi paulò post bibit uenenum de manu carnificis intrepidus, cùm multa prius ac præclara

de animorum immortalitate disputasset, de quibus meminerunt Plato in apologia pro Socrate, & in Phædone dialogo, Cicero lib. 1. Tusculanarũ quæstionum, & Xenophon in apologia pro eodem. Atq; hic fuit exitus Socratis, qui eorum gratia, quæ à se gesta fuerant, in Prytaneo publicè ali debuerat. Cæterum cùm mox Athenienses facti pœnitentia ducerentur, palæstras & gymnasia clauserunt, tanquam in publico luctu, & alios quidem exilio, alios uerò morte mulctarunt: Socratem uerò ærea imagine publicè honorarunt, quam à Lysippo perfectam in urbis celeberrimo loco statuerunt. Vide comœdiam Aristophanis νεφέλων, quæ extat, & scripta est contra Socratem ab Aristophane in gratiam accusatorum Socratis. De Socratis præclarè dictis & factis paßim multi autores meminêre, inter quos præcipui sunt Plato, Aristoteles, Xenophon, Plutarchus, Athenæus, Ælianus, Diogenes Laertius, qui uitam eius scripsit luculenter, Suidas, & alij.

Solon Atheniensium legislator, philosophus & poëta præstantißimus, cuius uitam copiosè scribunt Plutarchus, Diogenes, & Suidas, uixit tempore Crœsi regis Lydorum potentißimi & opulentißimi, quemadmodum meminit Herodotus lib. 1. suæ historiæ. Eius uersus Plato adeò celebrat, ut eos publicè recitari à pueris in deorum celebritatibus præcipiat. Aristoteles quoq; Solonis elegias laudat. Easdẽ Pausanias quoq; ita uehementes & incitatas fuisse prodidit, ut eo carminis genere Athenienses sunt aliquando ad bella inflammati. Eius elogiæ & uersus citantur à Platone, Aristotele, Aristide rhetore, Demosthene rhetore, Plutarcho, Vlpiano rhetore, Clemente Alexandrino, Philone quoq;, ubi extat elegia de decem hominũ ætatibus, Stobæo & aliquot alijs.

Sophocles Atheniensis, poëta tragicus fuit. Is cum Euripide

pide, ut olim Socrates, ab Apollinis oraculo ſapientes nuncupati fuêre. Philoſtratus iunior, in imaginibus Sophoclē effinxit, eumq́; multis laudibus euehit: nam & Muſarum ſocium ac tripudijs choreisq́; earum intereſſe ait, Muſasq́; ipſas conſectari, & apes quaſi roris guttas eius labris infundere: eius ſcilicet poëtæ ſuauitatem ſignificantes. Nam & ipſe apis, hoc eſt μέλιττα propter ſermonis dulcedinē cognominatus eſt. Apud Plinium, deliciæ Bachi, & apud Pauſaniam noua Siren uocatur. Plinius & Valerius eum gaudio extinctū ſcribunt, accepto de uictoria nuncio. Lucianus autem grano uuæ illum ſtrangulatum prodidit, cùm annum quintum & nonageſimum ageret, quod & Sotadis uerſiculus, qui apud Stobæum extat, etiam probat:

Σοφοκλῆς ῥᾶγα φαγὼν σταφυλῆς πνιγεὶς τέθνηκε.

Sophocles granauorans uuæ ſtrangulatus interijt.

Fabulas centum & uiginti docuit. Scripſit item elegiam. Item mutos uel ſurdos ſatyros, Pæanas, atq́; alia etiam ſoluta oratione. Filiū etiam habuit Iophona & ipſum tragicū. Sophoclis comœdiæ adhuc ſeptem extāt, quæ in 4. cum commentarijs, & in 8. ſine commentarijs, cùm alibi, tum Francofurdæ apud Brubachium impreſſa ſunt. Sunt autem iſtæ 1. Aiax flagellifer. 2. Electra. 3. Oedipus tyrannus. 4. Antigone. 5. Oedipus Coloneus. 6. Trachiniæ. 7. Philoctêtes.

Soſiades quidam conſcripſit ſententias ſeptem ſapientū.

Soſiphanes. Soſiphanis aliquot iambos & ſenarios citat Stobæus.

Sopater. Sopatri ſimpliciter ſine alio cognomine, Sopatri Paphij, Sopatri Phacij Paraedi, qui Bachidos meretricis procos ſcripſit, & Sopatri φλυαρογράφου comici, uaria ſcripta citat Athenæus. Allegat & Stobæus multa fragmenta ex epiſtola Sopatri, quam ille ſcripſit ad Hemerium fratrem, quomodo magiſtratus ei commiſſus adminiſtrandus ſit. Fuit

etiam Sopater Apameus, seu Alexandrinus sophista, quem quidam eum existimant, cuius adhuc quædam extant in arte rhetorica, hoc est, commentarij in Hermogenem ab Aldo expreßi in paruo folio. Sopatri quoq; ad Alexandrum prolegomena, in libros Aristidis de rhetorica, quæ cum eisdem impressa sunt. Item eiusdem quæstiones de componẽdis declamationibus, in causis præcipuè iudicialibus, Aldus olim impreßit græcè, cum alijs quibusdam.

Sosicratis Diadochas, Cretica & Philadelphos, Athenæus citat, & Sosicratis Phanagoricæ οἴους. Et apud Stobæum unum distichon iambicum de philautia extat.

Sotades Cretensis phlyacῶν, hoc est, nugarum carminũ poëta fuit. Primusq; Phlyacas, hoc est, Cynædos condidit, carmina lasciuißima impudentißimaq;, qualia Cynædologica apud ueteres etiam alij scripserunt, Vt Alexander, Ætolus, Pyrrhus, Milesius, Theodoras, Timocharides, Xenarchus. Lysis quoq; ijs cantũ adhibuisse fertur, & ante hũc Simõ Magnesius Melopæus. Perijt miserando mortis genere: Cum enim de rege Ptolemæo plura impudentius scripsisset in plumbeo uase cõclusus in mare demersus est, autore Athenæo. Quãuis Plutarchus in pædagogia ipsũ contabuisse in carcere asserat. Fuit etiã alter Sotades comicus, & itẽ alter scriptor non incelebris, qui de mysterijs librum conscripsit.

Sotion Alexandrinus fuit. Eius Diadochas & librum de Sillis Timonis, Athenæus allegat. Stobæus cùm alia quedam Sotionis, tum ex libro de ira quædam allegat. Citatur etiã Sotion in Constantini Gæoponicis.

Stasimus. Stasimi alias Stasini hexametros duos ex opere Cypriaco recitat Stobæus.

Sthenidæ Locri Pythagorici fragmentum de regno citatur apud Stobæum in sermone de regno.

Stephanus quidam grammaticus græcus, scripsit de urbium

blum & aliorum locorum nominibus ordine alphabeti, siue Lexicon geographicum, in quo præter situs, & descriptiones locorũ, gentilium etiam nomina in masculino & fœminino sexu, quæ à singulis formantur, ostendit. Excusũ Florentiæ apud Iuntas 1521. & Venetijs apud Aldum: utrobiq; corruptum & mutilum. Existimant autem pleriq; doctorum, hoc opus (quod habemus) non esse ipsius Stephani scriptum, sed epitomen inde decerptam ab Hermolao Constantinopolitano grammatico.

Stilpo philosophus fuit Stoicus Megarens. Suidas. Eius meminit quoq; Cicero lib. de fato. Dialogos scripsit 20. qui interierunt. Demetrius Antigoni filius cum cepisset Megara, & uastasset omnia, monuit Stilponem ut ea quæ amiserat, indicaret, ut iterum acciperet omnia, & his fortè plura. Nihil ille suũ se perdidisse respondit, quippe doctrinam & eruditionem sibi ademisse neminem, reliquamq; sibi esse & eloqentiam & disciplinam. Atq; illum erga mortales beneficentiæ admonuit tanta orationis ui, ut rex illius iam studiosus prorsus auditor fieret. Hæc Laërtius in Stilpone.

Strabo philosophus fuit Stoicus, amicitia usus est Ælij Gallicum, quo Nilum nauigauit, ac totam ferè Ægyptum, bonamq; Aphricæ partem lustrauit. Quin & totã Vlyßis nauigationem peregrinationibus imitatus, ut eam diligentius interpretaretur, insigniora orbis loca circumlustrauit. Claruit Romæ temporibus Augusti & Tiberij. Scripsit itẽ de Parthorum moribus, de rebus Italicis, & de gestis Pompeij, quem librum Iosephus in antiquitatibus citat, & alicubi ad uerbum nonnulla indidem transcribit. Ex præfatione autoris. Varia est huius instituti utilitas, quæ iam ad res urbanas actionesq; principum, nonnulla ad cœlestium, terrestrium, rerumq; maritimarum scientiam, animalium, plantarũ, fructuum, & aliorũ, quæ penes uniuersos cernũ

tur. Permulta paßim Homeri carmina citat & interpretatur. Strabo Homericæ philoſophiæ admirator, ac diligẽs rerũ omniũ indagator, Chorographiã nobis uerius quàm Geographiã tradidit. Henric. Glareanus. Eius geographicorũ lib 17. de ſitu orbis græcè impreßi ſunt Venetijs apud Aldum in folio, anno 1516. & latinè ibidem apud Bartholomæum de Zanis. Item Baſileæ apud Henricum Petri, græcè & latinè è regione, in folio anno 1549.

Suidas uolumen congeßit amplißimum, philologiam inſignem & uariam. In eo opere exponuntur non dictiones ſolùm, ſed hiſtoriæ quoq; plurimæ paßim ad uerbum ex aliorum libris deſcriptæ: uitæ clarorum uirorum & autorum ſcripta perſtringuntur. Multa etiam ex eccleſiaſticis hiſtorijs inſunt, & ſæpè de ſcriptoribus eccleſiaſticis eadem planè uerba ponũtur, quæ à D. Hieronymo. Excuſum eſt in Italia Romæ (opinor) & Venetijs apud Aldum, & Baſileæ in officina Frobeniana, anno 1544. in folio, chartis 198.

Autores ex quibus Suidæ uolumen auctum eſt, hi ſunt:

Eudemus rhetor de dictionibus, ordine alphabeti.

Helladius ſimiliter, qui uixit ſub Theodoſio iuniore.

Eugenius ex Auguſtopoli Phrygiæ urbe, de uarijs dictionibus, ordine alphabeti.

Zoſimus Gazæus de dictionibus rhetoricis, ordine alphabeti.

Cæcilij Siculi eclogæ dictionum, ordine alphabeti.

Longinus Caßius de dictionibus, ordine alphabeti.

Luperci Berytij Atticæ dictiones.

Iuſtini Iulij ſophiſtæ epitome gloſſarum Pamphili, lib. 91.

Pacatus de conſuetudine Attica, ordine alphabeti.

Pamphili pratum uariarum dictionum, quod continetur libris 95. nempe, ab e tenui, uſq; ad o magnum. Nam quæ ab alpha uſq; ad delta ſunt, Zopyrion fecerat.

Poli-

Polionis Alexandrini Atticarum dictionum collectanea, ordine literarum. Non dubito quin etiam ex alijs multa in hoc opus congesta sint: nam & Harpocrationis pleraq; insunt, & multa ex uarijs gentilium & Christianorum historiographis, quorum nullus nominatur inter illos undecim.

Susarion Comicus Megarensis, qui cùm morosæ admodum atq; infestæ uinctus esset mulieri, in Dionysiorum celebritate theatrum ingressus, hæc quatuor carmina cecinisse traditur,

Audite populus, Susarion hæc dicit,
Filius Philini Megarensis tripodiscius:
Malum sunt mulieres, sed tamen ô populares
Non est domum inuenire sine malo.

Atq; hæc quidem tantùm de Susarione reperiuntur.

T

Teles. Teletis librorum de antarcia, de casibus, de exilio, de imperturbatione, fragmenta quædã supersunt apud Stobæum.

Thales Milesius fuit unus ex septem Græciæ sapientibus qui eodem tempore in Græcia floruerunt. Hic obijt Olympiade 58. cùm certamen spectaret, æstu ac siti fatigatus. Hic fuit Geometriæ penes græcos primus repertor, & naturæ seu rerum certißimus explorator, & astrorum peritißimus contemplator, qui obseruasse fertur temporũ ambitus, uentorum flatus, stellarum motus, tonitruum sonora miracula, syderum obliqua curricula, solis quoq; annua reuerticula. Eius uitam scribit Laërtius, Suidas quoq;. Eius uerò sapienter dicta referuntur cùm à Plutarcho, tum alijs. Fuit etiam alter Thales Cretensis poëta lyricus, quem è Creta Solon Spartã misit, cuius odis ac poësi Spartani deliniti, animorum feritatem nimiam, ex Lycurgi legibus imbutam, castigabant. Autor Plutarchus in Solone.

Themistij Euphradæ (ob eloquentiam sic dicti) Peripa

tetici nobilißimi, tempore Iuliani apostatæ, à quo & prætor creatus est Constantinopoli, opera omnia, excusa Venetijs græcè in officina Aldi 1534. in folio, cum Alexandri Aphrodisi libris de anima & fato. Omnium cartæ sunt 89. Sunt autem hæc. Paraphrases in Aristotelis posteriora analytica. De naturali auscultatione. De anima. De memoria & reminiscentia. De somno & uigilia. De insomnijs. De diuinatione per somnum. Eiusdem orationes 8. Philosophus. Ad patrem suum. De amicitia. Sophista. De humanitate imperatoris. De facilitate principis ad audiendũ. Exhortatoria Nicomedensibus ad philosophiam. Ad eum qui rogauerat ut ex tempore orationem haberet. Eædem paraphrases (in quibus Aristotelis uerba, aliàs copiosius, aliàs breuius reddit, interdum & ordinem sententiarum transponit, prout plusculum lucis accessurus scriptis philosophi uidebatur) excusæ sunt latinè, Hermolao Barbaro interprete, Basileæ in officina Curionis 1533 in 4. cum indice copioso, chartis 87. & dimid. Scribit autem Hermolaus in præfatione sua nõ Euphraden, sed Ecphrasten eũ cognominatum esse, ab ecphrasi, quæ est mera puraq; enarratio. Orationes eius, quod sciã, à nemine adhuc translatæ sunt. Extant autem præter superiores, sex aliæ nondum editæ Venetijs apud Diegum Hurtadum Cæsaris oratorem. Themistij sophistæ & præfecti (ἐπάρχε) sermo in calamitosè affectos sub Valente, & in alios, græce extat in Italia. Meminit & Sozomenus lib. 8. Tripartitæ historiæ, libri Themistij ad Valentem, in quo perorat eum esse non oportere, crudelem in consubstantialitatis cultores. &c. Apud Stobæum etiam ex libris eius fragmenta aliquot citantur. Superiore sæculo, lucidus doctor cognominabatur. De characteribus opusculum græcum, Romæ in biblioth. Vaticana. Suidas præter superiores paraphrases in Aristotelem, ait eum scripsisse etiam propria

quædam

quædam de scopo & inscriptione prædicamentorum lib. 1. & Dialexes.

Theocritus Syracusanus Praxagoræ & Philinæ filius Lagi Ptolemæi & Philadelphi regum Ægypti temporibus claruit. Multa eius scripta feruntur, atq; in primis quæ extant Idyllia, bucolico Ionico, & nouo dorico sermone composita. Scripsit etiam Prœtides, Elpides, Heroinas, Epicedia, Charites, Hymnos quoq; in Venerem, in Castores Pana, &c. Elegias etiam Iambos & Epigrammata, de quibus pauca aliquot Basileæ & Francofurdiæ cum Idillijs impressa sunt. Obijt tetro & infelici mortis genere præstrictis faucibus, quod in Hieronis tyranni filium inuectus esset. De eo meminit Ouidius in Ibide hoc disticho: Vt ue Syracusio præstricta fauce poëtæ, Sic animæ laqueo sit uia clausa tuæ. Fuit etiam alius Theocritus Chius Philosophus interfectus ab Antigono, quemadmodum meminit Macrobius & Plutarchus in παιδαγωγίᾳ.

Theodectes Phaselites ex Lycia, poëta fuit tragicus, autore Stephano, Platonis, Aristotelis & Isocratis etiam discipulus. De eo scribit Aristeas in eo opusculo quod ad Philocratem fratrem de septuaginta duobus diuinæ legis interpretibus ædidit. Theodectem luminibus captũ, cum in quadam tragœdia, sacra quædam prodere uoluisset: uisũ uerò deinde recepit multorum dierum supplicationibus & precibus. Meminit eiusdẽ historiæ Iosephus lib. 12. ἀρχαιολογίας. Eusebius quoq;. Tragœdias scripsit 50. Scripsit etiam carmine artem rhetoricã, gryphos etiam. Ea autem memoria excelluit: ut semel auditos quamlibet multos uersus, protinus reddere solitus sit, ut scribit Fabius. Idem facere soliti sunt nostro tempore, Ioannes Picus & Ioannes Sadoletus, & apud ueteres plurimi. Diem clausit extremum annos natus quadraginta & unum.

Theognis poëta Elegiographus Megarensis, ex Sicilia fuit, quemadmodum scribit Plato. Scripsit ad Cyrnum Elegiã quæ Gnomæ, id est, sententiæ inscribitur, & adhuc extant. Impreßit eas primo omnium Aldus elegantißimo charactere ante annos 60. in folio, cum Theocrito, distichis Catonis græcè, sententijs sapientum, Aureis carminibus Pythagoræ, Phocylidæ poëmate admonitorio, operibus Hesiodi, sententijs μονοστίχοις ex comœdijs Menandri, ut creditur, olim collectis, & aliquot alijs. Deinde iterum Ioannes Frobenius Basileæ, in 8. anno 21. cum fabulis Æsopi græcè. Hesiodo, Pythagora, Phocylide, Senarijs, & aliquot alijs omnib. in uno libro cõiunctis. Et hisce annis præteritis Oporinus cum græcis commentarijs Ioachimi Camerarij. Scripsit etiam Theognis de Syracusarũ obsidione, item parænefes diuersas ab elegia ad Cyrnum, de qua iam diximus, sed eas nonnũquã obscœnis amoribus coinquinauit, unde & Athenæus ipsum inter eos connumerat, qui uoluptatibus mancipati fuère. De eo Theognide Ioannes Frobenius in præfatione quem libro iam nominato præfixit, hæc scribit: Contiguus Hesiodo est Theognis poëta Megarensis, qui quidem antiquitatis autoritate non uideo cui cedat, breuitate conspicuus, sententijs insignis, elegantia præcipuus. Quid paræneticis illis Elegijs felicius? Quid in condendo poëmate diuinius? Si quidem extarent, quæ ad octingenta & duo millia eius carmina desiderantur. Vide quæ de Theognide & eius scriptis doctißimè disputantur in græcis Prolegomenis in eum autorem Ioachimi Camerarij. Fuit etiam alius Theognis tragicus, sed illepidus & frigidus, unde & Chion à niue uidelicet cognominatus est. Suidas.

Theophrasti Eressei, primùm quidem Platonis, mox Aristotelis quoq; discipuli, & in philosophiæ profeßione successoris, omnium uerò philosophorum (M. Tullij quoq; te-

stimonio

stimonio) elegantißimi atq; eruditißimi, opera Græca, quæ quidem à tot seculis adhuc restant, omnia: nunc primùm in unū uolumen redacta, & à multis mendis, doctorum industria, ac meliorum exemplarium ope, repurgata. Io. Oporinus impreßit Basil. 1541. in folio, chartis 77. Acceßit quoq; Ioachimi Camerarij præfatio, in quā cùm de præstita in hisce omnibus opera, tum de Simonis Grynæi pietate, eruditione ac obitu disseritur: unà cum Epicedio in eundem. Contenta in hoc uolumine:

Theophrasti uita ex, Diogene Laertio.
De plantarum historia, lib. 10. sed decimi libri paucißimi tantùm uersus extant.
De plantarum causis, lib. 6.
Aristotelis de plantis, lib. 2.
Theophrastes de lapidibus, lib. 1.
De piscibus, lib. 1.
De igne, lib. 1.
De uentis, lib. 1.
De signis aquarum & uentorum, lib. 1.
De uertigine oculorum, lib. 1.
De laboribus, lib. 1.
De odoribus, lib. 1.
De sudoribus, lib. 1.
Characteres morales, siue de notis, lib. 1.
Metaphysicorum, lib. 1.
Prisciani philosophi Lydi expositio Theophrasti de sensu.
Eiusdem expositio Theophrasti de phantasia.

Libri de historia & causis plantarum, Theodoro Gaza interprete, excusi sunt Parrisijs apud Vuechelum, in 8. cum duplici indice uocabulorum rariorum Græcorum, ut plantarum & huiusmodi, cum interpretatione Gazæ: in uno græca proponuntur, in altero latina, & Basileæ apud Cra

tandrum in folio, cum indice copioso, adiectis etiam Aristotelis problematibus eodem interprete. Characteres etiam si ue notæ morum à Cratandro impressæ sunt seorsim, græcè & latinè Ang. Politiano interprete. Metaphysicorũ liber cum latinis operibus Aristotelis Basileæ nuper impressis, translatus habetur. Reliqui libelli, quod sciam, à nemine tra ducti sunt, utpote magna ex parte manci & corrupti. Aliquot eorum olim Aldus excudit græcè cum græcis operibus Aristotelis. In libris de plantis permulta insunt plantarum nomina, quæ neq; medicis, neq; alijs eruditis hodiè cognoscuntur, mutatis nimirũ nominibus apud posteriores: haud enim similia apud alium quenquam eiusdem argumenti au torem inueniuntur. Theophrasti librum de legibus allegat Iosephus libro 1. contra Appionem. Vide Suidam.

Theopompus Guidius & orator & historicus post Thucydidem & Herodotum: quibus ut in historia minor, ita oratori magis similis: ut qui antequã esset ad hoc opus sollicitatus, diu fuerit orator. Quintilianus. Suidas autem de eo sic ait: Theopompus, Chius, & Ephorus historici, discipuli Isocratis, alter freno, alter calcaribus indigebat. Scripsit historiã græcam quæ post bellũ Peloponnesiacum à Thucydide scriptum continet. Præterea epitomen historiæ Herodoti & alia plura. Fuit etiẽ alius Theopompus Theodectis filius Atheniensis, ueteris comœdiæ scriptor, cuius & Pollux & Athenæus meminerunt, qui fabulas 24. docuisse traditur. Fuit etiam Theopompus rex Spartanorum, cuius meminit Valerius & Quintilianus.

Thucydides, Atheniensis historicus, patre Oloro, genus à ducibus Milciade & Cimone, qui & ipsi ab Æaco Iouis filio originem habuêre, duxit: ut Didymus in historia testatur. Vxorem duxit è Thracia oriundam, alioqui diuitem, cuius opes adsecutus, non in uoluptates, sed partim in ociũ

literarum

literarum erogauit. Nam bellum Peloponnesiacum scribere aggressus, quo illud gerebatur, Atheniensibus pariter ac hostibus Lacedæmonijs militibus, qui bello interessent, mercedem præbebat, uti res quotidie ueras ei renunciarent: quas fidelius accipere sperabat, si non solùm ab amicis, sed etiam ab inimicis edoceretur, ne partes quisq; suas, falsò tueretur. Præceptores habuit in philosophia, Anaxagorã, & in rhetorica, Antiphontem. Cuius & ipse in 8. historiæ meminit, dicens eum causam fuisse perdendæ reipub. ac cõstituendæ tyrannidis trecentorum. Ex Marcellino græco scriptore. Quintilianus lib. 10. cap. 1. de Thucydide sic scribit: Thucydides (inquit) & Herodotus, longè cæteris in historia præferendi, quorum diuersa uirtus, laudem penè est parem consecuta. Densus & breuis & semper instans sibi Thucydides: dulcis & candidus, & effusus Herodotus. Ille concitatis, hic remißis affectibus melior. Ille concionibus, hic sermonibus. Ille ui, hic uoluntate. Dionysius Halicarnasseus scribit Demosthenem adeò Thucydidis stylum probasse, ut eius librũ octies scripserit, totumq; ferè edidicerit. Cicero in Bruto, Thucydidem (inquit) i nitamur optime, si historiã scribere, non si causas dicere cogitamus. Thucydides enim rerum gestarum syncerus pronunciator, & grandis etiam fuit: hoc forense concertatorium non tractauit genus. Orationes autem, quas interposuit (multæ enim sunt) eas ego laudare soleo, imitari neq; poßim, si uelim, nec uelim, fortasse, si poßim. Hactenis Cicero. Thucydidis Atheniensis historiographi de bello Peloponnesium & Atheniensium, (cui ipse interfuit, circa olympiadem 87.) libri 8. græci, impreßi Florentiæ apud Bernardũ Iuntam 1506. in folio: cum antiquis & utilißimus commentarijs græcis anonymis, ubiq; iuxta textum adiectis: chartis 80. & Basileæ apud Heruagium, 1540. in fol. chartis 99. ex castigatione

Ioachimi

Ioachimi Camerarij, cum annotationibus eiusdem: sed in hac æditione commentarij seorsim excusi sunt, non ad textum appositi, autor commentariorum ignoratur. Vide apud Suidam de Thucydide, & encomium eius in Aphthonij progymnasmatis, & alia quæ ex Marcellino, Dionysio &c. Græcæ æditioni præmittuntur de uita & scriptis huius autoris. Idem opus à Laurentio Valla latinitate donatum, & per Conrad. Heresbachium recognitum, impressum est Coloniæ anno 1527. & rursus 1543. in fol. cum indice, in quo etiam indicatur, quæ paßim Thucydides de se ipso scripsit.

Timocles *Duo recensentur, ambo Comici, prior quidẽ Atheniensis cuius fabulæ sex feruntur: alterius patria ignoratur, eius fabulæ fuerunt undecim. Citantur cùm ab alijs græcis grammaticis, tum à Suida & Athenæo.*

Timon *Phliasius ex Pyrrhonis secta scripsit Sillos, ut Suidas & Athenæus referunt. Id opus libris tribus digestum,* σίλλοι ἤτοι ψόγοι τῶν φιλοσόφων *inscripsit. Eius uitam luculenter lib. 9. scribit Laertius. Scripsit præterea etiam Cynædos, Pythonem, Dalmas tragœdias, insuper & comœdias, & satyras, usq; ad uersuũ uiginti millia. Ea fuit natura, ut omnibus malediceret, neminiq́; parceret.*

Timon *alius* μισάνθρωπος *cognominatus est inde, quod humanũ genus exosũ haberet, ut Lucianus & Suidas tradũt. Meminit eius cùm alibi M. Cicero, tum in Lælio: meminit itẽ Plinius & Pausanias. Eius quoq; nomine Luciani dialogus sic satis prolixus legitur. Fuit Atheniensis, ut Plutarchus scribit, & floruit belli Peloponnesiaci tẽporibus. Hominum omnium congressus & colloquia fugiebat, præter unius Alcibiadis, qui ea tempestate adolescens erat, & lingua maximè promptus. Hunc Timon libentißimè amplectebatur, exosculabaturq́; Interrogatus autẽ quid ita faceret.*

Respon-

respondit, Ideo quòd adolescentem eum intelligeret, multorum malorum Atheniensibus causam futurum. Memorabilis huius Timonis extat sententia. Aliquando enim interrogatus, cur omnium esset hominũ osor, respondit, τοὺς μὲν πονηροὺς εὐλόγως μισῶ, τοὺς δὲ λοιποὺς ὅτι οὐ μισοῦσι τοὺς πονηρούς. Id est, malos iure odi, cæteros uerò quod nõ malos oderint. Mortuus in maris littore sepultus est. At mare succrescens & sepulchrum eius amouens, aditum eius remouit. Erant in sepulchro hæc carmina inscripta, quæ quidem ipse Timõ antequàm è uita decederet, sibi fecisse proditum est:

Ἐνθάδ' ἀποῤῥήξας ψυχὴν βαρυδαίμονα κεῖμαι.
ὄνομα δ' πεύσεσθε κακοὶ δὲ κακῶς ἀπόλοισθε. Id est,
Hîc sum post uitam miseram inopemq; sepultus,
Nomen non quæras, dij te, lector, male perdant.

Leguntur & græca in Timonem quædam epigrammata Egesippi Ptolomæi, Zeonidæ & Callimachi, quæ sunt in tertio epigrammatum uolumine.

Tyrtæus fuit Atheniensis, sed à Spartanis urbe donatus, Elegiarum poëta & tibicen, ut ex Lycurgi autoritate testatur Harpocration. Deformis uerò fuit aspectu & claudus & luscus, sed probitatis eximiæ, quemadmodum facilè ex Platone colligitur. Scripsit elego & heroico carmine permulta de Lacedæmoniorum repub. Item Hypothecas, bellicos cantus libris sex, & Eunomiam, quam uocarunt, quo in opere se Lacedæmoniorum ducem fuisse ait, cùm contra Messenios pugnarent. Eius quidem belli causa fuerat, quòd Spartanas uirgines Messenij ad ædem Dianæ uiolauerant, quemadmodum scribunt Strabo & Pausanias in Messeniacis. In ea pugna cùm ex oraculo Lacedæmonij petijssent ducem ab Atheniensibus, & Tyrtæum ludi magistrum & claudum accepissent, Tyrtæus quod uiribus non poterat, suo carmine militum animos ita inflammauit, ut ea pugna

insti-

insignem facilè uictoriam reportarit: Id carmen Tyrtæi citat & summis laudib. prædicat Lycurgus in oratione græca contra Leocratem desertorem patriæ.

X

XEnophanes cui Physico cognomen fuit, patria fuit Colophonius, ut Cicero & Strabo testantur. Multa uerò in philosophia carmine perscripsit, inter quæ opus duum milliũ uersuum. Citat eius carmina Athenæus. Quam plura etiã cùm apud alios, tum apud Simpliciũ Aristotelis interpretem leguntur. Illud utiq; ualdè celebratur à Theodoreto Cyri urbis pontifice:

Ἐκ γῆς γὰρ τάδε πάντα καὶ ἐς γῆν πάντα τελευτᾷ, Id est,

Ex terra cuncta, atq; in terrã cuncta recumbunt.

Leguntur & apud Suidam elegiaci quidam ipsius uersus. Afferuntur & eiusdem uersus à Clemente Alexandrino in στρώμασι. Ab Eusebio item in lib. de præparatione Euangelica. Iambos & elegias scripsit contra Homerum & Hesiodum. Cum ergo aliquando Xenophanes Hieroni dixisset se uix famulos duos alere posse, iure quidẽ Respondit, At Homerus, cui tu detrahis, plures quàm decem millia etiam mortuus. Plutarcho autore. De Sillis quoq; poëma scripsisse tradit Strabo. Vitam eius scribit Laërtius.

Xenophon Grylli filius, Atheniensis, Socratis discipulus, primus scripsit uitas philosophorum, &c. Vide his apud Suidam. Quintilianus iucunditatem eius inaffectatem dixit, quam nulla affectatio consequi poßit. Xenophontis opera, græca omnia, excusa Venetijs apud Aldum, & Florentiæ in folio, & Halæ Sueuorum apud Burbachium, 1540. in 8. chartis 121. cum præfatione Phil. Melanchthonis. Insunt autem hæc: Vita authoris ex Diogene Laërtio, in cuius fine plures alij Xenophontes enumerantur. De institutione Cyri regis libri 8. De Cyri ascensu siue expeditione in Persidem,

ſdem libri 7. quorum argumentum habes in uita autoris apud Laërtium. De rebus Græcorum lib. 7. Lacedæmoniorum respublica: qui liber non eſt integer. Citantur enim quædam in collectaneis Stobæi ex hoc libro, quæ hic non reperias. Atheniensium reſpublica. De factis & dictis Socratis memoratu dignis lib. 4. Oeconomica. De Ageſilai regis Lacedæmoniorum laudibus oratio. Apologia pro Socrate. Hieron ſiue de uita tyrannorum. Vectigalia, ſiue de redditibus liber: eſt autem enconium Atticæ regionis, & indicat conſilia politica, quomodo diteſcere poſſint Athenienſes, ita ut multis redditibus quotannis abundent. De arte equeſtri, equis emendis, pullis informandis, & equo bellicoſo. Hipparchicus, ſiue de officio præfecti equitum, & equis ad uſum belli comparandis. De uenatione. Sympoſium, ſiue conuiuium philoſophicum. Hæc omnia latinè etiam anno 1545 excuſa ſunt Baſileæ apud Iſingrinium in 8. pulcherrimis typis & caſtigatiſſimè. Nam in priore æditione latina Cratandri, opuſcula quædã non erant translata. In collectaneis Stobæi etiam fragmenta quædam ex epiſtolis Xenophontis leguntur, & apud eundem in ſermone de Temperantia non rectè legitur Xenophanis pro Xenophontis. Ex præfatione Thomæ Venatorij, in libros rerum græcarum à Bilibalde Birckeimero uerſos: In hiſce libris crebrò ſe offerũt grauiſſimæ, & ductis ab arte argumentis, ad perſuadendum ualidiſſimæ orationes &c. Cognominatus eſt Xenophon à priſcorum eruditis, Attica Muſa, & Cicero ſermonem ipſius melle quoq; dulciorem dicit. Cyropædiam eius, Scipio Africanus in tantùm probauit, ut eam nunquam è manibus depoſuiſſe legatur. Et meritò quidem. Nam ubiq; ſui ſimilis Xenophon, amænus iuxta fœcundus: neq; ſterilis, neq; aridus unquam: non tamen ſupra quàm oportet, effuſus. Sympoſium Xenophontis, ſeorſim excuſũ Haganoæ 1531. apud

Seceriuꝫ

Secerium. Xenophontis paralipomæna adhuc extant. Est autem historia Peloponnesiaci belli, ac eorum quæ Athenienses post Thucydidem gesserunt. Raph. Volaterra. Excusa sunt Græcè Venetijs ab Aldo. Non puto autem aliud esse uolumen, quàm libros illos septem, quos iam dixi de rebus Græcorum inscribi.

Z

Zaleucus legislator fuit Locrensium. De eo narrat Valerius, quòd cùm eius filius adulterij crimine damnatus, secundum eius ab eo constitutũ, utroq; oculo carere deberet: ac tota ciuitas uirtuti ac meritis patris, crimen filio condonaret, ipse sibi non pepercit, sed suo prius, deinde filij oculo eruto, usum utriq; uidendi reliquit. Valerius lib. 6. cap. 5.

Zenodotus Ephesius poëta & grammaticus celebris. Fuit paulò ante tempora Ptolemæi Philadelphi regis Ægypti celeberrimi, & doctorum omnium patris. Præfuit bibliothecæ Alexandrinæ, in qua septingenta librorum millia fuisse, scribit Gellius. Est uerò inter Criticos habitus. Sunt qui scribunt Zenodotum Homeri uersus in ordinem redegisse, & simul Ptolemæi filios instituisse. Vide Suidam. Extat eius distichon lib. 1. magni uoluminis græcorum epigrammatum. Eius quoq; prouerbiorum collectanea græcè in 8. impressa. Citat eius testimonium Erasmus sæpe in Chiliadibus.

FINIS.

ΓΝΩΜΟΛΟΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΛΑΤΙΝΗ,

ἐκ ἰωάννου τοῦ Στωβαίου.

SENTENTIÆ GRÆCOLATINÆ EX IOANNE STOBAEO.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΙΑΣ.

Φίλους μὴ ταχὺ κτῶ, ὃς δ' ἂν κτήσῃ, μὴ ταχὺ ἀποδοκίμαζε.

✝ Ἔργον εὑρεῖν συγγενῆ πένητός ἐστιν,
Οὐδεὶς γὰρ ὁμολογεῖ αὐτῷ προσήκειν
Τὸν βοηθείας τινὸς δεόμενον.
Αἰτεῖσθαι γὰρ ἅμα τι προσδοκᾷ.

✝ Ὅστις δὲ τοῖς φίλοισι πάντα πρὸς χάριν
Πράσσων ὁμιλεῖ, τὴν παραυτίκ' ἡδονὴν
Ἔχθραν καθίστησ' εἰς τὸν ὕστερον χρόνον.

✝ Φίλους δὲ τοὺς μὲν μὴ χαλῶντας ἐν λόγοις
Κέκτησο, τοὺς δὲ πρὸς χάριν σὺν ἡδονῇ
Τῇ σῇ πονηροὺς, κλεῖθρον εἰργέτω στέγης.

✝ Δεῖ φίλοις καὶ τοῖς οἰκείοις βοηθεῖν, ἄχρι τοῦ μὴ [a] ἐπιορκεῖν.

✝ Ἀλλήλους δ' ἐφίλησαν ἴσῳ ζυγῷ, ἦ ῥα τότ' ἦσαν
Χρύσειοι πάλαι ἄνδρες, ὅκ' ἀντεφίλησ' ὁ φιληθείς.

✝ Ἡ τοῦ βίου κοινωνία, μακροτέραν τὴν φιλίαν ποιεῖ.

✝ Οἱ ἀδελφοὺς παρέντες, καὶ ἄλλους φίλους ζητοῦντες, παραπλήσιοί τισι τὴν ἑαυτῶν γῆν ἐῶσι, τὴν δὲ ἀλλοτρίαν γεωργοῦσιν.

✝ Οὐ τὸ χρυσοῦν σκῆπτρόν ἐστι τὸ τὴν βασιλείαν διασῶζον, ἀλλ' οἱ πολλοὶ φίλοι σκῆπτρον βασιλεῦσιν ἀληθέστατον καὶ ἀσφαλέστατον.

a. Cùm Periclem amicus quispiam rogaret ut in causa quadã, sua gratia deierraret. Respondit, δεῖ με συμπράττειν ἀλλὰ μέχρι βωμῶν. Extat apud Plutar. in libello περὶ δυσωπίας, et apud Gell. lib. 1. cap. 3. ubi & copiosè docteq; disputat, quatenus & quousque sit ab honesto deflectẽdũ amici causa.

b. Verba sunt Cyri Persarũ Regis iã morituri, ad filiũ Cambysen, qui longissimè deinde degenerauit à patrijs uirtutibus, ut autor est Herodotus.

DE AMICITIA.

SERMO I.

AMicos non citò comparabis: quos autem comparaueris, non statim reijcies. Solon.

✝ Difficile fuerit inuenisse pauperi cognatum. Menander.
Nullus enim fatetur ad se pertinere
Illum, auxilio qui egeat aliquo:
Nimirum statim aliquid à se postulandum metuens.

✝ Quicunq; omnia in gratiam amicis Critias.
Agens conuersatur, præsens gaudium
Odio commutat in posterum.

✝ Amicos qui nihil tibi uerbis indulgeant Euripides.
Comparato: qui uerò ut complaceant, & delectent te,
Verba faciunt, eos tanquam malos præ foribus excludito.

✝ Eatenus amicis & familiaribus auxiliandũ est, quatenus periurium non admittitur. Lycurgus.

✝ Amauerunt se inuicem æquali lance: certè olim erant Theocritus
Aurei homines, cum redamabat amatus.

✝ Diuturna uitæ communio stabiliorem amicitiã reddit. Ariston.

✝ Qui relictis fratribus alios amicos quærunt, similes illis sunt qui suum rus incultum sinunt, & alienum excolunt. Sotion.

✝ Non est aureum hoc sceptrum quod regnum seruet, sed amici multi sceptrum sunt regibus uerissimum, maximeq; securum. Xenophõ.

✝ Τῶν ἐχόντων πάντες ἄνθρωποι φίλοι.

✝ Οὐ γὰρ ἄλλους γέ τινας ἢ τοὺς εὐδαίμονας ζηλοῦμεν.

✝ Εὖ παθοῦσι τοῖς φίλοις, οἱ πολλοὶ ἥδονται, δυσπαθοῦσι δὲ εὐαρίθμητοι συμπάσχουσι, κακῷ τὸ κακὸν παρηγοροῦντες.

ΠΕΡΙ ΤΟΚΕΩΝ ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ.

Ἀλλ᾽ οὐδὲν οὕτω λαμπρὸν, οὐδ᾽ ἰδεῖν καλὸν,
Ὡς τοῖς ἄπαισι, καὶ πόθῳ δεδηγμένοις
Παίδων νεογνῶν ἐν δόμοις ἰδεῖν φάος.

✝ Ὅταν δὲ κρηπὶς μὴ καταβληθῇ γένους
Ὀρθῶς, ἀνάγκη δυστυχεῖν τοὺς ἐκγόνους.

✝ Οὐκ ἔστι μείζων ἡδονὴ ταύτης πατρὶ,
Ἢ σωφρονοῦντα καὶ φρονοῦντ᾽ ἰδεῖν τινα
Τῶν ἐξ ἑαυτοῦ.

✝ Ζηλωτὸς, ὅστις εὐτύχησεν ἐν τέκνοις
Καὶ μὴ ἐπισήμοις συμφοραῖς ὠδύρατο.

✝ Ψυχὴ τέκν᾽, ὅστις δ᾽ αὔτ᾽ ἄπειρος ὢν λέγει,
Ἧσσον μὲν ἀλγεῖ, δυστυχῶν δ᾽ εὐδαιμονεῖ.

✝ Ἡ μόνον δεῖ ζῆν, ἢ παίδων γεγονωμένων
Πατέρ᾽ ἀποθανεῖν, οὕτω τὸ μετὰ τοῦτ᾽ ἐστὶ τοῦ βίου
πικρόν.

✝ Δεινὸν τὸ τίκτειν ἐστὶν, οὐδὲ γὰρ κακῶς
Πάσχοντι, μῖσος ὧν τέκῃ προσγίγνεται.

✝ Ἔστιν δὲ μήτηρ φιλότεκνος μᾶλλον πατρός.
Ἡ μὲν γὰρ αὑτῆς οἶδεν υἱὸν, ὁ δ᾽ οἴεται.

✝ Ὧ γὰρ θεοὶ δίδωσι μὴ φῦναι τέκνα,
Οὐ χρὴ ἐγκαλεῖσθαι πρὸς τὸ θεῖον, ἀλλ᾽ ἐᾶν.
[illegible]ς γὰρ οὐδεὶς οἶδε πῶς ἐγγύ[illegible].

τεκνοτρο

Omnes, amici diuitum sunt. M[illegible]

✝ Non enim alios quàm felices æmulamur. Muson.

✝ Amicis feliciter agentibus plurimi congratulantur: infortunatis autẽ pauci condolent, malo malum solantes. Theoclistus.

De parentibus & liberis. 2

VErùm adeò egregium usq; pulchrum nihil est, Eurip. in Danaë.
Quàm cùm carentes prole, cuius desiderio maximo tenentur,
Filiorum recens natorum domi lumen aspiciunt.

✝ Quando fundamentum generis non iactum est Idẽ in Hercule furẽte.
Bene, tum filij necessariò infortunati fiunt.

✝ Non potest ulla maior esse patri uoluptas quàm hæc, Idem.
Prudentem atq; temperantem uidere aliquem
De se prognatum.

✝ Beatus ille qui felix prole fuit, Diogenes.
Nec propter insignes calamitates luxit.

✝ Si quis imperitus liberos solatium appellauerit, Eurip.
Ille minus quidem sentit doloris, ac in medio infortunio fortunatè uiuit.

✝ Aut oportet uiuere solũ ac cœlibẽ, aut natis iam liberis Menander.
Mori parentẽ: adeò omnis deinceps uita acerba est.

✝ Magna uis est procreationis: nam neq; si mala Sophoc. in Electra.
Patiatur aliquis, prolem à se genitam odisse potest.

✝ Mater magis amat liberos quàm pater, Menander.
Suum enim ipsa filium certò cognoscit, ille putat.

✝ Nam cui liberos procreare dij non concesserunt, Eurip. in Menalippe.
Id pati debet, non incusare numen.
Nullus enim per se nouit, quomodo natus sit.

† Τεκνοτροφίη σφαλερὸν, τὴν μὲν γὰρ ἐπιτυχίην ἀγῶνος μεστὴν καὶ φροντίδος κέκτηται, τὴν δὲ ἀποτυχίην, ἀνυπέρθετον ἑτέρην ὀδύνην.

† Θυγάτηρ ἐπίγαμος, κἂν ὅλως μηδὲν λαλῇ,
Διὰ τοῦ σιωπᾶν, πλεῖστα περὶ αὑτῆς λέγει.

† Στῦλοι γὰρ οἴκων παῖδές εἰσιν ἄρσενες.

† Εὐδαιμονίας τοῦτ' ἐστὶν, υἱὸς νοῦν ἔχων.

† Χαλεπὸν γε θυγάτηρ κτῆμα, καὶ δυσδιάθετον.

† Υἱὸν τρέφει τὶς κἂν πένης τὶς ὢν τύχῃ,
Θυγατέρα δ' ἐκτίθησι, κἂν ᾖ πλούσιος.

† Τὸ θρέψαι δ' ἐν βροτοῖσι πολλάκις
Πλέω ποιεῖ φίλτρα τοῦ φῦσαι τέκνα.

† Ταῦτα γὰρ βροτοῖς
Φίλτρον μέγιστον αἱ ξυνουσίαι πάτερ.

† Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι πατρὸς καὶ μητρὸς ἄμεινον
Ἔπλεθ', ὅσοις ὁσίης κοῦρε μέμηλε δίκης.

† Ὅστις δὲ τοὺς τεκόντας ἐν βίῳ σέβει,
Ὁ δ' ἐστὶ καὶ ζῶν καὶ θανὼν θεοῖς φίλος.

† Ὅστις γὰρ ὁμολογῶν τι μὴ ποιεῖ πατρὶ,
Πάντων ἂν οὗτος καταφρονήσει τῶν θεῶν.
Τοῦ γὰρ πατρὸς κρατεῖν μὲν, αἰσχύνην φέρει,
Ἡσσημένῳ δὲ δόξα νικητήριος.

† Ὁ μέγιστ' ἀγαπῶν, δι' ἐλάχιστ' ὀργίζεται.

† Τὰ τῶν τέκνων ὄμματα ἥδιστον βλέπειν.

† Νόμος γονεῦσιν ἰσοθέους τιμὰς νέμειν.

† Οὐδ' ἂν εἷς ἀνὴρ γυναικὸς ἀνδρήσειεν, ἀλλὰ τοῦ πατρὸς,

Δεινὰ

✠ Periculosa est educatio liberorum, nam si res bene cedat, multùm solicitudinis et curarum adfert si malè, alios dolores necessarios parit. Democrit.

✠ Filia nubilis, & si planè nihil loquatur, Menander.
Ipso tamen silentio plurimum de se prædicat.

✠ Filij, columnæ sunt familiarum. Euripides.

✠ Magna felicitatis pars est filius bona mente præditus. Menander.

✠ Filia, possessio est genitori molesta & incommoda. Idem.

✠ Filium aliquis educare potest etsi inops fuerit: Posidippus.
Filiam uerò exponit, quamuis diues fuerit.

✠ Ipsa educatio inter homines frequenter Euripid. in Medæa.
Maiorē uim amoris excitat, quàm ipsa generatio prolis.

✠ Hinc enim inter mortales, Idem in Danaë.
Maxima uis amoris est ex tali conuictu pater.

✠ Nihil inter homines patre & matre præstantius Theognis.
Habetur illis, ô Cyrne, qui sanctam curant iustitiam.

✠ Quisquis in uita sua parentes colit, Euripides.
Hic & uiuus & defunctus dijs charus est.

✠ Nam qui quod fieri in patrem conuenit, non facit, Antiphan.
Hic omnes deos contemptui habet.
Patrem enim uincere, dedecus est:
Victo autem gloria paratur uictorialis.

✠ Qui maximè amat, idem ob minima irascitur. Menander.

✠ Suauissimum est liberorum oculos intueri. Sophocles.

✠ Lex iubet parentibus honores diuinis æquales præstari. Menander.

✠ Nemo enim qua sit prognatus muliere gloriatur, sed quo patre. Euripides.

† Δειναὶ γὰρ κατὰ γαῖαν ἐριννύες εἰσὶ τοκήων.

† Δίκας γραφόμενος πρὸς γονεῖς μαίνῃ τάλαν.

Θεὸς μέγιστος τοῖς φρονοῦσιν οἱ γονεῖς.

† Γονέων δ' ἀμελεῖν, οὔτε θεὸς, οὔτ' ἄνθρωπος ξύμβουλος νοῦν ἔχων ποτὲ γένοιτ' ἂν οὐδεὶς οὐδενί.

Πατὴρ οὖν ὅτῳ καὶ μητὴρ, ἢ τούτων πατέρες ἢ μητέρες ἐν οἰκίᾳ κεῖνται κειμήλιοι ἀπειρηκότες γήρᾳ, μηδεὶς διανοηθήτω ποτὲ ἄγαλμα αὐτῶν πιστότερον ἐφέστιον οἴκημα ἐν οἰκίᾳ ἔχων μᾶλλον κύρων ἴσεσθαι, ἐὰν δὴ κατὰ τρόπον γε ὀρθῶς αὐτὸ θεραπεύῃ ὁ κεκτημένος.

† Τοιοῦτος γίνου περὶ τοὺς γονεῖς, οἵους ἂν εὔξαιο περὶ σεαυτὸν γενέσθαι τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας.

† Αγνώμονι πατρὶ, καθάπερ αὐστηρῷ νόμῳ, συμπεριενεκτέον.

† Πάρα δὲ πάντα βίον ἔχειν τε καὶ ἐσχηκέναι χρὴ πρὸς αὐτοὺς γονέας εὐφημίαν διαφερόντως, διότι κούφων καὶ πτηνῶν λόγων, βαρυτάτη ζημία, πᾶσι γὰρ ἐπίσκοπος τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐτάχθη, δίκης νέμεσις ἄγγελος.

† Εἰ δέ τις γονέας ὑπερφρονέοιεν, ἰδίῃ κακῶν ταύτῃ καὶ ζώσῃ, καὶ θανούσῃ, ἁμαρτία παρὰ θεοῖσι γράφεται, ὑπὸ δὲ ἀνθρώπων μισέεται, καὶ ὑπὸ γῆν μετὰ τῶν ἀσεβῶν ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ δι' αἰῶνος κακοῖσιν ἀποτμηθὴν ὑπὸ δίκης καὶ τῶν ἀνέρθεν θεῶν, οἳ τούτων ἐπίσκοποι ἐτάγησαν τῶν πραγμάτων. θεία γὰρ καὶ καλὴ ὄψις γονέων, καὶ ἡ τούτων ἄψις καὶ θεραπείη, ὁκόση οὔτε ἡλίου, οὐδὲ πάντων ἄστρων, τὰ οὐρανὸς ἐναψάμενος ἀμφιχορεύει, καὶ εἴτε ἄλλο δοκέει τις χρῆμα μεῖζον εἶναι.

† Μείζων γὰρ ἁμαρτίη καὶ ἀδικίη ἀνθρώπων οὐκ

ἂν

✝ Sunt enim uehementes in terra parentum furiæ. Orpheus.

✝ Cum parentib. causam agẽs & litigãs, insanis ô miser. Menander.

Parentes magnum sunt prudentibus numen.

✝ Parentes negligere, nec Deus, nec homo mentis compos alicui unquam consulet. Plat. lib. 11. legum.

✝ Cuius ergo pater aut mater uel horum parentes senio confecti, quasi thesaurus quidam domi existunt: is putet nunquam aliud sibi tale simulachrum, magisq́; efficax domui suæ affuturum, si rectè, ut decet, ab eo colitur. Ibidem.

✝ Talem erga parentes te præsta, quales se tibi tuos liberos exhibere optares. Isocrat. ad Demonic.

✝ Patri quamuis ingrato, sicut legi austeræ, mos tamen gerendus est. Socrates.

✝ In uerbis quin etiam per totam uitam parentes uenerari maximè decet. Leuium enim uolatilium uerborũ grauissima imminet pœna. Nam omnib. præposita est Nemesis iudicij angelus, huiuscemodi omniũ consideratrix. Aristoxenus.

✝ Contemptus autem parentum, peccati genus eiusmodi est, quod in uiuis simul atq; defunctis diuinitùs damnatur, ab hominibus odio habetur, & sub terra in loco impiorum, unà cum reliquis improbis perpetuò punitur à iustitia & infernalibus dijs, qui his rebus inspiciendis destinati sunt. Honestissima enim est, imò diuina parẽtum facies. Et aspectus cultusq́; eorum tanti fieri debet, quanti ne solis fit, neq; omnium syderum, quæ gratissimas cœli choreas constituunt: aut si qua alia res istis maior à quoquam æstimatur. Peryctione ex lib. de mulieris harmonia.

✝ Maius enim inter homines peccatum admitti nequit, Ibidem.

ἂν γένοιτο, ἢ εἰς πατέρας ἀσεβεῖν.

† Καὶ γὰρ δὴ τὸ μὲν ἀπειθεῖν καὶ ὁ ἀπειθὴς λοιδορία ἐστὶ καὶ ὄνειδος. τὸ δὲ μὴ πράττειν ἃ μὴ χρὴ, οὐκ ὄνειδος ἀλλ' ἔπαινος.

† Διόπερ οὐδὲν ἂν πρὸς θεῶν τιμιώτερον ἢ ἱερὸν ἔχοιμεν ἐν χρημάτων κτήσει πατέρος ἢ καὶ προπάτορος γήρᾳ παρειμένων, ἢ καὶ ματέρων τὴν αὐτὴν δύναμιν ἐχουσῶν.

† Αἴκα δεόντως τις χρῆται πατέρι καὶ ματέρι καὶ προπάτορσι, καὶ ὅλως τοῖς ὁμοιορύσμοις, ὁ αὐτῶν ποτὶ θεοφιλῆ μοῖραν περιπάσεται ἀγαλμάτων κυριώτατα.

a. Doricũ pro πλείοσι † Πᾶς δὴ νόον ἔχων τιμήτω καὶ σεβέτω καὶ δεδιέτω γονέων εὐχὰς ἢ κατάρας, εἰδὼς a πλεύνεσι πλεονάκις ἀποτελέας συμβεβηκυίας.

† Οἱ γονεῖς θεῶν ἡμῖν εἰκόνες, καὶ νὴ Δία θεοὶ ἐφέστιοι, καὶ εὐεργέται, καὶ συγγενεῖς, δανεισταί τε καὶ κύριοι, καὶ φίλοι βεβαιότατοι.

† Οὐκ ἔστ' ἄκουσμ' ἥδιον, ἢ ῥηθεὶς λόγος
Πατρὸς πρὸς υἱὸν περιέχων ἐγκώμιον.

† Ὁ σκληρότατος πρὸς υἱὸν ἐν τῷ νουθετεῖν
Τοῖς μὲν λόγοις πικρός ἐστι, τοῖς δ' ἔργοις πατήρ.

† Δεινόν τι τέκνων φίλτρον ἔθηκε θεὸς ἀνθρώποις.

† Ὡς ἡδὺ πρᾶος καὶ νεάζων τῷ τρόπῳ πατήρ.

† Εἷς γάρ τις ἐστὶ κοινὸς ἀνθρώποις νόμος,
Καὶ θεοῖσι τοῦτο δόξαν, ὥστε φῶς λέγω,
Θηρσίν τε πᾶσι τέκνα τίκτουσι φιλεῖν,

Τὰ

quàm erga parentes impietas.

+ Nam contumacem esse & non parêre, conuitium ac opprobrium est: non facere autem ea quæ non facienda sunt, laudem meretur, non dedecus. Musonius.

+ Quapropter existimandum, nullum apud deos magis honorandum simulacrum habere nos posse, quàm patres & auos senio confectos, matresq; similiter. Pēpeli pythagorici, ex libr. de parētibus.

+ Qui erga parentes & auos, cæteroq; huiuscemodi se rectè gerit, is ad deos sibi conciliandos simulacrorum omnium optima possidet. Idem.

+ Omnis igitur qui sapit, colat & ueneretur & timeat parentum preces & execrationes, multas illarum sæpe euentu comprobatas sciens. Idem.

+ Parentes deorum nobis imagines sunt, & per Iouem dij lares, seu domestici beneficiorum autores cognati, creditores, domini, & amici constantissimi. Hierocles in libr. quo modo erga parentes agendum.

+ Non est auditu suauior sermo, quàm qui prolatus
A' patre ad filium, laudem eius continet. Menander.

+ Qui durissimus filio uidetur in admonendo, Idem.
Verbis quidem asper est, re ipsa uerò pater.

+ Vehementem in liberos amoris affectum Deus dedit hominibus. Euripid.

+ Quàm suauis res est benignus & iuuenum moribus se accommodans pater. Menander.

+ Vna quædam est communis hominum lex, Euripid. in Dictoē.
Et diuinitùs institutum, quod apertè iam dico:
Vt uidelicet nullum non animal natum ex se fœtum amet.

In cæ-

Τὰ δ' ἄλλα χωρὶς χρώμεθ' ἀλλήλων νόμοις.

☩ Πατρὸς ἐπιτίμησις, ἡδὺ φάρμακον· ἔχει γὰρ πλέον τὸ ὠφελοῦν τοῦ δάκνοντος.

☩ Ἴσα θεοῖσι πάντα τέλουσι, καὶ πεύσουσι τοῖς ἐγγόνοισι.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΥΤΙΑΣ.

Τὸ δὲ ἀληθείᾳ γε πάντων ἁμαρτημάτων διὰ τὴν σφοδρὰν ἑαυτοῦ φιλίαν, αἴτιον ἑκάστῳ γίνεται ἑκάστοτε. Τυφλοῦται γὰρ περὶ τὸ φιλούμενον ὁ φιλῶν.

☩ Ἀλλ' ἡμεῖς πάντα μᾶλλον αἰτιώμεθα, ἢ τὴν ἑαυτῶν δυστροπίαν, τὴν κακοδαιμονίαν, τὸ γῆρας, τὴν πενίαν, τὸν ἀπατήσαντα, τὴν ἡμέραν, τὴν ὥραν, τὸν τόπον. διό φησιν ὁ Διογένης, φωνῆς ἀκηκοέναι κακίας, ἑαυτὴν αἰτιωμένης.

☩ Νέος φιλοδοξῶν, πρώϊμος πονηρία.

ΠΕΡΙ ΕΡΩΤΟΣ.

Τὸ μὲν πῦρ ὁ ἄνεμος, τὸν δὲ ἔρωτα ἡ συνήθεια ἐκκαίει.

a. pro ἔνεστι. ☩ Ἐντήκεται γὰρ πλευμόνων ὅσοις[a] ἔνι ψυχή.

☩ Διὸς τυραννεῖ πλευμόνων, ἄνευ δορὸς,
Ἄνευ σιδήρου, πάντα τοι συντέμνεται
Κύπρις τὰ θνητῶν, καὶ θεῶν βουλεύματα.

b pro αἱ μοῦσαι doricè. ☩ Ταὶ[b] μοῖσαι τὸν ἔρωτα τὸν ἄγριον οὐ φοβεῦνσι.

☩ Ἔρωτος ὅστις μὴ πεπείραται βροτῶν,
Οὐκ οἶδ' ἀνάγκης θεσμόν.

☩ Οὗτος γὰρ ὁ θεὸς καὶ τὸν ἀσθενῆ σθένειν
Τίθησι, καὶ τὸν ἄπορον εὑρίσκειν πόρον.

☩ Ἔρωτα δ' ὅστις μὴ θεὸν κρίνει μέγαν,

καὶ

In cæteris autem peculiares sunt singulis leges.

✝ Patris increpatio, suaue remediũ est: plus enim utilitatis quàm mordacitatis habet. Socrates.

✝ Parentes dijs per omnia similes sunt, & similia liberis suis exhibent. Perictyone.

De philautia seu amore sui. 3

SEd reuera nimius in seipsum amor, omnium peccatorum omnibus semper est causa, occæcatur quippe circa amatum, qui amat. Plato.

✝ Sed nescio quomodo in culpa facimus omnia potius quàm nostrã morũ & ingenij ineptitudinem difficilemq́; morositatẽ: itaq; incusamus infortuniũ, senectã, inopiã, imposturam, diẽ, horã, et deniq; locũ. Quod animaduertens Diogen. audiuisse uocẽ dicebat malitiæ culpãtis seipsam. Teles.

✝ Iuuenis ambitiosus, præcox est malitia. Metrodor

De amore. 4

IGnem quidem uentus, amorem autem consuetudo accendit. Socrates.

✝ Tabescit enim illorũ, in quorũ pulmonib. inest, anima. Sophocl.

✝ Iouis pulmonum domina est, absq; hasta Idem.
Et absq; ferro omnia descindit
Venus tam deorum quàm mortalium consilia.

✝ Musæ amorem non metuunt crudelem. Bion.

✝ Quisquis hominum non est expertus amorem Aristarch.
Necessitatis ignorat legem.

✝ Nam ille deus etiam inualidum ualere Idem.
Facit, & perplexum inuenire uiam.

Quisquis amorem non magnum iudicat deum, Euripid. in Aug.

Καὶ τῶν ἁπάντων δαιμόνων ὑπέρτατον,
Ἢ σκαιός ἐστιν, ἢ καλῶν ἄπειρος ὤν,
Οὐκ οἶδε τὸν μέγιστον ἀνθρώποις θεόν.
† Μέγιστός ἐστι τῶν θεῶν ἔρως
Καὶ τιμιώτατος γε τῶν πάντων πολύ.
e. pro ἡδεῖα dorice. † Ἔστι καὶ ἐν κενεοῖσι φιλήμασιν [e] ἁδέα τέρψις.
† Ὀργὴ φιλούντων ὀλίγον ἰσχύει χρόνον.
† Πᾶσιν δ' ἔργα μέμηλεν ἐρωτοτόκου κυθερείης.
† Χρυσὸς ἔρωτος ἀεί γ' αἰώνιος, οὐ σβέσθη δὲ
Οὐδὲ πότ' ἐν πολλῷ τικτόμενος πελάγει.
† Δένδρεσι μὲν χειμὼν φοβερὸν κακὸν, ὕδασι δ' αὐχμὸς
Ὄρνισιν δ' ὕσπλαγξ, ἀγροτέροις δὲ λίνα.
d. pro παρθενικῆς ἁπαλῆς dorice. Ἀνδρὶ δὲ [d] παρθενικᾶς ἁπαλᾶς πόθος, ὦ πάτερ, ὦ Ζεῦ,
Οὐ μόνος ἠράσθην, καὶ τὺ [e] γυναικοφίλας.
e. pro γυναικοφίλους dorice. † Οἱ [f] ποθεῦντες ἐν ἤματι γηράσκουσι.
† Ἔρωτα παύει λιμὸς, εἰ δὲ μὴ χρόνος.
Ἐὰν δὲ μηδὲ ταῦτα τὴν φλόγα σβέσῃ,
f. pro ποθοῦντες. Θεραπεία σοι τὸ λοιπὸν ἀρτήσθω βρόχος.
† Καὶ οἱ θεοὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι πᾶσαν ἐξουσίαν πεποιήκασι τῷ ἐρῶντι.
† Ἐν ἤθεσι καὶ ψυχαῖς θεῶν καὶ ἀνθρώπων τὴν οἴκησιν ἵδρυται, καὶ οὐκ αὖ ἐν πάσαις ἑξῆς ταῖς ψυχαῖς ἀλλ' ᾗ μὲν ἂν σκληρὸν ἦθος ἐχούσῃ ἐντύχῃ, ἀπέρχεται, ᾗ δ' ἂν μαλακὸν, οἰκίζεται.
† Ἀσχημοσύνη καὶ ἔρωτι πρὸς ἀλλήλους ἀεὶ πόλεμος.

Βία

Et inter dæmones omnes supremum esse,
Vel rudis ac indoctus est, uel omnis elegantiæ boniq; expers,
Maximum hominibus deum ignorat.

✝ *Maximus est diuorum amor:* — A'exis.
Et longè omnium nobilißimus.

✝ *Est etiam in uanis osculis iucunda uoluptas.* — Theocrit.

✝ *Iræ amantium breui tempore durat.* — Menander.

✝ *Omnibus autem curæ sunt opera Veneris amoriparæ.* — Proclus.

✝ *Amoris flamma perpetua semper est, extingui autem potuit*
Ne tum quidem, quum in profundo mari gigneretur. — Antipater.

✝ *Arboribus mala pestis hyems, sitis arida terræ,*
Squalor aquis, ceruis retia, uiscus aui.
Pœna uiro muliebris amor, proh Iupiter, ô rex,
Solus ego haud patior, tu quoq; amare soles. — Theoc. Idyllio 8. Eobano Hesso interprete.

✝ *Sed amantes uel uno die senescunt.* — Idem.

✝ *Amorem fames tollit sin minus, tempus.*
At si neutrum istorum flammam extinxerit,
Reliqua tibi cura est suspendium. — Incerti.

✝ *Tam dij quàm homines, omnē amanti licentiam præstiterunt.* — Plato in cōuiuio.

✝ *Amor in animis deorum & hominum sedem suam locat, neq; tamen in quibuslibet animis: nam si durum animi offenderit habitum, aufugit: sin autem mitem mollem'q;, inhabitat.* — Ibidem.

✝ *Inter deformitatem & amorem est pugna perpetua.* — Idem.

Violen-

† Βίᾳ ἔρωτος οὐχ ἅπτεται, ὅτι βίᾳ ποιῶν ποιεῖ. πᾶς γὰρ ἑκὼν ἔρωτι πάνθ' ὑπηρετεῖ.

† Αἴσχει οὐκ ἔπεστιν ἔρως.

† Οὗτός ἐστιν ὁ ποιῶν εἰρήνην μὲν ἀνθρώποις, πελάγει δὲ γαλήνην, νηνεμίαν τ' ἀνέμων, κοίτην τε, ὕπνον τ' ἐνὶ κήδει.

† Ἐπιμελὴς ἀγαθῶν, ἀμελὴς κακῶν. ἐν πόνῳ, ἐν φόβῳ, ἐν πόθῳ, ἐν λόγῳ κυβερνήτης, ἐπιβάτης, παραστάτης τε καὶ σωτὴρ ἄριστος, ξυμπάντων τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων κόσμος, ἡγεμὼν κάλλιστος καὶ ἄριστος.

† Μόνον ἔστ' ἀπαρηγόρητον ἀνθρώποις ἔρως.

† Τὸ μαίνεσθαι ἔρως βροτοῖς.

† Ἄπιστον ἔστ' ἔρως, κἂν περὶ κακίστῳ τῶν φρενῶν οἰκεῖν φιλεῖ.

† Ἡ γὰρ κύπρις πέφυκε τῷ σκότῳ φίλη.

† Τὸ φῶς δ' ἀνάγκην προστίθησι σωφρονεῖν.

† Τὸ δ' ἐρᾶν ἐπισκοτεῖ ἅπασιν ὡς ἔοικε, καὶ τοῖς εὐλόγως, καὶ τοῖς κακῶς ἔχουσιν.

† Φύσει γὰρ ἔστ' ἔρως τοῦ νουθετοῦντος κωφόν.

† Νῦν ἔγνων τὸν ἔρωτα, βαρὺς θεός,
Ὅς με κατασμύχων, καὶ ὀστέον ἄχρις ἰάπτει.

† Ἔρως γὰρ ἐστὶν ἀλογίστου τινὸς ἐπιθυμίας ὑπερβολή, ταχεῖαν μὲν ἔχουσα τὴν πρόσοδον, βραδεῖαν δὲ τὴν ἀπόλυσιν.

† Ἔρως πάθος ἐστὶ ψυχῆς σχολαζούσης.

† Ἐρῶσιν ὥσπερ νοσοῦσι συγγνώμην ἔχειν [g] εἰώθαμεν.

† Ἔρως αἴνιγμα δυσεύρετον καὶ δύσλυτον.

g. Est præteritum medium Atticū uerbi ἔθω per prosthesin ε & deinde Epenthesin Iota cum mutatione ο in ω pro ὄθαμεν.

Μισεῖ

✝ Violentia nõ tangit amorem: neq; ui facit, si quid faciat. Quisq; enim sponte amori in singulis paret. Idem.

✝ Deformitatem non sequitur amor. Idem.

✝ Hic deus est, qui pacem largitur hominibus, mari tranquillitatem uentis requiem, cubile uiuentibus, somniumq; in curis. Idem ibidẽ sub persona Agathonis.

✝ Bonorum studiosus, malorum spretor: in labore, in timore, in desiderio, in sermone gubernator, perfectus adiutor seruatorq; præcipuus. Cunctorum deorum atq; hominum decus, dux pulcherrimus atq; optimus. Ibidem.

✝ Quippe solus amor inter homines, nullo sermone consilióue mouetur. Menander.

✝ Amor, hominibus furor est. Euripides.

✝ Infidus est amor, & pessimum quenq; animum inhabitare solet. Euripides.

✝ Venus enim amica est tenebris,
Lux autem temperantiæ necessitatem adfert. Menander.

✝ Cæterũ amor tenebras omnibus offundit, ut uidetur,
Etiam illis, qui secundum bonam rationem
Et decenter affecti sunt. Menand. in Andria.

✝ Est enim amor, natura surdus admonenti. Idem.

✝ Nunc noui amorem: grauis est Deus,
Qui me exurens usq; ad ossa lædit. Theocritus

✝ Est autem amor irrationalis cuiusdã cupiditatis excessus, qui uelocem habet accessum, tardũ autem discessum. Theophr.

✝ Amor animæ ociosæ affectus. Idem.

✝ Amantibus, utpote ægris, danda est uenia. Plutarchus

✝ Amor, ænigma est inuẽtu, solutuq; diffi...le. Idem.

† Μισεῖ καὶ φιλεῖ, φεύγει καὶ διώκει, ἀπειλεῖ καὶ ἱκετεύει, ὀργίζεται καὶ ἐλεεῖ, βούλεται οὐ παύσασθαι καὶ βούλεται, χαίρει δὲ αὐτῷ μάλιστα καὶ ἀνιᾶται.

† Τῶν ἐρώντων πάθη, ἀληθῆ, στέργουσιν ἐχθραίνουσι, τὸν αὐτὸν ποθοῦσιν ἀπόντα, τρέμουσι παρόντα, καὶ κολακεύουσι, λοιδοροῦσι, προαποθνήσκουσι, φονεύουσιν, εὔχονται μὴ φιλεῖν, καὶ παύσασθαι φιλοῦντες οὐ θέλουσι, σωφρονίζουσι, καὶ τηρῶσι παιδεύουσι, καὶ διαφθείρουσιν, ἄρχειν θέλουσι, καὶ δουλεύειν ὑπομένουσι.

† Ἐρώντων χεῖρον διὰ τὴν ἐπιθυμίαν γιγνώσκουσι.

† Νοσοῦντι πᾶν ἡδὺ τὸ μὴ ἀντιτεῖνον, κρεῖττον δὲ καὶ ἴσον, ἐχθρόν.

† Μείζων καὶ ὀξυτέρα ἡδονὴ τῶν περὶ τὰ ἀφροδίσια οὐκ ἔστι καὶ μανικωτέρα.

h. uide pro uerb. Ex aspectu nascitur amor.

† [h] Ἡ ὄψις, λαβὴ τοῦ πάθους ἐστί.

† Καὶ γὰρ οὐκ αὐθαίρετοι βροτοῖς ἔρωτες, οὐδ' ἑκούσια νόσος, σκαιὸν τι δὴ τὸ χρῆμα γίγνεσθαι φιλεῖ, θεῶν ἀνάγκας ὅστις ἰᾶσθαι θέλει.

† Ὅπου [i] τις ἀλγεῖ, κεῖσε καὶ τὸν νοῦν ἔχει.

i. uide apud Erasm. pro uerb. Vbi quis dolet, ibi & manum habet.

ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ.

Πᾶσα δὲ πρᾶξις, ἐνέργεια ψυχῆς διὰ σώματος.

† Τῆς ψυχῆς κάλλη, οἷον φρόνησις, εὐσέβεια, δικαιοπραγία, τῆς σωτηρίας ἐλπίδες εἰσί.

† Ψυχῆς τιμὴ μάθησις, καὶ νοῦς συντεταγμένος πρὸς φρόνησιν.

† Ἀνδρὸς δὲ ψυχὴ πάλιν ἐλθεῖν, οὔτε λῃϊστὴ
Οὔθ' ἑλετὴ, ἐπεὶ ἄρ κεν ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων.

✝ Odit & amat, fugit & persequitur, minatur & supplicat, irascitur & miseretur, desinere uult ac non uult, eadem re maximè tum gaudet ac tristatur. Ibidem.

✝ Amantium affectus, ueri sunt: amant, oderunt: eundē absentē desiderant, præsentem metuunt: adulantur, conuitia dicunt: pro amato moriuntur, occidunt, optant non amare, abstinere amore nolunt: emendant, & obcæcant: docēt: ac perdunt, imperare uolunt, et seruitutem tolerāt. Idem.

✝ Amatores propter cupiditatis ardorem, in iudicando falluntur. Plato in phædro.

✝ Aegrotanti quicquid non repugnat, iucundum: quod uerò melius, aut æquale, molestum. Idem.

✝ Maior & uehementior uoluptas quàm quæ circa Venerea, neq; furiosior ulla reperitur. Idem lib. 3. de Repub.

✝ Visus ueluti ausa est capiendi amoris.

✝ Non enim spontaneus est hominibus amor, neq; Plutarch.
Voluntarius morbus, est autem ualde ineptus ille, Eurip.
Qui deorum necessitatibus mederi uult.

✝ Vbi quis dolet, illuc animum conuertit. Parœmia

De anima. 5

Apollodori

OMnis actio, operatio est animæ per corpus. Hierax.

✝ Animæ ornamēta, ut prudentia, pietas, actiones Iustæ, salutis spem coniunctam habent. Plutarch.

✝ Animæ cultus disciplina, & mens ad prudentiam composita. Xenophō.

✝ At hominis anima, ut redeat, neq; per prædam, (tium. Homer.
Nec rursum capi potest, ubi semel emigrauerit, è uallo dē- Iliad. 9.

ΟΤΙ ΝΟΥΝ ΧΡΗ ΘΕΑΣΑΣΘΑΙ, καὶ μὴ εἰς τὴν ὄψιν τὴν ἔξω.

Πολλοῖσιν θνητῶν ἡ μὲν ὄψις εὐγενής,
Ὁ νοῦς δ' ἐν αὐτῇ, δυσγενὴς εὑρίσκεται.

† Μὴ τὴν ὄψιν καλλοπίζου, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἴσθι καλός.

† Χρὴ πρῶτον αὐτὸν ἐμβλέψαντα πράττειν, εἰ μὲν καλὸς φαίνῃ, καλὰ ποιεῖν, εἰ δὲ αἰσχρὸς, τὸ περὶ φύσεως ἐλλιπὲς διορθοῦσθαι.

† Βεσελεὴλ ὁ τεχνικὸς ἔφη, διαφέρει τοι καθ' ἡλικίαν νηπίου οὐδὲν, ὁ ἐν ταῖς φρεσὶ νηπιάζων.

† Νοῦν χρὴ θεάσασθαι, οὐδὲν τι περὶ εὐμορφίας
ὄφελος, ὅταν τις μὴ φρένας ἔχῃ.

† Τὸ πλέον γένους εὐγενὲς οὖσι,
Οἷς οὔτ' ἐν μύθοις ἕπεται χάρις, οὔτ' ἐνὶ βουλῇ.

† Μόνον δ' ἂν αὐτὰ χρήματα τῶν οὐκ ἂν λάβοις.

† Γενναιότητα, κἀρετὴν, καλὸς δέ τις
Κἂν ἐκ πονηρῶν σωμάτων γένοιτο παῖς.

† Ὃς δὴ τοι εἶδος μὲν ἔην κακὸς, ἀλλὰ ποδώκης.

a. Et de Tydeo apud eundem dicitur. Τυδεύς τοι μικρὸς μὲν ἔην δέμας ἀλλὰ μαχητής. Ingenio pugnax corpore paruus erat. Et quēadmodū apud Statiū dicitur, Maior in exiguo regnabat corpore uirtus.

ΠΕΡΙ ΠΛΕΟΝΕΞΙΑΣ

Τίκτει, ὥσπερ φησὶν ἡ παροιμία, κόρος μὲν ὕβριν, ἀπαιδευσία δὲ μετ' ἐξουσίας, ἄνοιαν τοῖς γὰρ διακειμένοις τὰ περὶ τὴν ψυχὴν κακῶς, οὔτε πλοῦτος, οὔτε ἰσχύς, οὔτε κάλλος τῶν ἀγαθῶν ἐστιν, ἀλλ' ὅσῳ περ ἂν αὗται μᾶλλον αἱ διαθέσεις καθ' ὑπερβολὴν ὑπάρξωσι, τοσούτῳ καὶ πλείω, καὶ μείζω, τὸν κεκτημένον βλάπτουσι, χωρὶς φρονήσεως παραγενόμεναι.

Πλεονεξίαν

Quod animum oporteat inſpicere, non formam exteriorem. 6

MVltis mortalium facies eſt ingenua, *Sclerius.*
Mens uerò intus illiberalis reperitur.

† *Faciem reddere nitidam & ſpetioſam non laborabis, ſed actionibus ſtudijsq; tuis pulcher eſto.* Thales.

† Teipſo *prius inſpecto, ad agendum aliquid accingi oportet: & ſi pulcher uidearis pulchra facito: ſin deformis, naturæ defectum morum pulchritudine penſato.* Bias.

† Beſeleel rhetor dixit: *Qui animo puer eſt, nihil ab ætate puero differt.* Beſeleel rhetor.

† Animus *ſpectandus eſt: nihil pulchritudo*
Iuuat, cum quis mentem non bonam habet. Euripid. in œdipo.

† Plurimi *genere nobiles ſunt,*
Quos neque dicendo, neque conſulendo ulla gratia ſequitur. Phocyl.

† Hæc *ſola pecunijs comparari non poſſunt,*
Generoſitas inquam & uirtus: formoſus autem
Puer, etiam ex malis parentibus gigni poteſt. Euripides.

† *Forma quidem non erat conſpicuus, ſed ualebat pedibus.* Homerus.

De auaritia. 7

PArit, *ut prouerbio dicitur, ſaturitas ferocitatem: imperitia autem poteſtati coniuncta, inſaniam. Nam quibus malè affectus eſt animus, illis non diuitiæ, non robur, non forma pro bonis ſunt: ſed quò maius augmentũ acceperint, eò pluribus maioribusq; damnis poſſeſſorem ſuum mulctant, cuicunq; ſine prudentia acceſſerint.* *Ariſtoteles*

† Πλεονεξία, μέγιστον ἀνθρώποις κακόν,
Οἱ γὰρ θέλοντες προσλαβεῖν τὰ τῶν πέλας,
Ἀποτυγχάνουσι πολλάκις νικώμενοι,
Τὰ δ᾽ ἴδια [b] προστιθέασι τοῖς ἀλλοτρίοις.
† Ὅστις γὰρ αὐτοῦ τὸ πλέον ἔχειν πέφυκ᾽ ἀνήρ,
Οὐδὲν φρονεῖ δίκαιον, οὐδὲ βούλεται,
Φίλοις τ᾽ ἄμικτός ἐστι καὶ πάσῃ πόλει.
† Πλοῦτον μὲν πλούτου ἔχεις, ψυχὴν δὲ πένητος,
Ὦ τοῖς κληρονόμοις πλούσιε, σοὶ δὲ πένης.
† Πολλὰς μυριάδας ψηφίζει Ἀρτεμίδωρος, [c]
Καὶ μηδὲν δαπανῶν ζῇ βίον ἡμιόνων
Πολλάκις αἳ χρυσοῦ τιμαλφέα φόρτον ἔχουσαι
Πολλὸν ὑπὲρ νώτου χόρτον ἔδουσι μόνον.
† Πλουτεῖν φασί σε πάντες, ἐγὼ δέ σε φημὶ πένεσθαι
Χρῆσις γὰρ πλούτου μάρτυς, Ἀπολλόφανες.
† Ποιήσας δαπάνην ἐν ὕπνοις ὁ φιλάργυρος Ἕρμων
Ἐκ περιωδυνίας αὑτὸν ἀπηγχόνισεν.
† Θνήσκων Ἑρμοκράτης ὁ φιλάργυρος, ἐν διαθήκαις
Αὑτὸν τῶν ἰδίων ἔγραφε κληρονόμον.
† Γεννηθὲν τὸ τέκνον κατεπόντισεν Αὖλος ὁ κνιπός,
Ψηφίζων αὐτοῦ σωζομένου δαπάνας.
† Φιλοχρηματίαν ἐφ᾽ ἡμέρῃ ἑκάστῃ ἐπιρρέων πλοῦτος οὐχ ἵστησιν, ὥσπερ οὐδὲ πυρκαϊὴν ὕλη ἐπιβαλλομένη, ἐπιγιγνόμενος δ᾽ ἀεὶ οὗ τοῦ [d] πλεῦνος τὴν ἐπιθυμίαν ἐξάπτει μειζόνως. νόος δὲ μοῦνος παραστὰς, καὶ τοῦτο οἶδεν ἀκέεσθαι.
† Βίων ὁ σοφιστὴς τὴν φιλαργυρίαν μητρόπολιν ἔλεγε πάσης κακίας εἶναι.

b. pro προστιθέασι Ionicè.

c. Artemidorus, & Apollophanes & Hermocrates, et Aulus, diuites fuerũt auari, ideoq; taxati à poëtis.

d. pro πλείονος contractione dorica.

Χρημά-

✝ Auaritia, mortalibus est maximum malum. *Menander.*
Nam qui suis aliena quoq; uolunt adijcere,
Hi sæpius uicti sua spe frustrantur,
Adduntq; alienis quæ prius erant propria.
✝ Quisquis ambitiosum & auarum ingenium habet, *Euripid.*
Nihil ille iustum sapit, neq; cupit,
Difficilisq; est amicis, & toti ciuitati.
✝ Diuitias quidem diuitis, sed animam pauperis habes, *Palladæ.*
O diues hæredibus, tibi uerò pauper.
✝ Multas myriades calculat Artemidorus, *Incerti.*
Et nihil expendens, mulorum uitam agit,
Qui sæpius auri preciosissimum onus gestantes
Magnum, super dorso, solum comedunt fœnum.
✝ Omnes te diuitẽ esse aiũt: ego uerò pauperẽ esse dico. *Incerti.*
Vsus enim diuitias, ô Apollophanes, testatur.
✝ Cum sumptus fecisset insomnis auarus Hermon *Lucillius.*
Præ nimio dolore seipsum strangulauit.
✝ Hermocrates auarus moriens in testamento *Idem.*
Seipsum rerum suarum scripsit hæredem.
✝ Natam sibi prolẽ in mare proiecit Aulus, homo parcus, *Idem.*
Cum calculasset impensas, quas uiua insumptura fuisset.
✝ Auaritiam quotidie confluentes diuitiæ non sistunt, ut neq; struem ardentem iniecta materia. Quin accedentes semper opes, ad maiorum cupiditatem animum magis accendunt. Sola uerò mens si præsens fuerit, huic quoq; uitio mederi potest. *Eusebius.*
✝ Bion sophista auaritiam esse dicebat, omnis improbitatis metropolim. *Bion Sophista.*

† Χρημάτων ὄρεξις, ἣν μὴ ὁρίζηται λόγῳ, πενίας ἐσχάτης πολλῷ χαλεπωτέρη, μείζονες γὰρ ὀρέξεις, μείζονας ἐνδείας ποιοῦσι.

† Ἔοικεν οὖν ὁ τοῦ φιλαργύρου βίος, νεκροῦ δείπνῳ, πάντα γὰρ ἔχων, τὸν εὐφρανθησόμενον οὐκ ἔχει.

† Τίμων ὁ μισάνθρωπος, στοιχεῖα ἔφη τῶν κακῶν εἶναι ἀπληστίαν καὶ φιλοδοξίαν.

† Ὅστις δόμοις μὲν ἥδεται πληρουμένοις,
Γαστρὸς δ' ἀφαιρῶν σῶμα δύστηνος κακοῖ
Τοῦτο νομίζω καὶ θεῶν συλᾶν βρέτη,
Τοῖς φιλτάτοις τε πολέμιον πεφυκέναι.

† Ἀστοργίαν ἔχει τινὰ ὁ σκληρὸς βίος.

† Ἀλλὰ σχεδόν τι τὸ κεφάλαιον τῶν κακῶν
Εἴρηκας, ἐν φιλαργυρίᾳ γὰρ πάντ' ἔνι.

† Εἴ τις πλεῖστα τῶν ἀγαθῶν κεκτημένος, μετὰ τοῦ λυπεῖσθαι διάγοι τὸν βίον, ἁπάντων ἂν εἴη καὶ τῶν ὄντων, καὶ τῶν ἐσομένων, ἀθλιώτατος.

† Φειδώ τοι καὶ λιμὸς χρηστή, ἐν καιρῷ δὲ καὶ δαπάνη, γινώσκειν δὲ ἀγαθοῦ.

† Εἰσί τινες, οἳ τὸν παρόντα μὲν βίον οὐ ζῶσιν, ἀλλὰ παρασκευάζονται πολλῇ σπουδῇ, ὡς ἕτερόν τινα βίον βιωσόμενοι, οὐ τὸν παρόντα, καὶ ἐν τούτῳ προλειπόμενος ὁ χρόνος οἴχεται.

† Βίος ἀνέορτατος, μακρὰ ὁδὸς ἀπανδόχευτος.

† Ὁ τοῦ φιλαργύρου πλοῦτος, ὥσπερ ὁ ἥλιος καταδὺς εἰς τὴν γῆν, οὐδένα τῶν ζώντων εὐφραίνει.

† Ὅταν γὰρ ὁ θεὸς μὴ παντελῶς βούληται ἀγαθὰ διδό-

ναι

✝ Pecuniarum cupiditas nisi terminetur aliqua satietate, longè deterior est extrema paupertate. Maiores enim cupiditates, indigentias quoq; maiores faciunt. Idem.

✝ Homines auari uita, silicernio, hoc est, funebri conuiuio similis est, cum enim habeat omnia cætera exhilaratum non habet. Aristonymus.

✝ Timon ille cognomine Misanthropos, id est hominũ exosor, elementa malorum esse dixit, insatiabilitatem et ambitionem. Timon.

Euripides.

✝ Quisquis domi rem gaudet abundare,
Et uentrem interea defraudans corpus miser macerat:
Is mihi sacrilego melior non esse uidetur,
Neq; paricida, aut sanguine iunctis inimico.

✝ In humana res est, duritas uitæ. Menander.

✝ Propemodum caput malorum nominasti, Apollodor.
Auaritiæ etenim insunt omnia.

✝ Si dominus amplissimæ fortunæ tristem uitam transigat, næ ille mihi omnium qui sunt, quiq; futuri sunt hominum, est miserrimus. Theopompus.

✝ Parsimonia & esuries, bona: suo autem tempore, sumptus etiam: porrò uir bonus discernet. Democrit.

✝ Non desunt, qui præsentem uitam non uiuunt, sed magno studio se parant, ceu uitam quandam aliam uicturi: interea tempus ipsos deserit. Antiphon.

✝ Vita sine festiuitatibus, longa est uia sine diuersorijs. Democrit.

✝ Hominis auari diuitiæ, quemadmodum sol post occasum, neminem uiuentium exhilarant. Socrates.

✝ Nam cùm deus alicui nõ perfectè bona largiri insti- Antiphon.

ἀνδρὶ, χρημάτων πλοῦτον παρασχὼν, τοῦ φρονεῖν καλῶς πένητα ποιήσας, τὸ ἕτερον ἀφελόμενος, ἑκάτερον ἀπεστέρησεν.

‡ Εἰ[e] βούλει πλούσιόν τινα ποιῆσαι, μὴ χρήματα προστίθει, τῆς δὲ ἐπιθυμίας ἀφαίρει. (οντι[f].

‡ Ἅμα γὰρ τῷ τὰ περισσὰ κτᾶσθαι, καὶ τὰ περισσὰ μαστεύ

‡ Ἢν μὴ πολλῶν ἐπιθυμῇς, τὰ ὀλίγα σοι πολλὰ δόξει.

‡ Σμικρὰ ὄρεξις πενίαν ἰσοδυνάμια πλούτῳ ποιεῖ.

ΠΕΡΙ ΑΠΟΡΡΗΤΩΝ.

Ἄρρητον μὴ λέγε.

Σωκράτης ἔλεγεν, ὅτι ῥᾷον ἄν τις διάπυρον ἄνθρακα ἐπὶ τῆς γλώττης κατάσχοι, ἢ λόγον ἀπόρρητον.

ΠΕΡΙ ΤΕΧΝΩΝ.

Οὔτ' ἀνὴρ πενίας γεγὼς[g], μὴ ὁ τέχνην μαθὼν,
Δύναιτ' ἂν ἀσφαλῶς ζῆν τὸν βίον.

‡ Οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἀτυχίας ἀνθρωπίνης
Παραμύθιον γλυκύτερον ἐν βίῳ τέχνης.

‡ Πολὺ γ' ἐστὶ πάντων κτῆμα τιμιώτατον
Ἅπασιν ἀνθρώποισιν εἰς τὸ ζῆν τέχνη,
τὰ μὲν γὰρ ἄλλα, καὶ πόλεμος, καὶ μεταβολαὶ
Τύχης ἀνήλωσ', ἡ τέχνη[g] δὲ σώζεται.

‡ Οὐχ ὁ λόγος αὔξει τὴν τέχνην περισσὸς ὤν,
Ἀλλ'[b] αὐτὰ κοσμεῖ τὴν τέχνην τὰ πράγματα.

‡ Οὔτε φύσις ἱκανὴ γίνεται τέχνης ἄτερ.

‡ Βίου δ' ἔνεστι μία σφάλει' ἐν ταῖς τέχναις.

e. pro βούλῃ Attici enim quatuor uerba in 2. præsentis passiua per ει formant.

f. pro μαστεύουσι dorice.

g. præteritum mediū est participium uerbi γίω pro γεγονὼς, deinde Ionicè γεγαὼς & Attica contractione γεγὼς.

g. Stilpo philosoph. cùm capta patria amissis uxore, liberis & bonis exiret, et à Demetrio rege rogaretur an aliquid perdiderit. Respōdit, Nihil omnia enim mea bona mecū porto. πόλεμος γὰρ οὐ λαφυραγωγεῖ ἀρετήν. Bellū nō deprædatur uirtutē, Plut. in lib. de puerorum institutione. Vide prouerb. ὁ σοφὸς ἐν αὐτῷ περιφέρει τὴν οὐσίαν.

b. τιμαίρει γὰρ χρέμ' ἕκαστον. Nobilitat quenq; suum opus, iuxta Pindarū.

tuit, exhibita pecuniarum copia, bonæ mentis in opem facit: atq; ita ablato altero, utrisq; priuat.

✝ Si quem uolueris diuitem efficere, non est quod augeas Opes, sed minuas cupiditates. Epicurus.

✝ Cum enim superflua poßidentur, plura & superflua conquirendi desiderium solicitat. Hippodamus.

✝ Nisi multa desideres, pauca tibi multa uidebuntur. Democrit.

✝ Pauca appetere, facit ut paupertas diuitijs æquipolleat. Idem.

De arcanis. 8

ARcanum non profer. Sosiades.

✝ Socrates dicebat carbonem ignitum facilius in lingua contineri posse, quàm sermonem arcanum. Socrates.

De artibus. 9

NEq; uir pauper qui nullam didicit artem, tutò uiuere potest. Philemon.

✝ Non est ullum humani infortunij Amphis.
Solatium dulcius in uita, quàm ars.

✝ Res est multo omnium preciosißima Hipparch.
Omnibus hominibus ad uiuendum, ars.
Cætera enim & bellum, & mutationes
Fortunæ absumunt, ars autem conseruatur.

✝ Artem non auget oratio superflua, Hermodot.
Sed ipsa opera exornant artem.

✝ Neq; natura sine arte sufficit. Simylus.

✝ Vnum autem uitæ præsidium, in artibus situm est. Menander.

✝ Θεὸς ἦν τις ὡς ἀληθῶς ὁ καταδείξας τὴν διαλεκτικὴν καὶ καταπέμψας ἀνθρώποις.

✝ Οὔτ᾽ ἂν ὠκυπέτης ἰὸς, οὔτε λύρη, οὔτε ναῦς, οὔτ᾽ ἄλλο οὐδὲν, ἄνευ τῆς ἐπιστημονικῆς χρήσεως γένοιτ᾽ ἂν ποτὲ ὠφέλιμον.

✝ Πάντες ἄνθρωποι χρῶνται τῷ διαλέγεσθαι, ἔμφυτον ἐκ νέων ἔχοντες τὴν δὲ δύναμιν, καὶ μέχρι τινὸς, οἱ μὲν μᾶλλον, οἱ δὲ ἧττον αὐτῆς μετέχοντες. τὸ δὴ τῶν θεῶν δῶρον, οὐδένα τρόπον δεῖ προΐεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν μελέταις, καὶ ἐμπειρίαις, καὶ τέχναις αὐτὸ κρατύνειν ἄξιον.

✝ Ὁρᾷ γὰρ ὅτι καὶ παρ᾽ ὅλον τὸν βίον διατελεῖ χρησιμώτατον ὂν διαφερόντως, ἐν μὲν ταῖς ἐντεύξεσι προσομιλοῦν τοῖς ἀνθρώποις, κατὰ τὰς κοινὰς ἐννοίας, καὶ δόξας, ἐν δὲ ταῖς εὑρέσεσι τῶν τεχνῶν, τὰς πρώτας ἀρχὰς αὐτῶν ἀνευρίσκον, λογιζόμενον δὲ περὶ τῶν ἔργων, ὅπως αὐτὰ χρὴ πράττειν, προγυμνασίαν δὲ ὂν πρὸς τὰς κατὰ φιλοσοφίαν ἐπιστήμας θαυμασίας, οἵας μεθόδους παρεχόμενον, εἰ δὲ δεῖ καὶ τὸ πρὸ τούτων ἐννοεῖν, οὐκ ἔστιν οὐδὲν μόριον φιλοσοφίας, ἄνευ τοῦ κατὰ διαλεκτικὴν λόγου παραγιγνόμενον. ἀλλὰ καὶ εἴτι φυσικὸν δόγμα ἀνευρίσκομεν, λογικῶς αὐτὸ βεβαιούμεθα. καὶ ὅσα περὶ θεῶν σκεπτόμεθα, λόγος διαλεκτικός ἐστιν ὁ συγκατασκευάσας, ὅλως δὲ οὐδὲν οὔτε εἰπεῖν, οὔτε ἀκοῦσαι δυνατὸν, ἀπαλλαγέντας τῆς μεθόδου ταύτης. καὶ γὰρ αὐτὸ τὸ μὴ χρῆναι διδάσκειν διαλεκτικὴν, διαλεκτικῶς τοὺς ἐπιχειροῦντας δεῖ καταμανθάνειν, εἴτε οὖν ἐπιτηδευτέον, εἴτε μὴ διαλεκτικὴν ἀσκεῖν.

Οὐδὲ

✝ Reuera deus quispiam fuit, qui hominibus dialecticam monstrauit, & cœlitus dimisit. — Ex Iāblicō epistola ad Dexippū.

✝ Non aërea sagitta, non lyra, neque nauis, nec aliud quicquam absque artificiali usu unquam utile fieri potest.

✝ Omnes homines disputatione utuntur, insitam hanc facultatem à pueris habentes, & aliquatenus omnes, alij ma[gis], alij minus eius participes sunt. Quamobrem deorum [mu]nus haudquaquam negligendum est: sed meditati[one], experientia & arte confirmandum. — Idem in Epist. ad Sopatrum de Dialectica.

✝ Considera, quæso, quàm sit eximius in omni uita ipsius usus. Nam in colloquijs iuxta communes notiones ac opiniones, cum hominibus agit: in artium inuentionibus prima ipsarum principia constituit: antequam res aggrediaris, quomodo administrandæ sint, ratiocinatur. Item admirabiles in philosophia scientias præexercitamentum atq; methodum exhibet. Imò, quod maius est, nulla philosophiæ pars absq; Dialectica ratione comparatur. Enimuerò & cum naturale quodpiam dogma inquirimus, rationes ad eius confirmationem adhibemus, & omnia quæ considerantur de dijs, Dialectica ratione astruuntur. deniq; nihil dici audiriue non potest, hac methodo dimissa. Nam & hoc ipsum, Dialecticam non discendam esse, Dialecticis argumentis probandum est, omnino igitur exercenda est, siue incumbēdum ei fuerit, siue non. — Idē de Dialectica in epistola ad Sopatrum.

Ex omni-

† Οὐδεμία ἀνδρὸς διαλεκτικῆς περαίνει τὸ ἑαυτοῦ ἔργον. Ὅλως δ' οὐχ οἷόν τε λόγον διδόναι καὶ λαμβάνειν δεόντως, εἰ μὴ κτήσαιτο ταυτὴν τὴν περὶ τὸν λόγον ἐπιστήμην.

ΠΕΡΙ ΗΛΙΚΙΩΝ.

Παίζετ' ὦ νέαι φρένες, ὡς ἔστιν ἡμῖν τοῦτ' ἔαρ παντὸς βίου.
Ὕβρει δὲ λύπαι, φροντίδες θ' ἡβῶσ' ὁμοῦ.
† Νέα γὰρ φροντὶς οὐκ ἀλγεῖν φιλεῖ.
† Σὺν τῷ σώματι λήγοντι, καὶ μαραινομένῳ.
Τά τε αἴτια τῶν ἁμαρτημάτων ὑπέξεισιν.

ΠΕΡΙ ΔΥΣΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΟΡΩΝ.

Δεινὰ γὰρ ἀτυχία συναγαγὲν[a] καὶ καταρτῆσαι τὰν ψυχὰν, ἁ δ' εὐπραγία τὠναντίον ἐκπᾶραι καὶ κενῶσαι.

a. Doricè pro συναγαγεῖν, α. β.

† Καὶ ἐν κακοῖσιν ὧν ἐλευθέροισιν ἐμπεπαίδευμαι τρόποις.
† Οἰκτρὰ γὰρ δυστυχῆ,
Βροτοῖς ἅπασι, κἂν θυραῖος ὢν κυρῇ.
† Εὔπιστον ἀτυχῶν ἐστιν ἄνθρωπος φύσει.
† Μοχθεῖν δὲ βροτοῖσιν ἀνάγκη.
† Μέγα τὸ ἐν συμφοραῖσι φρονεῖν ἃ δεῖ.

ΠΕΡΙ ΚΟΛΑΚΕΙΑΣ, Η ΦΙΛΙΑΣ προσποιουμένης.

Ἐχθρὸς τἀληθῆ εἰπὼν τοῦ προσποιουμένου φίλου πρὸς χάριν εἰπόντος παντὸς αἱρετώτερος.
† Οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐπὶ τράπεζαν ἔσθ' ὁ πλοῦς,
Πουλλὰν ἔχειν πράφισι τουτέοισι δεῖ

πρόσειπον

† Ex omnibus in philosophia studijs nullum sine Dialectica munere suo fungitur. Ibidem.

Deniq; ritè interrogando ac respondendo, colloqui non potest. qui istam orationis scientiam non habuerit.

De Aetatibus. 10

LVdite ô pueriles animi, est enim uobis hæc ætas totius ætas uer. Herodes in Hemiantib.

Cum pubertate enim unà molestiæ curæq; pubescunt.

† Mens enim puerilis dolorem nescit. Euripid.

† Vnà cum corpore declinante & inarcescente, Iuncus.

Peccatorum quoq; causæ paulatim recedunt.

De afflictione & cruce. 11

POtens enim est calamitas ad contrahendũ & componendum animam, successus rerum contrà ad inflandum, & inanem reddendum. Archyta Pythagor.

† In malis enim uersatus ingenuos didici mores. Menander.

† Omnes enim calamitates Euripid.

Misericordiam cient cunctis hominibus, & si quis externus fuerit.

† Homo semper infelix, natura credulus est. Menander.

† Labiorum autem hominibus neceßitas incumbit. Euripid.

† Magna res in calamitatibus, ut par est, & sapere. Democr.

De adulatione, seu amicitia simulata. 12

INimicus qui uera loquitur, cuiuis amicitiæ simulatori ad gratiam loquenti, præferendus est longè. Eusebius.

† Non cuilibet ad mensam nauigare licet. Nicolaus de Adulatore.

Oportet enim ut illi primùm habeant

Πρόσωπον ἰταμὸν, χρῶμα λαμπρὸν, γνάθον
Ἀκάματον, εὐθὺς δυναμένην πληγὰς φέρειν.
Στοιχεῖα μὲν ταῦτ᾽ ἐστὶ τῆς ὅλης τέχνης.
Ἔπειτα δεῖ σκωπτόμενον ἐφ᾽ ἑαυτῷ γελᾶν,
Αἰσχρὸν γὰρ οἶμαι δῆλον εἶναι σκώμματος.

† Πάντα γὰρ πρόσεστί μοι
Ὅσα περ ἔχειν τ᾽ ἀλλότρια τὸν δειπνοῦντα δεῖ,
Λιμὸς, ἀπόνοια, τόλμα, γαστὴρ, ἀργία.

† Εὐλογέειν ἐπὶ καλοῖς ἔργμασι καλὸν, τὸ γὰρ ἤδη
Φλαύροισι, κίβδηλον, καὶ ἀπατεῶνος ἔργον.

† Τὰ μὲν ξύλα τὸ πῦρ αὔξοντα, ὑπ᾽ αὐτοῦ καταναλίσκεται, ὁ δὲ πλοῦτος ἐκτρέφων τοὺς κόλακας, ὑπ᾽ αὐτῶν τούτων διαφθείρεται.

† Οἱ δὲ δελφῖνες μέχρι τοῦ κλύδωνος συνδιανήχονται τοῖς κολυμβῶσι, πρὸς δὲ τὸν ξηρὸν οὐκ ἐξοκέλλουσιν, οὕτως οἱ κόλακες ἐν εὐδίᾳ παραμένουσιν, ὥσπερ καὶ οἱ τοὺς φίλους εἰς ἀκαδημίαν προπέμποντες, μέχρι τῆς λείας συμπαρακολουθοῦσιν, ἐπειδὰν δὲ εἰς τραχεῖαν ἔλθωσιν, ἀπιᾶσιν.

† Ἐπὶ τῆς κολακείας, ὥσπερ ἤδη μνήματος, αὐτὸ μόνον τὸ ὄνομα τῆς φιλίας ἐπιγέγραπται.

† Κράτης τοὺς κόλακας φησὶ[a] συγκατανευσιφάγους.

† Ἀντισθένης αἱρετώτερον φησὶν, εἰς κόρακας ἐμπεσεῖν, ἢ εἰς κόλακας, οἱ μὲν γὰρ ἀποθανόντος τὸ σῶμα. οἱ δὲ ζῶντος τὴν ψυχὴν λυμαίνονται.

† Χαῖρε τοῖς ἐλέγχουσί σε μᾶλλον ἢ τοῖς κολακεύουσιν, ὡς δ᾽ ἐχθρῶν χείρονας ἐκτρέπου τοὺς κολακεύοντας.

† Ἡ τῶν κολάκων εὔνοια, καθάπερ ἐκ τροπῆς φεύγει τὰς ἀτυχίας.

a. Id est quod maxime inter epulas annuant & probent omnia γλωσσογάστορες, χύτρας φίλοι de quib. in ueteri paræmia dicitur, ζεῖ χύτρα, ζῇ καὶ φιλία.

Faciem impudentem, colorem stabilem, maxillam
indefessam, quæ continuò poßit alapas sustinere.
Hæc quidem elementa sunt totius artis:
Deinde si illudatur, de seipso rideat opus est.
Turpe autem puto seruire dicterijs.

† *Adsunt enim mihi omnia,* Idem.
Quæcunq; habere oportet aliena comessantem:
Nempe fames, uecordia, audacia, uenter, ocium.

† *Rectè facta collaudare, honestum est: mala uerò laudibus uehere, adulterini animi ac impostoris est.* Democrit.

† *Ligna dum augent ignem ab ipso consumuntur,* Aristomus.
Opes dum alunt adulatoros, ab eis ipsis pereunt.

† *Delphini quousq; unda subest, comitantur natantes, in littus uerò nunquam egrediuntur. Sic adulatores in sereno rerum statu manent. Sicut qui amicos ad peregrinationem euntes, dum uia plana est, deducunt: cùm asperior incipit, recedunt.* Sotion.

† *In assentatione, ueluti sepulchro quopiam, solum amicitiæ nomen inscriptum est.* Diogenes.

† *Crates, parasitos* συγκατευδυσιφάγυς *appellabat.* Crates.

† *Antisthenes satius esse ait, in coruos, quàm parasitos incidere. Hi enim uiuentis animum corrumpunt, illi solùm mortui corpus.* Antisthen.

† *Gaude potius redarguentibus, quàm assentantibus, quos etiam hostibus deteriores existimare & refugere oportet.* Pythagor.

† *Adulatorum beneuolentia tanquam tergo hostibus dato, fugit infortunia.* Socrates.

† Θηρεύουσι τοῖς μὲν κυσὶ τοὺς λαγωοὺς οἱ κυνηγοί, τοῖς δὲ ἐπαίνοις τοὺς ἀνοήτους οἱ πολλοί.

† Πιστοὺς ἡγοῦ μὴ τοὺς ἅπαν ὅ,τι ἂν ποιῇς ἢ λέγῃς ἐπαινοῦντας ἀλλὰ τοὺς τοῖς ἁμαρτανομένοις ἐπιτιμῶντας.

† Κακοῦ φρενὸς, ἁδὺ λάλημα
Οὐ γὰρ ἴσον νοέει, καὶ φθέγγεται ὡς μέλι φανά.

† Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς ἀΐδαο πύλῃσιν
Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ εἴπῃ.

† Ψεύδεα μὴ [b] βάζειν τὰ δ' ἐτέτυμα πάντ' ἀγορεύειν
Μή δ' ἕτερον κεύθῃς κραδίῃ νόον, ἀλλ' ἀγορεύων.

b. Infinitiuus ponitur pro imperatiuo more Ionico, quod usitatum & frequens est apud Hesio. ut καὶ δόμεν ἐστὶν δοῦναι καὶ μὴ δόμεν ἐστὶν μὴ δοῦναι.

ΟΤΙ ΟΥΔΕΙΣ ΕΝ ΠΑΣΙ ΕΥΔΑΙμων καὶ εὐτυχὴς ὑπάρχει.

Ἀλλ' οὐ γὰρ αὐτὸς πάντ' ἐπίστασθαι ἀνὴρ
Πέφυκεν, ἄλλῳ δ' ἄλλῃ πρόσκειται γέρας.

† Πάντα δ' ἂν σκοπῇς ὅλως
Ἑτέρων πέφυκεν, ἡττόνων δὲ μείζονα
Ταύτοις ἀνάγκη ταῦτα δουλεύειν ἀεί.

† Βίοτος ἀνθρώπων πλάνη.

† Καὶ παρὰ τῶν πολλῶν καὶ παρὰ τῶν σοφῶν, τὰ μὲν ἀμφισβητεῖται, τὰ δ' οὐ λέγεται σαφῶς εὐθὺς τὰ περὶ τῆς δυνάμεως.

† Ἀγαθὸς εὐφυὴς καὶ δίκαιος, εὐτυχὴς, ὃς ἐὰν ᾖ,
Τοῦ φθόνου λαβεῖν δεῖ μερίδα, μῶμον ἔχειν δεῖ.

† Ἐν δὲ τῷ βίῳ
Τέρας ἐστὶν εἴ τις εὐτύχηκε διὰ βίου.

† Οὐ γάρ τις τῶν χθονίων πάντα γ' εὐδαίμων ἔφυ.

† Ἀνδρῶν κακῶν γὰρ οἰκίαν οἰκουμένην,

οὐκ

✝ Lepores quidem canibus uenatores capiunt: multi autẽ stolidos laudibus irretiunt. Idem.

✝ Fideles existima, non qui dicta factaq; tua omnia laudibus uehunt, sed qui errores tuos reprehenderint. Isocrates.

✝ Mala mentis eloquium suaue,
Non enim eadem sentit & loquitur uox mellea. Moschus Siculus de Cupidine deo amoris.

✝ Ille mihi tam exosus est, quàm inferni portæ,
Qui aliud animo occultat, aliud ore profert.

✝ Mendacia ne dixeris, sed omnia uera loquaris: Homer.
Noli aliam occultare in corde sententiã & aliã proferre. Phocyl.

Quòd nemo sit ab omni parte beatus & fortunatùs. 13

AT non idem homo omnia scire
Idoneus est: sed aliud alij munus obtingit. Euripides.

✝ Nihil non, si perpenderis, alterius existit,
Maiora minoribus dominantur:
Hæc illis perpetuò seruiant necesse est. Philemon.

✝ Hominum uita erroribus agitur. Euripides.

✝ Et apud uulgus & apud sapientes quædam in dubium uocantur, & quædam non apertè, quam facultatem habeant, declarantur. Aristot. ex lib. de nobilitate.

✝ Vnumquenq; bonum, ingeniosum, iustum, fortunatum, inuidiæ portionem aliquam capere oportet, & reprehensionem incurrere. Sotades.

✝ Atq; in uita miraculum est, si quis per omnem uitam sit fortunatus. Bathonis in Aetolo.

✝ Nullus enim in terra degentiũ per omnia beatus fuit. Bachylides

✝ Domum enim quæ sine malis inhabitetur Menander.

Οὐκ ἔστιν εὑρεῖν, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἡ τύχη
Τοῦτ' δίδωσιν ἀφθονίαν, τοῖς δὲ οἱ τρόποι.
† Θνητῶν ὅσσι οὐδεὶς οὐδ' ἔσεται, τῷ τὸ κακὸν ἐξ ἀρχῆς γινομένῳ, οὐ συνεμίχθη, τοῖσι ἡ μεγίστοισιν αὐτῶν μέγιστα.
† Ἄνθρωπος ὢν οὐδεὶς ἄλυπος τὸν βίον διήγαγεν οὐ μέχρι τέλους ἔμεινεν εὐτυχῶν.
† Πάμπαν δ' ἄμωμος οὔτις οὐδ' ἀκήριος
† Ὥσπερ κυβίζουσ' ἐνίοθ' ἡμῖν ἡ τύχη
Ἓν ἀγαθὸν ἐπιχέασα, τρί' ἐπαντλεῖ κακά.
† Εὕροις δ' ἂν οὐδὲν τῶν ἁπάντων ὦ δημέα
Ἀγαθὸν, ἐν ᾧ τι μὴ πρόσεστι καὶ κακόν.
† Τὸ δ' εὐτυχοῦντα πάντ' ἀριθμῆσαι βροτῶν
Οὐκ ἔστιν ὄντως ὅν τιν' εὑρήσεις ἕνα.
† Πόλλ' ἐστὶν ἐν πολλαῖσιν οἰκίαις κακά.
† Εὕροις ἂν οὐδὲν τῶν ἁπάντων σιμύλε
Ἀγαθὸν, ὅπου τι μὴ πρόσεστι καὶ κακόν.

ΟΤΙ ΔΕΙ ΤΑ ΙΔΙΑ ΕΥ ΤΙΘΕΝΑΙ καὶ μὴ τἀλλότρια.

Ἀγαθοὶ δὲ τὸ κακὸν ἐσμὲν ἐφ' ἑτέρων ἰδεῖν
Αὐτοὶ δ' ὅταν ποιῶμεν οὐ γινώσκομεν
† Ἅπαντές ἐσμεν εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοὶ
Αὐτοὶ δ' ὅταν σφάλλωμεν, οὐ γινώσκομεν.
† Μισῶ σοφιστὴν ὅστις οὐκ αὑτῷ σοφός.
† Πόῤῥωθε λεύσσων ἐγγύθεν δὲ πᾶς τυφλός.
† Τὸν σοφὸν αὐτὸν αὑτῷ μάλιστα δεῖ σοφὸν εἶναι.
† Τὰ [b] ὑπὲρ ἡμᾶς οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς.

a. Vsurpat Cicero in epistol. quadã ad Trebatiũ ostendẽs ex Tragœdia Medea eũ uersũ sumptũ. Qui sibi ipse sapiens prodesse nequit nequicquã sapit. Citatur à Luciano etiã in Apologia. et Ennius eò respexit his uersib. Qui sibi ipsi nõ sapiunt alteri monstrãt uiã. Quib. diuitias pollicentur ab his drahmas ipsi petunt. Extãt apud Cic. li.1. de diuin.

b. Dictũ est Socraticũ deterrens à curiosa uestigatione rerũ cœlestiũ & arcanarũ naturæ. Extat apud Lactant. lib.3. diuinarum institutionum. Habent idem sæpe in ore Homericũ uersicu-

Nullam eſt reperire: ſed alijs fortuna
Malorum abundè dat, alijs uerò ſui mores.
†*Mortaliũ nemo eſt neq; erit cui ſemel genito nõ admixtũ* Herodotus.
ſit malũ, maximis uerò quibuſq; maxima mala cõtingũt.
†*Homo exiſtens nullus ſine moleſtia uitam tranſegit,* Eurip.
Nec ad finem uſque fortuna ſecunda uſus eſt.
†*Nullus planè ſine uitio aut calamitate uiuit.*
†*Fortuna nobis tanquam cyathos exiccantibus,* Simonides.
Si uinum bonum infundat, tria mala effundit. Diphilus
†*Nullum inter omnia reperies, ô Demea*
Bonum, cui non etiam aliquid inſit mali. Menand.
†*Hominẽ per omnia fortuna tũ, ſi numeres ſingulatim,* Sophocl.
Ne unum quidem reuera inuenies.
†*Multa ſunt multis in ædibus mala,*
†*Nihil autem uſquam reperies ô Simyle* Philemon.
Boni, cui non aliquid mali ſit immixtum. Menand.

Quod propria deceat, non aliena ſedulò curare. 14

L*Yncei ſumus aliena uidendo mala,*
Quòd ſi quid ipſi committimus, non agnoſcimus. Soſicrates.
†*Omnes in admonendo ſapimus.*
Sed cum ipſimet aberramus, haud aduertimus. Eurip.
†*Odi ſapientem, qui ſibi non ſapit.* Idem.
†*Ea quæ procul ſunt quilibet uidet, erga proxima uerò* *(cæcius eſt.* Sophocl.
†*Sapientem maximè decet ſibi ſapientem eſſe.* Plato.
†*Quæ ſupra nos, nihil ad nos.* Socra.

uerſiculũ qui eſt ὀδύσ. δ. ὅττι τοι ἐν μεγάροισι κακῶν τ' ἀγαθῶν τε τέτυκται. Aedibus in noſtris quæ praua aut recta geruntur. Et reuocabat eo à diſcipulis Mathematicis ad curã moralis philoſophiæ, quod hæc tractat ea quæ propriè ad nos pertinent.

✠ Ἄλλων ἰατρὸς αὐτὸς ἕλκεσι βρύων.

ΠΕΡΙ ΕΡΩΤΟΣ ΑΙΣΧΡΟΥ καὶ ἀθέσμου

Πόθεν ποτὲ ἄρα γίνεται μοιχῶν γένος;
Ἐκ κριθιῶντος ἀνδρὸς ἐν ἀφροδισίοις.
✠ Οὐκ ἔστι μοιχοῦ μεῖζον οὐδὲ ἓν κακὸν
Ἐν ταῖς γὰρ ἑτέρων βούλετ' ἀτυχίαις τρυφᾶν.
✠ Αἱ τῶν ἑταιρῶν γὰρ λυσιτελεῖς οἰκίαι.
Γεγόνασιν ἄβατοι τοῖς ἔχουσι μηδὲ ἕν.
✠ Καὶ κλείεται ἡ θύρα μοχλοῖς, ἀλλ' οὐδὲ εἷς
Τέκτων ὀχυρὰν οὕτως ἐποίησεν θύραν,
Δι' ἧς γαλῆ καὶ μοιχὸς οὐκ εἰσέρχεται.
✠ Οἱ δ' ἀλεγεινοὶ
Ἀνδρῶν οὐ ἀλλήλους ξεῖνον ἄγουσι γάμον.
✠ Ἐξουσίᾳ δὲ μήποτ' εὐτυχῶν τέκνον
Αἰσχροὺς ἔρωτας δημοτῶν διωκάθειν.
Ὃ καὶ σίδηρον, ἀγκόνας τ' ἐφέλκεται,
Χρηστῶν πενήτων ἤν τις αἰσχύνῃ τέκνα.

ΟΤΙ ΤΟΥΣ ΤΕΧΝΙΤΑΣ δεῖ κρίνειν περὶ τεχνῶν.

Μηδὲ ποτε κρίνειν ἀδαήμονας ἄνδρας ἐάσῃς,
Τὴν σοφίαν σοφὸς ἰθύνει τέχνας δ' ὁμότεχνος.

✠ Θεώρει ὥσπερ ἐν κατόπτρῳ τὰς σαυτοῦ πράξεις ἵνα τὰς μὲν καλὰς ἐπικοσμῇς, τὰς δὲ αἰσχρὰς καλύπτῃς.

✠ Ὥστε οὐ πάντα πάντων ἐστὶν, ἀλλὰ δεῖ τῷ Πυθικῷ

γράμματι

✝Alios curat, sed ipse repletus est ulceribus. Euripides.

De amore turpi & illicito. 15

VNde tandem nascitur genus adulterorum? Cleanthes.
Ex uiro in uenereis nimium obæso, et sanguine redundante.

✝Non est adultero ullum maius malum: Euphron.
In aliorum enim infortunijs delitias quærit.

✝Meretricum nanq; ceu sacræ domus non omnibus patent, sed inaccessæ sunt ijs qui nihil habeant. Aristoph.

✝Et ianua clauditur uectibus, nullus autem Apollodor.
Faber tam munitum effecit ostium,
Per quod felis & adulter non ingrediatur.

✝Miseri autem Agathon.
Viri, sibi nubunt inuicem.

✝Nunquam fili potestatem nactus, Euripides.
Turpes amores popularium persequitor:
Quia ferrum, uariasq; uindictas sibi parat,
Quisquis bonorum, etsi pauperum, dedecore liberos notauerit.

Artifices iudicent de artibus. 16

NVnquã imperitis hominibus iudicium permittas. Phocylides
Sapiens sapientiam dirigit & artes, earundem peritus.

✝Contemplare uelut in speculo tuas actiones, ut honestas quidem magis ornes, turpes uerò abscondas. Bias.

✝Itaq; non quiduis unicuiq; cõuenit, sed oportet sentẽtiæ. Plutarch.

γράμματι πειθόμενον, αὐτὸν καταμαθεῖν, εἶτα χρῆσθαι πρὸς ὃ πέφυκε, καὶ μὴ πρὸς ἄλλον ἀλλοτρίου βίου ζῆλον ἕλκειν, καὶ παραβιάζεσθαι τὴν φύσιν.

† Διὰ μὲν τὸ εἰδέναι ἑαυτοὺς πλεῖστα ἀγαθὰ ἴσχουσιν ἄνθρωποι, διὰ δὲ τὸ ἐψεῦσθαι [a] ἑαυτῶν, πλεῖστα κακά.

† Σπάρτην ἔλαχες, κείνην κόσμει.

Τὰς δὲ Μυκήνας ἡμεῖς ἰδίᾳ.

† Μακάριος ὅστις εὐτυχῶν οἴκοι μένει.

† [c] Οἴκοι μένειν δεῖ τὸν καλῶς εὐδαίμονα.

† Φαῦλος κριτὴς παντὸς καλοῦ πράγματος ὄχλος.

† Ἡ κακὴ κρίσις, παντὸς κακοῦ αἰτία.

† Ἐπιστήμῃ δεῖ κρίνεσθαι, ἀλλ᾽ οὐ πλήθει, τὸ μέλλον καλῶς κριθήσεσθαι.

ΟΤΙ ΧΡΗ ΔΟΥΛΕΥΙΝ ΧΡΟΝΩ ἀνθρώποις τε καὶ τύχῃ.

Κυβερνήτου μὲν ἔργον ἀγαθοῦ, εἰς τὰς τῶν πνευμάτων μεταβολὰς ἁρμόσασθαι. ἀνδρὸς δὲ σοφοῦ, πρὸς τὰς τῆς τυχῆς.

† Ἄλλοτε δ᾽ ἀλλοῖον τελέθειν καὶ χώρῳ ἕπεσθαι.

† Ἐν θηρίοις δὲ καὶ πιθήκοις ὄντα δεῖ εἶναι πίθηκον.

ΟΤΙ ΧΡΥΣΟΣ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΕΙ σύμπαντα.

Ὁ τραχύτατος δὲ συκοφάντης, μνᾶς δύο λαβὼν, ἄπεισιν ἀρνίου μαλακώτερος.

† Κέρδους δ᾽ ἕκατι, καὶ τὸ συγγενὲς νοσεῖ.

† Πείθειν δῶρα καὶ θεοὺς λόγος.

† Χρυσὸς δὲ κρείσσων μυρίων λόγων βροτοῖς.

† Τὰν [a] ἀρετὰν καὶ τὰν σοφίαν νικῶντι χελῶναι.

Ἀργυρέαις

a. Præteritũ passiuũ est infinitiui modi uerbi ψεύδομαι.
b. Vide apud Eras. prouerb. Spartã nactus es hãc orna.
c. Vide prouerb. Domi manere oportet bellè fortunatũ.

a. Significat tanquã in Aenigmate pecuniam longè plus posse quàm aut uirtutẽ, aut sapiẽtiam. Antiquitùs enim Peloponesiorũ numisma χελώνη. i.

Apollineæ morigerum ſeipſum agnoſcere, deinde unum aliquod aptum ingenio ſuo ſtudium ſequi, non aliud alias uitæ genus æmulãdo, diſtrahere naturã, eiq; uim facere.

✝ *Propter ſui ſcientiam homines multorum bonorum, ſicut propter ignorantiam multorum malorum cauſa fiũt.* Xenophõ.

✝ *Spartam ſortitus es, iſtam orna:* Euripid.
Nos uerò ex noſtra parte Mycenas ornabimus.

✝ *Beatus ille, qui fortunatus domi manet.* Idem.

✝ *Domi manebit uir uerè fortunatus.* Sophocl.

✝ *Omnis honeſtæ rei malus iudex eſt uulgus.* Pythagor.

✝ *Malum iudicium, omnis mali cauſa eſt.* Iamblich.

✝ *Iudicandum eſt ſecundùm ſcientiam, non multitudinẽ, quicquid rectè iudicari debet.* Plato.

Quòd oporteat ſe accommodare tempori, hominibus, & fortunæ. 17

BOni gubernatoris eſt, uentorum ſe mutationibus accommodare: uiri autem ſapientis, fortunæ. Ariſtony.

✝ *Quandoq; alius fias & regioni te accommoda: ulula cum lupis, cum quibus eſſe cupis.* Verſ. prouerbia.

Cùm fueris Romæ, Romano uiuito more, Incerti.
Cum fueris alibi, uiuito ſicut ibi. In Græco non eſt.

Quòd aurum expugnet omnia. 18

ASperrimus etiam ſycophanta, ſi duas minas
Acceperit, agno mollior abibit. Philippid.

✝ *Sed lucri cauſa uel conſanguinei mali fiunt.* Euripides.

✝ *Dona perſuadere etiam dijs aiunt.* Idem.

✝ *Aurum autem inter homines plus poteſt, quàm infiniti (ſermones.* Idem.

✝ *Virtutem & ſapientiam uincunt teſtudines.* Incerti.

testudo dicebatur, propter insculptam in eo testudinis figuram. Extat apud Pollucem lib. 9.

b. Oraculũ est Apollinis Pythij datũ Philippo regi cõsulenti quo pacto possit uictoria potiri. Nihil tam sanctum quod non uiolari nihil tã munitũ quod non expugnari pecunia poßit. Cic. Actione in Verrẽ secunda.

† Ἀργυρέαις[b] λόγχαισι μάχου καὶ πάντα νικήσεις.

† Α φιλοχρηματία σπάρτας[c] ἑλοῖ ἄλλο δὲ οὐδέν.

† Δεινὸς γὰρ ἕρπειν πλοῦτος πρός τε βατὰ καὶ πρὸς
Τἄβατα καὶ ὅποθεν πένης ἀνὴρ οὐδὲ τυχὼν δύναιτ'
ἂν ὧν ἐρᾷ τυχεῖν.

† Ἅπαντα τὰ πλουτεῖν γὰρ ἔσθ' ὑπήκοα.

† Χρυσοῦ λαλοῦντος πᾶς ἀπρακτείτω λόγος·
Γέθειν γὰρ εἰδὲ καὶ πέφυκε μὴ λέγων.

ΠΕΡΙ ΑΛΑΖΟΝΕΙΑΣ καὶ ἀπαιδευσίας.

Κακὸν ἀκρασία, βαρὺ ἀπαιδευσία

† Οὐκ ἔστ' ἀνοίας οὐδέν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τολμηρότερον.

† Δυσπέλαστον ἡ ἀμαθία κακόν.

† Ἡ βαρὺ φόρημ' ἄνθρωπος εὐτυχῶν ἄφρων.

† Ἀμαθία, δι' ἧς πάντα κακὰ πᾶσιν ἐρρίζωται καὶ βλαστάνει, καὶ ὕστερον ἀποτελεῖ καρπὸν τοῖς γεννήσασι πικρότατον, αὕτη πάντα τὸ δεύτερον ἀνέτρεψε τε καὶ ἀπώλεσεν.

† Βαρὺ τὸ φρόνημ' οἴησις ἀνθρώπου κακοῦ.

† Ἡ δόκησις ἀνθρώποις κακόν, καὶ τὸ ἐπιχειρεῖν ἐξαμαρτάνειν φιλεῖ.

† Πᾶς ὁ μὴ φρονῶν,
Ἀλαζονείᾳ καὶ ψόφοις ἁλίσκεται.

† Τούτῳ δ' ἀνδρὶ μήτ' εἴην φίλος,
Μήτε ξυνείην, ὅστις αὐτάρκη φρονεῖν
πέποιθε, δούλους τοὺς φίλους ἡγούμενος.

† Ἂν ἀλαζονῇς, τοῦτ' ἀνοίας ἐστὶ φρύαγμα.

c. Oraculum quo responsum est Alcameni & Theopompo Spartæ regibus, tum demum cum uincendos esse Lacedæmonios cum aurũ & argentum

✝ Aureis pugna hastis & omnia uinces. Verf.prou.

✝ Amor pecuniæ spartam capiet, nihil aliud. Incerti apud Plutar.

✝ Potens est plutus penetrare ad accessa & inaccessa eò etiam quò pauper nunquam perueniēs assequi poßit quæ desiderat.

✝ Pecuniæ enim obediunt omnia. Aristoph. in Pluto.

✝ Auro loquente omnis irrita est oratio,
Persuadere enim nouit & solet, non loquens. Nazianze.

De arrogantia & inscitia. 19

IMperitia res est intolerabilis, intemperantia uerò res est noxia. Pittacus.

✝ Non est quicquam audacius, quàm imperitia. Menander.

✝ Intractabile malum est inscitia. Sophocl.

✝ Ne homo fortunatus sed imprudens, onus est graue. Aeschylus.

✝ Audax imperitia ex qua omnibus omnia mala tanquā radice pullulāt, & amarißimū postea fructum suis authorib producunt. Hæc de uno omnia inuertit & perdidit. Plato. Euripides.

✝ Grauis fastus ex improbi hominis opinione nascitur. Idem.

✝ Opinio malum est hominibus, & magni conatus ut plurimum aberrant.

✝ Omnis insipiens, Menander.
Arrogantia & plausibus capitur.

✝ Cæterum huiusmodi ne mihi contingat amicus, Euripides.
Neq; contubernalis, qui satis multa sapere se
Sibi persuadet, & pro seruis amicos æstimat.

tū in precio cœperint habere. Et respōdet apophthegmati Philippi Macedonum regis qui putauit nullam arcem tā munitam esse quin capi posset, modo asino pateret accessus onusto auro. Cicero lib. 2. officiorum, & Plutarchus in Laconicis.

[a]. Id uidetur reddidisse Quint. his uerbis Fortius dicunt qui minus habēt artis. cū interim cordatus orator ac periculū intelligēs initio trepidet. Et qui minus sapiunt, minus habent pudoris. Et qui nondū didicerunt quid sit scire, nullius rei non sibi arrogāt scientiam. Et in uersu ueteri dicitur, bella mouet citius cui desunt cornua taurus quā qui cornuta fronte ferire pōt.

† Ἐφ' ᾧ φρονεῖς μέγιστον, ἀπόλει τοῦτό σε,
Τὸ δοκεῖν τιν' εἶναι, καὶ γὰρ ἄλλους μυρίους.

† Παιδείας [a] τῶν μὲν ἀληθῶς τετυχηκότων οὐδ' ἂν εἷς εἴποι μέγαν οὐδὲν περὶ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἑτέρου λέγοντος ἐρυθριάσειεν ἄν, τοῖς δ' ἀπολειφθεῖσι μὲν τούτου, ἀπισμένοις δὲ, ὑπὸ ἀναισθησίας τοὺς ἀκούοντας ἀλγεῖν ποιεῖ.

† Τοὺς μὲν κενοὺς ἀσκοὺς τὸ πνεῦμα διΐστησι, τοὺς δὲ ἀνοήτους ἀνθρώπους, τὸ οἴημα.

† Τῆς ἀλαζονείας καθάπερ τῶν κεχρυσωμένων ὅπλων, οὐχ ὅμοια ἐστὶ τὰ ἔνδον τοῖς ἐκτός.

† Ὁ τῦφος ὥσπερ ποιμὴν, οὗ θέλει τοὺς πολλοὺς ἄγει.

† Δεινὸν δ' ὅταν τις μὴ φρονῶν, δοκεῖ φρονεῖν.

† Ἔστιν ἐν βίῳ βλαβερὸν μάλιστα, τὸ ἀνοήτους ὄντας τοὺς πολλοὺς οἴεσθαι φρονίμους εἶναι.

† Ῥᾷστόν ἐστιν ἁπάντων, ἑαυτὸν ἐξαπατᾷν, ὃ γὰρ βούλεται, τοῦτ' ἕκαστος καὶ οἴεται, τὰ δὲ πράγματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκε.

† Ἡ φιλοτιμία, κτῆμα σκαιόν.

† Τὸ ἐξαπατᾶσθαι αὐτὸν ὑφ' αὑτοῦ πάντων χαλεπώτατον.

† Ὡς φίλος αὐτῷ πᾶς ἄνθρωπος φύσει τε ἐστὶ, καὶ ὀρθῶς ἔχει τὸ δεῖν εἶναι τοιοῦτον, τὸ δὲ ἀληθείᾳ γε πάντων ἁμαρτημάτων, διὰ τὴν σφόδρα ἑαυτοῦ φιλίαν αἴτιον ἑκάστῳ γίγνεται ἑκάστοτε, τυφλοῦται γὰρ περὶ τὸ φιλούμενον ὁ φιλῶν, ὥστε τὰ δίκαια καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ καλὰ κακῶς κρίνει, τὸ αὐτοῦ πρὸ τοῦ ἀληθοῦς ἀεὶ τιμᾶν δεῖν ἡγούμενος.

✝Superbis huiusmodi est stultitiæ iactātia (uel hinnitus, Sotades.
✝Quod tibi maximé places idipsum te pessundabit. Nempe opinio, qua tibi aliquis esse uideris: perdidit alios etiam infinitos. Menander.

✝Tantum abest, ullum illorum qui solidè docti sunt, quicquam de sese gloriosius dicere, ut alio etiam dicente erubescant. Qui uerò longius à uera, quam sibi uendicant, doctrina absunt, propter inscitiam uerba molestißimè audienda de ipsis se proferunt. Demosth.

✝Vtres quidem inanes spiritus distendit, stultos autem opinio. Socrates.

✝In arrogantia, quemadmodum in armis inauratis, Non similia sunt interiora exterioribus. Diogenes.

✝Fastus tanquam pastor quoquo libet uulgus hominum (ducit. Idem.

✝Intolerabile est, cum quis insipiens sibi sapere uidetur. Euripides.

✝Est hoc inprimis in uita damnosum, quòd cum hominū pars maxima stulta sit, sapere tamen sibi uideatur. Aristony.

✝Facillimum est omnium, seipsum decipere: quod enim quisq; cupit, id etiam animum inducit & sibi persuadet. Res autem ipsæ frequenter non ita se habent. Demosth.

✝Ambitio improba res est. Herodotus

✝Ipsum sese falli à seipso, res est omnium peßima. Plato.

✝Quod natura sibi quisq; amicus est: recteq; est, ita id se habere, sed reuera nimius in seipsum amor omnium peccatorum omnibus semper est causa. Occæcatur quippe circa amatum, qui amat, quapropter qui se amat, cum seipsum magis quàm par est honorandum putet, quid iustū, bonum, & pulchrum sit, malè iudicat. Idem.

✝Improbi

† Οἱ κακοὶ ἰόντες ἐς τὰς τιμὰς, ὁκόσῳ ἂν μᾶλλον ἀνάξιοι ἐόντες ἴωσι, τοσούτῳ μᾶλλον ἂν ἀκηδέες γίγνονται, καὶ ἀφροσύνης καὶ θράσεος πίμπλανται.

† Θράσει μὲν οὐδεὶς οὐδέπω, πόνῳ δὲ καὶ γενναιότητι καὶ ἐπιεικείᾳ ἀρετὴν ἐπεκτήσατο.

† Μὴ γαυροῦ σοφίῃ, μήτ' ἀλκῇ, μήτ' ἐνὶ πλούτῳ.

ΠΕΡΙ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΠΑΘΩΝ.

Ψυχῆς πᾶν πάθος εἰς σωτηρίαν αὐτοῦ πολεμιώτατον.

a. Pro τῆς ἀρετῆς doricè. † Κόλαζε τὰ πάθη, ἵνα μὴ ὑπ' αὐτῶν τιμωρῇ. τὰ πάθεα τᾶς ἀρετᾶς ὕλα, περὶ ταῦτα γὰρ καὶ ἐν τούτοις ἁ ἀρετά.

† Ὅλως ἡ τῶν παθῶν ἄμετρος ἐπικράτεια, οὐδὲ ἀνθρώπους ἀφίησιν εἶναι τοὺς ἀνθρώπους, πρὸς δὲ τὴν ἀλόγιστον αὐτοὺς ἕλκει φύσιν, καὶ θηριώδη, καὶ ἄτακτον.

b. Pro κρείττονα. † Δεῖ τὸν εὖ φρονοῦντα τὸν λογισμὸν ἀεὶ τῶν ἐπιθυμιῶν [b] κρέττω πειρᾶσθαι ποιεῖν.

† Ἐλεύθερον ἀδύνατον εἶναι πάθεσι δουλεύοντα.

† Τὸ δὲ ἄνευ λογισμοῦ ποιούμενον πᾶν ἄτεχνόν τε καὶ διεστραμμένον.

† Ὅλως τὸ κρεῖσσον οὐκ ἐᾷ φρονεῖν μέγα.

† Αἱ δὲ φρενῶν ταραχαὶ παρέπλαγξαν καὶ σοφόν.

† Ἅπαν τὸ λυποῦν ἐστιν ἀνθρώπῳ νόσος.

ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΜΟΥ.

Μικρὸν τι μέρος στρατηγίας τὰ τακτικά.

† Φιλεῖ τι πόλεμος οὐ πάντ' εὐτυχεῖν,
ἐσθλῶν δὲ χαίρει πτώμασιν νεανιῶν,
Κακοὺς δὲ μισεῖ.

‡Improbi ad honores promoti, quo fuerint indigniores, hoc & negligentiores fiunt, imprudentiaq; magis & audacia pleni. Polydicus

‡ Nullus adhuc unquam audacia, sed labore, generositate, & modestia uirtutem acquisiuit. Theoctist.

‡Sapientiam ne iacta, neq; uires, neq; diuitias. Phocylides

De ratione & affectibus. 20

ANimæ quiuis affectus insensißimus, saluti ipsius est hostis. Pythagori.

‡Coërce affectus, ne ipsis des pœnas. Epictet.

‡ Affectus sunt uirtutis materia: circa hos enim & in his uirtutes uersantur. Theages.

‡Omnino immoderata affectuum uis, ne homines quidē sinit esse homines. sed ad rationis expertem, beluinam, et incompositam naturam eos trahit. Iamblichus

‡Perpetuum hoc esse debet sapientis institutum, ut rationem cupiditatum dominam constituat. Demosth.

‡Fieri non potest ut liber sit, qui seruit affectibus.

‡ Omne autem quod sine ratione fit, inartificiosum ac peruersum est. Pythagor. Plutarch.

‡Omnino pars superior non sinit superbire. Chæremō.

‡Animi perturbationes uel sapientem uirum seduxerūt. Pind. in olympijs.

‡ Omne tristificum morbus est homini. Antiphan.

De bello. 21

ACiem instruere, breuis quædam est pars rei militaris. Xenophō.

‡Solet feré bellum non per omnia feliciter succedere, Sed fortium gaudet casu iuuenum: odit autem timidos. Euripid.

Du'ce

Γλυκὺ δὲ πόλεμος ἀπείροισιν, ἐμπείρων δέ τις ταρ-
βεῖ προσιόντα νιν καρδίᾳ περισσῶς.
✝ Αφρήτωρ, ἀθέμιστος ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος
ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου ὀκρυόεντος.
✝ Ηκιστα πόλεμος ἐπὶ ῥητοῖς χωρεῖ, αὐτὸς δ' ἀφ' αὐ-
τοῦ τὰ πολλὰ τεχνᾶται πρὸς τὸ παρατυγχάνον.
✝ Πόλεμος ἔνδοξος, εἰρήνης αἰσχρᾶς αἱρετώτερος.
✝ Αλλ' ἄρης φιλεῖ ἀεὶ τὰ λῷστα πάντα τἀνθρώπων στρατοῦ.
✝ Οὐδεὶς στρατεύσας ἄδικα, σῶς ἦλθεν πάλιν. (τοῦ.
✝ Τὸ δὲ στρατηγεῖν τοῦτ' ἐγὼ κρίνω, καλῶς
γνῶναι τὸν ἐχθρὸν, ᾗ μάλιστ' ἁλώσιμος.
✝ Οπου δὲ πολεμίους δρᾶσαι κακῶς
θέλῃ τις, οὐδεὶς ἐμποδὼν κεῖται νόμος.
✝ Στρατευόμεθα ἵνα κρατοῦντες τῶν πολεμίων, εὐ-
δαιμονέστεροι ὦμεν.
✝ Στρατεύονται πάντες ἵνα ὁ βίος αὐτοῖς ὡς βέλ-
τιστος εἴη.
✝ Τρία τοῦ καλῶς πολεμεῖν, τὸ ἐθέλειν, καὶ τὸ αἰσχύ-
νεσθαι, καὶ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι.
✝ Τὸ ὅπλον ὕστερον τοῖς πολεμίοις τοῦ παρόντος, καὶ
μαχομένου.
✝ Οὐκ ἔστιν ἐν πολέμῳ δὶς ἁμαρτάνειν.

ΟΤΙ ΔΕΙ ΕΥΤΥΧΙΑΝ ΚΑΙ δυστυχίαν καλῶς φέρειν.

Ευτυχῶν μὲν, μέτριος ἴσθι, ἀτυχῶν δὲ φρόνιμος.
✝ Αλλ' οἱ κακῶς πράσσοντες οὐ κωφοὶ μόνον,
Αλλ' οὐδ' ὁρῶντες εἰσορῶσι τἀμφανῆ.
Ανθρώποισι κακὰ ἐξ ἀγαθῶν φύεται, ἐπὴν τις τἀ-
γαθὰ

✝Dulce bellum inexpertis, expertus uerò accedens ei animo uehementer horret. Pindar.

✝Inhumanus, impius, & ferus est ille, Hom. Iliad
Qui bellum cupit in populo detestabile.

✝Bellum enim minimè certum aut præscriptum aliquid habet: sed ipsum per se multa machinatur pro re nata. Thucydid.

✝Bellum honestum turpi paci præferendum est. Demosth.

✝Sed mauors amat semper optima quæq; de hominũ exercitu. Aeschylus

✝Nullus in bello iniustus, rediјt incolumis. Euripides

✝Imperatoriam artem in hoc sitam esse puto, ut bene cognoscas hostem, quo maximè pacto poßit capi. Idem.

✝Cum uerò quis hostes malè afficere
Voluerit, nulla lex impedimento est. Sophoc. in Ione.

✝Militamus ut hostibus superatis feliciores simus. Xenophõ.

✝Militant omnes homines, ut quàm optima uita fruãtur. Idem.

✝Tria sunt bellũ rectè gerendi capita, uelle reuereri, ac obedire ducibus. Thucydid.

✝Exercitus qui posterius accedit, plus terroris incutit hostibus quàm qui præsens est ac pugnat. Idem in cõcione Brasidæ.

✝Non licet in bello bis delinquere. Plutarchus

Quod oporteat utranq; fortunam rectè ferre prosperam & aduersam. 22

IN dextera quidem fortuna moderatus esto: sinistra autem prudens. Periander.

✝Quibus est aduersa fortuna, non surdi solum sunt, Sophocl.
Sed ne uidentes quidem res conspicuas uident.

✝E bonis mala nascuntur hominibus: si qui bonam non Democrit.

γαθὰ μὴ πίσταται πόδ᾽ ἀγειν μηδὲ ὀχεῖν εὐπόρως.

† Οὔθ᾽ οἱ ἄμουσοι τοῖς ὀργάνοις, οὐδ᾽ οἱ ἀπαίδευτοι ταῖς ἀτυχίαις δύνανται συναρμόσασθαι.

† Ταὐτόν ἐστιν ἀῤῥωστοῦντι φορτίον ἀναθέσθαι, καὶ ἀπαιδεύτοις εὐτυχίαν. (ματα.

† Δόξα καὶ πλοῦτος ἄνευ ξυνέσιος, οὐκ ἀσφαλέα κτήματα.

† Οἱ μὲν ἀκρατεῖς, ἐν ταῖς ἀῤῥωστίαις, οἱ δὲ ἄφρονες ἐν ταῖς ἀτυχίαις εἰσὶ δυσθεραπευτοι.

† Νοσοῦντος δίαιτα, καὶ ἄφρονος εὐτυχία, πολὺ ἔχει τὸ δυσάρεστον.

† Δεῖ ὥσπερ τὸν ἀγαθὸν ὑποκριτὴν, ὅτι ἂν ὁ ποιητὴς περιθῇ πρόσωπον, τοῦτο ἀγωνίζεσθαι καλῶς, οὕτω καὶ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα, ὅ, τι ἂν περιθῇ ἡ τύχη.

† Σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν, οἵ τινες τἀγαθὰ ἐν ἀμφιβόλον ἀσφαλῶς ἔθεντο, καὶ ταῖς ξυμφοραῖς οἱ αὐτοὶ εὐξυνετώτερον ἂν προσφέροιντο.

† Τὸν ἀληθῶς ἄνδρα εὐγενῆ καὶ τἀγαθὰ
Καὶ τὰ κακὰ δεῖ πταίοντα γενναίως φέρειν.

† Ἐνταῦθ᾽ ἀνὴρ γάρ ἐστιν ἀνδρὸς διάφορος,
Ἐν τῷ τό, τε κακὸν εὖ φέρειν καὶ τἀγαθόν.

† Ἀνδρῶν τὰ δ᾽ ἐστὶν ἐνδίκων τε, καὶ σοφῶν
ᵃ Κἀν τοῖς δεινοῖσι μὴ ᵃτεθυμῶσθαι θεοῖς.

a. Præteritũ infinitiui modi est paßiuæ uocis à θυμόομαι.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ
ἀτρώτου καὶ κακῆς.

Εἷς ὅρος, μία βροτοῖσιν ἐστὶν εὐτυχίας ὁδὸς,
Θυμὸν εἴ τις ἔχων ἀπενθῆ δύναται διατελεῖν (βίον.

† Βέλτιον ἐστὶ σῶμά γ᾽ ἢ ψυχὴν νοσεῖν.

† Νομίζειν χρὴ τὴν εὐδαιμονίαν οὐκ ἐν τῷ πολλὰ κεκτῆσθαι

recta ratione regere, neq; facilè ferre nouerunt.

✝ Neq; *musices ignari instrumenta concinnare, neq; indocti infortunia sibi accommodare possunt.* Socrates.

✝ Idem *est languenti onus imposuisse, & indocto bonam fortunam.* Idem.

✝ Gloria *& opes absq; mente, nõ tutæ sunt possessiones.* Democrit.

✝ Luxuriosi *cùm ægrotant, stulti cùm fortunam sinistrã experiuntur, uix curari queunt.* Socrates.

✝ Victus *ægrotãtis, & bona fortuna insipientis, multum continet molestiæ.* Idem.

✝ Vt *bonum histrionem, quamcunq; ei poëta dederit personam, eius decorum seruare decet: ita bonũ uirũ quamcunq; fortuna dederit.* Teles.

✝ Moderati *uiri, qui cauta mente lætam fortunam, dubiam reputant & instabilem, si quid infortunij inciderit, sapientius ferre nouerunt.* Thucydid.

✝ *Viro uerè generoso, tum bona,*
Tum mala, si lapsus fuerit, fortiter sustinenda sunt. Menander.

✝ *In hoc enim uir uiro præstat,*
Quòd & malum & bonum commodè ferat. Philemon.

✝ *Viros iustos & sapientes, decet*
Etiam in aduersa fortuna non indignari dijs. Euripides.

De conscientia bona & mala. 23

V*Nus terminus, una est mortalib. prosperitatis uia:* Euripid.
Si quis animum nullo mœrore turbidum habens,
Queat ita traducere æuum.

✝ *Præstat corpore, quàm anima languere.* Idem.

κτῆσθαι γίγνεσθαι, ἀλλ' ἐν τῷ τῇ ψυχῇ εὖ διακεῖσθαι, καὶ γὰρ οὐδὲ τὸ σῶμα αὐτὸ τὸ λαμπρᾷ ἐσθῆτι κεκοσμημένον φαίη τις εἶναι μακάριον, ἀλλὰ τὸ τὴν ὑγείαν ἔσχον, καὶ σπουδαίως διακείμενον, κἂν μηδὲν τῶν προειρημένων αὐτῷ παρῇ.

✠ Οἱ δραπέται κἂν μὴ διώκωνται, φοβοῦνται, οἱ δὲ ἄφρονες, κἂν μὴ κακῶς πράττωσι ταράττονται.

✠ Ζῆν κρεῖττόν ἐστιν ἐπὶ στιβάδος κατακείμενον καὶ θαῤῥεῖν, ἢ ταράττεσθαι χρυσῆν ἔχοντα κλίνην.

✠ Δίκης κῦδος, γνώμης θάρσος, καὶ ἀθυμίη, ἀδικίης δὲ δεῖμα, ξυμφορῆς τέρμα.

✠ Ἡ τοίνυν δικαιοσύνη πολλὴν ἔχει ῥᾳστώνην τῇ ψυχῇ, τὸ γοῦν μηδένα μήτε φοβούμενον, μήτε αἰσχυνόμενον ζῆν, ἡδονή τις ἐστὶν, καὶ ἱκανότης τῷ βίῳ

✠ Ὁ συνιστορῶν αὐτῷ τι, κἂν ᾖ θρασύτατος
Ἡ σύνεσις αὐτὸν δειλότατον εἶναι ποιεῖ.

✠ Κλέπτων δ' ὅταν τις ἐμφανῶς ἐφωράθῃ,
σιγᾶν ἀνάγκη, κἂν καλὸν φέρῃ στόμα.

✠ Ἡ δεινὸν ἆρ' ἦν ἡνίκ' ἄν τις ἐσθλὸς ὢν
αὐτῷ συνειδῇ.

✠ Τὸ μὴ συνειδέναι γὰρ αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ
Ἀδίκημα μηδὲν, ἡδονὴν πολλὴν ἔχει.

✠ Κακὰ μείζω πάσχει διὰ τοῦ συνειδότος ὁ ἀδικῶν βασανιζόμενος, ἢ ὁ ἐν τῷ σώματι καὶ ταῖς πληγαῖς μαστιγούμενος.

Μηδὲ

✝Existimandum est felicitatem non in magnitudine possessionis esse sitam, sed in bono statu animæ. Etenim neq; corpus ornatum ueste splendida beatum aliquis dixerit: sed quod sanitate fruitur, & bene se habet, licet nihil ex prædictis ei adsit. Aristot.

✝Fugitiui etsi nullo persequente, sibi metuunt: Insipientes autem licet nihil aduersetur ipsis fortuna, perturbantur. Socrates.

✝ Satius est humicubantem uiuere, & bona animo esse, quàm perturbatum in aureo lecto. Pythagor.

✝Iustitiæ laus & gloria, mentis fiducia & animi bonus status: iniustitiæ autem fuga, calamitatis terminus. Democrit.

✝Itaq; iusticia multam adfert animo tranquillitatem. Neminem enim timentem, nec apud ullum erubescentem uiuere, uoluptas quædam est, & quasi sufficientia siue perfectio uitæ. Diogenes.

✝Qui aliquid sibi cōscius est, etiamsi fuerit audacißimus, Conscientia tamen facit ipsum timidißimum. Menander.

✝Si quis in furto palàm deprehendatur, Illum tacere necessum est, licet eloquentißimum. Sophocl.

✝Magna profectò res est, si quis de innocentia sua Sibi conscius sit. Idem.

✝ Conscium sibi esse in uita sua Nullius criminis, multum uoluptatis parit. Antiphan.

✝ Vir iniquus plus mali patitur afflictus conscientia, quàm ille qui in corpore castigatur, & flagris cæditur. Pythagor.

† Μηδέποτε μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσας ἔλπιζε λήσειν, καὶ γὰρ ἂν τοὺς ἄλλους λήσῃς, σαυτῷ συνειδήσεις.

† Τὸ γὰρ συνειδὸς, οἷον ἕλκος ἐν σαρκὶ τῆς ψυχῆς τὴν μεταμέλειαν αἱμάσσουσαν ἀεὶ καὶ νύσσουσαν ἐναπολείπει.

† Μηδέν τι μᾶλλον τοὺς ἀνθρώπους αἰδεῖσθαι ἑαυτοῦ, μηδέ τι μᾶλλον ἐξεργάζεσθαι κακὸν, εἰ μέλλοι μηδεὶς εἰδήσειν, ἢ οἱ πάντες ἄνθρωποι, ἀλλ' ἑαυτὸν μάλιστα αἰδεῖσθαι, καὶ τοῦτον νόμον τῇ ψυχῇ καθεστάναι, ὥστε μηδὲν ποιεῖν ἀνεπιτήδειον.

† Ὁ δέ τοι φόβος οὐ μόνον αὐτὸς ἐνὼν ταῖς ψυχαῖς λυπηρός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἡδέων συμπαρομαρτῶν λυμαντήρ ἐστιν.

† Τοῦ μὲν γάρ τε κακοῦ τρέπεται χρὼς ἄλλυδις ἄλλῃ.

† Τοῦ δ' ἀγαθοῦ, οὔτ' ἂρ τρέπεται χρὼς, οὔτε τι λίην ταρβεῖ.

† Νόσον πολὺ κρεῖττόν ἐστιν, ἢ λύπην φέρειν.

† Οὐ δεῖ λέγειν μακάριον τὸν χρήματα
Ἔχοντα πλεῖστα, τὸν δὲ μὴ λυπούμενον.

† Εὐδαιμονίαν δὲ ταύτην ἐγὼν φάμεν ἀληθινὴν τὸ τὴν διάνοιαν καὶ ψυχὴν ἀεὶ ἐν ἡσυχίᾳ, καὶ ἱλαρότητι διατρίβειν.

† Πάντων δὲ μάλιστα αἰσχυνοῦ σεαυτόν.

ΠΕΡΙ ΟΜΟΝΟΙΑΣ.

Ἄνευ δ' ὁμονοίας, οὔτ' ἂν πόλις εὖ πολιτευθείη, οὔτ' οἶκος καλῶς οἰκηθείη.

† Ἀπὸ ὁμονοίης τὰ μεγάλα ἔργα, καὶ ταῖς πόλεσι τοὺς πολέμους δυνατὸν κατεργάζεσθαι, ἄλλως δ' οὔ.

οἱ

✝ Nunquam sperare debes, si quid turpe feceris te latiturum. Quamuis enim lateas alios, tutè tamen ibi conscius eris. Isocrates.

✝ Facinorosa conscientia, instar ulceris in corpore pœnitentiam relinquit animal lancinantem iugiter ac peruellentem. Plutarch.

✝ Ne magis alios homines reuereare quàm te ipsum, neq; magis delinquas, si nemo resciturus sit, quàm si omnes homines. Sed teipsum maximè uerearis, & hanc animo tuo legem constituas, ut nihil absurdum committat. Democrit.

✝ Metus cum insedit animo, molesta res est, sed dum nusquam non adest ac circumfertur, fit omnium iucundarum rerum corruptela. Xenophō.

✝ Nam color improbi mutatur aliàs aliter. Homer. Iliad. 13.

✝ Boni autem nequaquam mutatur color, nec ad modum Extimescit. Idem.

✝ Morbum ferre multò satius est quàm tristitiam. Philemon.

✝ Non appellandus est felix, qui pecunias habet plurimas, sed qui non tristatur. Apollodor.

✝ Cæterum hanc ueram felicitatem esse dicimus, quæ facit ut mens & anima in perpetua tranquillitate hilaritateq; collocentur. Diogenes.

✝ In primis autem reuerere teipsum. Pythagor.

De concordia. 24

Sine concordia neq; ciuitas bene gubernabitur, neq; domus bene habitabitur. Xenophō.

✝ Concordiæ meritò cùm aliàs magna facinora, tum à ciuitatibus bella confici possunt: secus haudquaquam. Democrit.

† οἱ μὲν γὰρ τολμῶσι παρ' ἀλλήλοισι μένοντες
Ἐς αὐτοσχεδίην, καὶ προμάχους ἰέναι.
† Παυρότεροι θνήσκουσι, σάουσι δὲ λαὸν ὀπίσσω.
Τρεσσάντων δ' ἀνδρῶν πᾶσ' ἀπόλωλ' ἀρετή.

ΠΕΡΙ ΔΙΑΒΟΛΗΣ.

Οὐ δεῖ διαβολῆς καταφρονεῖν, οὐδ' ἂν σφόδρ' ᾖ ψευδής.

† Διαβολὴ καιρῷ μὲν ἰσχυρὰν ἐργάζεται τοῖς ἀκούουσι τὴν ὑπόληψιν, χρόνῳ δὲ παντὸς ἀσθενεστέρα γίνεται.

† Πᾶσαν εὔνοιαν καὶ φύσιν κόπτει διαβολή.

† Τὰ ὀνείδεα κατιόντα ἀνθρώπῳ φιλέει ἐπανάγειν τὸν θυμόν.

ΟΤΙ ΚΑΚΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩ ΒΟΥΛΕΥσαντι κακίστη.

Εἱμαρμένων[a] δὲ τῶν κακῶν βουλευμάτων
Κακὰς ἀμοιβὰς ἔστι καρποῦσθαι βροτοῖς.
†[b] Ἀπήντησε κακοῦ βουλὴ πρὸς ὑπέρτατον ἄτην
† Οἷ τ' αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνὴρ, ἄλλῳ κακὰ τεύχων.
† Ὃς[d] δ' ἄλλῳ κακὰ τεύχει ἑῷ κακὸν ἥπατι τεύχει.
†[e] Ταῖς αὐταῖς τέχναις τις ἁλώσεται αἷσπερ ὑπῆρξεν.
†[f] Εἴκε πάθοι τά κ' ἔρεξε δίκη κ' ἰθεῖα γένοιτο.
† Οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα κιχάνει καὶ βραδὺς ὠκύν.

ΟΤΙ ΒΟΥΛΗ ΤΕ ΚΑΙ ΣΟΦΙΑ κρείσσονα εἰσὶ τοῦ σθένους.

Οὐ γὰρ οἱ πλατεῖς,
Οὐδ' εὐρύνωτοι φῶτες ἀσφαλέστατοι,
Ἀλλ' οἱ φρονοῦντες εὖ κρατοῦσι πανταχοῦ.

a. Participium est præteriti paßiui Attici, uerbi μείρομαι.

b. Vide prouer. Improbi cõsilium in extremũ incidit malum.

c. Arist. citat li. 3. Rhetoricor. sub nomine Democ. Chij.

d. Citatur à Plut. in lib. de ijs qui tardè à numine puniuntur.

e. uersus est oraculi loco enunciatus olim Messenijs ex Delphico specu.

f. Versus est ueteris poetæ Rhadamanti, & citatur ab Arist. li. 5. Ethic. ad Nicoma. Huic similis est ab Apolline redditus Batto de migratione in Aphric. οἷα τ' ἀνὴρ ἔρξει τοῖον τέλος αὐτὸν ἱκάνει, autore Herodoto.

‡ Illorũ ſanè, qui unà manẽtes auſi fuerint (tes accedere, Tyrtæus.
Ad pugnã cominus conſerendã & in prima acie pugnan
Pauciores moriuntur & populum ſeruant à tergo,
Timidorum autem perijt omnis uirtus.

De calumnia. 25

NOn eſt contemnenda calumnia etiamſi prorſus fuerit Falſa. Menand.

‡ Calumnia aliquantiſper quidem audientium opinionem confirmat, progreſſu uerò temporis nihil ipſa imbecillius eſt. Demoſth.

‡ Omnem beneuolentiam & naturam frangit calumnia. Ioſippus.

‡ Opprobria in hominem coniecta, iracundiã excitant. Herodotus.

Quòd malum conſilium conſultori ſit peſsimum. 26

SIc fata ferunt pro malis ut conſilijs Menand.
Malam uiciſsim talionem lucrentur homines.

‡ Incidit extremam innoxam uox improba tandem. Verſ. prou.

‡ Sibi ipſi mala machinatur uir alteri mala ſtruens. Ariſt. eth. 2.

‡ Qui alteri mala ſtruit ſuo malum epati machinatur. Plutarchus.

‡ Iiſdem laqueis quis capitur quos poſuit alijs. Oraculum.

‡ Quando quis patitur, quæ machinatus eſt alijs, iuſta is pœna afficitur. Incerti.

‡ Non proſpere ſuccedunt mala opera, aſſequitur etiam (tardus uelocem. Homer.

Quòd conſilium bonum & ſapientia prȩſtent robore. 27

NOn enim lati, Sophoc. in Aiace.
Neq; latis dorſis præditi uiri tutiſsimi ſunt,
Sed qui rectè ſapiunt illi ubiuis uincunt.

Μέγας δὲ πλευρὰ βοῦς, ὑπὸ σμικρᾶς ὅμως
Μάστιγος ὀρθὸς εἰς ὁδὸν πορεύεται.

† Ὁ χρήσιμ' εἰδὼς, οὐχ ὁ πόλλ' εἰδὼς, σοφός.

† Αἰτία ἡ σύνεσις αὐτὴ πρὸς τὰ βελτίω σοφή.

† Οὐκ ἔστιν οὐδὲν πάτερ ἐν ἀνθρώπου φύσει μεῖζον λογισμοῦ.

† Σύμβουλος, ὁ διαφέρων λογισμῷ πάντ' ἔχει.

† Ἅπαντα δοῦλα τῷ φρονεῖν καθίσταται.

† Φρονεῖν κρεῖσσόν ἐστι καρτεροῦ βραχίονος.

† Ἀλλ' ἡ φρόνησις ἡ ἀγαθὴ, θεὸς μέγας.

† Τό τοι κράτιστον, πανταχοῦ τιμητέον.

† Ὁ γὰρ φρονῶν εὖ, πάντα συλλαβὼν ἔχει.

† Ἰσχὺς καὶ τεῖχος καὶ ὅπλον σοφοῦ ἡ φρόνησις.

† Κυβερνητική τίς ἐστι τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῆς ὅλης ἐν αὐτοῖς διατάξεως ἀρχηγὸς, ἡ φρόνησις.

† Ἐν τῷ βίῳ, καθάπερ ἐν δράματι, χρὴ τὰ πρῶτα λέγειν οὐ τὸν πλουσιώτατον, ἀλλὰ τὸν φρονιμώτατον.

† Ἐπιστήμη ποιητικὴ εὐδαιμονίας.

† Ἐπιστήμης μηδὲν εἶναι κρεῖττον, ἀλλὰ τοῦτο ἀεὶ κρατεῖν, ὅπου ἂν ἐνῇ καὶ ἡδονῆς καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων.

† Συμβουλεύει μὴ τὰ ἥδιστα, ἀλλὰ τὰ ἄριστα.

g. pro ἐπιστήμης, et ἦμεν pro ἦναι dorice ſepè obuiũ apud Theocritum in Idyllijs.

† Μέγιστον ἀγαθόν ἐστι μετὰ νοῦ χρηστότης.

† Ὁ τρόπος ἀνθρώποισι δαίμων ἀγαθὸς, οἷς δὲ κακός.

† Ἔνθα σοφίας δέῃ, βίης ἔργον οὐδέν.

† Ἄνευ σοφίας καὶ ἐπιστάμας, οὔτε μὰν βασιλέα, οὔτε ἄρχοντα οἷόν τε ἦμεν.

Καὶ

Cæterum ingens lateribus bos, à parua tamen
Scutica rectus uiam ingreditur.

† Qui utilia nouit, non qui multa nouit, sapiens. Aeschylus.

† Causa intelligentia prudens utiq; fuerit restitutionis in meliorem statum. Menander.

† Non est quicquam pater in hominum natura, maius ratione & consilio. Idem.

† Consiliarius qui præstat ratione, omnia habet. Idem.

† Subijciuntur omnia sapientiæ. Idem.

† Sapere plus potest quàm brachium robustum. Idem.

† Recta prudentia magnus est deus. Agathon.

† Quod optimum est, honorari debet ubiq;. Chæremō.

† Nam qui rectè sapit, omnia simul complectitur. Idem.

† Robur, & murū, & arma sapienti, prudentia præstat. Pythagor.

† Gubernatrix est hominum, & omnis inter ipsos constitutionis princeps, Sapientia. Iamblichus

† Oportet in uita, tanquam in fabula quadam, primas dicendi partes obtinere, non ditissimum, sed prudentissimum. Socrates.

† Scientia, felicitatis effectrix. Plato.

† Nihil scientia potentius esse: imò semper ubicunq; adest uóluptati, cunctisq; cæteris dominari. Idem.

† Optima quæq;, non iucundissima consulito. Solon.

† Maximum bonum est probitas cum prudentia. Menander.

† Ipsum hominibus ingenium, uel bonus, uel malus dæmon est. Epichar.

† Vbi sapientia opus est, ibi ius nihil proficit. Herod. li. 3.

† Sine sapientia nec rex, neq; princeps ullus esse potest. Sthenidas.

Etenim

a. Νάπος ἢ τὸ νάπος saltus, locus sylvestris, mons, vallis.

† Καὶ ἐν νάπαις βραχεῖ
Πολὺς σιδήρῳ κείρεται πεύκης κλάδος·
Καὶ βαιὸς ὄχλος μυρίας λόγχης κρατεῖ.
† Βούλομαι μᾶλλον ὀδυσσεὺς εἶναι ἢ κύκλωψ.
† Γνῶμαι γὰρ ἔργων τῶν ἐν ἀνθρώποις τροφοί.
† Γνῶμαι πλέον κρατοῦσιν ἢ σθένος χερῶν.
† Γνώμη δὲ κρείσσων ἐστὶν, ἢ ῥώμη χερῶν.
† Γνώμῃ γὰρ ἀνδρὸς, εὖ μὲν οἰκοῦνται πόλεις,
Εὖ δ' οἶκος, εἴς τ' αὖ πόλεμον ἰσχύει μέγα,
Σοφὸν γὰρ ἓν βούλευμα τὰς πολλὰς χέρας
Νικᾷ, σὺν ὄχλῳ δ' ἀμαθία, πλέον κακόν.
† Ἀεὶ γὰρ ἄνδρα σκαιὸν ἰσχυρὸν φύσει,
Ἧσσον δέδοικα τἀσθενοῦς τε καὶ σοφοῦ.
† Ῥώμη δέ τ' ἀμαθὴς πολλάκις τίκτει βλάβην.
Ἀσφαλὴς γάρ ἐστ' ἀμείνων, ἢ θρασὺς στρατηλάτης.

† Ὅστις εὖ βουλεύεται πρὸς τοὺς ἀντιπάλους, κρείσσων ἐστὶν, ἢ μετ' ἔργων ἰσχύος, ἀνοίᾳ ἐπιών.

† Τῷ ὄντι ἂν βαίης τὰ στερόμενα νοῦ ἔμφρονος, αἰσχρὰ πάντα καὶ ἄδικα ἐν ἀνθρώποις ἔσεσθαι.

† Ἐν μὲν πολέμῳ πρὸς ἀσφάλειαν σίδηρος χρυσοῦ κρείττων, ἐν δὲ τῷ ζῆν ὁ λόγος τοῦ πλούτου.

† Οὔτ' ἀρετὴν ἄτερ ὄλβος ἐπίσταται ἄνδρας ἀέξειν.
† Ἦθος ἀνθρώπῳ δαίμων.
† Βέλτερος ἀλκήεντος ἔφυ σεσοφισμένος ἀνήρ.

† Ῥώμη δὲ μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφέλησεν, ἄνευ δὲ ταύτης, πλεῖον τοὺς ἔχοντας ἔβλαψε.

Ὅτι

✝ Etenim in napis paruo
Ferro, magnus amputatur piceæ ramus,
Et exiguæ copiæ infinitum exercitum superant. — Moschion ex Themist.

✝ Malo esse Vlysses quàm Cyclops. — Plutarchus

✝ Rationibus aluntur hominum opera. — Sophocl.

✝ Rationes, manuum uiribus præpollent. — Agathon.

✝ Viri prudentia facit, ut bene habitentur ciuitates
Itemq; familiæ: & ad bella magnum eius momentum est.
Consilium enim sapienter initum, multas manus
Vincit: imperitia uerò cum multitudine deterius malum est. — Euripid. in Antiope.

✝ Semper enim uirum imperitum, & robustum corpore
Minus timeo, quàm imbecillum, & sapientem. — Idem in Bellerophôte.

✝ Robur cum imperitia sæpius damnosum est.
Cautus imperator præferendus est audaci. — Euripides.

✝ Quicúq; consilijs contra hostes iuuat, potior est, quàm qui ipsos sine prudentia pugnandi robore aggreditur. — Thucydid.

✝ Reuera dixeris ea quæ carent prudentia mentis, omnia inter homines turpia iniustáq; fore. — Xenophô.

✝ In bello quidem ferrum auro præstat ad defendendum se, in uita autem eruditio diuitijs. — Socrates.

✝ Neq; prosperitas sine uirtute promouere potest homines. — Callimach.

✝ Ingenium homini dæmon. — Heraclytus

✝ Vir sapiens robusto præstantior est. — Phocylides

✝ Fortitudo cum prudentia quidem, iuuat: sine ipsa uerò magis lædit habentes. — Socrat. ad Demonicũ

Quòd

ΟΤΙ ΧΡΗ ΠΡΩΤΟΝ ΒΟΥΛΕΥΕΙΝ μετέπειτα δὲ πράττειν.

Οὐ μετανοεῖν, ἀλλὰ προνοεῖν χρὴ τὸν ἄνδρα τὸν σοφόν.

† Τοῦ πολέμου τὸ παράλογον, ὅσον ἐστὶ πρὶν ἐν αὐτῷ γενέσθαι προδιάγνωτε, μηκυνόμενος γάρ, φιλεῖ ἐς τύχας τὰ πολλὰ περιΐστασθαι.

† Τὰ πράγματ' ὀρθῶς ἢν τεθῇ πράσσει καλῶς.

† Ἀνὴρ οὕτως ἂν εἴη ἄριστος, εἰ βουλευόμενος μὲν ὀῤῥωδέοι πᾶν τὸ ἐπιλεγόμενον πείσεσθαι χρῆμα, ἐν δὲ τῷ ἔργῳ θρασὺς εἴη.

† Χειρίστη φωνὴ στρατηγοῦ, οὐκ ἂν προσεδόκησα.

† Προμήθεια γὰρ κέρδος ἀνθρώποις μέγα.

† Βούλευε δὲ πρὸ ἔργου, ὅπως μὴ μωρὰ πέληται.

† Πρῆσσε δὲ ταῦθ' ἅ σε μὴ βλάψει, λόγισαι δὲ πρὸ ἔργου.

† Ἀλλὰ τὰ δ' ἐκτελέειν, ἅ σε μὴ μετέπειτ' ἀνιήσει.

ΟΤΙ ΔΕΙ ΟΥΔΕΝΟΣ ΒΟΥΛΗΝ καταφρονεῖν.

Γένοιτο κἂν ἄπλουτος ἐν τιμαῖς ἀνὴρ καὶ οὐδὲν ἐν κακίων πτωχὸς εἰ καλῶς φρονεῖ.

† Λάμβανε καὶ βουλὴν παρὰ οἰκέτου εὖ φρονέοντος.

† Πολλάκι καὶ κηπωρὸς ἀνὴρ μάλα καίρια εἶπε.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΗΘΕΙΑΣ.

Καὶ μὴν ὅσοι μὲν σαρκὸς εἰς εὐεξίαν
Ἀσκοῦσι βίοτον, ἢν σφαλῶσι χρημάτων
Κακοὶ πολῖται, δεῖ γὰρ ἄνδρ' εἰθισμένον
Ἀκόλαστον ἦθος γαστρὸς, ἐν αὐτῷ μένειν.

† Πόνος συνεχὴς, ἐλαφρότερος ἑαυτοῦ τῇ συνηθείᾳ γίνεται.

† Ἔργον

Quòd prius sit deliberandum, deinde uerò faciendum. 28

NOn re facta, sed multò antè deliberandum est uiro sapienti. Epichar.

✝ *Quàm temerarij & repentini sint belli casus, priusquam ingrediamini, considerate. Solent enim eius mora diuturnior, in diuersam plerunq; fortunam abire.* Thucydid.

✝ *Sed res, si rectè instituantur, feliciter succedent.* Euripides.

✝ *Vir ita demum fuerit optimus, si in deliberando quidem omnem rem, quamcunq; pati posset, reputans extimescit, in re autem agenda est audax.* Herodotus

✝ *Peßima est uox imperatoris, Non putabam.* Iphicrates.

✝ *Prouidentia enim magnum mortalibus lucrum.* Sophocl.

✝ *Consule ante opus, ne quid stulti committas.* (delibera. Pythagor.

✝ *Fac autem ea quæ tibi nihil obsunt, & ante factum* Idem.

✝ *Quin ista facito, quæ tibi non in posterũ molesta sint.* Idem.

Nullius consilium esse contemnendum. 29

ETiam pauperi suus honos tribuendus est, non enim (ditiore) peior est mendicus, si sapiat. Sophocl.

✝ *Audi etiam consilium serui, si sit sapiens.* Vers. prou.

✝ *Sæpe etiam est olitor ualde oportuna locutus.* Vers. prou.

De consuetudine. 30

Stobæus citat eum ex Hesiodo.

ATqui quicunq; etiam uitam sic agunt, ut carnem
Saginent. si destituantur pecunijs,
Mali erunt ciues, necesse est enim eum qui assuetus sit
Ventris ingluuiei, sui similem permanere. Euripides.

✝ *Labor continuus, consuetudine fit seipso leuior.* Democrit.

Difficile

† Ἔργον δεῖ, μακρὰν συνήθειαν ἐν βραχεῖ λῦσαι χρόνῳ.

† Πρόδηλον, ὡς ἀεὶ τὰ πονηρὰ τῶν ἐθῶν ἄρχεται μὲν ἀπὸ μικρῶν, ἀμελούμενα δὲ, ἰσχὺν μείζω λαμβάνει.

† Δεινὴ πέφυκεν ἡ συνήθεια κόρον ἀπογεννῆσαι, καὶ φύσιν ἐκ παραλλήλου μεταποιῆσαι.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ.

Τὸν προσομιλοῦντα τριχῆ διασκόπει, ἢ ὡς ἀμείνονα, ἢ ὡς ἥττονα, ἢ ὡς ἴσον, καὶ εἰ μὲν ἀμείνονα, ἀκούειν χρὴ, καὶ πείθεσθαι αὐτῷ, εἰ δὲ ἥττονα ἀπειθεῖν, εἰ δὲ ἴσον συμφωνεῖν, καὶ οὔποτε ἁλώσῃ φιλονεικίας.

† Κρεῖσσον δὲ πλούτου καὶ πολυχρύσου χλιδῆς.
Ἀνδρῶν δικαίων κἀγαθῶν παρουσίαι.

† Τῶν χρηστῶν ὁμιλία ἄσκησίς ἐστι ἀρετῆς.

† Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ.

† Καὶ ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν καὶ καθεύδειν ὑφορώμενον ὑπ' ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, μέγα ὄφελος.

† Ἐσθλῶν [a] μὲν γὰρ ἀπ' ἐσθλὰ μαθήσεαι, ἢν δὲ κακοῖσι,
Συμμιγῇς, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον.

a. *Versus sunt notißimi & à plurib. autoribus ueterib. citati, Aristot. Platone & Plut. Meminit quoq; eorũ Xenophõ in cõment. de dictis ac factis Socr. Is Socr. rogatus quid deceret olere senes, Respõdit probitatẽ, deinde iterũ rogatus, ubi hoc unguẽtũ uenderetur. Theog. his uersib. respondit.* Ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἀπ' ἐσθλὰ, &c.

ΠΕΡΙ ΠΟΛΥΠΡΑΓΜΟΣΥΝΗΣ.

Αἴσωπος ποτὲ ἔλεγε κακῶς ἔσεσθαι πᾶσιν, ὅταν πάντες πάντα ἐπιτηδεύουσιν.

† Καλὸν δ' ἔξω πραγμάτων ἔχειν πόδα
Εὐβουλίας τυχόντα ἐστὶ ἀμείνονος.

† Τὸ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην.

† Τὸν εὐθυμεῖσθαι μέλλοντα χρὴ πολλὰ πράσσειν,
Μήτε ἰδίῃ, μήτε ξυνῇ.

ΟΤΙ

✝ *Difficile est diuturnam consuetudinem breui tempore dissoluere.* Menan.

✝ *Manifestum est paruas consuetudines perpetuo à paruis initijs progredi: tandem neglectas maiorem uim acquirere.* Polyænus

✝ *Magna uis consuetudinis est ad amoliendum satietatem, & naturam uicißim immutandum.* Theoctist.

De consortio cum hominibus. 31

H*Ominem qui cum conuersaris, tribus modis considera, nempe ut præstātiorem te, aut inferiorem, aut æqualem: præstantiori quidem auscultare & obtemperare cōuenit. Inferiori, non obtemperare. Aequali autē consentire. Hoc sanè modo nūquā in contentionē incides.* Epictet.

✝ *Potiores sunt diuitijs, & luxuria adfluente auro, bonorum uirorum & iustorum conuersationes.* Euripid.

✝ *Bonorum hominum conuersatio exercitium uirtutis.* Xenophō.

✝ *Sapientes euadunt tyranni conuersatione sapientum.* Euripid.

✝ *Cibum potumq́; sumere ac dormire in boni uiri conspectu, per quàm utile est.* Musonius.

✝ *A bonis quidem bona disces: si uerò malis*
Conuersare, pristinam quoq; mentem perdes. Theages.

De curiositate. 32

Æ*Sopus res omnium tunc malè se habituras dixit, cum omnes omnia sibi studia proponunt.* Aesopus.

✝ *Bonum est extra negotia pedem habere,*
Meliori consilio utentem. Euripid.

✝ *In rebus inutilibus noli frustra laborare.* Aeschylus.

✝ *Tranquillum futurum non multa agere oportet, neque priuatim, neq; publicè.* Democ.

ΟΤΙ ΤΟΝ ΠΕΛΑΣ ΝΟΥθετεῖν ῥᾷον ἢ ἑαυτόν.

Ανθρωπον ὄντα ῥᾴδιον παραινέσαι
ἐστιν, πεῖσαι δ' αὐτὸν, οὐχὶ ῥᾴδιον.
✝ Ετέρων τὸ, τ' ἀλγεῖν, καὶ θεωρεῖν ἐς ἴσως.
✝ Σοφώτεροι γὰρ συμφορὰς τὰς τῶν πέλας.
πάντες διαιρεῖν, ἢ τύχας τὰς οἴκοθεν.
✝ Ῥᾷον παραινεῖν, ἢ παθόντα καρτερεῖν.
✝ Ο ταν δὲ δαίμων ἀνδρὸς εὐτυχοῦς τὸ πρὶν,
Μάστιγ' ἐρείσῃ τοῦ βίου παλίντροπον.
Τὰ πολλὰ φροῦδα καὶ καλῶς εἰρημένα.
✝ Τὸν πέλας μὲν νουθετεῖν, βραχὺς πόνος,
Αὐτὸν δ' ἐνεγκεῖν ὕβριν ἠδικημένον,
Πάντων μέγιστον τῶν ἐν ἀνθρώποις βάρος.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΕΚΜΑΙΡΕΣΘΑΙ.

Τὰ ἀφανῆ τοῖς φανεροῖς τεκμαίρου.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΟΤΙ ΕΣΤΙ καὶ τί τὸ θεῖον ὑπάρχει.

Πάντοτε λέγε, ὡς εἰσὶ θεοί.
✝ Οὐ δύναται καταφυγεῖν ἄνθρωπος θεὸν φεύγων, ὅπου γὰρ ἂν καταφύγῃ, ἡ δίκη αὐτὸν εὑρήσει.
✝ Τὸ γὰρ τρέφον με, τοῦτ' ἐγὼ κρίνω θεόν.
✝ Θεοὶ ὅτι ἔασιν, οὐ χρὴ δίζεσθαι, αὐτόθεν δὲ ἄριστον πεπιστευκέναι, ζητοῦσι γὰρ πολυπειθείσης, καὶ ὁ τῶν ἀνοσιωτάτων τῶν λόγων περὶ μὴ εἶναι αὐτοὺς συνιστάμενος, ἐθέλει κρατεῖν.
✝ Θεὸν μὲν νοῆσαι χαλεπὸν, φράσαι δὲ ἀδύνατον.
Ο ἐξειπεῖν οὐ δυνατὸν, τοῦτό ἐστιν ὁ θεός.

Quòd facilius sit consulere alteri quàm sibi ipsi. 33

HOmini facile est alij consulere, Philemon.
Ipsum uero præstare, difficilis res est.
✝ *Non eiusdem est scilicet dolere posse & contemplari.* Idem.
✝ *Omnes in discernendis & leuandis calamitatibus* Eurip.
Proximorum plus sapiunt, quàm domesticis fortunis. Idem.
✝ *Monere facilius est, quàm sustinere patiendo.* Sophocles.
✝ *Vbi uerò fortuna uiri prius agentis prosperè,*
Consuetam eius uitam retrorsum egerit flagello,
Multa & prudenter dicta tunc inutilia sunt.
✝ *Alium admonere, labor est modicus:*
Iniuriam uerò sibi ipsi illatam sustinere, Moschion.
Omnium est maximum inter homines onus.

De coniectura. 34

DE rebus ignotis, per notas & euidentes coniectu ramfac. Solon.

De Deo, Quòd sit Deus, & quid sit. 35

DEos esse nunquam non dicito. Bias.
✝ *Non fieri potest ut quisquam deum effugiat?* Phauorin.
Certè quocunq; fugerit, deprehenditur à iustitia.
✝ *Quod enim me nutriuerit, id ego iudico Deum.* Menander.
✝ *Non quærēdū est an dij sint, sed protinus credere præstat, nam quæstione proposita, etiam ille qui impijssimam opinionem defendit, nempe deos non esse, superare conatur.* Eusebius.

✝ *Deum cogitare animo difficile est, eloqui impossibile. Res ineffabilis deus est.* Mercurius ad Tatium.

a. Pro κατὰ τὴν et ἀρχὰ pro ἀρχὴ et διακοσμάσιος pro διακοσμήσεως.

b. Oraculũ est datum Thuleti Regi ægyptio potẽtissimo qui Insulã de suo nomine Thulen nominauit. Is rebus secũdis elatus cũ uenisset in Templũ Serapidis, interrogauit oraculũ an etiã nũquam fuisset, aut futurus esset rex se potẽtior. Ei respõsũ est ita πρῶτα θεὸς μετέπειτα λόγος καὶ πνεῦμα σὺν αὐτοῖς, σύμφυτα δὲ πάντα καὶ εἰς ἓν ἰόντα, οὗ κράτος αἰώνιον, ὠκέσι ποσὶ βάδιζε θνητέ, ἄδηλον διανύων βίον. Et egressus è templo à ministris proprijs interfectus est. Vide Suidam in Θοῦλις.

† Ἓν ἐστὶν ἄριστον αὐτός, ὅπερ ἐστὶ κατὰ τὴν ἔννοιαν, ζῶον οὐράνιον, ἄφθαρτον, ἀρχά τε καὶ αἰτία τᾶς τῶν ὅλων διακοσμάσιος.

† Θεός ἐστι δαίμων ἀφθίτῳ θάλλων βίῳ, ὃς πάντ' ἀκούει καὶ βλέπει, φρονεῖ τ' ἄγαν.

† Πόῤῥω γὰρ ἡδονῆς καὶ λύπης ἵδρυται τὸ θεῖον.

† [b] Πρῶτα θεὸς μετέπειτα λόγος καὶ πνεῦμα σὺν

† Εἷς θεὸς ἔν τε θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποισι μέγιστος, (αὖθις.
Οὔτι δέμας θνητοῖσιν ὁμοίιος οὔτε νόημα.

† Αὐτὸς γὰρ πάντων βασιλεὺς καὶ κοίρανός ἐστιν.

† Ἐστὶ δὲ πάντῃ
Αὐτὸς ἐπουράνιος καὶ ἐπὶ χθονὶ πάντα τελευτᾷ.

† Αἰθέρος ἠδ' ἀΐδου, πόντου γαίης τε τύραννος.

† Ὁ μὲν δὴ θεὸς ὥσπερ καὶ ὁ παλαιὸς λόγος ἀρχήν τε καὶ τελευτὴν, καὶ μέσα τῶν ὄντων ἁπάντων ἔχει.

ΟΤΙ Ο ΘΕΟΣ ΠΑΝΤΟΔΥΝΑΜΟΣ ὑπάρχει.

Οὐ γὰρ ἀσύνετον
Τὸ θεῖον, ἀλλ' ἔχει συνιέναι τοὺς κακῶς
Παγέντας ὅρκους, καὶ κατηναγκασμένους.

† Τὸν γὰρ θεῶν πόλεμον, οὐκ οἶδα οὔτε ἀπὸ ποίου ἂν τάχους φεύγων τις ἀποφύγοι, οὔτε εἰς ὁποῖον ἂν σκότος ἀποδραίη, οὔτε ὅπως ἂν εἰς ὀχυρὸν χωρίον ἀποσταίη, πάντῃ γὰρ πάντα τοῖς θεοῖς ὕποχα, καὶ πάντῃ πάντων ἴσον οἱ θεοὶ κρατοῦσιν.

† Πολλὰ τοῖς θεοῖς
Κἀκ τῶν ἀέλπτων
εὔπορ' ἀνθρώποις τέλει.

✝ Est uerò unum illud optimũ, Deus ipse, qui secundum cogitationem existit, animal cœleste, incorruptibile, principium & causa rerum omnium dispensationis. — Callicratides.

✝ Deus est dæmon florens in uita incorruptibili, qui etiã audit & uidet, menteq; præpollet. — Sysiphus apud Plutarchum.

✝ Procul à uoluptate & mœrore positus est Deus. — Plato.

✝ Primò Deus, deinde uerbum & spiritus cum ipsis. — Oraculum.

✝ Vnus est Deus inter deos & homines maximus,
Neq; corpore mortalibus similis, neq; mente. — Xenophanes Colophonius apud Clementem.

✝ Ipse enim (Deus) omnium rex & dominus est. — Hesi. apud Clemen.

✝ Est uerò ubique
Ipse cœlestis & in terra perficit omnia. — Orpheus apud Cle.

✝ Cœli & inferni & maris terræq; dominus (est deus) — Idem apud eundem.

✝ Deus quemadmodum & in ueteri uerbo dicitur, principium & finem & medium omnium rerum continet. — Plato.

Quod Deus sit omnipotens. 36

NOn enim intellectu caret numen, sed potest intelligere quænam sint malè facta iuramenta, & necessitate coacta. — Euripides.

✝ Diuinitus enim illatum bellum, haud scio qua quis aut celeritate effugere poßit, aut quibus in tenebris latere, aut in quo munimento arcere. Etenim omnia dijs ubique sunt obnoxia, & æquali potentia regũtur ab ipsis omnia ubiuis gentium. — Xenoph.

✝ Multa dijs,
Facilia sunt, etiam
Quæ desperant homines. — Euripid.

ΟΤΙ Ο ΘΕΟΣ ΕΧΕΙ ΕΠΙ-μέλειαν τίνα τῶν ἐν βίῳ.

Ομμα δίκης καθορᾷ πάντα τὰ γιγνόμενα,
Ὁ χρηστὸς νομιζόμενος ἐφόδιον ἀσφαλὲς,
Εἰς πάντα καιρὸν, καὶ τύχης πᾶσαν ῥοπήν.
† Ἀλλὰ τῶν χρηστῶν ἔχει τὶν ἐπιμέλειαν καὶ θεός.
† Πόῤῥω γὰρ, ἀλλ᾽ ὁμῶς αἰθέρα ναίοντες,
Ορῶσι τὰ βροτῶν οὐρανίδαι.
† Θεὸς μὲν πάντα καὶ μετὰ θεοῦ, τύχη καὶ καιρὸς
τἀνθρώπινα διακυβερνῶσι ξύμπαντα.

ΟΤΙ ΘΕΟΣ ΟΥΔΑΜΩΣ ΑΙΤΙΟΣ τῶν κακῶν ἀλλ᾽ ἀγαθῶν, καὶ ὅτι δειναῖς τιμωρίαις ἐκδικεῖται τὰς ἁμαρτίας.

Θεὸς οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἄδικος, ἀλλ᾽ ὡς οἷόν τε δικαιότατος, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ ὁμοιότερον οὐδὲν,
Η ὃς ἂν ἡμῶν αὖ γένηται ὅτι δικαιότατος.
† Συγγνώμονάς τοι τοὺς θεοὺς εἶναι δοκεῖ,
Εάν τις ὅρκοις θάνατον ἐκφυγεῖν θέλῃ,
Η δεσμὸν, ἢ βίαια πολεμίων κακά.
† Ως οὐ τιμᾶται θεὸς ὑπ᾽ ἀνθρώπου φαύλου. οὐδὲ θεραπεύεται δαπάναις, οὐδὲ τραγῳδίαις τῶν ἀλισκομένων, καθάπερ μοχθηρὸς ἄνθρωπος. ἀλλ᾽ ἀρετῇ καὶ προαιρέσει τῶν καλῶν ἔργων καὶ δικαίων. διὸ ἕκαστον δεῖ εἰς δύναμιν ἀγαθὸν εἶν, καὶ πράξει καὶ προαιρέσει τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι θεοφιλῆ, καὶ μὴ φοβεῖσθαι τὰς εἰς χρήματα ζημίας μᾶλλον τῶν εἰς αἰσχύνην τεινόντων, καὶ πολίτην ἀμείνονα ὀνομάζειν τὸν τὴν οὐσίαν προϊέμενον μᾶλλον τοῦ καλοῦ καὶ δικαίου.

† Οὐδ᾽ ἑνὸς

Quod Deus curet res humanas. 37

OCulus iustitiæ, omnia quæ fiunt inspicit. — *Autoris incerti.*
✝ *Illis qui boni censentur, certum est uiaticum* — *Menand.*
In omni tempore, & quauis inclinatione fortunæ.
✝ *Hominum bonorum aliquā curam suscipit etiam deus.* — *Idem.*
✝ *Quamuis enim remoti ætherem habitantes,* — *Euripid.*
Inspiciunt tamen res mortalium cœlicolæ.
✝ *Deus quidem omnia, & fortuna oportunitasq́; simul cum Deo cuncta humana gubernat.* — *Plat. libro 4. legum.*

Quòd Deus non sit autor peccati, sed causa boni & quod grauissimè puniat peccata. 38

DEus nullo uspiam modo iniustus est, sed plane iustissimus. Nec ei similis inueniri potest quisquā, quàm qui inter nos iustissimus fuerit. — *Plato.*
✝ *Faciles mihi ad dandam ueniam dij uidentur* — *Eurip.*
Si quis iurando mortem effugere cupiat,
Aut uincula, aut malam hostium uiolentiam.
✝ *Nam improbo homine non honoratur Deus neq; sumptibus colitur, neq; tragœdijs capitur, instar hominis mali, sed uirtute, ac instituto bonorum operum & iustorum. Quo circa opus est unumquenq; pro uirili bonum esse, tum factis, tum uoluntate, qui modo futurus sit Deo charus: & non metuere pecuniarum iacturam magis, quàm uitæ & famæ dedecora: & ciuem meliorem existimare qui opes amittere mauult, quàm honestatem & iusticiam.* — *Zaleucus.*

‡ Οὐδενὸς ἀδίκου θεὸς κοινωνεῖ.

‡ Οὐδεὶς κακὸς θεοφιλής.

‡ Παρὰ τῶν θεῶν πρακτιμώτερός ἐστι, ὥσπερ καὶ παρ' ἀνθρώπων, ὅστις μὴ ὁπότε ἐν ἀπόροις εἴη, τότε κολακεύοι, ἀλλ' ὅτε ἄριστα πράττοι, τότε μάλιστα τῶν θεῶν μέμνηται.

‡ Ὕβρεως παύσας πέρας, ὄλεθρος.

‡ Εἰ θεοί τι δρῶσιν αἰσχρὸν, οὐκ εἰσὶ θεοί.

‡ Μέγιστον μὲν καὶ θεοῦ μόνον τὸ ἀνάλωτον, γενναίων δὲ τὸ μετὰ τὸ ὑπό τινος ἁμαρτίας ἀχθῆναι ἐν βίῳ παράχρημα ἀνενεγκεῖν.

‡ Οὐ γὰρ ἐπὶ ψεύδεσσι πατὴρ Ζεὺς ἔσσεται ἀρωγός.

‡ Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.

‡ Κεῖνοι δὲ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.

‡ Ἀνθρώπους ἐφορᾷ, καὶ τίνυται ὅστις ἁμάρτῃ.

‡ Οὐ μὲν σχέτλια ἔργα θεοὶ μάκαρες φιλέουσιν,
Ἀλλὰ δίκην τίουσι καὶ αἴσιμα ἔργ' ἀνθρώπων.

‡ Θεὸς

δικαίοις ἔργοις ἥδεται κοὐκ ἀδίκοις.

‡ Κακῶν δὲ αἴτιον φάναι θεόν τινι γίγνεσθαι ἀγαθὸν ὄντα διαμαχητέον παντὶ τρόπῳ, μήτε τινὰ ταῦτα λέγειν ἐν τῇ αὐτοῦ πόλει, εἰ μέλλει εὐνομήσεσθαι, μήτε τινὰ ἀκούειν μήτε νεώτερον μήτε πρεσβύτερον, μήτ' ἐν μέτρῳ, μήτ' ἄνευ μέτρου μυθολογοῦντα, ὡς οὔθ' ὅσια ἂν λεγόμενα εἰ λέγοιτο, οὔτε ξύμφορα ἡμῖν, οὔτε ξύμφωνα αὐτὰ αὑτοῖς.

✝ Cum nullo iniusto deus commercium habet. Chæronid.

✝ Nullus improbus deo charus est. Idem.

✝ A dijs ille magis exorat, quod uelit, quemadmodum etiam ab hominibus qui non cum in difficultatibus fuerit, assentatur: sed cum rebus secundis utitur, tum reminiscitur deorum. Xenophõ.

✝ Omnis petulantiæ finis pernities est. Dion.

✝ Si dij turpe quicquam faciunt, iam non sunt dij. Euripides.

✝ Præstantißimum quidem est, & dei proprium, omnino non delinquere: generosorum uerò hominum, statim ut quis peccato succubuit, resipiscere. Theoctist.

✝ Non enim mendacijs pater Iupiter erit adiutor. Homer.

✝ Proprijs peccatis ante tempus accersunt sibi mala (homines) Idem.

✝ Homines autem pereunt proprijs suis peccatis. Idem.

✝ Aspicit deus res mortalium & punit peccatores. Idem.

✝ Non probant nefanda opera dij beati. Idem.

✝ Sed (amant) iustitiam & iusta facta hominum.

✝ Deus

Iustis operibus delectatur & non iniustis. Menand. apud Clemẽtem.

✝ Modis autem omnibus pugnandum est, ne deus qui bonus est dicatur esse malorum causa, nèue qui iustis legibus uicturus sit, uerba hæc dicat in sua ciuitate, nèue quis loquentem exaudiat, seu iunior sit ille, seu senior, qui uel soluta oratione talia metiatur, fabulosèq; confingat, utpote quæ si ullo modo dicantur, neq; sancta sint neq; nobis utilia neq; sibi admodum consona. Plato lib. 2. reipub.

✠ Οὔτις ἐμοὶ τῶν ἄλλων ἐπαίτιος ἀλλ' ἐγὼ αὐτός.

✠ Θεὸς ἀγαθῶν αἴτιος, κακῶν ἀναίτιος· αἴτιος εὐπραγίας, κάλλιστος, ἄριστος, ἀληθής.

ΟΤΙ ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΕΙΩΘΕ μέλλειν.

Αἰεὶ ὅτι λέληθε διαμπερὲς ὅστις ἀλιτρὸν
Θυμὸν ἔχει, πάντως δ' ἐς τέλος ἐξεφάνη.
Ἀλλ' ὁ μὲν αὐτίκ' ἔτισεν ὁ δ' ὕστερον οἱ δὲ φύγωσιν.
Αὐτοὶ, μηδὲ θεῶν μοῖρ' ἐπιοῦσα κίχη.
Ηλυθε πάντως, αὐτίκ' ἀναίτια ἔργα τίνουσιν
Η παῖδες τούτων ἡγεμόνων ὀπίσω.

✠ Μέλλει τὸ θεῖον δ' ἐστὶ τοιοῦτον φύσει.

ΟΤΙ ΑΝΕΥ ΘΕΟΥ ΟΥδὲν δυνάμεθα.

Ως οὖν θεοῖσι σὺν σοφοὺς κινεῖν δόρυ.
Στρατηλάτας χρὴ τῶν θεῶν δὲ μὴ βίᾳ.
Ξὺν τῷ θεῷ πᾶς καὶ γελᾷ καὶ ὀδύρεται.

Vide pronerb. cum deo quisq; gaudet & flat.

ΟΤΙ ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΠΟΝΩ πάντ' ἀγαθὰ οἱ ἄνθρωποι κτώμεθα.

Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
Ἀθάνατοι, μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτήν.
Καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον, ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται
Ῥηιδίη δ' ἤπειτα πέλει χαλεπή περ ἐοῦσα.

✠ Τὰ ἐπίπονα, τῶν ἡδέων μᾶλλον ἡγοῦ συντελεῖν εἰς ἀρετήν.

Καθόλ

✠ Nemo quisquam mihi autor (meorum malorum) sed ego ipse. Incerti apud Plut.

✠ Deus est causa bonorum, malorum non causa, sed autor felicitatis humanæ, pulcherrimus, optimus, & uerus. Plato in diuersis locis

Quod deus differat quandoque pœnam. 39

Solon.

Ceterum non semper latet in perpetuum, quicunque scelerosum
Pectus habet, sed omnino tandem arguitur.
Dat autem pœnas alius statim, alius in posterum, & si uideantur effugisse
Aliqui, neque fatum ipsos deorum inuaserit:
Omnino tamen uenit, atque immeriti facinora luunt,
Vel liberi primorum, aut horum in posterum.

✠ Differt deus pœnam, est enim talis ipsius natura. Euripid.

Quòd sine deo nihil possumus. 40

Euripid.

Cum dijs mouere hastam sapientes
Dices oportet, nō autem præter ipsorum uoluntatem.

✠ Deo uolente, quisque flet & ridet. Sophocl.

Quòd cura, studio, atque labore omnia bona parentur. 41

Hesiod. in operib.

Ante uirtutem dij sudorem posuerunt
Immortales: longa autem & ardua uia est ad ipsam,
Et aspera primum, postquam uerò ad summum peruētum (fuerit
Facilis deinde est, difficilis fuerit licet.

✠ Cum labore coniuncta, magis quàm uolupia
Conferre ad uirtutem existimato. Pythag.

Nemo

† Καθόλου γὰρ οὐδεὶς οὐδενὸς ἄξιος, οὐδὲν μᾶλλον τοῦ μὴ ζῶντος.

† Ὅσαι δὴ ἐν ἀνθρώποις ἀρεταὶ λέγονται σκοπούμενος, εὑρήσεις πάσας μαθήσει τε καὶ μελέτῃ αὐξανομένας.

† Αἱ μὲν ῥᾳδιουργίαι καὶ ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἡδοναὶ οὔτε σώματι εὐεξίαν ἱκαναί εἰσιν ἐργάζεσθαι, ὥς φασιν οἱ γυμνασταὶ, οὔτε ψυχῇ ἐπιστήμην ἀξιόλογον οὐδεμίαν ἐμποιοῦσιν, αἱ δὲ διὰ καρτερίας ἐπιμέλειαι τῶν καλῶν τε κἀγαθῶν ἔργων ἐξικνεῖσθαι ποιοῦσιν, ὥς φασιν οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες.

† Πόνος γὰρ, ὡς λέγουσιν, εὐκλείας πατήρ.

† [a] Πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τ' ἀγαθ' οἱ θεοί.

a. Citatur à xenophōte in cōmēt. de dictis ac factis Socrat. in narratione de Hercule adolescente et eius cōgressu cum duabus deabus uirtute & uoluptate.

† Μοχθεῖν ἀνάγκη τοὺς θέλοντας εὐτυχεῖν.

† Οὐκ ἔστιν ὅστις ἡδέως ζῶν τὸν βίον
Εὔκλειαν εἰσεκτήσατ' ἀλλὰ χρὴ πονεῖν.

† Δεῖ τοὺς γινομένους μέχρι ἂν ζῶσιν, πονεῖν,
Ἀπραξία γὰρ λιτὸν οὐ τρέφει βίον.

† Φιλεῖ δὲ τῷ κάμνοντι συσπεύδειν θεός.

† Οὐκ ἂν δύναιο μὴ καμὼν εὐδαιμονεῖν.

† Οὔτοι ποθ' ἥξει τῶν ἄκρων ἄνευ πόνου.

† Οὐδεὶς ἔπαινον ἡδοναῖς ἐκτήσατο.

† Οὐδεὶς γὰρ ὢν ῥᾴθυμος εὐκλεὴς ἀνὴρ,
Ἀλλ' οἱ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐανδρίαν.

† Τῷ γὰρ πονοῦντι καὶ θεὸς συλλαμβάνει.

† Πολλὰ δεῖ μοχθεῖν τὸν ἥξοντ' ἔπαινον εὐκλεῶς
Ῥᾳθυμία δὲ τὴν παραυτίχ' ἡδονήν.

λαβοῦσα,

✝Nemo quidem dum dormit, alicuius precij est, non magis quàm si non uiueret. Plato.

✝Quæcunq; uirtutes ab hominibus nominantur, eas omnes si consideres, disciplina, usu & exercitio incrementum capere uidebis. Xenophō.

✝Mollicies quidem & uoluptates in promptu positæ, nec corpori sanitatem ut hi asserunt, qui gymnasijs præsunt, nec animo ullam sententiam cuiusquam existimationis præstare possunt, studium uerò et patientia, bonarum atque honestarum artium causa sunt, ut optimis uiris uidetur. Idem.

✝Labor enim, ut aiunt, bonæ famæ pater est. Euripides

✝Laboribus uendunt nobis omnia bona diui. Epicharm.

✝Necessum est ut laborent, qui uolunt feliciter agere. Critias.

✝Nullus est, qui dum molli uitæ studet,
Gloriam adeptus sit, sed laborandum est. Euripides.

✝Genitos oportet quo ad uixerint laborare.
Ignauia enim non alit frugalem uitam. Menand.

✝Solet laborantem Deus pariter adiuuare. Aeschylus.

✝Haud poteris felix absq; labore degere. Euripides.

✝Nulla res magna sine labore ueniet. Sophocl.

✝Nemo sibi laudem comparauit ex uoluptatibus. Euripides

✝Nullus enim socors celebris uir est,
Sed labores generositatem pariunt. Idem.

✝Laborantem pariter deus adiuuat. Alexis.

✝Multum oportet illum laborare qui gloriosam
Laudem consequuturus est.
Negligentia uerò præsenti uoluptate Theodect.

Λαβοῦσα, λύπας τῷ χρόνῳ τίκτειν φιλεῖ.

† Οὐ γὰρ ἄτερ καμάτοιο τέλος μύθοισι καὶ ἔργοις
Εὐρύοπα Κρονίδης ἐθέλει δόμεναι.

† Πρεπόντων πόνων, πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τἀγαθ' οἱ θεοί.

† Ο μὴ θέλων πονεῖν, σχεδὸν καταδικάζει αὐτὸς αὐτοῦ μηδενὸς εἶναι ἀγαθοῦ ἄξιος, τὰ ἀγαθὰ πάντα, πόνῳ κτώμεθα.

† Τὸ μὴ γενέσθαι οὐδὲν, τὸ δὲ γενέσθαι, πόνος.

† Νεανίαν γὰρ ἄνδρα χρὴ τολμᾶν ἀεί.
Οὐδεὶς γὰρ ὢν ῥάθυμος εὐκλεὴς ἀνήρ,
Ἀλλ' οἱ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐδοξίαν.

† Οἱ γὰρ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐανδρίαν.

† Οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς, οὔτε ἐλπὶς ἀγαθὴ χωρὶς πόνου, γίνεταί τι χρήσιμον.

† Ἐξ ἔργων τ' ἄνδρες πολύμηλοί τ' ἀφνειοί τε
Καί τ' ἐργαζόμενος πολὺ φίλτερος ἀθανάτοισιν.

† Ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δέ τ' ὄνειδος
Πλουτεῦντα πλούτῳ δ' ἀρετὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ.

† Α δ' ἀρετὰ βαίνει διὰ μόχθων.

ΠΕΡΙ ΠΛΟΥΤΟΥ.

Οὔτε ἵππῳ χωρὶς χαλινοῦ, οὔτε πλούτῳ χωρὶς λογισμοῦ, δυνατὸν ἀσφαλῶς χρήσασθαι.

† Μὴ πλοῦτον εἴπῃς· οὐχὶ θαυμάζω θεὸν,
Ὃν καὶ κάκιστος ῥᾳδίως ἐκτήσατο.

† Σωκρά

Fruens, dolores afferre solet in posterum.

✝ Non enim absq; labore, finem dictis & factis altisonans Iupiter dare uult. *In præfatione Orphei de lapidibus.*

✝ Conuenientibus laboribus uendunt nobis omnia bona dij.

✝ Is qui laborem recusat, ferè seipsum condemnat tanquam bonis omnibus indignum: quicquid enim est ubiq; boni, labore comparatur. *Epicharm. Musonius.*

✝ Non esse natum, nihil est: natum autem esse, labor est. *Apollonius.*

✝ Virum enim iuuenem semper audere oportet: *Eurip.*
Nam nullus ignauus in celebrem uirum euadit,
Sed labores pariunt celebritatem.

✝ Labores enim pariunt generositatem. *Idem.*

✝ Neq; mulier sine uiro, neq; bona spes absq; labore, utile quicquam parit. *Socrat.*

✝ Operando, uiri pecuniosi fiunt & diuites, *Hesiod.*
Atq; laborans multo magis amatur à dijs.

✝ Non est autem dedecori laborare, sed ociari. *Idem.*

✝ Quod si labores, statim & ociosus aliquis æmulabitur te *Idem.*
Ditescentem, diuitias uerò uirtus & gloria sequuntur.

✝ Virtus autem per labores incedit. *Euripid.*

De diuitijs 42

NEc equo sine freno, neque diuitijs sine ratione tutò quis uti poterit. *Socrat.*

✝ Ne mihi diuitias nomina. Non illũ magnifacio Deum, *Menand.*
Quem pessimus quisq; facile sibi comparat.

Socrates

† Σωκράτης πρὸς τὸν πυθόμενον τίς πλουσιώτατος; εἶπεν ὁ ἐλαχίστοις ἀρκούμενος, αὐτάρκεια γὰρ φύσεως ἐστὶ πλοῦτος.

† Τὸ τύχης ἐπίκαιρον δίκαιον, τὸ δὲ τῆς εὐδαιμονίας προαιρέσεως.

Γλούτου δ' οὐδὲν τέρμα πεφασμένον ἀνδράσι κεῖται, φρένα καὶ πυκινὰν κέρδος ἀνθρώπου βιᾶται.

a Pro ἀνδρώπου dorice.

Κρέσσων γὰρ οὐδεὶς χρημάτων πέφυκ' ἀνὴρ, πλὴν εἴ τις ὅστις δ' οὗτος ἐστὶν, οὐχ ὁρῶ.

† Ὅστις ὑπέχει χρυσίῳ τὴν χεῖρα, κἂν μὴ φῇ, πονηρὰ βούλεται.

† Οὐδεὶς ἐπλούτησε ταχέως δίκαιος ὤν,

Τὸ[b] κρατοῦν, νῦν νομίζεται θεός.

b. Id est quicquid est magnum potens & opulentum in mundo.

Τρόπος δίκαιος, κτῆμα τιμιώτατον.

† Πολλῶν χρημάτων, τὸ χρυσὸν εἶναι λυσιτελέστερόν ἐστιν.

† Ὁ τοὺς πλουσίους εὐδαίμονας ὀνομάζων λόγος, αὐτός τε ἄθλιος γυναικῶν καὶ παίδων ὢν λόγος ἀνθρώπους τοὺς πειθομένους τε ἀπεργάζεται τοιούτους.

† Οὐ περὶ ἀριθμῷ, οὔτε τὰ πολλὰ κρίνεται, οὔτε τὰ ἑκαστὰ, ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις.

† Τἀργυρώματα δ' ἐστὶν, ἥτε πορφύρα
Εἰς τοὺς τραγῳδοὺς εὔθετ', οὐκ εἰς τὸν βίον.

† Οὐκ ἐν πλουσίῳ τὸ εὐγενές.

† Χρήματα γὰρ τιμῶσι, καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸς ἔγημε
Καὶ κακὸς ἐξ ἀγαθοῦ πλοῦτος ἔμιξε γένος.

† Πᾶσιν δ' ἀνθρώποις ἀρετὴ μία γίγνεται ἥδε πλουτεῖν, τῶν δ' ἄλλων, οὐδὲν ἄρ' ἦν ὄφελος.

† Τὰ χρήματα ἀνθρώποισι τιμιώτατα,

Δύνα-

✝Socrates quærenti quis ditißimus esset: paucißimis contentus respondit, uirtus enim rebus suis cōtenta, naturæ opulentia est. Socrates.

✝Opes fortuna ad tempus commodato dat. Beatitudo autem à nostra uoluntate procedit. Epictet.

✝Porrò diuitiarum nullus est inter homines constitutus terminus. Solon.

✝ Quamuis sapientem animum hominis lucrum ui superat. Bachylides

✝ Nullus est quem non uincant pecuniæ,
Nisi fortè quispiā, quem ego quis nam sit, haud uideo. Sophocl.

✝ Quicunq; manum auro supponit, ille quamuis inficietur, mala consilia molitur. Menander.

✝ Nullus continuò iustè uiuens ditatus est. Idem.

✝ Quod imperat, pro deo nunc habetur. Idem.

✝Iusti mores peculium sunt preciosißimum. Antiphan.

✝ Probum esse, res est multis pecunijs utilior. Demosth.

✝ Sermo qui diuites nominat felices, & ipse miser est à mulieribus ac pueris profectus, & credentes ei homines miseros secum facit. Plato.

✝ Neq; multum & satis numero discernuntur, sed usu. Xenophō.

✝ Argentea uasa, atq; purpura, ad tragœdias usum habent idoneum, non ad uitam. Philemon.

✝ Opes non nobiles efficiunt. Plutarchus.

✝ Adeò coluntur opes, ut illarum gratia bonus mali generis uxorem ducat, & malus bonum sibi genus asciscat. Theog. Idem.

✝ Omnibus hominibus una hæc uirtus est,

πλουτεῖν τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν ἀλλ' ἦν ὄφελος.
† Τὰ χρήματα ἀνθρώποισι τιμιώτατα,
Δύναμίν τε πλείστην τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει.
† Ω χρυσὲ δεξίωμα κάλλιστον βροτοῖς.
Ως οὐδὲ μήτηρ ἡδονὰς τοίας ἔχει.
Οὐ παῖδες ἀνθρώποισιν, οὐ φίλος πατήρ.
† Πᾶς καὶ ἐμπλησθεὶς ἀνήρ, ὁ πλούσιός τε
Καὶ πένης ἴσον φέρει.
† Αλλὰ χρὴ ταύτην γνώμην πάντας καταθέσθαι,
ὡς πλοῦτος πλείστην πᾶσιν ἔχει δύναμιν.
† Αργύριόν ἐστι τοῦτ' ἐὰν ἔχῃς λέγε.
Πρὸς τοῦτ' ὃ βούλει. πάντα σοι γενήσεται,
Φίλοι, βοηθοί, μάρτυρες, συνοικίαι.
† Τἀργύριόν ἐστιν, αἷμα καὶ ψυχὴ βροτοῖς,
Οστις δὲ μὴ ἔχει τοῦτο, μηδ' ἐκτήσατο,
οὗτος μετὰ ζώντων τεθνηκὼς περιπατεῖ.
† Πλοῦτος δὲ πολλῶν ἐπικάλυμμ' ἐστὶν κακῶν.
† Χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι,
Πλοῦτος καὶ σοφίη θνητοῖς ἀμαχώτατον αἰεί.
† Τὰ χρήματ' ἀνθρώποισιν εὑρίσκει φίλους.
† Κεῖσθαι πρὸς τὰ χρήματα θνητοῖσι τἆλλα δεύτερα.
† Ο μὲν ἐπίχαρμος τοὺς θεοὺς εἶναι λέγει,
ἀνέμους, ἥλιον, γῆν, ὕδωρ, πῦρ, ἀστέρας.
ἐγὼ δ' ὑπέλαβον χρησίμους εἶναι θεοὺς,
τὸ γὰρ ἀργύριον ἡμῶν καὶ τὸ χρυσίον.

c. Hos uers. Eur. & aliquot alios cũ his coniunctos quẽadmodũ habẽtur apud Atheneũ li. 4. Ἀναχρεσοφιτῶν latinè Seneca refert in epist. 31. Pecunia ingẽs generis humani bonum, cui non uoluptas inanis aut blande potest, par esse prolis nõ sacer mẽtis parens, &c.

ἱδρυσά-

Poßidere diuitias aliorum uerò nullus est usus.

✝ *Pecuniæ hominibus preciosißimæ res sunt,* **Euripides.**
Et momenti plurimum inter mortales habent.

✝ *O aurum pulcherrima felicitas hominibus,* **Idem.**
Nam neq; mater huiusmodi uoluptatem habet,
Non tam liberi hominibus, neque tam liberis charus pater est.

✝ *Quiuis enim cibo satur, tum diues,* **Menand.**
Tum pauper, æqualem habent sortem.

✝ *Omnes ita sentire oportet* **Theog.**
Quod omnibus maxima uis & potestas ex diuitijs accedat.

✝ *Argentum est, quod si habueris, petas* **Philemon.**
Ab ipso quicquid uoles, omnia tibi addentur,
Amici, auxiliatores, testes, domuum multitudo.

✝ *Argentum hominibus sanguis & anima est.* **Antiphan.**
Id quisquis non habet neq; poßidet,
Ille inter uiuos mortuus obambulat. **Menand.**

✝ *Multorum malorum prætextus & uelamentum sunt opes.*

✝ *Pecuniæ anima sunt miseris hominibus.* **Hesiod.**

✝ *Opes & sapientia nunquã superari possunt hominib.* **Theog.**

✝ *Pecuniæ mortalibus comparant amicos.* **Sophocl.**

✝ *Pecunijs nihil non postponunt homines.* **Idem.**

✝ *Epicharmus quidem deos esse dicit* **Menand.**
Ventos, solem, terram, aquam, ignem, stellas,
Ego autem utiles esse deos arbitror
Argentum nostrum & aurum,

Ἱδρυσάμενοι τοῦτον γὰρ εἰς τὴν οἰκίαν,
εὔξαι τί βούλει, πάντα σοι γενήσεται,
Ἀγρὸς, οἰκίαι, θεράποντες, ἀργυρώματα,
Φίλοι, δικασταὶ, μάρτυρες, μόνον δίδου,
αὐτοὺς γὰρ ἕξεις τοὺς θεοὺς ὑπηρέτας.

✠ Ὕβριν τε τίκτει πλοῦτος, ἢ φειδὼ βίου.

✠ Σκαιὸν τὸ πλουτεῖν, κἄλλο μηδὲν εἰδέναι.

✠ Δεινόν ἐστ' ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν.

✠ Πολλῶν τὰ χρήματ' αἴτι' ἀνθρώποις κακῶν.

✠ Ὁ δὲ πλοῦτος ἡμᾶς, καθάπερ ἰατρὸς κακὸς,
Τυφλοὺς βλέποντας παραλαβὼν, πάντας ποιεῖ.

✠ Τυφλὸν ὁ πλοῦτος, καὶ τυφλοὺς ἐμβλέποντας εἰς αὐτὸν δεικνύει.

✠ Ὁ λόγος ἡμῖν ὀρθὸς, ὡς οὐκ εἰσὶν οἱ παμπλούσιοι ἀγαθοὶ, εἰ δὲ μὴ ἀγαθοὶ, οὐδ' εὐδαίμονες, ὁ δὲ τοὺς πλουσίους εὐδαίμονας ὀνομάζων λόγος, αὐτός τε ἄθλιος, γυναικῶν καὶ παίδων ὢν λόγος, καὶ ἀνθρώπους τοὺς πειθομένους ἀπεργάζεται τοιούτους.

✠ Αἱ μὲν ποδήρεις ἐσθῆτες, τὰ σώματα, αἱ δὲ ὑπέρμετροι περιουσίαι, τὰς ψυχὰς ἐμποδίζουσι.

✠ Διογένης ἔλεγε, μήτε ἐν πόλει πλουσίᾳ, μήτε ἐν οἰκίᾳ ἀρετὴν οἰκεῖν δύνασθαι.

✠ Πλοῦτος τύχης ἔμετος.

✠ Τὰ χρήματα ἀνθρώποισιν εὑρίσκει φίλους.

✠ Οὔτε ἵππων χωρὶς χαλινοῦ, οὔτε πλοῦτον δίχα φρονήσεως δυνατὸν κρατεῖσθαι.

✠ Ἀεὶ

Nam illos si collocaueris in domum,
Pete quicquid uoles, assequeris omnia,
Agrum, domus, seruos, argentea pocula,
Amicos, iudices, testes, largire solum.
Sic enim uel ipsos deos habebis ministros.

✝ Diuitiæ aut contumeliam aut luxuriam pariunt aut parcitatem in uita. Euripides

✝ Ineptum est esse diuitem, & aliud nihil scire. Idem.

✝ Timidum sunt opes & uitæ cupidum malum. Carcinus.

✝ Pecuniæ multorum malorum causas præbent hominibus. Euripides

✝ Verum diuitiæ nos, ceu malus medicus, Aristoph.
Videntes assumptos, omnes excæcant.

✝ Cæcæ sunt diuitiæ, ac se inspicientes Menander.
Excæcant.

✝ Rectè à nobis dictum est, præ diuites non esse bonos: Plat. legũ. 5
quod si boni nõ sunt, ne felices quidẽ fuerint. Sermo enim qui diuites nominat felices, tum ipse miser est, ut qui à mulieribus & pueris effutiri soleat, tum homines ei fidem habentes miseros reddit.

✝ Vestes talares corpora, opes autem immensæ animas impediunt. Democrat.

✝ Diogenes aiebat neq; in ciuitate opulenta, neq; in domo, habitandi locum esse uirtuti. Diogenes.

✝ Diuitiæ fortunæ uomitus. Diogenes.

✝ Pecuniæ hominibus amicos conciliant. Menander.

✝ Neq; equum sine freno, neq; diuitias sine prudentia gubernare licet. Pythagor.

† Ἀεὶ τὸ πλουτεῖν συμφορὰς πολλὰς ἔχει,
Πράγματά τε πολλὰ, καὶ ὀχλήσεις μυρίας.
† Τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν, ἀφορμὴ τοῦ
κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται.
† Πλοῦτος ἡδονὰς μὲν οἷός τε παρέχειν ἀνθρώποις
ἐστὶ, εὐθυμίαν δὲ οὔ.

ΟΤΙ ΕΚ ΠΛΟΥΣΙΟΥ ΠΕΝΗΤΑ γίνεσθαι ἐστὶ λυπηρόν.

Οὔτοι οὕτως ἡδύ ἐστι τὸ ἔχειν χρήματα, ὥσπερ
ἀνιαρὸν τὸ ἀποβάλλειν.
† Κεκλημένῳ δὲ φωτὶ μακαρίῳ ποτὲ
Αἱ μεταβολαὶ λυπηρὸν ᾧ δ' αἰεὶ κακῶς,
ἐς οὐδὲν ἀλγεῖν συγγενῶς δύστηνος ὤν.
† Ὅστις γὰρ οὐκ εἴωθε γεύεσθαι κακῶν,
φέρει μὲν ἀλγεῖ δ' αὐχέν' ἐν τεθεὶς ζυγῷ,
θανὼν δ' ἂν εἴη μᾶλλον εὐτυχέστερος.

ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΝ ΔΩΡΩΝ ΤΕ καὶ ἐρώτων ὅτι παντοῖοί εἰσι.

Οὔτε γὰρ [a] γᾶ, τὼς αὐτὼς καρπὼς, οὔτε ψυχὰ ἀνθρώπων τὰν αὐτὰν ἀρετὰν παραδέξασθαι δύνανται.

a. pro γῆ et τὼς αὐτὼς καρπὼς pro τοὺς αὐτοὺς καρποὺς dorice.

† Ἀλλὰ μέν γε ἐν ἄλλῃ χώρᾳ ἐστὶν ἀξιοθέατα.
† Ἀλλὰ πρὸς ἄλλο γαῖα χρησιμωτέρα.
† Ἔρωτες ἡμῖν εἰσι παντοῖοι βίου.

ΟΤΙ ΟΙΚΟΙ ΜΕΝΕΙΝ ἐστὶν ἄριστον.

Μακάριος ὅστις εὐτυχῶν οἴκοι μένει.
† Οἴκοι βέλτερον εἶναι ἐπεὶ βλαβερὸν τὸ θύρηφι.

ΟΤΙ

✝ *Diuitiæ ſemper multas calamitates afferunt,* Philetas.
Multaq́; negotia, & moleſtias infinitas habent.
✝ *Feliciter agere præter dignitatem, malè ſapiendi anſam* Demoſth.
præbet ſtolidis.
✝ *Diuitiæ, uoluptates hominibus largiuntur:* Muſonius.
Animi uerò hilaritatem non præbent.

Ex diuite pauperem fieri res eſt miſera. 43

N*Equaquam ita iucundum eſt habere pecunias, ut* Xenophō.
moleſtum eas amittere.
✝ *Viro, qui felix aliquando uocatus fuit,* Euripides.
Moleſta eſt mutatio: cui uerò ſemper ſiniſtra
Fortuna fuerit, nihil dolet: cum ei familiaris ſit calamitas. Euripid.
✝ *Quiſquis non aſſuetus eſt experiri aduerſa*
Fert ille quidem, ſed dolet impoſita iugo ceruice,
Et ſane mortuus multò felicior foret.

Naturæ dona & ſtudia diuerſa. 44

N*Am nec omne ſolum fert omnia, nec omnium ho-* Archytas.
minum animi earundem uirtutē capaces ſunt.
✝ *In diuerſis regionibus, diuerſa ſunt ſpectatu digna,* Xenoph.
✝ *Eſt alia tellus ad alium uſum aptior.* Euripid.
✝ *Varij nos amores diuerſorum uitæ generum afficiunt.* Idem.

Quòd domi manere, hoc eſt, res ſuas curare, ſit optimum. 45

F*Elix ille eſt qui bona fortuna fruens, domi manet.* Euripides.
✝ *Domi eſſe longè eſt melius; quoniam noxium* Heſiod.
quod extra eſt.

ΟΤΙ ΧΑΛΕΠΑ ΤΑ ΚΑΛΑ.

Σὺν μυρίοις τὰ καλὰ γίγνεται πόνοις.

† ᵃχαλεπὰ τὰ καλά, τὰ δὲ κακὰ οὐ χαλεπά.

a. Extat etiam sæpe apud Plat. et tribuitur à Plut. Soloni. uide prouerb. Difficilia quæ pulchra. Effertur etiã hoc pacto δύσκολα τὰ καλά.

ΠΕΡΙ ΜΕΘΗΣ.

Πίνων, μὴ πολλὰ λάλει ἁμαρτήσει γάρ.

† Πᾶς γὰρ οἰνωθεὶς ἀνὴρ,
Ἥσσων μὲν ὀργῆς ἐστι, τοῦ δὲ νοῦ κενός.

† Μικρὰν φασὶ μανίαν εἶναι, τὴν μέθην.

† Μεθύων κυβερνήτης, καὶ πᾶς παντὸς ἄρχων ἀνατρέπει πάντα, εἴτε πλοῖον, εἴτε ἅρμα, εἴτε στρατόπεδον, εἴτε ὅ, τι πότε ἂν ᾖ τὸ κυβερνώμενον ὑπὸ αὐτοῦ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΤΩΧΩΝ ΦΥΓΑδων, πενήτων ξένων τε καὶ δυστυχούντων.

Τῷ δυστυχοῦντι μὴ ἐπιγέλα.

† Ἀπραγοῦντα μὴ ὀνείδιζε· ἐστι γὰρ τούτοις νέμεσις θεῶν κειμένη.

† Ἐπὶ νεκρῷ μὴ γέλα.

† Οὐ δεῖ γὰρ ἀδικεῖν τοὺς ἱκέτας ἄλλως τε καὶ
Ὅταν μετ' εὐνοίας τινὸς μὴ πονηρᾶς
Πταίσωσιν, αἰσχρὸν τοῦτο γάρ ἐστι πάνυ.

† Ξένος ἀνὴρ δίκαιος, οὐ μόνον πολίτου, ἀλλὰ καὶ συγγενοῦς διαφέρει.

† Τί φυγάσιν τὸ δυσχερές,
Ἓν μὲν μέγιστον οὐκ ἔχει παῤῥησίαν.

† Πάντα ἐστὶ τὰ τῶν ξένων, καὶ εἰς τοὺς ξένους

ἁμαρ-

Difficilia quæ pulchra. 46

QVæ pulchra sunt, infinitis laboribus comparātur. Euripides.
✝Difficilia, quæ pulchra sunt: mala uerò non difficilia. Theotistus.

De ebrietate. 47

INter pocula non multum loquere, delinques enim. Chilon.
✝Omnis profectò ebrius Sophocl.
Ira facilè uincitur & uacuus est mente.
✝Ebrietatem ferunt paruam insaniam esse. Chrysippus
✝Gubernator ebriosus, & quiuis cuicūq; rei præfectus, omnia subuertit. siue nauigium, siue currum, siue exercitum, siue quamcunq; rem fidei suæ commissam. Plato.

De mendicis, exulibus, pauperibus, peregrinis, & calamitosis. 48

CAlamitosum non irriseris. Chilon.
✝Infortunato ne quid exprobres: in his enim deorum uindicta sedet. Thales.
Demortuo non irriseris,
✝Non oportet iniurium esse in supplices cum aliàs, Menand.
Tum si beneuolo animo, non maligno
Lapsi fuerint, esset enim ualde indecens.
✝Peregrinus uir iustus non ciue, sed etiam cognato maioris faciendus est. Pythagor.
✝Quid exulibus adeò malum euenit, Euripid.
Vnum sanè maximum quod exul non habeat dicendi libertatem.
✝Omnia peregrinorum, & contra peregrinos peccata, Plato.

Ἁμαρτήματα παρὰ τὴν πολιτ εἰς θεὸν ἀνηρτημένα τιμωρὸν μᾶλλον, ἔρημος γὰρ ὢν ὁ ξένος ἑταίρων τε καὶ ξυγγνῶν, ἐλεεινότερος ἀνθρώποις καὶ θεοῖς.

✝ a Ξενικῶν καὶ ἐπιχωρίων ἁμαρτημάτων, τὸ περὶ τοὺς ἱκέτας μέγιστον γίνεται ἁμάρτημα ἑκάστοις. μεθ' οὗ γὰρ ἱκετεύσας μάρτυρος ὁ ἱκέτης θεοῦ ἔτυχεν ὁμολογιῶν, φύλαξ διαφέρων οὗτος τοῦ παθόντος γίνεται, ὥστ' οὐκ ἄν ποτε ἀτιμώρητος πάθῃ, ὁ τυχὼν ὧν ἔπαθε.

✝ Μή ποτε δ' οὐλομένην πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ τέτλαθ' ὀνειδίζειν, μακάρων δόσιν αἰὲν ἐόντων.

✝ Μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσῃς, κοινὴ γὰρ ἡ τύχη, καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον.

ΠΕΡΙ ΠΕΙΘΟΥΣ Η ΕΥΓΛΩΣΣΙΑΣ.

Τὸ πιθανὸν ἰσχὺν τῆς ἀληθείας ἔχει
Ἐνίοτε μείζω, καὶ πιθανώτερον ὄχλου.

✝ Πρόχειρον ἐστὶ τὴν γλῶτταν ἢ τὸν λόγον τρέχειν.

✝ b Οὐκ ἄν τις εἴπῃ πολλὰ θαυμασθήσεται,
Ὁ μικρὰ δ' εἰπὼν μᾶλλον, ἂν ᾖ χρήσιμα.

✝ Εὐγλωσσία δὲ πολλάκις ληφθεὶς ἀνὴρ

Οὐ δίκαιον οὔτε ἔργῳ ἁμαρτόντα ῥήματι σωθῆναι, οὔτε ἔργῳ ὀρθῶς πράξαντα διὰ ῥῆμα ἀπολέσθαι,
τὸ μὲν γὰρ ῥῆμα τῆς γλώττης ἁμάρτημά ἐστι,
Τὸ δ' ἔργον τῆς γνώμης.

✝ Ἰσχυρὸν εἰς πειθὼ λόγος γίγνεται (ἦθος σχῆμα.

✝ Ὁ λόγος ὥσπερ πλάσεως ἀγαθὸς, καλὸν τῇ ψυχῇ προσδιδί

a De supplicib. nō ignominia afficiendis multa dicuntur apud Hesiodū, Homerū & Theognidē, et extat uersiculus uetus à Dodonæo oraculo olim Atheniēsibus redditus, μήδ' ἱκέτας ἀδικεῖν ἱκέτης ἱερός τι καὶ ἁγνός, teste Pauſ. li. 7.

b. Plato eloquētiā definit in Phædro, τὴν δι᾽ ὧν κεχαρισμένα λέγειν Et extat sententia Thaletis, digna memoratu, ὅτι τὰ πολλὰ ἔπη φρονίμην οὐκ ἀπεφήνατο δόξαν.

c. Sic Thucyd. ab Archidamo Lacedæm. rege interrogatus, uter esset in palæstra superior ipſe, an Periclus uir eloquētiſs. Posteaquā, inquit, ego hominem pugnādo deieci, ille ſe negat cecidiſſe: itaq; uincit, & ſpectatores à ſua ſentētia deijcit. Sic Iphicrates obrutus eloquētia patroni, qui Ariſtophanē

præ illis quæ inter ciues committuntur, ultori deo curæ sunt. Nam cum peregrinus, amicis cognatisq; careat, maiorem & apud deos & apud homines meretur misericordiam.

‡ Omnium tam in peregrinos quàm in ciues peccatorum maximum est, quod in supplices est commissum. Deus enim per quem supplex fœdus est consecutus, diligentissimus eius est custos, Quare nullus in supplices sceleratus impunis abibit. Idem.

‡ Ne unquam cuiquam miseram paupertatem animum rodentem obijcere sustineas, donum immortaliũ deorũ. Hesiod. in operib.

‡ Nemini calamitatem obieceris communis enim fortuna est, & quid futurum sit non liquet. Isocrat. ad Dæmon.

De eloquentia. 49

PRobabilis oratio, uim, quàm ueritas habet
Aliquando maiorẽ, & persuadendo uulgo aptiorẽ. Menander.

‡ Diserto procliue est ad linguam confugere. Philemon.

‡ Non si quis multa dixerit, admiratione dignus erit,
Sed potius qui pauca pronunciauit si fuerint utilia. Philonides.

‡ Sæpe autem aliquis eloquentia superatur,
Licet iusta dixerit, pòst habetur tamen eloquenti. Eurip.

‡ Non iustum est neq; facto peccantem seruari sermone, neq; re ipsa rectè facientẽ, sermone perdi: sermonis enim uitium in lingua est facti autem in animo. Antiphan.

‡ Plurimum ad persuasionem sermo ualet. Democrit.

‡ Oratio tanquam bonus figulus, eleganti specie animam ornat. Socrates.

defendebat: Aduersariorũ, inquit, melior est histrio, sed mea fabula melior, autore Plutarcho.

‡ Ἐκ παντὸς ἄν τις πράγματος δισσῶν λόγων
ἀγῶνα θεῖτ᾽ ἄν, εἰ λέγειν εἴη σοφός.

ΠΕΡΙ ΤΕΛΟΥΣ.

Πρὸς τὸ τέλος ἑκάστης πράξεως καὶ ὁμιλίας, καὶ τοῦ βίου, εὐδοκιμοῦσί τε, καὶ τὰ ἄθλα παρὰ τῶν ἀνθρώπων φέρονται.

‡ Ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτῶν, καὶ ἐὰν νέοι ὄντες λάθωσιν ἐπὶ τέλους τοῦ δρόμου αἱρεθέντες καταγέλαστοί εἰσι, καὶ γέροντες γιγνόμενοι, ἄθλιοι προπηλακίζονται ὑπὸ ξένων τε καὶ ἀστῶν μαστιγόμενοι.

‡ Ὅσοι δὲ σὺν νῷ χρηστὰ βουλεύουσ᾽ ἀεί,
Κἂν μὴ παραυτίκ᾽ αὖθίς εἰσι χρήσιμοι.

‡ Πολλὰ κακῶς γνωσθέντα κατωρθώθη, καὶ ἔτι πλείω τὰ καλῶς δοκοῦντα βουλευθῆναι, τοὐναντίον αἰσχρῶς περιέστη.

‡ Ὁ γὰρ ἐν καιρῷ μόχθος πολλὴν εὐδαιμονίαν
Τίκτει θνητοῖσι τελευτῶν.

‡ Ἐπιστάμεθα τὰ τῶν πολεμίων ἐστὶν ὅτε καινοτέρας τὰς τύχας λαμβάνοντα, ἢ κατὰ τὸ διαφέρειν ἑκατέρων πλῆθος.

‡ Θνητῶν δὲ μηδεὶς μηδὲν ὄλβιον ποτὲ
Κρίνῃ, πρὶν αὐτὸν εὖ τελευτήσαντ᾽ ἴδῃ.
Ἐν ἀσφαλεῖ γὰρ τὸν θανόντ᾽ ἐπαινέσαι.

‡ [a] Χρὴ δὲ οὔ ποτ᾽ εἰπεῖν ὄλβιον οὐδένα βροτῶν
Πρὶν ἂν θανόντος τὴν τελευταίαν ἴδῃς
Ὅπως περάσας ἡμέραν ἥξει κάτω.

a. Extant similes uers. ter apud Eur. & bis apud Soph. quos Ouid. exprimere uoluisse uidetur. Diciq; beatus Ante obitũ nemo supremaq; funera debet.

Οὐ

✠Nihil non in utranq; partem aliquis Defenderit, si fuerit dicendi peritus. Euripides.

De fine, exitu, euentu. 50

NEmpe in fine cuiusq; actionis consuetudinisq; & uitæ probantur, munera quæ ab hominibus referunt. Plato.

✠ Plerique enim ipsorum, quamuis ad tempus sua uitia celent, tandem in curriculi calce, quales sint deprehendentur: ridiculi prorsus euadunt: & in senio miseri à peregrinis & ciuibus obiurgantur, uerberantur, omnia patiuntur. Idem.

✠Illi uerò qui prudenter bona semper consulunt, etsi non in præsentia, in posterum tamen utiles sunt. Euripid. in Oreste.

✠ Multa malè cõsultata, feliciter euenerũt: & plura quæ rectè instituta uidebantur, turpiter in contrarium euentum relapsa sunt. Thucydid.

✠Labor enim tempestiuus multam parit felicitatem hominibus circa finem. Euripides.

✠ Scimus in bellis interdum euentus inopinatos accidere, & longè alios quàm pro multitudinis utrinque ratione. Thucydid.

✠ Nullus unquam hominem mortalem beatum iudicet, antequam bene defunctum uiderit: mortuum enim laudare tutum est. Dionysius tyrannus.

✠Nunquam beatum appellaueris quenquam hominum priusquam uideris, defunctus extremũ quomodo transigens diem è uita migrauerit. Euripid.

Neq;

Οὐ γάρ τι ὁ μέγα πλούσιος μᾶλλον τοῦ ἐφ' ἡμέρην ἔχοντος ὀλβιώτερός ἐστιν, εἰ μὴ οἱ τύχη ἐπίσποιτο ἔχοντα πάντα καλὰ τελευτῆσαι εὖ τὸν βίον.

✝ Σκοπέειν χρὴ παντὸς χρήματος, τὴν τελευτὴν, κῇ ἀποβήσεται, πολλοῖσι γὰρ δὴ ὑποδέξας ὄλβον ὁ θεὸς προρρίζους ἀνέτρεψε.

✝ Πάντα δὲ τὰ μὴ προσδοκώμενα ἔκστασιν φέρει.

✝ Πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος καὶ χείλεος ἄκρου.

ΠΕΡΙ ΤΥΧΗΣ ΚΑΙ ΟΤΙ οὐ βέβαια ὑπάρχει.

Πᾶς γὰρ ὑπ' ἀγαθέοισι βίος πολεμίζεται αὔραις Τῇ καὶ τῇ θαμινῶς ἀντιμετελλόμενος.

✝ Πλούτῳ ἀπίστει.

✝ Ἀλλὰ χαρτοῖσί τε χαῖρε, καὶ κακοῖσιν,
Ἀσχάλλε μὴ λίην γίγνωσκε δ' οἷος ῥυσμὸς ἀνθρώπους ἔχει.

✝ Καὶ τὰ ἀγαθὰ μὲν προσδοκᾶν καὶ τοῖς θεοῖς εὔχεσθαι διδόναι, πάντα δ' ἀνθρώπινα χρὴ ἡγεῖσθαι.

✝ Ὦ δυστυχεῖς μὲν πολλὰ, παῦρα δ' ὄλβιοι
βροτοὶ, τί σεμνύνεσθε ταῖς ἐξουσίαις,
Ἃς [b] ἔντ' ἔδωκε φέγγος ἔντ' ἀφείλετο;

✝ Ἀεὶ γὰρ ἐστὶ τοῖς τὰ σώματα, καὶ τὰς ψυχὰς εὖ ἔχουσιν, ἐγγὺς τὸ δυστυχῆσαι.

✝ Οὐκ ἐστὶν οὐδὲν τῶν ἐν ἀνθρώποις ἴσον.

✝ Ἡ τύχη πᾶσι κοινὸν ὁ δὲ ἀργὸς καὶ ἀκρατὴς
Βίος κακοῖς ἀνδράσιν ἴδιος.

✝ Ὃς δ' αὖ ἄκων ἄλλος ἄλλον τρώσῃ, τὸ βλάβος ἀπλοῦν ἀποτινέτω, τύχης γὰρ νομοθέτης ἱκανὸς ἄρχειν.

b Sic Hecuba Regina apud Euripidem, τὸν πάντα δ' Αἰ' ὄλβον ἦμαρ ἕν ἀφείλετο. Extat similis sententia ibidē in Oreste.

✝ Τόλμα

✝ Neq; enim beatior est, qui magnis opibus præditus est, eo qui diurnum uictum habet: nisi eidem omnibus bonis prædito, fortuna conceßerit bene uita defungi. Herodotus.

✝ Omnis rei oportet inspicere exitum, quò sit euasura, quoniam multos deus, quibus fortunas suppeditauerat, radicitus euertit. Idem.

✝ Omnia non expectata reddunt attonitos. Menander.

✝ Multa cadunt inter calicem supremaq; labra. Vers. prou.

De fortuna, & quod sit inconstans. 51

TOta enim mobilibus uita oppugnatur uentis
Huc atq; illuc subinde in diuersas agitata partes. Paulus Silentiarius.

✝ Diuitijs non confide. Sosiades.

✝ Quin rebus lætis gaude, sinistris
Contristare ita, ut ne quid nimis, sed agnosce qualis sors homines detineat. Sophocles.

✝ Oportet expectare bona, deosq; rogare
Vt ea nobis conferant: omnia autē humana existimare. Demosth.

✝ O felices ut plurimum, minimum uerò felices
Mortales, quid gloriamini propter potestates,
Quas una lux uel dedit, uel abstulit? Sosiphan.

✝ Fortuna ferè corporis & animi fortitudinem comitatur. Xenophō.

✝ Nihil est inter humanas res æquale. Euripides.

✝ Fortuna omnibus est communis, ociosa autem & incontinens uita malis uiris propria est. Chæronid.

✝ Si quis alium inuitus uulnerauit simplex damnum soluat. Nullus enim legislator imperare potest fortunæ. Plato.

Audacia

† Τόλμα πρήξιος ἀρχὴ, τύχη δὲ τέλεος κυρίη.
† Αἱ συμφοραὶ τῶν ἀνθρώπων ἄρχουσι, καὶ οὐκ ἄνθρωποι τῶν συμφορῶν.
† Βροτῶν δὲ πιστὸν οὐδέν.
† Ατέκμαρτος ὁ πᾶς βίος, οὐδὲν ἔχων πιστὸν,
Πλανᾶται συντυχίαις.
† Οὐδὲν τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιόν ἐστι.
† Μὶ ἡμέρα τὸν μὲν καθεῖλεν ὑψωθέντα δ᾽ ἦρ᾽ ἄνω.
† Απροσδόκητον οὐδὲν ἀνθρώποις πάθος.
ἐφημέρους γὰρ τὰς τύχας κεκτήμεθα.
† Θνητῶν δὲ θνητὸς ὄλβος.
† Οὐδεὶς διὰ τέλους εὐδαιμονεῖ.
† Νεύει δὲ τύχα κατὰ πνεῦμ᾽ ἀνέμων.
† Κἂν εὐτυχῇ καὶ ὡς ἔοικε προσδοκᾷν
Ἀεί τι, δεῖ καὶ τὶ προσδύειν τύχῃ.

c. Vide prouerb. Dies nouerca.

† Ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ.
† Τὰ μεγάλα δῶρα, τῆς τύχης ἔχει φόβον,
Καὶ τὸ πάνυ λαμπρὸν οὐκ ἀκίνδυνον κυρεῖ,
Καὶ ἀσφαλὲς πᾶν ὕψος ἐν θνητῷ γένει,
Ο περιέστρεψεν, ἢ χρόνος τις, ἢ φθόνος.

d. Nomē est quod grammatici comprehensiuū uocant, quē admodum χαλκῆν περιστερὰν, &c.

ἐπὰν ἐπ᾽ ἄκρον τις τοῦ καλῶς πράττειν δράμῃ.
Η δὲ μεσότης ἐν πᾶσιν ἀσφαλεστέρα.
† Ως κύκλος τῶν ἀνθρωπηίων ἐστὶ πρηγμάτων περιφερόμενος δὲ οὐκ ἐᾷ ἀεὶ τοὺς αὐτοὺς εὐτυχεῖν.
† Οὐκ ἔστιν οὕτως ἀσφαλὴς πλούτου πυλεὼν, ὃν οὐκ ἀνοίγει καιρός.
† Απελλῆς ὁ ζωγράφος ἐρωτηθεὶς, διὰ τί τὴν τύχην καθημένην ἔγραψεν, οὐχ ἕστηκε γὰρ εἶπε.

✝Audacia principium dictionis est: fortuna dominatur fini. Democrit.

✝ Homines sunt in arbitrio fortuitorum, non fortuita in arbitrio hominum. Herodotus.

✝ Nihil constans aut fidum est homini. Sophocl.

✝ Incerta est tota uita, nihil fidum & stabile continens. Hermolaus

✝Nihil in rebus humanis stabile est. Ex clitoma

✝Vna dies aliquem diu in sublimi constitutum deiecit. chi scriptis.

✝Nulla perturbatio præter expectationẽ euenit hominibus, Euripides.

Fortunam enim habemus in dies mutabilem. Diphilus.

✝Mortalium opes mortales sunt. Euripid.

✝Nullus perpetua felicitate fruitur. Idem.

✝Declinat & fortuna similiter ut flatus uentorum. Idem.

✝Et si quis fortunatus fuerit, semper tamẽ ut par est expectare Alexis.

Aliquid aliud oportet: et nihil credere fortunæ. Hesiod.

✝Ipsa dies quandoq; parens, quandoq; nouerca est. Epeisodiũ

✝Magna fortuna dona non sine metu sunt, tragicum.

Et splendor eximius periculo non uacat.

Deniq; nihil altum inter homines tutum est:

Vt quod euerti soleat uel tempore, uel inuidia,

Postquam aliquis culmen prosperitatis attigit:

Mediocritas uerò tutior est ubiq;.

✝Est ueluti circulus quidam rerum humanarum, qui sua rotatione non permittit eosdem semper agere fortunatè. Herodotus.

✝Nulla est adeò munita diuitiarum porta, quàm fortunæ occasio non aperiat. Democrit.

✝ Apelles pictor interrogatus cur fortunam sedentem pinxisset, dixit, quia non consistit. Apelles.

† Θεῖον πᾶν φθονερὸν καὶ ταραχῶδες.

† Ἡ τύχη ὥσπερ ποιήτρια τὶς οὖσα, παντοδαπὰ ποιεῖ πρόσωπα, ναυαγοῦ, πτωχοῦ, φυγάδος, ἐνδόξου, ἀδόξου.

† Οἵ τ' εὐτυχοῦντες διὰ τέλους οὐκ εὐτυχεῖς,
Ἐξίστανται γὰρ πάντ' ἀπ' ἀλλήλων δίχα.

† Ἄελπτον οὐδὲν, πάντα δ' ἐλπίζειν χρεών.

† Ἀλλὰ πάντα μὲν ἄνθρωπον ὄντα προσδοκᾶν δεῖ.

† Ἡ τύχη πάντων κυρία.

† Ἐπὶ πᾶσι ὁ δαίμων τέτακται μεταποιεῖν τἀγαθὰ καὶ διώκειν, ἀντεισάγων αὐτοῖς τὰς συμφοράς.

† Βέλτιον ὑπὲρ ξυροῦ ὄγκου βαίνειν μετὰ προλήψεως, διὰ τὸ ἀβέβαιον καὶ ἀστάθμητον τοῦ βίου.

† Ἐπὰν ἐν ἀγαθοῖς εὐνοούμενος τὶς ὢν
Ζητεῖ τι κρεῖττον, ὧν ἔχει ζητεῖ κακά.

ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.

Ἅμα δὲ χιτῶνι ἐκδυομένῳ ἐκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ γυνή.

† Δεινὴ μὲν ἀλκὴ κυμάτων θαλασσίας,
δεινοὶ δὲ ποταμοὶ, καὶ πυρὸς θερμοῦ πνοαί.
δεινὸν δὲ πενία, δεινὰ δ' ἄλλα μυρία,
ἀλλ' οὐδὲν οὕτω δεινὸν, ὡς γυνὴ κακὸν οὐδ' ἂν γένοιτο
γράμμα τοιοῦτ' ἐν γραφῇ, οὐδ' ἂν λόγος λέξειεν.

† Ἔστι δὲ γυνὴ λέγουσα χρηστ' ὑπερβάλλων φόβος.

† Ἄλλων δὲ πάντων δυσμαχώτατον γυνή.

† Ὅστις γυναῖκας τῶν πρὶν εἴρηκε κακῶς
Ἢ νῦν λέγει τις, ἢ πάλιν μέλλει λέγειν

ἅπαντα

✝ Omne numen inuidum est & turbulentum. Herodot.

✝ Fortuna ceu poetria quædam multas inducit personas naufragi, medici, exulis, gloriosi, obscuri. Teles.

✝ Et fortunati non perpetuo fauentem habent fortunã, Discedunt enim inuicem omnia à priori statu. Euripides.

✝ Nihil insperatum: omnia uerò speranda sunt. Idem.

✝ Atqui hominem natum expectare oportet omnia. Xenophõ.

✝ Fortuna omnium domina. Phauorin.

✝ Imminet ubiq; dæmon, ut quæ bona sunt peruertat & persequatur, illorum autem loco calamitates inducat. Apollonius

✝ Præstat super nouacula ingredi, quàm uti fastu cum præsumptione: inconstans enim & instabilis uita est. Theoctist.

✝ Si quis in bona fortuna, & hominum beneuolentia, Sortem quærit præsenti meliorem, hic mala querit. Euripides.

De muliere. 52

MVlier simul cum ueste pudorem etiam exuit. Herodotus.

✝ Dira quidem uis est marinorum fluctuum, Euripid.
Et uehemens fluuij, feruentis & impetus ignis
Est dira paupertas, & alia innumera,
Sed nullum immanius est malum muliere,
Neq; huiusmodi malum aut scribi posset,
Aut uerbis exprimi.

✝ Mulier uerbis benigna maximè timenda est. Menander.

✝ Inter omnes alias res maximè inexpugnabilis est mulier. Euripides.

✝ Si quis mulieribus ex antiquis male dixit, aut nunc id facit, aut facturus est olim. Idem in Hecuba.

Ἅπαντα ταῦτα συντεθεὶς ἐγὼ φράσω
Γένος γὰρ, οὔτε πόντος, οὔτε γῆ τρέφει
Τοιοῦν δ᾽, ἀεὶ συντυχὼν ἐπίσταται.
† Γυνὴ γυναικὶ σύμμαχος πέφυκέ πως.
† Ἡδονὴ δὲ ταῖς γυναιξὶ, μηδὲν ὑγιὲς ἀλλήλαις λέγειν.
† Οὐδεὶς γυναικὸς φάρμακ᾽ ἐξεύρηκέ πω κακῆς
† Ὃς δὲ γυναικὶ πέποιθ᾽ ὅγε φιλήτῃσιν.
† Οὐκ ἔστ᾽ ἀναισχυντότερον οὐδὲν θηρίον γυναικός.
† Οὐκ ἐν γυναιξὶ φύεται πλείστη χάρις.
† Οὐκ ἔστιν οὔτε τεῖχος οὔτε χρήματα
Οὐδ᾽ ἄλλο δυσφύλακτον οὐδὲν, ὡς γυνή.
† Τότε τὰς γυναῖκας δεδιέναι μάλιστα δεῖ,
Ὅταν περιπλάττωσι τοῖς χρηστοῖς λόγοις.
† Πολὺ χεῖρον ἐστὶν ἐρεθίσαι γραῦν, ἢ κύνα.
† Φύσει γυνὴ δυσήνιόν ἐστι καὶ πικρὸν
† Κάκιον ἀλλ᾽ οὐκ ἔστιν, οὐδ᾽ ἔσται ποτὲ
Γυναικὸς, εἴ τι πῆμα γίνεται βροτοῖς.
† Γυναικὶ πείθου μηδὲ τἀληθῆ κλύων.
† Πολλῶν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν θηρίων
Ὄντων μέγιστόν ἐστι θηρίον γυνή.
† Γυνή τε πάντως ἀγριώτατον κακόν.
† Ὅπου γυναῖκές εἰσι πάντ᾽ ἐκεῖ κακά.
† Οὐ πάνυ εἴωθ᾽ ἀληθὲς οὐδὲν λέγειν γυνή.
† Γυνὴ πολλὰ ἀνδρὸς ὀξυτέρη, πρὸς κακοφραδμοσύ-
† Εὐάγωγον γάρ ἐστιν εἰς πίστιν γυνὴ καὶ (νην.
Μάλιστα ὅταν τὸ ἀτυχεῖν προσῇ.
† Οὐ γὰρ θηλυτέραις δέμας ὤπασεν ἡμιτέλεστον
Μορφὴν, ὄφρα καὶ ἄλλα περὶ χροῒ τεχνήσαντο.

† τὸ

Illorum ego omnium maledicta breuiter comprehendã.
Nam neq; pontus, neq; terra genus alit
Huiusmodi: quod nouit, qui id semper experitur,
✝ *Mulier mulierem defendere solet.* — *Idem in Antiope.*
✝ *Voluptas enim est mulierib. nihil sani inuicem loqui.*
✝ *Mulieris nullus dum inuenit pharmaca malæ.* — *Idem.*
✝ *Quisquis mulierib. credit, furib. aut impostorib. credit.* — *Idem.*
✝ *Non est impudentius ullum animal muliere.* — *Hesiod.*
✝ *Rarum enim est mulieris beneficium.* — *Alexis.*
✝ *Non est uel murus, uel pecuniæ* — *Menander.*
Vel aliud quicquã custoditu tam difficile, quã mulier. — *Alexis.*
✝ *Mulieres tum in primis timendæ sunt* — *Menand.*
Cum blandam orationem fingunt.
✝ *Multo deterius est irritare anum, quam canem.* — *Idem.*
✝ *Mulier natura effrenis est & amarulenta* — *Hesiod. in Theogonia*
✝ *Verum nihil est peius, nec erit unquam*
Muliere, inter hominum calamitates. — *Sophocl.*
✝ *Mulieri ne credas, quamuis uera audiens.* — *Euripid.*
✝ *Cum multa in terra mariq; feræ sint.* — *Menander.*
Omnium maxima mulier fera est.
✝ *Mulier enim omnium efferacissimum malum est.* — *Eurip.*
✝ *Vbi mulieres, ibi omnia mala sunt.* — *Menander.*
✝ *Non admodum solet quicquam ueri dicere mulier.* — *Idem.*
✝ *Mulier multo quàm uir promptior est, ad astutias et (malignitatem.* — *Democrit.*
✝ *Mulier ad credendum facilis est* — *Gaij pro lucilia.*
Præsertim in calamitatibus.
✝ *Haud enim mulierib. natura dedit corpus imperfectæ* — *Naumach.*
Formæ, ut & alia opus esset in corpore machinari.

‡ Τί τοῦτο διαφέρει,
Ἢ πᾶσι τοῖς κήρυξιν ἐν ἀγορᾷ φράσαι (ἢ γυναικὶ);
‡ Κόσμος ὀλιγομυθία γυναικί, καλὸν δὲ καὶ κόσμου λιτότης.
‡ Κακῶν γυναικῶν εἴσοδοι μετ᾽ ἀπώλεσαν.
‡ Μηδὲ γυνή σε νόον πυγοστόλος ἐξαπατάτω.
Αἱμύλα κωτίλλουσα τεὴν διφῶσα καλιήν.
‡ Πιστεύειν δὲ χρὴ γυναικὶ μηδὲν, ὅστις εὖ φρονεῖ βροτῶν.

ΟΤΙ ΔΟΞΑ ΚΑΛΗ ΠΟΛΥ κρείττων ἐστὶ πολλῶν χρημάτων.

Χρήματα μὲν γάρ ἐστι κτήσασθαι, δόξαν δὲ χρημάτων οὐ ῥᾴδιον πρίασθαι.
‡ Περὶ πλείονος ποιοῦ δόξαν καλὴν, ἢ πλοῦτον μέγαν τοῖς παισὶ καταλιπεῖν, ὁ μὲν γὰρ θνητὸς, ἡ δ᾽ ἀθάνατος, καὶ δόξης μὲν χρήματα κτητά, δόξα δὲ χρημάτων οὐκ ὠνητή, καὶ τὰ μὲν καὶ τοῖς φαύλοις παραγίνεται, τὴν δὲ οὐχ οἷόν τε, ἀλλ᾽ ἢ τοὺς διενεγκόντας κτήσασθαι.

ΠΕΡΙ ΕΙΔΟΥΣ Η ΚΑΛΛΟΥΣ.

Πρῶτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος.
Πλείστη γὰρ ἀρετὴ τοῦθ᾽ ὑπάρχον ἐν βίῳ,
Τὴν ἀξίωσιν τῶν καλῶν τὸ σῶμ᾽ ἔχειν.
‡ Μορφὰ θηλυτέροισι πέλει καλὸν, ἀνέρι δ᾽ ἀλκά.
‡ Οὐκ ἔστιν οὔτε ζωγράφος μὰ τοὺς θεούς,
Οὔτ᾽ ἀνδριαντοποιὸς ὅστις ἂν πλάσαι

Κάλλος

✝Quid interest siue mulieri, Antiphan.
Siue omnibus in foro præconibus narrare?

✝Sermo parcus mulierem ornat: et ipsius ornamenti par citas ei decora est. Democrat.

✝Malarum mulierum introitus me perdiderunt. Euripid.

✝Nec animum tibi decipiat mulier impudica Hesiodus in operibus.
Blando sermone garriens, tuum captans nidum.

✝Credere autem debet nulla in re mulieri, quisquis bene sapit mortalium. Euripides.

Quòd honesta fama sit præferènda omnibus opibus. 53

PEcunias enim non adeò difficulter comparare licet. Bonam autem famam pecunijs redimere non facile licet. Demosth.

✝Plus tibi curæ sit ut honestam famam, quàm diuitias ingentes liberis relinquas. Nam hæ mortales sunt, illa uerò immortalis. Et per famem comparari possunt opes, nunquam uerò pecunijs fama redimitur. Item diuitiæ etiã improbis accedunt: at famæ gloria nõ potest nisi solis eximijs uiris contingere. Isocrates.

De forma seu pulchritudine. 54

PRimùm quidem forma dignum regno, Euripides.
Hæc enim summa existit uirtus in uita
Corpus habere quod res pulchras mereatur.

✝Forma mulieres ornat, uirum autem robur. Bion.

✝Non per deos aut pictor posset,
Aut statuarius ullus fingere Philemon.

Κάλλος τοιοῦτον, οἷον ἡ ἀλήθει' ἔχει.

† Πάσας τὰς αἰσθήσεις, ὁ καλὸς εὐφραίνει.

† Τὸ κάλλος πάσης ἐπιστολῆς συστατικώτερόν ἐστι.

† Δύσμορφος εἶναι μᾶλλον, ἢ καλὸς κακός.

† Γυναικῶν εὐμορφία, ἀφορμὴ τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.

† Τὸ μὲν πῦρ τοὺς ἁψαμένους καίει μόνον, οἱ καλοί, καὶ τοὺς μακρὰν ἑστῶτας ὑφάπτουσιν.

† [a] Κάλλος ἀνυπέρβλητον ἔφυ παίδων τοκεῦσι.

ΠΕΡΙ ΚΟΡΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΜΟΥ.

Πολλῷ τοι πλέους, κόρος ὤλεσεν ἄνδρας.

† Λοιμῷ δὲ οἴκτιστον θανεῖν, καὶ πότμον ἐπισπεῖν.

ΠΕΡΙ ΕΙΜΑΡΜΕΝΗΣ.

Τὰ δὲ μόρσιμα πάντως,
Οὔτε τις οἰωνὸς ῥύσεται, οὔθ' ἱερά.

† Μοῖρα δὲ τοι θνητοῖσι κακὸν φωρεῖ, ἠδὲ καὶ ἐσθλόν
Δῶρα δ' ἄφυκτα θεῶν γίγνεται ἀθανάτων.

† Θεῶν δ' εἱμαρμένα δῶρα
Οὐκ ἂν ῥηϊδίως θνητὸς ἀνὴρ προφύγοι

† Ὅ, τι δεῖ γενέσθαι ἐκ τοῦ θεοῦ, ἀμήχανον ἀποτρέψαι ἀνθρώπῳ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΙΣΤΕΥΕΙΝ, καὶ ἀπιστεῖν.

Μὴ πᾶσι πίστευε.
Ἐγγύην φεῦγε.

† [a] Νῆφε, καὶ μέμνησ' [b] ἀπιστεῖν ἄρθρα ταῦτα

a. Cicer. ita reddidit in libello de petitiõe cõsulatus. quãobrẽ Epicharmiõ illud teneto: Nervos atq; artus esse sapientiæ nõ temere credere. Et utitur eo etiam li. epist. ad Atticum 1.

b Præteritũ paßiuũ est imperatiui modi verbi μνάομαι.

Talem pulchritudinem, qualem ueritas habet.

✝ Sensus omnes, formosus delectat. Plato.

✝ Pulchritudo, homines epistola magis commendat. Aristot.

✝ Deformis sim potius, quàm pulcher & malus. Eurip.

✝ Speciosa forma mulierum, ansam affectibus & cupiditatibus exhibet. Plutarch.

✝ Ignis tangentes solum urit: Idem.
Pulchri uerò, etiam procul distantes inflammant.

✝ Liberorũ pulchritudo difficilis custoditu est parentib. Phocylides.

De satietate & fame. 55

MVltò sanè plures uiri satietate, quàm fame perierunt. Theog.

✝ Fame miserrimum est mori & fatum consequi. Homer.

De fato. 56

VErum fatalia prorsus Solon.
Nec ullum soluet augurium, neq; sacrificia.

✝ Fatum profectò mortalibus adducit mala simul et bona Idem.
Nec dona diuûm fugeris immortalium.

✝ Deorum enim fatalia dona sunt, quæ mortalis homo nõ facilè effugerit. Theog.

✝ Id quod à deo præfinitum est, auerti per hominem nequit. Eusebius.

De fidere & diffidere. 57

NOn omnibus crede. Pittacus.

✝ Sponsionem fuge. Sosiades.

✝ Esto sobrius, memorq; diffidere: hi sapientiæ nerui sunt & artus. Epicharm.

φρενῶν.

† Ἐγγύη, ᶜπάρα δ' ἄτη.

† Συγκέχυκε νῦν τὴν πίστιν ὁ καθ' ἡμᾶς βίος.

† Ἐστὶ τοίνυν παντοδαπὰ εὑρημένα ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον χαρακώματα, καὶ τείχη, καὶ τάφροι, καὶ τ' ἄλλ' ὅσα τοιαῦτα καὶ τὰ μὲν δὴ ἅπαντα χειροποίητα, καὶ δαπάνης πολλῆς προσδεῖται, ἓν δέ τι κοινὸν ἡ φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν αὑτῇ κέκτηται φυλακτήριον, ὃ πᾶσι μὲν δὴ ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράννους. τί οὖν ἐστι τοῦτο; ἀπιστία.

ΟΤΙ ΤΟ ΓΕΓΕΝΗΜΕΝΟΝ ἄῤῥεκτον.

Ὡς ταῖς κακῶς πράσσουσιν ἡδὺ καὶ βραχὺν χρόνον λαθέσθαι τῶν παρεστώτων κακῶν.

† Ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν ἀχνύμενοί περ θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι φίλον δαμάσαντες ἀνάγκῃ.

† Τὸ δὲ γεγονὸς οὐκ ἐνδέχεται μὴ γενέσθαι.

† Τὸ μὲν γὰρ γεγενημένον, οὐδὲ θεῷ δυνατόν ἐστι ποιεῖν ἀγένητον.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΛΛΟΝΤΩΝ ΟΤΙ ἀόρατα καὶ ἀσαφῆ τυγχάνει

Δεινὸν τὸ συνιδεῖν τὸ μέλλον, ἀσφαλὲς γενόμενον, ἀσαφὲς τὸ μέλλον.

† Πάντα μὲν οὖν τὰ δεινὰ πέφυκε μᾶλλον ἐκπλήττειν τοὺς προσδεχομένους, ἢ λυπεῖν τοὺς πειραθέντας.

Ἀλλ'

c. Pro ἐγγύα ab ἐγγυάω. Plin. lib. 7. ca. 32. tribuit Chiloni inquiẽs. rursus oraculorũ societatẽ mortales dedere Chiloni Lacedæ. tria eius præcepta Delphis cõsecrãdo aureis literis, quæ sũt hæc. nosse se quenq;. nihil nimium cupere, comitẽq; æris alieni atq; litis esse miseriã. Fideiubemus enim pro eo cui creditur pecunia, & sæpe fit ut fideiussor cogatur creditori numerare pecuniam. Fideiubemus enim apud iudices de sistendo reo atq; illo fallente plectuntur uades.

✝ Sponde, noxa præstò est. Pittachus.

✝ Aetate nostra fides omnis confunditur. Menander.

✝ Permulta profectò sunt, ciuitatib. excogitata ad custodiam atq; salutem, ut ualla, mœnia, fossæ, et alia huius generis: quæ quidem omnia manibus conficiuntur, et sumptus postulant ingentes. Inest autem quodpiam commune munimentum cordatorum hominum animis à natura, quod cum cæteris omnibus bonum est ac salutare, tum plebi maximè contra tyrannos. Demost. in philippicis

✝ Quod nam igitur istud est: Non facilè credere, uel, si uno uerbo dicere licet, diffidentia.

Quòd factum infectum fieri nequit. 58

O Quàm iucundum est infortunatis uel parum
Temporis obliuisci præsentium malorum. Sophocl.

✝ Sed quæ facta sunt sinamus, quamuis irati,
Animum in pectoribus domantes necessitate. Homer.

✝ Quod factum est, infectum fieri nequit. Aristoph.

✝ Quod factum est, nec deus infectum facere potest. Plutarch.

De futuris quot sint incerta, & præsciri nequeant. 59

Difficile est perspicere futura. Quod præterijt, certum est, futurum uerò obscurum. Thales.

✝ Omnia sanè mala plus terrere solent eos qui ipsa futura expectant, quàm ubi iam acciderint molestare. Diogenes.

Equidem

✠ Ἀλλ' οἶμαι τὸ μέλλον ἅπασιν ἀνθρώποις ἄδηλον, καὶ μικρὸ καιροὶ μεγάλων πραγμάτων αἴτιοι γίγνονται, διὸ δεῖ, μετριάζειν ἐν ταῖς εὐπραξίαις, καὶ προορωμένους τὸ μέλλον φαίνεσθαι.

✠ τὸ δ' οὖν αὔριον αἰεὶ τυφλὸν ἕρπει.

✠ Τὸ μέλλον ἀκριβῶς οἶδεν οὐδεὶς, οὐδ' ὁ θάνατος ὅποι
φέρεται.

✠ Πᾶσίν τοι κίνδυνος ἐπ' ἔργμασιν οὐδέ τις οἶδε ποῖ σχήσειν μέλλει πρήγματος ἀρχομένου.

ΠΕΡΙ ΛΑΛΙΑΣ Η ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ.

Σοφοῦ πρὸς ἀνδρὸς ὅστις ἐν βραχεῖ
Πολλοὺς λόγους οἷός τε συντέμνειν καλῶς.

✠ Βραχεῖ λόγῳ δὲ πολλὰ πρόσκειται σοφά.

✠ Μὴ ἐν πολλοῖς ὀλίγα λέγε, ἀλλ' ἐν ὀλίγοις πολλά.

✠ Ἀπέστω δὲ τὸ πολὺ, καὶ αὐτοῦ τινων ἔργων μεμνῆσθαι, ἢ κινδύνων, οὐ γὰρ ὡς σοι ἡδύ ἐστι τὸ τῶν σῶν κινδύνων μεμνῆσθαι, οὕτω καὶ τοῖς ἄλλοις ἡδύ ἐστι, τὸ τῶν συμβαινόντων, ἀκούειν.

✠ Γλώσσης περὶ πατός ἐστιν ἀδολεσχία.

✠ Σὺ δ' εὔτροχον μὲν γλῶσσαν ὡς φρονῶν ἔχεις
ἐν τοῖσι λόγοισι δ' οὐκ ἔνεισί σοι φρένες.

✠ Κόσμος δὲ σιγῆς στέφανος ἀνδρὸς οὐ κακοῦ,
Τὸ δ' ἐκλαλεῖν, οὔθ' ἡδονῆς μὲν ἅπτεται,
κακὸν δ' ὁμίλημ' ἀσθενὲς δὲ καὶ πόλει.

✠ Τὰ γὰρ περισσὰ πανταχοῦ λυπηρ' ἔπη.

✠ Ἀχαλίνων στομάτων,
Ἀνόμου τ' ἀφροσύνας

✝ Equidem rerum euentus omnibus hominibus ſunt obſcuri, & momenta occaſionũ parua ad res maximas cauſæ exiſtunt: ideò in ſecunda fortuna moderatos nos præſtare, futuriſq; prouidos oportet. Democrit.

✝ Tempus autem craſtinum ſemper cæcum accedit. Sophocles.

✝ Futurum nullus certò nouit, neq; Hermolaus
Mors quo inclinet.

✝ Rebus omnibus imminent pericula, neq; nouit aliquis quorſum euaſurus ſit in principio negocij. Theog.

De garrulitate, & loquacitate. 60

Iſtud ſapientis eſt uiri, paucis Euripid.
Plurima poſſe uerba bene complecti.

✝ Oratione breui multum ineſt ſapientiæ. Sophocl.

✝ Ne multis uerbis pauca comprehendas, ſed paucis multa. Pythag.

✝ Abſit quoq; nimietas in dicendo, et propriorum facinorum aut periculorum commemoratio: non enim ſimiliter ut tibi mentionem de tuis periculis facere, ſic & alijs quæ tibi contigerunt, audire iucundum eſt. Epictet.

✝ Garrulitas, eſt deambulatio linguæ. Aſtydamus.

✝ Tu uerò linguam quidem uolubilem habes, uti uir prudens, Euripid.
Sed in ſermonibus tuis nulla mens ineſt.

✝ Decorum ſilentium, corona eſt uiri boni. Idem.
Loquacitas autem neq; iucundum aliquid habet,
Et mala eſt conuerſationi, & inuitilis ciuitati.

✝ Verba enim nimia moleſta ſunt ubiq; Sophocl.

✝ Infrenis oris, Euripid.
Ac illegitimæ ſtultitiæ,

Finis

Τὸ τέλος δυστυχία.

† Τὸν μὴ λέγοντα τῶν δεόντων μηδὲ ἕν,
μακρὸν νόμιζε, κἂν δύ' εἴπῃ συλλαβάς.
Τὸν δ' εὖ λέγοντα, μὴ νόμιζ' εἶναι μακρὸν,
μηδ' ἂν σφόδρα εἴπῃ πολλὰ καὶ πολὺν χρόνον.

† Τοῦ λόγου μέτρον ἐστὶν, οὐχ ὁ λέγων, ἀλλ' ὁ ἀκούων.

† Οἱ κράτιστοι τῶν ἀνθρώπων βραχυλογώτατοι.

ΠΕΡΙ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Φρόνει θνητά.

† Ἐπὶ ῥώμῃ μὴ καυχῶ.

† Ἡ χάριεν ἐστ' ἄνθρωπος, ἂν ἄνθρωπος ᾖ.

† Ἂν, γνῷς τί ἐστ' ἄνθρωπος, ἥδιον ἔσῃ.

† Εἰ θνητὸς εἶ βέλτιστε, θνητὰ καὶ φρόνει.

† Κρίνει τις αὑτὸν ἄνθρωπον πώποτε μέγαν,
Ὃν οὐδ' ἐξάλειψει πρόφασις ἡ τύχης ὅλον.

† Φρονεῖν δὲ θνητὸν, ὄντ' οὐ χρὴ μέγα.

† Βραχὺς αἰὼν, ἐπὶ τούτῳ
Δέ τις ἂν μεγάλα διώκων
τὰ παρόντ' οὐχὶ φέρει,
Μαινομένων οἵδε τρόποι,
Καὶ κακοβούλων παρ' ἐμοί γε φωτῶν.

† Καλὸν φρονεῖν τὸν θνητὸν ἀνθρώποις ἴσα.

† Ἄνθρωπος ὢν, μέμνησο τῆς κοινῆς τύχης.

† Εἰ καὶ βασιλεὺς πέφυκας, ὡς θνητὸς ἄκουσον.

† Θνητὸς πεφυκὼς τὰ ὀπίσω πειρῶ βλέπειν.

† Ἄνθρωπος ἥμερον ὅμως μὲν παιδείας τῆς ὀρθῆς
τυχὼν καὶ φύσεως εὐτυχοῦς, θειότατον, ἡμερώ-

τατον

Finis est infortunium.
† Eum qui nihil opportunè dicit, Philemon.
Longum existima: licet duas tantũ syllabas pronunciarit,
At benedicentem ne longum existimes,
Etsi permulta dixerat, & longo tempore.
† Dicendi modus nõ penes loquentem, sed audientẽ est. Plato.
† Optimi hominum, in dicendo breuißimi sunt. Apollonius

De homine. 61

MOrtalia sapito. Sosiades.
† De uiribus ne glorieris. Idem.
Gratiosa res est homo, si homo sit. Menand.
† Iucundius uiues, si noueris quid sit homo. Diphilus.
† Si mortalis es uir optime, mortalia sapito. Antiphan.
† Quis aliquid magni de homine sibi polliceatur, Euripides.
Quem qualibet occasio totum abolet.
† Mortalem autem non decet altum sapere. Idem.
† Aeuum est breue, in quo Idem.
Qui magna sequitur,
Præsentem conditionem non benè sustinet,
Huiusmodi sunt mores insanientium
Et stultorum hominum, ut ego iudico.
† Decet mortalem pro hominum sorte sapere. Sophocl.
† Homo cum sis, fortunam memineris communem. Hippostb.
† Quamuis rex natus fueris, audi tamen ut mortalis. Socrat.
† Cum sis mortalis, operãda, ut quæ retro sunt uideas. Isidorus.
† Homo mansuetum animal est, porrò si cum natura felici Plato.
rectam quoq; disciplinam fuerit aßecutus, in diuinißimũ
mansue-

σπαρὴν τε ζῶον γίγνεσθαι θέλει, μὴ ἱκανῶς δὲ, ἢ μὴ καλῶς τραφὲν ἀγριώτατον ὁπόσα φύει γῆ.

‡ Ἀνθρώπων ἴδιος ἰσχὺς, ὁ ψυχῆς ἐστὶ λογισμὸς, ᾧ καὶ ἐλέφαντας ὑπὸ δρυμὸν εἷλε ποδάγραις, καὶ ἵππους ἐχαλίνωσε, καὶ βόας ἀρότροις ὑπέζευξε, καὶ τὰ ἐναέ-ρια κατέσπασε καλάμοις καὶ βύθια δεδυκότα δικτύοις ἀνήγαγε.

‡ Λαθόμεθ' ἦ ἄρα πάντες ὅτι θνατοὶ [a] γινόμεσθα
χ' ὡς βραχὺν ἐκ μοίρας λάχομεν χρόνον.

[a] Doricè pro γινόμεθα interserũt enim σ.

‡ Τὸν ζῶντ' ἀνάγκη πόλλ' ἔχειν ἐστὶν κακά.

‡ Ἄνθρωπος ἱκανὴ πρόφασις εἰς τὸ δυστυχεῖν. (δῶ.

‡ Οὐδέ τίς ἐστιν ἀνθρώπων ᾧ Ζεὺς μὴ κακὰ πολλὰ δι-

‡ Πολύ γ' ἐστὶ πάντων ζώων ἀθλιώτατον ἄνθρωπος.

‡ Οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧδ' εἰπεῖν ἔπος,
Οὐδὲ πάθος, οὐδὲ συμφορὰ θεήλατος,
Ἧς οὐκ ἂν ἄραιτ' ἄχθος ἀνθρώπου φύσις.

‡ Ἄνθρωπός ἐστι πνεῦμα καὶ σκιὰ μόνον.

‡ Τὸ γὰρ βρότειον σπέρμ', ἐφημέρια φρονεῖ.

‡ Καὶ πιστὸν οὐδὲν μᾶλλον, ἢ καπνοῦ σκιά.

‡ Οὐ μὲν γάρ τί ποτ' ἐστὶν ὀϊζυρώτερον ἀνδρὸς πάντων
ὅσσα τε γαῖαν ἔπι πνείει τε καὶ ἕρπει.

‡ Τί γάρ ἐστιν ἄνθρωπος, ἀσθενείας ὑπόδειγμα, καιροῦ λάφυρον, τύχης παίγνιον, μεταπτώσεως εἰκὼν, φθόνου καὶ συμφορᾶς πλάστιγξ, τὸ δὲ λοιπὸν φλέγμα καὶ χολή.

Πᾶν ἐστιν ἄνθρωπος συμφορά.
Ἀδίκως εὐτυχεῖ,
Κακῶς τε πράττει τοῦτο τὸ ζῷον μόνον.

‡ Θνητὸς

mansuetißimumq; animal solet euadere: sin uerò non satis aut non bene fuerit educatus, ferocißimum omnium quæ in terris nascuntur, animal redditur.

✝ At hominum propria uis, in animi ratione consistit, quá & elephantes per syluas pedicis capit, frenat equos, subiugat boues aratris, uolucria deijcit arundinibus, & in profunda submersa retibus extrahit. Plut. ex lib. cōtra uires corporis.

✝ Omnes sanè obliti sumus mortales nos esse natos. Bion.
Et breue tempus fato nobis concessum.

✝ Viuentem multis affici malis necessarium est. Philemo.

✝ Homo, satis magna ad calamitates causa. Menander.

✝ Non deniq; ullus est hominum cui Iupiter nō mala multa largiatur. Mimnerm.

✝ Multò omnium sanè miserrimum animal est homo. Simonides.

✝ Non potest ullum tam graue dici uerbum Euripid. in Oreste.
Neq; affectio, neq; calamitas diuinitùs immissa,
Cuius molem natura hominis non ferat.

✝ Homo spiritus solum & umbra.

✝ Genus enim humanum in diem sapit. Euripides.

✝ Et nihilo maius firmum est quàm umbra fumi. Sophocl.

✝ Nihil enim est miserius homine Aeschylus. Homer.
Inter omnia quæ supra terram spirant ac repunt.

✝ Quidnam est homo? Imbecillitatis exemplum, temporis spolium, fortunæ lusus, inconstantiæ imago, inuidiæ & calamitatis trutina: reliquum uerò phlegma & bilis. Aristot.

✝ Homo nihil omnino quàm ipsa calamitas est. Herodotus.

‡ Θνητὸς γὰρ ὤν, καὶ θνητὰ πείσεσθαι δόκει.

‡ Ἡμεῖς ἐσμὲν ψυχὴ ζῶον ἀθάνατον, ἐν θνητῷ κατειργμένον φρουρίῳ.

‡ Ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι ζώειν ἀχνυμένους, αὐτοὶ δὲ ἀκηδέες εἰσίν.

‡ Ἄνθρωπος ὢν ζῶον ἐπίπονον φύσει
Καὶ πολλὰ λυπηρὸς ὁ βίος ἐν ἑαυτῷ φέρει.

ΟΤΙ ΤΙΜΗ ΤΡΕΦΕΙ ΤΑΣ τέχνας καὶ ἐγείρει πρὸς μελέτην ἀρετῆς τε καὶ ἐπαίνου.

Τῆς ἡσυχίης πάντων οἱ πόνοι ἡδίονες, ὅταν ὧν εἵνεκεν πονέουσι τυγχάνωσιν, ἢ εἰδέωσι [a] κύρσοντες.

a. Pro κυρέοντες futurum de Aeolicū ἀ κύρω.

‡ Τιμὰ δὲ τὰ πράγματα κρείσσονα ποιεῖ.

‡ Σωκράτης ἐρωτηθείς, τίς ἀρίστη πόλις, ἐν ᾗ, ἔφη, πλεῖστα ἀρετῆς ἆθλα.

‡ Κἀκεῖνο ἐκλογίσασθε ὅτι ἐὰν μὲν τὰς δωρεὰς ὀλίγοις καὶ ἀξίοις, ἢ κατὰ τοὺς νόμους διδῶτε πολλοὺς ἀγωνιστὰς ἕξετε τῆς ἀρετῆς, ἐὰν δὲ τῷ βουλομένῳ καὶ τοῖς διαπεπραξαμένοις χαρίζησθε καὶ τὰς ἐπιεικεῖς φύσεις διαφθερεῖτε.

‡ Πᾶν τὸ τιμώμενον αὔξεται, ἐλαττοῦται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον.

‡ Ὁρμῶντο γ' ἂν θᾶσσον ὅπου δέοι, τιμῆς ὀρεγόμενοι.

‡ Κὶ

✝ Indigna prosperitate, Menander.
Et rursus improsperitate immerita solus animalium homo afficitur.

✝ Mortalis existens, mortalia quoq; te passurū expectes. Euripid.

✝ Nos anima sumus, animal immortale, mortali inclusum munimento. Plato.

✝ Sic enim constituerunt dij miseris hominibus, Homer.
Vt uiuant mœsti: at ipsi extra omnem curam sunt. Iliad. 24.

✝ Homo natura laboriosum est animal, Timocl.
Et multum uita molestiæ afferi secum.

Quòd honos alit artes, & excitat ad studium uirtutis & laudis. 62

OMnes labores ocio iucundiores sunt, quando illa consequuntur homines, quorum gratia laborant, aut consecuturos se sciunt. Democrit.

✝ Honor autem, res meliores efficit. Ex Bucolicis Bionis.

✝ Socrates ciuitatem optimam esse pronunciauit, in qua plurima uirtutis præmia proposita sint. Socrates.

✝ Hoc etiam reputate, quod si munera paucis, eisq; condignis & secundum leges contuleritis, multos uos habituros esse pro uirtute certantes: si autem cuilibet cupienti, & ijs qui nihil egregium fecerint gratificemini, frugi etiam ingenia corrupturos. Aeschines.

✝ Omne honoratum augetur, contemptum imminuitur. Iamblichus

✝ Citius impelluntur quocunque opus est, qui honoris sunt auidi. Xenophō.

b. Huc pertinet quod Martialis scripsit, Sint mæcenates nõ deerũt Flacce Marones, Virgiliũq; tibi uel tua rura dabũt.

† Εἰ γὰρ[b] πανταχοῦ ἐμφανὲς εἴη, ὅτι ἀγαθὸν τὶς εἰσηγούμενος οὐκ ἄτιμος ἔσται, πολλοὺς ἂν καὶ τῶν ἐρχομένων σεισμὸν ἔργον ποιεῖσθαι, τὸ σκοπεῖσθαι τι ἀγαθόν.

† Ἐπικουφίζει τι ἡ τιμὴ τοῦ πόνους τῷ ἄρχοντι, καὶ τὸ αὐτὸν εἰδέναι, ὅτι οὐ λανθάνει, ὅ,τι ἂν πότε ποιῇ.

† Ἐλπίδων ἀγαθῶν οὐδὲν ἧττον τῶν ἐλευθέρων οἱ δοῦλοι δέονται.

† Τιμαὶ ἆθλα, δέλεατα, ἃ ὁ θεὸς ἔδωκε ἀνθρώποις, μεγάλων πόνων καὶ ἱδρώτων εἰς ἀνάγκας καθιστῶσιν.

† Ἄνθρωπος μίμημα μὲν θεοῦ, μόνον τῶν γαίων ὂν ἐκείνῳ δὲ παραπλησίας ἔχει τὰς ἀρετάς.

Ἆθλα γὰρ οἷς κεῖται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖς δὲ καὶ ἄνδρες ἄριστοι πολιτεύουσιν.

ΟΤΙ ΠΟΛΛΑ ΑΕΛΠΤΑ γίνεται τοῖς ἀνθρώποις.

a. pro ἐστίν doricè.
b. Appẽdix sũt hi uers. & Epilog. aliquot Tragœdiarũ Eurip. quibus quasi continẽtur sũma & status Tragœd.

Ἀνθρώποις γίνεσθαι[a] ὅκοσα θέλουσιν οὐκ ἄμεινον.

† Ὅστις δὲ δράσειν μὲν οἴεται τοὺς πέλας κακῶς πείσεσθαι δὲ ἃ οὐ σωφρονεῖ, ἐλπίδι δ' οὐ πανταχοῦ ἀγαθόν, πολλοὺς γὰρ τοιαῦται ἐλπίδες κατέβαλον εἰς ἀνηκέστους συμφοράς, ἃ δ' ἐδόκουν τοὺς πέλας ποιήσειν, παθόντες ταῦτα ἀνεφάνησαν αὐτοί.

† Πολλὰ[b] ἄελπτα κραίνουσι θεοὶ
Καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη

✝ Si cunctis esset perspicuum non cariturum præmio quisquis boni quippiam inuexerit reipub. plurimos ea res excitaret, ad studium inueniendi quippiam boni. Idem.

✝ Honos enim labores imperatori leuiores efficit, præsertim quòd intelligit in hominum esse oculis, quicquid faciat. Idem.

✝ Spe bona non minus serui, quàm liberi mouentur. Idem.

✝ Honores præmia, & eiusmodi illecebræ, quas deus humano generi largitus est, magnos labores atque sudores necessariò requirunt. Antiphan.

✝ Homo solus omnium in terra degentium dei imago est: & similes ei uirtutes habet. Musonius.

✝ Inter quos enim maxima uirtutis præmia proponuntur, apud illos optimi etiam uiri rempub. gubernant. Thucydid.

Quòd multa præter spem accidant hominibus. 65

HOminibus omnia quæ uolunt contingere non bonum est. Heraclytus

✝ Qui alijs quidem se nociturum putat, se uerò nihil passurum, minimè sapit. Spes enim haud semper est bona, sed sæpe talis concepta spes in maximas calamitates præcipitat. & multi quæ in alios se facturos sibi persuaserunt, ea ipsimet palàm sunt paßi. Antiphon.

✝ Multa præter spem faciunt dij, & sperata finem non attigerunt. Euripid.

Τῶν δ' ἀδοκήτων πόρον εὗρε θεός.
✝ Πολλάκι παρ δόξαν τε καὶ ἐλπίδα γίνεται εὖ-
ῥεῖν, ἔργ' ἀνδρῶν, βουλαῖς δ' οὐκ ἔπεσεν τὸ τέλος.

ΟΤΙ ΑΙ ΤΙΜΑΙ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΥ-σι τὰ ἤθη ἀνθρώπων.

Τὸ ἑαυτὸν ὑπολανθάνεσθαι διὰ τὴν ἐφήμερον ἀρ-
χῆς φαντασίαν, πολλὴν διανοίας ἀπελέγχει σμι-
✝ Πλοῦτος ἢ βάσανός ἐστιν ἀνθρώπου τρόπων. (κρότητα.
✝ Ὑπερήφανον που γίνεθ' ἡ λίαν τρυφή,
Ὅτε πλοῦτος ἐξώκειλε τὸν κεκτημένον
Εἰς ἕτερον ἦθος, οὐκ ἐν ᾧ τὸ πρόσθεν ἦν.

ΠΕΡΙ ΦΘΟΝΟΥ.

Τοῖς οὐδὲν οὖσιν, οὐδὲ εἷς ὅλως φθονεῖ.
✝ Ἀεὶ τὰ σεμνὰ πάντα κέκτηται φθόνον.
✝ Ἅπαν τὸ λίαν συνετόν, ἔστ' ἐπίφθονον.
✝ Ἐγὼ δ' ἐν ἀνθρώποισι μέχρι τοῦ δοκῶ
Εὖ πράττειν, μέχρις ἂν φθονεῖσθαί μοι δοκῶ.
✝ Ὁ φθονερὸς, αὑτῷ πολέμιος καθίσταται,
Αὐθαιρέτοις γὰρ συνέχεται λύπαις ἀεί.
✝ Εἰς τἀπίσημα δ' ὁ φθόνος πηδᾶν φιλεῖ.
✝ Ἓν δ' ἄρα μόνον ἴδιον, ὧν ποιεῖ φθόνος,
Λυπεῖ γὰρ αὐτὸ τὸ κτῆμα τοὺς κεκτημένους.
✝ Ἀνὴρ γὰρ οὐδεὶς ἐσθ' ὁ μὴ φθονούμενος.
✝ Μακροτέρῳ σταυρῷ σταυρούμενον ἄλλον ἑαυτοῦ
Ὁ φθονερὸς δυσφῶν ἐγγὺς ἰδὼν ἐτάκη.
✝ Ὁ φθόνος αὐτὸς ἑαυτὸν τοῖς βελέεσσι δαμάζει.
✝ Οἱ βασκαινόμενοι λαμπρὸν ἔχουσι βίον.
✝ Τοῖς μὲν διὰ τοῦ ἡλίου πορευομένοις, ἕπεται καθ' ἀνάγ-
κην σκιά, τοῖς δὲ διὰ τῆς δόξης βαδίζουσιν ἀκολουθεῖ φθόνος.

Insperatorum autem exitum deus inuenit.

✝ Sæpe fit ut præter opinionem ac spem fine potiantur — Theogn.
Opera hominum: consilijs uerò non obtigit finis.

Quòd honores mutant mores. 64

SVi obliuisci, propter phantasiam breuis imperij, magnam pusillanimitatem arguit. — Sopater.

✝ Opes uerò humanos mores, uelut index, arguunt. — Antiphan.

✝ Nimiæ deliciæ in superbiam incidunt, — Menander
Ac opes dominum suum afficiunt
Alijs moribus, quàm affectus erat antea.

De inuidia. 65

ILlis qui nihil sunt, nemo prorsus inuidet. — Dionysius.

✝ Semper omnia præcellentia, comitē habent inuidiā. — Idem.

✝ Omne quod intellectu præstat, inuidiosum est. — Idem.

✝ Cæterum ego inter homines tam diu mihi uideor — Chares.
Esse fortunatus, quamdiu inuidiosus fuero.

✝ Inuidus, hostis est sibijpsi: — Menander.
Spontaneis enim semper tenetur molestijs.

✝ Solet enim inuidia ad res illustres prosilire. — Eurip.

✝ Vnum quiddam peculiare sibi facit inuidia, — Carcinus
Ipsa enim possessio, possessorem suum offendit.

✝ Nullus est hominum, cui nemo inuideat. — Epichar.

✝ Cum in altiorem crucem alium quàm se affigi — Lucillius.
Inuidus Diophon iuxta uideret, contabuit.

✝ Inuidia ipsa suis telis conficitur. — Incerti.

✝ Qui patiuntur inuidiam, splendidè uitam degunt. — Palladius

✝ Iter facientes per solem, necessariò comitatur umbra; incedentibus uerò per gloriam, comes est inuidia. — Aristonym.

† Ὥσπερ ὁ ἰὸς σίδηρον, οὕτως ὁ φθόνος τὴν ἔχουσαν αὐτὸν ψυχὴν ἐξαναψήχει.

† Φθόνος στάσιος ἀρχή.

† Πρὸς γὰρ τὸ λαμπρὸν ὁ φθόνος βιάζεται,
Σφάλλει δ' ἐκείνους οὓς ἂν ὑψώσῃ τύχη.

† Φθονέεσθαι κρεῖσσόν ἐστιν, ἢ οἰκτείρεσθαι.

† Κρείσσων γὰρ οἰκτιρμοῦ φθόνος.

† Καὶ κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων
καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονέει, καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ.

† Πρὸς γὰρ τὸν ἔχοντ' ὁ φθόνος ἕρπει.

† Φθόνος τοῖς ζῶσι πρὸς τὸν ἀντίπαλον· τὸ δὲ μὴ ἐμπόδων ἀνανταγωνίστῳ εὐνοίᾳ τετίμηται,

† Τούτων δ' αἴτιος ὁ φθόνος, ᾧ τοῦτο μόνον ἀγαθὸν πρόσεστιν, ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσιν ἐστί.

† Ὅτι πολίτης μὲν πολίτῃ εὖ πρήσσοντι φθονέει καὶ ἐστι δυσμενὴς τῇ σιγῇ, οὐδ' ἂν συμβουλευομένου τοῦ ἀστοῦ πολίτης ἀνὴρ τὰ ἄριστα οἱ δοκέοντι ὑποτίθοιτο, εἰ μὴ πρόσω ἀρετῆς ἀνήκοι, σπάνιοι δέ εἰσιν οἱ τοιοῦτοι. ξεῖνος δὲ ξείνῳ εὖ πρήσσοντι ἐστὶν εὐμενέστατον πάντων, συμβουλευομένου δὲ ἂν συμβουλεύσειε τὰ ἄριστα.

† Οὐδὲν οὕτως τῶν ἀγαθῶν παντελῶς ἰσχυρὸν ὁ τῷ φθόνῳ μέχρι παντὸς ἀντέχει.

ΠΕΡΙ ΟΡΓΗΣ.

Οὗτος κράτιστός ἐστ' ἀνὴρ ὦ γοργία,
Ὅστις ἀδικεῖσθαι πλεῖστ' ἐπίσταται βροτῶν.

† Δυοῖν λεγόντοιν, θατέρου θυμουμένου,
Μὴ ἀντιτείνων τοῖς λόγοις σοφώτερος.

† Μαινό-

✝ Vt ærugo ferrum, sic inuidia animam illius, cui inest, conterit. Periander.

✝ Inuidia seditionis initium. Democrit.

✝ Inuidia enim ad splendißima quæq; enititur, Philemon.
Et illos deijcit, quos extulit fortuna.

✝ Inuidiam sustinere quàm misericordiam præstat, Herodotus.

✝ Inuidia misericordia præstat. Pindar.

✝ Et figulus figulum æmulatur, & faber fabrum. Hesiod.
Et mendicus inuidet mendico & poëta poëtæ.

✝ Ad habentem enim inuidia serpit. Sophocles.

✝ Inuidia resistit uiuis. Defunctus uerò ut qui neminem impediat, beneuolentia constanti & libera colitur. Thucydid.

✝ Horum causa est inuidia, cui hoc unũ adest boni, quod maximo malo se poßidentibus inest. Isocrates.

✝ Quoniã ciuis quidem cui prosperè uiuenti inuidet, & clàm infensus est. Neq; cõsulenti ciui alius ciuis, quæ sibi uidentur optima, suggeret, nisi multum in uirtute profecerit, quales rari sunt, peregrinus autem feliciter agenti peregrino omniũ maximè beneuolus est, & petenti quã optima dabit consilia. Herodotus.

✝ Nihil inter omnia bona tam firmum est, quod inuidiæ perpetuò resistat. Iosippus.

De ira. 66

OPtimus hic uir est, ô Gorgia, Menander.
Quisquis hominum plurimas iniurias ferre nouit.

✝ Colloquium duorum, irato altero Eurip.
Iste qui uerbis non refragatur, prudentior est.

† Μαινόμεθα πάντες, ὁπόταν ὀργιζώμεθα.
Τὸ γὰρ κατασχεῖν ἐστὶ τῆς ὀργῆς πόνος.
† Ὀργῇ γὰρ ὅστις εὐθέως χαρίζεται, κακῶς τελευτᾷ.
† Οὐδεὶς μετ᾽ ὀργῆς οὐδὲν εὖ βουλεύεται.
† Πολλοὺς δ᾽ ὁ θυμὸς ὁ μέγας ὤλεσε βροτῶν,
Ἢ τ᾽ ἀσυνεσία, δύο κακὼ τοῖς χρωμένοις.
† Αὐθάδεια τοὶ σκαιότητ᾽ ὀφλισκάνει.
† Ὅσος γὰρ κατέχειν ἐστὶ τὴν ὀργὴν πόνος
Οὐκ ἔστιν ὀργῆς, ὡς ἔοικε, φάρμακον
Ἀλλ᾽ ἢ λόγος σπουδαῖος ἀνθρώπου φίλου.
† Ὦ μωρὲ θυμὸς γὰρ κακοῖς οὐ σύμφορος.
† Μεγαλόσπλαγχνος δυσκατάπαυστος ψυχὴ δυσχθεῖσα κακοῖσι.
† Δεινή τις ὀργὴ καὶ δυσίατος πέλει.
Ὅταν φίλοι φίλοισι συμβάλωσ᾽ ἔριν.
† Ὁ θυμὸς ἀλγῶν, ἀσφάλειαν οὐκ ἔχει.
† Ὡς γὰρ φύσιν ἀσὶ τῶν ἀνθρώπων οἰκεῖα ὁ θυμὸς, χρηστὰ μὲν ἀκούσας τέρψιος ἐμπίμπλησι τὸ σῶμα, τἀναντία δὲ τουτέοισιν ἀκούσας ἀνοιδαίνει.
† Τῆς ὀξυθυμίας τὸ ἄνθος, μανία.
† Ὁ θυμὸς ἐστὶ πάθος θηριῶδες μὲν τῇ διαθέσει, συνεχὲς δὲ τῇ λήψει, σκληρὸν καὶ βίαιον τῇ δυνάμει, φόνων αἴτιον, συμφορᾶς σύμμαχον, βλάβης συνεργὸν καὶ ἀτιμίας, χρημάτων ἀπώλεια, ἔτι δὲ καὶ φθορᾶς ἀρχηγόν.
† Τὸν ὀργιζόμενον νόμιζε τοῦ μαινομένου χρόνῳ διαφέρειν.

ΠΕΡΙ ΟΡΚΟΥ.

Οὐκ ἀνδρὸς ὅρκοι πίστις, ἀλλ᾽ ὅρκων ἀνήρ.

† Ὅστις

† Insanimus omnes, cum irascimur, Philemon.
Ira enim difficillime refrenatur.
† Quisquis iræ præceps indulget, in malum finem exit. Euripid.
† Nemo iratus quicquam rectè deliberat. Idem.
† Multos, iracundia magna, perdidit mortalium, Idem.
Et imperitia, quæ gemina mala sunt utentibus se.
† Morositas, obnoxia est imperitiæ. Sophocl.
† O quàm cohibendi magnus est iram labor. Menand.
Non esse uidetur aliud iræ pharmacum,
Oratio nisi grauis amici uiri.
† O stulte, inutilis est ira in malis, in calamitate. Archiloch.
† Vix compesci potest excelsus animus malè acceptus. Euripid.
† Grauis est & incurabilis ira, Idem.
Cum inter amicos nascitur contentio.
† Animus commotus atq; dolens nihil habet tuti. Idem.
† Hominum animus in auribus habitare uidetur: bonis enim auditis, gaudio repletur corpus: contrarijs autem, ira inflatur. Herodotus.
† Insania, flos est iracundiæ. Apollonius
† Iracundia est perturbatio immanis, affectione dura & uiolenta potentia, cædium causa, calamitatis socia, iacturam concilians, et dedecus, pecuniarum pernicies, ad hæc perditionis origo. Aristot.
† Iratum ab insano, tempore tantum distare puta. Cato maior

De iurando. 67

IVramenta non fidem afferunt uiro, sed uir iuramentis. Aeschylus.

‡ Ὅστις γὰρ ὀμνύοντι μηδὲν πείθεται,
Αὐτὸς ἐπιορκεῖν ῥᾳδίως ἐπίσταται.

‡ Ὁ διδοὺς τὸν ὅρκον τῷ πονηρῷ μαίνεται.

‡ [a] Γλαῦκ' Ἐπικυδείδη, τὸ μὲν αὐτίκα κέρδιον,
Ὅρκῳ νικῆσαι, καὶ χρήματα λῃίσσασθαι.
Ὄμνυ' ἐπεὶ θάνατός γε καὶ εὔορκον μένει ἄνδρα.
ἀλλ' ὅρκου πάις ἐστὶν ἀνώνυμος, οὐδ' ἔπι χεῖρες,
Οὐδὲ πόδες, κραιπνῶς δὲ μετέρχεται, εἰσόκε πᾶσαν,
Συμμάρψας ὀλέσῃ γενεὴν καὶ οἶκον ἅπαντα
[b] Ἀνδρὸς δ' εὐόρκου γενεὴ κατόπισθεν, ἀμείνων.

‡ Ἀφροδίσιος ὅρκος οὐκ ἐμποίνιμος.
Ὤμοσεν ἀλλὰ λέγουσιν, ἀλλ' ἃ θεία τοὺς ἐν ἔρωτι ὅρκους
μὴ δύνειν οὔτ' ὦσι ἀθανάτων.

‡ Ὅρκος ἑταίρας ταυτὸ καὶ δημηγόρου.
Ἑκάτερος αὐτῶν ὀμνύει πρὸς ὃ λαλεῖ.

‡ Ὅρκος γὰρ οὐδεὶς ἀνδρὶ φιλήτῃ βαρύς

‡ Ἡ [c] γλῶσσ' ὀμώμοχ', ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος.

‡ Οὐ καταισχυνῶ ὅπλα τὰ ἱερά, οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν παραστάτην, ὅτῳ ἂν στοιχήσω, ἀμυνῶ δὲ καὶ ὑπὲρ ἱερῶν, καὶ ὑπὲρ ὁσίων, καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν, τὴν πατρίδα δὲ οὐκ ἐλάσσω παραδώσω, πλείω δὲ καὶ ἀρείω, ὅσην ἂν παραδέξωμαι, καὶ εὐηκοήσω τῶν ἀεὶ κρινόντων ἐμφρόνως, καὶ τοῖς θεσμοῖς τοῖς ἱδρυμένοις πείσομαι, καὶ οὕς τινας ἂν ἄλλους τὸ πλῆθος ἱδρύσηται ὁμοφρόνως, καὶ ἄν τις ἀναιρῇ τοὺς θεσμοὺς, ἢ μὴ πείθηται, οὐκ ἐπιτρέψω, ἀμυνῶ δὲ καὶ μόνος καὶ μετὰ πάντων, καὶ ἱερὰ τὰ πάτρια τιμήσω.

a. Vers. sũt hexametri, oraculo redditi Glauco Spartiatæ, cũ bona fide apud se depositã pecuniã reddere nollet Milesio. Herodot. lib. 6.
b. Extat etiã hic uersus inter Hesio. li. 1. unde patet quosdã ueterũ poëtarũ uersus esse uel oraculorũ uoces, uel ab Apolline et alijs uatib. ex poëtarũ scriptis usurpatos, ut & indicarẽt quãtũ ei usmodi parænesib. sit tribuendũ, et homines ad earũ considerationem accenderent. Vide quæ diximus in eã sentẽtiã in præfatione Anthologici græcolatini.
c. Vide prouerb. Lingua iurauit. Item, Lingua non redarguta.

✝ Quisquis enim iuranti nihil credit, *Amphis.*
Illemet facilè peierare scit.
✝ Qui iuramentum à malo uiro postulat, insanit. *Antiphan.*
✝ Glauce Epicyclides equidem expedit ad breue tempus, *Herodotus.*
Iurando superesse, interuertisseq; nummos,
Deiera, & euorcum quoniam manet exitus idem.
Ast horci natus sine nomine, qui manibus, qui
Nullis est pedibus, rapidè aduenit, usq; adeò, dum
Corripiens omnem perdat prolemq; domumq;
Cum sobole euorci melius sed postea agetur.
✝ Venereum iusiurandum non constitutam habet pœnam, *Callimach.*
Iurauit quidem, sed ut aiunt amatoria,
Iuramenta deorum non subeunt aures.
✝ Idem est iuramentum meretricis, & popularem captantis auram, *Diphil.*
Vterq; enim iurat apud illum, qui cum loquitur.
✝ Nullum iusiurandum graue est furi, & impostori. *Sophocl.*
✝ Lingua iurauit, sed iniurata mens est. *Euripides.*
✝ Non ignominia afficiam arma sacra, neq; deseram meũ astitem, quo cum iunctus fuero. Dimicabo pro sacris & profanis, siue solus, siue cum multis, patriam non relinquã in deteriori statu, sed ampliori melioriq;, quàm acceperim, semper magistratui profectò prudenter obediam, & legibus constitutis parebo, atq; alijs quibuscunq; plebis consensu decretis. Quod si quis leges uel irritas facere, uel eis non obtemperare uelit, nõ concedam: sed ulsciscar tam solus, quàm cum pluribus, Sacra quoq; patria colam. *Iuramentũ quod Ephebi Athenis præstare solebant.*

Horum

Ισορϛῦ θεοὶ τούτων.

ΠΕΡΙ ΝΕΟΤΗΤΟΣ.

Τὸ νέον ἅπαν ὑψηλόν ἐστι καὶ θρασύ.

✠ Ηβη καὶ νεότης ἐπικουφίζει νόον ἀνδρὸς
Πολλῶν δ᾽ ἐξαίρει θύμον ἐν ἀμπλακίῃ.

✠ Τὸ δὲ τοσόν δὲ οἶδα, ὅτι πᾶν ζῶον ὅσον αὐτῷ προσήκει νοῦν ἔχει τελεωθέντι, τοιοῦτον οὐδὲν ἔχον ποτὲ φύεται. ἐν τούτῳ δὴ τῷ χρόνῳ ἐν ᾧ μὴ πω κέκτηται τὴν οἰκείαν φρόνησιν πᾶν μαίνεταί τε καὶ βοᾷ ἀτάκτως, καὶ ὅταν ἀρκτείνῃ αὐτὸ τάχιστα, ἀτάκτως αὖ πηδᾷ.

✠ Χαλεπὸν καταμαντεύεσθαι περὶ τῶν νέων, ἀστόχαστος γὰρ ἡλικία, καὶ πολλὰς ἔχουσα μεταβολὰς, ἄλλοτ᾽ ἐπ᾽ ἄλλο φερομένη.

✠ Τὰ γὰρ τῶν νέων ἤθη πολλὰς μεταβολὰς ἐν τῷ βίῳ μεταβάλλειν ἑκάστοτε πέφυκε.

✠ Αἰεὶ δ᾽ ὁπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἠερέθονται.

✠ Αδ᾽ ἂν μάθοι τὶς, ταῦτα σώζεσθαι φιλεῖ πρὸς γῆρας.

ΟΤΙ ΔΕΙ ΣΥΓΚΡΥΠΤΕΙΝ ΤΑΣ συμφοράς.

Locus est corruptus. Κακῶν μὲν ὤν
Μοῖράν τι τερπνῶν, ἐν μέσον χρὴ παντὶ λαῷ δεικνύναι.

Εἰ δέ τὶς ἀνθρώποις ἀθεόσδοτος ἀθλκκκιότα προστύχῃ, ταύταν σκότῳ κρύπτειν ἔοικεν.

a. Pro δύναται. ✠ Τὸ δὲ φέρειν ἐστὶν τοιοῦτον, ἂν δυνῆ^a^ μόνος φέρειν,
Καὶ μὴ ἐπίδηλον τὴν τύχην πολλοῖς ποιεῖν.

✠ Σοφοὶ δὲ συγκρύπτουσιν οἰκείας βλαβάς.

Horum dij mihi testes, & conscij sunto.

De iuuentute. 68

ÆTas iuuenilis semper superbos & audaces reddit. Metrodor.

✝Pubertas & iuuentus hominis mentem leuem reddunt Theog.
Multorumq; animum in errorem efferunt.

✝Hoc tamen scio, quod nullum animal cum tanta & tali nascitur intelligentia, quanta & qualis ei cum prouectum fuerit, conuenit. Hoc porrò in tempore in quo prudentiam suam nondum poßidet, totus furit, & sine ordine clamat, & fastu elatum, lasciuiensq; salit. Plato in Thæteto.
Etsi quis ipsum statim occiderit, tum quoque sine ordine saltat.

✝ Difficile est aliquid de iuuenibus diuinare. Est enim ætas incerta, sine scopo, multis mutationibus obnoxia, & aliàs aliorsum agitur. Theophan.

✝Adolescentium enim ingenia semper multis in uita mutationibus subijciuntur. Plat. legũ 1.

✝Semper iuniorum uirorum animi leues sunt. Homer.

✝Quæ quis iuuenis discit, ea retinet firmiter etiã senex. Euripid.

Infortunium cælandum est. 69

BOnarum quidem rerum, Pindarus.
Sortẽ & iucundarũ, coràm oportet toti populo declarare.
Aut si qua diuinitus grauior contigerit hominibus fortuna, eam abscondere conuenit.

✝ Moderatè ferre ita continget, ferre si solus queas, Menand.
Nec pluribus sortem tuam euulgaueris,

✝Sapientes sua celant mala. Euripid.

De

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΕΛΠΤΩΝ.

ΕΚ τῶν ἀέλπτων ἡ χαρὰ μείζων βροτοῖς
Φανεῖσα μᾶλλον, ἢ τὸ προσδοκώμενον.

† Πάντα δεῖ τὰ μὴ δεῖ προσδοκώμεν' ἔκπτωσιν φέρει.

† Οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ζῶντα, τοῦτ' οὐ πείσομαι.

ΟΤΙ ΜΟΧΘΟΣ ΠΑΡΕΛ-θὼν ἡδύς.

Πόνος μονωθεὶς, οὐκέτ' ἀλγύνει βροτοὺς,
Μόχθου γὰρ οὐδεὶς παρελθόντος λόγος.

† Ἀλλ' ἡδύ τοι σωθέντα μεμνῆσθαι πόνων.

ΟΤΙ ΤΩΝ ΑΓΝΩΣΤΩΝ οὐκ ἔστιν ἐπιθυμία.

ΠΕρὶ ὧν ἐπίστανται ἄνθρωποι, περὶ τούτων οὐ διαφέρονται.

ΠΕΡΙ ΝΟΜΟΥ.

Τρέφονται πάντες οἱ ἀνθρώπινοι, νόμοι,
ὑπὸ ἑνὸς τοῦ θείου, κρατεῖ γὰρ τοσοῦτον ὁκόσον ἐθέλει, καὶ ἐξαρκεῖ πᾶσι, καὶ περιγίνεται.

† Ὁ μηδὲν ἀδικῶν, οὐδενὸς δεῖται νόμου.

† Τὸ καλῶς ἔχον που κρεῖττόν ἐστι καὶ νόμου.

† Τὸ μὲν γὰρ συνέχον ἀνθρώπων πόλεις τοῦτ' ἔσθ' ὅταν τις τοὺς νόμους σώζῃ καλῶς.

† Θεόφραστος ἐρωτηθεὶς τί συνέχει τὸν τῶν ἀνθρώπων βίον, ἔφη εὐεργεσία καὶ τιμὴ καὶ τιμωρία.

† Σόλων ἐκείνην εἶπεν ἀρίστα τὴν πόλιν οἰκεῖσθαι. ἐν ᾗ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας συμβαίνει τιμᾶσθαι καὶ τὸ ἐναντίον, ἐν ᾗ τοὺς κακοὺς ἀμύνεσθαι.

† Τῶν

De insperatis. 70

IN rebus insperatis gratia maior hominibus apparet, potius quàm expectatis. Euripides.

✝ *Omnia inexpectata animum suo statu deijciunt.* Menand.

✝ *Nemini dum uiuit dicere licet, Hoc uel illud non patiar.* Idem.

Quòd labor præteritus sit dulcis qui eum pertulerunt. 71

NVlla enim ratio præteriti laboris habetur, Sophocl.
Labores cum iam abiere dulces sunt.

✝ *Sed iucundum est superstitem meminisse laborem.* Euripides.

Quòd ignoti nulla sit cupido. 72

SVper illis quæ sciunt homines, non solent dissentire. Musonius.

De lege. 73

Heraclitus.

FOuentur omnes humanæ leges ab una diuina, quæ quidem tantum potest, quantumlibet & sufficit omnibus, atq; etiam superat. Antiphan.

✝ *Qui nemini facit iniuriam non indiget ulla lege.* Menander.

✝ *Illud quod rectè habet, etiam lege præstantius est.* Euripides.

✝ *Tum enim saluæ sunt ciuitates*
Cum leges, ut decet, obseruantur.

✝ *Theophrastus interrogatus, quidnam uitam humanam conseruaret, dixit: beneficentia, & honor, & pœna.* Iamblic. in Adhortatione ad philosophiam.

✝ *Solon illam ciuitatem optimè habitari dixit, in qua uiros bonos honoribus affici: contrà autem, improbos pœnis, mos fuerit.* Solon.

† Τοὺς δὲ νόμους οὐκ ἐν οἰκήμασι καὶ θυρώμασιν ἐπιγράφειν δεῖ, ἀλλ' ἐν τοῖς ἤθεσι τῶν πολιτευομένων.

† Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ ἔφη, πόλεως ψυχὴν εἶναι τοὺς νόμους, ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα στερηθὲν ψυχῆς πίπτει, οὕτω καὶ πόλις μὴ ὄντων νόμων καταλύεται.

† Οὐ παντελῶς δεῖ τοῖς πονηροῖς ὑποτρέπειν
Ἀλλ' ἀντιτάττεσθαι, εἰ δὲ μή, τ' ἄνω κάτω
ἡμῶν ὁ βίος λήσει μεταστραφεὶς ὅλος.

† Νόμος τοῦ ὄντος εὕρεσις. † πάντων βασιλεὺς ὁ νόμος.

† Κοινὸν ἀγαθὸν ὁ νόμος, καὶ ἄνευ τούτου οὐδὲν ἄν ποτε γένοιτο τῶν ἀγαθῶν.

† Τοιούτων καὶ τοσούτων, ἃ θεοὶ χαρίζονται, δώρων καὶ ἀγαθῶν, οὐκ ἔστιν ἀπόλαυσις, οὐδὲ χρῆσις ὀρθή, δίχα νόμου καὶ δίκης καὶ ἀρχόντων.

† Δίκη μὲν οὖν, νόμου τέλος ἐστί, νόμος δὲ ἄρχοντος ἔργον, ἄρχων δὲ εἰκὼν θεοῦ τοῦ πάντα κοσμοῦντος.

a. Pro ἐσί, τὰς ἀνθρωπίνας pro τῆς ἀνθρωπίνης, γεννᾶθεν, pro γεννᾶσθαι & αὔξαθεν pro αὔξεσθαι et διαμένεν, pro διαμένειν omnia dorice. b. Pro ἀνέλοιντο Ionice.

† Χρὴ τοὺς νόμους μὲν πείθεσθαι σφοδρῶς, πρᾳοτέρως δὲ κολάζειν, ἢ ὡς ἐκεῖνοι κελεύουσι.

† Θεὸς ἀνθρώποις σώφροσι, νόμος ἄφροσι δὲ ἡδονή.

† Ὅσα τε νόμῳ μεμαθήκαμεν κάλλιστα ὄντα, δι' ὧν ζῆν ὑπιστάμεθα, ταῦτα πάντα διὰ λόγου ἐμάθομεν.

† Νόμος καὶ τοῦ δικαίου, τοῦ τ' ἀδίκου πάντων κριτής.

† Θεὸς ἀνθρώποις σώφροσι. νόμος.

† Ἐν εὐνομίᾳ τὰ πάντα ἔντι a καὶ ἄνευ ταύτας, οὔτε γεννᾶται τὸ μέγιστον τὰς ἀνθρωπίνας φύσιος ἀγαθόν, οὔτε γεννᾶθεν καὶ αὔξαθεν δύναιτο καὶ διαμένεν.

† Εἰ γάρ τις προθείη πᾶσιν ἀνθρώποισιν ἐκλέξασθαι κελεύων νόμους τοὺς καλλίστους, ἐκ τῶν πάντων νόμων διασκεψάμενοι b ἀνελοίατο

✝ Leges non cellis inclusas esse oportet, sed hominum animis & moribus. Diotogen. Pythagor.

✝ Demosthenes orator leges ciuitatis animam esse dixit, ut enim exanime corpus procumbit. Similiter ciuitas, si leges absint, non consistit. Demosth. Xenophō.

✝ Non omnino concedendum est malis, sed resistendum: sin minus, sursum atq; deorsum uita nostra inopinatò tota peruertitur. Menander.

✝ Lex, ueritatis inuentio.

✝ Lex, omnium regina. Plato.

✝ Lex commune bonum, sine qua nihil unquam boni fieri posset. Iamblichus

✝ Tot tantorumq; bonorum & munerum, quæ dij largiuntur, nullus est fructus, aut usus rectus sine lege, iure, & principe. Idem. Plutarch.

✝ Ius, finis est legis: principis opus lex: princeps autem, imago dei cuncta administrantis. Idem.

✝ Oportet leges quidem acriter statui: mitius autem, quàm ipsæ iubent, pœnas sumere. Isæus.

✝ Deus uiris temperantibus lex est: stultis, uoluptas. Plato.

✝ Quæcunq; optima lege didicimus, per quæ uiuere possumus, omnia ista per uerba didicimus. Xenoph.

✝ Lex & iustorum iniustorumq; omnium iudex. Menander.
Deus hominibus sobrijs lex est.

✝ Omnia insunt bonæ legum institutioni, sine qua maximum humanæ naturæ bonum neq; gignitur, neq; natum & auctum durare potest. Hippodam.

✝ Si quis omne genus legū proponeret hominib. & optimas sibi consideratis omnibus deligere iuberet, singuli Herodotus.

ἕκαστος τοὺς ἑαυτοῦ, οὕτω νομίζουσι πολύ τι καλλίστους τοὺς ἑαυτῶν νόμους ἕκαστοι εἶναι.

ΠΕΡΙ ΕΠΑΙΝΟΥ.

Ἔστι ῥᾴδιον μὲν ἐπαινεῖν, ἃ χρὴ, καὶ ψέγειν,
Ἑκάτερον δὲ πονηροῦ τινος ἦθος.
† Οὐ τὸ μέγα, εὖ ἐστὶ, τὸ δὲ εὖ, μέγα.
† Καὶ οὐδὲν οὕτως ἄκουσμα φορτικὸν, ὡς ὁ καθ' αὑτοῦ ἔπαινος.
† Ἥδιστον ἀκρόαμα ἔπαινος.
Αἰνούμενοι γὰρ οἱ ἀγαθοὶ, τρόπον τινὰ
Μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἐὰν αἰνῶσιν ἄγαν.
† Βαρὺ τι δὲ τὸ δεῖν αἰνεῖσθαι.

ΠΕΡΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.

Οὐδεὶς ἐλεύθερος ἑαυτοῦ μὴ κρατῶν.
† Ἡ γὰρ ἄγαν ἐλευθερία ἔοικεν οὐκ εἰς ἄλλο τι, ἢ εἰς ἄγαν δουλείαν μεταβάλλειν καὶ ἰδιώτῃ καὶ πόλει.
† Τὸ ἐλεύθερον[a] ὄνομα παντὸς ἄξιον.
Κἂν μικρὰ ἔχῃ τις, μεγάλ' ἔχειν νομίζεται.

a. Et in uer. dicitur, Nõ bene pro toto libertas uenditur auro, Hoc cœleste bonũ præterit orbis opes.

ΠΕΡΙ ΤΕΚΝΩΝ.

Οἱ πλέονες κακίους, παῦροι δέ τε πατρὸς ἀρείους.
† Οὐκ ἔστι τοῦδε παισὶ κάλλιον γέρας.
Ἢ πατρὸς ἐσθλοῦ κἀγαθοῦ πεφυκέναι,
Γαμεῖν τ' ἀπ' ἐσθλῶν.
† Παισὶ γὰρ κλέος τόδε
Κάλλιστον, ὅστις ἐκ πατρὸς χρυσοῦ γεγὼς,
εἰς ταὐτὸν ἦλθε τοῖς τεκοῦσι τοὺς τρόπους.

ΠΕΡΙ ΔΑΚΡΥΩΝ.

Νῦν δ' ὁ προσέχει τὰ πράγματ' οὐδ' ἀποβλέπει

ἐὰν

suas recepturi essent. Ita quilibet omnium longè præstantissimas suas esse leges existimant.

De laude. 74

FAcilè est laudare quæ non deceat, ac uituperare: sed utrunq; mali est ingenij. — Democrit.

✝ Non magna res statim bona est, sed bona statim est magna. — Demosth.

✝ Nec ulla narratio tam odiosa, quàm suijpsius laus. — Themistius

✝ Laude nihil auditu iucundius. — Xenophõ.

✝ Boni cum laudantur, quodammodo — Euripides.
Otio laudantes homines, si præter modum id fecerint.

✝ Etiam laus nimia onus est. — Idem.

De libertate. 75

NVllus liber, qui sibijpsi non imperat. — Pythagor.

✝ Nimia enim libertas tum in priuato homine, tũ in ciuitate, non in aliud quàm nimiam seruitutem euadere uidetur. — Plato.

✝ Libertatis nomen omnibus præferendum est. Etsi quis exiguũ habeat in illa, multa tamẽ habere sibi uidetur. — Eurip.

De liberis. 76

PLures fiunt deteriores: pauci uerò patre meliores. — Homerus Odyss. 2.

✝ Nihil est tam honorificum liberis, quàm honesto & bono patre natos esse & ingenuas uxores ducere. — Euripid. in Heraclide.

✝ Hæc enim liberis est gloria — Idem.
Pulcherrima si quis bonis parentibus natus,
Moribus eos similibus referat, & patrizet.

De lachrymis. 77

VErùm ipsæ res non auscultant, nec respiciunt lachrymas. — Philemon.

ἐαν τε κλαίῃς, ἐάν τε μὴ, πορεύεται.

† Ως ἡδὺ δάκρυα τοῖς κακῶς πεπονθόσι,
Θρήνων τ᾽ ὀδυρμοὶ, μοῦσα θ᾽ ἣ λύπας ἔχει.

† Εστι καὶ παρὰ δάκρυσι κείμενον ἡδὺ βροτοῖς
Οταν ἄνδρα φίλον στενάχῃ τὶς ἐν οἴκτῳ.

† Αλλ᾽ ἔστι γὰρ δὴ καὶ ἐν κακοῖσιν ἡδονὴ
Θνητοῖς ὀδυρμοὶ, δακρύων τ᾽ ἀπορροαί.
ἀλγηδόνας δὲ ταῦτα κουφίζει φρενῶν,
Καὶ καρδίας ἔλυσε τοὺς ἄγαν πόνους.

† Η λύπη δ᾽ ἔξει, ὥσπερ τὸ δένδρον τὸν καρπὸν τὸ δάκρυον.

† Εστι δ᾽ ἀνθρώποις καὶ θρήνων χάρις καὶ ταύτην ἔδωκεν ἡμῖν παραμυθίαν ἡ φύσις, ἐν ταῖς τύχαις.

† Τοῦ μὲν θανόντος οὐκ ἂν ἐνθυμοί μέθα,
Εἴπερ φρονοῖμεν, πλεῖον ἡμέρας μιᾶς.

ΠΕΡΙ ΓΛΩΤΤΗΣ.

Οἰκεῖον ἐλευθερίης, παῤῥησία, κίνδυνος δὲ ἡ τοῦ καιροῦ διάγνωσις.

† Τῆς παῤῥησίας ὥσπερ ὥρας ἐν καιρῷ ἡ χάρις ἡδίων

† Σμικρᾶς ἀπ᾽ ἀρχῆς νεῖκος ἀνθρώπου μέγα γλῶσσα ἐκπορίζει.

† Ο καὶ γέροντι καὶ νέῳ τιμὴν φέρει
Η γλῶσσα σιγὴν καιρίαν κεκτημένη.

ΠΕΡΙ ΚΕΡΔΟΥΣ.

Ζημίαν αἱροῦ μᾶλλον, ἢ κέρδος αἰσχρόν.

† Κέρδος αἰσχρὸν, φύσεως κατηγορία.

† Τὸ μὲν γὰρ ἅπαξ σε λυπήσει, τὸ δὲ διαπαντός.

† Κέκτησο δ᾽ ὀρθῶς ἄνδρ᾽ ἄνευ ψόγου
Καὶ μικρὰ σώζου τῇ δίκῃ ξυνοῦσ᾽ ἀεί.

Et siue lugeas, siue non, pergunt.

✝ *Quam gratæ sunt lachrymæ malè affectis, & luctuũ lamentationes, & flebilis musica.* Euripid.

✝ *Inest & lachrymis uoluptas quædam mortalibus,* Idem.
Cum quis amicum misericordia motus deplorat.

✝ *Est etiam in malis aliquid uoluptatis hominibus nempe luctus, & lachrymarum defluctiones.* Idem.
Hæc enim leuant animi dolores,
Et nimios pectoris labores soluunt.

✝ *Sed tristitia profert lachrymas, ueluti arbor fructum.* Philemon.

✝ *Hominibus etiam luctuum aliqua est gratia, & hoc solatium natura nobis in aduersis casibus dedit.* Obrimus.

✝ *De homine functo non cogitabimus si quid sapiamus, amplius uno die.* Simonides.

De lingua. 78

LIbertas in dicendo, ingenuitati propria est: sed occasionis diuersitas periculum habet. Democrit.

✝ *Linguæ liberæ, ut tempori, oportuna occasio, maiorem gratiam conciliat.* Socrates.

✝ *A paruo initio lites magnas, hominis lingua producit.* Euripides.

✝ *Nam tum seni tum iuueni conciliat honorem* Chares.
Compos silentij lingua tempestiui.

De lucro. 79

IActura tupi lucro præferenda. Chilon.

✝ *Lucrum turpe, accusatio naturæ est.* Periander
Quippe illud semel duntaxat molestum, hoc perpetuò futurum est.

✝ *Possideto res tuas iure sine reprehensione* Euripides.
Et in humili sorte maneto, semper cum iustitia coniuncta.

† Κέρδος αἰσχρὸν, βαρὺ κειμήλιον.

† Ἐλπὶς κακοῦ κέρδους, ἀρχὴ ζημίας.

† Οἱ τὸ ἀπὸ τῶν αἰσχρῶν ἔργων κέρδος εἰς καλὰς χορηγοῦντες λειτουργίας, ὅμοιόν τι ποιοῦσι τοῖς ἀπὸ ἱεροσυλίας εὐσεβοῦσιν.

ΟΤΙ ΑΡΕΤΑΙ ΑΚΙΝΔΥΝΟΙ οὐ τίμιαι.

Πολλῶν πόνων δεῖ τῷ καλῶς τιμωμένῳ,
Μικροῦ δ' ἀγῶνος οὐ μέγ' ἔρχεται κλέος.

† Σὺν τοῖς δεινοῖς, αὔξεται κλέος βροτοῖς.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΑΜΩΝ καὶ συζυγίας.

Γαμεῖ ἐκ τῶν ὁμοίων, ἐὰν γὰρ ἐκ τῶν κρειττόνων δεσπότας οὐ συγγενεῖς κτήσει.

† Ἐξ εὐγενῶν γυνά.

† Θυληθέρας φιλέειν, ὀλίγον κακὸν, οὕνεκα κείναις
Κυπριδίους ὀάρους πόθον δέδωκε φύσις.

† Ὁ μηδὲν ἐπιγαμῶν, μὴ εὐδοξείτω ἀλλ' ὀνειδιζέσθω ὥσπερ αἴτιος ὢν οἰκείας διαστάσεως.

† Τίς δὲ βίος, τί δὲ τερπνὸν ἄτερ χρυσῆς ἀφροδίτας
τεθναίην, ὅτε μοι μηκέτι ταῦτα μέλοι.

† Ὅσοι γὰρ ἔρωτα πίπτουσι βροτῶν
Ἐσθλῶν ὅταν τύχωσι τῶν ἐρωμένων.
Οὐκ ἔστιν ποίας λείπεται τόδ' ἡδονῆς.

† Μεγάλη τυραννὶς ἀνδρὶ τέκνα καὶ γυνή.

† Οὐ χρυσὸς, οὐ τυραννὶς, οὐ πλούτου χλιδὴ,
Τοσοῦτον εἶχε διαφόρους τὰς ἡδόνας,

✝ *Quæstus turpis, grauis est thesaurus.* Periander.

✝ *Spes mali lucri initium est iacturæ.* Democrit.

✝ *Qui lucrum turpiter acquisitum ad honestos in ciuitate usus expendunt, simile quid faciunt illis qui sacrilegia ad pietatem & religionem conuertunt.* Socrates.

Quæ non multo labore constant non curantur. 80

MVltis indiget pulchris egregijsq; dotibus, qui honoratur egregiè, Sophocl.
Paruum autem certamen non magna sequitur gloria.

✝ *In arduis rebus crescit hominum gloria.* Euripid.

De nuptijs & coniugio. 81

VXorem duc ex æqualibus, si enim ex superiori familia duxeris, non affines tibi, sed dominos comparabis. Cleobulus.

✝ *Ex ingenuis prolem suscipe.* Sosiades.

✝ *Mulieres amare modicum malum est, quoniam illis ueneream conuersationes ueneranda dedit natura.* Agathon.

✝ *Qui liberis suis nouercam superinduxit, non honore dignus, sed infamis sit,* Charond.
Vtpote dissensionis autor domesticæ.

✝ *Qualis nã uita foret, aut quid iucũdi sine aurea uenere?* Mimnerm.
Emoriar cum ista non amplius mihi curæ fuerint.

✝ *Quicunq; homines amore capti fuerint,* Euripid. in Andromeda.
Si commodos nanciscantur amores,
Nullum eis abest uoluptatis genus.

✝ *Satis magnum regnum est marito liberi & uxor.* Idem in Oedipo.

✝ *Non aurum, non regnum, non diuitiarum luxus* Apollonid.
Voluptates tam eximias præbet,

Ως ἀνδρὸς ἐσθλοῦ καὶ γυναικὸς εὐσεβοῦς
γνώμη δικαία, καὶ φρονοῦσα τἄνδικα.

✝ Οὐδὲν κυρεῖν ἀγαθῆς γλυκερώτερόν ἐστι γυναικός.

✝ Τίς δ' οἶκος ἐν βροτοῖσιν ὀλβίστη ποτὲ
Γυναικὸς ἐσθλῆς χωρὶς, ὀγκωθεὶς χλιδῇ.

✝ Οἰκοφθόρον γὰρ ἄνδρα κωλύει γυνὴ
Ἐσθλὴ παραζευχθεῖσα, καὶ σώζει δόμους.

✝ Ἕν ἐστ' ἀληθὲς φίλτρον εὐγνώμων τρόπος,
Τούτῳ κατακρατεῖν ἀνδρὸς εἴωθεν γυνή.

✝ Τῶν γὰρ πλούτων ὅδ' ἄριστος γενναῖον λέχος εὑρεῖν.

✝ Ταμεῖον ἀρετῆς ἐστι γενναία γυνή.

✝ Ἄριστον ἀνδρὶ κτῆμα συμπαθὴς γυνή.

✝ Γυνὴ γὰρ ἐν κακοῖσι καὶ νόσοις πόσει
Ἥδιστόν ἐστι δώματ' ἢν οἰκῇ καλῶς,
ὀργήν τε πραΰνουσα, καὶ δυσθυμίας
Ψυχὴν μεθιστᾶσα.

✝ Ἡδὺ καὶ ἀπάτου φίλων.

✝ Ἀρχὴ δὲ οἴκου περιβολῆς γάμος, ὥστε ὁ ἀναιρῶν ἐξ ἀνθρώπων γάμον ἀναιρεῖ μὲν οἶκον, ἀναιρεῖ δὲ πόλιν, ἀναιρεῖ σύμπαν τὸ ἀνθρώπων γένος, οὐ γὰρ ἂν διαμένοι μὴ γενέσεως οὔσης, οὐδ' ἂν γένεσις εἴη, μὴ γάμου ὄντος, ἤ γε δικαίου καὶ νομίμου.

✝ Ἀνδρῶν δὲ καὶ γυναικῶν κοινωνίας, ἄλλην οὐκ ἂν εὕροι τίς, οὔτ' ἀναγκαιοτέραν, οὔτε προσφιλεστέραν.

✝ πρώτη καὶ στοιχειωδεστάτη τῶν κοινωνιῶν ἡ κατὰ τὸν γάμον.

✝ Ἀτελὴς οἰκία ἄνευ γάμου.

✝ Δεῖ μὲν ἅπασιν ἀνθρώποις πρὸς μετρίαν τοῦ βίου διεξαγωγὴν, δυοῖν, συγγενικῆς ὑπουργίας καὶ συμπαθοῦς εὐνοίας,

Quàm boni mariti & uxoris piæ.
Voluntas iusta & legitime affecta.

✝ *Nihil est suauius Cerne quàm uxor bona.* Theog.

✝ *Quæ nam domus inter homines unquam beatis diuitijs & delitijs absq; bona muliere excreuit.* Sophocl.

✝ *Virum enim qui familiam perdit, prohibet uxor bona ei coniuncta, & seruat domum.* Euripid.

✝ *Bonis & ingenuis moribus uerum inest philtrum*
Quo mulier uirum facilè retinere solet. Menander.

✝ *Optimæ sunt diuitiæ generosam inuenisse coniugem.* Menander.

✝ *Virtutis est penu generosa mulier.* Anaxand.

✝ *Bona possessio uiri est uxor beneuola.* Hippothō.

✝ *Mulier marito malis aut morbis affecto suauißima res est si honestè domum inhabitet, mitigans iram, & à tristitia animum eius auertens.* Euripid. in Phryxo.

✝ *Delectant etiam doli eorum quos amamus.* Ibidem.

✝ *Nuptiæ autem principium sunt constitutionis familiæ, quisquis igitur homines nuptijs priuat, is abolet familiam, ciuitatem & totum genus humanum, quod absq; generatione non potest permanere: neque iusta & legitima generatio sine nuptijs.* Musonius in li. an philosophū impediant nuptiæ.

✝ *Nullam uerò necessariam magis ac suauiorem coniunctionem, quàm uiri & mulieris reperias.* Idem.

✝ *Prima & præcipua societas est, quæ per nuptias initur.* Hierocl. ex li. nuptiarū

✝ *Domus sine nuptijs manca est.* Ibidem.

✝ *Omnes homines ad uitā mediocriter transigendā duo requirunt, auxilium à cognatis, & similiter affectam beneuo-* Ibidem.

εὐνοίας, ὅτι δὲ συμπαθέστερόν τι γυναικὸς εὕροιμεν ἄν, ὅτι τέκνων συγγενέστερον παρέχει δ᾽ ἑκάτερον ὁ γάμος.

‡ Οὐδὲν οὕτω φορτικόν ἐστι τῶν ὄντων, ὥστε μὴ ῥᾷστον εἶναι συμφερόντοιν γε ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ καὶ κοινῇ φέρειν αὐτὸ βουλομένοις.

‡ Εἰ ἐκλείποι τὸ γένος, οὐδεὶς θεοῖς θύσει.

‡ Ὁ μὴ πειρὰν εὐχῆς γαμετῆς γυναικὸς καὶ τέκνων ἄγευστος ἐστὶ τῆς ἀληθινωτάτης καὶ γνησίου εὐνοίας.

‡ Αἱ ἄλλαι φιλίαι, ἢ φιλοστοργίαι, ἐοίκασι ταῖς τῶν ὀσπρίων, ἢ τίνων ἄλλων παραπλησίων, κατὰ τὰς παραθέσεις μίξεσιν, αἱ δ᾽ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, ταῖς δι᾽ ὅλων κράσεσιν ὡς οἶνος ὕδατι, καὶ τούτῳ ἔτι μὲν μίσγεται δι᾽ ὅλων· οὐ γὰρ μόνον τῆς οὐσίας καὶ τῶν φιλτάτων πᾶσιν ἀνθρώποις τέκνων καὶ τῆς ψυχῆς, ἀλλ᾽ καὶ τῶν σωμάτων οὗτοι μόνοι κοινωνοῦσι.

‡ Ὅσῳ μᾶλλον αὐτὸς ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἀπέστραπται, τοσούτῳ μᾶλλον τὴν διαδεξομένην τὴν διοίκησιν παραληπτέον, καὶ πρὸς τὰ ἀναγκαῖα ἑαυτὸν ἀπερίσπαστον.

‡ Χρὴ τῆς ἀειγενοῦς φύσεως ἀντέχεσθαι, τῷ παῖδας παίδων καταλείποντι ἀεὶ τῷ θεῷ ὑπηρέτας ἀνθ᾽ αὑτοῦ παραδιδόναι.

‡ Δεῖ ἡμᾶς γεννῶντας τε καὶ ἐκτρέφοντας παῖδας καθάπερ λαμπάδα τὸν βίον παραδιδόναι ἄλλοις ἐξ ἄλλων.

‡ Πολλῶν κακῶν γὰρ ἐστιν ἀρχὴ τοῦ βίου.

‡ Ἀθάνατόν ἐστι κακὸν ἀναγκαῖον γυνή.

‡ Δύ᾽ ἡμέραι γυναικός εἰσιν ἥδισται.

Ὅταν γαμῇ τι, κἀκφέρῃ τεθνηκυῖαν.

‡ Ζηλῶ δ᾽ ἀγάμους ἀτέκνους τε βροτῶν ψυχῇ

beneuolentiam. Nihil autem reperias quod æquè cum alio afficiatur & condoleat ac mulier, neq; magis cognatum, quàm liberos. Vtrunq; autem nuptiæ præbent.

† Nihil tam onerosum est, quod uir & uxor non facillime ferant concordes, & communi opera quicquid est ferre uolentes. Idem.

† Si genus humanum deficeret, nemo sacra faceret dijs. Antipater in serm. de nuptijs.

† Quisquis uxorem & liberos non expertus est, uerissimam & genuinam beneuolentiam ignorat.

† Aliæ enim amicitiæ, & beneuolæ animorum inclinationes similes sunt mixtionibus leguminum, aut aliorum huiusmodi, quæ inuicem apponuntur: uiri autem & uxoris amor, mixtioni quæ tota per totum fit, ut uini cum aqua. Reuera enim undequaq; commiscetur coniugalis amor, cùm non solum opes, & liberos, Idem in sermone de nuptijs. Ibidem.

† Quo quis remotior à rei familiaris cura esse uoluerit, eò magis assumenda est quæ administrandæ eius prouinciam subeat, ut ipse circa necessarias res parandas minimè occupetur. Ibidem.

† Naturæ perpetuitatẽ promouere oportet, & filios filiorũ relinquẽdo semper deo ministros pro seipsò tradere. Plat. leg. 6.

† Gignere debemus & educare liberos, uitam ceu lampadem alijs post alios tradendo. Ibidem.

† Multorum uitæ, malorum initium est. Anaxand.

† Perpetuum & necessarium malum est mulier. Philem: n.

† Boni sunt cum uxore iucundissimi dies, alter quo ducitur, alter quo mortua effertur. Hipponax.

† Felices aio homines innuptos & sine liberis, una enim Euripides

est anima,

δὲ μᾶλλον ὑπεραλγεῖν μέτριον ἄχθος.

† Οὔποτε φήσω γάμον εὐφραίνειν πλέον, ἢ λυπεῖν.

† Τὸν δὲ μόνον ὄντα καὶ κακὴ τύχη τρέφει.

† Τὸ γυναῖκ' ἔχειν εἶναί τε παίδων Παρμένων πατέρα μερίμνας τῷ βίῳ πολλὰς φέρει.

a. Vxorē duxi, quam ibi miseriā uidi, nati filij altera cura, Demea senex apud Terent. in Adelphis.

† Αἱ νέαι μὲν γὰρ πατρὸς
Ἥδιστον οἶμαι ζῶμεν ἀνθρώπων βίον.

† Βίον καλὸν ζῇς, ἂν γυναῖκα μὴ ἔχῃς.

† Γυναῖκα θάπτειν, κρεῖττόν ἐστιν, ἢ γαμεῖν.

† Γαμεῖν, ὃς ἐθέλει, εἰς μετάνοιαν ἔρχεται.

† Ζευχθεὶς γάμοισιν, οὐκ ἔτ' ἔστ' ἐλεύθερος.

† Ὅστις γενόμενος βούλεται ζῆν ἡδέως
ἑτέρων γαμούντων αὐτὸς ἀπεχέσθω γάμων.

† Παραπλήσιον πρᾶγμ' ἐστὶ γῆρας καὶ γάμος.
Τυχεῖν γὰρ αὐτῶν ἀμφοτέρων σπουδάζομεν,
Ὅταν δὲ τύχωμεν, ὕστερον λυπούμεθα.

† Ὡς ἔστι τὸ γαμεῖν ἔσχατον τοῦ δυστυχεῖν.

† Φορτίον ἡ γυνή.

† Αὕτη ἡ νὺξ, καινοῦ δαίμονος ἄρχει, καινοῦ πότμου, μέγας γὰρ ἀγὼν γάμος ἀνθρώπῳ.

† Γυνὴ ἀνδρί, ἐὰν ᾖ καταθυμία, οὐδὲν ἔλαττον τὰς χαλεπότητας παρέχεται, καὶ τὰς ὀδύνας, ἢ αὐτὸς αὑτῷ ὑπέρ τε τῆς ὑγείας δισσῶν σωμάτων, ὑπέρ τε τοῦ βίου τῆς συλλογῆς, καὶ ὑπέρ τε τῆς σωφροσύνης, καὶ τῆς εὐκλείας, φέρε δὴ καὶ παιδία γεννηθῶσιν, φροντίδων ἤδη πάντα πλέα, καὶ οἴχεται τὸ νεοτήσιον σκίρτημα ἐκ τῆς γνώμης, καὶ πρόσωπον οὐκέτι τὸ αὐτό.

† Ὅταν

est anima, cui pro seipsa dolere, mediocre est onus.

† Nunquã plus exhilarare nuptias, quã grauare dixerim. Idem.

† Hominem solum quantumuis angusta fortuna alit. Philemon.

† Vxorem habere, & liberorum esse parentem Menand.
O Parmeno, multas in uita sollicitudines adfert.

† Puellæ quidem adhuc cum parente Sophocl.
Suauißimam omnium uitam agimus.

† Egregiè uiues, si non habueris uxorem. Philetas.

† Sepelire uxorem, quàm ducere, melius est. Chærem.

† Quisquis instituit uxorem ducere, pœnitentiã incurrit. Philemon.

† Astrictus nuptijs, non amplius liber est. Hippoth.

† Quisquis mortalium uiuere uult suauiter, Menander.
Vxores alijs ducentibus ipse abstineat.

† Similis sunt res senectus & nuptiæ, utranq; enim consequi desideramus: Postquam uerò nacti fuerimus, tristamur. Theodect.

† Infortunium extremum nuptiæ sunt. Lysias.

† Graue onus mulier. Antiphan.

† Iste dies ista nox noui genij principium affert, & nouæ sortis. Magnum profectò certamen homini nuptiæ sunt. Antiphon.

† Vxor etsi uiro carißima fuerit, non minus tamen ei facesßit negocij circa amores aut dolores, quàm ipsemet sibi. Itaque pro duobus corporibus, quod sanitatem, uictum temperantiam, bonamq; famam attinet, curam gerat oportet. Quòd si insuper liberi nascantur, iam omnia curis plena sunt, & iuuenilis animi exultatio disperit: & facies haud amplius eadem est. Idem.

Quando

✠ Ὅπερ γὰρ ἄλοχον εἰς δόμους ἄγει πόσις.
Οὐχ ὡς δοκεῖ γυναῖκα λαμβάνει, μόνον,
Ὁμοῦ δὲ ταύτῃ δέχετ᾽ εἰσκομίζεται λαβὼν,
Καὶ δαίμον᾽ ἤτοι χρυσὸν, ἢ τοὐναντίον.
✠ Κακὸν γυναῖκες, ἀλλ᾽ ὅμως ὦ δαιμόνιοι,
Οὐκ ἔστιν οἰκεῖν ἄνευ κακοῦ.
Καὶ γὰρ τὸ γῆμαι, καὶ τὸ μὴ γῆμαι, κακόν.
✠ Συμφορὰ δ᾽ ὃς ἂν τύχῃ κακῆς γυναικὸς, εὐτυχεῖ δ᾽ ἐσθλῆς τυχών.
✠ Μακάριος, ὅστις εὐτυχεῖ γάμον λαβὼν ἐσθλῆς γυναικός.
✠ Οὐ μὲν γάρ τι γυναικὸς ἀνὴρ λῄζετ᾽ ἄμεινον
Τῆς ἀγαθῆς, τῆς δ᾽ αὖτε κακῆς, οὐ ῥίγιον ἄλλο
Δειπνολόχου, ἥ τ᾽ ἄνδρα, καὶ ἴφθιμόν περ ἐόντα
Αὔει ἄτερ δαλοῖο, καὶ ὠμῷ γήραϊ θῆκε.

c. Caton. dictũ notũ est quod cũ uxorib. incõmode uiuitur at sine illis omnino nũ uiuitur. Et in Epig. Nec tecum possũ uiuere, nec sine te. uide prouerb. ἀναγκαῖα κακά.

✠ Γυνὴ καὶ ὠφέλειαν καὶ νόσον ἀνδρὶ φέρει μεγίστην.
✠ Αἰσχρὰν γυναῖκ᾽ ἔγημας ἀλλὰ πλουσίαν
Κάθευδ᾽ ἀηδῶς, ἡδέως μασώμενος.
✠ Τὸ γαμεῖν, ἐάν τις τὴν ἀλήθειαν σκοπῇ,
Κακὸν μέν ἐστιν, ἀλλ᾽ ἀναγκαῖον κακόν.
✠ Τῆς μὲν κακῆς, κάκιον οὐδὲν γίνεται
Γυναικὸς, ἐσθλῆς δ᾽ οὐδὲν εἰς ὑπερβολὴν
Πέφυκ᾽ ἄμεινον, διαφέρουσι δ᾽ αἱ φύσεις.
✠ Γάμοι δ᾽ ὅσοις μὲν εὖ καθεστᾶσι βροτῶν
Μακάριος αἰὼν, οἷς δὲ μὴ πίπτουσιν εὖ
Τὰ, τ᾽ ἔνδον εἰσὶ, τά τε θύραζε δυστυχεῖς.
✠ Γυναικὸς οὐδὲν ἂν μεῖζον κακὸν
Κακῆς ἀνὴρ κτήσαιτ᾽ ἂν, οὐδὲ σώφρονος κρεῖσσον

✠ Ω

✝ Quando maritus uxorem domum ducit, Theodect.
Non solum, ut uidetur, uxorem accipit:
Sed unà cum ipsa quoq; introducit
Aut bonum sibi dæmonem, aut contrarium.

✝ Malum sunt mulieres, ueruntamen, ô populares, Susarion.
Hoc sine malo domum inhabitare non licet,
Nam & uxorem ducere, & non ducere, malum est.

✝ Calamitosus est autem, qui inciderit in malam mulierem: felix, qui in bonam. Euripid.

✝ Felix cuicunque coniugium prosperè successit uxoris bonæ. Idem.

✝ Haud etenim uxore melius quicquam uir acquirit. Hesiod. in operibus.
Bona: mala uerò nihil est deterius
Clanculum abliguriente, quæ uirum utcunq; egregium
Vrit sine torre, & ad crudam impellit senectam.

✝ Mulier uel fructū uel morbū marito maximum affert. Euripid.

✝ Deformem uxorem duxisti, uerum diuitem:
Cubes igitur iniucunde, suauiter epulans. Philippid.

✝ Vxorem ducere, si quis ueritatem consideret
Malum quidem est, sed necessarium malum. Menand.

✝ Nihil sane deterius existit mala
Muliere: bona uerò eximiè, nihil
Est melius. differunt autem ingenia. Euripid.

✝ Quibuscunq; hominibus bene constitutæ sunt nuptiæ, Idem in Orēste.
Illorum beata est uita: quibus autem malè cesserint, Tum
domi, tum foris infortunati sunt.

✝ Nullum incommodum maius muliere Idem.
Mala, uir habere potest: neq; moderata, Melius

† Ὧι δ' αὖτε γάμου μετὰ μοῖρα γένηται,
Κεδνὴν δ' ἔσχετ' ἄκοιτιν ἀραρυῖαν πραπίδεσσι,
Τῷ δέ τ' ἀπ' αἰῶνος κακὸν ἐσθλῷ ἀντιφερίζει.

† Γάμους δ' ὅσοι σπεύδουσι μὴ[d] πεπρωμένους,
Μάτην πονοῦσιν, ἡ δὲ τῇ χρεὼν πόσει
Μένουσα, κἀσπούδαστος ἦλθεν εἰς δόμους.

† Ἐὰν μὲν γὰρ λάβῃς τεταγμένην
Τοῖς τρόποις, καὶ τ' ἄλλ' ἄλυπον εὐτυχήσεις
τῷ γάμῳ, εἰ δὲ καὶ φιλέξοδόν τ' καὶ λάλον,
Καὶ δαψιλῆ, οὐ γυναῖκ' ἕξεις διὰ βίου ἀτυχίαν
κοσμουμένην.

† Δεῖ δὲ οὐ ταῖς φήμαις τῶν ὀνομάτων ἐξελέγχεσθαι τοὺς τρόπους, πολλοὶ γὰρ ἤδη διαβεβλημένας προσηγορίας ἔχοντες, ἔσχον οὐ πονηρὰν διάνοιαν, πάλιν ἕτεροι καὶ καλοῖς ὀνόμασιν ἐκ τῆς φύσεως κεκοσμημένοι, ψυχαῖς ἀνομίαις προσέρχονται πρὸς τὰ ἔργα.

† Βίου καὶ γενέσεως παίδων κοινωνία, κεφάλαιον ἐστὶ γάμου.

† Μὴ σπεῖρε τέκνων ἄλοκα δαιμόνων βίᾳ.

† Εἰδ' εἰς γάμους ἔλθοιμ', ὃ μὴ τύχοι ποτὲ,
Τῶν γὰρ πόνοισιν ἡμερευουσῶν ἀεὶ
Βέλτιον ἂν τέκοιμι δώμασι τέκνα,
Ἐκ γὰρ πατρὸς καὶ μητρὸς, ὅστις ἐκπονεῖ
Σκληρὰς διαίτας, οἱ γόνοι βελτίονες.

† Δυ' ἔστ' ἃ κρῖναι τὸν γαμεῖν μέλλοντα δεῖ.
Ἢ φι προσηνῆ ὄψιν, ἢ χρηστὸν τρόπον,
τὴν γὰρ ὁμόνοιαν τὴν πρὸς ἀλλήλους ποιεῖ.

d. πεπρωμένον participiū est præteritū paßiuū, & significat idem quod futurū fato præscriptū à πεπρατίῳ termino, & ἐρύω traho. quod trahat et uicißim rebus omnib. consequentibus cedat.

† Γαρθεν

✝ Ille uerò qui nuptias celebrauit, Hesiod. in Theogonia
Et uxorem ducit sollicitam & prudentem,
Aequalia bona malis in uita sortitur.

✝ Quicunq; nuptias fato sibi non destinatas ambiunt, Eur. in Menalippe.
Frustra laborant. Vxor autem uiro fatali manens, etiam
absq; omni cura domum ingreditur.

✝ Si compositam moribus acceperis, Epicharm.
Et cætera non molestam, felices habebis nuptias:
At si frequenter exeuntem domo, loquacem,
Et sumptuosum duxeris, non uxorem habebis,
Sed instructum per uitam infortunium,

✝ Verùm non oportet ex significatione nominum de moribus iudicari: quemadmodum non pauci hactenus qui infames nomenclaturas habebant, ingenio præditi fuêre nõ malo. Alij rursus honestis à natura nominibus ornati, animis dißimilibus ad opera accedunt. Gaij pro Lucilla.

✝ Vitæ ac generationis liberorum communio, caput est nuptiarum. Musonius.

✝ Ne gignas liberos dijs inuitis. Euripides.

✝ Si mihi ducenda esset uxor, quod dij auertant, Idem.
Malim ex illis mulieribus quas labor quotidianus exercet,
Familiæ meæ prolem suscipere.
Nam & pater & mater, si uitam
Duriusculè uiuunt, meliores procreant liberos.

✝ Res duæ potißimũ uxorem ducturo cõsiderandæ sunt, Menand.
Nempe aut facies blanda, aut boni mores.
Hæc enim alunt beneuolentiam mutuam.

† Παρθενικὴν δὲ γαμεῖν, ὥς κ' ἤθεα κεδνὰ διδάξῃς,
πάντα μαλ' ἀμφὶς ἰδὼν, μὴ γείτοσι χάρματα γήμῃς.

† Πολλαὶ δὴ πάνυ καλῶν καὶ ἀγαθῶν πατέρων φαῦλαι ἐφωράθησαν, καὶ ἐκ ἐσωφρόνησαν.

† Κρεῖττον ἄρα ἦν ἀνδρικόν τι γυναῖον, καὶ κατ' ἀγρὸς τεθραμμένον ἀναζητεῖν τι καὶ πολυπραγμονεῖν ἱκανὸν μὲν πονεῖν, ὁπότε ὕδωρ ἀνιμᾶν δέοι, καὶ πῦρ ἀνάψαι, ἦν τούτου καιρὸς, οὐκ ἀνελεύθερον δὲ, ὅτε ἀρτοπτεῖον, χρηστόν γε μὴν καὶ ἀράξαι ποτὲ μύλην καὶ ἐπαφήσας αὐτῇ ἀλέσαι ὥσπερ ἐθελοντής, ταῦτα μὲν δὴ ῥώμη τῇ γυναικὶ, ταῦτα δὲ τῷ οἴκῳ ὄφελος.

† Αἱ ὄψεις χρησαὶ ἔχοιεν ἄν, τι πλεῖστον τοῦ κάλλους τῆς ψυχῆς

† Εἶδος μὲν τῆς γυναικὸς ἐξεταστέον, εἰ χαρίεν τι καὶ ἀστεῖον καὶ ἐλευθέριον, εἴ γε μέλλοι τις ἡδέως μετ' αὐτῆς παύεσθαι, ἡδέως δὲ καὶ εἰς τὴν οἰκίαν τὴν αὐτοῦ αὐτῆς εἰσελεύσεσθαι.

† Ὡραῖος δὲ γυναῖκα τεὸν ποτὶ οἶκον ἄγεσθαι.
Μήτε τριηκόντων ἐτέων μάλα πόλλ' ἀπολείπων,
Μήτ' ἐπιθεὶς μάλα πολλὰ γάμος δέ τοι ὥριος οὗτος.
Ἡ δὲ γυνὴ τέτορ' ἡβώῃ, πέμπτῳ δὲ γαμοῖτο.

f. Pro τριακοσίων, καὶ τέτορ' pro τετράτῳ ἀ τέτωρ τίτος τίτορ.

† Οὐ γὰρ ἡδονὴ, γυναικὶ τ' ἐχθρὸν χρῆμα πρεσβύτης ἀνήρ. ἀλλ' ὡς τάχιστα καὶ γὰρ ἐκ τροφαὶ καλαί.

† Καὶ συννεάζων ἡδὺ παῖς νέῳ πατρὶ
Πικρὸν νέᾳ γυναικὶ πρεσβύτης ἀνήρ.

† Εἰ

✝ Ducas autem uirginem ut bonis moribus ipsam instituas, omnia diligenter circumspiciens, ne uicini tuas nuptias irrideant. — *Hesiod. in operibus.*

✝ Multæ per quàm honestis & bonis parentibus natæ, deprehensæ sunt malæ, & impudicæ. — *Nicostrat.*

✝ Multò enim præstat uxorem uiraginem, & ruri nutritam inquirere sibi, & studiosè accersere, quæ idonea sit si oportuerit uel aquam haurire, uel ignem accendere suo tempore, non tam illiberalis aut mechanici ingenij, & quæ molere aliquando, & ad molæ stridentis sonum uelati ad lyram accinere posit: etenim hæc exercitia mulierem robustam reddunt, & in rem sunt familiæ. — *Idem de nuptijs.*

✝ Benigni oculi summam animi pulchritudinem comitantur. — *Idem.*

✝ Forma mulieris consideranda est, num gratiosa & urbana & liberalis sit: si quis modò iucundè quiescere, & iniucundè ad suam ipse domum subinde reuerti uelit. — *Idem.*

✝ Aetate matura uxorem domum ducito, — *Hesio. in operibus.*
Neq; multo minor natu triginta annis:
Neq; multo maior: ista enim tempestiuæ sunt nuptiæ.
Virgo autem pubescens anno decimoquarto, nubat decimoquinto.

✝ Nihil enim uoluptatis habet, & res est inimica mulieri uir — *Eur. in Danaë.*
Senex: maturè igitur ducenda uxor,
Nam & educutio liberorum res est honesta.

✝ Et liberi adolescentes patri adhuc iuueni iucundi: — *Idem in Phœn.*
Senex maritus uxori iuueni ingratus est.

✠ Εἰ χρὴ γαμεῖν δῆτ᾽, ἐκ τι γενναίων γαμεῖν.
Δοῦναι τ᾽ δεῖ ἐσθλὸς, ὅστις οὖ βουλεύεται,
Κακῶν δὲ λέκτρων μὴ ᾽πιθυμίαν ἔχειν,
Μηδ᾽ εἰ ζαχρύσους οἴσεται φερνὰς δόμοις.
✠ Ὅστις δὲ πλοῦτον, ἢ εὐγένειαν εἰσιδὼν
Γαμεῖ πονηρὰν, μωρός ἐστι, μικρὰ γὰρ
μεγάλων ἀμείνω σώφρον᾽ ἐν δόμοις ἔχειν.
✠ Γάμος κράτιστός ἐστιν ἀνδρὶ σώφρονι,
Τρόπον γυναικὸς χρηστὸν ἔνδον λαμβάνειν,
Αὕτη γὰρ ἡ προὶξ οἰκίαν σώζει μόνη.
Ὅστις δὲ τρυφῶς τὴν γυναῖκ᾽ ἄγει λαβὼν,
συνεργὸν οὗτος αὐτὶ διακονίας ἔχει,
Εὔνουν βεβαίαν εἰς ἅπαντα τὸν βίον.
✠ Πολλοὺς δὲ πλούτῳ, καὶ γένει γαυρουμένους
Γυνὴ κατήσχυν᾽ ἐν δόμοισι νηπία.
✠ Οὐκ οὐκ ἔστιν οὐδὲν βαρύτερον τῶν φορτίων
Οὕτως, γυναικὸς προῖκα πολλὴν φερομένης.
✠ Ὅστις γυναῖκ᾽ ἐπίκληρον ἐπιθυμεῖ λαβεῖν
Πλουτοῦσαν, ἤτοι μῆνιν ἐκτίνει θεῶν.
✠ Γυνὴ γὰρ ἐξελθοῦσα πατρώων δόμων,
Οὐ τῶν τεκόντων ἐστὶν, ἀλλὰ τοῦ λέχους.
✠ Δειλῶν γυναικῶν δ᾽ ἀπὸ τῶν θρασύστομοι.
✠ Κακίων ἄλοχος, κἂν ὁ κάκιστος γήμῃ τὴν εὐδοκιμοῦσαν.
✠ Ἀεὶ γυναικῶν ἐμποδὼν ταῖς συμφοραῖς
Ἔφυσαν ἀνδρῶν πρὸς τὸ δυσυχέστερον.
✠ Εἰς τὸ μεταπεῖσαι ῥαδίως, ἃ βούλεται

g. Nam quæ indotata est in potestate est uiri dotatæ et malo & dãno mactant uiros. Plautus in Aulularia.

✝ Quòd si contrahendum est matrimonium, à generosa familia petatur. Idem.

Et generosis elocet, quisquis sibi consultum uolet.
Malum uerò coniugium non appetat,
Neq; si dotes aureas secum afferret uxor.

✝ Quicunq; uerò diuitiarum aut nobilitatis respectu Idẽ in Cresfis.
Malam duxerit, stolidus est: parua enim mala,
Prudentem potius quàm magna, domi habere oportet.

✝ Nuptiæ optimæ sunt uiro prudenti Hipponax.
Qui mulierem bonis moribus præditam domi accipit.
Hæc enim dos sola, domum conseruat.
Quicunq; uerò uxorem huiusmodi duxerit,
Hic pro domina, laboris sociam habet
Beneuolam, & constantem per omnem uitam.

✝ Multos autem diuitijs & genere gloriantes, Euripid.
Stulta domi mulier, infames fecit.

✝ Haud ullum est onus grauius Antiphan.
Reuera, quàm uxor dotem ferens copiosam.

✝ Quisquis uxorem ex asse hæredem ducere cupit Menand.
Diuitem, is uel pœnam iratis luit dijs.

✝ Mulier paternam egressa domum, Euripid.
Non amplius parentum est, sed mariti.

✝ Timidorum dominorum uxores, audaciam habẽt oris. Idem.

✝ Peior est uxor, & si pessimus uir existimationis optimæ ducat mulierem. Idem.

✝ Mulieres semper in calamitatibus impediunt Idem in Oreste.
Viros, ita ut infeliciores fiant.

✝ Ad quælibet facilè persuadendum negotia, Philiscus.

Πιθανὸς ἔχειν εἴωθεν ἡ κλίνη λόγους.

† Οὐ γάρ ποτ' εὔφρων ἡμέραν διέρχεται
Ἅπασαν, ὅστις σὺν γυναικὶ πέλεται.

† Ὑγιὲς γὰρ οὐδὲν αἱ θύραθεν εἴσοδοι
Δρῶσιν γυναικῶν, ἀλλὰ πολλὰ καὶ κακά.

† Οἰκία δ' ἐν ᾗ πάντα πρωτεύει γυνὴ
Οὐκ ἔστιν ἥτις πώποτ' οὐκ ἀπώλετο.

† Ἀνδρὶ γὰρ ἀχλόωντι παραίφασις ἐστὶν ἄκοιτις.

† Μήτε γραῦν ποτε σοῖσι κακὴν δέξαιο μελάθροις.
Πολλῶν γὰρ ἤδη ἔπερσαν εὔκτιτα δώματα φωτῶν.

b. ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε. apud Hom. in Ilia de Hectoris ad Andromachen uxorē, & deinde in Vlyssæa Telemachi ad matrē Penelopen.

† Ἔνδον μένουσαν τὴν γυναῖκ' εἶναι χρεὼν
Ἐσθλήν, θύρασι δ' ἀξίαν τοῦ μηδενός.

† Γυναικός ἐστι κρηγύης φέρειν πάντα,
Γυναικὶ δ' ὄλβος ἂν πόσιν στέργοντ' ἔχῃ.

† Μεγίστη γίνεται σωτηρία,
Ὅταν γυνὴ πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῇ.

† Δεῖ τὴν ἐκ τῆς οἰκίας ἐκπορευομένην ἐν τοιαύτῃ καταστάσει εἶναι τῆς ἡλικίας, ὥστε τοὺς ἀγνοήσαντας πυνθάνεσθαι, μή τινός ἐστι γυνὴ ἀλλὰ τίνος μήτηρ.

† Ὑπὸ γυναικὸς ἄρχεσθαι, ὕβρις ἀνδρὶ ἐσχάτη.

† Ἡ αἰδὼς τοῦ κάλλους ἀκρόπολις.

† Ἡ γαμετὴ χρηστὴ μὲν, ἔχει τινὰ τέρψιν ἐν αὑτῇ
Ἡ δὲ κακὴ, πικρὸν τὸν βίον ἀνδρὶ φέρει.

† Οὐ χρὴ τὴν γυναῖκα δεινὴν ἐν τοῖς πολιτικοῖς, ἀλλὰ ἐν τοῖς οἰκονομικοῖς εἶναι.

† Γάμος γὰρ ἀνδρὸς μὲν φιλίας διττῆς κρατῶν, βελτίων, ἑτέρως δὲ σφαλερός.

Ὁπόταν ἐράστριαι πλέθουσιν ἀλλοτρίων λεχέων, αὐται

δὲ

Probabiles habere solet coniugium sermones.

† *Nunquam enim hilaris diem transigit* Simonides.
Totum, quisquis cum uxore degit.

† *Nihil enim bonum aut sanum introitus externi* Euripid.
Mulierum efficiunt, sed uaria & mala.

† *Ea nanq; familia quæ à muliere gubernatur* Antiphan.
Non fuit unquam quæ non interierit.

† *Viro enim indignanti consilium & solatium est coniunx.* Naumach.

† *Improbam anum domi nunquam receperis.* Idem.
Multorum bene conditas familias pessundederunt anus.

† *Intus manere mulierem oportet* Euripides.
Bonam: egrediuntes autem foras nullius precij sunt.

† *Bonæ mulieris est omnia tolerare,* Herodes in Hemiambis
Mulieris felicitas est si diligatur à marito.

† *Ad salutem præcipuum est,* Euripides
Vxorem à uiro non dissentire.

† *Oportet mulierem egredientem domo, hunc ætatis terminum attigisse, ut qui non cognoscunt ipsam, cuius nam sit mater, non autem cuius uxor, interrogent.* Hyperides.

† *Parêre mulieri, extremum dedecus est uiro.* Democrit.

† *Pudor mulieris, arx formæ est.* Demades.

† *Vxor bona quidem, aliquid in se habet iucundi:* Incerti autoris.
Mala uerò, acerbam facit marito uitam.

† *Mulierem non in ciuilibus, sed in domesticis rebus oportet ingeniosam esse.* Theophr.

† *Nuptiæ propter amicitiam contractæ, meliores sunt: aliter uerò periculosæ.* Themistius

† *Quæ lectos alienos amant,* Peryctione.

δὲ πολέμιαι γίγνονται πάντων τῶν ἐν τῇ οἰκίῃ ἐλευθέρων τε καὶ οἰκετέων.

† Τὴν εὐγένειαν, κἂν ἄμορφος ᾖ γάμου
Τιμῶσι πολλοί, πρὸς τέκνων χάριν λαβεῖν
Τό τ' ἀξίωμα μᾶλλον, ἢ τὰ χρήματα.

ΠΕΡΙ ΙΑΤΡΩΝ.

Ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων
Ἰούς τ' ἐκτάμνειν, ἐπί τ' ἤπια φάρμακα πάσσειν.

† Οὔτε γὰρ ἰατρὸς οὐδὲ εἷς ἂν ἐν σκοπῇ
Τοὺς αὐτὸς αὐτοῦ βούλεθ' ὑγιαίνειν φίλους,
Οὔτε στρατιώτης πόλιν ὁρᾶν, ἄνευ κακοῦ.

† Κακῶς ἔχει ἅπας ἰατρὸς ἂν κακῶς μηδεὶς ἔχῃ.

† Μόνῳ[a] δ' ἰατρῷ τοῦτο καὶ συνηγόρῳ
Ἔξεστιν ἀποκτείνειν μέν, ἀποθνήσκειν δὲ μή.

ΠΕΡΙ ΜΝΗΜΗΣ.

Γραμμάτων δὲ σύνθεσις
Μνήμην ἁπάντων μουσομήτορ' ἐργάτιν.

† Μνάμα[b] τῶ παρεληλυθότος χρόνω, πρόνοια δὲ τοῦ μέλλοντος, αἴσθασις δὲ τοῦ παριόντος.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΨΕΥΔΕΣΘΑΙ.

Ψεύδεσθαι, ἐν πόλει, μηδεὶς νόμος ξυγχωρείτω μηδενί, πλὴν τοῦ φιλαληθέος, νοήμονος, μεμνημένου τε ὅ,[c] τι κότε καὶ ὅκως ὁ φιλεῖ ψεύδεος, τῇ δὲ ἐκ τότε γιγνομένης χρείης ἀναγκαίης, καὶ τοῦτο ποιέειν.

† Πᾶν τὸ γεννητὸν καὶ μεταβλητόν, οὐκ ἀληθές· οὐδὲν μὴ μένον ἐφ' αὑτοῦ ἀληθές ἐστιν.

† Ψεῦδος φθείρεται.

† Τὸ ψεῦδος, τῆς ἀληθείας ἐνέργημα.

4. Nulla lex quæ puniat inscitiã capitalẽ, nullũ exemplũ uindictæ. discũt periculis nostris, et experimẽta per mortes agunt, medicoq́; tantũ hominẽ occidisse impunitas sũma est. Huic illa infelicis monumenti inscriptio, turba se medicorũ perijsse, Plin. hist. mundi lib. 29. ca. 1.

b. pro μνήμη et τῶ χρόνω pro τοῦ χρόνου, & αἴσθασις pro αἴσθησις dorica dialect.

c. Pro ποτὲ & ὅκως pro ὅπως dorice omnia.

Omnia domestica odit,
Tum liberos, tum famulos.
✝ *Nobilitatem etiam deformium coniugium,* Idem.
Liberorum gratia non pauci colunt:
Et dignitati magis quàm pecunijs student.

De medicis. 82

VIr medicus enim aliorum instar multorum est Homer.
In excidendis telis, & benigna pharmaca inspergendo.
✝ *Nam neq; medicus ullus, si diligenter circumspicias,* Philemon.
Amicos suos bene ualere cupit,
Neq; miles ciuitatem sine aliquo malo uidere.
✝ *Male habet quiuis medicus, si nemo male habuerit.* Idem.
✝ *Soli medico & aduocato* Idem.
Occidere licet impunè, sine aliquo suo periculo.

De memoria. 83

LIterarum autem compositio, Aeschylus.
Memoriam produxit omniū opificē, musarū matrē.
✝ *Memoria præteriti est temporis, prouidentia futuri,* Archytas.
præsentis autem sensus.

De mendacio. 84

IN ciuitate mentiri nulla lex usquā concedere cuiquā debet, nisi ueritatis studioso & prudenti uiro, qui quo tempore, quoq; modo natura mendacij nō soleat obesse, intelligat: & necessariæ commoditatis causa mendaciū securturæ id faciat. Eusebius.

✝ *Omne profectò genitum & mutabile, uerum non est;* Idem.
Nihil in seipso non permanens, uerum est.
✝ *Mendacium perit.* Idem.
✝ *Mendacium ueritatis opus.* Idem.

† Ἀλλ' οὐδὲν ἕρπει ψεῦδος εἰς γῆρας χρόνου.

∴ Καλὸν μὲν οὖν οὐκ ἔστι τὰ ψευδῆ λέγειν
ὅτῳ δ' ὄλεθρον δεινὸν ἡ ἀλήθει' ἄγει,
Συγγνωστὸν εἰπεῖν ἐστὶ καὶ τὸ μὴ καλόν.

† Κρεῖττον δ' ἐλεηθὲν ψεῦδος, ἢ ἀληθὲς κακόν.

† Οὐ νέμεσις καὶ ψεῦδος ὑπὲρ ψυχῆς ἀγορεύειν.

† Καιρῷ τιθέμενον κέρδος ὡς καρπὸν φέρει.

† Ὑπολαμβάνω τὸ ψεῦδος εἶναι σωτηρίας
λεγόμενον. οὐδὲν ποιεῖσθαι δυσχερές.

† Ψευδόμενος οὐδεὶς λανθάνει πολὺν χρόνον.

† Ἐκ διαβολῆς καὶ φθόνου ψεῦδος ἐπ' ὀλίγον
ἰσχύσαν ἀπεμαράνθη.

† Ψεύδεσθαι πάντων χειρότατον, τοῖς πολλάκις ἁμαρτάνουσιν.

† Τὰ δὴ τῶν μὴ ἁπλᾶ, ἀλλ' ἐπίβουλα φυλάττεσθαι μᾶλλον δεῖ, ἢ τοὺς ἔχεις.

† Καὶ θεοῖσιν ἄχρηστον ψεῦδος.

† Ἣν πολλάκις προσδοκίας ἀγαθῶν ἐμβάλλων
ψεύδηται τις τελευτῶν, οὐδ' ὁπόταν ἀληθεῖς ἐλπίδας λέγῃ, ὁ τοιοῦτος πείθειν δύναται.

† Ἀρχὴ μὲν ψεύδους μικρὰ χάρις, εἰς δὲ τελευτὴν
αἰσχρὸν δὴ κέρδος καὶ κακὸν ἀμφότερον.

† Ἔνθα γὰρ τι δεῖ καὶ ψεῦδος λέγεσθαι λεγέσθω.

ΠΕΡΙ ΦΟΒΟΥ.

Οὕτως ὅταν ἐμπέσῃ τις εἰς τὸν νοῦν φόβος
Κἂν τοι καθεύδειν ὅτι ος οὐκ ἐξέρχεται.

† Ἀλλὰ

✝ *Nullum mendacium procedit ad senectutem æui.* Sophocl.

✝ *Haud quidem honestum est mendacia loqui,* Idem.
Cui tamen diram perniciem ueritas affert.
Huic uenia danda, licet inhonesta loquenti.

✝ *Satius est eligere mendacium quàm uerum malum.* Menander.

✝ *Non reprehendendus est, qui mendacium pro uita sua dixerit.* Pisander.

✝ *Mendacium positum in tempore, lucrum seu fructum affert.* Diphil.

✝ *Ego existimo mendacium salutis gratia prolatum nihil adferre mali.* Idem.

✝ *Mentiens nullus multum temporis latet.* Menand.

✝ *A calumnia & inuidia mendacium pauco tempore durans, paulatim extinguitur.* Theophr.

✝ *Sæpe delinquentibus, promptissimum est mentiri.* Lysias.

✝ *Itaque ingenia non aperta, non simplicia, sed astuta & callida & ad decipiendum parata, magis quàm uiperas fugere debemus.* Theophr.

✝ *Etiam dijs inutile est mendacium.* Plato.

✝ *Si quis frequenter bonorum expectationes inijciens fefellerit, uir huiusmodi ne tum quidẽ potest persuadere, cum spem ueram attulerit.* Xenophõ.

✝ *Principium mendacij exiguũ habet gratiæ: circa finem (uerò*
Lucrum turpe malumq; pariter. Theogn.

✝ *Sicubi etiam mendacium dici opus est, dicatur.* Herodotus.

De timore. 85

ADeò cum aliquis timor in animum illapsus est, etiam dormiendo non egreditur. Philemon.

† Ἀλλὰ γὰρ ἀθυμοῦντες ἄνδρες οὐ τροπαῖον ἔστησαν.
† Πάντων τῶν δεινῶν ὁ φόβος μάλιστα καταπλήττει τὰς ψυχάς.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΛΕΕΙΝ.

Οὐ τὸν κακὸν ἔργων οἶκτος, ἀλλὰ τοὺς δικαίους.
† Δίκαιον ἐστὶν ἐλεεῖν, οὐ τοὺς ἀδίκους τῶν ἀνθρώπων ἀλλὰ τοὺς παρὰ λόγον δυστυχοῦντας.

ΠΕΡΙ ΛΥΠΗΣ.

Ἀεὶ τὸ λυποῦν ἀποδίωκε τοῦ βίου.
Μικρόν τι τοῦ βίου, καὶ στενὸν ζῶμεν χρόνον.
† Ἡ λύπη παρ᾽ οἷς ἂν τρέφεται καὶ αὔξεται,
Παρ᾽ ἐκείνοις ἡδέως καὶ μένει.
† Αἰψηρὸς δὲ κόρος κρυεροῖο γόοιο.
† Τοῖς ἀποθνήσκουσι μὴ λυποῦ, ἀναγκαῖον γὰρ ἀλλ᾽ ἐπὶ τοῖς αἰσχρῶς τελευτῶσιν.

ΠΕΡΙ ΘΑΝΑΤΟΥ.

Καθάπερ καὶ ἐξ οἰκίας, φησὶν ὁ Βίων, ἐξοικιζόμεθα ὅτ᾽ ἂν τὸ ἐνοίκιον ὁ μισθώσας οὐ κομιζόμενος, τὴν θύραν ἀφέλῃ, τὸν κέραμον ἀφέλῃ, τὸ φρέαρ ἐγκλείσῃ, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ σωματίου ἐξοικίζομαι, ὅταν ἡ μισθώσασα φύσις, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀφαιρῆται, τὰ ὦτα, τὰς χεῖρας τοὺς πόδας, οὐχ ὑπομένω, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἐκ συμποσίου ἀπαλλάττομαι, οὐδὲν δυσχεραίνων, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ βίου, ὅταν ἡ ὥρα ᾖ, ἔμβα πορθμίδος ἔρυμα.
† Ἄνθρωποι τὸν θάνατον φεύγοντες διώκουσιν.
† Οὕτω πειρῶ ζῆν, ὡς καὶ ὀλίγον, καὶ πολὺν χρόνον βιωσόμενος.
† Οὐκ ἔστιν ἐπὶ πολλῶν συμφέρον ζῶντα, καθηκόντως ἀποθανεῖν, μὴ ὑπὲρ πλειόνων ἀποθνήσκοντα συμφέροντι.

† Sed meticulosi uiri non unquam uictoriam reportarũt. Plato.

† Inter omnia mala, maximè metus affligit animum. Xenophō.

De misericordia. 86

MIsericordia digni sunt non malefici, sed probi homines. Euripides.

† Iustum est misereri, non improborum hominum,
Sed eorum qui immerito infelices sunt. Demosth.

De tristitia. 87

TRistitia semper à uita repelle,
Exiguum enim et angustum ætatis tempus uiuitur. Menander.

† Dolor libenter apud illos manet,
A quibus alitur & augetur. Sotion.

† Statim oboritur satias tristifici luctus. Homerus.

† Propter morientes ne tristeris: est enim necessarium,
Sed propter turpiter è uita discedentes. Polyænus.

De morte. 88

NOn aliter quàm è domo, inquit Bion, exigimur, si locator non accepto precio habitationis, fores reuellat, tegulam adimat, puteum obstruat: sic etiam hoc corpusculo retegor, quando quæ locauit natura, oculos ademerit, aures, manus, pedes, non moror amplius. Sed sicut è conuiuio discedo, nihil indignans: itidem è uita, cum tempus aderit, scapham ut traijcias ingredere. Musonius.

† Homines, dum fugiunt mortem, sequuntur ipsam. Democrit.

† Sic uitã institue, tanquã et parũ et multũ uicturũ tẽporis. Bias.

† Non potest, qui multorum cum utilitate uixit, digna morte cadere, nisi plurimorum cum fructu & usu etiam moriatur. Musonius.

† Mors

‡ Πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις τοῦ βίου θάνατος, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις ἑαυτὸν καθείρξας τηρῇ, δεῖ δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς, τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους ἐλπίδα, φέρειν δ' ὅ ἂν ὁ θεὸς διδῷ γενναίως.

‡ Οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀποθνήσκειν μελετῶσι, καὶ τεθνάναι ἥκιστα αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερόν.

‡ Πᾶσιν ἡμῖν θανάσιμον ἐγκέχυται τὸ τῆς γενέσεως φάρμακον.

a. Nullo fata loco possis excludere cũ mors Venerit in medio Tibure Sardinia est. Mart. li. 4. Epigrã.

‡[a] Πανταχόθεν ἴση καὶ ὁμοία ἡ εἰς ᾅδου ὁδός.

‡ Πᾶσι ἐμπίπτει μεταμέλεια τοῖς μέλλουσι τελευτᾷν, μεμνημένοις ὧν ἠδικήκασι, καὶ ὁρμὴ τοῦ βούλεσθαι πάντα πεπρᾶχθαι δικαίως αὐτοῖς.

‡ Κρεῖττον τεθνάναι καλῶς, ἢ ζῆν αἰσχρῶς καὶ ἐπονειδίστως.

‡ Ἐπεὶ[b] γὰρ ἀποθνήσκειν ἀνάγκη γίνεται,
Τὸ προῖκ' ἀποθανεῖν, οὐκ ἐστι φανερὰ ζημία.

b. Mors necessitatẽ habet fati, aut si prius appetenda est oppetatur cum gloria Cicero.

‡ Τιμῆέν τε γὰρ ἐστι καὶ ἀγλαὸν ἀνδρὶ μάχεσθαι γῆς
πέρι καὶ παίδων κουριδίης τ' ἀλόχου.
Δυσμενέσιν, θάνατος δὲ ποτ' ἔσσεται, ὁππότε κεν
δὴ μοῖραι ἐπικλώσωσ'.

‡ Οὐ γὰρ κως θάνατόν γε φυγεῖν εἱμαρμένον ἐστὶν
Ἄνδρ', οὐδ' εἰ προγόνων ᾖ γένος ἀθανάτων.

‡ Τὰ γὰρ περιώσια πάντα
Χρήματ' ἔχων οὐδεὶς ἔρχεται εἰς ἀΐδην.
Οὐδ' ἂν ἄποινα διδοὺς θάνατον φύγοι, οὐδὲ βαρείας
Νούσους. οὐδὲ κακὸν γῆρας ἐπερχόμενον.

‡ Γῆς ἐπέβην γυμνός, γυμνὸς θ' ὑπὸ γαῖαν ἄπειμι
Καὶ

✝ Mors quidem hominibus est uitæ terminus, etiã si quis inclusum in cauea sese seruet. Oportet autem bonos uiros semper omnia bona capescere, bona spe fultos, & ferre interim quicquid deus dederit, fortiter. Demosth.

✝ Qui rectè philosophantur, mori meditantur, & mors illis inter homines minimè terribilis est. Plato.

✝ Lætale nobis omnibus ipsum generationis infusum est pharmacum. Metrodor.

✝ Vndiq; æqualis similisq; in Plutonis regna uia est. Aristip.

✝ Morituros omnes iniuriarum, quas commiserunt, memores, pœnitentia inuadit, & uehemens cupiditas qua uellent exactam sibi uitam omnem fuisse iustam. Zaleucus.

✝ Præstat honestè mori, quàm uiuere turpiter & cum opprobrio. Chærond.

✝ Quandoquidem necessitas incumbit moriendi,
Gratis mori, damnum est euidens. Antiphan.

✝ Honor enim est ornamentum conciliatur uiro pugnanti pro patria, & liberis, & tenera uxore.
Aduersus hostes. Mors autem aderit quandocunq; parcæ destinauerint. Calinus.

✝ Nullo pactò enim mortem effugere fatale est,
Virum, neq; si progenitores ei fuerint immortales. Idem.

✝ Omnes enim abundantes
Pecunias gerens secum nemo ad inferos uenit,
Neq; muneribus datis mortem effugerit quisquam, neque graues morbos, aut ingruentem malam senectutem. Theog.

✝ Conscendi nudus terram nudusq; subibo Pallade.

Καὶ τί μάτην μοχθῶ γυμνὸν ὁρῶν τὸ τέλος;

† Ο μὲν θάνατος μοχθηρῆς ἴασις τῆς ζωῆς, καταφυγὴ ἐρασιωτάτη.

† Πάντων τὸ θανεῖν, τὸ δὲ κοινὸν ἄχος
Μετρίως ἀλγεῖν σοφία μελετᾷ.

† Τὸ κοινὸν τοῦ θανάτου τέλος, καὶ οὐδεὶς ἐπ' αὐτοῦ νόμος ἢ χρόνος ὑπὸ τῶν θεῶν γέγραπται.

† Ανάγκη τελευτᾶν καὶ νέοις.

† Μόνος θεῶν γὰρ θάνατος οὐ δώρων ἐρᾷ.
Οὔτ' ἄν τι θύων, οὔτ' ἐπισπένδων νανοῖς.
Οὐ βωμός ἐστιν, οὐδὲ παιωνίζεται.
Μόνου δὲ πειθὼ δαιμόνων ἀποστατεῖ.

† Πάντα γὰρ μίαν ἱκνεῖται δασπλῆτα χάρυβδιν αἱ μεγάλαι ἀρεταὶ, καὶ ὁ πλοῦτος.

† Ο δ' οὖν θάνατος ἔφικε καὶ τὸν φυγόμαχον.

† Κατθανεῖν δ' ὀφείλεται,
Καὶ τῶν κατ' οἴκους ἐκτὸς ἡμένῳ πόνων.

† Θνητὸς πεφυκὼς, μὴ εὐλαβοῦ τεθνηκέναι.

† Πάντων ἴσον νέκυες, ψυχῶν δὲ θεὸς βασιλεύει
Κοινὸς χῶρος ἅπασι, πενήσι τε καὶ βασιλεῦσιν.

† Οταν γὰρ ὁ καιρὸς τοῦ θανεῖν ἐλθὼν τύχῃ,
Οὐδ' ἂν πρὸς αὐλὰς ζηνὸς ἐκφύγῃ μολών.

† Βροτοῖς ἅπασι κατθανεῖν ὀφείλεται
Κοὐκ ἔστι θνητῶν ὅστις ἐξεπίσταται
Τὴν αὔριον μέλλουσαν, εἰ βιώσεται.

† Τὸ γὰρ φοβεῖσθαι τὸν θάνατον, λῆρος πολύς,
Πᾶσιν γὰρ ἡμῖν τοῦτ' ὀφείλεται παθεῖν.

† Θάνατος λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος.

† Αφυκτὸν

Quid frustra sudo, funera nuda uidens?

✝ Ita mors optatissimum est perfugium ærumnosæ uitæ. Herodotus.

✝ Moriendum est omnibus, communem uerò dolorem Euripides.
Moderatè dolere, sapientia meditatur.

✝ Communis exitus mortis, & nulla lex de ipsa, neq; Iuncus.
certum tempus à dijs præscriptum est.

✝ Et iuuenibus moriendi necessitas incumbit. Idem.

✝ Mors enim sola deûm non amat munera, Aeschylus.
Nec ullus ei sacrificat, aut libat in templis.
Nullam habet aram, non celebratur hymnis.
Sed ab ea dæmonum sola aliena est suadela.

✝ Omnia perueniunt ad unam uoraginem diram: & ma- Simonides.
gnæ uirtutes & diuitiæ.

✝ Mors etiam profugum assequitur. Idem.

✝ Mors autem imminet Euripides.
Etiam illi, qui domi sedet extra pericula.

✝ Cum sis natus mortalis, mori ne timeas. Diphilus.

✝ Omnes ex æquo morti obnoxij sunt, animos autem Phocylides.
deus regit.
Communis omnes locus manet, tum pauperes tum reges.

✝ Nam ubi tempus aduenerit moriendi, Sophocl.
Ne ad Iouis quidē uestibula perueniens effugerit aliquis.

✝ Cunctis mortalibus mors debetur, Euripides.
Et nullus hominum certò nouit,
An uicturus sit diem crastinum.

✝ Metuere mortem magna stultitia est, omnibus enim no- Aristophan.
bis hanc pati fatale est.

✝ Mors, solutio & separatio animæ à corpore. Plato.

✝ Ἄφυκτον ἐστὶ τὸ τῆς πεπρωμένης κακόν.

✝ Τὸ δὲ χρεὼν, ἀνδρὸς ἀγαθοῦ φέρειν.

✝ Τοῦ ἀποθανεῖν ὁμοίως ἀποκεκλωσμένου πᾶσιν, οὐ τὸ βραδέως, ἀλλὰ τὸ ἐμφανῶς ἀποθανεῖν μακάριον.

✝ Πρὸς μὲν τὰ ἄλλα, δυνατὸν ἀσφάλειαν ποιήσασθαι, χάριν δὲ θανάτου, πάντες ἄνθρωποι ἀτείχιστον οἰκοῦμεν.

✝ Πᾶς ἀνὴρ κἂν δοῦλος ᾖ τις, ἥδεται τὸ φῶς ὁρᾶν.

✝ Πανταχοῦ ζῆν ἡδὺ μᾶλλον, ἢ θανεῖν τοῖς σώφροσιν.

✝ Τὸ φῶς τόδ᾽ ἀνθρώποισιν ἥδιστον βλέπειν.

✝ Τὸ νέρθεν οὐδέν.

✝ Κακῶς ζῆν κρεῖττον, ἢ καλῶς θανεῖν.

✝ Πολλοὶ σοφοὶ γηραιοὶ φιλοζωοῦσι, καὶ οἱ ὀψὲ γήμαντες φιλοζωοῦσιν, ἵν᾽ ἐκθρέψωσι τὰ τέκνα, καὶ οὗτοι ὀψὲ ἀρετῆς ἐπήβολοι γενόμενοι, ἀφίενται αὐτὴν ἐκθρέψαι.

✝ Τὸ μὴ γενέσθαι κρεῖσσον ἢ φῦναι βροτοῖς.

✝ Ἀρχὴν μὲν μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον
Μηδ᾽ ἐσιδεῖν αὐγὰς ὀξέος ἠελίου.
Φύντα δ᾽ ὅπως ὤκιστα πύλας Ἀΐδαο περῆσαι
Καὶ κεῖσθαι πολλὴν γῆν ἐπαμησάμενον.

e. Multi extitere, qui nō nasci optimū censerent, aut quàm celerrimè aboleri. Plin. in præfatione lib. 7. naturalis histor.

✝ Τὸ γὰρ θανεῖν κακῶν μέγιστον φάρμακον νομίζεται.

✝ Ἀλλ᾽ ἔσθ᾽ ὁ θάνατος λοίσθιος ἰατρὸς νόσων.

✝ Ὃν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν, ἀποθνήσκει νέος.

✝ Πάντων λιμὴν τῶν μερόπων ὁ θάνατος ἐστίν.

✝ Ἄλγος δ᾽ οὐδὲν ἅπτεται νεκροῖς.

✝ Τοῖς γὰρ θανοῦσι μόχθος οὐ προσγίνεται.

✝ Βροτῶν νοσοῦσιν οἱ βλέποντες, οἱ δ᾽ ὀλωλότες

οὐδὲν

✝Ineuitabile est malum fatale. Aristot.
✝Fatum enim ferre boni uiri est. Socrates.
✝ Cum nobis ex æquo mors sit Aeschines.
Fatalis, non tardè, sed gloriosè mori
Felicitas est.
✝ Aduersus alia quidem, munimenta parari possunt: quod uerò mortem attinet, omnes homines ciuitatem immunitam habitamus. Metrodor.
✝ Vnusquisq; etsi fuerit seruus, lucis aspectu gaudet. Euripid.
✝ Vbiq; suauius est uiuere, quàm mori prudentibus. Idem.
✝Lux ista hominibus aspectu suauißima est, Idem.
Apud inferos nihil est.
✝ Malè uiuere præstat quàm bene mori. Idem.
✝ Multi sapientes senes, cupidi sunt uitæ, nam qui serò nuptias contraxerunt diuturnam uitam cupiunt, ut liberos educent, & illi cum serò laudem potiti sint, ipsam enutrire desiderant. Aristonym.
✝Non nasci & mori, rem similem puto. Euripides.
✝ Optimum est hominibus omnino non nasci, Theogn.
Nec intueri radios feruidi solis.
Genitum uerò quamprimum ad orci migrare portas,
Et iacere copiosa obrutum tellure,
✝Mors enim maximũ existimatur malorũ esse remediũ. Euripides.
✝Vltimus morborum medicus mors est. Sophocl.
✝ Dilectus dijs in iuuentute moritur. Menander.
✝ Mors omnium mortalium portus est. Sotades.
✝Nullus dolor sequitur mortuos. Aeschylus.
✝Mortuis enim nullus accedit labor. Sophocl.

Οὐδὲν νοσοῦσιν, οὐδὲ κέκτηνται κακά.
✠ Φέρτερον οὐ κηλιᾶ μοῖραν ἐπ' ἀκλέϊ βιότοιο εὑρέμεναι.
✠ Εἴτ' αὖ, οἷον ἀποδημῆσαι ἐστὶν ὁ θάνατος ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀληθῆ ἐστὶ τὰ λεγόμενα, ὡς ἄρα ἐκεῖ εἰσὶν ἅπαντες οἱ τεθνεῶτες, τί μεῖζον ἀγαθὸν τούτου εἴη ὦ ἄνδρες δικασταί; εἰ γάρ τις ἀφικόμενος εἰς ἅδου ἀπαλλαγεὶς τουτωνὶ τῶν φασκόντων δικαστῶν εἶναι, εὑρήσει τοὺς ὡς ἀληθῶς δικαστὰς, οἵπερ καὶ λέγονται ἐκεῖ δικάζειν, Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθος, καὶ Αἰακὸς καὶ Τριπτόλεμος, καὶ ἄλλοι ὅσοι τῶν ἡμιθέων δίκαιοι ἐγένοντο ἐν τῷ ἑαυτῶν βίῳ, ἆρα φαύλη αὖ εἴη ἡ ἀποδημία; ἢ αὖ ὀρφεῖ συγγενέσθαι, καὶ Μουσαίῳ, καὶ Ἡσιόδῳ, καὶ Ὁμήρῳ;
✠ Οὐκοῦν τὸ μὴ ζῆν κρεῖσσον ἐστὶ ἢ ζῆν κακῶς.
✠ Κατθανὼν δὲ πᾶς ἀνὴρ
Γῆ καὶ σκιά, τὸ μηδὲν εἰς οὐδὲν ῥέπει.
✠ Τοῦ ζῆν κακῶς, τὸ τεθνάναι κρεῖσσον.

ΠΕΡΙ ΝΟΣΟΥ ΚΑΙ ΝΟΟΥΝΤΩΝ.

Φίλον τοι τῷ νοσοῦντι δέμνια
Φανιαρὸν τὸ κτῆμ' ἀναγκαῖον δ' ὅμως.
✠ Δυσάρεστον οἱ νοσοῦντες, ἀπορίας ὕπο.
✠ Πολὺ μεῖζόν ἐστι τοῦ κακῶς ἔχειν κακὸν,
Τὸν καθ' ἕνα πᾶσι τοῖς ἐπισκοπουμένοις
Δεῖν τὸν κακῶς ἔχοντα, πῶς ἔχει, λέγειν.
✠ Νόσος ταραγμὸς σώματος.

✠ Πλεῖστα

† Homines ægrotant uiuentes, defuncti autem Nihil ægrotant, nec mala experiuntur. — Euripid.

† Satius est gloriosam mortem, quàm ingloriam uitam Adipisci. — Iulius.

† Sin autem mors est tanquam transmigratio quædam hinc in alium locum, ac uera sunt quæ dicuntur, uidelicet in alio seorsum à nobis loco omnes defunctos esse, quid nam melius quàm hoc esse potest, ô iudices: Si quis enim illuc profectus, liber ab ijs qui profitentur se iudices esse, qui iudicare illic perhibentur, Minonem, Rhadamanthum, Aeacum, Triptolemum aliosq; quotcunque semidei iustè uixerunt inueniet, nunquid eiusmodi transmigratio paruipendẽda censebitur? rursus, Orphæũ, Musæum, Hesiodum & Homerum conuenire, quanti quis nostrum redimeret. — Plato in Apologia Socratis.

† Ergo non uiuere satius est, quàm uiuere malè. — Euripid.

† Omnis enim mortuus
Terra est, & umbra res nihili, nullius momenti. — Idem.

† Mori melius est, quàm malè uiuere. — Epictet.

De morbo & ægrotantibus. 89

IVuat lectus ægrotantem,
Res alioqui molesta, sed necessaria. — Euripides.

† Morosi sunt ægri perplexitatis causa. — Philemon.

† Multo molestius ipsa ægritudine malum est,
Quod singulis à quibus inuisitur
Aegrotus, quomodo se habeat, dicere cogitur. — Socratds.

† Morbus perturbatio corporis. — Diocles.

✠ Πλεῖσται τῶν νόσων διὰ ἀνωμαλίαν γίνονται.

ΠΕΡΙ ΔΩΡΩΝ.

Εὐχάριστον [a] ἡμῖν δεῖ, μὴ ποτὶ τὸ μέγεθος ἀποβλέποντα τᾶς τιμᾶς, ἀλλὰ ποτὶ τὸν τρόπον καὶ τὰν προαίρεσιν τῶ τιμῶντος.

✠ Κακοῦ γὰρ ἀνδρὸς δῶρ' ὄνησιν οὐκ ἔχει.

✠ Πείθειν δῶρα θεοὺς λόγος.

✠ Δῶρα θεοὺς πείθει καὶ αἰδοίους βασιλῆας.

a. Pro ἄ-ραι ποτὶ πρὸς τᾶς τιμᾶς pro τὰς τιμὰς, τὰν pro τὴν & τῶ pro τοῦ omnia doricè, quemadmodum multa similia extant apud Theocritum & Pindar. qui duo autores præ aliis dorica dialect. scripserunt.

ΠΕΡΙ ΜΟΝΑΡΧΙΑΣ·

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἷς κοίρανος ἔστω Εἷς βασιλεύς.

ΟΤΙ ΟΙ ΚΑΚΟΙ ΤΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΛΩΣ, ΧΡΗΣΤΟΙ ΔΕ ΤΟΥΝΑΝΤΙΑ ΕΧΟΥΣΙ.

Ἔοικεν ὁ βίος θεάτρῳ, διὸ πολλάκις χείριστοι τὸν κάλλιστον ἐν αὐτῷ κατέχουσι τόπον.

✠ Τὸ μὲν κίβδηλον εὐτυχεῖ, τὸ δὲ ἀστεῖον τἀναντία πάσχει.

ΠΕΡΙ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΣ, ΚΑΙ ΜΕΤΡΟΥ.

Ταμεῖον ἀρετῆς ἐστὶ σωφροσύνη μόνη.

✠ Ἡ αὐτάρκεια καθάπερ ὁδὸς βραχεῖα καὶ ἐπιτερπής, χάριν μὲν ἔχει μεγάλην, πόνον δὲ μικρόν.

✠ Ῥώμη ψυχῆς σωφροσύνη.

✠ Σωφροσύνη τὰ τερπνὰ αὔξει καὶ ἡδονὴν ἐπὶ μείζονα ποιεῖ.

✠ Κακὸν οὐδὲν φύεται ἐν ἀνδρὶ θεμέλια θεμένῳ σοφίας, σωφροσύνην καὶ ἐγκράτειαν.

✠ [a] Αὕτη ψυχὴ σοφωτάτη, καὶ ἀρίστη.

✠ Σωφροσύνη ἐστὶν ἀνδρείας στήλη, ἀσελγείας δὲ πέλυξ

a. Et alius quidem dixit, σοφῶν καρδία λιμὴν ἰωρομάτων.

✝ *Pleriq; morbi ab inæqualitate proueniunt.* Diocles.

De muneribus. 90

GRatia referenda non habito respectu ad pretij magnitudinem, Diogenes.

Sed ad ingenium ac uoluntatem conferentis.

✝ *Mali enim uiri munera nullam utilitatem continent.* Euripid.

✝ *Persuadere aiunt etiam dijs munera.* Idem.

✝ *Cum diuis flectunt uenerandos munera reges.* Incerti citatur ab Aristotele.

De monarchia. 91

NOn bonũ est multorũ dominium, sit dominus unus Homer.

Et unus rex.

Quòd malis, plerunq; benè, bonis uerò contrà, malè sit. 92

SImilis est uita theatro: quocirca sæpius peßimi quiq; Aristonym.
honoratißimum inter homines locum obtinent.

✝ *Mali benè habent plerunq;, boni uerò contrariam fortunam experiuntur.* Plutarch.

De tẽperantia, modo & mediocritate. 93

PEnus uirtutis est, temperantia uel sola. Menander.

✝ *Frugalis & rebus suis contentus animi habitus, similis est uitæ breui & amœnæ: multum enim gratiæ, parũ laboris habet.* Socrates.

✝ *Robur animæ est temperantia.* Pythagor.

✝ *Temperantia quæ iucũda sunt auget, & uoluptatẽ maiorem facit.* Democrit.

✝ *Nihil innasci malũ potest in homine, qui sapientiæ fundamenta iecerit temperantiam & continentiam.* Xenophõ.

✝ *Est autem anima sicca sapientißima & optima.* Heraclitus.

✝ *Temperantia est columna fortitudinis, galea contra la-* Incerti autores.

λυξ, ὀφθαλμῶν ἡνίοχ', διανοίας δ' ἐπίσκοπ', λογισμῶν πρόεδρον μὲν, ἀκολασίας δὲ ἐχθρὸν μὲν φύσεως ἀντίφυγος, καὶ πυρώσεως ἀντίπεθος, ἔργων ἔπαρχος, καὶ ἐγκρατείας συνεργὸς, καρδίας καμπτὴρ, ψυχῆς γνώμη.

✝ Εἴ τις ὑπερβάλλοι τὸ μέτριον, τὰ ἐπιτερπέστατα ἀτερπέστατα ἂν γίγνοιντο.

✝ Καί γε ἀπὸ ἀκοῆς, καὶ ἀπὸ ὁράσεως, καὶ ἀπὸ τῆς τροφῆς, καὶ ἀπὸ τῶν ἀφροδισίων, ἡδοναὶ ἔσονται τῷ δικαίως ἑαυτῷ (χρωμένῳ.

✝ Ὅστις δὲ μὴ γαστρὸς κρατεῖν ἐπίσταται,
Οὗτος τὰ πλείω τῶν κακῶν ἔχει κακά.

✝ Διδάσκαλος γάρ ἐστιν ἡ εὐτέλεια σοφῶν
Καὶ τῶν ἀρίστων γίνεται βουλευμάτων.

✝ Παντὸς καλοῦ κτήματος πόνος προηγεῖται,
Ὁ κατ' ἐγκράτειαν.

✝ Μέμνησο μὲν τοὶ λιμοῦ καὶ δίψης, ταῦτα γὰρ δύναται μεγάλα τοῖς σωφροσύνην διώκουσι.

✝ Ῥώμην μεγίστην καὶ πλοῦτον, τὴν ἐγκράτειαν κτῆσαι.

✝ Τεθνάναι πολλῷ κρεῖττον, ἢ διὶ ἀκρασίαν τὴν ψυ-(χὴν ἀμαυρῶσαι.

✝ Ἐγκράτεια ἀρετῶν ἐστὶ κρηπίς.

✝ Ἐγὼ δὲ νομίζω, τὸ μὲν μηδενὸς δέεσθαι, θεῖον εἶναι, τὸ δὲ ὡς ἐλαχίστων, ἐγγυτάτω τοῦ θείου, καὶ τὸ μὲν θεῖον κράτιστον, τὸ δ' ἐγγυτάτω τοῦ θείου, ἐγγυτάτω τοῦ κρατίστου.

✝ Τῶν ἡδέων τὰ σπανιώτατα γιγνόμενα μάλιστα τέρ-(πει.

✝ Εἴ τις ὑπερβάλλοι τὸ μέτριον, τὰ ἐπιτερπέστατα ἀτερπέστατα ἂν γίγνοιτο.

✝ Ἀρχὴ καὶ ὑποβολὴ τοῦ σωφρονεῖν ἐστὶ, ἡ ἐν σιτίοις καὶ ποτοῖς ἐγκράτεια.

✝ Ψυχὴ καθαρὰ τε καὶ ξηρὰ ἀρίστη καὶ σοφωτάτη,

sciuiam, occulorum auriga, beneuolentiæ custos, cogitationum circuncisio, luxuriæ castratio, à naturæ desiderijs refugiens, efferuescenti animo contraria, opera turpia impedit, continentiam promouet, conflectit precibus & uotis, rationem seu regulam adhibet.

✝ Si quis excedat modum, quæ suauißima sunt, ingratissima fiunt. — Epictetus.

✝ Etiam ab auditu, uisu, alimentis, & à uenere, contingent uoluptates ei qui se ipso iustè usus fuerit. — Diogenes.

✝ Quicunq; uerò modum imperare uentri nescit,
Hic plura mala malis coaceruat. — Chares.

✝ Videlicet frugalitas est magistra sapientium,
Optimorumq; consiliorum. — Sophocl.

✝ Nihil egregium comparatur, quod non continentiæ labor præcesserit. — Pythagor.

✝ Famis atq; sitis non obliuisci oportet, multum enim potest apud sobrietatis ac prudentiæ studiosos. — Ex Simonis epist. ad Aristippum.

✝ Continentiam tibi & robur ingens, opesq; parato. — Pythagor.

✝ Satius est mori, quã per incõtinentiã, animã obnubilare. — Pythagor.

✝ Continentia uirtutis fundamentum est. — Xenophõ.

✝ Ego aũt nullis indigere rebus, dijs appropriatum esse duco: minimis, illorum qui quàm proximi superis sint: & deos quidem optimos omnibus: qui uerò dijs appropinquant, proximos optimo existere. — Idem.

✝ Dulcium quæ rarißima sunt, maximè delectant. — Democrit.

✝ Si quis modum excesserit, iucundißima quæq; iniucundißima fient. — Idem.

✝ Continẽtia circa cibũ et potũ, initiũ et tãquã fundamẽtum ad rectè sapiendũ existit. — Musonius.

Anima

ὡς πᾶν, καθάπερ ἡρακλείτῳ δοκεῖ λέγοντι οὕτως αὐγὴ ξηρὴ ψυχὴ σοφωτάτη καὶ ἀρίστη.
† Συνεβούλευε φυλάττεσθαι τὰ πείθοντα μὴ πεινῶντας ἐσθίειν, μηδὲ διψῶντας πίνειν, καὶ γὰρ τὰ λυμαινόμενα γαστέρας καὶ κεφαλὰς, καὶ ψυχὰς, ταῦτα ἔφη εἶναι.
† Τοῖς ἐγκρατέσι μόνοις ἔξεστι σκοπεῖν τὰ κράτιστα τῶν πραγμάτων.
Καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ διαλέγοντας.
† Ακολουθεῖ δὲ τῇ ἀκρασίᾳ, μαλακία, καὶ μετὰ μέλλα.
† Βροτοῖς τὰ μείζω τῶν μέσων τίκτει νόσους.
† Χρὴ δὲ καιροῦ μέτρα εἰδέναι, σοφίης γὰρ οὗτος ὅρος.
† Τοῖς ἀναιδέσι βοηθεῖ γὰρ λόγοις τοῦθ' ἓν μόνον,
Αν βραχεῖς αὐτοὺς ποιῇ τις, τὸν τε καιρὸν εὖ λάβῃ.
† Τὰ ὑπέρογκα ἑκάστων ἔχθρας καὶ στάσεις ἀπεργάζεται ἐν ταῖς πόλεσι καὶ ἰδίᾳ.
† Πολυτέλεια, μάτηρ τᾶς ἀκρασίας, αὕτα δὲ τὰς ὕβριος ἐξ αἷς τῶν ἐν ἀνθρωπίνοις κακῶν τὰ πολλά.
† Αλλὰ ποτοῦ τε μέτρον, καὶ σίτου γυμνασίων τε πεῖσθαι.
† Ο πτωχὸς ἐλεεῖται, ὁ δὲ πλούσιος φθονεῖται,
Ο μέσος δὲ βίος κεκραμένος, δίκαιός ἐστιν.
† Πάντων μέτρον ἄριστον, ὑπερβασίη δ' ἀλεεινή.
† Εσω κοινὰ πάθη, μηδὲν μέγα, μήδ' ὑπέρογκον
Οὐκ ἀγαθὸν πλεονάζον ἔφυ θνητοῖσιν ὄνειαρ.
Η πολλὴ δὲ τρυφὴ πρὸς ἀμέτρους ἕλκει ἔρωτας.
† Μὴ δαπανᾶν παρὰ καιρὸν, ἀπειροκάλως ἐνὶ ἡμῶν
Μήδ' ἀνελεύθερος ἴσθι, μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσι ἄριστον.
Περὶ

✝ Anima pura & sicca optima sapientißimaq; in omnib. habetur, quemadmodum Heraclyto uidetur dicenti, ut lux sicca sic anima sapientißima optimaq;. Idem.

✝ Consulebat abstinere ab illis, quæ persuadent non famescendo comedere, neq; sitiendo bibere. Hæc enim esse aiebat quæ uentribus, capitibus atq; animis noceant. Xenoph. de Socrate loquens.

✝ Solis continentibus licet ea cogitare quæ optima sunt, Et dicere & facere. Idem.

✝ Comes incontinentiæ, mollities & pœnitentia. Aristot.

✝ Mortalibus morbos parit quidquid mediocritatem superat. Euripid.

✝ Oportet autem occasionis modum nosse, is enim sapientiæ terminus est. Dion.

✝ Impudentes sermones hoc solo iuuantur Menand.
Si fiant breues, & temporis modum habeant.

✝ Excedens & priuatim & ciuitatibus inimicitias seditionesq; parit. Plato.

✝ Sumptuositas incontinentiæ parens est, incontinentia contumeliæ, unde pleraq; hominum mala enascuntur. Ecphantes.

✝ Sed modus in potu, cibo & exercitijs habeantur. Pythagor.

✝ Paupertatem misericordia, diuitem inuidia sequitur: Sotades.
Vita autem media & temperata iusta est.

✝ Modus omnium optimus excessus autem uitandus est. Phocylides.

✝ Paßiones sint communes, nihil magnũ neq; superbũ sit. Idem.
Non bona est redundans mortalibus utilitas.
Nimius autem luxus ad immodicos trahit amores.

✝ Ne sumptus temerè & importunè feceris. Pythagor.
Sed neq; liberalis esto, modus in re optimus.

De

ΠΕΡΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ.

Οἴκοι μένειν χρὴ, καὶ μένειν ἐλεύθερον.

✝ Στρατιώτην ἔργον ἄχρι γήρως λαβεῖν δεῖν
δεῖν, ὁπότ' ἂν μὴ δειλὸς ᾖ.

✝ Κομψὸς στρατιώτης οὐδ' ἂν πλάττοι θεός, οὐδεὶς γένοιτ' ἄν.

ΟΤΙ ΤΑ ΑΔΙΚΩΣ ΟΙΚΟΥΣ εἰσελθόντα οὐκ ἔχει σωτηρίαν.

Αδίκως δὲ μὴ κτῶ χρήματ' ἢν βούλῃ πολὺν
Χρόνον μελάθροις ἐμμένειν, τὰ δ' ἀδίκως
Οἴκους ἐσελθόντ' οὐκ ἔχει σωτηρίαν.

✝ Χρήματα δ' ἱμείρω μὲν ἔχειν, ἀδίκως δὲ πεπᾶσθαι
Οὐκ ἐθέλω, πάντως ὕστερον ἦλθε δίκη.
Πλοῦτον δ' ὃν μὲν δῶσι θεοί, παραγίγνεται ἀνδρὶ
Ἔμπεδος ἐκ νεάτου πυθμένος εἰς κορυφήν.
Ὃν δ' ἄνδρες τιμῶσιν, ὑφ' ὕβριος οὐ κατὰ κόσμον
Ἔρχεται ἀλλ' ἀδίκοις ἔργμασι πειθόμενος,
Οὐκ ἐθέλων ἕπεται, ταχέως δ' ἀναμίσγεται ἄτῃ.
Ἀρχὴ δ' ἐξ ὀλίγου γίγνεται, ὥστε πυρός,
Φλαύρη μὲν τὸ πρῶτον, ἀνιηρὴ δὲ τελευτᾷ,
Οὐ γὰρ δὴν θνητοῖς ὕβριος ἔργα πέλει.
Ἀλλὰ Ζεὺς πάντων ἐφορᾷ τέλος, ἐξαπίνης δέ,
Ὥστ' ἄνεμος νεφέλας αἶψα διεσκέδασεν.

✝ Τὰ πονηρὰ κέρδη, τὰς μὲν ἡδονὰς ἔχει
Μακράς, ἔπειτα δ' ὕστερον λύπας μακράς.

✝ Τὰ γὰρ κακῶς
Οἴκους εἰσελθόντ' οὐκ ἔχει σωτηρίαν.

✝ Οὔτε γὰρ πλοῦτος ποτὲ βέβαιος ἄδικος.

✝ Χρήματα

De milite. 94

DOmi manendum est, & in libertate. Menander.

† Difficile est militem inuenire, cui ad senectam usq;, omnia benè successerint, nisi timidus sit. Apollodor.

† Elegans miles, etiamsi deus ipsum formaret, haud ullus effici posset. Menander.

Quòd malè parta malè dilabuntur. 95

NOn opes iniustè tibi condas, si studes multum
Temporis inhabitare regiam, præter ius enim
Aedes ingressæ, non salutiferæ sunt. Euripides.

† Pecunias equidem desidero, iniuste uerò possidere
Nolim, prorsus enim in posterum uenit uindicta.
Diuitiæ à dijs collatæ manent homini
Firmæ, ab extremo fundo ad uerticem usq;.
Quas uerò colunt homines ab iniuria non ritè
Proueniunt, sed iniustis operibus adductæ.
Sequuntur inuitæ, & statim calamitati permiscentur,
Initium autem à paruo momento fit, tanquàm ignis.
Primùm quidē calamitas est exigua, sed ualde grauis desi
Non enim diu mortalibus iniuriæ opera permanēt, (nit
Sed Iuppiter finem inspicit omnium, atq; repentè
Vt uentus nubes, illicò disijcit. Solon.

† Lucra malè quæsita, uoluptates quidem pariunt
Breues: longam uerò deinde tristitiam. Antiphon.

† Nam quæ malè parta
Domi accumulantur, nihil salutis habent. Euripides.

† Neq; enim diuitiæ iniustæ unquam constantes sunt. Idem.

† Diuitiæ

† Χρήματα δ' οὐχ ἁρπακτά, θεόσδοτα, πολλὸν ἀμείνω.

ΟΤΙ ΑΠΟ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΠΡΟΣ κακὰ καὶ αἰσχρὰ ἐκ φύσεως καταφερόμεθα αὐτοματοί.

Ἦν μὲν γὰρ θεοῦ ἄλλον, ἢ ἀθάνατόν τινα μέλπω
Καμβαίνει μοῦ γλῶσσα, καὶ ὡς πάρος οὐκ ἔτ' ἀείδη.
Ἣν δ' αὖτ' ἐν τὸν ἔρωτα καὶ ἐν λυκίδαν τι[a] μελίσδην,
Καὶ τόκα μοι καίροισα διὰ στόματος ῥέει ᾠδά.

ΟΤΙ ΑΔΥΝΑΤΟΝ ΠΟΛΛΑ ΤΕΧναζόμενον πάντα καλῶς ποιεῖν.

Χαλεπὸν πολλὰς ὁδοὺς ἅμα τοῦ βίου βαδίζειν.
† Ἃ δεῖ παρὼν φρόντιζε μὴ παρὼν ἀπῇς.
† Δύο δὲ ἐπιτηδεύματα, ἢ δύο τέχνας ἀκριβῶς διαπονεῖσθαι, σχεδὸν οὐδεμία φύσις ἱκανὴ τῶν ἀνθρωπίνων.
† Τὰ ὑπηρετοῦντα πρὸς τὰ χείρω, ἐναντία πρὸς τὴν τῶν βελτίστων κτῆσιν.

ΟΤΙ ΚΑΚΟΝ ΕΥ ΚΕΙΜΕΝΟΝ οὐ χρὴ κινεῖν.

Παλαιὰ καινοῖς δακρύοις οὐ χρὴ στένειν.
† Μὴ[b] κινεῖν καμαρίναν· ἀκίνητος γὰρ ἀμείνων.
† Μὴ[c] κινεῖν κακὸν εὖ κείμενον.

ΟΤΙ ΚΑΚΟΝ ΑΓΝΟΥΜΕΝΟΝ ἧττον βλάπτει.

Τὸ μὴ εἰδέναι γὰρ ἡδονὴν ἔχει τινά.

a. μελίσδην pro μελίζειν. Resoluũt enim dores ζ in σ δ. et χαίροισα pro χαίρουσα dorice.
b. Versus extat apud Stephanum & Suidam qui testatur Camarinã esse fruticem cuius ramos, si quis commoueat quatiatq́; tetrũ quendã odorẽ edere. Alij etiã aliã interpretationem affingitur.
c. Vide prouerb. Malũ benè conditum ne moueris.

† Τὸ

✝ Diuitiæ non raptæ, sed diuinitus datæ, plurimum præstat. Hesiod.

Quòd ad mala à natura procliues sumus. 96

NAm si hominum quempiam aut immortalium carmine celebro, Ex Bucolicis Bionis.
Cessat mea lingua, nec ut antè solebat, canit.
At cùm in amorem uel in Lycidam aliquid modulor,
Tunc mihi lætum ore carmen profluit.

Quòd multa simul bene fieri nequeunt. 97

DIfficile multas simul uitæ calles ingredi. Pythag.

✝ Quæ opus est præsens despice, ne præsens absis. Aeschylus.

✝ Duo autem instituta uel artes simul duas absolutè exercere nullum ferè inter homines ingenium potest. Plat. lib. 8. de legibus.

✝ Quæ deterioribus studijs inseruiunt, optimis acquirendis contraria sunt. Hierax.

Quòd malum bene conditum, non est mouendum. 98

CAsus ueteres non deplorãdi sunt nouis lachrymis. Euripides.

✝ Ne moueas camarinam, etenim nõ tangere præstat. Vers. prou.

✝ Malum bene conditum, ne moueas. Prouerb.

Quòd malum ignoratum leuius lædit. 99

IGnorantia enim malorum, uoluptatis aliquid habet. Euripid.

ΟΤΙ ΚΑΚΟΥ ΚΟΡΑΚΟΣ ΚΑΚΟΝ ΩΟΝ

Τὸ μωρὸν αὐτῷ τοῦ πατρὸς νόσημ᾽ ἔνι.
Φιλεῖ γὰρ οὕτως ἐκ κακῶν εἶναι κακός.
† Οταν δὲ κρηπὶς μὴ καταβληθῇ γένους
Ορθῶς, ἀνάγκη δυστυχεῖν τοὺς ἐκγόνους.
† Οὐκ ἂν γένοιτο χρηστὸς ἐκ κακοῦ πατρός.
† Εκ τοῦ κακοῦ γὰρ ἡ φύσις τίκτει κακόν.
Ως δ᾽ ἐξ ἐχίδνης πάλιν ἔχιδνα γίγνεται.
† Οὐδ᾽ ἂν ἐκ μητρὸς κακῆς
Εσθλοὶ γένοιντο παῖδες, εἰς ἄλλην δορός.

ΠΕΡΙ ΕΥΓΕΝΕΙΑΣ.

Ο μὲν γὰρ ἐσθλὸς εὐγενὴς ἔμοιγ᾽ ἀνήρ,
Ο δ᾽ οὐ δίκαιος, κἂν ἀμείνονος πατρὸς
Ζηνὸς πεφύκῃ, δυσγενὴς εἶναι δοκεῖ.
† Τὸ φρόνιμον, εὐγένεια, καὶ τὸ συνετὸν
Ο θεὸς δίδωσιν, οὐχ ὁ πλοῦτος.
† Ος ἂν εὖ γεγονὼς ᾖ τῇ φύσει πρὸς τἀγαθὰ
κἂν αἰθίοψ ἡ μήτηρ, ἐστὶν εὐγενής. (ἀνδρῶν
† Οὐκ ἔστιν ἐν κακοῖσιν εὐγένεια, παρ᾽ ἀγαθοῖσιν δὲ
Γνήσιος. † Ο χρηστός ἐστιν. ὁ δὲ πονηρὸς καὶ νόθος.
† Η ὄντως εὐγένεια, ὁμοίωσις δικαιοσύνης ἐστί.
† Πολλοὶ γὰρ ὄντες εὐγενεῖς, εἰσὶ κακοί.
† Εὐγενὴς ὁ ἀγαθὸς ἀνήρ. † Ισχύει μέγα πλοῦτος.
Λαβὼν δὲ τοῦτον, εὐγενὴς ἀνήρ.

ΟΤΙ ΟΝΟΜΑ ΑΓΑΘΟΝ ΚΡΕΙΣΣΟΝ χρημάτων.

Ο τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας πολλοῦ ἄξιον ἀποδείξας, κἂν ὀλίγα καταλίπῃ, πολλὰ ἔδωκε, γνώμη γὰρ ἡ πλείων ἢ ἐλάττω γίνεται.

† Πολλῶν χρημάτων κρείττων ὁ παρὰ τῶν πολιτῶν ἔπαινος.

Quòd mali corui malum sit ouum. 100

STultitia, hæreditarius morbus à patre est, Euripid.
Sic enim solent mali generare malos.
† *Vbi fundamentum generis non iactatum fuerit* Idem.
Rectè, necesse est prolem infelicem fieri.
† *Ex malo patre, probus filius haud nascitur.* Ecdorus
† *Ex malo enim, natura malum producit.*
Quemadmodum ex uipera, rursum uipera nascitur. Euripid.
† *Nec ex matre mala, filij nascuntur qui fortiter hastam (tractent*

De nobilitate 101

BOnus enim uir mihi nobilis uidetur, Euripid. in dict.
† *Qui uerò non iustus est, licet à patre meliore,*
Quàm Iupiter sit, genus deducat ignobilis mihi cẽsetur.
† *Sed in prudentia nobilitas sita est, ac intellectus* Idem.
Non à diuitijs, sed diuinitùs datur.
† *Quisquis suapte natura procliuis ad bona fuerit,* Epichar.
Nobilis est, quamuis matre genitus æthiope.
† *Nulla nobilitas inter malos est, sed apud bonos tãtùm (uiros.*
† *Ingenuus idem qui bonus, malus autem spurius est.* Euripide Menander.
† *Verissima nobilitas est similitudo secundùm iustitiam.* Plutarch.
† *Multi enim nobiles, mali sunt.* Euripides.
† *Nobilis, quicunq; bonus est.* Aristot.
† *Ingens autem uis est diuitiarum,* Euripides
Quas qui nactus est, nobilis statim euadit.

Quòd nomen bonum præstet diuitijs. 102

SI quis filium suum magni precij hominẽ effecerit, Xenophõ.
quãuis paucas opes ei relinquat, multa tamen largitus est: animus enim facit, ut res multæ, aut paucæ appareant.

ΠΕΡΙ ΝΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΝΑΥΤΗΛΙΑΣ.

Οστις διαπλεῖ θάλασσαν, ἢ μελαγχολᾷ.
Η πτωχὸς ἐστὶν, ἢ θανατᾷ, τούτων τριῶν
ἑνός τ' ἀπατυχεῖν τοὐλάχιστον οὐκ ἔνι.
† Δύστηνος ὅστις ζῇ θαλάττιον βίον.
† Ως ἡδὺ μὲν θάλατταν ἀπὸ γῆς ὁρᾶν.
† Εν γῇ πένεσθαι κρεῖττον, ἢ πλουτοῦντα πλεῖν,
† Ο ναύτης μήτ' ἐν τοῖς τεθνηκόσιν μήτ' ἐν τοῖς βιοῦσιν ἐστι, ἀμφίβιος καὶ αὐτοῖ τῇ τύχῃ πᾶς γινόμενος.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΓΚΗΣ.

Εγωγέ φημι καὶ νόμον γε μὴ σέβειν
Εν τοῖς δεινοῖς τῶν ἀναγκαίων πλέον.
† Τὰ πόλλ' ἀνάγκη διαφέρει τὰ λήμματα.
† Οσα γὰρ ὑπ' ἀνάγκην ἀφίκται λογισμῶν ἥκιστα ἐνδεχόμενα κινδύνου τοῦ ταχίστου προσδεῖται.
† Χρειὼ πάντ' ἐδίδαξε.
† Τό γε ἀναγκαῖον βαρὺ παντὶ πολλὰ πᾶρ αὖ λέγεται.
† Χρειὼ πάντ' ἐδίδαξε, τί δ' ἐ χρειώκεν ἀνδράσι;
† Πολλοὺς δὴ ἀνάγκην γὰρ πονηροὺς οἶδ', ἐγὼ,
Οταν ἀτυχήσωσι γεγονότας οὐ φύσει ὄντας τοιούτους.

ΟΤΙ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΗ πᾶσα γλυκὺ τυγχάνει.

Ο βίος ὥσπερ ὄργανον, ἀνέσει καὶ ἐπιτάσει ἁρμοττόμενος, ἡδίων γίνεται.
† Κρείττων ἀρχαίας ἀρετῆς, πρόσφατος.
† Η ποικιλία τερπνόν.
† Ανάπαυσις τῶν πόνων ἄρτυμα ἐστι.

† Τὸ

✝ Benè audire apud homines præstat omnibus diuitijs. Isocrates.

De nauta & nauigatione. 103

QVi mare nauigat, is aut insanit, Alexis.
Aut mendicus est, aut mori cupit. Ex his tribus nō fieri potest, quin unum saltem uerum sit.

✝ Infelix qui marinam agit uitam. Antiphan.

✝ Quàm iucundum est mare ex terra intueri. Callimach.

✝ In terra pauperem esse præstat, quàm diuitē nauigare. Antiphan.

✝ Nauta neq; inter mortuos est, neq; inter uiuos, sed ambigui generis animal, totus fortunæ arbitrij factus est. Bias.

De necessitate. 104

EQuidem aio legem quoq; non colendam esse Euripides.
In periculis, plus quàm necessitatem.

✝ Necessitas sæpe audaciam adfert. Idem in Aeolo.

✝ Quæcunq; ad necessitatem redacta sunt, consilia minimè admittunt, sed periculū quàm celerrimè fieri postulāt. Thucydid.

✝ Necessitas omnia docuit. Plutarch.

✝ Necessitas omnibus in rebus cuiq; grauis est. Plato.

✝ Necessitas omnia docuit, quid enim illa non inueniret? Archytas.

✝ Ego multos noui propter necessitatem improbos factos Menander.
In aduersa fortuna,
Cùm non suaptè natura huiusmodi essent.

Quòd uarietas & mutatio grata sit. 105

VIta instar organi musici, dum intensione & remissione sibi concinna redditur, suauior fit. Socrates.

✝ Virtus recens antiquiori melior. Aristot.

✝ Varietas omnis grata est. Plutarch.

✝ Requies, laborum condimentum est. Idem.

† Τὸ μεταβάλλειν ἡδύ.

† Τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι,
Ἥτις ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται.

† Γλησμονὴ ἁπάντων.

† Κόρος οὐδεὶς καλῶν.

ΟΤΙ ΟΥΧ ΑΥΤΩ ΜΟΝΟΝ ΓΙΓΝΟΜΕΘΑ

a. Extant hæc uerba in epistola platonis ad Archytam Tarentinum. Quæ cicero 1. officio. sic expreßit. Nō nobis solū nati sumus ortusq; nostri partem patria uendicat, partē parētes parentem amici.

Κἀκεῖνο[a] δεῖ σε ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι ἕκαστος ἡμῶν οὐχ αὑτῷ μόνον γέγονεν, ἀλλὰ τῆς γενέσεως ἡμῶν τὸ μέν τι ἡ πατρὶς μερίζει, τὸ δέ τι οἱ γεννήσαντες, τὸ δὲ οἱ λοιποὶ φίλοι, πολλὰ δὲ καὶ τοῖς καιροῖς δίδοται τοῖς τὸν βίον ἡμῶν καταλαμβάνουσι.

† Τοῦτ' ἐστὶ τὸ ζῆν, οὐχ ἑαυτῷ ζῆν μόνον.

ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ.

Ὥσπερ σῶμα σώματος ἰσχυρότερον πρὸς πόνους φύεται, οὕτω καὶ ψυχὴν ψυχῆς ἐῤῥωμενεστέραν εἰς τὰ δεινὰ φύσει γίγνεσθαι.

† Μανθάνω μέν τοι πᾶσαν φύσιν μαθήσει καὶ μελέτῃ πρὸς ἀνδρείαν αὔξεσθαι.

† Χάρις τῇ μακαρίᾳ φύσει, ὅτι τὰ ἀναγκαῖα ἐποίησεν εὐπόριστα, τὰ δὲ δυσπόριστα, οὐκ ἀναγκαῖα.

† Μέγιστον ἄρ' ἦν ἡ φύσις, τὸ γὰρ κακὸν
Οὐδεὶς τρέφων εὖ, χρηστὸν ἂν θείη ποτέ.

† Ἄγει γὰρ ἡ ἑκάστου φύσις ἕκαστον πρὸς τὴν ἀρετὴν τὴν ἐκείνου.

ΟΤΙ ΤΟ ΛΙΑΝ ΣΟΦΟΝ βλαβερόν.

Καὶ γὰρ οὐδ' ἀζήμιον
Γνώμην ἐνεῖναι τοῖς σοφοῖς λίαν σοφόν.

† Τὸ

✠ Varietas & mutatio, dulcis est. Aristot. 2. ethic.

✠ Eam enim cantionem libentius audiunt homines, Homer.
Quæ auditoribus recentißima esse uidetur.

✠ Omnium rerum est satietas. Isocrates.

✠ Nulla est bonarum rerum satietas. Plato.

Quòd non nobis solum nascimur. 106

HOc etiam tibi reputandum est, nullũ nostrum sibi soli natum eße: sed ortus nostri partem sibi patriã uendicare, partem parentes, partem amicos. Multa insuper pro temporum diuersitate nobis accidere, uitam nostram occupantium. Plato.

✠ Illud est uiuere, non sibi uiuere soli. Menander.

De natura. 107

VT corpus corpore robustius nascitur, sic
Etiam animũ animo ad graues casus fortiorem natura fieri. Xenophõ.

✠ Non tamen est dubium, omnem indolem disciplina & exercitatione promoueri. Idem.

✠ Gratia est habenda naturæ beatæ, quæ necessaria parabilia fecerit, difficilia autem paratu non necessaria. Epicur.

✠ Ingens profectò naturæ uis est, malum enim
Nullus benè educando bonum reddiderit. Eurip. in Phœnice.

✠ Cuiusq; natura unumquodq; ad suam uirtutem ducit. Muson

Quòd nimia sapientia obsit. 108

NOn enim damno caret,
Mentem inesse sapientibus quæ nimium sapit. Euripides

† Τὸ σοφὸν δ᾽ οὐ σοφία,
Τό τε μὴ θνητὰ φρονεῖν.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΡΧΙΑΣ.

Αναρχίας δὲ μεῖζον οὐκ ἔστι κακόν.
† Μεγίστων κακῶν ἀρχὴ ἀναρχία.
† Τό γε ἀκούειν ἀπειθῶς ἀνδρολέστατον.
† Πειθαρχία γάρ ἐστι τῆς εὐπραξίας
Μήτηρ, γυνὴ, σωτῆρος.
† Ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθηται μάλα τ᾽ ἔκλυον αὐτοῦ.

ΠΕΡΙ ΣΧΟΛΗΣ.

Σχολὴ τερπνὸν κακόν.
† Τίκτει γὰρ οὐδὲν ἐσθλὸν εἰκαία σχολὴ,
Θεὸς δὲ τοῖς ἀργοῦσιν οὐ παρίσταται.
† Ἀργὸς πολίτης κεῖνος, ὡς κακός γ᾽ ἀνήρ.
Ἀργὸς γὰρ οὐδεὶς, θεὸς ἔχων ἀνὰ στόμα.
Βίον δύναιτ᾽ ἂν συλλέγειν ἄνευ πόνων.
† Χαλεπὸν μὲν, ἕνα ἄνθρωπον ἀργὸν τρέφεσθαι, πολὺ δ᾽ ἔτι χαλεπώτερον οἶκον ὅλον, πάντων δὲ χαλεπώτατον στρατιὰν ἀργὴν τρέφειν.
† Ὥσπερ γεωργοῦ οὐδὲν ὄφελος, οὕτως οὐδὲ στρατηγοῦ ἀργοῦ οὐδὲν ὄφελός ἐστι.
† Μή ποτε κοιλήνῃς παφίῃ νόον, ἀντιτύπου γὰρ
Εὐθὺς ἀκροθρώσκει κοῦφος ἔρως κραδίης.
† Οὐδεὶς προσαιτῶν βίοτον ἠράσθη βροτῶν.
† Τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἀνέρες ὅστις ἀεργὸς ζώῃ.

ΠΕΡΙ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ.

Γλυκεῖα [a] ὀπώρα φύλακος ἐκλελοιπότος.

[a]. Extat apud Plutar in libel. quē inscripsit ἐρωτικὸν qui sub prætextu philosophæ libidini suæ seruiūt. Vtemur eo cū significamus impunitate malos ad peccādum prouocari. Extat in prouerbio Hebræorū. Aquæ furtiuæ dulciores sunt. Et uulgò dicitur, Occasio facit furem.

ποθὲ

✝ Nimis sapere non est sapientia, Idem.
Et non secundum mortalem sapere naturam.

De inobedientia. 109

NVllum est maius quàm inobedientia malum. Sophocl.
✝ Inobedientia maximorum malorum principiũ. Zaleucus.
✝ Audire nisi obedias inutilissimum est. Musonius.
✝ Obedientia enim est felicitatis Aeschylus.
Mater, uxor (Iouis) seruatoris.
✝ Qui dijs obtemperat, hunc exaudire solent. Homer.

De ocio. 110

OCium, iucundum malum. Euripides.
✝ Nihil boni parit ocium inane, Sophocl. in Iphigenia.
Deus enim ociantibus non aßistit.
✝ Idem est ociosus & malus ciuis: Euripid. in Menalippe.
Nullus enim ociosus, quamuis deos ore prædicans
Colligere uictum sine laboribus potest.
✝ Difficile est profectò hominem unum alere ociosum, multò etiam difficilius totam domum: sed omnium est difficillimum, uniuersum exercitum ociosum alere. Xenophō.
✝ Quemadmodum ociosus agricola est inutilis, ita imperatoris nulla est utilitas si in ocio uixerit. Idem.
✝ Nunquam aperias Teneri mentem. A duro nanq; Paulus Silẽtiarius.
Leuis amor corde statim resilit,
✝ Nullus mortaliũ mendicans uictum, amauit. Euripides.
✝ Illi pariter indignãtur et dij et homines quisquis ociosus (uixerit. Herodot.

De occasione. 111

DVlce pomum cùm abest custos, Senarius prouerb.

ΠΕΡΙ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ.

Χρὴ τοίνυν τὸν μέλλοντα θαυμασθήσεσθαι, περὶ τὸ θεῖον φιλοθύτην εἶναι, μὴ τῷ πολλὰ θύειν, ἀλλὰ τῷ πυκνὰ τιμᾶν τὸ θεῖον, τὸ μὲν γὰρ εὐπορίας, τὸ δὲ ὁσιότητος σημεῖον.

✝ Καὶ γὰρ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις πρῶτον νομίζεται θεοὺς εὐσεβεῖν.

οὐκοῦν καὶ γονέας τιμᾶν πανταχοῦ νομίζεται.

ΠΕΡΙ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΕΙΣ γονεῖς.

Οἵους ἂν ἐράνους ἐνέγκῃς τοῖς γονεῦσι, τούτους αὐτὸς ἐν τῷ γήρᾳ παρὰ τῶν τέκνων προσδέχου.

✝ Μετὰ θεοὺς, καὶ δαίμονας, καὶ ἥρωας, γονεῖς τε καὶ νόμοι καὶ ἄρχοντες συνεγγύς εἰσι ταῖς τιμαῖς παρ᾽ ἀνθρώποις νοῦν ἔχουσιν, σωθησομένοις.

ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ.

Ἐκ πολέμου εἰρήνη μᾶλλον βεβαιοῦται.

✝ Τίκτει δέ τε θανατοῖσι εἰρήνη μεγάλα,
Πλοῦτον, καὶ μελιγλώσσων ἀοιδῶν ἄνθεα.

✝ Γυμνασίων τε νέοις αὐλῶν τε καὶ κώμων μέλει, οὐ-
δὲ συλᾶται μελίφρων ὕπνος ἀπὸ βλεφάρων ἄμος,
ὃς θάλπει κέαρ, συμποσίων δ᾽ ἐρατῶν βρίθοντ᾽ ἀγυιαί,
παιδικοί θ᾽ ὕμνοι φλέγονται.

✝ Γάμους, ἑορτὰς, συγγενεῖς, παῖδας, φίλους,
Πλοῦτον, ὑγείαν, σῖτον, οἶνον, ἡδονήν.
Αὕτη δίδωσι, ταῦτα πάντ᾽ ἂν ἐκλίπῃ,
Τέθνηκε κοινῇ πᾶς ὁ τῶν ζώντων βίος.

✝ Ὅταν γὰρ ἔλθῃ πόλεμος εἰς ψῆφον λεώ,

Οὐδεὶς

De pietate. 112

OPortet igitur uirum qui admiratione dignus haberi uult, sacrificandi studiosum esse, nō sumptuosè sed quòd crebrò hūc honorem numini tribuat. Illud enim diuitiarum, hoc pietatis signum est. *Theophra.*

† Nam lex quidem inprimis apud omnes homines una est ut deos colas. Vt parentes item honores, ubiq; iubet lex. *Xenoph.n*

De pietate in parentes. 113

QValia tu contuleris in parentes, talia prorsus à tuis liberis expecta. *Pittacns.*

† Post deos, dæmones & heroas, proximis honoribus afficiuntur parētes, leges ac principes apud homines qui mentem habent, ac incolumnes agere student. *Zaleucus.*

De pace. 114

POst bellum constantior pax fit. *Thucydid.*

† Res maximas mortalibus producit pax, *Bachylid.*
Nempe diuitias & suauißimorum cantuum flores.

† Hæc facit ut gymnasia iuuenes & tibias conuiuiaq; curent. Neq; dulcis excutitur somnus A genis qui suaui ter præcordia fouet. Quin dulcium conuiuiorum pleni sunt uici, Et amatoriæ cantilenæ flagrant. *Euripides*

† Nuptias, festa, cognatos, liberos, amicos, *Philem. in*
Diuitias, sanitatem, annonam uinum, uoluptatem *Pyrrho.*
Pax confert: quòd si hæc omnia defecerint,
Perijt omnis communiter uiuentium uita.

† Cum de bello suscipiendo suffragia fert populus,

Tum

Οὐδεὶς ἔθ' αὑτοῦ θάνατον ἐκλογίζεται,
Τὸ δυστυχὲς δὲ τοῦτ' ἐν ἄλλον ἐκτρέπει.
† Εἰρήνη γεωργὸν κἂν πέτραις τρέφει καλῶς,
Πόλεμος δὲ κἂν πεδίῳ κακῶς ἔφυ.
† Οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἀνόητός ἐστιν, ὅστις πόλεμον πρὸ εἰρήνης αἱρέεται.
† Τὸ παιδείας εὐπρόσωπον κάλλος, οἴκου καὶ πόλεως, καὶ ἐθῶν, ἀθόρυβος εἰρήνη διατελεῖ γινομένη.

ΠΕΡΙ ΠΕΝΙΑΣ.

Πλοῦτον ἔχειν ἐθέλω τὸν ἐπάρκιον, ἡ δὲ περισσὴ
Θυμὸν ἀεὶ κατέδει χρυσομανὴς μελέτη.
† Ἔνθεν γὰρ ἀνθρώποισιν ἀρείονα πολλάκι δήεις
Καὶ πενίην πλούτου, καὶ θάνατον βιότου.
† Πολλὰ δὲ κακὰ πράγματα τοὺς ἐλευθέρους ἡ πενία βιάζεται ποιεῖν.
† Πενία γὰρ ἐστὶν ἡ τρόπων διδάσκαλος.
† Ἀεὶ νομίζονθ' οἱ πένητες τῶν θεῶν.
† Πενία δὲ σοφίαν ἔλαχε, διὰ τὸ δυστυχές.
† Ἐρημός ἐστ' ἄνθρωπος ἠπορημένος.
† Πρὸς ἅπαντα δειλὸν ὁ πένης ἐστὶ γὰρ
Καὶ πάντας αὐτοῦ καταφρονεῖν ὑπολαμβάνει.
† Πᾶς γὰρ ἀνὴρ πενίῃ δεδμημένος, οὔτε τι εἰπεῖν,
Οὔθ' ἔρξαι δύναται, γλῶσσα δέ οἱ δέδεται.
† Μηδέποτ' οὐλομένην πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ
τέτλαθ' ὀνειδίζειν μακάρων δόσιν αἰὲν ἐόντων.
Καλῶς πένεσθαι μᾶλλον, ἢ πλουτεῖν κακῶς.
Τὸ μὲν γὰρ ἔλεον, τὸ δ' ἐπιτίμησιν φέρει.
† Πένητας οὐδεὶς βούλεται κτᾶσθαι φίλους.

Tum nullus mortem imminere sibi cogitat,
Sed istud infortunium in alium conijcit.
✝ Pax agricolam uel inter saxeta benè nutrit, Menander.
Bellum autem etiam in campis malum est.
✝ Nemo tam stultus est qui bellum præ pace eligat. Herodotus.
✝ Ingenua disciplinæ pulchritudo in familia, ciuitate, & gentibus semel constituta cum trãquilla pace perseuerat. Plutarch.

De paupertate. 115

OPes quidem mediocres opto: superflua enim Paul. Silēt.
Insaniēs auri cupidine cura semper animū exedit,
Hinc fit ut inter homines meliorem sæpe inuenias
Et paupertatem diuitijs, & mortem uita.
✝ Ad multa sanè mala paupertas etiam ingenuos adigit. Demosth.
✝ Paupertas enim magistra morum est. Antiphan.
✝ Pauperes semper existimantur ad deos pertinere. Menand.
✝ Paupertas autē sortita est sapientiā propter infortunia. Euripid.
✝ Vir inops solitarius est. Philemon
✝ Pauper, ad omnia formidulosus est, Menander.
Et putat se ab omnibus sperni.
✝ Quilibet enim paupertate astrictus, neq; dicere, Theogn.
Neq; facere quicquam potest, sed uincta ei lingua est.
✝ Nunquam homini noxiam paupertatem & animum corrumpentem. Hesiod. in operibus.
Obijcere sustineas, utpote domum deorum immortaliū.
✝ Potius est honestè pauperem esse, quàm diuitem malè, Antiphan.
Illud enim misericordiam, hoc reprehensionem meretur.
✝ Nemo pauperes sibi comparare uult amicos. Euripides.

✝ Sed

† Χαλεπὴ διδάσκαλος ἡ πενία τοῦ φρονεῖν.

† Πενία μικρὰ σωφροσύνη.

† Πενίαν ἐπιεικέως φέρειν, σωφρονέοντος.

† Πενία γυμνάσιον ἀρετῆς ἔμπρακτον.

† Πενία αὐτοδίδακτος ἀρετή.

† Κόρου μὲν γὰρ καὶ ὕβρεως πέρας, ὄλεθρος, ἀπορίας δὲ καὶ στενοχωρίας πέρας, ἀνδραγαθία βίου ἀνθρωπίνου.

† Ἀπορίη ξυνή, τῆς ἑκάστου χαλεπωτέρη, οὐ γὰρ ὑπολείπεται ἐλπὶς ἐπικουρίης.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΛΩΣ ΚΑΙ δυσχερῶς φέρειν τὰ κακά.

Ἥδιον οὐδὲν μουσικώτερον
Ἐστ' ἢ δύνασθαι λοιδορούμενον φέρειν.
Ὁ λοιδορῶν γὰρ, ἂν λοιδορούμενος
Μὴ προσποιῆται λοιδορεῖται ὁ λοιδορῶν.

† Δυοῖν λεγόντοιν θατέρου θυμουμένου,
Ὁ μὴ ἀντιτείνων τοῖς λόγοις, σοφώτερος.

† Μεγάλην παιδείαν νόμιζε, δι' ἣν δυνήσει φέρειν ἀπαιδευσίαν.

† Συγγνώμη τιμωρίας ἀμείνων, τὸ μὲν γὰρ ἡμέρου φύσεως ἐστι, τὸ δὲ θηριώδους.

† Ῥᾷον δὲ νόσον μεθ' ἡσυχίας
Καὶ γενναίου λήματος οἴσεις.

† Πάντων ἄριστον, μὴ βιάζεσθαι θεοὺς,
Στέργειν δὲ μοῖραν.

† Μείζω τὰ κακὰ ποιοῦσι πολλοὶ δ' ἑκάστοτε
Αὐτοὶ δι' αὑτοὺς, ἢ πέφυκε τῇ φύσει.

✝ Grauis est sapiendi magistra, paupertas. Anaxime.

✝ Paupertas, parua temperantia. Socrates.

✝ Paupertatem æqui boniq; consulere, prudentis & moderati ingenij est. Democrit.

✝ Paupertas efficax uirtutis gymnasium est. Arcesilaus.

✝ Paupertas, uirtus est per se docta. Diogenes.

✝ Saturitatis omnis et petulantiæ finis est interitus: inopiæ autem & rerum angustiæ, humanæ uitæ probitas. Hippodam

✝ Inopia publica grauior est, quàm singulorum, nulla enim subsidij spes relinquitur. Democrit.

De patientia & impatientia in aduersis. 116

Nihil est iucundius & docto uiro dignius, Philemon.
Quàm ferre posse conuiciantem.
Quoniam si ille cui conuitium fit
Dißimulauerit, in ipsum autorem redundat.

✝ Altero duorum colloquentium indignante, Euripid.
Is qui se non opponit, plus sapit.

✝ Magnam peritiam existimato, qua ferre potes aliorũ imperitiam. Pythagor.

✝ Venia, uítione melior est, illa nanq; mitis est ingenij, hæc uerò ferini. Rufus ex dictis Epict.

✝ Facilius enim morbum, quietus Euripid.
Et forti animo præditus feres.

✝ Omnium optimum est, non uiolentum esse in deos, Idem.
Sed suam amplecti sortem.

✝ Multi ô domine sua sibi mala augent: Philemon
Ipsi sua culpa, & maiora faciũt, quã facta sint per naturam

✝ Qui

✝ Ο δὲ τῷ λογισμῷ πάντα παρ' ἑαυτῷ σκοπῶν,
Τὸ κακὸν ἀφαιρεῖται, ἀγαθὸν δὲ λαμβάνει.
✝ Ὧν δὲ μὴ αἴτιος τρόπος, τὰ γ' ἐκ τῆς τύχης
Φέρειν δεῖ γνησίως τὸν εὐγενῆ.
✝ Τοῖς γὰρ κακοῖς
Τοὺς μὴ μαχομένους ῥᾷστα χρωμένους ὁρῶ.
✝ Ἄνθρωπος εἶ δή· πέπονθεν οὐκ εἰς οὐδὲ εἷς
ᾧ μὴ κακόν τι γέγονεν, ἢ γενήσεται.
Ὁ ποιῶν δ' ἐλάχιστον τὸ γεγενημένον,
Ἀμφότερον οὗτος, εὐτυχεῖ τε, καὶ φρονεῖ.
✝ Τοῖς δὲ ἀνθισταμένοις καὶ μὴ καταπίπτουσι κουφότερα γίνεται τὰ κακά.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ.

Οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀποθνήσκειν μελετῶσι Καὶ τεθνάναι ἥκιστα αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερόν.

✝ Διὰ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν.

✝ Τὸ φιλοσοφεῖν, καλοκαγαθίας ἐπιτήδευσίς ἐστιν.

✝ Πολλῶν λόγων οὐ δεῖ φιλοσοφήσουσι καλῶς, οὐ δὲ τὸν ὄχλον τούτων θεωρημάτων ἀναληπτέον πάντως τοῖς νέοις, ἐφ' ᾧ φυσωμένους τοὺς σοφιστὰς ὁρῶμεν.

✝ Φιλόσοφος, διδάσκαλος δήπου ἡγεμὼν καὶ πάντων τοῖς ἀνθρώποις ἐστὶ, τῶν κατὰ φύσιν ἀνθρώποις προσηκόντων.

✝ Οὐ γὰρ δὴ φιλοσοφεῖν ἕτερον τι φαίνεται ὄν, ἢ τὸ ἃ πρέπει, καὶ ἃ προσήκει, λόγῳ μὲν ἀναζητεῖν, ἔργῳ δὲ πράττειν.

✝ Κοινὸς

✝ Qui uerò omnia apud se ratione considerat
Is malum adimit, & bonum capit. Idem.

✝ Ea quæ non causam habent in moribus nostris, sed in fortuna fortiter ferenda sunt à uiro generoso. Pythagor.

✝ Infortunia enim
Illos qui non repugnant facillimè ferre uideo. Alexis.

✝ Nullum est inuenire hominem
Qui non aliquid mali expertus aut experturus sit: ille uerò, qui quod accidit quàm fieri potest minimum reddit, et fortunatus est pariter, & sapit. Philemon.

✝ Illis qui resistunt, & non collabuntur, leuiora fiunt mala. Dionysius.

De philosophia. 117

QVi rectè philosophantur, mori meditantur
Et mors eis inter cæteros homines minimè terribilis est. Plato in Phædone.

✝ Ob admirationes homines & nunc & primo philosophari cœperunt. Aristot.

✝ Philosophari est boni honestiq; studium exercere. Musonius.

✝ Haud enim multis uerbis opus est illis, qui rectè philosophaturi sunt, Neq; multitudo illa istorũ theorematum qua gloriantes sophistas uidemus, discenda est adolescentibus. Idem.

✝ Philosophus autor & præceptor hominibus est, in omni re, quæ quidem hominis naturæ conueniat. Idem.

✝ Philosophari nõ aliud esse uidetur quàm ea quæ decet & conuenit, tum ratione inquirere tum re ipsa facere. Idem.

† Κενὸς ἐκείνου φιλοσόφου λόγος, ὑφ᾽ οὗ μηδὲν ἀνθρώπου πάθος θεραπεύεται.

† Ὁ ἐλλέβορος ὁλοσχέστερον μὲν ληφθεὶς, καθαίρει, εἰς δὲ πάνυ μικρὰ τριφθεὶς, πνίγει, οὕτω καὶ ἡ κατὰ φιλοσοφίαν λεπτολογία.

† Ὁ κατὰ φιλοσοφίαν λόγος τοῖς μετιοῦσιν αὐτὸν χειραγωγός τε ἐστὶ, καὶ φύλαξ, καὶ πλοῦτος, καὶ φῶς.

ΟΤΙ ΡΑΟΝ ΕΣΤΙ ΑΝΑΛΙΣΚΕΙΝ πολλῷ πόνῳ κτηθέντα ἢ συναγαγεῖν.

Ὁ γὰρ τὸν ἴδιον οἰκονομῶν κακῶς βίον,
πῶς οὗτος ἂν σώσειε τῶν ἔξω τινά.

† Ἔργον συναγαγεῖν σωρὸν ἐν πολλῷ χρόνῳ
Ἐν ἡμέρᾳ δὲ μιᾷ διαφορῆσαι ῥάδιον.

ΠΕΡΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

Πολλοῦ γὰρ χρυσοῦ καὶ πλούτου κρείσσων πάτρα
Σώφρονι ναίειν, τὸ δὲ σύντροφον ἀδύ τι θνητοῖς ἐν βίῳ χωρεῖ.

† Ἀνδρὶ σοφῷ πᾶσα γῆ βατή, ψυχῆς γὰρ ἀγαθῆς πατρὶς ὁ ξύμπας κόσμος.

† Ἅπας μὲν ἀὴρ, αἰετῷ περάσιμος
Ἅπασα δὲ χθὼν, ἀνδρὶ γενναίῳ πατρίς.

† Πόλις γὰρ εὖ ἀγομένη, μεγίστη ὄρθωσις ἐστὶ, καὶ ἐν τούτῳ πάντα ἔνι, καὶ τούτου σωζομένου πάντα σώζεται, καὶ τούτου φθειρομένου, τὰ πάντα διαφθείρεται.

† Οὐδὲν ἐστὶν οἰκειότερον πατρίδος.

† Οἶκος [a] γὰρ ἄριστος ἀλαθέως καὶ φίλος.

† Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

† Αὐτὰρ [b] Ὀδυσσεὺς ἱέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρώσκοντα νοῆσαι. Ἧς γαίης, θανέειν ἱμείρεται.

a. Vide prouer. οἶκος φίλος, οἶκος ἄριστος. Eius originẽ quidam referũt ad apologũ Aesopicũ de Testudine, quæ apud Cice. li. 2. de diuin. ænigmaticos, uersu isto describitur, Terræ tardigradã, domiportã, sanguine cassam.

b. Nõ dubia est Itaci prudẽtia, sed tamen optat, Fumũ de patrijs posse uidere focis. Ouid.

✝ *Vana est illius philosophi oratio, quæ nullam in homine paßionem curat.* Pythago.

✝ *Veratrum craßiusculè sumptum purgat: in pollinem uerò læuigatum suffocat: sic & nimis anxia subtiliter, in philosophia disputatio.* Aristony.

✝ *Philosophia studiosis dux, custos, diuitiæ & lux est.* Iuncus.

Quòd facilius sit bona magno parta labore consumere quàm acquirere. 118

NAm qui suam malè gubernat rem familiarem, Euphron.
Dic quæso quomodo seruabit is alienam.

✝ *Haud facilè cumulus aceruatur etiam longo tempore,* Idem.
Vno uerò die facilè dißipabitur.

De patria. 119

MVlto enim auro & opibus antecellit patria Euripides.
Ad inhabitandum prudenti uiro:
Nam quod naturæ cognatum est & familiare
Nescio quàm sui dulcedinem mortalibus in uita præstat.

✝ *Quælibet terra, homini sapienti est peruia: animæ nanque forti uniuersus mundus patria est.* Democrit.

✝ *Omnis quidem aquilæ aër penetrabilis,* Euripides
Omnis uerò terra uiro forti patria.

✝ *Ciuitas enim prosperè agens, felicitas est maxima in hac insunt omnia: hac salua, cuncta seruantur: hac pereunte, nihil non pessum it.* Polydicus

✝ *Nihil natura nobis, quàm patria coniunctius est.* Zaleucus

✝ *Verè enim domus chara est & optima.* Cercidas

✝ *Vnum augurium optimum, pugnandum esse.* Homer.

✝ *Nemo pauperes sibi comparare uult amicos.* Idem.

Ὡς οὐδὲν γλύκιον ἧς πατρίδος, οὐδὲ τοκήων.

‡ Ἀλλ' ἀναγκαίως ἔχει
Πατρίδος ἐρᾶν ἅπαντας, ὃς δ' ἄλλως λέγει
Λόγοισι χαίρει, τὸν δὲ νοῦν ἐκεῖσ' ἔχει.

ΟΤΙ ΧΡΗ ΤΗΝ ΑΡΧΗΝ ΙΑΣΘΑΙ.

Ἀρχομένων δεῖ τῶν ἀδικημάτων ἐμφράσσειν τὰς ὁδούς.

‡ Πάθος γὰρ ἅπαν τὸ μὲν ὀξέως γινωσκόμενον εὐβοήθητον, τὸ δὲ χρόνῳ παραπεμπόμενον, ἐγγὺς ἀνίατον, τροφὴ γὰρ νόσων ἡ σιωπή, τὸ δὲ ἐκλαλούμενον εὐπαραμύθητον.

‡ [a] Ἀρχὴν ἰᾶσθαι πολὺ λῷόν ἐστι τελευτήν.

ΟΤΙ ΟΥΔΕΙΣ ΕΝ ΠΑΣΙ ΚΑΙ ΑΕΙ εὐτυχῶν διατελεῖ τῆς τύχης μεταβολὰς πολλὰς ἐχούσης.

Τοιοῦτο [b] τὸ ζῆν ἐστιν, ὥσπερ οἱ κύβοι.
Οὐ ταὔτ' ἀεὶ πίπτουσιν οὐδὲ τῷ βίῳ
Ταὐτὸν διαμένει σχῆμα, μεταβολὰς δ' ἔχει.

‡ Τῶν γὰρ βροτοῖς οὐκ ἔστιν οὐδὲν διὰ τέλους εὐδαιμονοῦν.

‡ Οὐ τοὺς κρατοῦντας χρὴ κρατεῖν ἃ μὴ χρεών,
Οὐδ' εὐτυχοῦντας εὖ δοκεῖν πράξειν ἀεί.
κἀγὼ γὰρ ἦν ποτε, ἀλλὰ νῦν, οὐκ εἴμ' ἔτι.
Τὸν πάντα δ' ὄλβον ἦμαρ ἕν μ' ἀφείλετο.

‡ Οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν τῷ βίῳ βιούμενον,
Ἀλλ' [d] ἐγγὺς ἀγαθοῦ παραπέφυκε καὶ κακόν.
ἐκ τοῦ κακοῦ τ' ἤνεγκεν ἀγαθὸν ἡ φύσις.

a. Principijs obsta, serò medicina paratur cùm mala per longas conualuere moras. Ouid.

b. Ita est hominum uita quasi cum ludas tessaris. Si illud quod maximè opus est iactu nõ cadit illud, quòd cecidit forte id arte ut corrigas. Terren. in adelphis.

c. Verba sunt Hecubæ Reginæ phrygiæ uxoris Priami, apud Euripidem, ubi similis sententia habetur in Tragœdia quæ inscribitur Orest.

d. Ἓν παρ' ἐσλὸν πήματα σὺν δύο δαίονται βροτοῖς Ἀθανάτοι, τὰ μὲν ὦν οὐ δύνανται νήπιοι κόσμῳ φέρειν, Ἀλλ' ἀγαθοὶ τὰ καλὰ τρέψαντες ἔξω. Idest Iuxta unum bonum mala simul duo distribuuntur hominibus dij Immortales. Mala igitur non poßunt insipientes eleganter ferre. Boni uerò pulchriora foras uertunt. Pindarus 3 hymno Pythiorũ.

✝ Quàm nihil est patria suauius atq; parentibus. Idem.

✝ Verum necesse est Euripides.
Cunctos amare patriam: quod si quis secus ait
Verba funditare gaudet, animum tamen in patriam conuertit.

Quòd principijs est obstandum. 120

INcipientibus malis obstruendæ sunt uiæ. Hyperides.

✝ Omne malum statim in principio cognitum facile curari potest: dilatum uerò propè incurabile existit, cibus enim morborum est silentium, quod uerò enunciatur, leniri consolatione potest. Heliodor. li. 4. æthiopicæ histor.

✝ Principium curare, longe melior est quàm finem. Vers. prou.

Quòd nihil perpetuum sit, nullaq; fortuna semper in eodem statu maneat. 121

VIta res est tesserarum aleæ similis Alexis.
Non eadem semper cadunt, neq; uitæ
Manet eadem species, sed uariat.

✝ In rebus enim humanis nihil quicquam est ad finem usq; beatum. Euripides.

✝ Præstantiorem non oportet fas dominari, Idem.
Neq; fortunatos putare semper tales se futuros,
Nam & ego olim fortunatus eram, nũc nõ sum amplius,
Sed opes omnes una mihi dies abstulit.

✝ Nullum est bonum quod sibi simile in uita permaneat Menander.
Sed iuxta bonum adnascitur etiam malum,
Et bonum ex malo quandoq; natura profert,

† Ὡς ἐφήμεραι τύχαι.

† Τὸ τῆς τύχης γὰρ ῥεῦμα μεταπίπτει ταχύ.

† Τέρας ἐστὶν, εἴ τις εὐτύχηκε διὰ βίου.

† Οὐκ ἔστιν οὐδὲν τῶν ἐν ἀνθρώποις ἴσον.

† Βέβαια δ' οὐδεὶς θνητὸς εὐτυχεῖ γεγώς.

† Ἀλλ' ἡμέρα τοι μεταβολὰς πολλὰς ἔχει.

† Βέβαιον οὐδέν ἐστιν ἐν θνητῷ βίῳ.

† Βιοῖ γὰρ οὐδεὶς ὃν προαιρεῖται τρόπον.

† Νόμιζε μηδὲν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιον, οὕτω γὰρ οὔτ' εὐτυχῶν ἔσῃ περιχαρὴς, οὔτε δυστυχῶν περίλυπος.

† Αἴσωπος ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος τῶν ἐν ἐξουσίᾳ, τί οἱ θεοὶ πράττουσιν, ἔφη τὰ μὲν οἰκοδομεῖν καταβάλλειν.

† Τὰ προσπεσόντα προσδοκᾶν ἅπαντα δεῖ
Ἄνθρωπον ὄντα, παραμένει γὰρ οὐδὲ ἕν.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΑΤΩΝ ΚΑΙ παιδαγωγίας.

Ἀρχὰ πολιτείας ἁπάσης νέων τροφά.

† Ἐκ τῆς παιδείας, ὅποι ἂν τις ὁρμήσῃ, τοιαῦτα καὶ τὰ ἑπόμενα ἐστί.

† Τροφὴ καὶ παίδευσις χρηστὴ σωζομένη, φύσεις ἀγαθὰς ἐμποιεῖ.

† Τοῖς φιλοσοφίας κοινωνήσασιν τιμὴ ἰσόῤῥοπος οὐκ ἂν γένοιτο.

† Πάντες ἐσμὲν οἱ διδάσκαλοι.
Μουσέων θεράποντες.

† Τὸ δύνατον γὰρ ἡ φιλία ἐπιζητεῖ, οὐ κατ' ἀξίαν, οὐδὲ γὰρ ἐστὶν ἐν πᾶσι καθάπερ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς τιμαῖς καὶ γονεῖς, οὐδεὶς γὰρ τὴν ἀξίαν ποτ' ἂν ἀποδοίη.

† Κεφάλαιον

✝ Mutantur in diem fortunæ. Euripides.

✝ Nam fortunæ fluxus huc illuc citò transfertur. Menand.

✝ Miraculũ est,si quis per omnẽ uitã fortunatus fuerit. Bathonis

✝ Nihil inter humanas res sibi simile constansq; est. Euripides

✝ Nulli mortalium constans est felicitas. Idem.

✝ Multas dies uel unius mutationes parit. Idẽ in œdi.

✝ Firmum nihil est in mortali uita. Diphilus

✝ Nullus enim uiuit eo modo,quem instituit. Idem.

✝ Existimatio nullam rerum mortalium firmam esse:sic enim neq; propter lætam fortunam nimio gaudio,neque propter aduersam uimio dolore capieris. Isocrates.

✝ Aesopus cuidam ex magistratu quærenti quid dijs facerent,dixit,Eos alia struere,alia diruere. Aesopus.

✝ Futuros enentus expectare oportet unumquenque Hominem:nihil enim stabile permanet. Menander.

De præceptionibus & puerorum institutione. 122

FVndamentũ totius reipublicæ adolescentũ educatio. Diotogon

✝ Quale cuiusque fuerit puerilis educationis initium:talia sunt etiam quæ sequuntur. Python

✝ Educatio & eruditio bona seruata,ingenia quoq; bona efficit. Plato.

✝ Præceptoribus non potest præstari sufficiens honor pro institutionis labore. Idem.

✝ Omnes sumus nos præceptores Musarum ministri. Aristot.

✝ Amicitia id requirit quod quis præstare potest nõ semper quantum ea meretur,neq; enim possibile est in omnibus,quemadmodum in honore qui dijs & parentibus debetur:nemo enim ijs debitum honorem persoluere posset, Aristopha. Aristot.

† Κεφάλαιον γὰρ ὀρθῆς παιδείας ὀρθὴ τροφὴ καὶ κυριώτατον ἐμφύεται παισὶ τὸ πᾶν ἦθος διὰ ἔθος.

† Ἄνθρωπος παιδείας ὀρθῆς τυχὼν καὶ φύσεως εὐτυχοῦς θειότατον ἡμερώτατόν τε ζῶον γίγνεται, μὴ ἱκανῶς δὲ ἢ μὴ καλῶς τραφεὶς ἀγριώτατον ὁπόσα φύει γῆ.

† Οὐ μικρὸν διαφέρει τὸ οὕτως ἢ οὕτως ἐκ νέων ἐθίζεσθαι, ἀλλὰ παμπολύ, μᾶλλον δὲ τὸ πᾶν.

† Σοφοῦ παρ' ἀνδρὸς χρὴ σοφόν τι μανθάνειν.

† Πρῶτον μέσον καὶ τελευταῖον κεφάλαιον ἀγωγὴ σπουδαία, καὶ παιδεία νόμιμος καὶ ταῦτα φορὰ καὶ ξυνεργὰ πρὸς ἀρετὴν καὶ πρὸς εὐδαιμονίαν.

ΟΤΙ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΚΑΙ μεγάλα πάσχει κακά.

Ὥσπερ οὐκ ἂν ἐβουλόμην ἐν νηὶ μεγάλῃ καὶ γλαφυρᾷ, καὶ πολυχρύσῳ πλέων βαπτίζεσθαι, οὕτω μηδ' ἐν οἰκίᾳ αἱροῦ ὑπερμεγέθει ἢ πολυτελεῖ καθήμενος χειμάζεσθαι.

† Μεγάλα γὰρ πρήγματα, μεγάλοισι κινδύνοισιν ἐθέλει, καὶ αἱρέεσθαι.

† Ἡ μεσότης γὰρ ἄριστον, ἐπεὶ τὰ μὲν ἄκρα πέφυκε
Κινδύνους ἐπάγειν, ἔσχατα δ' ὕβριν ἔχει.

† Τὸ μὲν πρόσωπον ἡδύ, τὰν δόμοισι δὲ
Λυπηρά.

† Φεῦ, φεῦ, τὰ μεγάλα, μεγάλα καὶ πάσχει κακά.

† Τὸν κρίνουσιν οἱ πλεῖστοι, ἥδιον ἡμᾶς καὶ ἐσθίειν καὶ
Τῶν ἰδιωτῶν. (πίνειν,

† Ὅστις δὲ πράσσει πολλά, μὴ πράσσειν παρόν,
Μῶρος, παρὸν ζῆν ἡδέως ἀπράγμονα.

† Ὁ πλεῖστα πράσσων, πλεῖστ' ἁμαρτάνει βροτῶν.

✝Caput et sũma rectæ institutionis est recta educatio: omnes optimi.n.mores ingenerãtur pueris per assuefactionẽ. Plato.

✝Homo rectã institutionẽ & naturã felicẽ nactus diuinissimũ & humanissimũ animal solet fieri, nõ benè autem & honestè educatus, animal fit ferocissimum omniũ quæ terra producit. Idem.

✝Non parũ refert sic uel sic à puero statim institui, sed ualde multum, quin potius in eo consistunt omnia. Aristot.

✝A uiro sapiente sapiens etiam quiddam discet quis. Euripid.

✝Primũ mediũ & ultimum est educatio diligens & institutio recta. Hæc enim sunt quæ ferunt & ducunt ad uirtutem & felicitatem.

Quòd diuites, sapientes & potentes in mundo plus habeant curarum aliis. 123

QVemadmodum nolles in magna pulchráq; naui & onusta auro nauigans submergi, sic etiã non desiderare debes, in ampla magnificáq; domo sedẽs curis obrui. Epictetus.

✝Magnæ quippe res, etiã magnis cũ periculis uolũt perci Herodotus.

✝Optima est mediocritas, summus enim status solet (pi.
Periculosus esse, infimus uerò contumelia non caret. Palladæ.

✝Vultus quidem est suauis, domestica autem
Tristia sunt. Euripid.

✝Papæ, quam quæ magna sunt, magnis etiã malis impli= (cantur. Idem in Amæone.

✝Plerisq; uidetur nos tũ edere tũ bibere suauius priuatis. Xenophõ.

✝Quisquis multa agit ubi cessare liceret
Stultus est, cum iucundè posset tranquillus uiuere. Euripid.

✝Qui plurima facit, is & plurimum peccat. Idem.

✝Nam nihil sapiendo iucundissima uita est. Sophocl.

✝Vilia minus insidiarum alliciunt, quàm preciosa. Muson.

Ἐν τῷ φρονεῖν γὰρ μηδὲν ἥδιστος βίος.[a]
Τὰ εὐτελῆ τῶν πολυτελῶν ἀποβάλλεσθαι ἧττον.
Ἀνάγκη δέ τοι δεῖν, τὸν πολλὰ ἔχοντα, πολλὰ καὶ δαπανᾶν, καὶ εἰς θεούς, καὶ εἰς φίλους, καὶ εἰς ξένους.
† Ἡ εὐογκία, ἀσφαλέστερον τῆς μεγαλογκίας.
† Ἔξωθεν εἰσὶν οἱ δοκοῦντες εὐτυχεῖν
Τὰ δ' ἔνδον εἰσὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἴσοι.
† Οἴκου δὲ μεγάλου, πτῶμα γίνεται μέγα.

ΟΤΙ ΒΟΥΛΗ ΕΥΝΟΙΑ ΤΕ ΚΡΕΙΤτῶν ἐστὶ τοῦ βιάζεσθαι καὶ φοβεῖσθαι.

Τῇ μὲν βίᾳ, πρόσεστιν ἔχθρα καὶ κίνδυνος.
† Οὐ τῶν φρόνησιν ἀσκούντων τὸ βιάζεσθαι, ἀλλὰ τῶν ἰσχὺν ἄνευ γνώμης ἐχόντων τὰ τοιαῦτα πράττειν ἐστίν.
† Διὰ τοῦ ἀρέσκειν τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὸ πράττειν ἐστίν, ἡ δ' αὐθάδεια, ἐρημίας ξύνοικος.
† Φόβος κολακείαν μὲν ἐργάζεται, εὔνοιαν δὲ οὐκ ἔχει.
† Οὐ πολὺν διάγουσι χρόνον οἱ πρὸς τοὺς ὑπηκόους ὑπὲρ ὧν ἂν πράττωσι, μὴ τὸ καθήκει μοι λέγειν μεμελετηκότες, ἀλλὰ τὸ ἔξεστί μοι.
† Θέλε μᾶλλον τοὺς σύνοντάς σοι αἰδεῖσθαι σε, ἢ φοβεῖσθαι, αἰδοῖ μὲν γὰρ πρόσεστι σέβας, φόβῳ δὲ μῖσος.
† Τοσοῦτον δέ τι ἀγαθὸν τὸ φιλεῖσθαι ἐστὶν, ὥστε τῷ ὄντι αὐτόματα τἀγαθὰ τῷ φιλουμένῳ γίνεσθαι, καὶ παρὰ ἀνθρώπων.
† Ῥᾷον γὰρ αἰδοῦς ὑπολαβὼν φίλ' ἂν τελοῖς.
† Υἱὸς δ' ἀμείνων ἐστὶν εὐνοίᾳ πατρός.
† Πολλάκι δ' ἤπιος ἄνδρα γε ἄφρονα μῦθος ἔθελξεν.

a. Verba sunt Aiacis Telamonij ad filiũ antequam suo gladio incumberet. Contrariũ istis. οὐδὲν γλυκύτερον ἢ πάντα εἰδέναι. quemadmodum est in Senario qui citatur lib. 4 Epistolarũ ad Atticum. Conuenit uerò πολυμαθημοσύνης οὐ κενώτερον ἄλλο. Vt in Hipponis Athei uersu dicitur apud Athenæum lib. 13. Ibidem extat & simile dictum Heracliti, πολυμαθίη νόον ἔχειν οὐ διδάσκει.

✝ *Necesse est etiam qui multa poßidet, eum facere multum etiam sumptum, & erga deos, & erga amicos, & erga hospites.* Xenophon

✝ *Molis commoditas tutior est quàm eius magnitudo.* Democrit.

✝ *Qui felices uidentur externam solùm personã habẽt, Intus autem cæteris hominibus similes sunt.* Menander

✝ *At magnæ molis magna ruina cadit.* Philemon

Quòd hominum animi magis conciliandi sint prudentia & humanitate quàm ui & tyrannide. 124

Violentia comites habet inimicitiam atq; periculũ. Xenophon

✝ *Vim facere non est prudentiæ studiosorum, sed quoniam robur sine mente poßident, uiolentis gaudent facinoribus.* Idem

✝ *Obsequendo & placendo hominibus rerum gerendarum commoditas acquiritur, austeritas uerò amicorum solitudinem parit.* Plato

✝ *Metus adulationẽ parit. sed beneuolentiæ expers est.* Democr.

✝ *Non multũ temporis durat qui ad subditos pro ijs quæ faciunt, Non conuenit, dicere solent, sed Licet mihi.* Muson.

✝ *Magis cupere debes ut conuersantes tibi, te uereãtur, quàm metuant: reuerentiam enim admiratio, timorem odium comitatur.* Pythagor.

✝ *Tam ingens bonum est amari, ut reuera ei qui diligitur, ultrò bona affluant, tum à dijs tum ab hominibus,* Xenophõ.

✝ *Facilius enim per uerecũdiã monẽs aliquẽ grata effeceris.* Euripides.

✝ *Filium beneuolẽtia patris meliorem facit.* Idem

✝ *Sæpius aũt oratio lenis, etiam insipientẽ uirũ demulcet.* Naumachi.

Quod

ΟΤΙ ΟΙ ΠΕΝΗΤΕΣ ΚΑΛΛΙΟΝ ἔχουσι τῶν πλουσίων.

Ὥσπερ ἐν τῷ σμικροῦ σκίμποδος θλιβόμενον ὑγιαίνειν ἄμεινον, ἢ ἐν τῷ πλατείας κλίνης κυλινδούμενον νοσεῖν, οὕτω καὶ ἐν μικρᾷ περιουσίᾳ βέλτιον συσταλλόμενον εὐδαιμονεῖν, ἢ ἐν μεγάλῃ τυγχάνοντα δυστυχεῖν.

† Πένητος ἀνδρὸς οὐδὲν εὐτυχέστερον.
Τὴν γὰρ ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβολὴν οὐ προσδοκᾷ.

† Πᾶς γὰρ ὁ πένης ὢν, μεγάλα κερδαίνει κακά.

† Οὐκ ἔραμαι πλουτεῖν, οὐδ' εὔχομαι, ἀλλά μοι εἴη ζῆν ἀπὸ τῶν ὀλίγων μηδὲν ἔχοντι κακόν.

ΠΕΡΙ ΑΙΔΟΥΣ.

Αἰδὼς γὰρ ἐν κακοῖσιν οὐδὲν ὠφελεῖ.

† Ἀνὴρ γὰρ αἰσχρὸς αἰδεῖσθ' οὐ φιλεῖ.

† Πᾶς ἐρυθριῶν χρηστὸς εἶναι μοὶ δοκεῖ.

† Φαῦλον κἂν μόνος ᾖς μήτε λέξῃς, μήτ' ἐργάσῃ. μάθε δὲ πολὺ μᾶλλον τῶν ἄλλων σεαυτὸν αἰσχύνεσθαι.

† Αἰδοῦ σαυτὸν, καὶ ἄλλον οὐκ αἰσχυνθήσῃ.
Ἵνα [b] γὰρ δέος ἔνθα καὶ αἰδώς.

† Αἰδὼς ἐν ὀφθαλμοῖσι γίγνεται τέκνον.
Ἵνα μὲν αἰδὼς, ἔνθα καὶ δέος.

† Ὃς δ' οὔτ' ἐρυθριᾶν οἶδεν οὔτε δεδιέναι.
Τὰ πρῶτα πάσης τῆς ἀναιδείας ἔχει.

† Οὐκ ἔστιν ἀναιδοῦς ζῷον εὐθαρσέστερον.
Ἡ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων πασῶν ἀναίδεια.

† Ἅπαντ' ἐν ἀνθρώποισι γηράσκειν ἔφυ,
Καὶ πρὸς τελευτὴν ἔρχεται τὴν τοῦ χρόνου,
Πλὴν ὡς ἔοικε τῆς ἀναιδείας μόνον.

Simile est ei terentianum illud, Omnes deteriores sumus licẽtia. Et platonis illud li. 5. de legibus ἡ ἄδικα ἀναισχυντίαν ἔτικτεν. Sententiam uero illam Stasimi Suidas indicat esse Epicharmi. Est autẽ hemistichiõ carminis heroici.

Αὕτη

Quòd pauperum conditio sit optima. 125

QVemadmodum in paruo humiliq́; grabato anguste cubare hominem sanum melius est, quàm in amplo lecto se uolutantem ægrotare, similiter in exigua fortuna melius est sese contrahentem læto esse animo, quàm in magna fortuna tristem. Epictet.

✝*Homine paupere nihil fortunatius est, mutationem etiã in deteriorem statum non expecta.* Diphilus.

✝*Omnis enim pauper magna mala lucratur, id est securus ab eis euadit.* Philetas.

✝*Non cupio diuitias nec opto: sed liceat mihi* Theog.
Ex paucis rebus sine omni malo uiuere.

De pudore seu uerecundia. 126

VErecundia nihil ad calamitates proficit. Sophocl.

✝*Vir enim turpis neminem uereri solet.* Eurip. in Iphig.

✝*Omnis erubescens probus esse mihi uidetur.*

✝*Malum etiam si solus fueris neq; dixeris neq; feceris, disce autem te ipsum multo magis quàm alios reuereri.* Menander.

✝*Reuerere te ipsum & non erubesces coram alijs.* Theophra.

✝*Vbi enim timor, ibi pudor.* Stasimus

✝*Pudor in oculis nascitur, ô fili.* Euripid.

✝*Vbi pudor ibi timor.* Plato.

✝*Qui uerò nec erubescere scit, neq; metuere,* Diphilus.
Ille primas uniuersæ tenet impudentiæ.

✝*Homine impudente nullum animal est confidentius.* Idem.

✝*Maximus morborum inter homines omnium impudentia.* Euripides

✝*Omnes humanæ res natura consenescunt,* Theodectes.
Et ad finem temporis ueniunt
Præter solam, ut uidetur impudentiam,

Αὕτη δ᾽ ὅσῳ πὲρ αὔξεται θνητῶν γένος,
Τόσῳ δὲ μείζων γίγνεται καθ᾽ ἡμέραν.

† Ἕπεσθαι δὲ δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστίᾳ ἀναισχυντία· καὶ γὰρ αὕτη δοκεῖ εἶναι μεγίστη ἐπὶ πάντα τὰ αἰσχρὰ ἡγεμών.

† Ἱκανὼ τὼ φύλακε κωλύοντε, δέος τε καὶ αἰδώς.

† Παισὶ αἰδῶ χρὴ πολλὴν ἢ χρυσὸν καταλείπειν.

† Ἀκολουθεῖ ἀναισχυντίᾳ καὶ ἀναιδείᾳ, ὕβρις καὶ ἀδικία, τούτοις δὲ ἕπεται ὄλεθρος.

† Αἰδὼς δ᾽ οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει.

† Αἰδὼς ἥ τ᾽ ἄνδρας μέγα σίνεται ἠδ᾽ ὀνίνησιν.

† Αἰδώς τοι πρὸς ἀνολβίην, θάρσος δὲ πρὸς ὄλβον.

† Αἰδὼς ἥ τ᾽ ἄνδρας μέγα σίνεται ἠδ᾽ ὀνίνησιν.

† Οὐδένα θησαυρὸν καταθήσεαι ἔνδον ἀμείνω
Αἰδοῦς ἣν ἀγαθοῖς ἀνδράσι κύρνε δίδως.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΑΒΑΛΛΕΣΘΑΙ.

Γεγόναμεν ἅπαξ, δὶς οὐκ ἔστι γενέσθαι, δεῖ δὲ τὸν αἰῶνα μηκέτ᾽ εἶναι, σὺ δὲ τῆς αὔριον οὐκ ὢν κύριος ἀναβάλλῃ τὸν καιρόν, ὁ δὲ πάντων βίος μελλησμῷ παραπόλλυται, καὶ διὰ τοῦτο ἕκαστος ἡμῶν ἀσχολούμενος ἀποθνήσκει.

a. Infinita est temporis uelocitas, punctũ est quod uiuemus et adhuc puncto minus, dum enim uita crescit decrescit, dũ differtur aufertur. Seneca in Epistolis.

ΟΤΙ ΧΡΗ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑΝ τύχην στέργειν.

Στέργε μὲν τὰ παρόντα, ζήτει δὲ τὰ βελτίω.

† Τῶν ἀμηχάνων δ᾽ ἔρως, πολλοὺς ἔθηκε τοῦ παρόντος ἀμπλακεῖν.

† Τὰς γὰρ παρούσας οὐχὶ σώζοντες τύχας,
Ὤλοντ᾽ ἐρῶντες μειζόνων ἀβουλίᾳ.

Hæc enim quanto magis genus augetur mortalium,
Tanto fit maior quotidie.

✠ *Ingratitudini uerò potißimū impudentia uidetur esse comes, quæ ad omnem turpitudinem maxima dux est.* Xenophon

✠ *Metus & pudor custodes sunt ad turpia prohibenda sufficientes.* Plato

✠ *Liberis nō auri, sed pudoris multū oportet relinquere.* Idem

✠ *Vbi pudor abest & inuerecūdia uiget, ibi contumelia & iniustitia sequuntur, & tandem exitium.* Chærondas

✠ *Verecundia inutilis uirum egenum occupat.* Hesiodus
Verecundia quæ uiris multum obest, rursusq; prodest.
Verecundia facit infortunatos, animositas fortunatos.
Verecundia quæ uiros multum lædit & iuuat.

✠ *Nullum thesaurum recondas intus meliorem* Theogn.
Reuerentia, quàm bonis uiris Cyrne tribuis.

De procrastinatione. 127

SEmel nati sumus, bis nasci non licet: sed necessarium est ætatem finiri: tu uerò qui non crastinū diem quidem in tua potestate habes, tempus differs: omnium uerò uita cunctando perit, & huic, & quod unusquisq; nostrum inter negotia moritur. Epicur.

Quòd decet præsentibus contentum esse & ea recte curare conuenit. 128

PRæsentibus quidē acquiesce, inquire autē meliora. Isocrates

✠ *Cupido autem rerum impoßibilium effecit, ut multi præsentibus etiam frustrarentur.* Euripides

✠ *Nam qui præsentem fortunam non seruant* Idem
Dum temerè petunt, maiora pereunt.

Quod

ΟΤΙ ΡΩΜΗ ΑΝΕΥ ΦΡΟΝΗσεως βλαβερὸν τυγχάνει.

Πρὸς σοφίᾳ μὲν ἔχειν τόλμαν, μάλα σύμφορόν ἐστι, χωρὶς δὲ βλαβερὴ, καὶ κακότητα φέρει,

† Ῥώμη δὲ μετὰ μὲν φρονήσεως, ὠφέλησεν, ἄνευ δὲ ταύτης, πλείω τοὺς ἔχοντας ἔβλαψε.

ΟΤΙ ΑΜΑΡΤΑΝΕΙΝ ΑΝΘΡΩπινόν ἐστι.

Σύμφορον τὸ ἁμαρτάνειν ἀνθρώποις.

† Ἁμαρτάνει τε καὶ σοφοῦ σοφώτερος.

† Τὸ γὰρ ἁμαρτάνειν ἀνθρώπους ὄντας οὐδὲν θαυμαστόν.

† Χαλεπὸν γὰρ οὕτω ποιῆσαι ὥστε μηδὲν ἁμαρτεῖν.

† Τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστι τὸ ἐξαμαρτάνειν.

ΟΤΙ Ο ΚΑΚΟΝ ΕΙΠΩΝ κακῶς μεῖζον τι ἀκούει.

Μὴ κακολόγει τὸν πλησίον, εἰ δὲ μὴ, ἀκούσῃ ἐφ' οἷς λυπηθήσῃ.

† Φιλεῖ δὲ πολλὴν γλῶσσαν ἐκχέας μάτην,
ἄκων ἀκούειν, ὃς ἑκὼν εἶπεν κακῶς.

† Ἐπηρεάζοντά τι, καὶ παθεῖν ἔοικε.

ΟΤΙ ΜΩΡΟΣ ΤΥΓΧΑΝΕΙ ΟΣ πάντα δοκεῖ εἰδέναι.

Ὅστις τοι δοκέει τὸν πλησίον ἔμμεναι οὐδὲν
Ἀλλ' αὐτὸς μοῦνος ποικίλα δήνε' ἔχειν.

† Κεῖνός γ' ἄφρων ἐστὶ νόου βεβλαμμένος ἐσθλοῦ
Ἴσως γὰρ πάντες ποικίλ' ἐπιστάμεθα.

Περὶ

Quòd robur sine sapientia obsit. 129

SApientiæ iunctã habere audaciã plurimũ conducit. Seorsim uerò audacia nocet, & calamitatem infert. Euenus.

✝ Robur, *prudentiæ iunctum conducit: sine ipsa uerò, plus lædit poßidentes.* Isocrates

Quòd peccare humanum est. 130

HOmini congenitum est peccare. Sopater

✝ *Peccat etiam sapiente sapientior.* Aeschylus

✝ *Peccare homines existentes nullum est mirum.* Xenophon

✝ *Difficile est aliquid ita facere, ut nõ in aliquo aberres.* Idem

✝ *Omnibus commune est peccare.* Idem

Qui quæ uult dicit, quæ non uult, audit. 131

NE sis maledicus in proximos: sin minus, audies quæ tibi molesta erunt. Chilon

✝ *Itaq; solet ei usu uenire, ut postquàm linguam temerè exonerauerit,* Sophocles
Vicißim illos etiam nolens audiat, quibus ipse uolens maledixerat.

✝ *Contumeliose quippiam agentem pati quoq; conuenit.* Pindarus

Qui se omnia scire simulant, nequicquam sciunt. 132

QVicunque nihil æstimat alium Theognis
Seq; putat solum consilia uaria nosse,
Desipit atque bonæ mentis est expers,
Omnes enim ex æquo uaria scimus.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΚΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ καὶ τῶν ἀρχόντων.

Ὅπου ἀναισχυντοῦσι γέροντες ἀνάγκη καὶ νέους ἐν ταῦθα εἶναι ἀναιδεστάτους, παιδεία γὰρ νέων διαφέρουσα οὐκ ἔστιν ἅμα, καὶ αὐτό, τὸ νουθετεῖν, ἀλλ' ἄπορον ἂν ἄλλον νουθετῶν εἴποι τις, φαίνεσθαι ταῦτα αὐτὸν δρῶντα διὰ βίου.

† [a] Ἐγρηγορότες ἐν πόλεσι νύκτωρ φοβεροὶ μὲν κακοῖς πολεμίοις τε ἅμα καὶ πολίταις, ἀγαστοὶ δὲ καὶ τίμιοι τοῖς δικαίοις τε καὶ σώφροσιν, ὠφέλιμοι δὲ αὐτοῖς τε καὶ ξυμπάσῃ τῇ πόλει.

† Τραχὺς ὤν, ἥσυχον σεαυτὸν πάρεχε, ὅπως σε αἰσχύνωνται μᾶλλον ἢ φοβῶνται.

† Ζῆν αἰσχρὸν αἰσχρῶς, τοῖς καλῶς πεφυκόσιν.

† Καὶ αἱ πόλεις εὖ οἰκοῦνται ὅταν οἱ ἀδικοῦντες δίκην διδῶσιν.

† Ναῦν τοι μὴ ἄγκυρ' οὐδαμῶς σώζειν φιλεῖ
Ὥς τε, εἰς ἀφεγγῆ, προστάτης δ' ἁπλοῦς πόλει
Σφαλερός, ὑπὼν δὲ καὶ ἄλλος οὐ κακὸν πόλει.

† Ὅπου δὲ μὴ τὰ ῥᾷς' ἐλευθέρως λέγειν
Ἔξεστι, νικᾷ δ' ἐν πόλει τὰ χείρονα,
Ἁμαρτίαι σφάλλουσι τὴν σωτηρίαν.

† Πονηρὰ φύσις μεγάλης ἐξουσίας λαβομένη, μεγάλας ἀπεργάζεται συμφοράς.

† Πᾶν τὸ νεωτεριζόμενον ἐν ταῖς πολιτείαις, ἀρχὴ δυνάμεως μείζω γίνεται.

† Ὁμοίως ἐπισφαλές, μαινομένῳ δοῦναι μάχαιραν καὶ μοχθηρῷ δύναμιν.

a. Vide prouer. Nō decet principem solidā dormire noctem, οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα. Ilia. 2. Eū Silius Ital. ita reddidit, Tu pe duci totā somno consumere noctē, O rector Libiæ uigili stant bella magistro.

† τοῖς

De rege, regno & magistratu. 133

VBi senes minus pudici sunt, necesse est ibi iuuenes impudentißimos esse, præstans omni & iuniorum & seniorum disciplina est, non uerborum increpatio, sed ut quæ increpando quis diceret & monendo, eadem ipse in omni uita facere uideatur. Plato

Magistratus profectò nocte in urbibus uigilantes malis hominibus, tum hostibus, tum ciuibus terrori sunt, amandi honorandiq; iustis & temperatis, sibi & ciuitati utiles uniuersæ. Idem

Si robustus es, tranquillus esto, ut reliquí te uereantur potius quàm metuant. Chilon

Turpe est honesto loco natis, turpiter uiuere. Sophocl.

Ciuitates tunc optimè gubernantur, cùm iniusti dant pœnas. Plato

Anchora unica nequaquam ita nauim seruat Eurip.
Vt tres demissæ & unus princeps uerbi
Periculosus est adiungi uero, & aliũ nõ malũ est ciuitati.

Vbi autem quæ optima sunt non liberè loqui Sophocl.
Licet, & in urbe deteriora uincunt
Tum peccata pessundant salutem.

Malum ingenium magnam potestatem adeptum, magnas calamitates efficit. Aeschines

Omnis innouatio in rebuspublicis maioris potentiæ initium existit. Polyænus

Perinde periculosum est insanienti gladium, ac improbo uiro magistratum committere. Iamblic.

✝ Τοῖς μὲν δικαίοις ἔνδικος, τοῖς δ᾽ αὖ κακοῖς,
Πάντων μέγιστος πολέμιος κατὰ χθόνα.

✝ Κακὸν γὰρ ἄνδρα χρὴ κακῶς πάσχειν ἀεί.

✝ Ἄκων δ᾽ ἁμαρτὼν, οὔ τις ἀνθρώπων κακός.

✝ Βαρὺ ἔλεγχος ἐμφανὴς τοῖς ἐν ἐξουσίᾳ.

✝ Οὐ κεχώρισται τὸ κοινὸν συμφέρον τοῦ ἰδίου, πολὺ δὲ μᾶλλον ἐν τῷ ὅλῳ καὶ τὸ καθ᾽ ἕκαστα λυσιτελοῦν, περιέχεται, καὶ σώζεται ἐν τῷ παντὶ τὸ κατὰ μέρος, οὐδὲ δὲ τῶν ζώων καὶ τῶν πόλεων, καὶ τῶν ἄλλων φύσεων.

✝ Τὸν σωτῆρα καὶ φύλακα τῶν νόμων ἀδιάφθορον εἶναι δεῖ εἰς δύναμιν ἀνθρωπίνην.

✝ Ἡ ἐξουσία παραλαβοῦσα τὴν κακίαν, νεῦρα τοῖς πάθεσι προστίθησι, καὶ τὸ Διονυσίου ἀληθές ἐστιν, ἔφη γὰρ ἀπολαύειν μάλιστα τῆς ἀρχῆς, ὅταν ταχέως, ὃ βούλεται ποιῇ.

✝ Μέγας κίνδυνος βουλεύσασθαι ἃ μὴ δεῖ τὸν ἃ βούλεται ποιεῖν δυνάμενον.

✝ Ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες, ὁ δ᾽ ὄλβιος ὅντινα μοῦσαι φιλῶνται, γλυκερὰ οἱ ἀπὸ στόματος ῥέει αὐδή.

✝ Πραοτέραν τοσούτῳ καὶ δικαιοτέραν μοναρχίαν εἶναι κρίναιμεν, ὅσῳ περ ῥᾷον ἐπὶ ἑνὸς ἀνδρὸς γνώμῃ προσέχειν τὸν νοῦν μᾶλλον, ἢ πολλαῖς παντοδαπαῖς διανοίαις ζητεῖν ἀρέσκειν.

✝ Φύσει τὸ ἄρχειν οἰκεῖον τῷ κρείσσονι.

✝ Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα,
Ὧ λαοί τ᾽ ἐπιτετράφαται, καὶ τόσσα μέμηλε.

✝ Ὅντινα τιμήσουσι Διὸς κοῦραι μεγάλοιο,
Γεινόμενόν τε ἴδωσι διοτρεφέων βασιλήων.
Τῷ μὲν ἐπὶ γλώσσῃ γλυκερὴν προχέουσιν ἀοιδήν.

† *Iustis quidem æquus & iustus, malis uerò Omnium maximus hostis in terra.* Euripid.

† *Nam malum uirum semper male affici conuenit.* Idem

† *Nemo malus est qui peccauerit inuitus.* Sophocl.

† *Nihil grauius est in potestate uersantibus, quàm euidens reprehensio.* Sopater

† *Vtilitas publica, non separata est à priuata, quin potius in uniuersali singulis etiam utile continetur, & partes in toto seruantur, tum in animalibus & ciuitatibus, tum in alijs quoq; naturis.* Iamblic.

† *Seruatorem & custodem legum tam incorruptum oportet esse, quàm summè fieri potest in humana natura.* Idem

† *Potestas malitiæ coniuncta neruos ac robur affectibus addit: & uerũ est illud Dionysij dictum, qui se imperio maximè frui dixit, cũ confestim quod liberet, faceret.* Plutar.

† *Ingens periculum est, ne is malum facere deliberet, quàm facere potest quæ uoluerit.* Idem

† *Ex Ioue sunt reges, sed felix est quem Pierides amarint, Et dulcis ei fluit ex ore uox.* Hesiod. in Theogonia

† *Tanto faciliorẽ nõ immeritò monarchiã esse iudicauerimus, quãto facilius est animũ suũ unius uiro instituto accõmodare, quã multis uarijsq; opinionib. placere conari.* Isocrat.

† *Imperare, naturæ proprium est præstantiori.* Democr.

† *Non oportet noctem integrã dormire consiliariũ uirũ Cui commissi populi, & tantæ res curæ sunt.* Homerus iliad. 2

† *Quemcunq; honorarint magni Iouis filiæ,*
Et nascentem aspexerint à Ioue nutritorum regum,
In huius linguam, suauem effundunt cantum, Hesiod. in Theogon.

Τοῦ δ' ἔπε' ἐκ στόματος ῥεῖ μείλιχα, οἱ δέ νυ λαοὶ
Γαύτες ἐς αὐτὸν ὁρῶσι διακρίνοντα θέμιστας
Ἰθείῃσι δίκῃσιν, ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύων,
Αἶψά τε καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέπαυσε.

‡ Θεόμιμον γάρ τι πρᾶγμα βασιλεία.

‡ Οὐδὲν ἀβασίλευτον καλὸν, οὐδὲ ἄναρχον.

‡ Ὁ βασιλεὺς ἓν καὶ μόνον τῷ ἀνωτέρω βασιλέως, τῷ μὲν πεποιηκότι γνώριμον ἀεὶ, τοῖς δ' ἀρχομένοις ὡς ἐν φωτὶ τῇ βασιλείᾳ βλεπόμενον.

‡ Οὔτ' ἂν ἀνόητος εἴη τῷ λείποντος αὐτὸν ὁ ἑτέρων αὐτὸς ἄρχων.

‡ Ἄνευ τῆς περὶ τὰς ἀρχὰς διατάξεως οὐδεμία ἂν πόλις οἰκεῖτο.

‡ Τὸν ἄρχοντα, οὐ τῷ ῥᾳδιουργεῖν χρὴ διαφέρειν τῶν ἀρχομένων, ἀλλὰ τῷ προνοεῖν φιλοπονεῖν.

‡ Ὃν ἡγήσωνται περὶ τὰ συμφέροντα ἑαυτοῖς φρονιμώτερον εἶναι ἑαυτῶν, τούτῳ οἱ ἄνθρωποι ὑπερηδέως πείθονται.

‡ Ἡ τυραννὶς τὰ μὲν δοκοῦντα ἄξια κτήματα ἀνεπτυγμένα θεάσασθαι, φανερῶς πᾶσι παρέχεται, τὰ δὲ χαλεπὰ ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν τυράννων κέκτηται ἀποκεκρυμμένα, ἐν αἷς περ καὶ τὸ εὔδαιμον καὶ τὸ κακόδαιμον τοῖς ἀνθρώποις ἀπόκειται.

‡ Ἀγαθοὶ οἰκονόμοι καὶ καλοὶ στρατηγοί εἰσι.

‡ Καλὸν πρὶν παθεῖν διδαχθῆναι πολέμου ἐστὶν ἡσυχία.

‡ Ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν τῷ ὄντι μαχόμενον ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον χρόνον σωθήσεσθαι, ἰδιωτεύειν, ἀλλὰ μὴ δημοσιεύειν.

Huius ex ore uerba fluunt blanda:populus uerò
Omnis in ipſum intuetur iura dijudicantem
Rectis iudicijs,ipſe autem cautè diſſerens
Statim uel magnam litem prudenter diſſoluit.

✠Regnum diuina quædam res eſt. Diogen.

✠Nihil citra regnum imperiumq; laudandum eſt. Sthenidas

✠Rex unicum & excellens quoddam opus eſt,imago ſuperni illius regis,creatori ſuo ſemper familiaris,à ſubditis uerò in regno tanquam lumine conſpicua. Ecphantes

✠ Non is qui alijs imperat,illum ignorare debet à quo ipſe regitur. Idem

✠ Citra inſtitutionem magiſtratuum nulla ciuitas habitari poſſet. Idem

✠ Decet principem ſubditis anteire,non luxu & ocio, ſed prouidentia & induſtria. Xenoph.

✠Quem ſe ipſis prudẽtiorem dixerint circa ſuam ipſorũ utilitatem huic homines perlibenter obediunt. Idem

✠Regnum poſſeſsiones quidem,quæ uidentur plurimi eſſe pretij explicatas expoſitasq; ſpectaculo palàm omnibus exhibet,contrà quæ moleſta ſunt in animi regum tenentur abdita,in quibus ſitum eſt hominibus,ut aut felices ſint,aut infelices. Idem

✠ Boni patresfamiliàs etiam boni imperatores fiunt. Idem

✠Pulchrum ante acceptum malum cognoſcere, quantum bonum ſit quies. Apollonius

✠Neceſſarium eſt illum qui reuera certat pro iuſtitia,ſi uel exiguum temporis uelit ſaluus manere,priuatum agere,non in officio publico. Plato

† Τοὔνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, οὕνεκα λαοῖς
Βλαπτομένοις ἀγορῆφι μετάτροπα ἔργα τελοῦσι,
Ῥηιδίως μαλακοῖσι παραιφάμενοι ἐπέεσσιν.
† Ἀλλ᾽ εἰς ἔριν πίπτουσιν ἀνθρώποις κακὰ
Δέλτος διαιρεῖ, κοὐκ ἐᾷ ψευδῆ λέγειν.
† Φέρει δὲ καὶ τοῦτ᾽ ὁ μικρὸν εὐγενὴς
Ἀνὴρ στρατηγῶν, εὔκλειάν τ᾽ ἔχων φάτιν.
† Ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν
Ψυχήν τε καὶ φρόνημα, καὶ γνώμην, πρὶν ἂν
Ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβὴς φανῇ.
† Ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο ἡγοῦμαι μέγα τεκμήριον ἀρχόντων ἀρετῆς εἶναι, ᾧ ἂν ἑκόντες ἕπωνται, καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς παραμένειν ἐθέλωσιν.

ΠΕΡΙ ΛΟΓΟΥ.

Ὅπλον τοι λόγος ἀνδρὶ τομώτερόν ἐστι σιδήρου.
† Λόγος δ᾽ ἔρυμ᾽ ἀνθρώποισι.

ΠΕΡΙ ΕΛΠΙΔΟΣ.

Ἥδιστον τὸ τῆς ἐπιθυμίας τυχεῖν.
† Θάρσος δ᾽ ἢ πρὸς τὰς συμφορὰς μέγα σθένει.
† Ὅταν τοι πράττῃς ὅσιον, ἀγαθὴν ἐλπίδα
πρόβαλλ᾽ ἑαυτῷ τοῦτο γινώσκων, ὅτι
Τόλμῃ δικαίᾳ καὶ θεὸς συλλαμβάνει.
† Οὐδενὸς χρὴ πράγματος
Τὸν εὖ ποιοῦνθ᾽ ὅλως ἀπογνῶναι ποτέ.
† Εὐθυμίαν ἐμβαλεῖν τοῖς στρατιώταις, οὐδὲν ἱκανώτερον, ἢ τὸ δύνασθαι ἐλπίδας ἀγαθὰς ἐμποιεῖν ἀνθρώποις.
† Ἐλπὶς κινδύνου παραμύθιον.
† Τῷ δὲ μηδὲν ἑαυτῷ ἄδικον ξυνειδότι, ἡδεῖα ἐλπὶς

ἀεὶ

✝ Hanc enim ob causam cordati reges sunt, quoniam hominibus offensis ius suum in iudicio restituunt, & male facta auertunt, Facilè uerbis alloquentes leuibus. Hesiod. in Theogon.

✝ Mala autem quæ contẽtionibus hominum agitantur, Codicillus dirimit, nec falsa loqui sinit. Euripid.

✝ Non parum adfert momenti, si nobilis
Exercitus dux fuerit, & gloriosa fama insignis. Idem

✝ Fieri haud potest cuiuspiam ut pernoris
Animum atq; mentem siue sensum, ni prius
Imperia nactus gesserit ciuilia. Sophocles

✝ Equidem & istud opinor magnum esse argumentum uirtutis in principe, si subditi ipsum libenter sequantur, & in periculis unà perseuerent. Xenophon

De ratione. 134

Ratio homini telum est acutius ferro. Phocylid.

✝ At hominibus propugnaculum est ratio. Idem

De spe. 135

Suauissimum est desiderio potiri. Pittacus

✝ Fiducia autem contra calamitates multum ualet. Euripid.

✝ Cùm quid sanctum agis, bonam spem
Tibi propone: certius quod
Conatum iustum etiam Deus adiuuat. Menand.

✝ Nulla in re oportet
Rectè facientem omnino desperare. Idem

✝ Ad reddendũ milites alacres & strenuos, nihil satius quàm spem inijcere hominibus. Xenoph.

✝ Spes, in periculis solatium. Thucyd.

✝ Nullius autem iniuriæ sibi conscio, iucunda spes sem= Plato

ἀεὶ πάρεστι, καὶ ἀγαθὴ γηροτρόφος.

† Ὃς ἂν δικαίως καὶ ὁσίως τὸν βίον διαγάγει, γλυκεῖα οἱ καρδίαν ἀτάλλοισα γηροτρόφος ξυναορεῖ ἐλπὶς, ἃ μάλιστα θνατῶν πολύστροφον γνώμαν κυβερνᾷ.

† Ἂν ἐκλέγῃ ἀεὶ τὸ λυποῦν, μηδὲν ἀντιπαρατιθεὶς τῶν προσδοκωμένων ὀδυνήσῃ διὰ τέλους.

† Ἐλπεσθαι χρὴ πάντ᾽ ἐπεὶ οὐκ ἔστ᾽ οὐδὲν ἄελπτον,
Ῥάδια πάντα θεῷ τελέσαι καὶ ἀνήνυτον οὐδέν.

† Πρᾶγμ᾽ ἐστὶν ἐπίπονον τὸ προσδοκᾶν.

† Ἐν ἐλπίσιν χρὴ τοὺς σοφοὺς ἔχειν βίον.

† Ἄνθρωπος ἀτυχῶν, σώζετ᾽ ὑπὸ τῆς ἐλπίδος.

† Τὸ ἀκρεῖν, ἀνδρὸς κακοῦ.

† Ἐλπὶς καὶ κίνδυνος ἐν ἀνθρώποισιν ὁμοῖα
Οὗτοι γὰρ χαλεποὶ δαίμονες ἀμφότεροι.

† Ἐλπὶς ἐν ἀνθρώποις μόνη θεὸς ἐσθλὴ ἔνεστι.

† Θαρσεῖν χρὴ φίλε βάττε τάχ᾽ αὔριον ἔσσετ᾽ ἄμεινον.
Ἐλπίδες ἐν ζωοῖσιν, ἀνέλπιστοι δὲ θανόντες.
Χ᾽ ὦ ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος, ἄλλοκα δ᾽ ὕει.

a. Hos uersus nõ inelegãter olim Philelphus sic uertit, Fidere Batto decet meliusceras forsan habebis Sperãdũ est uiuis nõ est spes ulla sepultis, Nũc pluit et clã Iupiter nũc æthere fulget.

† Αἱ πονηραὶ ἐλπίδες, ὥσπερ οἱ κακοὶ ὁδηγοὶ, ἐπὶ τὰ ἁμαρτήματα ἄγουσιν.

† Οὔτε ναῦν ἐξ ἑνὸς ἀγκυρίου, οὔτε βίον ἐκ μιᾶς ἐλπίδος ἁρμοστέον.

† Ἐλπίδες τῶν ἐγρηγορότων ἐνύπνια.

ΠΕΡΙ ΓΗΡΑΤΟΣ.

Πρεσβύτερον αἰδοῦ.

† Καλὸν δὲ καὶ γέροντ᾽ μανθάνειν σοφία.

† Αἰκίαν ἐπὶ πρεσβύτερον ἐν πόλει γινομένην ὑπὸ νεωτέρου ἰδεῖν, αἰσχρὸν καὶ θεομισές.

Ὀλίγοι

per adest, optima senectutis nutrix.

‡ Quicunq; iustè sanctéq; uitam exigit, dulces enim spes Comitatur cor nutriens, senectámq; fouens, quæ maximè hominum uolubilem gubernat animum. Pindarus

‡ Si respicias semper id solùm quod molestum est Menand.
Et nullam opponas (animo)
Meliorem expectãdam conditionẽ nunquã non dolebis.

‡ Speranda sunt omnia: nihil enim non sperari potest, Linus
Omnia Deo factu facilia sunt, & nihil impossibile.

‡ Molesta res est expectare. Menand.

‡ Sapientibus uita spe confirmanda est. Idem

‡ Homo infortunatus à spe seruatur. Idem

‡ Desperare uerò mali uiri est. Euripid.

‡ Spes & periculum inter homines similia sunt. Theogn.
Sunt enim utrique difficiles dæmones.

‡ Sola spes inter homines bonum est numen. Idem

‡ Bono animo, amice Batte, uiuendum est, fortè cras melius res se habebit, Theocrit.
Spes est inter uiuos, extra spem uerò sunt defuncti,
Et Iuppiter aliàs serenat, aliàs pluit.

‡ Spes mala sicut malus uiæ dux ad peccata ducit. Socrat.

‡ Neq; nauim una solùm anchora, neq; uitam una spe muniri oportet. Epictet.

‡ Spes, uigilantium somnia. Pindar.

De senectute. 136

MAiorem te natu reuerere. Sosiades

‡ Pulchrum est etiam senem sapientiæ studere. Aeschin.

‡ Cedi senẽ à iuniore & turpe est et odio à dijs habetur. Plato

Pauci

Ὀλίγοι γὰρ ἐσθλοὶ κρείσσονες πολλῶν κακῶν.

† Πολλῶν νέων γὰρ κἂν γέρων εὔψυχος ᾖ κρείσσων.

† Οὐχ αἱ τρίχες ποιοῦσιν αἱ λευκαὶ φρονεῖν.
Ἀλλ' ὁ τρόπος ἐνίων ἐστὶ τῇ φύσει γέρων.

† Φύσις, θέλησις, ἐπιμέλει', εὐταξία,
Σοφοὺς τίθησι κἀγαθούς, ἐτῶν δέ τοι
Ἀριθμὸς οὐδὲν ἄλλο πλὴν γῆρας ποιεῖ.

† Παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις νομίζεται, τὸν πρεσβύτερον ἡγεῖσθαι παντὸς καὶ λόγου καὶ ἔργου.

† Εἰς τὸ γῆρας πᾶν συῤῥεῖ τὸ γήρως ἐπίκηρον.

† Δὶς παῖδες οἱ γέροντες.

† Οἰκτρότατόν ἐστι πεῖραν ἐλθεῖν γήρως ὁδῷ
Ἀδίκου τύχης, δίκαιος εἰληφὼς τρόπος.

† Ὦ [a] τέκνον οὐχ ἅπαντα τῷ γήρᾳ κακὰ
Ἐτεόκλεες πρόσεστιν· ἀλλ' ἡ ἐμπειρία
Ἔχει τι λέξαι τῶν νέων σοφώτερον.

† Ὦ παῖ, νέων τοι δρᾶν μὲν εὔτονοι χέρες,
Γνῶμαι δ' ἀμείνους εἰσὶ τῶν γεραιτέρων,
Ὁ γὰρ χρόνος δίδαγμα ποικιλώτατον.

† Παλαιὸς [b] αἶνος, ἔργα μὲν νεωτέρων
Βουλαὶ δ' ἔχουσι τῶν γεραιτέρων, κράτος.

† Τὸ γῆρας, ὦ παῖ, τῶν νεωτέρων φρενῶν
σοφώτερον πέφυκε, κἀσφαλέστερον
Ἐμπειρία δὲ τῆς ἀπειρίας κρατεῖ.

† Γῆρας διδάσκει πάντα καὶ χρόνου τριβή.

† Παυ=

a. Verba sũt Iocastæ Thebar. reginæ ad Eteoclen filiũ in Phœniss. Eurip. Ad ea respexit Ouid. in Metam. Nõ omnia quæ fugiamus, grãdior ætas habet Seris uenit usus ab ãnis. b. Huc pertinet uersicul. ille qui Hesiodo tribuitur, ἔργα νέων, βουλαὶ δὲ μέσων, εὐχαὶ δὲ γερόντων. et Plutarchi illud quod est in lib. an seni gerẽda sit repub. καὶ μάλιστα σώζεται πόλις ἔνθα βουλαὶ γερόντων, καὶ νέων ἀνδρῶν ἀριστεύουσι αἰχμαί.

✠ *Pauci enim strenui, multis ignauis præstant.* Euripid.

✠ *Multis enim iuuenibus uel senex animosus fuerit præstantior.* Idem

✠ *Canicies non affert prudentiam.* Menand.

Sed ingenium quorundam, natura senile est.

✠ *Natura uoluntas, diligentia ordo* Simylus

Sapientes faciunt, bonosq; uiros: annorum uerò

Numerus, nihil præter senectutem parit.

✠ *Apud omnes homines opinio est, seniorem oportere incipere in omni uerbo & opere.* Xenoph.

✠ *In senectutem confluit quicquid est infirmum fragileq; natura.* Plato

✠ *Bis pueri senes.* Ibidem

✠ *Miserrima est cùm in senectutis limine aliquis* Menand.

Præditus bonis moribus iniquam fortunam experitur.

✠ *O fili, non omnia mala senectuti*

Adsunt, Eteocles: sed experientia senum Euripid.

Plus sapientiæ demonstrare potest, quàm iuuenes.

✠ *O fili, manus quidem iuueniles ad agendum robustæ sunt,* Idem

Seniorem autem sapientiæ præstant:

Tempus enim multam & uariam doctrinam parit. Idem

✠ *Vetus hoc dictum est, opera quidem iuniorum*

Consilia autem seniorum uim habere. Idem

✠ *Senectus, ò fili, iuuenilibus animis*

Sapientior est autem tutior,

Et experientia uincit imperitiam. Sophocl.

✠ *Senectus omnia docet moraq; temporis,*

Canæ

† Γαυρολόγοι πολιοὶ τοῦ γήρως ἄνθεα θνατοῖς.

† Γῆρας λεόντων, κρεῖσσον ἀκμαίων νεβρῶν.

† Τῷ γήρᾳ φιλεῖ,
Χ' ὡ νοῦς ὁμαρτεῖν καὶ τὸ βουλεύειν ἃ δεῖ.

† Ἰσχὺς καὶ εὐμορφίη, νεότητος ἀγαθὰ, γήρεος δὲ σωφροσύνης ἄνθος.

† Οἱ πρεσβύτεροι γὰρ μὲν εὖ φρονεῖν ἀκμάζουσιν, ἡ δὲ τόλμα ἤδη αὐτοῦ ἄρχεται ὑπολείπειν διὰ τὴν ἐμπειρίαν τῶν πραγμάτων.

† Τὸ πρὶν ἐὼν κάλλιστος, ἐπὴν παραμείψεται ὥρη,
Οὐδὲ πατὴρ παισὶν τίμιος οὔτε φίλος.

† Μακρὸς γὰρ αἰὼν, συμφορὰς πολλὰς ἔχει.

† Μακρὸς γὰρ αἰὼν, μυρίους τίκτει νόσους.

† Τί δ' ἄλλο, φωνὴ καὶ σκιὰ γέρων ἀνήρ.

† Σφόδρα τι ἐστὶν ὁ βίος ἡμῶν οἴνῳ προσφερὴς,
Ὅταν ᾖ τὸ λοιπὸν μικρὸν, ὄξος γίνεται.

† Πρὸς γὰρ τὸ γῆρας ὥσπερ ἐργαστήριον,
Ἅπαντα τἀνθρώπεια προσφοιτᾷ κακά.

† Τὸ γῆρας ὥσπερ βωμός ἐστι τῶν κακῶν
Πάντ' ἐστ' ἰδεῖν εἰς τοῦτο καταπεφευγότα.
Πικρόν ἐστι θρέμμα γέρων ἐν οἰκίᾳ μένων.

† Γῆρας ἐπὰν μὲν ἀπῇ, πᾶς εὔχεται, ἢν δέ ποτ' ἔλθῃ μέμφεται, ἔστι δ' ἀεὶ κρεῖσσον ὀφειλόμενον.

† Οὐδὲν γὰρ ἄλγος, οἷον ἡ πολλὴ ζωή.

† Πάντ' ἐμπέφυκε τῷ μακρῷ γήρᾳ κακὰ,
Νοῦς φροῦδος, ἔργ' ἀχρεῖα, φροντίδες κεναί.

† Γῆρας, ὁλόκληρός ἐστι πήρωσις, πάντ' ἔχει, καὶ πᾶσιν ἐνδεῖ.

✝ Canæ non loquaces senectæ flores sunt inter homines. Hipporbot
✝ Leonum senectus melior est uigentibus binnulis. Hippoth.
✝ Solent enim similem ætatem, Sopho.
Mens etiam & oportunia consilia sequi.
✝ Robur & fama corporis bona sunt, senectus autē flos est temperantiæ & prudentiæ. Democri.
✝ Seniores prudentia quidem uigent, audacia uerò iam Ipsos destituere incipit propter experiētiam rerum. Aeschyn.
✝ Qui pulcherrimus erat olim ubi forma præterit Mimnerin.
Ne pater quidem filijs gratus aut amicus est.
✝ Aetas enim longa plurimas affert calamitates. Eurip.
✝ Nam ætas longa parit ægritudines infinitas. Idem
✝ Quid aliud est uir senex quàm uox & umbra. Idem
✝ Vita nostra per similis est uino Antiphan.
Cum superest modicum acescit.
✝ Ad senectutem enim ueluti officinam. Idem
Omnia hominum accedunt mala.
✝ Senectus est uelut ara quædam malorum Idem
Ad ipsam enim omnia confugisse uidere est.
✝ Molestum animal est senex domi manens. Menand.
✝ Senectus absens optatur omnibus, si quando autem uenerit incusatur, & futura semper melior est. Menecrat.
✝ Nulla est tanta dolendi causa quàm uitæ longitudo. Sophocl.
✝ Nihil non mali senectæ longæ inhæret, Idem
Mens uana, opera inutilia, curæ superuacuæ.
✝ Senium omnimoda imperfectio est, omnia habet, & omnibus indiget Democrat.

✝ Auge-

† Αὐξανομένου τοῦ σώματος, συναύξονται φρένες. γηράσκοντος δὲ συγγηράσκουσι, καὶ εἰς τὰ πράγματα πάντα ἀμβλύνονται.

† Γῆρας τοῦ βίου χειμών.

† Γέρων Ἰλιὰς κακῶν.

† Ὁ μὲν χειμὼν σκέπης, τὸ δὲ γῆρας ἀλυπίας δεῖται.

† Γήρως καὶ νεότητος ἐφόδιον ἄριστον, τὸ ζῆν ὁδῷ τῇ κατὰ φύσιν.

† Τό γε ἀθλιώτατον ποιοῦν τὸν βίον τοῖς γέρουσιν ἐστὶν, ὁ τοῦ θανάτου φόβος.

ΠΕΡΙ ΔΟΥΛΕΙΑΣ.

Ἔνιοι πόλεων μὲν δεσπόζουσι, γυναιξὶ δὲ δουλεύουσι.

† Δεῖ πάντα ἄνδρα διανοεῖσθαι ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, ὡς ὁ μὴ δουλεύσας, οὐδ' ἂν δεσπότης γένοιτο ἄξιος ἐπαίνου.

† Ὡς ἡδὺ δούλοις, δεσπότας χρηστοὺς λαβεῖν
Καὶ δεσπόταισι δοῦλον εὐμενῆ δόμοις.

† Λυπεῖ με δοῦλος μεῖζον οἰκέτου φρονῶν.
Ὅταν τύχῃ τις εὐνοοῦντος οἰκέτου;

† Οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα κάλλιον βίῳ.

† Δούλου φρονοῦντος μᾶλλον, ἢ φρονεῖν χρεὼν,
Οὐκ ἔστιν ἄχθος μεῖζον, οὐδὲ δώμασι
Κτῆσις κακίων, οὐδ' ἀνωφελεστέρα.

† Δούλων ὅσοι φιλοῦσι δεσποτῶν γένος
Πρὸς τῶν ὁμοίων πόλεμον αἴρονται μέγαν.

† Δούλους γὰρ οὐ καλὸν πεπᾶσθαι κρείσσονας τῶν δεσποτῶν.

† Καὶ

✝ Augescente corpore simul & mens augetur, & illo senescēte unà senescit, ac in omnibus rebus obtusior est. Idem.

✝ Senectus uitæ hyems est. Patrocl.

✝ Malorum ilias senex est. Iunci de Senect.

✝ Hyems operimenta, senectus autem indolentiam requirit. Socrates.

✝ Senectutis & iuuentutis uiaticum optimum est uiuere iuxta uia & rationem naturæ. Muson.

✝ Id quod miserrimam uitam senum facit est mortis metus. Idem.

De seruitute. 137.

NOnnulli urbibus quidem dominantur, uxoribus autem seruiunt. Democrit.

✝ Existimare de omnibus hominibus id quisque debet, quod qui nunquam seruiuit, is laude dignus esse dominus nunquam poterit. Plato.

✝ Quàm iucunda res est seruis bonos dominos nancisci,
Et dominis, seruum beneuolum in ædibus. Euripides.

✝ Molestus mihi seruus est qui altius famulo sapit. Menander

✝ Non est ulla possessio melior in uita,
Quàm beneuolum sibi famulum adipisci. Idem.

✝ Seruo sapiente magis quàm sapere conuenit,
Nihil est molestius, neq; in ædibus
Deterior aut inutilior possessio. Euripides

✝ Quicunq; serui heros suos amant,
Magnam sibi pariunt inimicitiam apud alios seruos. Idem.

✝ Seruos enim non decet posidere dominis præstantiores. Idem.

P

† Κἂν δοῦλος ᾖ τις, οὐδὲν ἧττον δέσποτα,
Ἄνθρωπος οὗτος ἐστὶν, ἂν ἄνθρωπος ᾖ.
† Πολλοῖσι δούλοις τοὔνομ᾽ αἰσχρὸν, ἡ δὲ φρὴν
Τῶν οὐχὶ δούλων ἔστ᾽ ἐλευθερωτέρα.
† Οὐ γὰρ ὁ δουλωσάμενος, ἀλλ᾽ ὁ δυνάμενος μὲν παῦσαι, περιορῶν δὲ ἀληθέστερον αὐτὸ δρᾷ.

ΠΕΡΙ ΥΠΝΟΥ.

Ὕπνος γὰρ δὴ πολὺς, οὔτε τοῖς σώμασιν, οὔτε ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν οὐδ᾽ αὖ ταῖς πράξεσι περὶ τούτων τε πάντα ἁρμόττων ἐστὶ κατὰ φύσιν, καθεύδων γὰρ, οὐδεὶς οὐδενὸς ἄξιος, οὐδὲν μᾶλλον τοῦ μὴ ζῶντος, ἀλλ᾽ ὅστις τοῦ ζῆν ἡμῶν, καὶ τοῦ φρονεῖν, μάλιστα ἐστὶ κηδεμὼν, ἐγρήγορε χρόνον ὡς πλεῖστον, τὸ πρὸς ὑγείαν αὐτοῦ φυλάττων μόνον χρήσιμον, ἔστι δὲ τοῦτο οὐ πολὺ καλῶς εἰς ἔθος ἰόν.
† Οὐκ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος κατεσκευασμέναι κλῖναι, καὶ πορφυροῖ τάπητες, οὐδὲ ὑπόβαθρα καὶ παστάδες ὕπνους ποιοῦσιν, ἀλλ᾽ ἔργα καὶ νόμιμοι πόνοι, καὶ τὸ τῆς φύσεως αὐτῆς ἀναγκαῖον.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΥΓΙΑΙΝΕΙΝ.

Ὑγιαίνειν εὔχου τοῖς θεοῖς, ἐφ᾽ ὅσον ἔχεις ζῆν.
† Τὰ μὲν που ὑγιεινὰ, ὑγίειαν ἐμποιεῖ, τὰ δὲ νοσώδη, νόσον.
† Τοῦ ὑγιαίνειν, οὐδὲν ἄλλο τι περίθημα καὶ περιδέραιον κρεῖττον.
† Τῶν ἡδυσμάτων ἄριστόν ἐστι τὸ πῦρ.
† Τὰ εὐτελῆ κρατεῖ τὴν ὄρεξιν ἐπὶ τῶν φυσικῶν μέτρων, ὀψοποιῶν δὲ τέχναι, καὶ δημιουργῶν, τὰ πανοῦργα ταῦτα ὀψάρια καὶ ὑποτρίμματα κατὰ τὸν κωμικὸν, ἀεὶ τοὺς ὅρους τῆς ἡδονῆς

μετατι.

✝ Et si quis seruus sit nihilominus, ô here — Philem.
Homo est si saltem homo fuerit,

✝ Multis seruorum turpe nomen est: animus uerò — Eurip.
Magis est ingenuus quàm non seruientium.

✝ Non tam is qui in seruitutem redigit aliquem quàm qui negligit cum prohibere poßit, id facere existimandus est. — Thucyd.

De somno. 138.

SOmnus enim multus nec corporibus, nec animis, neq; rebus gerendis natura conducit, nemo quidem dum dormit alicuius pretij est non magis quàm si non uiueret. Quare quicunq; uiuere & sapere maximè cupit, quàm longißimo tempore uigilet, sola sanitatis commoditate seruata, ad hanc uerò non multò opus est somno, si benè aßueueris somnis. — Plato 3. de legib.

✝ Somni non accersuntur lectis auro & ebore ornatis, neq; tapetibus purpureis, non deniq; fulcris & thalamis prætiosis: sed operibus & laboribus iustis & ipsa naturæ neceßitate. — Teles.

De sanitate. 139.

SAnitatem Deos ora quandiu uixeris. — Sotades

✝ Salubria quidem sanitatem inducunt, insalubria [morbū. — Plato

✝ Bona ualetudine nullū ornamentū aut monile præstan[tius est. — Nicostrat.

✝ Optimum condimentum ignis est. — Prodicus

✝ Nam cibi uiliores appetentiam intra naturæ modum cohibent. cæterum artes istorum qui opsoniorū sunt opifices atq; architecti, & operosæ istæ cupediæ ac ingeniosa condimenta semper, ut inquit comicus, uoluptatis — Plutar.

Μετατίθησιν εἰς τὸ ἔμπροσθεν, καὶ παραλλάττει τὸ συμφέρον.

† Ὑγεία ἥδυσμα θειότατον καὶ προσηνέστατον.

ἀ. Ἀσκῆσις, ὑγείας, ἀκορεῖν τροφῆς, καὶ ἀοκνίη πόνων.

† Ἄριστα λέγεται τροφῆς ἀκορίην, καὶ πόνων ἀοκνίην, καὶ σπέρματος οὐσίης συντήρησιν ὑγιεινότατα εἶναι.

† Σαρκὸς φωνὴ, μὴ πεινῆν, μὴ διψῆν, μὴ ῥιγοῦν.

† Σιτία, ποτὰ, ὕπνοι, ἀφροδίσια πάντα μέτρια.

Hipp. lib. 6. Epid.

† Ἀλλὰ ποτοῦ τε μέτρον, καὶ σίτου γυμνασίων τε. Ποιεῖσθαι, μέτρον δὲ λέγω τὸ δ᾽ ὅ μή σ᾽ ἀνιήσει. Εἰθίζου δὲ δίαιταν ἔχειν καθάρειον, ἄθρυπτον.

† Μέτρῳ μὲν φαγεῖν, καὶ πιεῖν καὶ μυθολογεύειν.

† Οὔτε γὰρ πλούτου χάρις, ἢ τεκέων, οὔτε τῆς ἰσοδαίμονος ἀνθρώποις βασιληΐδος ἀρχῆς, καὶ ἡ ἀρετὴ ἀνωφελὴς, καὶ ἀνόνητος, τοῦ ὑγιαίνειν μὴ παρόντος.

† Ἡ ὑγεία φίλα πάντα ποιεῖ καὶ προσήνη.

† Οὐκ ἔστ᾽ ὑγείας κρεῖττον οὐδὲν ἐν τῷ βίῳ.

† Ὑγεία καὶ νοῦς ἐσθλὼ τῷ βίῳ δύω.

ΠΕΡΙ ΕΝΤΑΦΙΑΣΜΟΥ.

Ἀνδρῶν ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος.

ΠΕΡΙ ΜΩΡΙΑΣ.

Ἡ δὲ μωρία μάλιστ᾽ ἀδελφὴ τῆς πονηρίας ἔφυ.

† Μωρὰ γὰρ μωρὸς λέγει.

† Οὐκ ἔστ᾽ ἀνοίας οὐδὲν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ τολμηρότερον.

† Ἄνοια δὲ μανίας συγγενέστατον.

ΠΕΡΙ ΥΠΕΡΗΦΑΝΙΑΣ.

Ὅταν ἴδῃς πρὸς ὕψος ἠρμένον τινὰ
Λαμπρῶς τε πλούτῳ καὶ γένει γαυρούμενον,
Ὀφρύν τε μείζω τῆς τύχης ἐπηρκότα,

fines longius promouent ac uiciant utilitatem.

† Sanitas diuinũ longeq; blandißimum condimentũ est. Ibidem

† Optime dicitur non saciari cibo, nõ refugere laborem, Ibidem.
seminis substantiam cõseruare, hæc tria saluberrima esse.

† Corpus requirit, ne famem, ne sitim, ne frigus patiatur. Pythago.

† Cibi potus, somni uenus omnia moderata. Hippocr.

† Sed modum in cibo potu & exercitijs Pythago.
Adhibeas: modum appello quantum nihil doloris aut mo
lestiæ pariat.
Agnosce uictum habere purum non delicatum.

† Moderatè cibum potumq; sumas & loquaris. Phocylid.

† Nec diuitiarum nec liberorum nec regni quod Deo Plutarch.
æqualem hominẽ constituit ulla est gratia, inutilis quoq;
est & parum iuuat uirtus remota ab sanitate.

† Sanitas omnia amica, grata atq; placida efficit, Idem

† Nihil est sanitate melius in uita. Senarius

† Sanitas & intellectus bona in uita sunt duo. Senarius

De sepultura. 140.

INsignium uirorum uniuersa terra sepulchrum est. Thucydid.

De stultitia. 141.

POrro stultitia maximè soror est malitiæ: Sophocl.

† Stultus omni stulta dicit. Euripid.

† Non est quicquam audacius quàm imperitia. Menand.

† Stultitia uerò insaniæ cognata est. Muson.

De superbia. 142.

CVm uideris in sublime quempiam elatum, Euripid.
Splendidis gloriantem opibus ac genere.
Superciliòq; supra sortem suam.

Τούτου ταχεῖαν νέμεσιν εὐθὺς προσδόκα.

‡ Εὐδαιμονί' εἴωθεν ὑπερηφανίας ποιεῖν.

‡ Τά τοι μέγιστα πολλάκις θεὸς
ταπεῖν' ἔθηκε καὶ συνέστειλεν πάλιν.

‡ Φρονήσῃς μὲν οὖν μηδέ ποτε ἐπὶ σεαυτῷ μέγα, ἀλλὰ μηδὲ καταφρονήσῃς σεαυτοῦ.

‡ Ὁρᾷς τὰ ὑπερέχοντα ζῷα ὡς κεραυνεῖ ὁ θεὸς, οὐδ' ἐᾷ φαντάζεσθαι, τὰ δὲ σμικρὰ οὐδὲν κνίζει, ὁρᾷς δὲ ὡς ἐς οἰκήματα τὰ μέγιστα ἀεὶ, καὶ δένδρεα τὰ τοιαῦτα ἀποσκήπτει βέλεα, φιλέει γὰρ ὁ θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα κολούειν, οὕτω δὲ καὶ στρατὸς πολὺς ἀπ' ὀλίγου διαφθείρεται κατὰ τοιόνδε, ἐπειδάν σφιν ὁ θεὸς φθονήσας φόβον ἐμβάλῃ, ἢ βροντὴν, δι' ὧν ἐφθάρησαν ἀξίως ἑαυτῶν, οὐ γὰρ ἐᾷ φρονέειν ὁ θεὸς μέγα ἄλλον, ἢ ἑαυτόν.

‡ τοὺς δὲ σώφρονας θεοὶ φιλοῦσι καὶ στυγοῦσι τοὺς κακούς.

‡ Μήτε ταῖς περὶ τὸ σῶμα εὐημερίαις ποτέχοντων, σεμνυνόμενοι ἐπαιρώμεθα, αἳ τινων ὀλίγῳ πυρετῷ ἐπιγινομένῳ, σὺν θεῶν τρόπῳ, συντόμως μαραίνονται, μήτε ταῖς ἐκτὸς κομιζομέναις εὐτυχίαις, καὶ αὗται πολλάκις τάχιον ἀπόλλυσθαι ἢ γίνεσθαι πεφύκασι.

ΠΕΡΙ ΣΤΑΣΕΩΣ.

Στάσις ἔμφυλος εἰς ἑκάτερα κακὸν, καὶ γὰρ νικέουσι καὶ ἡσσωμένοις ὁμοιώθη φθορή.

‡ Αἱ πλεῖσται στάσεις διὰ φιλοτιμίαν ἐν ταῖς πόλεσι γίγνονται, περὶ τιμῆς γὰρ οὐχ οἱ τυχόντες, ἀλλ' οἱ δυνατώτατοι διαμφισβητοῦσι.

Περὶ

Illius celerem diuinitus expecta breui uindictam.

✝ Fœlicitas ſolet excitare ſuperbiam. Menander

✝ Maxima quæq; perſæpe numen Euripid.
Humilia reddidit iterumq; contraxit.

✝ Nunquam quidem de te ſuperbam opinionem conci- Phanorim.
pies: neq; contrà nimium de te humiliter ſenties.

✝ Vides eximia animalia ut fulminet Deus neq; ſuis Herotod.
omnipotentibus uti ſinat, exigua uerò facile fert, uides etiã ut in ædificia, maxima ſemper & celſiſsimas arbores cœleſtia tela ingruant, ſolet enim Deus eminentia quæuis caſtigare. Ideoq; magnus quoque exercitus ab exiguo ſternitur, cum Deus inuidens aut metum ipſis iniecerit aut tonitrua, unde in cõdignam ſe perditionem incidunt. Non ſinit enim Deus alium præter ſe altum ſapere.

✝ Moderatos autem dij amant, malos uerò perſequuntur Sophocl.
odio.

✝ Neq; corporis dotibus gloriantes efferri debemus, ut Hippar.
quæ uel exigua febricula Deum uoluntate immiſſa, ſtatim emarceſcant, nec externa proſperitate ut putatur: hæc enim ut plurimum citius perire quàm oriri ſolet.

De ſeditione. 145.

SEditio inteſtina utrinq; nocet, etenim tum uictori- Democr.
bus, tum uictis pernicies eſt æqualis.

✝ Plurimæ ſeditiones in ciuitatibus ambitionis culpa o- Democr.
riuntur, de honoribus enim non quilibet ſed potentiſsimi quiq; contendunt.

ΠΕΡΙ ΕΡΗΜΙΑΣ.

Χρυσοῦν ἐστι πρᾶγμ' ἐρημία.
† Ὡς ἡδὺ τῷ μισοῦντι τοὺς φαύλους ἐρημία.
† Ἐρημία σοφίας ἐστὶ γυμνάσιον, ἠθοποιὸς ἀγαθὴ πλάττει, καὶ μετευθύνει τῶν ἀνδρῶν τὰς ψυχάς.

ΟΤΙ Η ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΓΙΓΝΕΤΑΙ ἀνθρώποις ὑστέροις.

Οὐδεὶς ξύνοιδεν ἐξαμαρτάνων, πόσον
Ἁμαρτάνει τὸ μέγεθος ὕστερον δ' ὁρᾷ.
† Σφαλεὶς γὰρ οὐδείς, ἐν βεβουλεῦσθαι δοκεῖ.
† Οἱ γὰρ κακοὶ γνώμαισι τἀγαθὸν χεροῖν
Ἔχοντες, οὐκ ἴσασι πρὶν τις ἐκβάλῃ.
† Ἐὰν τὰ παρεληλυθότα μνημονεύῃς, ἄμεινον καὶ περὶ τῶν μελλόντων βουλεύσῃ.

ΟΤΙ Η ΑΡΕΤΗ ΚΑΙ ΤΟ μανθάνειν ἑκούσιον, καὶ ἀνάγκης ἐλεύθερον.

Τὸ ἀξίωμα τοῦ ἤθους ἡ προαίρεσις
† Ἑκούσιον καὶ τὸ προαιρετὸν πάντως ἐν ταῖς ἀρεταῖς.
† Μανθάνων μὴ κάμνε.
† Πᾶν γὰρ τὸ μὲν παρὰ φύσιν, ἀλγεινόν, τὸ δὲ πέφυκε γιγνόμενον, ἡδύ.
† Ἀδέσποτον ἡ ἀρετή, καὶ ἑκούσιον, καὶ ἀνάγκης ἐλεύθερον.
† Ἑκουσίως δεῖ τὰν ἀρετὰν τὰ δέοντα πράσσειν, τὸ μὲν ἀκούσιον οὐκ ἄνευ λύπας, καὶ φόβω, τὸ δὲ ἑκούσιον, οὐκ ἄνευ ἡδονᾶς καὶ φιλοφροσύνας.
† Οἱ ἑκούσιοι πόνοι τὴν τῶν ἀκουσίων
Ὑπομονὴν ἐλαφροτέραν παρασκευάζουσι.

De solitudine. 144.

AVrea res est solitudo. Amphis

✝ O quã suauis est solitudo ei qui malos odio ha-[bet. Menand.

✝ Solitudo gymnasium existens sapientiæ & benè instituit mores, format & dirigit hominum animos. Plutarch.

Quod homines post factũ primũ sapiãt. 145

NEmo rem dum peccat cognoscit: sed quanta sit Peccati magnitudo postmodum uidet. Menand.

✝ Nullus enim ubi iam uidet se lapsum benè sibi consultasse uidetur. Chæremõ.

✝ Imprudentes homines bonum manibus Tenentes non agnoscunt antequam amittant. Sophocles in Aiace.

✝ Si præteritorũ memineris, & de futuris rectius consul-[tabis. Isocrates

Quod uirtus & studium discendi uoluntate constet, quæ cogi nequit. 146.

PRorsus omnis de moribus æstimatio à uoluntate petitur. Theognis

✝ Omnino uolũtas atq; liberum propositũ in uirtute spe-[ctatur. Pythagoricus.

✝ Discendo non defatigaris. Idem

✝ Quicquid enim contra naturam fit molestum, quod autem pro rei natura iucundum. Sosidis Plato

✝ Virtus res est libera & uoluntaria, ei sua spõtè quæ sui sunt officij faciens. Gelasius Rhetor.

✝ Voluntariè oportet uirtutem quæ decet agere: coactũ quidem non caret dolore & metu, uoluntariũ uerò non uacat uoluptate & hilaritate. Theages

✝ Voluntarij labores in uoluntariorum patientiam leuiorem efficiunt. Democrit.

ΠΕΡΙ ΣΙΓΗΣ.

Σφράγιζε τοὺς μὲν λόγους σιγῇ, τὴν δὲ σιγὴν καιρῷ.

† Ὃ μέλλεις ποιεῖν, μὴ λέγε· ἀποτυχὼν γὰρ καταγελασθήσῃ.

† Ἄκουε πολλά, λάλει καίρια.

† Δυστυχῶν κρύπτε, ἵνα μὴ τοὺς ἐχθροὺς εὐφράνῃς.

† Γλῶσσαν ἴσχε.

† Ἡ σιγὴ πανταχοῦ μὲν ἀνυπεύθυνον (ὃ μόνον ἄδιψον, ὥς φησιν Ἱπποκράτης) ἐν δὲ λοιδορίαις, σεμνὸν καὶ σωκρατικόν, μᾶλλον δὲ ἡράκλειον, εἴγε κἀκεῖνος, οὐδ' ὅσσον μυίας συγκρῶν ἐμπάζετο μύθων.

† Πολλοῖς γὰρ ἀνθρώποισι φάρμακον κακῶν,
Σιγή, μάλιστα δ' οὖν σώφρονος τρόπου.

† Οὐδὲν σιωπῆς ἐστι χρησιμώτερον.

† Πόλλ' ἔχει σιωπὴ καλά.

† Ἔστι καὶ τῷ σιγῆς ἀκίνδυνον γέρας.

† Ἢ λέγε τι σιγῆς κρεῖττον, ἢ σιγὴν ἔχε.

† Ἔλεγεν ὁ Πυθαγόρας, χρὴ σιγᾶν, ἢ κρείσσονα σιγῆς λέγειν.

† Αἱρετώτερόν σοι ἔστω λίθον εἰκῇ βάλλειν ἢ λόγον ἀργόν.

† Σιγᾷς, σιωπὴ δ' ἄπορος ἑρμηνεὺς λόγων,
Γυναιξὶ κόσμος ἡ σιγή.

De silentio. 147.

SErmonem quidem obsigna silentio silentium autem temporis occasione. Solon.

✝ Quod facturus es ne prædixeris, frustratus enim spe irrideberis. Thales.

✝ Audi multa, loquere tempestiua. Bias

✝ Infortunium tuum celato, ne gaudio inimicos afficias. Periander

✝ Linguam cohibe. Sosiades.

✝ Silentium cùm ubiq; culpa uacat, tum maximè malorũ conuitijs, nescio quid egregium, Socraticum, aut potius Herculeum præ se fert, siquidem ille non quantum muscam odiosa uerba curabat. Plutarch.

✝ Multis enim hominibus pharmacum malorum. Est taciturnitas, quæ peculiaris est frugi moribus. Carcinus

✝ Nihil utilius est quicquam silentio. Menand.

✝ Multa continet bona silentium. Sophocl.

✝ Silentij præmium periculo uacat. Athenod.

✝ Aut dic aliquid silentio melius, aut sile. Euripid.

✝ Pythagoras dicebat aut oportet silere, aut afferre meliora silentio. Pythag.

✝ Optabilius tibi sit lapidem temerè proijcere, quàm sermonem otiosum. Idem

✝ Taces ne? At silentium obscurus est interpres sermonis. Eurip.

✝ Silentium ornat mulieres. Sophocl.

ΠΕΡΙ ΑΓΑΘΟΥ ΤΟΥ ΚΑΛΛΑ-μένου ἀπρᾶ τοῖς ἔξω.

Μακάριος ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει.
Χρῆται γὰρ οὗτος εἰς ἃ δεῖ ταύτῃ καλῶς.
† Κάλλιστον τὸ δικαιότατον, ῥᾶστον δ' ὑγιαίνειν,
Ἥδιστον δὲ τυχεῖν, ὧν τις ἕκαστος ἐρᾷ.
† Ὑγιαίνειν[a] μὲν ἄριστον ἀνδρὶ θνατῷ.
Δεύτερον δὲ φυὰν καλὸν γενέσθαι,
Τρίτον δὲ πλουτεῖν ἀδόλως, εἶτα
Τέταρτον, ἡβᾶν μετὰ τῶν φίλων.
† Κάλλιστόν ἐστι τοὔνδικον πεφυκέναι,
Λῷστον δὲ ζῆν ἄνοσον, ἥδιστον δὲ τῷ
Πάρεστι λῆψις, ὧν ἐρᾷ καθ' ἡμέραν.
† Εὐδαιμονία,[b] τελειότης ἐστὶ βίου ἀνθρωπίνου.

a. Λέγεται γὰρ ὡς ἄριστον ὑγιαίνειν, δεύτερον δὲ κάλλος, τρίτον δὲ πλοῦτος. Plato lib. 2. de legibus. Et rursum aliter ὑγιαίνειν μὲν ὑγίεια, κάλλος δὲ δεύτερον τὸ δὲ τρίτον ἰσχὺς, τέταρτον δὲ πλοῦτος οὐ τυφλὸς ὀξὺ ἀλλὰ βλέπων, de legibus lib. 1.

b. Pro τελειότης, est τὶ, pro βίου ἀνθρωπίνου pro βίῳ ἀνθρωπίνῳ, omnia dori cé.

ΠΕΡΙ ΤΥΡΑΝΝΙΔΟΣ.

Εἴπερ γὰρ ἀδικεῖν χρὴ, τυραννίδος πέρι
Κάλλιστον ἀδικεῖν, τἄλλα δ' εὐσεβεῖν χρεών.
† Τυραννὶς αὐτῶν θεῶν βίος νομίζεται,
Τὸ μὴ θανεῖν καὶ οὐκ ἔχει, τἄλλα δ' ἔχει.
† Ἡ γὰρ τυραννὶς, ἀδικίας μήτηρ ἔφυ.
† Τόν τοι τύραννον δυσσεβεῖν, οὐ ῥᾴδιον.
† Βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος ἅπας, ἐχθρὸν ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐναντίον.

† Ἀμφοτέρων πεπειραμένος, τυραννηθῆναι μᾶλλον δεξαίμην ἂν, ἢ τυραννῆσαι, ὁ μὲν γὰρ ἕνα φοβεῖται τῶν ἄλλων χαλεπῶν ἀπηλλαγμένος τὸν τύραννον, ὁ τύραννος δὲ τοὺς ἔξωθεν ἐπιβουλεύοντας, καὶ δι' οὓς σώζεται.
† Τυραννὶς χρῆμα σφαλερὸν, πολλοὶ δὲ αὐτῆς ἐρασταί εἰσιν.

Περὶ

De summo bono, summa fœlicitate, iuxta ethnicos. 148.

FOelix qui simul opes ac mentem habet. Menand.
Hic enim opibus rectè utitur, ubi opus est.
✝ Pulcherrima res est iustitia, optima, sanitas: Theog.
Suauißima autem desiderata consequi.
✝ Optima quidem est sanitas uiro mortali: Scelerius
Deinde bonũ ingeniũ: Tertiò, diuitiæ sine dolo partæ:
Postremò, uigens ætas inter amicos.
✝ Pulcherrimum esse iustum. Sophocl.
Optimum sine morbo uiuere, suauißimũ uerò, cum quis
Ea potest accipere, quæ desiderat indies.
✝ Fœlicitas perfectio est humanæ uitæ. Hippoda.

De tyrannide. 149.

SI quid iniustè faciendum est, tyrannidis gratia, Euripid.
Optimum fuerit delinquere: in reliquis oportet
Pietati studere.
✝ Tyrannis deorum quædam uita uidetur. Idem
Nam propter immortalitatem reliqua habet omnia. Dionysius
✝ Tyrannis enim mater est iniustitiæ, tyrann.
✝ Tyrannum esse pium, non facile est. Sophocles
✝ Omnis enim rex & tyrannus, hostes sunt libertatis, ac Demosth.
legibus aduersantur.
✝ Ego qui expertus utrunq; sum, tyrannidi malim subesse, quàm præesse: subditus enim aliorum malorum securus, unum tyrannum metuit: tyrannus autem, eos qui foris insidiantur, quinetiam illos, per quos custoditur. Phalaris
✝ Periculosa res est tyrãnis, & multi eius amatores sunt. Herod. li. 3.

ΠΕΡΙ ΧΡΟΝΟΥ.

Ἦθους δὲ βάσανός ἐστιν ἀνθρώποις χρόνος.

† Ὁ οὐδενὸς ἐκφὺς χρόνος, δικαίους ἐπάγων κανόνας,
Δείκνυσιν ἀνθρώπων κακότητας ἐμοί.

† Οὔτε πῦρ ἱματίῳ περιστεῖλαι δυνατὸν, οὔτε αἰσχρὸν ἁμάρτημα χρόνῳ.

† Πάντα σφαλῶν δ' ὁ μέγιστος
Αἰὼν, καὶ μεταπλάσσων
Βίον ἄλλοτε ἄλλως.

† Κακὸς θνητῶν ἐστέφην ὁ χρόνος.

† Τύχας δὲ θνητῶν τὸ μὲν μέγ' εἰς οὐδὲν ὁ πολὺς
Χρόνος μεθίστησι, τὸ δὲ μεῖον αὔξων.

† Ἐν γὰρ τῷ μακρῷ χρόνῳ, πολλὰ μὲν ἔστιν ἰδεῖν, τά μή τις ἐθέλει, πολλὰ δὲ καὶ παθεῖν.

† Χρόνος τέκτων σοφός.

† Πολιὸς τεχνίτης ὁ χρόνος.

† Πολύς τοι μόχθος, ἐν μακρῷ χρόνῳ.

† Πάντων ἰατρὸς τῶν ἀναγκαίων κακῶν χρόνος ἐστίν.

ΠΕΡΙ ΑΛΗΘΕΙΑΣ.

Ἀλήθεια δὴ πάντων μὲν ἀγαθῶν θεοῖς ἡγεῖται, πάντων δὲ ἀνθρώποις ἧς, ὁ γενήσεσθαι μέλλων μακάριός τε καὶ εὐδαίμων, ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς μέτοχος εἴη, ἵνα ὡς πλεῖστον χρόνον ἀληθὴς ὢν διαβιοῖ.

† Σφόδρα εὐάλωτόν ἐστιν ἡ πονηρία.

† Ἀσυλλόγιστόν ἐστιν ἡ πονηρία.

† Οὔ ποτε φιλεῖ τὰ μοχθηρὰ μένειν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς, ἀλλ' ἀεὶ κινεῖται.

† Η

De tempore. 150.

PLanè dies mores probat mortalium. Eurip.

✝ *Tempus antiquißimum nec aliunde natum, iustam admouens regulam,* Eurip.

Hominem tandem improbitates mihi detegit,

✝ *Nec ignem ueſtimento occulere poßibile eſt, nec fœdum peccatum tempore.* Socrates

✝ *Omnia autem quod labefactat tempus, & immutat uitam uarijs uicibus rerum.* Melinnus uel potius Erinnæ Lesbiæ in Rom.

✝ *Improbos homines tempus redarguit.* Euripid.

✝ *At mortalium fortunam magnam, ad nihilum tandem longum tempus redigit, minorem uerò auget.* Idem

✝ *In diuturno tempore multa uidentur quæ nemo uelit uidere, & tolerantur multa, quæ nolit quiſpiam tolerare.* Herodot.

✝ *Tempus ſapiens artifex.* Crates.

✝ *Canus artifex tempus,* Diphilus

✝ *Longo tempore multum laboris accreſcit.* Phauorin.

✝ *Medicus omnium neceſſariorum malorũ tempus eſt.* Menand.

De ueritate. 151.

VEritas certè tum dijs tum hominibus dux omniũ eſt bonorum, cuius qui fœlix beatusq; futurus eſt ſtatim ab initio particeps eſſe debet, ut plurimum tempus in ueritate uitam agat. Plato

✝ *Malitia res eſt, quæ facile capitur.* Democrit.

✝ *Inconſiderata res eſt malitia.* Menand.

✝ *Res improbæ, nunquam eodem in ſtatu manent, ſubinde mouentur.* Sophocl.

Veritas

✝ Η ἀλήθεια παρ' αὐτῇ νικᾷ, ἡ δὲ δόξα παρὰ τοῖς ἔξω.

✝ Εν παντὶ δεῖ καιρῷ τὸ δίκαιον ἐπικρατεῖν.

✝ Ωσπερ γὰρ οἰκίας οἶμαι καὶ πλοίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει.

✝ Αλάθεια θεῶν
Ομόπολις, μόνη θεοῖς συνδιαιτωμένη.

✝ Αρχὰς μεγάλας ἀρετᾶς ὤνασσ' ἀλάθεια.

✝ Λυδία μὲν γὰρ λίθος μανύει χρυσὸν, ἀνδρῶν δ' ἀρετάν, σοφία τε, παγκρατής τ' ἐλέγχει ἀλάθεια.

✝ Απλᾶ γὰρ ἐστι τῆς ἀληθείας ἔπη.
Δράσω, τὸ γὰρ δίκαιον, οὐκ ἔχει λόγον
Δυοῖν ἐρίζειν, ἀλλ' ἐπισπεύδει τὸ δρᾶν.

✝ Ερχεται τἀληθὲς εἰς φῶς ἐνίοτ' οὐ ζητούμενον.

✝ Τοῖς τοι δικαίοις χρῶ, βραχὺς νικᾷ μέγαν.

✝ Αλλ' οὕτως ἰσχυρόν ἐστι ἀλήθεια, ὥστε πάντων ἐπικρατεῖν τῶν ἀνθρωπίνων λογισμῶν.

✝ Τὸ ἀληθὲς ἀμελέτη τόν ἐστιν.

✝ Η γὰρ ἀλήθεια τελεωτάτη ἀρετὴ ἐστιν, αὐτὸ τὸ ἀκρότατον ἀγαθὸν, τὸ μὴ ὑπὸ ὕλης θολούμενον μήτε ὑπὸ σώματος περιβαλλόμενον, γυμνὸν, φανὸν, ἄτρεπτον, σεμνὸν, ἀναλλοίωτον ἀγαθόν.

✝ Τί οὖν ἂν εἴη τὴν πρώτην ἀλήθειαν ὦ πάτερ, ἕνα καὶ μόνον τοῦτον τὸν μὴ ἐξ ὕλης, τὸν μὴ ἐν σώματι, τὸν ἀχρώματον, τὸν ἀσχημάτιστον, τὸν ἄτρεπτον, τὸν μὴ ἀλλοιούμενον, τὸν ἀεὶ ὄντα.

✝ Πυθαγό-

✝ Veritas apud sese uincit, opinio autem apud exteros. Epictet.

✝ Omni tempore quod iustum est, uincere debet. Menand.

✝ Quemadmodum domus, & nauigij, & aliorum huiusmodi, partes inferiores firmissimas oportet esse: sic & actionum initia fundamentaq; uera & iusta conuenit esse.

✝ Veritas cœli, ciuis est, & sola fruitur conuictu Deorum. Olympias

✝ Veritas principia magnæ uirtutis promouet. Pindar.

✝ Lapis lydius aurum indicat, hominum uerò uirtus, & omnipotens sapientia ueritas est. Bachyl.

✝ Sunt ueritatis uerba simplicissima. Aeschil.

Faciam, iustum non ultrò citroq; rationibus
Mutuis contendere solet, sed factum accelerat.

✝ Venit ueritas in lucem, interdum non quæsita. Sopho.

✝ Vtere iustis: exiguus uincit magnum. Idem.

✝ Sed adeò ualida res est ueritas, ut omnes humanas cogitationes superet. Aeschin.

✝ Nullam præmeditationem ueritas requirit. Caius

✝ Quippe ueritas absolutissima uirtus est, ipsumq; summum bonum, quod nec à materia turbatur, neq; corpore circundatur, nudum, conspicuum, augustum, mutationis & alterationis expers bonum. Euseb.

✝ Quam tu igitur primam ueritatem esse ais: ò pater? unum & solum illum, qui non est ex materia, qui corpore non continetur, sine colore, sine figura, mutationi & alterationi nulli obnoxium, semper existentem. Idem

✝ Πυθαγόρας ἐρωτηθεὶς, τί ποιοῦσιν ἄνθρωποι θεῷ ὅμοιον; ἔφη, ἐὰν ἀληθεύωσιν.

✝ Ἀληθομυθεῖν χρεὼν ὅπου λῷον.

✝ Θάρσει λέγων τἀληθὲς, οὐ σφαλῇ ποτε.

✝ Καὶ γὰρ δίκαια γλῶσσ' ἔχει κράτος μέγα.

✝ Καλὸν γ' ἀληθὴς καὶ ἀτενὴς παῤῥησία.

✝ Ἀγάμεμνον οὐδ' εἰ πέλεκυν ἐν χεροῖν ἔχων,
Μέλλοι τις εἰς τράχηλον ἐμβαλεῖν ἐμὸν,
Σιγήσομαι, δίκαιά γ' ἅτ' εἰπεῖν ἔχων.

✝ Τῆς δ' ἀληθείας ὁδὸς, φαύλη τίς ἐστι,
ψεύδεσι δ' Ἄρης φίλος.

✝ Τὸ γὰρ καλῶς πεφυκὸς, οὐδεὶς ἂν μιανείεν λόγος.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΘΕΝΙΑΣ.

Καλὰ τὰ παρθενίης κειμήλια, παρθενίη δὲ τὸν βίον ὤλεσεν αἰ πᾶσι φυλαττομένη.
Τοὔνεκεν ἐνθέσμως ἄλοχον λαβὲ, καί τινα κόσμῳ
Δὸς βροτὸν ἀντὶ σέθεν, φεῦγε δὲ μαχλοσύνην.

✝ Εἰ ὄχλον ἕρπειν παρθένοισιν οὐ καλόν.

✝ Γυναικὶ πρέπει, σιγὴ, ἀνδρὶ ἡ ἀπόκρισις ἐν ἀνδράσιν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΚΟΥ ὅτι ἀσθενὴς, καὶ μεστὸς πόνων καὶ ταλαιπωρίας.

Οὐκ ἔστι τὴν ἐνεστηκυῖαν ἡμέραν καλῶς βιῶναι μὴ προθέμενον αὐτὴν ὡς ἐσχάτην βιῶσαι.

✝ Ὁρῶ γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο πλὴν
εἴδωλ' ὅσοι περ ζῶμεν, ἢ κούφην σκιάν.

✝ Τοιοῦτος ὁ βίος ἐστὶν ἀνθρώπου γυναὶ

Εὐφραι-

✝ Pythagoras interrogatus, quid Deo simile facerent homines? cùm ueritatem, respondit, exercent. Pythag.

✝ Vera sunt dicenda, ubi id præstat. Democri.

✝ Bono sis animo, uera dicendo nunquam erraueris. Sophocl.

✝ Nam iusta lingua maximam uim poßidet. Idem.

✝ Quàm elegans est, uera & stabilis dicendi fiducia. Euripid.

✝ Agamemnon, haud etiam securim si manibus tenens Idem.
Aliquis, ceruici esset incussurus meæ,
Conticerem, iurè si contradicere possem.

✝ Veritatis uia simplex est: mendacijs autem Euripid.
Mauors amicus.

✝ Nam honestum genus nullo sermone potest contaminari. Sophocl.

De uirginitate. 152.

Pulcher uirginitatis thesaurus: sed uirginitas Paulus Silentiarius.
Si seruaretur ab hominibus, uitam perderet:
Idcirco legitimè uxorem duc, & aliquem mundo
Hominem tui loco des: fuge autem scortationem.

✝ Virgines in turbam progredi, non est honestum. Eurip.

✝ Mulierem decet silentium, uirum uerò responsum inter uires. Heliodor.

De uita humana quòd sit imbecillis, plena laborum & miseriæ. 153.

Non licet præsentem diem benè trāsigere, nisi eam tibi quasi postremum illuxisse statueris. Muson.

✝ Video enim nos nihil aliud esse, præterquàm Sophoclei.
Simulacra, quotquot uiuimus, aut leuem umbram.

✝ Talis est, ô mulier, humana uita, Philem.

Εὐφραινόμεθ' ἔλαττον ἢ λυπούμεθα.
† Ἡμέρας μιᾶς ἀλυπία, μέγα ἐστὶ κέρδος.
† Τυφλόν γε καὶ δύστηνον ἀνθρώπου βίος.
† Πλὴν ἕν τι τῶν πάντων ἀδύνατον ἦν ἄρα.
Εὑρεῖν, δι' οὗ τρόπου τις οὐ λυπήσεται.
† Εἰ δ' ἄτερ πόνων δοκεῖς ἔσεσθαι, μωρὸς εἶ, θνητὸς γεγώς.
† Ἀμοχθος γὰρ οὐδεὶς· ὃ δ' ἥκιστ' ἔχων, μακάρτατος.
† Πάντεσι θνατοῖς δαίμων ἐπέταξε πόνους ἄλλοισιν ἄλλους.
† Θνατοῖς μὴ φῦναι φέριστον μηδ' ἀελίου
Προσιδεῖν φέγγος, ὄλβιος δὲ οὐδεὶς βροτῶν πάντα χρόνον.
† Πλείη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, πλείη δὲ θάλασσα.
Νοῦσοι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρῃ αἳ δ' ἐπὶ νυκτὶ
Αὐτόματοι φοιτῶσι κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι.
† Τρισάθλιόν γε καὶ ταλαίπωρον φύσει
Πολλῶν τε μεστόν ἐστι τὸ ζῆν φροντίδων.
† Ποίην τις βιότοιο τάμοι τρίβον, εἰν ἀγορῇ μὲν,
Νείκεα καὶ χαλεπαὶ πρήξιες· ἐν δὲ δόμοις
Φροντίδες, ἐν δ' ἀγροῖς, καμάτων ἅλις, ἐν δὲ θαλάσσῃ.
Τάρβος ἐπὶ ξείνης, ἢν μὲν ἔχῃς τι, δέος.
Ἢν δ' ἀπορῇς, ἀνιηρόν, ἔχεις γάμον οὐκ ἀμέριμνος
Ἔσσεαι, οὐ γαμέεις, ζῇς ἔτ' ἐρημότερος.
Τέκνα, πόνοι, πήρωσις ἄπαις βίος, αἱ νεότητες
Ἄφρονες, αἱ πολιαὶ δ' ἔμπαλιν ἀδρανέες.
Ἦν ἄρα τῶν πάντων τόδε λώϊον, ἢ γενέσθαι

Μὴ

Paucioribus gaudijs fruimur, quàm dolore & molestia.

✝ Vnius certè diei indolentia magnum lucrum est. Sotades

✝ Cæca & infœlix est hominum uita. Menand.

✝ Illud uerò unum ex omnibus impoßibile est
Inuenire, quo quis modo non contristetur. Bathonis in Aethalo.

✝ Si absq; laboribus & molestijs mortalis natus te uicturum putas stultus es. Euripid.

✝ Nullus absq; labore uiuit: fœlicißimus autem ille, cui minimum obtigit. Sophocl.

✝ Omnib. mortalibus labores dæmon imposuit alijs alios. Bachylid.

✝ Non nasci, hominibus optimum est, neq; solis
Aspicere iubar, fœderantem nullus omni tempore est. Idem

✝ Malis enim plena est tellus, sunt æquora plena:
Morbi autem hominibus, nunc die, nunc noctu,
Ingruunt temerè, mala mortalibus adferentes. Hesiod.

✝ Aerumnosa prorsus est, et miserrima suapte natura res,
Multisq; plena curis uita est. Menand.

✝ Quod quis insistat genus uiuendi: nam in foro
Sunt lites & actiones molestæ: in ædibus autem,
Curæ: ruri, labores nimij: at in mari
Timor est: in peregrinatione, si quid habes, metuendum:
Si nihil, molestum est. Nuptus es? non sine curis
Eris: non ducis uxorem? eò magis solitariam uitam agis:
Liberi dolores pariunt: orbitas, uita est sine liberis: iniucunda iuuentus,
Stolida est, senectus uerò infirma:
Ex duobus igitur eligendum est alterutrum, aut nasci Posidipp.

Μή ποτε, ἢ ἐθανεῖν αὐτίκα τικτόμενον.

✠ Θνητὰ τὰ τῶν θνητῶν, καὶ πάντα παρέρχεται ἡμᾶς.

✠ Σκηνὴ πᾶς ὁ βίος, καὶ παίγνιον, ἢ μάθε παίζειν
Τὴν σπουδὴν μεταθεὶς ἢ φέρε τὰς ὀδύνας.

✠ Δακρυχέων γενόμην, καὶ δακρύσας ἀποθνήσκω,
Δάκρυσι δ' ἐν πολλοῖς τὸν βίον εὗρον ὅλον.

✠ Πάντα γέλως, καὶ πάντα κόνις, καὶ πάντα τὸ μηδέν.

✠ Τὸ ζῆν ἔοικε φρουρᾷ ἐφημέρῳ τό τε μῆκος τοῦ βίου ἡμέρα μιᾷ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἣν ἀμβλέψαντες πρὸς φῶς, παρεγγυῶμεν τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἑτέροις.

✠ Αἱ συμφοραὶ τῶν ἀνθρώπων ἄρχουσι, καὶ οὐχ οἱ ἄνθρωποι τῶν συμφορῶν.

✠ Βραχὺς γὰρ ὄντως ὁ βίος, ἡ δὲ τέχνη μακρή.

✠ Ἐπίσταμαι δὲ τοσοῦτον, ὅτι, οἱ πάντες ἄνθρωποι τὰ οἰκήια κακὰ ἐς μέσον συνενέγκαιεν ἀλλάξασθαι βουλόμενοι τοῖσι πλησίοισιν, ἐγκύψαντες ἂν ἐς τὰ τῶν ἄλλων κακά, ἀσπασίως ἕκαστοι αὐτῶν ἀποφεροίατο ὀπίσω τὰ εἰσενέγκαντο.

✠ Οἱ θεοὶ τῶν ἀνθρωπείνων ἐπισήμονες, οὓς ἂν πολὺ πλεῖστου ποιῶνται, θᾶττον ἀπαλλάττουσι τοῦ ζῆν.

✠ Παρεπιδημία τίς ἐστιν ὁ βίος.

✠ Βίου μὲν γὰρ χρόνος ἐστὶ βραχύς, κρυφθεὶς δὲ ὑπὸ γῆς, κεῖται θνητὸς τὸν ἅπαντα χρόνον.

✠ Οὐ-

Nunquam aut statim natum uita defungi.

✝ Mortales sunt mortalium res, & omnes nos prætereunt. Lucian.

✝ Omnis uita est ueluti scena & breuis ludus, aut ludere disce,
Deposita seueritate, aut sustine dolores.

✝ Sum genitus lachrymans, & lachrymans morior, Idem
In multis autem lachrymis totam transegi uitam.

✝ Omnia sunt risus, & puluis, & omnia nil sunt. Incerti.

✝ Vita similis est carceri unius diei: & totum uitæ spacium, uni diei æquale propemodum dixerim, per quem intuiti lucem, posteris deinde uitam tradimus. Antiphon.

✝ Calamitates hominibus imperant, & non homines calamitatibus. Herodot.

✝ Reuera breuis est uita, ars autem longa. Clitomach.

✝ Tantum scio, quòd si ex omnibus hominibus sua singuli mala in medium conferrent, alter cum altero commutaturus, inspectis aliorum malis, libenter unusquisq; sua sibi rursus acciperet, quæ prius attulerat. Herotod. lib. 7.

✝ Dij ut quibus notißimæ sunt res humanæ, quos plurimi faciunt, eos citius auferunt è uita. Plato

✝ Vita, peregrinatio quædam est. Idem

✝ Tempus enim est breue, uiuendi qui uerò semel conditus fuerit, sub terra, iacet mortalis per omne æuum. Simonid.

† Οὐδεὶς πώποτε ὦ δέσποτ' ἀπέθαν' ἀποθανεῖν πρόθυμος ὤν,
Τοὺς γλυχομένους δὲ ζῶν κατασπᾷ τοῦ σκέλους
Ἄκοντας ὁ χάρων.

† Καὶ μὴ γενέσθαι δ' ἐστὶ μᾶλλον ἢ πεφυκέναι.

† Τὸ γὰρ ζῆν μὴ καλῶς μέγας πόνος.

† Θαυμαστοὶ ἄνθρωποι, μήτε ζῆν θέλοντες, μήτε ἀποθνήσκειν.

† Βραχὺς ὁ βίος ἀνθρώπῳ εὖ πράττοντι, δυστυχοῦντι δὲ μακρός.

† Τίς δ' οἶδεν, εἰ τὸ ζῆν μὲν ἐστὶ κατθανεῖν, τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν.

† Ἐν τῷ βίῳ καθάπερ ἐν θεάτρῳ ἄχρι τούτου δεῖ παραμένειν, ἄχρις τοῦ τὴν τῶν ἔργων θέαν ἐπιτερπῆ εἶναι συμβαίνει.

† Πεττείᾳ τινὶ ἔοικεν ὁ βίος, καὶ δεῖ ὥσπερ ψῆφον τίνα τίθεσθαι τὸ συμβαῖνον, οὐ γὰρ ἔστιν ἄνωθεν βαλεῖν, οὐδὲ θέσθαι τὴν ψῆφον.

ΠΕΡΙ ΓΕΙΤΟΝΩΝ.

Πῆμα κακὸς γείτων, ὅσσον τ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ
Ἔμμορέ[a] τοι τιμῆς, ὅς κ' ἔμμορε γείτονος ἐσθλοῦ.

a. Metathesis est pro μεμόρε præteriti medij uerbi μείρομαι.

ΠΕΡΙ ΝΙΚΗΣ.

Οὔτε πλῆθός ἐστιν, οὔτε ἰσχὺς ἡ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα, ἀλλ' ὁ πότεροι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐρρωμενέστεροι ἴωσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους ὡς ἐπὶ πολὺ οἱ ἐναντίοι οὐ δέχονται.

† Κρεῖσσον

✝ Nullius unquam ô domine mortuus est, mori cupiens & promptus, Antiphan.
Sed cupidos uiuendi aure detrahit,
Charon uel inuitos.

✝ Satius est autem non nasci, quàm natum esse. Aeschyl.

✝ Vita enim non bona, magnus est labor. Euripid.

✝ O mirabiles homines qui nec uiuere neq; mori uolunt. Epictet.

✝ Homini fortunato breuis est uita, infortunato longa. Apollon.

✝ Quis nouit utrum uiuere quidem mori sit, mori autem uiuere. Euripides. apud Plat.

✝ Cæterum in uita tanquam in theatro, tandiu permanendum est, quandiu rerum & operum huius uitæ, iucundum fuerit spectaculum. Socr.

✝ Aleæ ludo similis est uita, & quicquid euenit ueluti quandam tesseram disponere oportet. Non enim denuò iacere licet, neq; tesseram aliter ponere. Idem Hesiod.

De uicinis. 154.

TAntum damni est ex malo uicino, quantum ex bono commodi. Hesiod. in operib.

Nactus est præmium, quisquis nactus est bonum uicinum.

De uictoria. 155.

VIctoria in bello, nec multitudine neq; fortitudine paratur, sed utri Deorum auxilio freti fortioribus animis hostes inuaserint, ut plurimum aduersarijs non sustinentur. Xenoph. lib. 3. de Cyri disciplin.

☩ Κρεῖσσον καὶ δυσσεβοῦντα τῶν ἐναντίων κρατεῖν,
Ἢ δοῦλον αὐτὸν ὄντα τῶν πέλας κλύειν.

ΠΕΡΙ ΗΔΟΝΗΣ.

Βραχεῖα τέρψις ἡδονῆς τίκτει λύπην.

☩ Ἡδονὴν φεῦγε· αὕτη γὰρ λύπην τίκτει.

☩ Τέρψις σὺν τῷ καλῷ μὲν ἄριστον, ἄνευ δὲ τούτου κάκιστον.

☩ Δεῖ ὥσπερ σειρῆνας τὰς ἡδονὰς παρελθεῖν τὸν σπεύδοντα τὴν ἀρετὴν ἰδεῖν ὥσπερ πατρίδα.

☩ Ἔνθα τὸ ἡδύ ἐστι, πλησίον που καὶ τὸ λυπηρόν, αἱ γὰρ ἡδοναὶ οὐκ ἐκ σφῶν αὐτῶν ἐκπορεύονται, ἀλλ' ἀκολουθοῦσιν αὐταῖς λῦπαι καὶ πόνοι.

☩ Ἡδονὴν φεῦγε, ἥ τις ὕστερον λύπην τίκτει.

☩ Φεῦγ' ἡδονήν, φέρουσαν ὕστερον βλάβην.

☩ Ὄνειδος αἰσχρὸς βίος, ὅμως κἂν ἡδὺς ᾖ.

☩ Καὶ τὸ ὅλον οἱ ἄνθρωποι χαίρουσιν, ἀπολογίας τοῖς ἑαυτῶν ἁμαρτήμασι πορίζοντες.

☩ Τῶν ἡδέων τὰ σπανιώτατα γιγνόμενα μάλιστα τέρπει.

☩ Οἶμαι γὰρ ἡδονῆς μὲν καὶ περιχαρείας, οὐδὲν τῶν ὄντων πεφυκὸς ἀμετρότερον εὑρεῖν ἄν τινα, νοῦ δὲ καὶ ἐπιστήμης ἐμμετρότερον οὐδ' ἂν ἕν ποτε.

☩ Κρατεῖ ἡδονῆς, οὐχ ὁ ἀπεχόμενος, ἀλλ' ὁ χρώμενος μέν, μὴ προεκφερόμενος δέ, ὥσπερ καὶ νεὼς καὶ ἵππου, οὐχ ὁ μὴ χρώμενος, ἀλλ' ὁ μετάγων ὅποι βούλεται.

☩ Ἐπὶ τὰ ἡδέα, ἐφ' ἅπερ μόνα δοκεῖ, ἡ ἀκρασία τοὺς ἀνθρώπους ἄγειν, αὐτὴ μὲν οὐ δύναται ἄγειν,

ἡ δ'

✝ Præstat uel cum impietate uincere hostes, Sophocles
Quàm in seruitute alijs obedire. in Aleasi.

De uoluptate. 156.

BReue uoluptatis gaudium, parit tristitiam. Euripides

✝ Voluptatem fuge, parit enim tristitiam. Solon

✝ Delectatio iuncta honesto, optima: secus, pessima est. Isocrates

✝ Voluptates opus est præterire, ueluti syrenes, eum qui ad uirtutem tanquam patriam festinat. Socrates

✝ Vbi dulce est, propè alicubi etiam triste: uoluptates enim non ex se ipsis progrediuntur, sed sequuntur eas dolores & molestiæ. Antiphan.

✝ Voluptatem fuge, quæ in posterum dolorem parit. Solon

✝ Fuge uoluptatem, quæ ferat in posterum damnum. Alexis

✝ Probrum est turpis uita, tametsi suauis sit. Menander

✝ In summa homines gaudent, si suis peccatis patrocinia inueniant. Epictet.

✝ Ex uoluptarijs ea quæ rarissimè contingunt, in primis delectant. Idem.

✝ Reor equidem, nihil uoluptate, eiusq; exultatione immoderatius inuenire posse, nihil contrà mente & scientia moderatius. Plutarch.

✝ Moderatur uoluptati, non qui penitus abstinet, sed qui hoc modo utitur, ut non abripiatur cum ipsa, ut naui & equo moderatur, haud qui non utitur, sed qui quò libuerit, ducit. Aristipp.

✝ Ad uoluptates, ad quas sola homines uidetur ducere in continentia, ipsa quidem non potest perducere: Xenoph.

conti-

ἡ δ' ἐγκράτεια ταύτην μάλιστα ἥδεσθαι ποιεῖ.

† Καὶ γὰρ γέγονεν ἡ μὲν κατὰ πόσις, δίοδος τῆς τροφῆς οὐχ ἡδονῆς ὄργανον.

† Ἡ φύσις γὰρ οἴχεται,
Ὅταν γλυκείας ἡδονῆς ἥσσων τις ᾖ.

† Λυμαντικὸν ἄρχοντός τε καὶ ἰδιώτου παντὸς ἡ τρυφή.

† Εἰ γὰρ ἀφέλοι τις τοῦ βίου τὰς ἡδονάς, καταλείπεται οὐδὲν ἕτερον, ἢ τεθνηκέναι.

† Αἱ ἡδοναὶ οὐκ ὠθεῖ σφῶν αὐτῶν ἐκπορεύονται,
ἀλλ' ἀκολουθοῦσιν αὐταῖς λῦπαι καὶ πόνοι.

† Ἠθίζου δὲ δίαιταν ἔχειν καθάρειον ἀθρύπτον.

ΠΕΡΙ ΜΕΛΕΤΗΣ.

Χρὴ καὶ τοὺς εὐφυεστέρους καὶ τοὺς ἀμβλυτέρους φύσιν, ἐὰν εἰς ἀξιόλογοι βούλωνται γενέσθαι, ταῦτα καὶ μανθάνειν καὶ μελετᾶν.

ΠΕΡΙ ΠΛΗΘΟΥΣ.

Οὐκ εἰς σπουδαίους γε διδασκάλους καταφεύγεις εἰς τοὺς πολλοὺς ἀναφέρων.

ΟΤΙ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟΝ ΤΗΣ ψύχης προδότης ἐστί.

Τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τοῖς εἴδει προσεικάζεται.

ΟΤΙ ΚΑΙ ΦΩΝΗ ΠΡΟΔΟΤΗΣ ψύχης.

Ἡ διάνοια λόγου πηγή.

† Ἔνι δὲ καὶ ἀπὸ τῆς φωνῆς τὰ ἀπὸ τῆς τύχης ἐκάσει εἰδέναι.

† Λόγος τῶν περὶ τὴν ψυχὴν ἀγαθῶν ἄγγελος.

a. Quum diues quidam filium adolescentulum ad Socratem mißisset ut illius indolem inspiceret, ac pædagogus diceret, Pater ad te ô Socrates, misit filiũ ut eum uideres, tum Socrates ad puerũ, Loquere igitur inquit, adolescens ut te uideã. Significabat scilicet τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐκ λόγου γνωρίζεσθαι. Eras. in Apophthegmatis.

ΟΤΙ

continentia uerò maiores efficit uoluptates.

✝ Gula enim condita est, ut ciborum meatus esset, non uoluptatis instrumentum. Musonius

✝ Perit enim natura, Euripid.
Vbi quis uoluptatis uincitur.

✝ Perniciosa est uoluptas & principi, & priuatis omnib. Muson.

✝ Nam si uitæ uoluptates abstuleris, nihil aliud est reliqui præter mortem. Antiphon.

✝ Voluptates non solæ accedunt: sed comites eorum sunt tristitiæ & labores. Antiphon.

✝ Assuescas autem uictu puro, nec delicato uti. Pythago.

De usu & exercitio. 157.

QVòd siue ingeniosi siue tardi homines fuerint, quibuscunq; in rebus insignes haberi uoluerint, eas addiscere & meditari, ac exerceri in ijs oportet. Xenophon

De uulgo. 158.

NOn ad probatos refugis præceptores, cum ad uulgus te refers. Plato

Quod uultus proditor animi est. 159.

ANimi affectus per corporis effigiem exprimuntur. Plutarch.

Quod uerbum est proditor animi. 160.

COgitatio, orationis fons. Chrysipp.

✝ Licet etiam ex uoce, de singulorum ingenio pronunciare. Nicostr.

✝ Oratio animi bonorum nuncius. Iunci de senect.

Quod

ΟΤΙ ΕΙΣ ΑΝΗΡ ΟΥΔΕΙΣ ἀνήρ.

Τὸν πλησίον γὰρ οἴεται μᾶλλον φρονεῖν,
Ὁ τοῖς λογισμοῖς τοῖς ἰδίοιν πλείων αἰεί;
✠ Πλεόνων δέ τοι ἔργον ἄμεινον.
✠ Μιᾶς χειρὸς ἀσθενὴς μάχη.
✠ Εἷς ἀνὴρ οὐ πάνθ' ὁρᾷ.
✠ Εἷς ἀνὴρ οὐδεὶς ἀνήρ.
✠ Ἀδελφὸς ἀνδρὶ παρείη.
✠ Ἡ ὁμιλία ἔτικε τέχνας.

ΟΤΙ ΑΝΗΡ ΓΕΝΗΣ ΚΑΝ Η σόφος δι' ὀλιγωρίας ἔχεται, πλουτῶν δὲ καλῶς διὰ τιμῆς ἄγεται.

Ἔχειν δὲ πειρῶ, τοῦτο γοῦν τὸ, τ' εὐγενὲς
Ἐν τῷ πένεσθαι δ' ἔστιν, ἥ τ' ἀδοξία
Ἀνανδρία τε, ἥτ' ἀτιμία βίου.
✠ Οἱ ματαῖοι τῶν ἀνθρώπων, τοὺς μὲν μεγάλα χρήματα ἔχοντας, καὶ φαύλους ἐόντας, τιμῶσί τε καὶ τεθωυμάκασι, τῶν δὲ σπουδαίων, ἐπειδὰν ἀχρηματίην καταγνῶσιν ὑπερφρονέουσιν.
✠ Καὶ δοῦλος ὢν γὰρ τίμιος πλουτῶν ἀνήρ,
Ἐλεύθερος δὲ, χρεῖος ὤν, οὐδὲν σθένει.
✠ Ἐν τῷ πένεσθαι δ' ἔστιν ἥτ' ἀδοξία,
Κἂν ᾖ σοφός τις, ἥτ' ἀτιμία βίου.
✠ Ὃς δ' ἂν πλεῖστ' ἔχει σοφώτατος.
Τὸν γὰρ κάκιστον, πλοῦτος εἰς πρώτους ἄγει.

✠ Οἰόμε-

Quòd unus uir, sit nullus uir. 161.

PRoximum enim plus se sapere putat
Ille, quem suæ rationes semper fallunt. Menand.
✝ Plurimorum labor plus quoq; potest. Homerus
✝ Vnius manus imbecillis pugna est. Eurip.
✝ Vnus uir non omnia uidet. Eurip.
✝ Vnus uir, nullus uir. Idem.
✝ Vir uiro adsit. Prouerb.
✝ Mutua consuetudo, & honesta de rebus collatio, peperit artes. Euripid.

Quòd uirtus inops contemnitur, inscitia uerò diues honoratur. 162.

OPeram tamen dato ut poßideas: nam in hoc
Generositas est sita: in paupertate, uerò ignobilitas
Est, & timiditas, & ignominia uitæ. Eurip.
✝ Homines uani & stulti, prædiuites quidem utcunq; malos colunt, & admirantur: bonos uerò ut primùm inopes esse intelligunt, contemptui habent. Eusèb.
✝ Nam uel seruus, si diues sit, in pretio habetur:
Liber autem egenus, nihil efficere potest. Euripid.
✝ In paupertate uerò obscuritas inest,
Vtcunq; sapias, & ignominia uitæ. Idem.
✝ Qui autem plurimum habuerit, sapientißimus iudicatur. Idem
✝ Nam uel peßimus, propter diuitias, inter primos recensetur. Idem

✝ Arbi-

a. Ad summū sapiens uno minor est Ioue diues, Liber honoratus pulcher, Rex deniq; regum. Horatius.

b. Nil benè pauper egit, sed pro ratione habetur Quicquid agat diues, seu benè siue malè. Alanus.

✝ [a] Οἰόμεσθα γὰρ τὸν εὐτυχοῦντα πάντ' ἐπίστασθαι χαλῶν.

✝ Εὐκαταφρόνητόν ἐστι γοργία πενίης,
Κἂν πάνυ λέγῃ δίκαια.

✝ Καὶ γὰρ ἂν φύσει σπουδαῖος ᾖς, πενίης δὲ καταγέλως ἔσῃ.

✝ Σοφῆς πενίας σκαιότητα πλουσίαν
Κρεῖσσον συνοικὸν ἐστιν ἐν δόμοις ἔχειν.

✝ [b] Φιλοῦσι γάρ τοι τῶν μὲν ὀλβίων βροτοὶ
Σοφοὺς ἡγεῖσθαι τοὺς λόγους, ὅταν δέ τις
Λεπτῶν ἀπ' οἴκων εὖ λέγῃ πένης ἀνὴρ γελᾶν.

✝ Πᾶς τις πλούσιον ἀνδρα τίει, ἀτίει δὲ πενιχρόν
Πᾶσιν δ' ἀνθρώποις αὐτὸς ἔνεστι νόος.

✝ Ανθρωπος ἐὰν ᾖ χρηστὸς, εὐγενὴς σφόδρα
Γενναῖος, οὐδὲν ὄφελος ἐν τῷ νῦν γένει,
Πράττει δ' ὁ κόλαξ ἄριστα πάντων, δεύτερα
Ο συκοφάντης, ὁ κακοήθης τρίτα λέγει.

ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ.

Αρετὴ βέβαιαι δ' εἰσὶν αἱ κτήσεις μόναι.

✝ Οὔτοι λείψανα τῶν ἀγαθῶν,
Ανδρῶν, ἀφαιρεῖται χρόνος.
Α δ' ἀρετὰ καὶ θανοῦσι λάμπει.

✝ Αρετὴ δὲ, κἂν θάνῃ τις, οὐκ ἀπόλλυται.
Ζῇ δ' οὐκ ἔτ' ὄντος σώματος, κακοῖσι δὲ
Απαντα φροῦδα συνθανόντ' ὑπὸ χθονός.

✝ Οὐκ ἔστιν ἀρετῆς κτῆμα τιμιώτερον,
Οὐ γὰρ πέφυκε δοῦλον οὔτε χρημάτων,

Οὔτ'

†Arbitramur enim diuitem hominem oportere omnia scire. Idem

†Facile ô Gorgia, contemnitur pauper, Menand.
Et si planè iustam causam dixerit.

†Quamuis enim natura, studiosus & bonus fueris, sed pauper ludibrio habeberis. Can.

†Sapiente paupertate diuitem ruditatem contubernalem habere domi præstat. Crinæ

†Solent enim homines diuitum quidem Menander
Sermones iudicare sapientes: cum uerò aliquis
Ex tenui familia uir pauper benè dixerit,
Ridere.

†Vnusquisq; uirum diuitem colit, pauperem negligit: Theogon.
Et omnibus hominibus eadem planè mens est.

†At homo licet probus, nobilis, & ualde Menand.
Generosus sit, nihil id ei prodest in hoc seculo:
Adulator autem omnium optimè uiuit, deinde
Sycophanta, tertio loco fraudulentus loquitur.

De uirtute. 163.

Virtutis autem sola constans perpetuaq; est possessio. Sophocl. in Eryh.

†Nequaquam reliquias bonorum Euripid. Androm.
Virorum, aufert tempus,
Sed uirtus etiam morte peremptis lucet.

†Virtus autem, etsi moriatur quis, non interit: Idem
Sed uiuit, corpore non amplius existente: malis autem
Cuncta simul euanida commoriuntur sub terra.

†Non est uirtute ulla possessio preciosior, Idem
Non enim submittit se, neq; pecunijs,

Οὔτ' ἀσφαλείας, οὔτε θωπείας ὄχλου.
ἀρετὴ δ' ὅσωπερ μᾶλλον ἂν χρῆσθαι θέλῃς
τοσῷδε μᾶλλον αὔξεται τελειουμένη.

† Ὅπλον μέγιστόν ἐστιν ἡ ἀρετὴ βροτοῖς.

† Καὶ τῶν μὲν καλῶν ἡγοῦνται αἱ ἀρεταί, τῶν δὲ αἰσχρῶν αἱ κακίαι.

† Πέπεισο μὴ εἶναι σὸν κτῆμα, ὅπερ μὴ ἐν τοῖς διανοίας ἔχεις.

† Πλοῦτος ἀσθενὴς ἄγκυρα, δόξα ἔτι ἀσθενεστέρα, τὸ σῶμα ὁμοίως, αἱ ἀρχαί, αἱ τιμαί, πάντα ταῦτα ἀσθενῆ καὶ ἀδύνατα, τίνες οὖν ἄγκυραι δυναταί; φρόνησις, μεγαλοψυχία, ἀνδρεία, ταύτας οὐδεὶς χειμὼν σαλεύει, οὗτος θεοῦ νόμος, ἀρετὴν εἶναι τὸ ἰσχυρὸν μόνον, τὰ δ' ἄλλα πάντα, λῆρον.

† Τῆς ἀρετῆς οὐδὲν κτῆμα σεμνότερον, οὐδὲ βεβαιότερόν ἐστι.

† Ἐλευθερία καὶ δουλεία, τὸ μὲν ἀρετῆς ὄνομα, τὸ δὲ κακίας, ἄμφω δὲ προαιρέσεως ἔργα.

† Καθάπερ εἰς ἄσυλον τέμενος τὴν ἀρετὴν ὁρμητέον, ὅπως εἰς μηδεμίαν ἀγεννῆ τύχης ὕβριν ὦμεν ἔκδοτοι.

† Τοῦ ὅλου καὶ τοῦ παντὸς ἀρετὰ συνέχει τὴν κοινωνίαν, καὶ τὰν ἐν θεοῖς, καὶ τὰν ἐν ἀνθρώποις.

† Ἐπειδὴ ἁ τοῦ ἤθεος ἀρετὰ περὶ πάθεα, τῶν δὲ παθέων ἡδονὰ καὶ λύπα ὑπέρτατα, φανερὸν ὅτι οὐκ τῷ ὑπεξελέσθαι τὰ πάθεα τᾶς ψυχῆς ἁδονὰν καὶ λύπαν ἁ ἀρετὰ περιπέπτωκεν, ἀλλ' ἐν τῷ ταῦτα συναρμόζεσθαι.

† Φύσει ἁ μὲν ἀρετὰ ἀγαθοποιὸς καὶ ὠφελιμικά, ἁ δὲ κακία κακοποιὸς καὶ βλαπτικά.

Neq; securitati, neq; adulationi uulgi,
Sed uirtus, quò frequentius ea uti libet,
Eò magis crescit, perfectiorq́; fit.

✝ Arma potentißima sunt hominibus uirtus. Bachylid.

✝ Sed inter pulchra quidem uirtutes, inter turpia uerò uitia primatum tenent. Aristot.

✝ Persuasum habeas, tuas nõ esse facultates, quas nõ conclusas animo geras. Pythag.

✝ Diuitiæ ancora sunt infirma, gloria etiam infirmior, corpus idem, magistratus, honores, omnia hæc imbecilla & uiribus destituta: quæ ergo sunt anchoræ firmæ? prudentia, magnanimitas, fortitudo. eas nulla tempestas agitat. hæc Dei lex est, uirtutem solam esse, quæ potens solidaq́; sit, cætera omnia nugas & ineptias. Idem

✝ Virtute nulla poßeßio nec honestior, nec durabilior est. Isocrat. ad Dæmonic.

✝ Libertas & seruitus, illa quidem uirtutis appellatio, hæc uerò uitij: utraq; autem electionis opera. Epictet.

✝ Tanquam tutum certumq́; delubrum, ad uirtutem contendamus, quo in nullam ignobilem fortunæ iniuriam exponamur. Iamblich.

✝ Virtus ipsam uniuersi societatem connectit, tam cœlestium, quàm humanarum rerum. Theages Pythag.

✝ Quoniam moralis uirtus, circa affectus uersatur, inter affectus uerò excellunt uoluptas & dolor, patet quòd non in hoc ut exterminẽtur affectus ex anima, uoluptas & dolor, uirtus consistit & uertitur: sed in hoc ut illi aptiq́; reddantur. Theages Pythagori. in li. de uir.

✝ Natura uirtus quidem benè merendi iuuandiq́; est studiosa: uitium contrà, malefaciendi lædendiq́; cupidum. Idem

† Αρχὰ γὰρ καὶ αἰτία ἐστὶ κανὼν ἐὼν τᾶς ἀνθρωπίνας εὐδαιμοσύνης, ἁ τῶν θείων καὶ τιμιωτάτων ἐπίγνωσις.

† Φημὶ τὰν ἀρετὰν ἦμεν, ποτὶ τὸ μὴ κακοδαιμονεῖν ἱκανὰν, τὰν δὲ κακίαν ποτὶ τὸ μὴ εὐδαιμονεῖν.

† Τᾶς ἀρετᾶς ἀνυπεύθυνος ἁ δύναμις.

† Αλλὰ πᾶν πλῆθος, καὶ πᾶς πλοῦτος ἀρετῇ ὑπείκει.

† Πᾶς ὅτ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς, ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος.

† Κηρύσσεται ἀεὶ ἡ ἀρετὴ καὶ ὁ δ' ἀνὴρ
Σιγηλὸν ἔχει ζῶν τε καὶ θανὼν βίον.

† Μιμοῦ τὸ καλὸν, καὶ μένεις ἐν βροτοῖς ἄριστος.

† Οπου καλῶς βιοῖς, παράμενε, καὶ εὐτυχεῖς τὰ πάντα.

† Αἱ μὲν ἡδοναὶ, θνηταὶ, αἱ δὲ ἀρεταὶ ἀθάνατοι.

† Κατθανοῖσα δὲ κείσεαι οὐδέ ποτε μναμοσύνα σέθεν ἔσσετ' οὐδέ ποκ' ὕστερον, οὐ γὰρ μετέχεις ῥόδων τῶν ἐκ πιερίας, ἀλλ' ἀφανὴς κἠν ἀΐδα δόμοις φοιτάσεις, οὐδεὶς δέ σε βλέψει παῖδ' ἀμαυρῶν νεκύων ἐκπεποταμέναν.

† Εν τῷ ἀνθρώπῳ ἀσυναρμογὰ τοῦ ἀλόγω μέρεος τᾶς ψυχᾶς ποτὶ τὸν λόγον, ἀρετά.

† Αριστον ἀνθρώπῳ τὸν βίον διάγειν, ὡς πλεῖστα εὐθυμηθέντι, καὶ ἐλάχιστα ἀνιηθέντι, τοῦτο δ' ἂν εἴη τις μὴ ἐπὶ τοῖς θνητοῖσι τὰς ἡδονὰς ποιοῖτο.

† Οτι ἂν τῷ σώματι δῷς, τοῦτο εὐθὺς διέχεας, ὅ τι δὲ ἂν τῇ ψυχῇ, διαπαντὸς τηρεῖς.

† Αρετὴ

✝Principium enim & causa, & regula humanæ beatitudinis, est diuinarum præstantissimarumq; rerum cognitio. Idem

✝Puto uirtutem esse sufficientem ad hoc, ne misere & in feliciter agamus: uitium uerò ad hoc ne beatam uitam agamus. Archyta Pythago.

✝Virtutis est immunis uis & potentia. Idem

✝Verum omnis rerum copia, omnes opes uirtuti conce-[dunt. Plato

✝Totum quod super terram, quodue super terra est aurũ uirtuti compensari digne non posit. Idem

✝Perpetuò celebratur uirtus, uiri autem mali uiuentis, simul & defuncti uita tacebitur. Zenod.

✝Imitare honestum & optimus inter homines manebis. Sotades

✝Vbi uitam honestam agis, illic mane, & omnia tibi feliciter succedent. Idem

✝Voluptates quidem mortales sunt, uirtutes autem immortales. Periander

✝Defuncta iacebis: nulla unquam in posterum tui memoria erit, non enim participas rosis è Pieria quin obscura ad orcum ibis, neq; te quisquam uidebit puellam euanidos reliquiße manes, aut ab inferis euolasse. Saphus ad mulierem indoctam.

✝In homine paruis irrationalis, cum rationali consensus uirtus fit. Crito, siue Damippus

✝Optimum homini, uitam agere, animo ut plurimum læto, rarißimè tristato: quod fieri poterit, si uoluptates non in perituris rebus locentur. Pythagori. Democrit.

✝Omne in corpus collatum statim rursum effluxum sit: quòd autem in animam, perpetuò seruandum. Epictet.

† Ἀρετὴ μὲν ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὑγίειά τέ τις ἂν εἴη καὶ κάλλος καὶ εὐεξία ψυχῆς, κακία δὲ, νόσος τε καὶ αἶσχος καὶ ἀσθένεια.

† Ἡ ἀρετὴ ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν ἐστι χορηγός.

† Οὐδεὶς ἀνὴρ τέλειος ἄνευ ἀρετῆς.

† Ποίει ἃ κρίνεις εἶναι καλὰ, κἂν ποιῶν μέλλῃς ἀδοξεῖν.

† Ὥσπερ ὁ ἥλιος οὐ περιμένει λιτὰς καὶ γοητείας, ἵνα ἀνατείλῃ, ἀλλ' εὐθὺς λάμπει, καὶ πρὸς ἁπάντων ἀσπάζεται, οὕτω μηδὲ σὺ περίμενε κρότους καὶ ψόφους καὶ ἐπαίνους, ἵν' εὖ ποιήσῃς, ἀλλ' ἑκοντὴς εὐεργέτει, καὶ ἴσα τῷ ἡλίῳ φιληθήσῃ.

† Ἁδίστα ἁ μετ' ἀρετᾶς ἀπόλαυσις τᾶς εὐτυχίας.

† Οὐδεὶς ἂν ποτε ταῦτα λέγων ἀνύσειεν ἕκαστα,
Ὅσσ' ἂν αἰσχρὰ πάθη γίνεται ἀνδρὶ κακά.

a. Atq; hic sane (timidus) nec amicus e populo neque gratus.

† Ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἔμπας δήμῳ φίλος, ὁ δὲ πόθεινος
Τὸν δ' ὀλίγος στενάχει καὶ μέγας, ἤν τι πάθῃ.
Λαῷ γὰρ σύμπαντι πόθος κρατερόφρονος ἀνδρὸς
Θνήσκοντος, ζώων δ' ἄξιος ἡμιθέων.
Ὥσπερ γάρ μιν πύργον ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶσιν
Ἔρδει γὰρ πολλῶν ἄξια μοῦνος ἐών.

† Ἄνευ ἀρετῆς πάντα καὶ κτήματα καὶ ἐπιτηδεύματα αἰσχρὰ καὶ κακά.

† Ἔργα τῆς ψυχῆς μεγάλα τε, καὶ σοφίας ἐγγὺς, δι' ᾠδῆς αἰῶνι δίδονται.

† Μόνον δὲ τοῦτο φάσ' ἁμιλλᾶσθαι βίῳ.

† Γνώμην δικαίαν κἀγαθὴν, ὅτῳ πάρῃ.

† Φαύλῳ ἅμα τῷ θανάτῳ πάντα συνοίχεται, τὸ δὲ καλὸν αἰώνιον.

† Α

✝ Virtus igitur, ut apparet, sanitas quædam est, & pulchritudo, & robustus animi uigor: prauitas contrà morbus & turpitudo & imbecillitas. Plato

✝ Virtus nobis bonorum omnium dux est. Musonius

✝ Nemo sine uirtute perfectus. Charondes

✝ Fac ea, quæ iudicaueris esse honesta, etiamsi postquàm feceris, inglorius futurus sis. Pythag.

✝ Quemadmodum sol non expectat preces & incantationes, ut exoriatur, sed illicò fulget ac salutatur ab omnibus: itaq; tu nō expectaueris plausus, strepitus & laudes, ut benefacias, sed sponte confer beneficia, & æquè ac sol amaberis. Epictet.

✝ Secundæ fortunæ fructus uirtuti coniuncti suauissimus est. Diogen.

✝ Nullius unquā satis enumerauerit singula mala, quæ uiro obueniunt, qui turpiter se gesserit. Tyrtæus

✝ Illum uerò (uirtute præditum uirum) tum magnus quisq;, tum paruus deflet, si quid passus fuerit. Callinus

Vniuersus enim populus uirum fortem desiderat
Defunctum, uiuentem uerò instar semidei colit
Nam intuentur ipsum coram ueluti turrim,
Quippe solus multorum æquat facinora.

✝ Absq; uirtute exercitationes omnes turpes & malæ sunt. Plato

✝ Magna animi facinora, & sapientiæ finitima, carminibus posteritati commendantur. Xenophon

✝ Vnicè uerò certare cum uita (id est, à morte duraturam gloriam conciliare) aiunt, Euripid.
Cum animus adfuerit iustus ac bonus.

✝ Cum homine improbo moriente, nihil non interit, honestas uerò æterna est. Philetas

✝ Ἀρετὰ τᾶς ἑκάστω φύσιος καὶ ἀκρότας, καὶ τελειότας ἐντί.

✝ Συμπεραίνει τὰς πράξιας ἀρετὰ καὶ τύχα.

✝ Ἀρετῆς δὲ μέγα κλέος οὔποτ' ὀλεῖται.

✝ Καὶ ἐπιγράφουσι λακεδαιμόνιοι, ὅτι τὸ ζῆν θέμενοι καλὸν, ὅτε τὸ θνήσκειν, ἀλλὰ τὸ ταῦτα καλῶς ἀμφότερα ἐκτελέσαι.

✝ Μηδ' ἐν θεοῖς μηδὲν ὑπονοῆσαι κρεῖττον ἔχομεν φρονήσεως, καὶ δικαιοσύνης, ἔτι δὲ ἀνδρείας καὶ σωφροσύνης.

✝ Ἐστὶ καὶ πταίσαντ' ἀρετὰν ἀναδέξασθαι θανάτῳ.

ΠΕΡΙ ΑΝΔΡΟΣ ΤΟΥ ἀγαθοῦ.

Γνώμης γὰρ ἐσθλῆς ἔργα χρηστὰ γίγνεται,
Ἐσθλῷ γὰρ ἀνδρὶ ἐσθλὰ καὶ διδοῖ θεός.

✝ Τοῦ σοφοῦ στόματος ἀνοιχθέντος, καθάπερ ἱεροῦ τὰ τῆς ψυχῆς καταβλέπεται ὥσπερ ἀγάλματα.

✝ Φαμὶ δὴ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα τοῦτον εἶμεν, τὸν πράγμασι μεγάλοις καὶ καιροῖς καλῶς χρεόμενον, οὗτος δέ κε εἴη ὁ εὐτυχίαν τε δυνάμενος καλῶς φέρειν, καὶ πάλιν ἀτυχίαν καὶ ὁ ἔντε τοῖς καλοῖς καὶ τιμίοις ἄξιος γινόμενος τῶν ὑποκειμένων, καὶ μεταβαλοίσας τᾶς τύχας εὖ τὸ παρὸν ἐκδεχόμενος.

✝ Ὥσπερ ἀγαθὸς ὑποκριτὴς, εὖ καὶ τὸν πρόλογον, εὖ καὶ τὰ μέσα, εὖ καὶ τὴν καταστροφὴν, οὕτω καὶ ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ, εὖ καὶ τὰ πρῶτα τοῦ βίου, εὖ καὶ τὰ μέσα, εὖ καὶ τὴν τελευτήν.

✝ Ὅταν βούληται θεὸς εὖ πρᾶξαι πόλιν ἄνδρας ἀγαθὸς

✝Virtus uniuscuiusq; naturæ excellentiæ & perfectio est. Hippoda.

✝Omnis actio uirtute aut fortuna duce fit. Idem

✝Virtutis autem ingens gloria nunquam peribit. Theogon.

✝Fertur autem de Lacedæmonijs, quod neq; uitam simpliciter, neq; mortem inter honesta censeant: sed utriusq; functionem cum laude actam. Ex Theletis li. de imperturbatione.

✝Ne inter deos quidem præstantius aliquid excogitare potest, quàm prudentia iustitiam, fortitudo & temperantia. Muson.

✝Licet etiam occumbentem uirtutem ostendere in morte. Euripid.

De uiro bono. 164.

A Mente bona, bonæ proficiscuntur actiones, Euripides.
Largitur & bono Deus uiro bona.

✝Cùm sapiens os suum aperuerit, tanquam templum, ibi animæ pulcherrima simulacra perspiciuntur. Socrates.

✝Virum sane bonum eum esse dico, qui rebus magnis & temporibus rectè utatur: talis autem erit qui prosperam fortunam nouit rectè ferre, & aduersam: quiq; rebus pulchris & præclaris obeundis non sit impar: quiq; fortuna mutata præsentem statum boni consulat. Archyta Pythag.

✝Sicut bonus histrio, benè prologum, benè medium fabulæ, necnon benè etiam catastrophen agit: ita bonus uir quoq; primordia uitæ rectè, & media probè, finemq; congruentem his administrat.

✝Cùm Deus beneficia in aliquã ciuitatem conferre uo= Plato

θὸς ἐν ἐποίησεν, ὅταν δὲ μέλλῃ κακῶς πρᾶξαι πόλις ἐξαιρεῖ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀγαθοὺς ἐκ ταύτης τῆς πόλεως ὁ θεός.

† Γυναικόφρων γὰρ θυμὸς, ἀνδρὸς οὐ σοφοῦ.

† Οἱ τὸ σῶμα δυσδιακείμενοι καὶ καύματα καὶ ψύχη ὑπομένουσιν, οὕτω δὲ καὶ οἱ τὴν ψυχὴν κακῶς διακείμενοι, καὶ ὀργὴν καὶ λύπην, καὶ περιχάρειαν, καὶ τὰ ἄλλα πάθη φέρουσι.

† Οὕτω γὰρ χρὴ καθαρὸν εἶναι τὸν βίον τοῦ σώφρονος ἀνδρὸς, ὥστε μηδὲ δέχεσθαι δόξαν αἰτίας πονηρᾶς.

† Φεῦ τοῖσι γυναίοισιν, ὡς ἁπανταχοῦ
Πρέπει χαρακτὴρ χρηστὸς εἰς εὐψυχίαν.

† Ἀλλὰ καὶ ἐπιχειρεῖν τοῖς καλοῖς καλὸν, καὶ πάσχειν ὅ, τι ἂν ξυμβῇ.

† Οὔτε γὰρ ἐν δίκῃ, οὔτ' ἐν πολέμῳ, οὔτε ἐμὲ, οὔτε ἄλλον οὐδένα δεῖ τοῦτο μηχανᾶσθαι, ὅπως ἀποφεύξεται πᾶν ποιῶν θάνατον.

† Καὶ ἄλλαι πολλαὶ μηχαναί εἰσιν ἐν ἑκάστοις τοῖς κινδύνοις, ὥστε διαφεύγειν θάνατον, ἐάν τις τολμᾷ πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν.

† Τοῖς γὰρ δικαίοις ἀντέχειν οὐ ῥᾴδιον.

† Δίκαιος ἀδικεῖν οὐκ ἐπίσταται τρόπος.

† Ἀνὴρ δίκαιός ἐστιν, οὐχ ὁ μὴ ἀδικῶν,
Ἀλλ' ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος, μὴ βούλεται.
Οὐδ' ὁ τὰ μικρὰ λαμβάνειν ἀπεσχημένος,
Ἀλλ' ὁ τὰ μεγάλα καρτερεῖ μὴ λαμβάνων
Ἔχειν δυνάμενος καὶ κρατεῖν ἀζημίως,
Οὐδ' ὅς γε ταῦτα πάντα διατηρούμενος,

Ἀλλ'

luerit, uiros bonos in ea collocat: quæ ubi aliquid mali imminet reipub. Deus ciuitati bonos uiros admittit.

✝ *Mollis enim animus, uiri non sapientis est.* Euripid.

✝ *Qui corpore sunt benè constituti, æstum & frigus tolerant, ita quibus bonus animi status, iram, iustitiam, gaudium, & cæteros affectus benè ferunt.* Stilpon Socratic.

✝ *Tam puram oportet esse hominis frugi uitam,* Aeschin.
Vt ne suspicionem quidem criminis incurrat.

✝ *Papæ generosos ut ubiq;* Eurip.
Decet signum impressum & nota egregia magnanimitatis.

✝ *Verum etiam bona capessere decet & perpeti, quodcunq; accidat.* Plato

✝ *Neq; enim in iudicio, neq; in bello, uel mihi, uel alteri, omnia quibus uitemus mortem sunt facienda.* Idem

✝ *Alta quoq; in singulis periculis machinamenta sunt, quibus interitum quis effugiat, si quem non pudeat facere quælibet atq; dicere.* Idem

✝ *Iusto resistere non est facile.* Sophocl.

✝ *Iusti mores iniuriam facere nesciunt.* Menand.

✝ *Vir iustus est, non qui non facit iniuriam,* Philem.
Sed qui cum iniuriari poßit, non uult tamen:
Nec qui à paruis capiendis abstinuit,
Sed qui magna sustinet non accipere,
Quamuis habere queat, & poßidere sine periculo:
Nec qui ista facit omnia, ut gloriam sibi uenetur,

Sed qui

Ἀλλ' ὅστις ἄδολον γνησίαν τ' ἔχων φύσιν,
Εἶναι δίκαιος, οὐ δοκεῖν εἶναι θέλει.

† Οὕτως ἄρα ὑποληπτέον περὶ τοῦ δικαίου ἀνδρός, ἐάν τ' ἐν πενίᾳ γίγνηται, ἐάν τ' ἐν νόσοις, ἤ τινι ἄλλῳ τῶν δοκούντων κακῶν, ὡς τούτῳ ταῦτα εἰς ἀγαθόν τι τελευτήσει ζῶντι, ἢ καὶ ἀποθανόντι, οὐ γὰρ δὴ ὑπό γε θεῶν ποτε ἀμελεῖται, ὃς ἂν προθυμεῖσθαι ἐθέλῃ δίκαιος γίγνεσθαι, καὶ ἐπιτηδεύων ἀρετὴν εἰς ὅσον δυνατὸν ἀνθρώπῳ ὁμοιοῦσθαι θεῷ.

† Οὐκ ἄρα οἷόν τε ἐὰν μή τις σώφρων καὶ ἀγαθὸς ᾖ εὐδαίμονα εἶν.

† Οὔτε γὰρ ἑαυτὸν, οὔτε τὰ ἑαυτοῦ χρὴ τόν γε μέγαν ἄνδρα ἐσόμενον στέργειν, ἀλλὰ τὰ δίκαια, ἐάν τε παρ' αὐτῷ ἐάν τε παρ' ἄλλῳ μᾶλλον τυγχάνῃ πραττόμενα.

Οὐδεὶς πονηρὸν πρᾶγμα, χρηστὸς ὤν, ποιεῖ.

† Ὡς ἡδὺ συνέσει χρηστότης κεκραμένη.

† Ὁ χρηστός ἐστι πολλαχοῦ σωτήριος.

† Μακάριον ἡ χρηστότης, πρὸς πάντα καὶ θαύμαστον
Ἐφόδιον βίῳ.

† Ὀλίγων οἱ ἀγαθοὶ νόμων δέονται.

† Ἀνὴρ ἀγαθὸς γὰρ εὖ πράσσων, πόλιος καὶ παντὸς κοινὸν ἀγαθόν ἐστι.

† Σωκράτης ἐρωτηθείς, ποία ἰσχυροτάτη τῶν πόλεων, εἶπεν, ἡ ἄνδρας ἔχουσα ἀγαθούς.

† Σοφόν τι κἂν κακοῖς, ἄδει, φρονεῖν.

† Κύρν' ἀγαθὸς μὲν ἀνὴρ γνώμην ἔχει ἔμπεδον αἰεί,
Τολμᾷ δ' οὔτ' ἀγαθοῖς κείμενος, οὔτε κακοῖς.

† Ἀνδράσι

Sed qui ſincero & candido præditus ingenio,
Eſſe iuſtus non modò uideri uult.

✝ Sic itaq; de iuſto uiro exiſtimandum ſiue paupertati, ſeu morbis, ſeu quibuſuis alijs eorum quæ mala uidentur, obnoxius ſit: huic demum uel uiuenti, uel mortuo ad bonum aliquod conducere: neq; enim à dijs unquam negligitur, quicunq; iuſtus euadere, utriuſq; officijs, quo ad homini licet, Deo ſimilis fieri ſtudet. Plato

✝ Nemo itaq; felix eſſe poteſt, niſi ſapiens beatuſq; ſit. Idem

✝ Decet ſanè eum qui magnus uir futurus eſt, neque ſeipſum, neq; ſua diligere, ſed iuſta ſemper, ſiue à ſeipſo, ſiue ab alio quouis gerantur. Idem

✝ Nullus bonorum malum facinus committit.

✝ Quàm iucunda res eſt bonitas, prudentiæ iuncta. Menand.

✝ Vir bonus multis in locis ſalutaris eſt. Idem

✝ Beata res eſt bonitas ubiq;, & mirum Idem
Vitæ uiaticum. Idem

✝ Boni, paucis legibus indigent.

✝ Nam uir bonus feliciter agens, communis eſt proſperitas & ciuitatis & uniuſcuiuſq;. Teophr. Euſeb.

✝ Socrates interrogatus, quæ nam munitiſsima ciuitas eſſet: reſpondit, quæ bonos uires habet. Socrates

✝ Sapientis eſt, in malis quoq;, ut decet, ſapere.

✝ O Cyrne, uir quidem bonus animum ſemper habet conſtantem, Euripid. Theogon.
Et animoſus eſt tum in malis, tum in bonis conſtitutus.

‡ Ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς ἕπεται γνώμη τε καὶ αἰδώς.

ΠΕΡΙ ΟΙΝΟΥ.

Οἶνός τε πυρὶ ἴσον ἔχει μένος, εὖτ' ἂν ἐς ἄνδρα
Ἔλθῃ, κυμαίνει δ' οἷα Λίβυσσαν ἅλα,
Βορρῆς ἠὲ νότος, τὰ δὲ καὶ κεκρυμμένα φαίνει
Βυσσόθεν, ἐκ δ' ἀνδρῶν πάντ' ἐτίναξε νόον.

‡ Ὁ πολὺς ἄκρατος, ὀλίγ' ἀναγκάζει φρονεῖν.

‡ Ἅπας πονηρὸς οἶνος ὁ πολὺς ἐστ' ἀεί.

‡ Κάθοπτρον εἴδους χαλκός ἐστ', οἶνος δὲ νοῦ.

‡ Οὐ γάρ μοι ζώειν γε δοκεῖ βροτὸς, οὐδὲ βιῶναι
Ἀνθρώποιο βίον ταλασίφρονος, ὅστις ἀπ' οἴνου
Θυμὸν ἐρητύσας πίνει ποτὸν ἄλλο νεόφρων.

‡ Οἶνος γὰρ πυρὶ ἶσον ἐπιχθονίοισιν ὄνειαρ,
Ἐσθλὸν, ἀλεξίκακον, πάσης συνοπηδὸν ἀοιδῆς,
Ἐν μὲν γὰρ θαλίης ἱερὸν μέρος ἀγλαΐης τε,
Ἐν δὲ χοροιτυπίης, ἐν δ' ἱμερτῆς φιλότητος.
(Ἐν δέ τε μὲν θύρης καὶ δυσφροσύνης ἀλεγεινῆς.)

‡ Ἀνάχαρσις ἔφη, κιρναμένου κρατῆρος ἐφεστὼ, τὸν μὲν πρῶτον ὑγείας πίνεσθαι, τὸν δὲ δεύτερον, ἡδονῆς, τὸν δὲ τρίτον, ὕβρεως, τὸν δὲ τελευταῖον μανίας.

‡ Ἐν οἴνῳ τὰ ἤθη φανερὰ γίγνεται.

‡ Τῷ γὰρ ὄντι ὁ οἶνος ἄρδων τὰς ψυχὰς, τὰς μὲν λύπας ὥσπερ ὁ [a] μανδραγόρας τοὺς ἀνθρώπους κοιμίζει, τὰς φιλοφροσύνας, ὥσπερ ἔλαιον φλόγα ἐγείρει.

‡ Οἶνος γὰρ τοῦ γήρως αὐστηρότητος φάρμακον.

‡ Χρὴ δ' οὔτ' ἀναίτια φασὶν αἰτιᾶσθαι, οὔτ' ἔγκλημα πραγμάτων ποιεῖσθαι τὴν αὐτῶν

καὶ

a. Μανδράγορα è genere liquamẽtorum est, uel succorũ, uitibus adnasci solet, & est fructus ὑπνωτικὸς quasi somni cõciliator: uis enim eius est ψυκτικό. id est frigefaciens, & frigiditate fit somnus. Cælius lib. 9. cap. 49. Vide etiam prouerb. Bibere mãdragoram.

✝ Viros bonos ſequitur prudentia & uerecundia. Idem

De uino. 165.

VInum igni æqualem habet uim: ubi hominem Eratoſth.
Subierit, quem conturbat, ut Lybicum mare
Aquilo uel auſter, itaq; prodit latentia
In mentis receſſu, animumq́; uniuerſum concutit.

✝ Merum copioſum, parum cogit ſapere. Menand.

✝ Nimium uinum omne ſemper eſt malum. Philem.

✝ Aes formæ ſpeculum eſt, uinum uerò mentis. Aeſchyl.

✝ Non enim uiuere illum mortalem iudico, neq; agere Panyaſis
Vitam hominum ærumnoſorum, quicunq; à uino
Animum abſtinens potionem aliam ſtultus hauſerit.

✝ Etenim uini non non minor quàm ignis mortalibus uti- Idem
litas.
Bona, malorum amuletum omnis cantilenæ comes,
Ineſt uino ſacra pars Thaliæ & Aglaiæ gratiarum,
Inſunt ſaltatio & optatus amor,
(Sed etiam uenatio, triſtisq; maleuolentia)

✝ Anacharſis primum quidem poculum ſanitatis eſſe di- Anachr.
xit: alterum uoluptatis, tertium contumeliæ, ultimum
inſaniæ.

✝ Animi mores in uino apparent. Plato

✝ Reuera enim uinum animos irrigans, ut hominis cor- Xenoph.
pus mandragoras, ſopit: iucũditatem & beneuolentias,
non aliter, quàm oleum ignis excitat atq; fouet.

✝ Vinum, remedium aduerſus ſenectutis duritiam. Plato

✝ Oportet autem ut aiunt, neq; inculpata culpare, neq; Herocl.
ex imbecillitate noſtra & utendi ignorantia, rebus

crimen

ἀσθένειαν καὶ ἐπὶ τὴν χρῆσιν.
† Οἶνος πινόμενος πολὺς, κακὸς, ἢν δέ τις αὐτὸν
Πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακὸς, ἀλλ' ἀγαθός.
† Ὃς δ' ἂν ὑπερβάλλῃ πόσιος μέτρον, οὐκέτ' ἐκεῖνος
Τῆς αὐτοῦ γλώσσης καρτερὸς, οὐδὲ νόου,
Μυθεῖται δ' ἀπάλαμνα τὰ νήφοισιν γίνετ' αἰσχρὰ
Αἰδεῖται δ' ἔρδων οὐδὲν ὅταν μεθύῃ,
Τὸ πρὶν ἐὼν σώφρων, τότε νήπιος.
† Ἄφρονος ἀνδρὸς ἄγαν, καὶ σώφρονος οἶνος ὅταν δὴ,
Γίνῃ ὑπὲρ μέτρον κοῦφον ἔθηκε νόον.
† Οἶνος δὲ πολὺ φρονέα περ μάλ' ἀεῖσαι.
Καί θ' ἁπαλὸν γελάσαι καὶ τ' ὀρχήσασθαι ἀνῆκε,
Καί τι ἔπος προέηκεν, ὅπερ τ' ἄῤῥητον ἄμεινον.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΑΙΩΝΙΟΥ κατὰ τοὺς πάλαι καὶ ἔξω.

Οὐδὲν γηγενὲς ὀλυμπίνων ἐντιμότερον.
† Ἀτραπὸν εἰς ἀΐδεα ἄνυσα
Τὴν ὅπω τὶς ἐναντίον ἦλθεν ὁδίτης.
† Ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι, ἐμοὶ μὲν ἀποθανουμένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις, ὁπότεροι δὲ ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα ἄδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ.
† Πενθεῖν δὲ μετρίως τοὺς προσήκοντας φίλους,
Οὐ γὰρ τεθνᾶσιν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ὁδὸν,
Ἣν πᾶσιν ἐλθεῖν ἐστ' ἀναγκαίως ἔχον,
Προεληλύθασιν εἶταχ' ἡμεῖς ὕστερον
Εἰς ταὐτὸ καταγώγιον αὐτοῖς ἥξομεν,
Κοινῇ τὸν ἄλλον συνδιατρίψοντες χρόνον.

a. Pro ἅδην Ionicè qui in accusatiuis primæ simplicium abiecto prius ν deinde α resoluunt in ια, ξέρξεα pro ξέρξην facientes.

Περὶ

crimen impingere.

✝ *Vinum si bibas multum, noxium est: at si quis ipsum* Theogn.
Bibat prudenter, jam non malum, sed bonum est.

✝ *Quisquis bibendo modum superáuerit, is non amplius* Idem
Suæ linguæ compos est, neq; mentis
Verba effatur balba, quæ sobrijs dedecus fiunt,
Nullo enim quolibet agendi ducitur pudore, quamdiu fuerit ebrius:
Qui prius sapiebat, tum stultus efficitur.

✝ *Tam stolidi, quàm sapientis, uinum* Idem
Immoderate potum, leuißimum reddit animum.

✝ *Vinum quamuis sapientißimum cantare,* Homer.
Molliter ridere & tripudiare impulit,
Hoc etiam protulit uerba, quæ satius tacita fuissent.

De uita æterna, Ethnicorum sententia. 166.

NIhil terrenum rebus cœlestibus uenerabilius est. Plato

✝ *Iter feci ad inferos,* Philetas
Per quod nullus retrorsum uiator redijt.

✝ *Sed nunc adeundi tempus est, mihi morituro, uobis uicturis: utri uerò nostrûm ad meliorem statum adeant, omnibus incertum est, præterquàm Deo.* Plato in apolog. Soc. uerba sunt ipsius Socr. condemnati ad mortem.

✝ *Lugendi sunt moderatè coniuncti nobis olim amici,* Antiphan.
Non enim mortui sunt, sed eandem uiam
Quam ingredi omnibus necessarium est,
Præiuerunt: nos etiam in posterum

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΖΕΣΘΑΙ.

Ὅταν δανείζει τὶς πονηρῷ χρήματα
Ἀνὴρ, δικαίως αὐτῷ τὸν τόκον λύπας ἔχει.

ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΩΣ.

Τῆς δὲ κακῆς τε καὶ αἰσχρᾶς παιδείας ἐν πόλει ἆρα μήτι μεῖζον ἕξεις λαβεῖν τεκμήριον, ἢ τὸ δεῖσθαι ἰατρῶν καὶ δικαστῶν ἄκρων μὴ μόνον τοὺς φαύλους τε καὶ χειροτέχνας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν ἐλευθέρῳ σχήματι προσποιουμένους τετράφθαι.

† Γνώμαις ἀνδρῶν εὖ οἰκοῦνται πόλεις, ἀλλ' οὐ λίθοις καὶ ξύλοις.

ΟΥΔΕΙΣ ΠΑΝΤΩΣ ΕΣΤΙ ὃς μὴ ἁμαρτάνει.

Ἁμαρτάνει τε καὶ σοφοῦ σοφώτερος.

† Δεινόν τι καὶ ἄγριον καὶ ἄνομον ἐπιθυμιῶν εἶδος ἑκάστῳ ἔνεστι, καὶ πάνυ δοκοῦσιν ἡμῶν ἐνίοις μετρίοις εἶναι.

ΠΕΡΙ ΑΣΕΛΓΕΙΑΣ ΟΤΙ κολάζει αὐτὴν ὁ θεός.

Ὁ καὶ σίδηρον, ἀγχόνας τ' ἐφέλκεται
Χρηστῶν τεκνωθὲν ἂν τις αἰσχύνῃ τέκνα.

ΟΤΙ ΧΡΗ ΣΠΕΥΔΕΙΝ βραδέως.

Ἡ βραδύπους βουλὴ μέγ' ἀμείνων, ἡ δὲ ταχεῖα
Αἰὲν ἐφελκομένην τὴν μετάνοιαν ἔχει.

† Νόει καὶ τότε πρᾶττε.

† Πρᾶττε ἀμεταμέλητα,

In diem cum ipsis diuersorium uiuemus,
Communem unà reliquam acturi uitam.

De mutuando. 167.

CVm quis improbo homini, mutuas dederit pecunias, Axinis
Non immeritò ille pro usura multum molestiæ accipit.

De ciuitate. 168.

MAle & turpis disciplinæ in ciuitate nullam maiorem potest coniecturam capere, quàm summis iudicibus ac medicis indigere, non modò abiectos homines & mechanicos, sed eos etiam qui liberali disciplina educatos esse se gloriantur. Plato lib. 3. de Reipub.

✝ *Animis hominum, non lapidibus & lignis benè habitantur ciuitates.* Epictet.

Quòd nemo est hominũ qui non aliquando labatur. 169.

ESt quandò peccat uel sapientißimus aliquis. Menand.

✝ *Vnicuiq; species quædã inest cupiditatum, dira, agrestis, iniqua, atq; etiam in his qui inter homines maximè moderati uidentur.* Plato

Quòd Deus punit libidines. 170.

FErrum enim & laqueos allicit, Chæremõ.
Qui pauperum bonorũ liberos affecerit ignominia.

Quòd tardũ cõsiliũ pręstet pręcipitãtia. 171

TArdum consiliũ longè præstantius est, præceps uerò semper habet comitem pœnitentiam. Lucianus

✝ *Considera & postea rem aggredere.* Bias

✝ *Ea facito quorum te non pœniteat.* Periand.

† Η γλῶσσα σου μὴ προτρεχέτω τοῦ νοῦ.

† Βραδέως ἐγχείρει, ὃ δ' ἂν ἄρξῃς, διαβεβαιοῦ.

† Μίσει τὸ ταχὺ λαλεῖν, μὴ ἁμάρτῃς, μετάνοια γὰρ ἀκολουθεῖ.

† Μελέτα τὸ πᾶν,

Καλὸν ἡσυχία.

ΟΤΙ ΟΜΟΙΟΝ ΟΜΟΙΩ ΦΙΛΟΝ.

Βίος ἁρμόζων ἀλυπότερος.

† Ομοίοις χρῶ.

† Αεὶ τὸ ὅμοιον ὂν, ὅμοιον παρακαλεῖ.

† Ισότης φιλότητα ἀπεργάζεται.

† Παλαιὸς λόγος εὖ ἔχει, ὡς ὅμοιον ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει.

† Χρόνου ἰσότης ἐπεὶ ἴσας ἡδονὰς ἄγουσα, διὰ ὁμοιότητα φιλίαν παρέχεται.

† Εκ τῶν ὁμοίων οἱ κακοὶ γαμοῦσ' ἀεί.

† Γυνὴ γυναικὶ σύμμαχος πέφυκέ πως.

† Ως ἡδὺ τὸ ζῆν εἰ μεθ' ὧν κρίνει τίς ἂν.

† Γυναικὶ πρόσφορον γυνή.

† Γυναῖκα γὰρ δὴ συμπονεῖν γυναικὶ χρή.

† Κακῶ γὰρ ἐσθλὸν οὐ συμμίγνυται.

† Φέρεται πῶς πᾶς τις πρὸς τὴν κατὰ φύσιν ὁμοιότητον.

† Ονος ὄνῳ κάλλιστον σῦς δὲ τῷ συΐ.

† Ιπποι μὲν θ' ἵπποισιν βόες δέ τε βουσὶν ὅμοιοι.

† Τοῖς ἀνίσοις τὰ ἴσα ἄνισα γίγνοιντ' ἄν.

ΟΤΙ

✝ *Fac ne lingua tibi mentem præcurrat.* Chilon

✝ *Serò aggredere: quod autem cœperis constanter, absolue* Bias

✝ *Celeritatem in loquendo oderis, ne aberres: sequitur enim pœnitentia.*

✝ *Rem omnem considera.* Perian.

Bona res quies.

Quòd simile simili carum est.

172.

V*Ita cuiusq; moribus apta, minori molestia fertur.* Ariston.

✝ *Vtere similibus.* Sosiad.

✝ *Simile semper simile prouocat.* Plato

✝ *Aequalitas amicitiam procreat.* Idem.

✝ *Scitè quidem ueteri prouerbio fertur, simile simili semper hærere.* Idem

✝ *Aequalitas temporis cùm ad æquales uoluptates propter similitudinem trahat, amicitiam parit.* Idem

✝ *Mali, semper uxores ducunt ex similibus.* Euripides

✝ *Mulier mulierem defendere solet.* Idem

✝ *Quàm iucundum est uiuere, si quis cum illis uixerit quos probat.* Menander

✝ *Mulier mulieri accommoda.* Euripid.

✝ *Malo bonum non miscetur.* Idem

✝ *Quilibet natura fertur ad sui simillimum.* Idem

✝ *Asinus asino pulcherrimus, sus uerò sui.* Plato

✝ *Equi equis similes, boues uerò bobus.* Senar.

✝ *Inæqualibus etiam æqualia inæqualia sunt.* Prouer.

Xenoph.

Plato

ΟΤΙ ΟΥΔΕΙ ΕΠΙΘΥΜΕΙΝ ἀδύνατα.

Μὴ ἐπιθύμει ἀδύνατα.

† Ἐργάζου κτητά.

ΟΤΙ ΤΩΝ ΔΥΣΤΥΧΟΥΝΤΩΝ καὶ πενήτων σπάνιοι φίλοι.

Φίλοις δυστυχοῦσι καὶ ἀτυχοῦσιν, ὁ αὐτὸς ἴσθι.

† Πένης γὰρ οὐδὲν δυγγενὴς ἀνήρ.

† Οἱ δὲ δυσδαίμονες

Ἐν πᾶσι κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοι βροτοῖς.

† Ἄφιλον τὸ δυστυχές

a. Vestes nō homines, omnis honorat homo. Alan.

Νῦν δὲ μὲ ἀτιμάζουσι κακὰ χροῒ εἵματ᾽ ἔχοντα.

† Χρήματ᾽ ἀνὴρ πενιχρὸς δ᾽ οὐδεὶς πότε ἐσθλός.

† Εὖ πράσσε τὰ φίλων δ᾽ οὐδὲν, ἤν τις δυστυχῇ.

† Κακὸν τὸ μὴ ἔχειν, τὸ γένος δ᾽ οὐκ ἔβοσκέ με.

† Τὰ χρήματ᾽ ἀνθρώποισιν εὑρίσκει φίλους.

† Δύναμίν τε πλείστην τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΓΚΗΣ.

Ὃ ἂν ἑκὼν ὁμολογήσεις πονηρὸν, παράβαινε.

† Πᾶν ἀναγκαῖον πρᾶγμα ἀνιαρόν.

ΟΤΙ ΕΚΑΣΤΟΣ ΚΡΙΝΕΙ καλῶς ἃ γινώσκει.

Γνοὺς πρᾶττε.

† Ἐπαινεῖν χρὴ τὸ κατὰ τέχνην γινόμενον.

† Δειλοῦ τοι πρέποσειν τε λέγειν τ᾽ ἀνόητα πρὸς ἀνδρός.

† Πρέποσε δὲ μηδὲν τῶν μὴ ἐπίστασαι, ἀλλὰ διδάσκου.

Impossibilia non affectanda. 173.

IMpoßibilia non desideres. Chilon.
† Labora pro rebus quæ acquiri poßint. Sosiades

Quòd infelicium & pauperum pauci sunt amici. 174.

AMicis in læta pariter & tristi fortuna eundem teipsum exhibe. Periand.
† Vir pauper contemnitur, Euripid.
Felices uerò
In omnibus celebres & conspicui sunt apud homines.
† Infelicitas caret amicis. Idem
† Nunc uerò me contemnũt, quia lateri uestibus indutus sum. Homerus
† Pecuniæ uir sunt, pauper uerò nullus pro bono uiro habetur. Alcæus
† Vide ut felix esse poßis, infœlicium enim nulli amici sunt. Eurip.
† Contemptũ quiddã est paupertas, à præclaris parẽtib. Ortum esse nunquam me pauit. Idem
† Opes hominibus parant amicos Idem
(Faciuntq;) ut quis plurimum poßit apud homines.

De coactione. 175.

SI quid mali promiseris inuitus, transgredere. Perian.
† Omne coactum, molestum. Arist.

Quodq; parum nouit, nemo docere potest. 176.

VBi cognoueris rem, actioni incumbe. Sosiades
† Laudandum est, quòd secundum artem fit. Socrat.
† Mali uiri est imprudenter agere & loqui. Pythag.
† Nihil autem illorum age quæ ignoras sed disce. Idem

Ὅσα χρεὼν, καὶ περὶ νόστα τὸν βίον ὧδε διάξεις.

† Ἕκαστος γὰρ κρίνει καλῶς ἃ γινώσκει καὶ τούτων ἐστὶν ἀγαθὸς κριτής.

† Ἅπαντα τοῖς σόφοισιν εὔδηλα.

† Μὴ κρίνειν ἀρετὴν λαοδίκῳ σοφίῃ.

† Μήδε πότε κρίνειν ἀδαήμονας ἄνδρας ἐάσῃς.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ.

Φιλοφρόνει πᾶσιν.

† Οὔθ' ὁ αὐστηρὸς οἶνος εἰς πόσιν εὔθετος, οὔθ' ὁ ἄγροικος τρόπος εἰς ὁμιλίαν.

ΟΤΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟΝΤΩΝ δεῖ καλῶς λέγειν.

Ἀπόντι μὴ μάχου.

ΟΤΙ ΤΡΟΠΟΣ ΟΥ ΛΟΓΟΣ πείθει.

Οὐ γὰρ ὁ ἐν λόγῳ σοφὸς, οὗτος ἐμοὶ σοφὸς, οὐδ' ὅστις γλῶσσαν εὔστροφον ἔχει, ψυχὴν δὲ ἄστατον καὶ ἀπαίδευτον, ἀλλ' ὅστις ὀλίγα μὲν ἀρετῆς φθέγγεται, πολλὰ δὲ οἷς ἐνεργεῖ παραδείκνυσι, καὶ τὸ ἀξιόπιστον τῷ λόγῳ διὰ τοῦ βίου προστίθησιν.

† Τρόπος ἐσθ' ὁ πείθων τοῦ λέγοντος, οὐ λόγος.

† Τρόπου καλοκαγαθίαν, ὅρκου πιστοτέραν ἔχε.

ΟΤΙ ΚΑΚΗΣ ΑΡΧΗΣ κακὸν καὶ τὸ τέλος.

Κακῆς ἀπ' ἀρχῆς γίνεται τέλος κακόν.

† Αἰσχρῶς σπείρας κακῶς ἐθέρισας.

† Οἷα τ' ἀνὴρ ἔρξει, τοῖον τέλος αὐτὸν ἱκάνει.

† Ἀρχῆς

Quæcunq; oportet, ſic enim iucundiſsimè uiues.

† Vnuſquiſq; rectè iudicat, ea quæ rectè intelligit, & eorundem eſt optimus iudex. Ariſtot.

† Sapientibus omnia facilia. Prouerb.

† Ne iudices de alicuius uirtute ex uulgi iudicio. Socrates

† Nunquam ſines de rebus iudicare homines imperitos. Verſ. Prouerb.

De humanitate. 177.

OMnibus eſto benignus. Soſiad.

† Neq; uinum auſterum aptum eſt potioni, neque mores agreſtes conuerſationi. Socrates

De abſentibus non malè loquendum eſt. 178.

ABſentem ne impugnes. Soſiad.

Quòd mores diſcentis perſuadeant, non oratio. 179.

NOn equidem illum ſapientem iudico, cuius oratio ſapiens uidetur: neq; illum cuius lingua uolubilis eſt, mens autem inconſtãs & imperita: ſed qui dum pauca de uirtute uerba facit, multa interim re ipſa et opere declarat, et uerbis ſuis autoritatẽ uitæ honeſta re cõciliat. Gregor. Theolog.

† Mores dicentis, non ſermones perſuadent. Menand.

† Probitatem morum habere debes, quæ plus fidei mereatur, quàm iuſiurandum. Solon.

Quòd mali principij malus eſt finis, malæ quoq; uitæ, malus exitus. 180.

DE malo principio, malus finis erit. Euripid.

† Malè ſeminans, turpiter meſſuit. Ariſt. 3. eth.

† Vt quiſquis ſementem facit, ita & metit. ἀδηλον.

† Αρχῆς κακῆς τέλος κακόν.
† Εργου δὲ παντὸς ἄν τις ἄρχηται καλῶς,
Καὶ τὰς τελευτὰς εἰκός ἐσθ' οὕτως ἔχειν.

ΟΤΙ ΑΠΑΙΔΕΥΤΟΙ ΠΑΝ-
των τύφλοι.

Τυφλόν τι ἀνόητον εἶναί μοι δοκεῖ.
Οὐ ζῶσιν οἱ τὶ μὴ συνιέντες σοφόν.
† Οἱ μὲν ξένοι ἐν ταῖς ὁδοῖς, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἐν τοῖς πράγμασι πλανῶνται.

ΟΤΙ ΑΜΑΡΤΗΜΑ ΟΥΔΕΝ
δίκαιον ἢ καλόν ἐστι.

Μικρὰ γε πρόφασις ἐστι τοῦ πρᾶξαι κακῶς.

ΟΤΙ ΘΕΟΙ ΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ
φίλοι εἰσί.

Τοὺς δὲ σώφρονας θεοὶ φιλοῦσι
Καὶ στυγοῦσι τοὺς κακούς.
† Θεῖον τοῖς κατὰ βούλησιν αὐτοῦ δρωμένοις ἐπίκουρον γίγνεται, καὶ ἄκλητον εὐμένεια πολλάκις φθάνον τὴν αἴτησιν.
† Οὐ γὰρ δὴ ὑπό γε θεῶν ποτε ἀμελεῖται ὃς ἂν προθυμεῖται, καὶ εἰς ὅσον δυνατὸν ἀνθρώπῳ ὁμοιοῦσθαι (θεῷ.
† Φίλοι τοῖς θεοῖς οἱ ἀγαθοί.
† Τοὺς δυσγενεῖς γὰρ οὐ στυγοῦσι δαίμονες.
Εὐσεβέων γὰρ ἀεὶ τὸ τέλος γλυκερώτερον ἐστιν.

ΟΤΙ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ
οὐδὲν κρεῖττον ὑπάρχει.

Οὔποτε θνητοῖς ἀρετῆς ἄλλη
Δύναμις μείζων, ἦλθε γὰρ ἢ πρόσθ' ἢ

μετόπι-

✝ *Mali principij, malus finis.* Aeol. poët.

✝ *In omni re si quis bonum ponat principium,* Sophocles
Et finem sequitur futurum bonum. apud Plut.

Quòd indocti omnes cæci sunt. 181.

Menand.

RES mihi cæca uidetur imprudentia,
Non uiuunt illi, qui nihil sapiens intelligunt,

✝ *Errant peregrini in uijs, in rebus imperiti & rudes.* Socrates.

Quòd nullum peccatum ut iustum & honestum defendi potest. 182.

NVllus peccandi satis magnus est prætextus. Menand.

Quòd dij, bonorum amici sunt. 183.

MOderatos autem diligunt dij, Sophocl.
Et malos oderunt.

✝ *Deus secundum uoluntatem suam uiuentibus auxiliatur, & sæpe non uocatus beneuolentia præces ipsorum præuertitur.* Heliodor.

✝ *Non enim à Deo unquam negligitur, qui studiũ habet rectè faciendi & Deo aßimilari, inquantum poßibile est homini.* Plato

✝ *Boni, dijs chari sunt.* Diog. apud

✝ *Nobiles & iustos non oderunt dij.* Plutar.

✝ *Piorum exitus & finis, post multos labores tandem lætus est.* Euripid. Orpheus

Quòd uirtute & pietate nihil est melius & conducibilius. 184.

NVnquam inter homines uirtute Euripides.
Vis ulla maior est, aut enim præcedit, aut

Sequitur

Μετόπισθεν τῆς δυσσεβείας χάρις ἔσθ᾽ ἔλη.

† Τὸ γὰρ τῆς ἀρετῆς ἆθλον καὶ τέλος ἄριστον φαίνεται, καὶ θεῖόν τι καὶ μακάριον.

ΟΤΙ Ο ΚΑΛΩΣ ΑΓΩΝ ΠΟΙΕΙ καὶ καλῶς ἕπεσθαι.

Πατρὸς σωφροσύνη μέγιστον τέκνοις παράγγελμα.

† Ο καλῶς ἄγων ἐμποιεῖ καὶ τὸ καλῶς ἕπεσθαι.

ΟΤΙ ΑΡΕΤΗ ΚΑΙ ΜΗ ΤΕΙΧΟΣ πόλεως ἀσφάλισμα ἐστι.

Εἰ θέλεις τὴν οἰκίαν εὖ οἰκεῖσθαι, μίμου τὸν σπαρτιάτην Λυκοῦργον, ὃν γὰρ τρόπον οὗτος, οὐ τείχεσι τὴν πόλιν ἔφραξεν, ἀλλ᾽ ἀρετῇ τοὺς ἐνοικοῦντας ὠχύρωσε, καὶ διαπαντὸς ἐτήρησεν ἐλευθέραν τὴν πόλιν, οὕτω καὶ σὺ μὴ μεγάλην αὐλὴν περίβαλλε, καὶ πύργους ὑψηλοὺς ἀνίστα, ἀλλὰ τοὺς ἐνοικοῦντας εὐνοίᾳ καὶ πίστει καὶ φιλίᾳ στήριζε, καὶ οὐδὲν εἰς αὐτὴν εἰσελεύσεται βλαβερὸν, οὐδ᾽ ἂν τὸ σύμπαν τῆς κακίας παρατάξηται στῖφος.

ΟΤΙ ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΓΕΝΝΑ ΤΟ ΕΡΓΟΝ.

Οστις ἐπιθυμῶν ἀνέχεται αἰσχροῦ πράγματος οὗτος ποιήσει τοῦτ᾽ ἐὰν καιρὸν λάβῃ.

ΟΤΙ ΚΡΥΠΤΕΙΝ ΠΛΗΜΜΕΛΗΜΑτα σημεῖόν ἐστι τοῦ ὁμολογοῦντος ἁμαρτάνειν.

Καί τοι τό γε πειρᾶσθαι λανθάνειν εὖ οἶς, πράττει τις ὁμολογοῦντος ἁμαρτάνειν ἐστίν.

Sequitur pietatem bona gratia.
† Virtutis enim præmium & finis, optimũ esse apparet, Aristot.
Et diuinum quiddam & prorsus beatum.

Quòd bonus dux bonum facit comitem. 185.

PAtris temperantia optimum liberis præceptum. Democrit.
† Bonus dux, bonum reddit comitem. Plutarch. in uita Lyc.

Quòd uirtus ciuium non murus ciuitatis muninem est. 186.

SI domum cupis benè habitare, Lycurgum Spartanum imitare: sicut enim ille non muris urbem muniuit, sed uirtute ciues instruxit, & urbem perpetuò liberam conseruauit, ita tu quoq; non magnum uestibulum circunda, nec turres altas erige: sed potius inhabitatores beneuolentia, fide & amicitia cõfirmes, & nihil noxij domum ingredietur, nec si uniuersa quidem maliliæ turma restiterit. Plutarch.

Quòd appetitus præcedat opus. 187.

QVisquis rem turpem appetere sibi indulget, Cleanth.
Ille eam etiam designabit oportunitatem nactus,

Quòd ille qui conatur exigere peccata sua, eo ipso quod peccarit fatetur. 188.

AT qui uel conari ut lateant quæ quis agat, Muson.
Est fatentis se peccare.

Quod

ΟΤΙ ΕΥΡΕΤΕΣΤΕΡΟΝ ΕΣΤΙ ἀφαιρεῖν ἢ προσθεῖναι.

Τῆς προσθέσεως τοῦ ψεύδους ἡ ἀφαίρεσις τὸ προσεπιτηδεύειν πολὺ ῥᾴων καὶ εὐπετεστέρα ἐστίν.

ΠΕΡΙ ΑΝΔΡΕΙΑΣ.

Ανδρείη τὰς ἄτας μικρὰς ἔρδει.

† Ανδρεῖος οὐχ ὁ τῶν πολεμίων κρατῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ τῶν ἡδονῶν κρείσσων, ἔνιοι δὲ πόλεων μὲν δεσπόζουσιν, γυναιξὶ δὲ δουλεύουσιν.

† Ανδρεῖος ἀνὴρ ὁ ἄφοβος.

ΠΕΡΙ ΦΟΒΟΥ.

Φόβος γὰρ μνήμην ἐκπλήσσει.

† Απαντα γάρ τοι τῷ φοβουμένῳ ψοφεῖ.

† Δειλοὶ γὰρ ἄνδρες οὐκ ἔχουσιν ἐν μάχῃ
Αριθμὸν, ἀλλ' ἄπεισι, κἂν παρῶσ' ὅμως.

† Τοὺς εὐγενεῖς γὰρ κἀγαθοὺς, ὦ παῖ, φιλεῖ
Αρης συναίρειν, οἱ δὲ τῇ γλώσσῃ θρασεῖς
Φεύγοντες ἄτας, ἐκτός εἰσι τῶν κακῶν,
Αρης γὰρ οὐδὲν τῶν κακῶν λογίζεται.

† Οὐ τοῖς ἀθύμοις ἡ τύχη ξυλλαμβάνει.

† Ο φόβος ὅταν τι σώματος μέλει, πρὸς
Λέγειν καταστὰς ἐπ' ἀγῶν' ἐναντίον,
Τό, τε στόμ' εἰς ἔκπληξιν ἀνθρώπων ἄγει,
Τὸν νοῦν τ' ἀπείργει μὴ λέγειν ἃ βούλεται.

† Οὐδ' ἡδὺς αἰὼν, ἡ κακή τ' ἀνανδρία
Οὔτ' οἶκον, οὔτε πόλιν ὀρθώσειεν ἄν.

† Υπερίδης ὁ ῥήτωρ ἔφησε, τὴν ἀγωνίαν τοῦ λέγειν πέδην εἶναι.

Περὶ

Quòd facilius est auferre superfluū quàm addere. 189.

AVferre superfluum, quàm quod deficit instaurare, multò facilius & procliuius est. Musonius

De fortitudine. 190.

FOrtitudo dispendia minuit.

✝ *Fortis est, nõ qui hostes modò superat, sed & qui uoluptatibus superior existit: aliqui autem licet ciuitatibus imperent, mulieribus seruiunt.* Democrit. Idem

✝ *Vir fortis est qui omni metu caret.* ἄδηλον.

De timiditate. 191

MEtus enim memoriam stupefacit. Thucyd.

✝ Homini enim timido, nihil non obstrepit. Sophocl.

✝ *Viri enim timidi nullum habent in pugna* Euripid.
Numerum, sed præsentes absunt.

✝ *Generosos & fortes, ô fili, solet* Sophocl.
Occidere Mars: qui uerò lingua sunt audaces in Phrygi.
Cladem fugientes securi sunt à malis,
Mars nanq; timidos pro nihilo reputat.

✝ *Timidos fortuna non iuuat.* Idem

✝ *Timiditas ubi quid periculi est de uita,* Euripid.
Locum habens dicendi contrariam causam,
Et os ipsum coram hominibus obstupefactum reddit:
Et animum, ea quælibet, dicere non permittit.

✝ *Vita mollis & mala timiditas,* Idem
Neq; domum, neq; ciuitatem rectè gubernauerint. Hyperid.

✝ *Rhetor Hyperides timorem esse uinculum orationis aiebat.*

De

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ.

Ω θνητοῖσι δικαιοτάτη, πολύολβε, ποθεινή,
Ἐξ ἰσότητος ἀεὶ θνητοῖς χαίρουσα δικαίοις,
Πάντιμε, ὀλβιόμοιρε, δικαιοσύνη μεγαλαυχής,
Ἡ καθαραῖς γνώμαις αἰεὶ τὰ δέοντα βραβεύεις,
Ἄθραυστον τὸ συνειδός.
Ἀστασίαστε, φίλη πάντων, φιλόκωμ᾽ ἐρατεινή,
Εἰρήνη χαίρουσα, βίον ζηλοῦσα βέβαιον.
Αἰεὶ γὰρ τὸ πλέον στυγέεις, ἰσότητι δὲ χαίρεις.
Ἐν σοὶ γὰρ σοφίης ἀρετὴ τέλος ἐσθλὸν ἱκάνει.
† Εἷς τοι δίκαιος μυρίων οὐκ ἐνδίκων
Κρατεῖ, τὸ θεῖον τὴν δίκην τε συλλαβών.
† Μοῦνοι θεοφιλέες, ὅσοις ἐχθρὸν τὸ ἀδικέειν.
† Θάρσει, τό τοι δίκαιον ἰσχύει μέγα.
† Τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν, καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν, δικαιοσύνη ἐστί.

ΟΤΙ ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΠΟΝΟΣ δύναται πάντα.

Οἱ φύσει ἀσθενέστατοι, τῷ σώματι μελετήσαντες τῶν ἰσχυροτάτων ἀμελησάντων, κρείττους τε γίνονται πρὸς ἃ ἂν μελετήσωσι, καὶ ῥᾷον αὐτὰ φέρουσιν.

† Ἀνύσιμον πρᾶγμα, καὶ τελεσιουργὸν ἡ μέλεια καὶ πόνος.

† Πέτραν[a] κοιλαίνει ῥανὶς ὕδατος ἐνδελεχείη.

† Ταῦτ᾽ ἔχω ὅσ᾽ ἔμαθον καὶ ἐφρόντισα καὶ μετὰ μουσῶν σέμν᾽ ἐδάην.

† Πολλαῖς πληγαῖς δρῦς στερρὰ δαμάζεται,

a. Citatur hic uersus à Galeno lib. 3. περὶ κράσεων.

Ὅτι

De iustitia. 192

O Iustißima dea mortalibus, beata, optabilis, Orpheus
Quæ semper iustis hominibus propter æqualitatem gaudes, in Hymn.
Veneranda, felicißima, gloriosa iustitia,
Quæ pura mente semper digna cuiq; distribuis
Integra conscientia fruens,
A seditionibus aliena, amica omnium, conuiua diligens, amabilis,
Studiosa pacis, uitæ stabilis æmula.
Semper enim quod nimium est, odisti: gaudes autem æqualitate.
Per te sapientiæ totum uirtus finem assequitur.

✝ Vnus iustus, infinitos non iustos
Vincit, Deo & iustitia adiuuantibus. Euripid.

✝ Soli Deo chari sunt, qui iniurias oderunt. Democri.

✝ Esto bono animo: maximum quid iustitia ualet. Euripid.

✝ Sua agere, neq; in alienis curiosè occupari, iustitia est. Plato

Quòd cura & labor potest omnia. 193.

NAtura corporis imbecilles, exercitatione Xenophon
Fortiores ad ea quæ meditantur, efficiuntur ac facilius,
Sustinet. quàm illi qui corpore fortißimi, inexercitati tamen sunt.

✝ Res est utilis, opusq; perficiens cura & labor. Plutarc.

✝ Gutta cauat lapidem, non ui, sed sæpe cadendo. Vers. prouerb.

✝ Hæc habeo quæ didici & labore consecutus sum, & auxilio Musam ueneranda cognoui. Crat. apud Plutarch.

✝ Multis ictibus deijcitur quercus. Prouerb.

ΟΤΙ ΚΡΕΙΣΣΟΝΙ ΟΥΔΕΙ ΜΑΧΕΙΝ.

Τελευτᾷ γὰρ εἰς κακοδοξίαν κακὴν ὁ παραυτεῖ νόμοισι τῷ κρείσσονι.

† Ἄφρων δ' ὅς κε θέλοι πρὸς κρείσσονας ἀντιφερίζειν
Νίκης δὲ στέρεται, πρὸς τ' αἴσχεσιν ἄλγεα πάσχει.

† Χρὴ γνωσιμαχεῖν τὴν ἡλικίαν
Τὰ δ' ἀμήχανα ἐᾶν.

† Παρὰ δύναμιν δ' οὐκ ἔστι καὶ ἐσσυμένον πολεμίζειν.

† Τὸ τολμᾶν ἀδύνατον, ἀνδρὸς οὐ σοφοῦ.

ΟΤΙ ΧΑΛΕΠΩΤΕΡΟΝ ΕΣΤΙ τἀγαθὰ καλῶς φέρειν τῶν κακῶν.

Δοκεῖ δέ μοι, χαλεπώτερον εἶναι εὑρεῖν ἄνδρα τἀγαθὰ.

† καλῶς, ἢ τὰ κακὰ φέροντα, τὰ μὲν γὰρ ὕβριν τοῖς πολλοῖς, τὰ δὲ σωφροσύνην τοῖς πᾶσιν ἐμποιεῖ.

ΠΕΡΙ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΠΟΝΟΥ.

Ἐκ μελέτης πλείονες ἀγαθοὶ ἢ φύσεως, πλείονδε

† Τὸ [a] συνεχὲς ἔργον, παντὸς εὑρίσκει τέλος.

a. Labor omnia uincit Improbus & duris urgẽs in rebus egestas. Virg. 1. Georgicorum.

Πάντα γὰρ ταῖς ἐντελεχείαις καταπονεῖται πραγ=

† Πάντ' ἔστιν ἐξευρεῖν, ἐὰν μὴ τὸν πόνον (ματα.
Φεύγῃ τις ὃς πρόσεστι τοῖς ζητουμένοις,
Ἐκ τοῦ φιλοπονεῖν γίνεθ' ὧν θέλεις κρατεῖν.

† Ἁλωτὰ γίνετ' ἐπιμελείᾳ καὶ πόνῳ
Ἅπαντα πάντα τὰ ζητούμενα.

† Τὸ ζητούμενον ἁλωτὸν, ἐκφεύγει δὲ τἀμελούμενον.

† Τῆς ἐπιμελείας δοῦλα πάντα γίνεται.

† Α δὲ μελέτα, φύσιος ἀγαθᾶς πλοῦνα
Δωρεῖται φίλοις.

† οἱ δὲ ἄρα θαυματοποιοὶ, καὶ τὴν ζωὴν παραβάλλον

Quòd cum fortioribus contra uires non est pugnandum. 194.

DEsinit in malã infamiã, qui cũ superiore cõtendit. Democr.
✝ *Imprudens est quisquis præstantioribus certare uult* Hesiod.
Et uictoria priuatur & dedecore supra dolorẽ afficitur.
✝ *Conuenit infirmitatem agnoscere ætatem* Eurip.
Et quæ supra uires sunt intermittere. [gnare
✝ *Supra uires non licet quamuis aliquis hoc cupiat pu-* Homer.
✝ *Conari, id quod est impoßibile, non est sapientis uiri.* Eurip.

Quòd fortunam bonam difficilius est ferre quàm aduersam. 195.

VIdetur mihi difficilius inueniri uir, qui secũdã fortunã benè ferat, quã qui aduersam: illa enim in plerisq; cõtumeliã, hæc aũt temperantiã in omnibus gignit. Xenoph.

De aßiduitate & labore. 196.

PLures studio boni sunt, quàm natura.
✝ *Labor aßiduus omnia uincit.* Alexand.
✝ *Omnia enim aßiduitate conficiuntur negotia.* Eurip.
✝ *Omnia poßunt inueniri, si modò non laborem fugerit* Menand.
aliquis, qui rebus indagandis adhæret, aßiduitate quælibet assequi datur. Philem.
✝ *Comprehendi poßunt industria & labore* Menander
Omnia quæ inquiruntur. [negligitur.
✝ *Quod quæritur cõprehẽdi potest, effugit autem quod* Sophocl.
✝ *Omnia diligentiæ subijciuntur.* Antiphan.
✝ *Cæterum diligens industria plus donat* Epichar.
Amicis, quàm bonum ingenium.
✝ *Circumforanei quidem mirabilium, de uita sua peri-* Muson.

ται τὴν ἑαυτῶν, οἱ μὲν εἰς μαχαίρας κυβιστῶντες, οἱ δ' ἐπὶ κάλων μετέωροι βαδίζοντες, οἱ δ' ὥσπερ ὄρνεα πετόμενοι διὰ τοῦ ἀέρος, ὧν τὸ σφάλμα θάνατός ἐστι, καὶ ταῦτα πάντα δρῶσι μικροῦ χάριν μισθοῦ, ἡμεῖς δ' οὐκ ἀνεξόμεθα ταλαιπωρεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας ὅλης; οὐ γὰρ ἄλλο τί γε τέλος ἐστὶ τοῦ γενέσθαι ἀγαθὸν ἢ τὸ εὐδαιμονεῖν καὶ ζῆν μακαρίως εἰς τὸ λοιπόν.

✝ Εἰδέναι χρή, ὅτι οὐ ῥᾴδιον δόγμα παραγγέλλεσθαι ἀνθρώπῳ, εἰ μὴ καθ' ἑκάστην ἡμέραν τὰ αὐτὰ καὶ λέγῃ τις, καὶ ἀκούῃ, καὶ ἅμα χρῷτο πρὸς τὸν βίον.

✝ Πάντα μὲν ἔμοιγε δοκεῖ τὰ καλὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ, ἀσκητὰ εἶναι.

✝ Ὀρθοῦσι καὶ μᾶλλον ἐπωδίνουσι μέριμναι.

✝ [a] Μὴδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξα
Πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρὶς ἕκαστον ἐπελθεῖν. (σθαι,
Πῇ παρέβην; τί δ' ἔρεξα, τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη,
Ἀρξάμενος δ' ἀπὸ πρώτου ἐπέξιθι, καὶ μετέπειτα
Δειλὰ μὲν ἐκπρήξας, ἐπιπλήσσεο, χρηστὰ δὲ τέρπου.

✝ Εἰς ἕτερον γάρ τίς τε ἰδὼν ἔργοιο χατίζων
Πλούσιον, ὃς σπεύδει μὲν ἀρόμμεναι ἠδὲ φυτεύειν
Οἶκόν τ' εὖ θέσθαι, ζηλοῖ δέ τε γείτονα γείτων,
Εἰς ἄφενον σπεύδοντ' ἀγαθὴ δ' ἔρις ἥδε βροτοῖσι.

✝ Δεῖ τοὺς γινομένους μέχρι ἂν ζῶσιν πονεῖν
ἀπραξία γὰρ λιτὸν οὐ τρέφει βίον.

a. Virgilius in carmine de uiro bono sic reddidit, Non prius in dulcem declinat lumina somnũ, omnia quã longi reputauerit acta diei: quo prætergressus? quid gestum in tẽpore? quid non? cur isti facto decus abfuit, aut ratio illi &c. Vide apud Eras. prouerb. quo transgressus.

ΠΕΡΙ ΠΟΛΥΜΑΘΥΜΟΣΥΝΗΣ.

Πολυμαθίη κάρτα μὲν ὠφελεῖ, κάρτα δὲ βλάπτει τὸν ἔχοντα.

✝ Πολυμαθυμοσύνης τοι οὐ κενεώτερον ἄλλο.

Ὅτι

clitantur, alij quidem saltãtes supra gladios præcipitati, alij supra funem ambulantes in sublimi, alij tanquã aues per aërem uolantes: in quibus si contingat error, mortis periculum est: omnia tamen ista mercedis exiguæ causa faciunt, nos uerò nihil sustinebimus laborum pro uniuersa felicitate? Nullus enim alius finis est bonitatis morum, quàm benè beateq; in posterum uiuere.

✝ Sciendum, quòd homo non facile ullum sibi dogma comparauerit, nisi quotidie eadem dicat & audiat, & simul ad uitam accommodet. Ex libr. de Memorab. Epictet.

✝ Mihi quidem uidetur omnia bona ac honesta, exercitatione homines consequi posse. Xenophon

✝ Curæ emendant, & plura parturiunt. Archytas.

✝ Nec somnum mollibus admittas oculis, Phocylid.
Priusquam diurnorum operum ter singulas æstimaueris,
Quò transij? quid egi? quod oportunum omisi?
Incipiens autem à primo percense quoq; sequentia
Et malis quidem commissis increpare, bonis autem delectare.

✝ Si quis ociosus respexerit alterum, Hesiod.
Locupletem, is festinabit ut aret planteťq;, [uicinũ.
Et rem domesticã, ritè disponat: æmulatur enim uicinus
Ditescentem, est autem hæc æmulatio mortalibus utilis.

✝ Genitos oportet quoad uixerint laborare, Menand.
Ignauia enim non alit frugalem uitam.

De multarum rerum cognitione. 197.

MVltarum rerũ cognitio aut ualde iuuat, aut ualde lædit habentem. Diony.

✝ Nihil est uanius, quàm multa scire. Hippor. Athæ. apud Athenæum

ΟΤΙ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΑΠΛΟΥΣ Ο ΛΟΓΟΣ.

Νικᾷ δ' ὁ μείων τὸν μέγαν δίκαι' ἔχων.
† Ἐσθλὸν σαφὲς ἀεί.
† Τὸ λῷστον ἐλπίδ' εὑρίσκει μόνον.
† Ἐν τῷ δικαίῳ ἐλπίδες σωτηρίας.
a. Citatur hic uers. ab Aristotele citra nomẽclaturam, lib. 2. Ethicorum.
Ἀφορμὰς τοῖς λόγοισιν οἱ 'γαθοί.
† Θνητῶν ἔχουσι, κἂν βραδύς τις ᾖ λέγειν.
† Τὸ τε γὰρ ἀγαθὸν ἁπλοῦν, τὸ δὲ κακὸν πολύμορφον.
Ἐσθλοὶ μὲν γὰρ ἁπλῶς, παντοδαπῶς δὲ κακοί.
† Ὀρθὸν ἡ ἀλήθεια ἀεί.

ΟΤΙ ΟΙ ΑΓΑΘΟΙ ΑΥΤΟΜΑΤΟΙ πράττουσι δίκαια, κακοὶ δὲ διὰ φόβον.

b. Oderũt peccare boni uirtutis amore, oderunt peccare mali formidine pœnæ. Horat. lib. Epistol.

Δούλους [a] προσήκει διὰ φόβον πράττειν τι τῶν δικαίων, τοὺς δ' ἐλευθέρους δι' αἰδῶ καὶ τὸ καλόν.

ΟΤΙ ΧΡΗ ΑΡΧΕΣΘΑΙ πράττοντας ἀπὸ θεοῦ.

Τοὺς [b] βουλομένους καὶ πράττοντάς τι, ἀπὸ θεῶν ἄρχεσθαι χρή.

ΟΤΙ ΤΟΙΟΥΤΟΝ ΕΣΤΙ ΠΛΗΘΟΣ οἷοι οἱ ἄρχοντες ὑπάρχουσι.

c. pro ἴσον ἐκλεμένους doricа dialecto.

Ἐν ταῖς πόλεσι πρεσβυτέρων ἀναισχυντία, φύονται παῖδες αὐτῶν, καὶ παίδων παῖδες ἀναίσχυντοι.
† Ὅπου ἀναισχυντοῦσι γέροντες, ἀνάγκη καὶ νέους ἐν ταῦθα εἶν ἀναιδεστάτους.

ΟΤΙ ΟΥΔΕΙΣ ΑΡΕΣΚΕΙ ΠΑΣΙ.

Πάντων δυσχερέστατον τὸ πολλοῖς ἀρέσκειν.
† Οὐ γάρ τις ἂν δύναιτο προορατὴς στρατοῦ,

Quòd ueritatis simplex est oratio. 198.

Vincit autem minor maiorē, si iustā causam habeat. Euripid.
† Veritas est semper certa & perspicua. Idem
† Id quod est optimum & iustißimū, solum spem bonam habere potest. Idem
† Sola iusta causa spem habet salutis. Idem
† Oportunitates dicendi boni Idem.
Mortalium habent, etiam si quis tardus sit ad dicendū.
† Bonum simplex est, malum uerò multiplex & uarium, Aristot.
Est simplex uirtus, omnigenum uitium.
† Veritas simplex & firma est. Sophocl.

Quòd boni spontè rectè faciunt, mali uerò formidine pœnæ. 199.

Seruos conuenit ob timorem aliquid iustè facere, Zaleucus
Liberos uerò propter reuerentiam & honestatem.

Quòd Deus debet esse initium nostrarum actionum. 200.

Consultantes agentesq; aliquid, à Deis auspicari debent. Cherond.

Quòd in uulgus manant exempla regentum. 201.

In quibus ciuitatibus senes impudentes fuerint, liberi etiam nepotesq; ipsorum impudentia laborabunt. Plato
† Vbi senes minus pudici sunt, necesse est ibi iuuenes impudentißimos esse. Demosth.

Quòd nemo placet omnibus. 202.

Omnium difficilimum multis placere.
† Non potest ullus dux in exercitu Sophocl.

Τοῖς πᾶσι δεῖξαι καὶ προσαρκέσαι χάριν.
Επεὶ οὐδ᾽ ὁ κρατιστων ζεὺς ἐμοῦ τυραννίδι,
Οὔτ᾽ οὐξεπόμβρων οὔτ᾽ ἐπαυχμήσας φίλος
Βροτοῖς ἀνελθὼν οὐκ δίκην λόγων ὄφλει.

ΟΤΙ ΧΡΗ ΤΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ πράττειν.

Ηδιστόν ἐστιν ἐν τῷ βίῳ τὸ τὰ αὑτοῦ πράττειν.
† Ερδοι τις ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην.
a. Citatur à scholiaste Theocriti, Hesiodi nomine, in Cyclope.
† Νήπιος[a] ὃς τὰ ἕτοιμα λιπὼν ἀνέτοιμα διώκει.
† Πολλάκις πολλοὶ μειζόνων ἐπιθυμοῦντες τὰ παρόντα ἀπώλεσαν.
† Τέκτων γὰρ ὢν οὐκ ἔπρασσες ξυλουργικά.
† Τὴν παρεοῦσαν ἄμελγε, τί τὸν φεύγοντα διώκεις.
† Επὶ τοῖς παροῦσι τὸν βίον διάπλεκε.
† Κρεῖττον γάρ που σμικρὸν εὖ ἢ πολὺ μὴ ἱκανῶς περᾶναι.
† Τὸ παρὸν εὖ τίθεσθαι.
† Δεῖ τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν.

ΠΕΡΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΕΩΣ.

Χρηστότης καλουμένη, μεθῆκε
Τὸν ὅλον εἰς πονηρίαν βίον.
† Τὸ λίαν φιλεῖν, τοῦ μὴ φιλεῖν αἴτιον καθέστη.

ΟΤΙ ΧΡΗ ΟΥΔΕΝΑ ΚΑΤΑΦΡΟΝΕΙΝ.

b. De nuce fit corylus de glande fit ardua quercus, De paruo puero sæpe penitus homo Alanus.

Εκ[b] κάρτα βαιῶν γνωτὸς ἂν γένοιτ᾽ ἀνήρ.

ΠΕΡΙ ΤΙΜΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ἁμαρτίας.

Ουδεὶς οὔτε θεῶν, οὔτ᾽ ἀνθρώπων τολμᾷ λέγειν ὡς οὐ τῷ γε ἀδικοῦντι ἀποτέον δίκην.

Omnibus ex æquo satis gratificari,
Nam neq; Iuppiter qui me longè superior est regno
Siue plueriu siue siccitatem reliquerit, gratus
Omnibus foret hominibus. si iure cum eis disceptaret.

Quòd quisq; debet curare suum officium, hoc est, quæ ad se pertinent. 203.

DVlcissimum uitæ genus, res suas agere. Plato
† Exerceat quisq; eam artem quam nouit. Aristoph.
† Stultus est, qui relictis præsentibus certis, sequitur incerta. Hesiod.
† Sæpe multi maiora affectantes, præsentia etiam amiserunt. Demosth.
† Faber existens non fecisti fabrilia. Aristoph.
† Præsentem mulge quid fugientem persequeris. Theocr. in Cyclop.
† Cures illa quæ adsunt, non absentia & peregrina. Senar. ab Athenæo citatus.
† Melius est parũ bene, quàm multa nõ ut decet perficere.
† Id quod præsens est, rectè curandum est. Plato
† Præsentia rectè administranda. Idem

De indulgentia. 204.

QVæ benignitas nominatur, uitam Idem
Omnem remisit ad improbitatem. Menand.
† Nimium amare liberos, ne amentur causa est. Plutarch.
Id est, Qui nimiũ indulget liberis, obest & odit liberos.

Quòd nemo est contemnendus. 205.

EX ualde paruis, clarus uir potest euadere. Sopho.

De pœna peccati. 206.

NVllus uel hominum uel Deorũ dicere ausit, illum qui iniuriam fecerit, pœnam luere non oportere. Plato

✝ Τὸ δίκην διδόναι μέγιστον κακοῦ ἀπαλλαγὴ ἦν πονηρίας. (τοὺς ἀγαθούς.

✝ Ὁ μὴ κολάζων τοὺς κακοὺς, βούλεται ἀδικεῖσθαι

✝ [a] Οὐδεὶς ἀνθρώπων τίσιν οὐκ ἀποτίσει.

✝ Οὐχ οὕτως τις μέγας ἔσται καὶ καθ' Ἕλληνας ὡς ὑπὲρ ἔχειν τὴν δίκην, οὐδὲ σμικρὸς ὡς λαθεῖν.

ΟΤΙ ΟΥ ΧΡΗ ΚΡΙΝΕΙΝ ΕΙΚΗ.

Μηδὲ [b] δίκην δικάσῃς, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΔΙΚΕΙΝ.

Τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι κάκιον, καὶ τὸ μὴ διδόναι δίκην τοῦ διδόναι.

ΟΤΙ ΟΙ ΚΑΚΟΙ ΕΥΤΥΧΟΝΤΕΣ τῶν ἀγαθῶν συμφορά εἰσι.

Πόλει γὰρ εὐτυχοῦντες οἱ κακοὶ νόσος.

✝ Πολλοὶ γεγῶτες ἄνδρες, οὐκ ἔχουσ' ὅπως Δείξωσιν αὐτοὺς τῶν κακῶν ἐξουσίας.

ΟΤΙ ΑΙΣΧΡΟΝ ΕΠΙΤΑΣΣΕΙΝ τὰ πρακτέα ἄλλοις, αὐτὸν δὲ μηδὲν τῶν δεόντων ποιεῖν.

Μὴ θέλε ἐπιτάσσειν τὰ καθήκοντα τοῖς συγγινώσκουσί σοι τὰ μὴ καθήκοντα πράττοντι.

ΠΕΡΙ ΓΟΝΕΩΝ.

Τιμαὶ γονέων ἐκγόνοις καλὸς θησαυρὸς καὶ μεγαλοπρεπής.

✝ Τοῖς τεκοῦσι γὰρ

a. Versus est que Pisistrati Athe. tyranno ante interitũ dormienti, uir quidam tetra et grãdi specie inter' cætera, uelut insusurrauit in aurẽ. Autore Herodo. lib. 5.

b. Nonnulli tribuunt hoc carmẽ hesiodo sed falso: unde Cicero uocat ψευδησίοδον cũ sit Phocylidis: citatur autẽ à multis authoribus Aristoph. Euripide, Luciano, &c. Id uidetur uoluisse reddere Seneca in Med. Qui statuit aliquid parte inaudita altera, Æquũ licet statuerit haud æquus fuit. Et inter Græcanicas sententias senarius iste extat, Ἀνέξεταστον μὴ κόλαζε μηδένα.

✝ *Maximi criminis pœnam dare, à malitia liberari est.* Idem

✝ *Qui de malis pœnas non sumunt, bonos affici uolunt iniurijs.* Pythag.

✝ *Nemo est hominum peccans qui non det pœnam.* Herod.

✝ *Nemo ita magnus est neq; inter Græcos, qui (iniuste faciens)* Empedocl. apud clem.

Pœnam euadere possit: neq; ita paruus est, ut peccans latere possit.

Quòd altera pars etiam audienda est. 207.

IVdicium non ante feras quàm audiueris ambos. Vers. à Platone citatus

De iniustitia. 208.

INiuriam facere quàm pati deterius est, & pœnam non dare, quàm dare. Plato

Quòd malorum felicitas, bonorum est calamitas. 209.

PRaui enim feliciter agentes, morbus sunt reipublicæ. Euripid.

✝ *Multi uiri nati (honesto loco) non possunt* Idem

Seipsos palam ostendere propter malorum potestatem.

Quòd turpe est doctori cùm culpa redarguit ipsum. 210.

NOli imperare quæ fieri decet, hominibus conscijs tibi facienti quæ fieri dedecet. Muson.

De parentibus. 211.

GLoria parentum natis præclarus est, magnificusq; thesaurus. Plato

✝ *Parentibus enim* Sophocl.

✝ Maxi-

Οὐδ' εἰ πονεῖ τίς, δεῖ πόνου μνήμην ἔχειν.
† [a] Χαίρει δὲ πότνια Λητώ.
Οὕνεκα τοξοφόρον καὶ κάρτερον υἱὸν ἔτικτεν.
† Τοιοῦτος γίνου περὶ τοὺς γονεῖς, οἵους ἂν εὔξαις περὶ σεαυτὸν γενέσθαι τοὺς σαυτοῦ παῖδας.

ΠΕΡΙ ΤΑΞΕΩΣ.

Πολὺ γὰρ διαφέρει στράτευμα τεταγμένον ἀτάκτου.
Ὥρη μὲν πολέων μύθων, ὥρη δὲ καὶ ὕπνου.
† [b] Πρῶτα μὲν εἰρεσίη, μετέπειτα δὲ κάλλιμος ἔργος.
† Οὐ μὲν γάρ τι χέρειον ἐν ὥρῃ δεῖπνον ἑλέσθαι.
† Τάξεως καὶ κόσμου τυχοῦσα οἰκία χρηστὴ ἂν εἴη, ἀταξίας δὲ μοχθηρά.
† Πᾶν ὅτι περ ἂν τάξεως καὶ νόμου μετέχον ἐν πόλει γίγνηται, πάντα ἀγαθὰ ἀπεργάζεται.
† [c] Ὥρη ἐρᾶν, ὥρη δὲ γαμεῖν, ὥρη δὲ πεπαῦσθαι.
† Αἴξ οὔπω τέτοκεν, ἔριφος δ' ἤδη δώμασι παίζει.

ΠΕΡΙ ΓΕΩΡΓΙΑΣ.

Ἀρετῆς ἐστὶν καὶ βίου διδάσκαλος
Ἐλευθέρου τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγρός.
Ἀγρὸν γάρ τι λέγουσιν ἀμαλθαίης [d] κέρας εἶναι.
† Ἀποβλέπων εἰς τὸν ἀγρὸν εἰρήνης ἐρῶν.
Στυγῶν μὲν ἄστυ, τὸν δ' ἐμὸν δῆμον ποθῶν,

a. Et apud Virg. 1 Aen. de eadē Latona gaudente quādo uidet filiam Dianā exercētem choros, deas supereminere omnes. Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus. quo significatur gaudium, quod parentes percipiunt ex liberis, pro quibus omnis ipsorū cura agitur.

b. Idest facias tu prius tuum officium, deinde faciet deus suū quoq;, dij enim facientes adiuuant, non pigros, non stertētes. c. Citatur apud Athenæum bis lib. 6. item 13. sub Timonis nomine. d. Vide quæ luculenter de Amalthea dicuntur apud Erasmum in prouerb. Copiæ cornu.

Etiam si quis benefaciat, non decet tamen beneficij meminisse.

✝ *Gaudet uerò ueneranda Latona* — *Homer. in hym. Apol.*
Quòd iaculatorem & fortem filium peperit.

✝ *Talem te exhibeas tuis parentibus, quales cupias erga te aliquando esse proprios tuos liberos.* — *Isocrat.*

De ordine. 212.

MVltū differt ordinatus ab inordinato exercitus. — *Xenoph.*

✝ *Multorum uerborum tempus est, tempus est etiam dormiendi.* — *Homer.*

✝ *Præcedet primò remigatio, sequetur deinde uentus optatus.* — *Idem*

✝ *Non quidem obest certo tempore cibum capere.* — *Idem*

✝ *Ordinem & ornatum consequuta domus, utilis est & bona: ataxiam autem habens, mutilis & improba.* — *Plato*

✝ *Omne quod ordinem & legem quandam habet in ciuitate, omnia bona operatur.* — *Idem de legibus*

✝ *Tempus est amandi, nubendi & requirendi.*

Nondum enixa capra, ac iam ludit in ædibus hœdus. — *Timō apud Athenæum*

> *Versus prouerbialis est, de ijs qui rem agunt præposterè, nullum obseruantes ordinem.*

De agricultura. 213.

EST sanè uirtutis, & uitæ magister — *Menand.*
Ingenuæ, cunctis hominibus ager.

✝ *Agrum enim ferunt copiæ cornu esse.* — *Phocyl.*

✝ *Dum pacis amans intueor agrum* — *Aristoph.*
Odi ciuitatem, & rus meum desidero.

Quod

Ος οὐδὲ πώποτ' εἶπεν ἄνθρακας πρίω,
Οὐκ ὄξος, ὄψον, οὐκ ἔλαιον, οὐχὶ δεῖ,
Αλλ' αὐτὸς ἔφερε πάντα, χ' ὁ πρίων ἀπῆν.

† Οὐκ ἔστιν ἀνθρώπων οὐδεὶς, μὴ θρυπτικός τε μηδὲ μαλακὸς ὤν, ὃς ἂν φαίη τῶν γεωργικῶν ἔργων οὐδὲν, αἰσχρὸν, ἢ ἀνάρμοστον ἀνδρὶ ἀγαθῷ εἶναι.

ΟΤΙ ΠΑΥΡΑ ΣΥΝ ΗΣΥΧΙΑ ὑγείᾳ τε καὶ συνέσει ἀγαθῇ κρείττονα ἐστὶ τοῦ μεγάλου πλούτου.

Σμικρὰν θέλοιμ' ἂν καὶ καθ' ἡμέραν ἔχων
Τροφὴν, ἐνοικεῖν μᾶλλον, ἢ πλουτῶν νοσεῖν.

† Μᾶλλον ἀποδέχου δικαίαν πενίαν ἢ πλοῦτον ἄδικον.

ΠΕΡΙ ΓΑΣΤΡΟΣ.

Τὸν γὰρ ὀρφέα λαβὼν
Απαν τε μουσῶν ἐννεάφθογγον μέλος
Οὐκ ἂν πίθοιμι γαστέρ', ἀλλὰ δεῖ βίου.

† Οὐλομένη ἣ πολλὰ κάκ' ἀνθρώποισι δίδωσι.

† Αλλ' ἕνεκ' οὐλομένης γαστρὸς κακὰ κήδε' ἔχουσιν
Ανέρες.

Οὐ γάρ τι στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι κύντερον ἄλλο
Επλετο ἥ τ' ἐκέλευσεν ἕο μνήσασθαι ἀνάγκῃ,
Καί περ τειρόμενον, καὶ ἐνὶ φρεσὶ πένθος ἔχοντα.

† Γαστρὸς ἀπὸ πλείης βουλὴ καὶ μῆτις ἀμείνων.

Οτι

Quod nunquam mihi dixit, carbones emito,
Acetum, opsonium, oleum, non enim opus est,
Sed ipsum omnia producebat: nec emendum erat quicquam.

† *Nemo est, saltem non mollis & effœminatus,* — *Musonius.*
Qui dicere ausit, ullum opus agriculturæ turpe aut
Indecens esse uiro bono.

Quòd præstat habere pauca cum tranquillitate, sanitate & bona conscientia, quàm multa cum molestia. 214.

MAlim tenuem habens & quotidianum — *Euripid.*
Victum, habitura domi, quàm cum diuitijs ægrotare.

† *Potior sit tibi paupertas iusta, diuitijs iniustè partis.* — *Isocrat.*

De uentre. 215.

QAmuis enim ipsum Orphæum assumerent, — *Eurip.*
Et uniuersum Musarum melos, ex nouem sonis constitutum
Non persuaderem tamen uentri, sed opus est ei uictu.

† *Perniciosa res est uenter, qui multorum malorum hominibus causa est.* — *Homer.*

† *Sed propter perniciosum uentrem malos dolores sufferunt homines.* — *Idem*

† *Nihil enim odioso uentre impudentius aliud* — *Idem*
Est qui iubet sui meminisse necessariò,
Etiam si quis laboribus sit consumptus & in animo luctum teneat.

† *Repleto uentre, consilium & deliberatio sequitur.* — *Vers. Prouerb.*

Quòd

ΟΤΙ ΚΟΙΝΟΝ ΝΑΥΑΓΙΟΝ πᾶσι παραμύθιον.

Τὸ γὰρ ἐν λεύσσειν οἰκεῖα πάθη,
Μηδενὸς ἄλλου παραπράξαντος,
Μεγάλας ὀδύνας ὑποτείνει.

† Τὰ κοινὰ κοινῶς δεῖ φέρειν συμπτώματα.

† Τὸ λυπούμενον ἀλλοτρίοις κακοῖς παραμυθοῦ.

† Κοινὸν ναυάγιον τοῖς πᾶσι παραμύθιον.

† Ἰσομοιρία τῶν κακῶν μετὰ πολλῶν κούφησιν ἔχει μεγίστην.

ΟΤΙ ΑΘΛΙΩΤΑΤΟΝ ΠΑΝΤΩΝ ΠΟΛ-λὰ εἰδότα μηδενὸς κρατεῖν.

a. Eius rei hodie exẽpla sunt, ubi plerunq; homines indocti potẽtur favore promouentur ad honores & dignitates, meliores cõditiones esurientibus & interim alijs uiris lõge aptioribus & doctioribus.

Ἐχθίστη[a] δὲ ὀδύνη ἐστὶ, τῶν ἐν ἀνθρώποις αὕτη,
Πολλὰ φρονέοντα, μηδενὸς κρατεῖν.

ΟΤΙ ΤΟ ΛΥΠΟΥΝ ΠΡΩΤΟΝ, μετέπειτα ἡδὺ μεμνῆσθαι.

Τὸ λυποῦν, ὕστερον χαρὰν ἄγει
Καὶ τὸ κακὸν ἀγαθοῦ γίνεται παραίτιον.

† Μετὰ[a] γάρ τε καὶ ἄλγεσι τέρπεται ἀνὴρ
Ὅστις δὴ μάλα πολλὰ πάθῃ καὶ πόλλ' ἐπαλήθη.

ΟΤΙ ΣΥΝ ΤΟΙΣ ΦΙΛΟΙΣ ΤΑ κακὰ κουφότερον φέρομεν.

Τῷ δὲ δυσυχοῦντί πως, τερπνὸν τὸ λέξαι
Κἀποκλαύσασθαι πάλιν.

† Ὁ κάμνων δακρύων μεταδοὺς
Ἔχει κουφότητα μόχθων.

† Σὺν τοῖς φίλοις γὰρ ἡδὺ μὲν πράσσειν καλῶς
Ὃ μὴ γένοιτο δ' ἔτι τυγχάνει κακὸν

Quòd mala multis communia, leuius feriunt. 219.

SVa enim intueri mala, Sophocles
Vbi alius nemo similiter patitur,
Ingentes ciet dolores.
† *Communes euentus, ferre communiter oportet.* Menand.
† *Quæ molesta sunt, alienis malis consolari oportet.* Apollon.
† *Commune naufragium, omnibus est solitium.* Prouerb.
† *Cõmunicatio malorũ cum multis maxima est leuatio.* Idem

Quòd misera res est quando homo pius & eruditus premitur, promotis interim improbis & indoctis. 217.

GRauißimus autem dolor est inter homines, si quis permulta sciens nihil obtineat. Herod.

Quòd fuit durum pati, meminisse iuuat. 218.

REs molesta, aliquando postea gaudium adfert: Euripid.
Et malum, causam boni producit.
† *Post mala enim & pericula defuncta, gaudio finitur* Homerus
Qui multa mala passus & multum errauit. [uir

Quòd mala & infortunia nostra leuius & facilius ferimus condolentibus amicis. 219.

HOmini infelici iucundum est narrare sua mala, Euripides.
Et ea denuò deplorare.
† *Aeger lachrymis fusis* Idem
Ab ærumnis leuatur.
† *Cum amicis prosperè agere, iucundum est:* Idem
Si quid autem, quod absit, mali contingat,

Εἰς ὄμματ' οὔνου φωτὸς ἐμβλέψαι γλυκὺ,
Οὐκ ἔστι λύπης ἄλλο φάρμακον βροτοῖς,
Ὡς ἀνδρὸς ἐσθλοῦ καὶ φίλου παραίνεσις.
† Φυσικὸν τοῦθ' ἕκαστον ἐν ταῖς ἀτυχίαις
Ἥδιστα τοῦθ' ὃς σὺν ὁμοπαθεῖς ὀδύρεται.
† Ἡ καθάπερ νοσοῦντι ἀλγοῦντι σφόδρα,
Τὸν ἰατρὸν ἰδῶσιν οὐκ ἀλγοῦσ' ἔτι,
Οὕτως ἐπάν τις τυγχάνῃ λυπούμενος
Κἄλλον ὀδυνᾶται φίλον ἐὰν παρόντ' ἴδῃ.

ΟΤΙ ΡΑΟΝ ΕΣΤΙ ΛΕΓΕΙΝ τοῦ ποιεῖν καὶ μωμᾶσθαι τοῦ μιμεῖν.

Οὐ χαλεπόν ἐστι τῷ κακῶς διακειμένῳ,
Εἰπεῖν τιν' ἐσθίοντα μὴ κακῶς ἔχε,
Γύκτε τ' ἐπιτιμᾶν, ὁ δ' ἐν ἔργον μαχομένῳ
Αὐτὸν δὲ μάχεσθαι, οὐκ ἔστι ῥᾴδιον.
Ἕτερόν τι τοῦ λέγειν ἐστὶ τὸ πεπονθέναι.
† Ῥᾷον παραινεῖν, ἢ παθόντα καρτερεῖν.
† Ἐπιτιμᾶν παντός ἐστι συμβουλεύειν δ' οὐ παντὸς.
† Ἐπιτιμᾶν παντός ἐστι ἐπανορθοῦν δ' οὐ παντὸς.

ΟΤΙ ΟΥΧ ΟΣΙΟΝ ΚΕΡΤΟΜΕΙΝ ἐπ' ἀνδράσιν φθιμένοις.

Οὐχ ὁσίη φθιμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι.
† Κενὸν θανόντος ἀνδρὸς αἰκίζειν σκιάν
Ζῶντας κολάζειν, οὐ θανόντας εὐσεβές.
† Οὐ γὰρ ἐσθλὰ κατθανοῦσι κερτομεῖν ἐπ' ἀνδράσιν.
† Θάνατος γὰρ ἀνθρώποισι νεικέων τέλος ἔχει.

† Καὶ

Viri beneuoli faciem coràm intueri iuuat:
Nullum est aliud hominibus remedium doloris,
Quàm boni & amici adhortatio.
‡ Omnibus hoc innatum est, ut infortunij tempore Apollod.
Suauißimè afficiantur, ab alijs condolentibus.
‡ An sicut ægrotantes in magno dolore, Philem.
Vbi uiderint medicum, non amplius dolent:
Ita cùm quis tristitia laborat,
Minus habet mœroris, præsentem intuitus amicum.

Quòd facilius est dicere quàm facere, reprehendere quàm imitari. 220.

NOn difficile est, alicui malè affecto Philip. in
Illum qui benè appetit cibum dicere, ne doleas: Olynth.
Et pugilem increpari ab illo, qui nullũ certamen subeat,
Ipsum uerò pugnare non est facile:
Adeò inter se differunt dictum & factum.
‡ Facilius est cõsulere, admonere, quàm in malis positum Euripides
patienter ferre aduersa. [consilio iuuare.
‡ Increpare & reprehendere quilibet potest, sed nõ bono Demosth.
‡ Reprehendere quilibet potest, collapsa autem restitue- Nazianze.
re non cuiusuis.

Quòd non oportet malè loqui de defunctis. 221.

NEfas est, super uiris defunctis gloriari. Homer.
‡ Temerarium est, umbram hominis mortui affi- Moschion.
Viuos castigare decet non mortuos. [gere,
‡ Malum est enim uiris defunctis conuitiari. Archil.
‡ Mors enim hominibus contentionum finem habet. Euripid.

† Καὶ τοὺς θανόντας εἰ θέλεις εὐεργετεῖν,
Τὸ γοῦν κακουργεῖν ἀμφιδεξίως ἔχει.
† Καὶ τοῦ θανόντος ἡ δίκη πράσσει κότον.
† Πρὸς τὸν τελευτήσαντ᾽ ἕκαστος κἂν σφόδρα
Ὡς ἐχθρὸς ᾖ τις, γίνεται φίλος τότε.
† Τοῖς μὲν τεθνεῶσιν, ἔλεος, ἐπιεικὴς θεὸς,
Τοῖς ζῶσι δ᾽ ἕτερον χὠσιώτατον, φθόνος
Δεινοὶ γὰρ ἄνδρὶ πάντες εὖ μὲν εὐκλέει
Ζῶντι φθονῆσαι, κατθανόντα δ᾽ αἰνέσαι.
† Τὸν τετελευτηκότα μὴ κακολόγει ἀλλὰ μακάριζε.

ΟΤΙ ΤΩΝ ΘΑΝΟΝΤΩΝ ΡΑδίως ἐπιλανθανόμεθα.

Οὔτις αἰδοῖος μετ᾽ ἀστῶν καὶ περίφημος θανὼν
Γίγνεται, χάριν δὲ μᾶλλον τοῦ ζοοῦ διώκομεν
Ζωοὶ, κάκιστα δὲ τῷ θανόντι γίγνεται.
† Θανόντος ἀνδρὸς πᾶσα πολία ποτ᾽ ἀνθρώπων χάρις.
† Σπάνιον δ᾽ ἄρ᾽ ἦν θανοῦσιν ἀσφαλεῖς φίλοι
Κἂν ὁμόθεν ὦσι, τὸ γὰρ ἔχειν, πλέον κρατεῖ,
† Τῆς δυσσεβείας ἡ δ᾽ ἐν ὀφθαλμοῖς χάρις
Ἀπόλωλ᾽ ὅταν τὶς ἐκδόμων ἔλθῃ.

ΤΕΛΟΣ.

✝ Vita functos, si libet, beneficijs prosequere, Aeschil.
Nam iniuriam illis inferre facile quidem factu est,
Et ipsa iustitia mortuum uindicat.

✝ Homini mortuo unusquisq;, licet admodum inimicus antea fuerit, conciliatur. Diodor.

✝ Mortuos misericordia, benignum numen sequitur, uirtutes autem aliud iniustißimum, nempe inuidia. Archilod.

✝ Insigni cuipiam uiro, proni sumus omnes inuidere uiuo, mortuum autem laudare. Mimner.

✝ Defunctum non maledictis afficias, sed beatum prædices. Chilon.

Quòd mortuorum facilè obliuiscimur. 222.

NVllus inter ciues à morte honorabilis & clarus fit: sed potius uiuentis gratiam aucupamur uiui, peßimè autem erga mortuum agitur. Archil.

✝ Cum defunctus est quispiam, omnis hominum gratia perit. Stesich.

✝ Rari planè sunt amici post funus constantes, Euripid.
Etsi prius coniunctißimi, nam in præsentia habere præpollet.

✝ Gratia pietatis quæ coràm fieri solebat, Idem
Interit, cùm quis domo effertur.

FINIS.

INDEX LOCORVM, VBI PRImus numerus locum, secundus paginam indicat.

Iura-

Pulchri-

Superbia

FINIS.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΣΑΜΟΣΑ-ΤΕΩΣ ΟΝΕΙΡΟΣ Η ΑΛΕΚΤΡΥΩΝ

ἑλληνιστὶ καὶ ῥωμαϊστὶ, σὺν ἐξηγή-σει τῶν χαλεπῶν.

LVCIANI SAMOSA-TENI SOMNIVM SEV GALLVS, DIALOGVS IVCVNDISSIMVS,

In quo deliria Scholæ Pythagoricæ de Metempsy-chosi, hoc est de animæ ex alio corpore in aliud trās-migratione exagitātur, & præterea quòd pauperum & mediocrium in uita hominum conditio sit optima & tranquillissima, multis ostenditur. Græcè & Latinè è regione, cum Commentariolo in locos obscuriores & difficiliores.

MICHAELIS NEANDRI SORAVIENSIS.

ΒΙΟΣ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ, ΕΚ ΤΩΝ ΣΟΥΙΔΑ.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ σαμοσατεὺς, ὁ ἐπικληθεὶς βλάσφημος, ἢ δύσφημος, ἢ ἄθεος εἰπεῖν μᾶλλον, ὅτι ἐν τοῖς διαλόγοις αὐτοῦ, γελοῖα εἶναι καὶ τὰ περὶ τῶν θείων εἰρημένα παρατίθεται. λέγεται δὲ γενέσθαι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ καίσαρος τραϊανοῦ καὶ ἐπέκεινα, ἦν δὲ οὗτος τὸ πρὶν δικηγόρος ἐν ἀντιοχείᾳ τῆς συρίας, δυσπραγήσας δ' ἐν τούτῳ, ἐπὶ τὸ λογογραφεῖν ἐτράπη, καὶ γέγραπται αὐτῷ ἄπειρα, τελευτῆσαι δὲ αὐτὸν λόγος ὑπὸ κυνῶν, ἐπεὶ κατὰ τῆς ἀληθείας ἐλύττησεν, εἰς γὰρ τὸν περεγρίνου βίον, καθάπτεται τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ αὐτὸν βλασφημεῖ τὸν χριστὸν ὁ παμμίαρος, διὸ καὶ τῆς λύττης, ποινὰς ἀρκούσας ἐν τῷ παρόντι δέδωκεν, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι, κληρονόμος τοῦ αἰωνίου πυρὸς μετὰ τοῦ σατανᾶ γενήσεται.

VITA

VITA LVCIANI,
EX SVIDA.

LVcianus Samosatẽsis, cognomento Blasphemus, siue maledicus, aut atheos potius appellatus, eo quòd in Dialogis suis ridicula etiam illa esse proponit, quæ de rebus diuinis & sacris prodita sunt. Dicitur autem uixisse temporibus Traiani Cæsaris, & deinceps. Cæterum fuit ab initio causidicus, Antiochiæ, quæ in Syria est, sed cùm ea res illi non satis ex sentẽtia succederet, ad scribendum sese conuertit, scripsitq; adeò infinita. Obiisse autem ipsum fama est, à canibus laceratum, quoniam & contra ueritatem rabiem exercuisset. Nam in uita Peregrini Christianissimum quoq; insectatur, ipsum Christum contumeliosè incessit, scelestus ille. Quare & rabiei istius pœnas sufficientes in præsenti uita dedit, & in futurũ, hęres æterni ignis, unà cum satana erit.

a. Ridens nos Christianos, qui Deorũ Deos abnegemus, & ἀνεσκολοπισμένον σοφιστὴν προσκυνῶμεν, id est crucifixum Sophistã adoremus, & ex illius præscripto uiuamus.

ADdit autẽ Volaterranus, neſcio quo autore, cùm ab initio Chriſtianus fuiſſet, poſtea eiuſdẽ religionis deſertorẽ factũ eſſe, dictitantem ſe nihil ex ea conſecutũ, ꝗ̃ quòd nomen ipſius corruptum eſſet, ex Lucio, Lucianus factum. Fuit autem Samoſata, ut hoc quoq; addamus, urbs, non longè ab Euphratæ ſita, Comagenes metropolis. Plinius & Stephanus.

ARGVMENTVM *dialogi.*

HOc dialogo, diuitiarum, atque potentiæ incommoda, moleſtiasq́; perſequitur, oſtendens, quàm contrà trãquilla res paupertas ſit, ſi modò ſit ſorte ſua contenta. Facit autem hoc ueluti collatione quadam. Nam in priore quidem parte dialogi, Micyllus, ſomnium exponendo ſuum, Eucratis cuiuſdam opulenti, cœnas, diuitias, luxum, & quæcunque uulgò ſpecioſa & expetenda uidentur, extollit, adiecto etiã encomio auri, tum exẽplis, tum ab effectu & uſu &c. amplificato. In poſteriore autem parte, Gallus, qui ex Pythagora, in auem trãſformatus, cum hero ſuo Micyllo colloquẽs introducitur, diuitum, cùm priuatorum ac ciuiũ, tum regum atq; potẽtum, moleſtiasq́; curas

curas & pericula recenſet, quæ illis & belli & pacis temporibus, præterea etiam circa ualetudinem, quã luxus & crapulæ iſtę labe factãt, accidere ſolent, additis etiã exemplis eius rei, & hypotypoſi quadã, dum fingitur idem ui pennarum ſuarum reſeratis ædium foribus, ad ipſas diuitũ cellas, Micyllũ producere, & coràm illa, quę uerbis narrauerat, ſpectãda exhiberi. Cæterum omnia hæc ita rurſum Lucianus agit, ut nõ minus interim Pythagorã quoq; ut impoſtorem, ac præſtigiatorem quendam ſugillet, quippe qui ridiculas & abſurdas, & à natura quoq; abhorrentes, ſui transformationes cõmentus fuerit, multa eiuſmodi, docendi ſimulatione tradiderit, quibus hominibus deceptis, ſolũ ſibi autoritatem cõpararit. Deinde & Stoicos eodem more ſuo, corripit, ut arrogantes ac faſtuoſos, qui in rebus friuolis ſapientiam affectent, & officiorum obſeruantes uideri cupiãt: in cæteris uerò, neq; domeſticis, neq; publicis hominum conuerſationibus appoſiti atq; idonei ſint. Omnino autem feſtiuiſſimus iocus eſt, gallum cum hero ſuo ridiculè adeò, ac familiariter nugari, & interim tamen ſapientius, quàm quemuis in ſchola philoſophum, aut (per Iouem) etiam theologum, philoſophari.

ΟΝΕΙΡΟΣ Η ΑΛΕΚΤΡΥΩΝ.

Μικύλλου, Ἀλεκτρυόνος, καὶ Σίμωνος.

Ἀλλά σε, ὦ κάκιστε Ἀλεκτρυὼν, ὁ Ζεὺς αὐτὸς ἐπιτρίψειε φθονερὸν οὕτω, καὶ ὀξύφωνον ὄντα, ὅς με πλουτοῦντα, καὶ ἡδίστῳ ὀνείρῳ ξυνόντα, καὶ θαυμαστὴν εὐδαιμονίαν εὐδαιμονοῦντα, διάτορόν[a] τι καὶ γεγωνὸς[b] ἀναβοήσας, ἐπήγειρας, ὡς μὴ δὲ νύκτωρ γοῦν τὴν πολὺ σοῦ μιαρωτέραν πενίαν διαφύγοιμι. καί τοι εἴ γε χρὴ τεκμαίρεσθαι τῇ τε ἡσυχίᾳ, πολλῇ ἔτι οὔσῃ, καὶ τῷ κρύει, μηδέπω με τὸ ὀρθρινὸν, ὥσπερ[c] εἴωθεν, ἀρχαῖόν τι, γνώμων γὰρ οὗτος ἀψευδέστατός μοι, προσελαυνούσης ἡμέρας. οὐδέπω μέσαι νύκτες εἰσὶν, ὁ δὲ ἄϋπνος οὗτος, ὥσπερ τὸ χρυσοῦν ἐκεῖνο κώδιον φυλάττων, ἀφ' ἑσπέρας εὐθὺς ἤδη κέκραγεν,[d] ἀλλ' οὔτι χαίρων γε, ἀμυνοῦμαι γὰρ εὐθύς σε, ἢν μόνον ἡμέρα γένηται, συντρίβων τῇ βακτηρίᾳ, νῦν γάρ μοι πράγματα παρέξεις, ἀναπηδῶν ἐν τῷ σκότῳ.

ΑΛΕ. Μίκυλλε δέσποτα, ᾤμην τι χαριεῖσθαί[e] σοι, φθάνων τῆς νυκτὸς, ὁπόσον δυναίμην, ὡς ἔχοις ὀρθρευόμενος διανύειν τὰ πολλὰ τῶν ἔργων, ἢν γοῦν πρὶν ἀνατεῖλαι ἥλιον, μίαν κρηπῖδα ἐργάσαιο, προ-

a. Magnum in uoce significat παρὰ τὸ τορῶ τὸ σαφηνίζω, declaro.

b. Præteritum mediũ participij, ἀ γεγωνέω.

c. Præteritũ medium Atticum est frequẽs ualde apud bonos authores, ab ἔθω, inde ἔθα & per prothesin ε, & cõuersione ε in ω, & epẽthesin iota faciunt εἴωθα, pro ἔθα. Idem patiuntur ἔλπω, ἔεργω & εἴκω, in plusquàm perfecto.

d. Præteritum medium, à κράζω, κέκραγα.

e. Pro χαριέσεσθαι, Attico more, qui quartæ coniugationis futurum polysyllabum circumflectunt, tollendo σ, cuius rei plurima extant exempla ubiq; apud Lucianum.

SOMNIVM VEL GALLVS.

Micylli, Galli, & Simonis.

AT [a] te sceleſtiſsime Galle, cum iſta tanta inuidentia, uocemq; tam acutã ipſe perdat Iupiter, qui quidem opibus affluentem me, ac dulciſsimo in ſomnio uerſantem, [b] & admirabili felicitate fruentẽ, penetrabile quiddam & clamoſum reſonans expergefeceris, adeò ut ne noctu quidem effugere liceat paupertatem, uel teipſo longè nocentiorem. Atqui ſi coniectandum eſt, tum è ſilentio, quòd etiamdum ingens eſt, tum è rigore friuoreq;, quod nondum quemadmodũ aſſolet, antelucano morſicat, titillatq; (nam hic mihi certiſsimus gnomon aduentantis diei) ne medium quidem adhuc noctis eſt. Sed iſte peruigil, perinde quaſi [c] uellus illud aureum ſeruet, ab ipſa protinus uel pera uociferari cœpit. Verùm haud quaquam impunè: ſiquidem mox pœnas de te ſumam, fuſteq; comminuam ſi diluxerit modò. Nam nunc negocium mihi faceres, ſubſiliens in tenebris. GAL. Here Micylle, equidem arbitrabar me tibi gratum eſſe facturum, ſi quod poſſem alta nocte lucem anteuertiſſem, quo poſſes antelucano ſurgens, quàm plurimum operis conficere. Etenim ſi priuſquàm ſol exoriatur, uel unicam fece=

a. Exordiũ ab imprecatione.
b. Id eſt, uix eram factus diues & beatus in ſomno, eã felicitatem tu omnẽ interpellaſti tuo cantu intempeſtiuo.
c. De uellere aureo, multa annotauimus in 4. Pythiorũ hymno, qui tractat compẽdio hiſtoriã Argonauticã. Eã hiſtoriã ſcripſerunt, Orpheus Apollonius Rhodius, Valerius Flaccus, et Ouidius lib. 7. Metamorphoſeos. Alij quoq; quãplurimi authores eius meminerũt, quẽadmodũ in Pindaro diximus

προσδεῖ ἔσεσθαι εἰς τὰ ἄλφιτα πεπονηκώς, εἰ δέ σοι καθεύδειν ἥδιον, ἐγὼ μὲν ἡσυχάσομαί σοι, καὶ πολὺ ἀφωνότερος ἔσομαι τῶν ἰχθύων, σὺ δὲ ὅρα, ὅπως μὴ ὄναρ πλουτῶν, λιμώττῃς ἀνεγρόμενος. ΜΙ. ὦ Ζεῦ τεράστιε, καὶ Ἡράκλεις ἀλεξίκακε, τί τὸ κακὸν τοῦτό ἐστιν; ἀνθρωπίνως [b] ἐλάλησεν ὁ Ἀλεκτρυών. ΑΛΕ. εἶτά σοι τέρας εἶναι δοκεῖ τὸ τοιοῦτον, εἰ ὁμόφωνος ὑμῖν εἰμι; ΜΙ. πῶς γὰρ οὐ τέρας; ἀλλ᾿ ἀποτρέπετε ὦ θεοὶ τὸ δεινὸν ἀφ᾿ ἡμῶν. ΑΛΕ. σύ μοι δοκεῖς, ὦ Μίκυλλε κομιδῇ ἀπαίδευτος εἶναι, μὴ δὲ ἀνεγνωκέναι τὰ Ὁμήρου ποιήματα, ἐν οἷς ὁ τοῦ Ἀχιλλέως ἵππος, ὁ ξάνθος, μακρὰ χαίρειν φράσας τῷ χρεμετίζειν, ἕστηκεν ἐν μέσῳ τῷ πολέμῳ διαλεγόμενος, ἔπη ὅλα ῥαψῳδῶν, οὐχ ὥσπερ ἐγὼ νῦν, ἄνευ τῶν μέτρων, ἀλλὰ καὶ ἐμαντεύετο ἐκεῖνος, καὶ τὰ μέλλοντα προεθέσπιζε καὶ οὐδέν τι παράδοξον ἐδόκει ποιεῖν, οὐδὲ ὁ ἀκούων ἐπεκαλεῖτο, ὥσπερ σύ, τὸν ἀλεξίκακον, ἀποτρόπαιον

ἡγούμενος

Vide prouerbium, Magis mutus quàm piscis, & alludit ad ἰχθυωδίαν Scholæ pythagoræ, de qua infrà.

a. Apud Plinium loquitur canis, paulò pòst eijciũtur Roma Reges, bos quoq; aliquotiẽs, quemadmodum testatur Iulius, obsequens in prodigiorum libro, Gallus etiam sæpius, arbores et naues, & nescio quæ alia quemadmodum id prodiderunt Plinius, Valerius, Cælius, & alij.

ris [a] crepidã isthuc laboris lucro tibi accesserit ad parandũ uictũ. Quòd si tibi magis libet dormire, equidẽ tuo arbitratu quietẽ egero, longeq; magis mutus fuero piscib. Cæterum tute uideto, ne per somnium diues [b] esurias experrectus. MIC. ô prodigiorum auersor Iupiter, ô malorum depulsor Hercules: quid hoc mali est? uocem humanam sonuit Gallus. GAL. Hoccine tãdem tibi prodigium uidetur, si eadem qua uos lingua loquor? MIC. Quid? an non hoc portentum? sed auertite Dij malum à nobis. GAL. At tu mihi uideris admodum illiteratus esse Micylle, nec euoluisse Homeri poëmata, in quibus equus [c] Achillis, cui nomen Xanthus, postea quàm hinnitus longũ ualere iußisset, medio in prælio constitit, differens, totosq; uersus ordine recitans, non quemadmodũ nunc ego prosa oratione loquens: quinetiam uaticinabatur ille, deq; futuris ædebat oracula, neq; quicquam prodigiosum facere uidebatur: neq; is qui tum audiebat, malorum auersorem, ita ut tu facis, implorabat,

a. Crepida calceũ significat. Vide Prouerb. Ne sutor ultra crepidam.

b. Similiter apud Theocritũ in piscatoribus, piscator qui somniauerat aureum piscem, iubetur uiuos capere pisces ne fame pereat, etiã aurea habens somnia, ἐλπὶς τῶν ὕπνων ζαλεῖ τὸν σάρκινον ἰχθὺν, μὴ σὺ θάνῃς λιμῷ καὶ τοῖς χρυσοῖσιν ὀνείροις.

c. Nouitatem rei eleuat exemplis.

d. Extat hæc narratio apud Homerum lib. 19. Iliad. ubi Achilles deposita iam ira quam habuit contra uniuersos Græcos propter raptã sibi ab Agamemnone uirginem Briseida, cùm indutus armis aduersus hostes pergeret, monuit equũ suum Xanthum, qui currũ trahebat, ut id ageret, ne se hostibus necandum obijceret, quemadmodũ Patroclum, paulò antè ab Hectore interfectum: respondit equus contra fatum nihil posse uel diligentiã uel celeritatem, & addit paulò pòst futurũ ut et ipse pereat interfectus à Paride. Veteres autem ex curribus pugnabãt, quemadmodum id ex sacris Biblijs patet.

βοῶν

4. De quercu dodonea uide Cælium Rhodiginũ libro.29. cap.15. ubi de Argo naue Argonautarum, loquitur, quæ λαλιστάτην ἀρχὶ τὴν τρόπιν carinam ἐκ τῆς Δωδώνης δρυὸς, ut ex Lycophronis interprete refert, quam ipse Lycophron in sua σκοτεινῇ Tragœdia nominat λάλην, ορ κίσσαν, id est, garrulam picam. Item, prouerb. Dodonæum æs. Item annosam quercum transplantare. Et iterum Cælium libro 13. ubi cap.3. Dodonæã quercum uocat πολύγλωσσον. Vide etiam Sophoclem in Trachinijs, ubi scribit, in Dodone geminas columbas oracula reddidisse. sic enim loquitur, Doraunia uxor Herculis de Hercule marito, qui Dodonæum oraculum de sua fortuna consuluerat ὡς τὴν παλαιὰν φηγὸν αὐδῆσαι ποτὲ Δωδῶνι, δισσῶν ἐκ πελειάδων ἔφη.

ἡγούμενος τὸ ἄκουσμα, καί τοι τί ἂν ἐποίησας, εἴ σοι ἡ τῆς Ἀργοῦς τρόπις ἐλάλησεν, ὥσπερ ποτὲ, ἢ [4] φηγὸς ἡ ἐν Δωδώνῃ αὐτόφωνος ἐμαντεύσατο, ἢ εἰ βύρσας εἶδες ἑρπούσας, καὶ βροτῶν κρέα μυκώμενα, ἡμίοπτα ἐν ὀβελοῖς [5] περιπεπαρμένα τοῖς ὀβελοῖς; ἐγὼ δὲ, Ἑρμοῦ πάρεδρος ὢν, λαλιστάτου καὶ λογιωτάτου θεῶν ἁπάντων, καὶ τὰ ἄλλα ὁμοδίαιτος ὑμῖν, καὶ σύντροφος, οὐ χαλεπῶς ἔμελλον ἐκμαθήσεσθαι τὴν ἀνθρωπίνην φωνήν. εἰ δὲ ἐχεμυθήσειν ὑπόσχοιό μοι, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμί σοι τὴν ἀληθεστέραν αἰτίαν εἰπεῖν τῆς πρὸς ὑμᾶς ὁμοφωνίας, καὶ ὅθεν ὑπάρχει μοι οὕτω λαλεῖν. ΜΙ. ἀλλὰ μὴ ὄνειρος, καὶ τοῦτό ἐστιν ἀλεκτρυὼν οὕτω πρὸς ἐμὲ διαλεγόμενος, εἰπὲ δ' οὖν πρὸς τοῦ Ἑρμοῦ ὦ βέλτιστε, ὅ, τι καὶ ἄλλο σοι τῆς φωνῆς αἴτιον. ὡς δὲ σιωπήσομαι, καὶ πρὸς οὐδένα ἐρῶ, τί σε χρὴ δεδιέναι; τίς γὰρ ἂν πιστεύσειέ μοι, εἴ τινι διηγοίμην, ὡς ἀλεκτρυόνος αὐτὸ εἰπόντος ἀκήκοα; ΑΛΕΚ. ἄκουε τοίνυν,

5. Participium præteriti passiui à πείρομαι.

quasi rem abominandam & auertendam audisse sese iudicaret. Atquid tandem facturus eras, si tibi nauis, cui nomen est [a] Argo, *carina fuisset elocuta, ita ut olim in* Dodonæa *sylua phagus per se loquens oraculum ædidit? Aut si tergora direpta* [b] *serpere uidisses, si carnes bo[u]um mugire semiassas, costasq; ueru bus transfixas? Ego uerò quum* Mercurij *sim accessor loquacißimi, deorumq; omniũ facundißimi: præterea contubernalis uobis & cõuictor, haud mirum uideri debet, si sermonem humanum edidici. Quòd si mihi recipias taciturum te, haudquaquam grauabor dicere ueriorem tibi causam, unde factum sit, ut eadem qua uos lingua loquar, & unde mihi suppetat huius orationis facultas.* MIC. Modò *nec istbuc ipsum sit somnium* Galle, *quod ita me[c]um loqueris.* Sed *dicito per* Mercurium, *ô præclare: quid etiam aliud rei tibi sit in causa, ut istã linguam sones? Nam ut taceam, neq; cuiquam proferam, quid attinet te solicitum esse? Quis enim fidem mihi sit habiturus: si cui narrem me* Gallũ *hæc loquentem audisse.* GAL.

a. Argo *nomẽ nauis fuit, in qua uecti sunt* Argonautæ *in* Colchos *ad rapiendũ aureũ uell9. In illa naui carina cõpacta erat è lignis* Dodoneæ *quercus, quæ olim uocalis fuit.* Minatur *pœnam* Argonautis *uehentibus secum aureum uellus &* Medeam *etiam filiam* Aeetæ *regis* Colchorum, *propterea quod interfecissent* Absyrthum *filium, regis* Colchorum, Apollonius *4. lib.* Argonautici *carminis.* Vide *etiam lib. 29. lectionum antiquarum* Cælij, *cap. 15.*

b. De *eo uide 12.* Odysseæ Homeri. *Socij enim* Vlyßis *cum in præda abduxissent boues soli sacros, & cum essent excoriati, carnesq; coquerentur & assarentur, partim etiam crudæ adhuc essent,* Deus *portento hoc est pellibus serpentibus & carnibus mugientibus pœnam ipsis imitatus est, quam & luerunt in mari naufragi disiecti, & percußi fulmine* Vide Plutarchum *in libello de* Esu *carnium.*

Auscultæ

τέρον, παραδοξότατόν σοι λόγον, εὖ οἶδ', ὅτι λέγω, ὦ Μίκυλλε, [a] οὑτοσὶ γὰρ ὁ νῦν σοι ἀλεκτρυὼν φαινόμενος, οὐ πρὸ πολλοῦ ἄνθρωπος ἦν. ΜΙ. ἤκουσά τι καὶ πάλαι τοιοῦτον, ἀμέλει περὶ ὑμῶν, ὡς ἀλεκτρυών τις νεανίσκος, φίλος γένοιτο τῷ Ἄρει, καὶ συμπίνοι τῷ θεῷ, καὶ συγκωμάζοι, καὶ κοινωνοίη τῶν ἐρωτικῶν, ὁπότε γοῦν ἀπίοι παρὰ τὴν Ἀφροδίτην μοιχεύσων ὁ Ἄρης, ἐπάγεσθαι καὶ τὸν ἀλεκτρυόνα, καὶ ἐπειδήπερ μάλιστα τὸν ἥλιον ὑφεωρᾶτο, μὴ κατιδὼν ἐξείπῃ πρὸς τὸν ἥφαιστον, ἔξω πρὸς ταῖς θύραις ἀπολείπειν ἀεὶ τὸν νεανίσκον, μηνύσοντα, ὁπότε φαίνοι ὁ ἥλιος. εἶτα ποτὲ κατακοιμηθῆναι μὲν τὸν ἀλεκτρυόνα, καὶ προδοῦναι τὴν φρουρὰν ἄκοντα, τὸν δὲ ἥλιον λαθόντα, ἐπιστῆναι τῇ Ἀφροδίτῃ, καὶ τῷ Ἄρει ἀφροντιστοῦντι ἀναπαυομένῳ, διὰ τὸ πιστεύειν τὸν ἀλεκτρυόνα μηνῦσαι ἄν, εἴ τις ἐπίοι, καὶ οὕτω τὸν ἥφαιστον παρ' ἡλίου μαθόντα, συλλαβεῖν αὐτούς. περιβαλόντα, καὶ [b] σαγηνεύσαντα τοῖς δεσμοῖς, ἃ πάλαι μεμηχάνητο ἐπ' αὐτούς. ἀφεθέντα δέ, ὡς ἀφείθη, τὸν Ἄρην ἀγανακτῆσαι κατὰ τοῦ Ἀλεκτρυόνος, καὶ μεταβαλεῖν αὐτὸν εἰς [c] τουτὶ τὸ ὄρνεον, αὐτοῖς ὅπλοις, ὡς ἀντὶ τοῦ κράνους τὸν λοφὸν ἔχειν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ, διὰ τοῦτο ὑμᾶς ἀπολογουμένους τῷ Ἄρει, ὅτ' οὐδὲν ὄφελος, ἐπειδὰν αἴσθησθε ἀνατέλλοντα τὸν ἥλιον, πρὸ πολλοῦ βοᾶν, ἐπισημαινομένους τὴν ἀνατολὴν αὐτοῦ. ΑΛΕ. φασὶ μὲν καὶ ταῦτα, ὦ Μίκυλλε, τὸ δὲ ἐμὸν ἑτεροῖόν τι ἐγγίνετο, καὶ πάνυ ἔναγ-

χος

a. Pro οὗτος attice.

b. De adulterio Veneris, quæ cū Vulcano nupta fuit cū Marte, uide lepidissimā fabulam apud Homerum lib. 11. Odyss. & Dialogum Luciani de eadem fabula similiter iucundum. Ouid. quoque lib. 4. Metamorpho. In ea narratione apud Homerum extat insignis ille uersus, quod deus puniat peccata. οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν.

c. Pro τοῦτο Attice.

Auscul[t]a igitur, nam orationem ex me audies, omnium (sat scio) maximè nouam atq; incredibilem. Si quidem hic qui nunc tibi [a] Gallus appareo, non ita pridem homo fui. M I C. *Profectò & olim istiusmodi quiddam de uobis audieram, Adolescentulũ quempiã fuisse Gallum, Marti adamatum, atq; hunc Deo compotasse, collusitasséq;, & in uoluptatibus gessisse morem. Itaq; cùm Venerem adiret Mars cum ea cubiturus, hunc quoq; Gallum unà secum adduxisse. Quoniam autem Solem potißimum metueret, ne si è sublimi conspexisset, Vulcano se proderet, foris ad ostium adolescentulum semper relinquere solitum, cuius indicio certior fieret, quando sol emergeret. Dinde Gallum aliquando somno correptum, excubias deseruisse insciẽtem, Solemq́; nullo præsentiente imminuisse Veneri ac Marti securè dormiẽti, propterea quòd confideret Gallum indicaturum fuisse, si quis interuenisset. Itaq; Vulcanum à Sole edoctum, eos deprehendisse implicitos atq; irretitos ijs uinculis, quæ iam olim in illos fuerat fabricatus. Porrò Martem simulatq; dimissus est, indignatum aduersus Gallum fuisse, atq; eum in auem transmutasse, ijsdem armis, ut in capite pro galea cristam obtineret. Hanc ob causam quo uos Marti purgetis, quum iam nihil opus, simulatq; Solem exorientem sensistis, multò antè uociferari atq; illius exortũ prænunciare.* G A L. *Feruntur quidem & illa Micylle. At quod ego sum narraturus, multo aliud quiddam fuit, atq; adeò nuper ad-*

a. Fabula de Gallo, adolescẽte in auem conuerso. Vide eam fabulã apud Rhodiginum libro 16. cap. 13. ubi multa alia de Gallis ex multorum sententiæ doctißimè in medium adducuntur.

χος εἰς ἀλεκτρυόνα σοι μεταβέβηκα. ΜΙ. πῶς; ἐθέλω γὰρ τοῦτο μάλιστα εἰδέναι. ΑΛΕ. οἶσθα ἄρα τὸν [a] Πυθαγόραν; ΜΙ. τὸν σοφιστὴν λέγεις, τὸν ἀλαζόνα; ὃς ἐνομοθέτει μήτε κρεῶν γεύεσθαι, μήτε κυάμους ἐσθίειν, ἥδιστον ἐμοὶ γοῦν ὄψον, ἐκτράπεζον, ἄπονον ἀποφαίνων, ἔτι δὲ καὶ πείθων τοὺς ἀνθρώπους, ὡς πέντε ἔτη μὴ διαλέγεσθαι. ΑΛΕ. ἴσθι δῆτα κἀκεῖνο, ὡς πρὸ τοῦ Πυθαγόρου Εὔφορβος γένοιτο. ΜΙ. γόητα φασὶ, καὶ τερατουργὸν τὸν ἄνθρωπον, ὦ Ἀλεκτρυών. ΑΛΕ. ἐκεῖνος αὐτὸς, ἐγώ σοι εἰμὶ ὁ Πυθαγόρας ὥστε παύου, ὦ ἀγαθὲ, λοιδορούμενός μοι, καὶ ταῦτα, οὐκ εἰδὼς, οἷός τις ἦν τὸν τρόπον. ΜΙ. τοῦτ' αὖ μακρῷ ἐκείνου τερατωδέστερον, ἀλεκτρυὼν φιλόσοφος· εἰπὲ δὲ ὅμως, ὦ Μνησάρχου παῖ, ὅπως ἡμῖν, ἀντὶ μὲν ἀνθρώπου, ὄρνις, ἀντὶ δὲ Σαμίου, Ταναγραῖος ἀναπέφηνας, οὐ [b] πιθανὰ γὰρ ταῦτα, οὐδὲ πάνυ πιστεῦσαι ῥᾴδια, ἐπεὶ καὶ δύο ἤδη μοι τετηρηκέναι δοκῶ, πάνυ ἀλλότρια ἐν σοὶ τοῦ Πυθαγόρου.

a. Pythagoras Samius fuit, Mnesarchi annulorum sculptoris filius. Eius uitam in qua studia mores deniq; tota uiuendi ratio explicantur, prolixè scripsit Diogenes Laërtius, præter innumeros alios authores qui Pythagoræ & dogmatum eius prodigiosorum meminerunt.

b. Tacitè notat pythagoræ uanitatem, ut qui sibi ipsi repugnarit.

per admodum in gallum transformatus sum. MIC. *Quo nam modo? Nam isthuc maximopere cupio cognoscere.* GAL. [a] Audistin' de Pythagora quodam Mnesarchida Samio? MIC. Num sophistam illum dicis & gloriosum: qui instituit, ne quis uel carnes gustaret, uel [b] fabas ederet, suauissimum mihi edulium, salubre & parabile, à mensa submouens. Praeterea autem qui mortalib. suasit, ne intra quinquennium loquerentur? GAL. Scis nimirum & illud, quemadmorum priusquam Pythagoras esset, [c] Euphorbus fuerit? MIC. Praestigiatorem & prodigiorum artificem hominem aiunt fuisse, ô Galle. GAL. Ille ipse ego tibi sum Pythagoras. Quare pater, quaeso, mihi cõuitiari, praesertim cum ignores quibus sim moribus. MIC. At hoc rursum multò etiam quàm illud portentosius: Gallus philosophus: Attamen expone, Mnesarchi gnate, quî factum sit, ut ex homine auis, ex Samio [d] Tanagraeus repentè nobis prodieris. Neq; enim ista uerisimilia, neq; omnino facilia creditu. Quandoquidem duas quasdam res iam uideor in te animaduertisse nimium alienas à Pythagora.

a. Pythagorae Metamorphoses & praestigiae.

b. Vide prouerb. à fabis abstineto.

c. Euphorbus Troianus fuit adolescẽs filius Panthi, fratris Hecubae, teste Homero Iliad. 17. interfectus à Menelao. Eũ se fuisse tempore belli Troiani dixit Pythagoras, ut est apud Laërtium in Pythagora, & Ouid. lib. 15. Metamor.

d. Tanagra nobilis urbs est Boeotiae, cuius meminit Pausanias in Boeotia. In ea urbe Gallum loqui Micyllo fingit Lucianus quod ea urbs sit nobilitata propter pugnaces Gallos, quemadmodũ Plinius lib. 10. cap. 21. ubi de gallis agit, meminit his uerbis, coelumq; sola uolucrum aspicit, crebro in sublime caudã quoq; falcatam erigẽs: itaq; terrori sunt etiã leonibus, terrarum generosissimis. Iam ex his quidã ad bella tantum, & praelia assidua nascuntur, quibus etiam patrias nobilitarunt, Rhodum & Tanagram.

gora.

γόρου. ΑΛΕ. τὰ ποῖα; ΜΙ. ἓν μὲν, ὅτι λάλος εἶ καὶ ἱερατικός· ὁ δὲ σιωπᾶν ἐπὶ πέντε ὅλα ἔτη, οἶμαι, παρῄνει, ἕτερον δὲ, καὶ παντελῶς παράνομον, οὐ γὰρ ἔχων, ὅ, τι σοὶ παραβάλοιμι, κυάμους χθὲς, ὡς οἶσθα, ἔχων ἧκον, καὶ σὺ οὐδὲν μελλήσας ἀνέλεξας αὐτοὺς, ὥστε ἢ ἐψεῦσθαί σοι ἀνάγκη, καὶ ἄλλον εἶναι, ἢ Πυθαγόραν ὄντα παρανενομηκέναι, καὶ τὸ ἴσον ἠσεβηκέναι, κυάμους φαγόντα ὡς ἂν εἰ τὴν κεφαλὴν τοῦ πατρὸς ἐδηδόκεις. ΑΛΕ. οὐ γὰρ οἶσθα, ὦ Μίκυλλε, ἥτις αἰτία τούτων, οὐδὲ τὰ πρόσφορα ἑκάστῳ βίῳ, ἐγὼ δὲ τότε μὲν οὐκ ἤσθιον τῶν κυάμων, ἐφιλοσόφουν γὰρ, νῦν δὲ φάγοιμι ἂν, ὀρνιθικὴ γὰρ, καὶ οὐκ ἀπόρρητος ἡμῖν ἡ τροφὴ, ἀλλ' εἴ σοι φίλον, ἄκουε, πῶς ἐκ Πυθαγόρου τοῦτο νῦν εἰμὶ, καὶ ἐν ὅσοις πρότερον ἐθιώτευσα βίοις, καὶ ἅ τινα τῆς μεταβολῆς ἀπολέλαυκα ἑκάστης. ΜΙ. λέγοις ἂν, ὡς ἐμοί γε ὑπερήδιστον ἂν τὸ ἄκουσμα γένοιτο, ὥστε εἴ τις αἵρεσιν προθείη, πότερον μᾶλλον ἐθέλω σου ἀκούειν, τὰ τοιαῦτα διεξιόντος, ἢ τὸν πανευδαίμονα ὄνειρον, ἐκεῖνον αὖθις ὁρᾶν, τὸν μικρὸν ἔμπροσθεν, οὐκ οἶδα, ὁπότερον ἂν ἑλοίμην, οὕτως ἀδελφὰ ἡγοῦμαι τὰ σὰ τοῖς ἡδίστοις φανεῖσι, καὶ ἐν ἴσῃ τιμῇ ὑμᾶς ἄγω, σέ τε, καὶ τὸ πολυτίμητον ἐνύπνιον. ΑΛΕ. ἔτι γὰρ σὺ ἀναπεμπάζῃ τὸν ὄνει-

ρον,

a. Pythagorici teste Laërtio hunc uersum semper habuerunt in ore, δειλοὶ πανδειλοί, κυάμων δ' ἄπο χεῖρας ἔχεσθαι. Hunc item qui est apud Athenæum & Clementē in Stromatis, ἴσον τοι κυάμους τρώγειν κεφαλάς τε τοκήων. Et de silētio etiam istū, ὦ νέοι ἀλλὰ σέβεσθαι μεθ' ἡσυχίας τάδε πάντα. Cæterū Symbola Pythagoræ explicantur apud Clementem in stromatis, Plutarchum etiā in παιδαγωγίᾳ.

b. Præteritum paſsiuum infinitiui modi, à ψεύδομαι.

c. Plusquàm perfectum ab ἔδω.

d. Altera uita, altera diæta. Et Terentius: Nunc hæc dies aliam uitam affert, alios mores postulat.

gora. GAL. Quas? MIC. [c]Alterũ quidẽ, quod garrulus es et obstreperus, cũ ille silere in solidos quinq; annos (si memini) præceperit. Alterũ uerò planè cũ illius legibus pugnat. Etenim cũ non haberem, quod tibi obijcerẽ, fabas heri (sicut nosti) ad te attuli. At tu nihil cunctatus protinus eas sublegebas: unde fit ut necesse sit, aut ementitum esse te Pythagoram esse, quum aliud quiddam sis: aut si Pythagoras es legem prætergreßum esse te, iusq; uiolaße, quum fabas ederis, perinde ac si caput patris comederis. GAL. Non cognouisti Micylle, quæ sit harum causa, neq; quæ ad unumquodq; uitæ genus cõducant? Ego tum quidem non esitabam fabas, propterea quòd philosophus essem. Nunc contrà comesurus sim, quippe auicio congruas, neq; uobis repudiandum pabulum. Verum, si molestum non est: audi quemadmodum è Pythagora cœperim esse id, quod sum in præsẽtia, quãq; in multis uitæ generibus ante hac uixerim, & quid ex unaquaq; transformatione sim consequutus. MIC. Narra quæso: nam mihi quidem auditu iucundißimũ fuerit. Adeò ut si quis mihi deferat optionem, utrum te ista narrantem audire malim, an rursum felicißimum illud somnium, quod paulò antè uidi, uidere, haud sciam utrum electurus sim, usq; adeò cognata germanaq; uidẽtur esse ista tua cum suauißimis meis uijs, & ex æquo uos æstimo, te pariter ac præclarum illud insomnium. GAL. Etiãnum tu somniũ illud

a. De ἐχεμυθία quinquennali, quam fouebant discipuli Pythagoræ, uide Gelliũ libro 1. cap. 9. Itẽ à piscibus abstineto. Itẽ Pythagoreis taciturnior. Item quo transgressus.

b. Occasio disputationis.

ρον, ὅστις ποτὲ ὁ φανείς σοι ἦν, καί τινα ἰνδάλματα μάταια διαφυλάττεις, κενὴν, καὶ ὡς ὁ ποιητικὸς λόγος, ἀμενηνήν τινα εὐδαιμονίαν τῇ μνήμῃ μεταδιώκων; ΜΙ. ἀλλ' οὐδ' ἐπιλήσομαί ποτε, ὦ ἀλεκτρυὼν, εὖ ἴσθι, τῆς ὄψεως ἐκείνης, οὕτω μοι πολὺ τὸ μέλι ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὁ ὄνειρος καταλιπὼν ᾤχετο, ὡς μόγις ἀνοίγειν τὰ βλέφαρα ὑπὸ αὐτοῦ, εἰς ὕπνον αὖθις καταφερόμενα, οἷον δὲ ἐν τοῖς ὠσὶ τὰ πτερὰ ἐργάζεται στρεφόμενα, τοιοῦτον γαργαλον παρείχετό μοι τὰ ὁρώμενα. ΑΛΕ. Ἡράκλεις, δεινόν τινα φὴς τὸν ἔρωτα τοῦ ἐνυπνίου, εἴγε πτηνὸς ὢν, ὥς φασι, καὶ ὅρον ἔχων τῆς πτήσεως τὸν ὕπνον, ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα ἤδη πηδᾷ, καὶ ἐνδιατρίβει ἀνεῳγόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, μελιχρὸς οὕτω, καὶ ἐναργὴς φαινόμενος, ἐθέλω γοῦν ἀκοῦσαι, οἷός τίς ἐστιν, οὕτω σοὶ τριπόθητος ὤν. ΜΙ. ἕτοιμος λέγειν, ἡδὺ γοῦν τὸ μεμνῆσθαι καὶ διεξιέναι τι περὶ αὐτοῦ. σὺ δὲ πηνίκα, ὦ Πυθαγόρα, διηγήσῃ τὰ περὶ τῶν μεταβολῶν; ΑΛΕ. ἐπειδὰν σὺ, ὦ Μίκυλλε, παύσῃ ὀνειρώττων, καὶ ἀποψήσῃ ἀπὸ τῶν βλεφάρων τὸ μέλι, τὸ νῦν δὲ πρότερος εἰπὲ, ὡς μάθω, εἴτε διὰ τῶν ἐλεφαντίνων

a. Homerus 7 odyssee somnia uocat ἀμένηνα: & Aristophanes in auibus homines φῦλα ἀμένηνα imitatione homerica nominat.

b. Qualis deus sit somnus et somnium, uide 2 Iliad. ubi uolatilis fingitur, quod Virgilius in Aeneide saepe imitatus est. Et libro. 6. ubi Aeneas apud inferos complecti uoluit patrem Anchisen de somnio sic meminit, Par leuibus uẽtis uolucriq; simillima somno. Item lib. 5. cum narrat quomodo Palinurus deceptus à somno, è prora in mare deciderit somnusq; recesserit, Ipse uolans tenues se sustulit ales in auras.

c. Vide prouerb. Vltra septa transilire.

d. Praeteritum medium Atticum participij ab ἀνοίγομαι.

πυλῶν

quod dudum tibi uisum est, in animum reuocas, & [a] inania quædam obseruans simulachra, atq; (uti loquuntur poetæ) euanidam quandam felicitatem memoria consectaris? MIC. Imò illud scias Galle, ne ullo quidem tempore unquam uisi illius mihi uenturam obliuionem. Tantum mellis somnium aufugiens in oculis mihi reliquit, ut præ illo uix queam palpebras attollere, rursus in somnum coëuntes. Itaq; qualem uoluptatẽ mouent pẽnæ in auribus uersatæ, talẽ titillationem mihi præbent ea quæ uidi. GAL. [a] Nouum quendam Hercule mihi narras amorem insomnij, siquidem alatum quum sit (sicut aiunt) metasq; uolandi præscriptas [b] habeat somnum, iamq; septa transilit, in oculis etiam uigilantis obuersans, adeoq; mellitum & euidens apparet. Quare peruelim audire, cuiusmodi nam sit istud, quod te supra modum delectat. MIC. Gestio narrare. Nam dulce est hoc ipsum meminisse, & commemorare de illo quippiam. Verum heus Pythagora: quando tu narrabis de tuis transformationibus? GAL. Vbi tu Micylle desieris somniare, melq; illud ab oculis absterseris. Interim prior dicito, ut intelligam, utrum ne per portas [c] eburneas

a. De ratione somniorum digreßiũcula ex Homero.

b. Id est, dormientes tãtum non uigilantes etiã somniant.

c. Homerus in Odyßea 19. fingit duas esse portas somniorum per quas exeuntia offerunt deinde se hominibus, alterã eburneã, cuius somnia uana & ἄκραντα sunt, alterã uerò corneam cuius somnia uera esse dicuntur. Id Virgil. lib. 6. Aeneid. imitatus est. Vide de eo primum lib. Macrobij in Somnium Scipionis cap. 3. ubi ex Porphyrio de poëtis somnij disputat. Vide prouer. Pluris est oculatus testis unus quàm decẽ auriti. Artemidorus quoq; de somnijs 5. lib. conscripsit, qui ahuc extant Græcè & Latinè. Vide quoq; Cœlium li. 27. capite 14. Extat etiam Synesij Episcopi Cyrenensis de insomnijs liber. & aliorum quorundam Commentarij tum Græci tum Latini de eodem argumento habentur.

Vide prouerbium, Magis mutus quàm piscis, & alludit ad ἰχθυωδίαν Scholæ pythagoræ, de qua infrà.

a. Apud Plinium loquitur canis, pauló pòst eijciũtur Roma Reges, bos quoq; aliquotiẽs, quemadmodum testatur Iulius, obsequens in prodigiorum libro, Gallus etiam sæpius, arbores et naues, & nescio quæ alia quemadmodum id prodiderunt Plinius, Valerius, Cælius, & alij.

πρὸ ὁδοῦ ἔσῃ τοῦ ἔργου εἰς τὰ ἄλφιτα πεπονηκώς, εἰ δέ σοι καθεύδειν ἥδιον, ἐγὼ μὲν ἡσυχάσομαί σοι, καὶ πολὺ ἀφωνότερος ἔσομαι τῶν ἰχθύων, σὺ δὲ ὅρα, ὅπως μὴ ὄναρ πλουτῶν, λιμώττῃς ἀνεγρόμενος. ΜΙ. ὦ Ζεῦ τεράστιε, καὶ Ἡράκλεις ἀλεξίκακε, τί τὸ κακὸν τοῦτό ἐστιν; ἀνθρωπίνως [b] ἐλάλησεν ὁ Ἀλεκτρυών. ΑΛΕ. εἶτά σοι τέρας εἶναι δοκεῖ τὸ τοιοῦτον, εἰ ὁμόφωνος ὑμῖν εἰμι; ΜΙ. πῶς γὰρ οὐ τέρας; ἀλλ᾽ ἀποτρέπετε ὦ θεοὶ τὸ δεινὸν ἀφ᾽ ἡμῶν. ΑΛΕ. σύ μοι δοκεῖς, ὦ Μίκυλλε κομιδῇ ἀπαίδευτος εἶναι, μὴ δὲ ἀνεγνωκέναι τὰ Ὁμήρου ποιήματα, ἐν οἷς ὁ τοῦ Ἀχιλλέως ἵππος, ὁ Ξάνθος, μακρὰ χαίρειν φράσας τῷ χρεμετίζειν, ἕστηκεν ἐν μέσῳ τῷ πολέμῳ διαλεγόμενος, ἔπη ὅλα ῥαψῳδῶν, οὐχ ὥσπερ ἐγὼ νῦν, ἄνευ τῶν μέτρων, ἀλλὰ καὶ ἐμαντεύετο ἐκεῖνος, καὶ τὰ μέλλοντα προεθέσπιζε καὶ οὐδέν τι παράδοξον ἐδόκει ποιεῖν, οὐδὲ ὁ ἀκούων ἐπεκαλεῖτο, ὥσπερ σύ, τὸν ἀλεξίκακον, ἀποτρόπαιον ἡγούμενος

ris[a] crepidã isthuc laboris lucro tibi accesserit ad parandũ uictũ. Quòd si tibi magis libet dormire, equidẽ tuo arbitratu quietẽ egero, longeq; magis mutus fuero piscib. Cæterum tute uideto, ne per somnium diues [b] esurias experrectus. MIC. ô prodigiorum auersor Iupiter, ô malorum depulsor Hercules: quid hoc mali est? uocem humanam sonuit Gallus. GAL. Hoccine tãdem tibi prodigium uidetur, si eadem qua nos lingua loquor? MIC. Quid? an non hoc portentum? sed auertite Dij malum à nobis. GAL. At tu mihi uideris admodum illiteratus esse Micylle, nec euoluisse Homeri poëmata, in quibus equus[c] Achillis, cui nomen Xanthus, postea quàm hinnitus longũ ualere iussisset, medio in prælio constitit, disserens, totosq; uersus ordine recitans, non quemadmodũ nunc ego prosa oratione loquens: quinetiam uaticinabatur ille, deq; futuris ædebat oracula, neq; quicquam prodigiosum facere uidebatur: neq; is qui tum audiebat, malorum auersorem, ita ut tu facis, implorabat,

a. Crepida calceũ significat. Vide Prouerb. Ne sutor ultra crepidam.

b. Similiter apud Theocritũ in piscatoribus, piscator qui somniauerat aureum piscem, iubetur uiuos capere pisces ne fame pereat, etiã aurea habens somnia, ἵλασις τῶν ὕπνων ζαλῶ τὸν σάρκιον ἰχθὺν, μὴ σὺ θάνῃς λιμῷ καὶ τοῖς χρυσοῖσιν ὀνάροις.

c. Nouitatem rei eleuat exemplis.

d. Extat hæc narratio apud Homerum lib. 19. Iliad. ubi Achilles deposita iam ira quam habuit contra uniuersos Græcos propter raptã sibi ab Agamemnone uirginem Briseida, cùm indutus armis aduersus hostes pergeret, monuit equũ suum Xanthum, qui currũ trahebat, ut id ageret, ne se hostibus necandum obijceret, quemadmodũ Patroclum, paulò antè ab Hectore interfectum: respondit equus contra fatum nihil posse uel diligentiã uel celeritatem, & addit paulò pòst futurũ ut et ipse pereat interfectus à Paride. Veteres autem ex curribus pugnabãt, quemadmodum id ex sacris Biblijs patet.

ἡγούμενον τὸ ἄκουσμα, καίτοι τί ἂν ἐποίησας, εἴ σοι ἡ τῆς Ἀργοῦς τρόπις ἐλάλησεν, ὥσπερ ποτέ, ἢ [a] φηγὸς ἐν Δωδώνῃ αὐτόφωνος ἐμαντεύετο, ἢ εἰ βύρσας εἶδες ἑρπούσας, καὶ Βροτῶν κρέα μυκώμενα, ἡμίοπτα ἢ ὀρθὰ [c] περιπεπαρμένα τοῖς ὀβελοῖς; ἐγὼ δὲ, Ἑρμοῦ πάρεδρος ὤν, λαλιστάτου καὶ λογιωτάτου θεῶν ἁπάντων, καὶ τὰ ἄλλα ὁμοδίαιτος ὑμῖν, καὶ σύντροφος, οὐ χαλεπῶς ἔμελλον ἐκμαθήσεσθαι τὴν ἀνθρωπίνην φωνήν. εἰ δὲ ἐχεμυθήσειν ὑπόσχοιό μοι, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι σοι τὴν ἀληθεστέραν αἰτίαν εἰπεῖν τῆς πρὸς ὑμᾶς ὁμοφωνίας, καὶ ὅθεν ὑπάρχει μοι οὕτω λαλεῖν. ΜΙ. ἀλλὰ μὴ ὄνειρος, καὶ τοῦτό ἐστιν ἀλεκτρυὼν οὕτω πρὸς ἐμὲ διαλεγόμενος, εἰπὲ δ' οὖν πρὸς τοῦ Ἑρμοῦ ὦ βέλτιστε, ὅ, τι καὶ ἄλλο σοι τῆς φωνῆς αἴτιον. ὡς δὲ σιωπήσομαι, καὶ πρὸς οὐδένα ἐρῶ, τί σε χρὴ δεδιέναι; τίς γὰρ ἂν πιστεύσειέ μοι, εἴ τινι διηγοίμην, ὡς ἀλεκτρυόνος αὐτὸ εἰπόντος ἀκηκοώς; ΑΛΕΚ. ἄκουε τοίνυν,

βοῶν

a. De quercu dodonæa uide Cælium Rhodiginũ libro.29. cap.15. ubi de Argo naue Argonautarum, loquitur, quæ λαλιστάτην ἀρχὶ τὴν τρόπιν carinam ἐκ τῆς Δωδώνης δρυὸς, ut ex Lycophronis interprete refert, quam ipse Lycophron in sua σκοτεινῇ Tragœdia nominat λάληθρον κίσσαν, id est, garrulam picam. Item, prouerb. Dodonæum æs. Item annosam quercum transplantare. Et iterum Cælium libro 13. ubi cap.3. Dodonæã quercum uocat πολύγλωσσον. Vide etiam Sophoclem in Trachinijs, ubi scribit, in Dodone geminas columbas oracula reddidisse. sic enim loquitur, Doraunia uxor Herculis de Hercule marito, qui Dodonæum oraculum de sua fortuna consulerat. ὡς τὴν παλαιὰν φηγὸν αὐδῆσαί ποτε Δωδῶνι, δισσῶν ἐκ πελειάδων ἔφη.

c. Participium præteriti paßiui à πείρομαι.

quasi rem abominandam & auertendam audisse sese iudicaret. At quid tandem facturus eras, si tibi nauis, cui nomen est [a] Argo, carina fuisset elocuta, ita ut olim in Dodonæa sylua phagus per se loquens oraculum ædidit? Aut si tergora direpta [b] serpere uidisses, si carnes boum mugire semiassas, costasq; ueru bus transfixas? Ego uerò quum Mercurij sim accessor loquacißimi, deorumq; omniũ facundißimi: præterea contubernalis uobis & cõuictor, haud mirum uideri debet, si sermonem humanum edidici. Quòd si mihi recipias taciturum te, haudquaquam grauabor dicere ueriorem tibi causam, unde factum sit, ut eadem qua uos lingua loquar, & unde mihi suppetat huius orationis facultas. MIC. Modò nec istbuc ipsum sit somnium Galle, quod ita mecum loqueris. Sed dicito per Mercurium, ô præclare: quid etiam aliud rei tibi sit in causa, ut istã linguam sones? Nam ut taceam, neq; cuiquam proferam, quid attinet te solicitum esse? Quis enim fidem mihi sit habiturus: si cui narrem me Gallũ hæc loquentem audisse. GAL.

a. Argo nomẽ nauis fuit, in qua uecti sunt Argonautæ in Colchos ad rapiendũ aureũ uellꝰ. In illa naui carina cõpacta erat è lignis Dodoneæ quercus, quæ olim uocalis fuit. Minatur pœnam Argonautis uehentibus secum aureum uellus & Medeam etiam filiam Aeetæ regis Colchorum, propterea quod interfecissent Absyrthum filium, regis Colchorum, Apollonius 4. lib. Argonautici carminis. Vide etiam lib. 29. lectionum antiquarum Cælij, cap. 15.

b. De eo uide 12. Odysseæ Homeri. Socij enim Vlyßis cum in præda abduxissent boues soli sacros, & cum essent excoriati, carnesq; coquerentur & assarentur, partim etiam crudæ adhuc essent, Deus portento hoc est pellibus serpentibus & carnibus mugientibus pœnam ipsis imitatus est, quam & luerunt in mari naufragi disiecti, & percußi fulmine Vide Plutarchum in libello de Esu carnium.

Ausculta

τρίτην, παραδοξότατόν σοι λόγον, εὖ οἶδ᾽, ὅτι λέγω, ὦ Μίκυλλε, [a] οὑτοσὶ γὰρ ὁ νῦν σοι ἀλεκτρυὼν φαινόμενος, οὐ πρὸ πολλοῦ ἄνθρωπος ἦν. ΜΙ. ἤκουσά τι καὶ πάλαι τοιοῦτον, ἀμέλει περὶ ὑμῶν, ὡς ἀλεκτρυών τις νεανίσκος, φίλος γένοιτο τῷ Ἄρει, καὶ συμπίνοι τῷ θεῷ, καὶ συγκωμάζοι, καὶ κοινωνοίη τῶν ἐρωτικῶν, ὁπότε γοῦν ἀπίοι παρὰ τὴν Ἀφροδίτην μοιχεύσων ὁ Ἄρης, ἐπάγεσθαι καὶ τὸν ἀλεκτρυόνα, καὶ ἐπειδήπερ μάλιστα τὸν ἥλιον ὑφεωρᾶτο, μὴ κατιδὼν ἐξείπῃ πρὸς τὸν Ἥφαιστον, ἔξω πρὸς ταῖς θύραις ἀπολείπειν ἀεὶ τὸν νεανίσκον, μηνύσοντα, ὁπότε φαίνοιτο ὁ ἥλιος. εἶτα ποτὲ κατακοιμηθῆναι μὲν τὸν ἀλεκτρυόνα, καὶ προδοῦναι τὴν φρουρὰν ἄκοντα, τὸν δὲ ἥλιον λαθόντα, ἐπιστῆναι τῇ Ἀφροδίτῃ, καὶ τῷ Ἄρει ἀφρόντιδι ἀναπαυομένῳ, διὰ τὸ πιστεύειν τὸν ἀλεκτρυόνα μηνῦσαι ἄν, εἴ τις ἐπίοι, καὶ οὕτω τὸν Ἥφαιστον παρ᾽ ἡλίου μαθόντα, συλλαβεῖν αὐτοὺς περιβαλόντα, καὶ [b] σαγηνεύσαντα τοῖς δεσμοῖς, ἃ πάλαι μεμηχάνητο ἐπ᾽ αὐτούς. ἀφεθέντα δέ, ὡς ἀφείθη, τὸν Ἄρην ἀγανακτῆσαι κατὰ τοῦ Ἀλεκτρυόνος, καὶ μεταβαλεῖν αὐτὸν εἰς [c] τουτὶ τὸ ὄρνεον, αὐτοῖς ὅπλοις, ὡς ἀντὶ τοῦ κράνους τὸν λοφὸν ἔχειν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ, διὰ τοῦτο ὑμᾶς ἀπολογουμένους τῷ Ἄρει, ὅτ᾽ οὐδὲν ὄφελος, ἐπειδὰν αἴσθησθε ἀνατέλλοντα τὸν ἥλιον, πρὸ πολλοῦ βοᾶν, ἐπισημαινομένους τὴν ἀνατολὴν αὐτοῦ. ΑΛΕ. φασὶ μὲν καὶ ταῦτα, ὦ Μίκυλλε, τὸ δὲ ἐμὸν ἕτεροῖόν τι ἐγένετο, καὶ πάνυ ἔναγχος

a. Pro οὗτος atticè.

b. De adulterio Veneris, quæ cũ Vulcano nupta fuit cũ Marte, uide lepidißimã fabulam apud Homerum lib. 11. Odyſ. & Dialogum Luciani de eadem fabula ſimiliter iucundum. Ouid. quoque lib. 4. Metamorpho. In ea narratione apud Homerum extat inſignis ille uerſus, quod deus puniat peccata. οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα, κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν.

c. Pro τοῦτο Atticè.

Auscultа igitur, nam orationem ex me audies, omnium (sat scio) maximè nouam atq; incredibilem. Si quidem hic qui nunc tibi [a] Gallus appareo, non ita pridem homo fui. MIC. Profectò & olim istiusmodi quiddam de uobis audieram, Adolescentulū quempiā fuisse Gallum, Marti adamatum, atq; hunc Deo compotasse, collusitasséq;, & in uoluptatibus gessisse morem. Itaq; cùm Venerem adiret Mars cum ea cubiturus, hunc quoq; Gallum unà secum adduxisse. Quoniam autem Solem potissimum metueret, ne si è sublimi conspexisset, Vulcano se proderet, foris ad ostium adolescentulum semper relinquere solitum, cuius indicio certior fieret, quando sol emergeret. Dinde Gallum aliquando somno correptum, excubias deseruisse insciētem, Solemq; nullo præsentiente imminuisse Veneri ac Marti securè dormiēti, propterea quòd confideret Gallum indicaturum fuisse, si quis interuenisset. Itaq; Vulcanum à Sole edoctum, eos deprehendisse implicitos atq; irretitos ijs uinculis, quæ iam olim in illos fuerat fabricatus. Porrò Martem simulatq; dimissus est, indignatum aduersus Gallum fuisse, atq; eum in auem transmutasse, ijsdem armis, ut in capite pro galea cristam obtineret. Hanc ob causam quo uos Marti purgetis, quum iam nihil opus, simulatq; Solem exorientem sensistis, multò antè uociferari atq; illius exortū prænunciare. GAL. Feruntur quidem & illa Micylle. At quod ego sum narraturus, multo aliud quiddam fuit, atq; adeò nuper ad-

a. Fabula de Gallo, adolescēte in auem conuerso. Vide eam fabulā apud Rhodiginum libro 16. cap. 13. ubi multa alia de Gallis ex multorum sententiæ doctißimè in medium adducuntur.

χος εἰς ἀλεκτρυόνα σοι μεταβέβληκα. ΜΙ. πῶς; ἐθέλω γὰρ τοῦτο μάλιστα εἰδέναι. ΑΛΕ. οἶσθα ἄρα τὸν [a] Πυθαγόραν; ΜΙ. τὸν σοφιστὴν λέγεις, τὸν ἀλαζόνα, ὃς γνομοθέθει, μήτε κρεῶν γεύεσθαι, μήτε κυάμους ἐσθίειν, ἥδιστον ἐμοὶ γοῦν ὄψον, ἐκτράπεζον, ἄπονον ἀποφαίνων, ἔτι δὲ καὶ πείθων τοὺς ἀνθρώπους, ὡς πέντε ἔτη μὴ διαλέγεσθαι. ΑΛΕ. ἴσθι δῆτα κἀκεῖνο, ὡς πρὸ τοῦ Πυθαγόρου Εὔφορβος γένοιτο. ΜΙ. γόητα φασὶ, καὶ τερατουργὸν τὸν ἄνθρωπον, ὦ Ἀλεκτρυών. ΑΛΕ. ἐκεῖνος αὐτὸς, ἐγώ σοι εἰμὶ ὁ Πυθαγόρας· ὥστε παύου, ὦ ἄγαθε, λοιδορούμενός μοι, καὶ ταῦτα, οὐκ εἰδὼς, οἷός τις ἦν τὸν τρόπον. ΜΙ. τοῦτ᾽ αὖ μακρῷ ἐκείνου τερατωδέστερον, ἀλεκτρυὼν φιλόσοφος· εἰπὲ δὲ ὅμως, ὦ Μνησάρχου παῖ, ὅπως ἡμῖν, ἀντὶ μὲν ἀνθρώπου, ὄρνις, ἀντὶ δὲ Σαμίου, Ταναγραῖος ἀναπέφηνας, οὐ [b] πιθανὰ γὰρ ταῦτα, οὐδὲ πάνυ πιστεῦσαι ῥᾴδια, ἐπεὶ καὶ δύο ἤδη μοι τετηρηκέναι δοκῶ, πάνυ ἀλλότρια ἐν σοὶ τοῦ Πυθα-

γόρου

a. Pythagoras Samius fuit, Mnesarchi annulorum sculptoris filius. Eius uitam in qua studia mores deniq; tota uiuendi ratio explicantur, prolixè scripsit Diogenes Laërtius, praeter innumeros alios authores qui Pythagoræ & dogmatum eius prodigiosorum meminerunt.

b. Tacitè notat pythagoræ uanitatem, ut qui sibi ipsi repugnarit.

per admodum in gallum transformatus sum. MIC. *Quo nam modo? Nam isthuc maximopere cupio cognoscere.* GAL. [a] Audistin' de Pythagora quodam Mnesarchida Samio? MIC. Num sophistam illum dicis & gloriosum: qui instituit, ne quis uel carnes gustaret, uel [b] fabas ederet, suauissimum mihi edulium, salubre & parabile, à mensa submouens. Praeterea autem qui mortalib. suasit, ne intra quinquennium loquerentur? GAL. Scis nimirum & illud, quemadmorum priusquam Pythagoras esset, [c] Euphorbus fuerit? MIC. Praestigiatorem & prodigiorum artificem hominem aiunt fuisse, ô Galle. GAL. Ille ipse ego tibi sum Pythagoras. Quare pater, quaeso, mihi cõuitiari, praesertim cum ignores quibus sim moribus. MIC. At hoc rursum multò etiam quàm illud portentosius: Gallus philosophus: Attamen expone, Mnesarchi gnate, quî factum sit, ut ex homine auis, ex Samio [d] Tanagraeus repentè nobis prodieris. Neq; enim ista uerisimilia, neq; omnino facilia creditu. Quandoquidem duas quasdam res iam uideor in te animaduertisse nimium alienas à Pythagora.

a. Pythagorae Metamorphoses & praestigiae.

b. Vide prouerb. à fabis abstineto.

c. Euphorbus Troianus fuit adolescẽs filius Panthi, fratris Hecubae, teste Homero Iliad. 17. interfectus à Menelao. Eũ se fuisse tempore belli Troiani dixit Pythagoras, ut est apud Laërtium in Pythagora, & Ouid. lib. 15. Metamor.

d. Tanagra nobilis urbs est Boeotiae, cuius meminit Pausanias in Boeotia. In ea urbe Gallum loqui Micyllo fingit Lucianus quod ea urbs sit nobilitata propter pugnaces Gallos, quemadmodũ Plinius lib. 10. cap. 21. ubi de gallis agit, meminit his uerbis, coelumq; sola uolucrum aspicit, crebro in sublime caudã quoq; falcatam erigẽs: itaq; terrori sunt etiã leonibus terrarum generosissimis. Iam ex his quidã ad bella tantum, & praelia assidua nascuntur, quibus etiam patrias nobilitarunt, Rhodum & Tanagram.

gora.

γόρου. ΑΛΕ. τὰ ποῖα; ΜΙ. ἓν μὲν, ὅτι λάλος εἶ καὶ κρατικὸς· ὁ δὲ σιωπᾶν δι' πέντε ὅλα ἔτη, οἶμαι, παραινεῖ, ἕτερον δὲ, καὶ παντελῶς παράνομον, οὐ γὰρ ἔχων ὅ,τι σοι παραβάλλοιμι, κυάμους χθὲς, ὡς οἶσθα, ἔχων ἧκον, καὶ σὺ οὐδὲν μελλήσας ἀνέλεξας αὐτοὺς, ὥστε ἢ ἐψεῦσθαί σοι ἀνάγκη, καὶ ἄλλον εἶναι, ἢ Πυθαγόρᾳ ὄντι παρανενομηκέναι, καὶ τὸ ἴσον ἠσεβηκέναι, κυάμους φαγόντα ὡς ἂν, εἰ τὴν κεφαλὴν τοῦ πατρὸς ἐδηδόκεις. ΑΛΕ. οὐ γὰρ οἶσθα, ὦ Μίκυλλε, ἥτις αἰτία τούτων, οὐδὲ τὰ πρόσφορα ἑκάστῳ βίῳ, ἐγὼ δὲ τότε μὲν οὐκ ἤσθιον τῶν κυάμων, ἐφιλοσόφουν γὰρ, νῦν δὲ φάγοιμι ἄν, ὀρνιθικὴ γὰρ, καὶ οὐκ ἀπόρρητος ἡμῖν ἡ τροφὴ, ἀλλ' εἴ σοι φίλον, ἄκουε, πῶς ἐκ Πυθαγόρου τοῦτο νῦν εἰμι, καὶ ἐν ὅσοις πρότερον ἐβιώτευσα βίοις, καὶ ἅ τινα ἐκ μεταβολῆς ἀπολέλαυκα ἑκάστης. ΜΙ. λέγοις ἂν, ὡς ἔμοιγε ὑπερήδιστον ἂν τὸ ἄκουσμα γένοιτο, ὥστε εἴ τις αἵρεσιν προθείη, πότερον μᾶλλον ἐθέλω σου ἀκούειν, τὰ τοιαῦτα διεξιόντος, ἢ τὸν πανευδαίμονα ὄνειρον, ἐκεῖνον αὖθις ὁρᾶν, τὸν μικρὸν ἔμπροσθεν, οὐκ οἶδα, ὁπότερον ἂν ἑλοίμην, οὕτως ἀδελφὰ ἡγοῦμαι τὰ σὰ τοῖς ἡδίστοις φανεῖσι, καὶ ἐν ἴσῃ τιμῇ ὑμᾶς ἄγω, σέ τε, καὶ τὸ πολυτίμητον ἐνύπνιον. ΑΛΕ. ἔτι γὰρ σὺ ἀναπεμπάζῃ τὸν ὄνειρον,

κρακτικός

a. Pythagorici teste Laërtio hunc uersum semper habuerunt in ore, δειλοὶ πάνδειλοι, κυάμων δ' ἄπο χεῖρας ἔχεσθαι. Hunc item qui est apud Athenæum & Clementē in Stromatis, ἴσον τοι κυάμους τρώγειν κεφαλάς τε τοκήων. Et de silētio etiam istū, ὦ νέοι ἀλλὰ σέβεσθαι μεθ' ἡσυχίας τάδε πάντα. Cæterū Symbola Pythagoræ explicantur apud Clementem in stromatis, Plutarchum etiā in παιδαγωγίᾳ.

ἐβιώτευσα.

b. Præteritum passiuum infinitiui modi, à ψεύδομαι.

c. Plusquàm perfectum ab εἴδω.

d. Altera uita, altera diæta. Et Terentius: Nunc hæc dies aliam uitam affert, alios mores postulat.

gora. GAL. Quas? MIC. [c]Alterũ quidẽ, quod garrulus es et obstreperus, cũ ille silere in solidos quinq; annos (si memini) præceperit. Alterũ uerò planè cũ illius legibus pugnat. Etenim cũ non haberem, quod tibi obijcerẽ, fabas heri (sicut nosti) ad te attuli. At tu nihil cunctatus protinus eas sublegebas: unde fit ut necesse sit, aut ementitum esse te Pythagoram esse, quum aliud quiddam sis: aut si Pythagoras es legem prætergreßum esse te, iusq; uiolaße, quum fabas ederis, perinde ac si caput patris comederis. GAL. Non cognouisti Micylle, quæ sit harum causa, neq; quæ ad unumquodq; uitæ genus cõducant? Ego tum quidem non esitabam fabas, propterea quòd philosophus essem. Nunc contrà comesurus sim, quippe auicio congruas, neq; uobis repudiandum pabulum. Verum, si molestum non est: audi quemadmodum è Pythagora cœperim esse id, quod sum in præsẽtia, quãq; in multis uitæ generibus ante hac uixerim, & quid ex unaquaq; transformatione sim consequutus. MIC. Narra quæso: nam mihi quidem auditu iucundißimũ fuerit. Adeò ut si quis mihi deferat optionem, utrum te ista narrantem audire malim, an rursum felicißimum illud somnium, quod paulò antè uidi, uidere, haud sciam utrum electurus sim, usq; adeò cognata germanaq; uidẽtur esse ista tua cum suauißimis meis uisis, & ex æquo uos æstimo, te pariter ac præclarum illud insomnium. GAL. Etiãnum tu somniũ illud

a. De ἐχεμυθία quinquennali, quam fouebant discipuli Pythagoræ, uide Gelliũ libro 1. cap. 9. Itẽ à piscibus abstinẽto. ItẽPythagoreis taciturnior. Item quo transgressus.

b. Occasio disputationis.

ρον, ὅστις ποτὲ ὁ φανείς σοι ἦν, καί τινα ἰνδάλματα μάταια διαφυλάττεις, κενήν, καὶ ὡς ὁ ποιητικὸς λόγος, [a] ἀμενηνήν τινα εὐδαιμονίαν τῇ μνήμῃ μεταδιώκων; ΜΙ. ἀλλ' οὐδ' ἐπιλήσομαί ποτε, ὦ Ἀλεκτρυὼν, οὐδ' ἴσθι, τῆς ὄψεως ἐκείνης, οὕτω μοι πολὺ τὸ μέλι ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὁ ὄνειρος καταλιπὼν ᾤχετο, ὡς μόγις ἀνοίγειν τὰ βλέφαρα ὑπὸ αὐτοῦ, εἰς ὕπνον αὖθις καταπωμένα, οἷον δὲ ἐν τοῖς ὠσὶ τὰ πτερὰ ἐργάζεται στρεφόμενα, τοιοῦτον γαργαλισμὸν παρείχετό μοι τὰ ὁρώμενα.

ΑΛΕ. Ἡράκλεις, δεινόν τινα φῂς τὸν [b] ἔρωτα τοῦ ἐνυπνίου, εἴγε πτηνὸς ὢν, ὥς φασι, καὶ ὅρον ἔχων τῆς πτήσεως τὸν ὕπνον, ὑπὲρ τὰ [c] ἐσκαμμένα ἤδη πηδᾷ, καὶ ἐνδιατρίβει [d] ἀνεῳγόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, μελιχρὸς οὕτω, καὶ ἐναργὴς φαινόμενος, ἐθέλω γοῦν ἀκοῦσαι, οἷός τίς ἐστιν, οὕτω σοὶ τριπόθητος ὤν. ΜΙ. ἕτοιμος λέγειν, ἡδὺ γοῦν τὸ μεμνῆσθαι καὶ διεξιέναι τι περὶ αὐτοῦ. σὺ δὲ πηνίκα, ὦ Πυθαγόρα, διηγήσῃ τὰ περὶ τῶν μεταβολῶν;

ΑΛΕ. ἐπειδὰν σὺ, ὦ Μίκυλλε, παύσῃ ὀνειρώττων, καὶ ἀποψήσῃ ἀπὸ τῶν βλεφάρων τὸ μέλι, τὸ νῦν δὲ πρότερος εἰπὲ, ὡς μάθω, εἴτε διὰ τῶν ἐλεφαντίνων

a. Homerus 7 odysseæ somnia uocat ἀμένηνα: & Aristophanes in auibus homines φῦλα ἀμένηνα imitatione homerica nominat.

b. Qualis deus sit somnus et somnium, uide 2 Iliad. ubi uolatilis fingitur, quod Virgilius in Aeneide sæpe imitatus est. Et libro. 6. ubi Aeneas apud inferos complecti uoluit patrem Anchisen de somnio sic meminit, Par leuibus uētis uolucriq; simillima somno. Item lib. 5. cum narrat quomodo Palinurus deceptus à somno, è prora in mare deciderit somnusq; recesserit, Ipse uolans tenues se sustulit ales in auras.

c. Vide prouerb. Vltra septa transilire.

d. Præteritum medium Atticum participij ab ἀνοίγομαι.

πυλῶν

quod dudum tibi uisum est, in animum reuocas, & inania quædam obseruans simulachra, atq; (uti loquuntur poetæ) euanidam quandam felicitatem memoria consectaris? MIC. Imò illud scias Galle, ne ullo quidem tempore unquam uisi illius mihi uenturam obliuionem. Tantum mellis somnium aufugiens in oculis mihi reliquit, ut præ illo uix queam palpebras attollere, rursus in somnum coëuntes. Itaq; qualem uoluptatē mouent pēnæ in auribus uersatæ, talē titillationem mihi præbent ea quæ uidi. GAL. [a] Nouum quendam Hercule mihi narras amorem insomnij, siquidem alatum quum sit (sicut aiunt) metasq; uolandi præscriptas [b] habeat somnum, iamq; septa transilit, in oculis etiam uigilantis obuersans, adeoq; mellitum & euidens apparet. Quare peruelim audire, cuiusmodi nam sit istud, quod te supra modum delectat. MIC. Gestio narrare. Nam dulce est hoc ipsum meminisse, & commemorare de illo quippiam. Verum heus Pythagora: quando tu narrabis de tuis transformationibus? GAL. Vbi tu Micylle desieris somniare, melq; illud ab oculis absterseris. Interim prior dicito, ut intelligam, utrum ne per portas [c] eburneas

a. De ratione somniorum digreßiūcula ex Homero.

b. Id est, dormientes tātum non uigilantes etiā somniant.

c. Homerus in Odyßea 19. fingit duas esse portas somniorum per quas exeuntia offerunt deinde se hominibus, alterā eburneā, cuius somnia uana & ἄκραντα sunt, alterā uerò corneam cuius somnia uera esse dicuntur. Id Virgil. lib. 6. Aeneid. imitatus est. Vide de eo primum lib. Macrobij in Somnium Scipionis cap. 3. ubi ex Porphyrio de poëtis somnij disputat. Vide prouer. Pluris est oculatus testis unus quàm decē auriti. Artemidorus quoq; de somnijs 5. lib. conscripsit, qui ahuc extant Græcè & Latinè. Vide quoq; Cœlium li. 27. capite 14. Extat etiam Synesij Episcopi Cyrenensis de insomnijs liber. & aliorum quorundam Commentarij tum Græci tum Latini de eodem argumento habentur.

πυλῶν, εἴτε διὰ τῶν κεραΐνων σοι ὁ ὄνειρος ἧκε πετόμενος. ΜΙ. οὐδὲ δι' ἑτέρας τούτων, ὦ Πυθαγόρα. ΑΛΕ. καὶ μὴν Ὅμηρος δύο ταύτας μόνας λέγει. ΜΙ. ἔα χαίρειν τὸν λῆρον ἐκεῖνον ποιητὴν, οὐδὲν εἰδότα ὀνείρων πέρι, οἱ πένητος ἴσως ὄνειροι διὰ τῶν τοιούτων ἐκφοιτῶσιν, οἵους ἐκεῖνος ἑώρα, οὐδὲ πάνυ σαφῶς, [a] τυφλὸς αὐτὸς ὤν, ἐμοὶ δὲ διὰ χρυσῶν τινῶν πυλῶν ὁ ἥδιστος ἀφίκετο, χρυσοῦς καὶ αὐτὸς, καὶ χρυσᾶ πάντα περιβεβλημένος, καὶ πολὺ ἐπαγόμενος χρυσίον. ΑΛΕ. παῦε ὦ Μίδα βέλτιστε χρυσολογῶν. [b] ἀτεχνῶς γάρ ἐκ τῆς ἐκείνου σοι εὐχῆς τὸ ἐνύπνιον, καὶ μέταλλα ὅλα χρυσίου κεκοιμῆσθαί μοι δοκεῖς. ΜΙ. πολὺ, ὦ Πυθαγόρα, χρυσίον εἶδον, πολὺ, πῶς οἴει, καλὸν οἵαν τὴν αὐγὴν ἀπαστράπτον; τί ποτε ὁ Πίνδαρός φησι περὶ αὐτοῦ, ἐπαινῶν; ἀνάμνησον γάρ με, εἴπερ οἶσθα, ὁπότε ὕδωρ ἄριστον εἰπὼν, εἶτα τὸ χρυσίον θαυμάζει εὖ ποιῶν ἐν ἀρχῇ εὐθὺς τοῦ καλλίστου τῶν ᾀσμάτων ἁπάντων. ΑΛΕ. μῶν ἐκεῖνο ζητεῖς. ἄριστον [c] μὲν ὕδωρ, ὁ δὲ

a. Homerum caecum sua poëmata composuisse multi authores meminerunt, inter quos praecipuè Herodotus cũ Plutarcho, & id nominis à caecitate sortitum fuisse scribunt: ὅμηρον enim caecum appellant Cumani, ut ait Herodot. cum antea Melesigenes, à fluuio ubi in lucem æditus fuerat dictus fuisset, sed seu uidens seu caecus fuerit, certè ille caecus id uidit quod multi alij non optimè uidẽtes. Quantus autem uir fuerit Homerus, exponunt luculenter Plutarchus, Dion, Chrysostomus, Athenaeus, Iustinus martyr, & alij.

laus Homeri

b. Quae optamus ea plerunq; somniamus.

c. Pindarus multus est in commendando aurum. Alibi enim quoq; sic canit, καὶ μεγασθενῆ νόμισαν χρυσὸν ἄνθρωποι περιώσιον ἄλλων. quare à quibusdam φιλάργυρος culpatus est, de quo uide prouerb. Vbi quis dolet, ibi & manum habet.

an per corneas tibi somniũ aduolarit. MIC. Neq; per has, neq; per illas, ô Pythagora. GAL. Atqui duas has tãtũ cõmemorat Homerus. MIC. Valere sinas nugatorem illum poëtam, qui nihil de somnijs intellexit. Pauperũa fortaßis somnia per istas cõmeãt portas, qualia uidebat ille: neq; id admodũ perspicue, quippe captus oculis. Mihi uerò per aureas quasdã portas dulcißimum hoc aduenit somniũ, & ipsum aureũ, & aureis undiq; circũ amictũ, & auri plurimũ secũ adducens. GAL. Desine optime[a] Mida de auro fabulari. Nã dubio procul ex illius uoto, istud tibi accidit insomniũ, et solidas auri uenas mihi duxisse uideris. MIC. Multã auri uim uidi Pythagora, multã quàm putas pulchri? quo fulgore coruscantis? Quid tandẽ Pindarus in illius laudem dicit? nam in memoriam redige, si quidẽ meministi, quum aquam præstantißimam dicens, postea aurum admiratur, idq; iure statim in initio carminis unius omniũ bellißimi. GAL. Nũ illud quæris? Aqua[b] est illa quidem optima:

a. Taxat Gallus auaritiam Micylli, Midã ipsum uocans, propterea qđ omnia aurea cupiat quẽadmodum Midas rex Phrygiæ, is cum aliquando hospitio excepisset Bachum ab eo petijt, ut omnia quæ contingeret, aurea fierent: quod & sic factum est, ita ut & panes & potus in aurum conuerterẽtur & ipsum sui uoti paulopòst pœniteret, cũ inædia cruciaretur, de quo uide Ouid. lib. 9. Metamor. b. Est in initio hymni primi Olympiorũ qui cõtinet historiã seu fabulã de cõuinio deorũ apud Tãtalũ, ubi dijs æpulãdũ proposuit filiũ Pelopem. Et de supplicio eiusdem apud inferos, propter delatũ nectar ad homines. Veteres enim lauabant & ungebantur antequã conuiuia adirent, quẽadmodũ apud Homerũ Iliad. κ. de Vlysse & Diomede dicitur, τὼ δὲ λοεσσαμένω καὶ ἀλειψαμένω λίπ' ἐλαίῳ, δείπνῳ ἐφιζανέτην. Et sunt apud Homerũ paßim multi loci similes. Athenæus ubi de Homericis cõuiuijs agit lib. 4. Δειπνοσοφιστῶν, ex Aristotele his uerbis indicat, Ἀπρεπὲς, γὰρ ἥκειν εἰς τὸ συμπόσιον σὺν ἱδρῶτι πολλῷ καὶ κονιορτῷ, δεῖ γὰρ τὸν χαρίεντα μήτε ῥυπᾶν μήτε αὐχμᾶν μήτε βορβόρῳ χαίρειν καθ' Ἡράκλειτον.

χρυσὸς αἰθόμενον πῦρ
ἅτε διαπρέπει νυ-
κτὶ, μεγάνορος ἔξοχα πλούτου.

ΜΙ. νὴ Δία αὐτὸ ἐκεῖνο ὥσπερ γοῦν τὸ μὸν ἐνύπνιον ἰδὼν ὁ Πίνδαρος, οὕτως ἐπαινεῖ τὸ χρυσίον, ὡς δὲ ἤδη μάθῃς, οἷόν τι ἦν, ἄκουσον ὦ σοφώτατε ἀλεκτρυὼν, ὅτι μὲν οὐκ οἴκοι ἐδείπνησα χθὲς, οἶδα, Εὐκράτης γάρ με ὁ πλούσιος, ἐντυχὼν ἐν ἀγορᾷ, λουσάμενον ἥκειν ἐκέλευε τὴν ὥραν ἐπὶ τὸ δεῖπνον. ΑΛΕ. οἶδα πάνυ τοῦτο, πεινάσας παρ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἄχρι μοι, βαθείας ἤδη ἑσπέρας, ἧκες ὑποβεβρεγμένος,[b] τοὺς πέντε ἐκείνους κυάμους κομίζων οὐ πάνυ δαψιλὲς τὸ δεῖπνον ἀλεκτρυόνι, ἀθλητῇ ποτε γενομένῳ, καὶ ὀλύμπια οὐκ ἀφανῶς ἀγωνισαμένῳ. ΜΙ. ἐπεὶ δὲ δειπνήσας ἐπανῆλθον, ἐκάθευδον εὐθὺς τοὺς κυάμους σοι παραβαλὼν, εἶτά μοι κατὰ τὸν Ὅμηρον,[c] ἀμβροσίην διὰ νύκτα, θεῖός τις ὡς ἀληθῶς ὄνειρος ἐπιστάς.

ΑΛΕ. τὰ παρὰ τῷ Εὐκράτει πρότερον, ὦ Μίκυλλε διήγησαι, καὶ τὸ δεῖπνον, οἷον ἐγένετο, καὶ τὰ ἐν τῷ συμποσίῳ πάντα. κωλύει γὰρ οὐδὲν, αὖθίς σε δειπνεῖν, ὥσπερ ὄνειρόν τινα τοῦ δείπνου ἐκείνου προσάγοντα, καὶ ἀναμηρυκώμενον τῇ μνήμῃ τὰ βεβρωμένα. ΜΙ. ᾤμην ἐνοχλήσειν καὶ ταῦτα διηγούμενος, ἐπεὶ δὲ σὺ προθυμῇ, καὶ δὴ λέγω. οὐ πρότερον, ὦ Πυθαγόρα, παρὰ πλουσίῳ τινὶ δειπνήσας, ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ, τύχῃ τινὶ ἀγαθῇ ἐντυγχάνω χθὲς τῷ Εὐκράτει. καὶ ἐγὼ

μὲν

a. Pro οἶδας præteritū medium ualde crebrum apud atticos authores.

b. A βρέχομαι.

c. Frequens est noctis Epitheton apud Homerum.

Cæterum aurum, uti candens
Ignis, ita enitens, noctibus eminet eximie unum
Cæteras supra opes.

MIC. Per Iouem, isthuc ipsum: perinde enim ac si insomnium meum uideat Pindarus, ita prædicat aurum: sed ut tandem cognoscas quale fuerit, ausculta iam sapientissime Galle. Meministi, ut heri nullum domi cibum acceperim: siquidem Eucrates diues ille fortè mihi in foro factus obuiam, lotum me in tempore ad cœnam uenire iusserat. GAL. Isthuc equidem planè memini. Nam totum esuriebam diem, donec mihi profunda tandem uespera domum reuersus, subuuidus, uinoq; madens, quinq; illas fabas proferres, non admodum opiparam cœnam gallo, qui quondam fuerit athleta[a], quiq; olympia non segniter olim decertarit. MIC. Ast ubi reuersus à cœna fabas tibi obiecissem, obdormiỹ protinus. Tum mihi, iuxta Homerũ, ambrosia sub nocte diuinũ quoddam haud dubie somnium aßistens. GAL. [b] Sed prius quæ tibi apud Eucratem acciderint Micylle narra: & cuiusmodi fuerit cœna, quæq; super cœnam acta sunt omnia. Nihil enim prohibet te denuò cœnare, si ueluti somnium quoddam eius cœnæ reducas, & quæ tum ederis, rursum commemoratione quasi rumines. MIC. Credebã molestũ futurũ me, si hæc quoq; retulissem: uerũ posteaquã tu desideras, en id quoq; narrabo, quũ nunquã ante hac in uita cœnaßẽ apud ullũ diuitẽ, ô Pythagora, heri bona quapiã fortuna in Eucratẽ incidi, atq;

a. De eo quod Pythagoras peritus atq; exercitatus pugil fuerit olympia de 48 est in omnimoda historia Phauorini apud Diogenẽ in Pythagora.

b. Narratio cõtinens descriptionem cœnæ Eucratis, & causam somniỹ

μὲν προσειπὼν αὐτόν, ὥσπερ εἰώθειν δεσπότην, ἀπηλλαττόμην, ὡς μὴ καταισχύναιμι αὐτόν, ἐν πενιχρῷ τῷ τρίβωνι συμπαρομαρτῶν. ὁ δέ, Μίκυλλε, φησί, θυγατρὸς τήμερον ἑστιῶ γενέθλια, καὶ παρεκάλεσα τῶν φίλων μάλα πολλούς, ἐπεὶ δέ τινά φασιν αὐτῶν μαλακῶς ἔχοντα, οὐχ οἷόν τε εἶναι ξυνδειπνεῖν μεθ' ἡμῶν, σὺ ἀντ' ἐκείνου ἧκε λουσάμενος, ἢν μὴ ὅ γε κληθεὶς αὐτὸς εἴπῃ ἀφίξεσθαι, ὡς νῦν γε ἀμφίβολός ἐστι. τοῦτ' ἀκούσας ἐγώ, προσκυνήσας [a] ἀπῄειν, εὐχόμενος ἅπασι θεοῖς, ἠπίαλόν τινα, ἢ πλευρῖτιν ἢ ποδάγραν ἐπιπέμψαι τῷ μαλακιζομένῳ ἐκείνῳ, οὗ ἔφεδρος ἐγώ, καὶ ἀντίδειπνος καὶ διάδοχος ἐκεκλήμην. καὶ τὸ ἄχρι λουτροῦ, αἰῶνα μήκιστον ἐτιθέμην, συνεχὲς ἐπισκοπῶν, ὁποσάπουν τὸ στοιχεῖον εἴη, καὶ πηνίκα ἤδη [b] λελοῦσθαι δέοι. κἀπειδή ποτε ὁ καιρὸς ἀφίκετο πρὸς τάχος ἐμαυτὸν ἀπορρύψας, ἀπέρχομαι, κοσμίως μάλα ἐσχηματισμένος, ἀναστρέψας τὸ τριβώνιον, ὡς ἐπὶ τοῦ καθαρωτέρου γένοιτο ἡ ἀναβολή. καταλαμβάνω τε πρὸς ταῖς θύραις ἄλλους τε πολλούς, καὶ δὴ κἀκεῖνον, φοράδην ὑπὸ τεττάρων κεκομισμένον, ᾧ με ὑποδειπνεῖν ἔδει, τὸν νοσεῖν λεγόμενον. καὶ ἐδήλου δὲ πονήρως ἔχων, ὑπέστενε γοῦν, καὶ ὑπέβηττε, καὶ ἐχρέμπτετο μύχιόν τι, καὶ δυσπρόσοδον, ὠχρὸς ὢν ὅλος, καὶ διῳδηκώς, ἀμφὶ τὰ ἑξήκοντα

ἔτη

ξυνδειπνεῖν

a. Plusquam perfectum: est medium ab εἶμι πορεύομαι.

b. Præteritum paßiuum infinitiui modi à λούομαι.

ego quidem ſimulatq; dominum illum ſalutaſſem ita ut cõſueueram. ſubducebam me: ne pudori illi eſſem, ſi lacera in ueſte fuiſſem aſſectatus. At ille, Micylle, *inquit, hodie natalitia filiæ celebro, plurimosq́; ad cõuiuiũ amicos inuitaui: uerum quoniam aiunt quẽdam ex his incommoda eſſe ualetudine, neq; poſſe pariter ad conuiuium noſtrum accedere: tu eius loco ueni lotus, niſi ipſe forte qui uocatus eſt, ſemet adfuturum renũciarit.* Nam *nunc quidem ambigit.* Hoc *ubi audiſſem, adorato diuite diſcedebam: omnes obſecrans deos, ut algidam febrem aliquam, aut laterum dolorem, aut podagram morbi auctarium immitterẽt ualetudinario illi, cuius ego ſellæ occupator, cœnæq́; uicarius & hæres eram uocatus.* Interim *hoc ſpacij, quod uſq; ad balnei tempus interceßit, longißimum ſeculum eſſe iudicabam: dum ſubinde reſpicio, quotquot* [a]*pedum eſſet litera, & quando illos iam lauiſſe conſentaneum eſſet.* Hic *ubi tempus tandem adueniſſet, ocyus me corripio, atq; adeò, nitidè admodum cultus: ſic obuerſor palliolo, ut qua eßet parte purißimum, ea uideretur.* Offendo *autem ad fores, & alios complures, in quibus etiam illum (geſtabatur autem à uiris quatuor) cuius eram ſubconuiua uocatus: qui malè habere dictus erat, atq; id etiam præ ſe ferebat, quod afflicta eſſet ualetudine: nam ex alto gemebat, tußiebatq;, ac ſcreabat, uelut ex abdito: quodq́; ægrè graderetur totus pallidus ac tumens, annos natus circi-*

a. Fortè gnomonen horologij intelligit.

ἔτη σχεδόν. ἐλέγετο δὲ φιλόσοφός τις εἶναι, τῶν πρὸς τὰ μειράκια φλυαρούντων. ὁ γοῦν πώγων μάλα τραγικὸς ἦν, δὲ ὑπερβολὴν κουρεῦν, καὶ αἰτιωμένου δὲ Ἀρχιβίου τοῦ ἰατροῦ, διότι οὕτως ἔχων ἀφίκετο, τὰ καθήκοντα ἔφη, οὐ χρὴ προδιδόναι, καὶ ταῦτα, φιλόσοφον ἄνδρα, κἂν μυρίαι νόσοι ἐμποδὼν ἵστωνται, ἡγήσεται γὰρ Εὐκράτης[a] ὑπερεωρᾶσθαι πρὸς ἡμῶν. οὐ μὲν οὖν, εἶπον ἐγώ, ἀλλ' ἐπαινέσεταί σε, ἢν οἴκοι παρὰ σεαυτῷ μᾶλλον ἀποθανεῖν ἐθέλοις, ἤπερ ἐν τῷ συμποσίῳ συναναχρεμψάμενος τὴν ψυχὴν, μετὰ τοῦ φλέγματος, ἐκεῖνος μὲν οὖν ὑπὸ μεγαλοφροσύνης οὐ προσεποιεῖτο ἀκηκοέναι τοῦ σκώμματος. ἐφίσταται δὲ μετὰ μικρὸν ὁ Εὐκράτης λελουμένος, καὶ ἰδὼν τὸν Θεσμόπολιν, τοῦτο γὰρ ὁ φιλόσοφος ἐκαλεῖτο, διδάσκαλε, φησίν, εὖ μὲν ἐποίησας αὐτὸς ἥκων πρὸς ἡμᾶς. οὐ μεῖον δ' ἄν τι σοὶ ἐγένετο. καὶ ἀπόντι γὰρ ἅπαντα ἑξῆς ἐπέσταλτο ἄν, καὶ ἅμα λέγων εἰσήει, χεῖρας ὀρέγων αὐτῷ ἐπερειδομένῳ καὶ τοῖς οἰκέταις. ἐγὼ μὲν οὖν, ἀπιέναι παρεσκευαζόμην,

ὁ δὲ

κυριῶν, ἀπὸ τοῦ κυριᾶν, coma abundare.

a. Præteritum est infinitiu modi paßiuum Atticum qui iy ceotis ab ο ἐσω solent præfigere.

ter sexaginta. Ferebatur autem Philosophus quispiã esse, ex his, qui apud adolescentulos nugas deblaterant. At barba mirè erat tragica, idest hircina, supra quàm credi posset tonsoris egens. Porrò increpante Archibio medico, quam ob rem quum ita esset affectus, aduenisset: Non oportet, inquit, promissa desere re, præsertim hominem philosophum, etiam si mille urgeant & instent morbi. Putabit enim Eucrates sese à nobis haberi ludibrio. Haudquaquã, inquam ego: imò collaudabit te, si domi potius apud te uelis emori, quàm in conuiuio animam unà cum phlegmate excreans. Atq; ille quidem præ arrogantia dissimulabat sese dicterium audisse. Haud multò pòst accessit et Eucrates iam lotus: conspectoq; Thesmopolide (nam id erat philosopho nomen) præceptor inquit, probè quidem factum abs te, qui ipse ad nos ueneris. Tametsi nihilo deterius tibi fuerat futurum. Siquidem etiam absenti omnia ordine missa fuissent. Hæc simulatq; dixerat introgreditur, manus illi porrigens pariter & famulis innitenti. Ego igitur iam abire parabam: uerùm

a. Notat Lucianus insignis exagitator & uexator philosophorum mores stoicorum, qui cum ἀπαθεῖς esse uolũt, interim nihil non appetũt, alios quoque philosophos superstitiosè obseruantes minutiarum quarundam & leuium, & negligentes interim res longè maximas pietatẽ, castitatem, & similes uirtutes, decimantes anethũ & excolantes culicem, camelum autem deglutientes, quemadmodum est in historia Euangelica de pharisæis. Quales autem fuerint pleriq; philosophorum Cynædi impuri, libidinosi, meretricum sectatores & alijs flagitijs fœdissimis contaminati, quæ etiam cogitare saltem piæ mentes cohorrescunt. Docent id Diogenes Laërtius, Athenæus, Maximus Tyrius interpres philosophiæ Platonicæ, & multi alij, ubi simul quoq; ostẽdunt, philosophos plerosq; omnes per omnem uitam de uirtute tantum disputasse, nunquã autẽ quæ disputarunt opere aliquo honesto cõplere studuisse.

ὁ δὲ ἤδη ἐπιστραφεὶς, καὶ ἤδη πολὺ ἐνδοιάσας, ἐπεί με πάνυ σκυθρωπὸν εἶδε, πάρειθι, ἔφη, καὶ σὺ ὦ Μίκυλλε, καὶ συνδείπνει μεθ' ἡμῶν, τὸν υἱὸν γὰρ ἐγὼ κελεύσω, ἐν τῇ γυναικωνίτιδι, μετὰ τῆς μητρὸς ἑστιαθῆναι, ὡς σὺ χώραν ἔχῃς. εἰσῄειν οὖν μάτην [a] λύκος [b] χανὼν παρὰ μικρὸν, αἰσχυνόμενος ὅτι ἐδόκουν ἐξεληλακέναι τοῦ συμποσίου τὸ παιδίον τοῦ Εὐκράτους, κἀπειδὴ κατακλίνεσθαι καιρὸς ἦν, πρῶτον μὲν ἀράμενοι ἀνέθεσαν τὸν Θεσμόπολιν, οὐκ ἀπραγμόνως, νὴ Δία, πέντε, οἶμαι, νεανίσκοι ὑπὸ μεγέθεις ὑπαυχένια ὑποβύσαντες αὐτῷ πανταχόθεν, ὡς διαμένοι ἐν τῷ σχήματι, καὶ ἤδη πολὺ καρτερεῖν δύναιτο. εἶτα μηδενὸς ἀνεχομένου πλησίον κατακεῖσθαι αὐτοῦ, ἐμὲ κατακλίνουσι φέροντες, ὡς ὁμοτράπεζοι εἴημεν. τὸ ντεῦθεν ἐδειπνοῦμεν, ὦ Πυθαγόρα, πολύοψόν τι, καὶ ποικίλον δεῖπνον, ἤδη χρυσοῦ πολλοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ ἐκπώματα ἦν χρυσᾶ, καὶ διάκονοι ὡραῖοι, καὶ μουσουργοὶ καὶ γελωτοποιοὶ, καὶ ὅλως ἡδίστη τις ἦν ἡ διατριβὴ, πλὴν ἀλλὰ ἓν με ἐλύπει οὐ μετρίως ὁ Θεσμόπολις ἐνοχλῶν καὶ ἀρετήν τινα πρός με διεξιὼν, καὶ διδάσκων, ὡς αἱ δύο ἀποφάσεις μίαν κατάφασιν ἀποτελοῦσι, καὶ ὡς, εἰ ἡμέρα ἐστὶ νὺξ οὐκ ἔστιν, ἐνίοτε δὲ καὶ κέρατα ἔφασκεν εἶναί μοι, καὶ τοιαῦτα πολλὰ οὐδὲν δεομένῳ πρὸς φιλοσοφῶν συνείρει, καὶ ὑπετέμνετο τὴν εὐφροσύνην, οὐκ ἐῶν ἀκούειν τῶν κιθαριζόντων ἢ ᾀδόν-

a. Vide prouerb. Lupus hiat.

b. Χανὼν, aorist. 2.

διάκονοι

ἔφασκε

rùm ille conuersus ubi diu secum hæsitasset, posteaquàm me tristem admodum uideret: ades, inquit, tu quoq; Micylle, ac nobiscum cœna. Nam filium in mulierum conclaui unà cum matre conuiuium agere iubebo, quod tibi sit locus. Ingrediebar itaq;, quum parum abfuerit, ut lupus frustra hians discederem, uerum ingrediebar pudefactus, quod Eucratis filiolum è conuiuio uiderer expulisse. Ast ubi iam tempus esset ut discumberemus, primum tollentes Thesmopolim composuerunt, haud sine negocio per Iouem, quinq; (si dijs placet) proceri iuuenes, ceruicalia illi supponētes undiquaq;: quo nimirum in eodem habitu permanere, ac longum etiam tempus durare posset. Deinde ubi nemo iam tolerare posset, ut iuxta illum accumberet, me abductum reclinant, ut eadem in mensa essemus. Deinceps cœnabamus, ô Pythagora, opiparam quandam & uariam cœnam, multoq; in auro, multo item argento. Pocula erant aurea, ministri formosi: tum cantores, & concitandi risus artifices. In summa, iucundissima quæpiam erat uita: nisi quod unum quiddam me uehementer malè habebat: [a] Thesmopolis obstrepens atq; obturbans, uirtutem nescio quam mihi commemorans, docensq;, quòd duæ negationes unicā efficerent affirmationem: quodq; si dies sit, nox non sit. Nunquam & cornua mihi dictabat esse: atque id genus multa philosophabatur erga me, quibus eiusmodi nihil opus: planeq; uoluptatem interpellatione minuebat, quum non sineret exaudiri eos qui cithara, uocemq;

a. Iterum taxat Lucianus ueteres philosophos, multa inepta & ridēda etiā in scholis proponentes. Eiusmodi enim ineptijs & subtilitatibus scatuerunt ueterum philosophorum libri [redacted] Tales *λεπτολογίας multas adhuc hodie habet etiā* Plato, *diuinissimus quamuis philosophorū* Homerus.

ἢ ᾀδόντων. τοῦτο μέν σοι, ὦ Ἀλεκτρυὼν, τὸ δεῖπνον. ΑΛΕ. οὐχ ἥδιστον, ὦ Μίκυλλε, καὶ μάλιστα, ἐπεὶ συνεκληρώθης τῷ λήρῳ ἐκείνῳ γέροντι.

ΜΙ. ἄκουε δὴ καὶ τὸ ἐνύπνιον, ᾤμην γὰρ τὸν Εὐκράτην αὐτὸν, ἄπαιδα ὄντα, οὐκ οἶδ᾽ ὅπως ἀποθνήσκειν, εἶτα προσκαλέσαντά με, καὶ διαθήκας θέμενον, ἐν αἷς κληρονόμος ἦν ἁπάντων ἐγὼ, μικρὸν ἐπισχόντα ἀποθανεῖν. ἐμαυτὸν δὲ παρελθόντα εἰς τὴν οὐσίαν, τὸ μὲν χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἐξαντλεῖν, σκάφαις τισὶ μεγάλαις, ἀέναόν τε καὶ πολὺ ὑπεῤῥέον, τὰ δ᾽ ἄλλα τὴν ἐσθῆτα καὶ τραπέζας, καὶ ἐκπώματα καὶ διακόνους πάντα ἐμὰ, ὡς τὸ εἰκὸς, εἶναι. εἶτα ἐξήλαυνον ἐπὶ λευκοῦ ζεύγους, ἐξυπτιάζων, περίβλεπτος ἅπασι τοῖς ὁρῶσι, καὶ ἐπίφθονος, καὶ προέθεον πολλοὶ, καὶ παρίππευον, καὶ [a] εἵποντο πλείους. ἐγὼ δὲ τὴν ἐσθῆτα τὴν ἐκείνου ἔχων, καὶ δακτυλίους βαρεῖς, ὅσον ἑκκαίδεκα, [b] ἐξημμένους τῶν δακτύλων, ἐκέλευον ἑστίασίν τινα λαμπρὰν εὐτρεπισθῆναι, εἰς ὑποδοχὴν τῶν φίλων, οἱ δὲ, ὡς ἐν ὀνείρῳ εἰκὸς, ἤδη παρῆσαν. καὶ τὸ δεῖπνον ἄρτι συνεκομίζετο, καὶ ὁ πότος συνεκροτεῖτο, ἐν τούτῳ ὄντα με, καὶ φιλοτησίας προπίνοντα ἐν χρυσαῖς φιάλαις, ἑκάστῳ τῶν παρόντων, ἤδη τοῦ πλακοῦντος ἐκκομιζομένου, ἀναβοήσας ἀκαίρως, συνετάραξας μὲν ἡμῖν τὸ συμπόσιον, ἀνέτρεψας δὲ τὰς τραπέζας. τὸν δὲ πλοῦτον ἐκεῖνον διασκεδάσας, ὑπηνέμιον φέρεσθαι παρεσκεύασας, ἆρά σοι ἀλόγως ἀγανακτῆσαι κατὰ σοῦ δοκῶ, ὡς τριέσπερον ἂν ἡδέως ἔτι ἰδεῖν τὸ ὄνειρόν

μοι

a. Imperfectū ab ἕπομαι, ε nō [redacted]

b. Præter[redacted] passiuum participij uerbi ἐξάπτομαι.

c. Vide prouerb. Philotesius crater.

uocemq́; canebant. Habes Galle de cœna. GALL. Non admodum suaui Micylle: maximè posteaquàm cum illo deliro sene sortitus eras accubitum. MIC. Audi[a] nunc & insomnium: uisus enim mihi Eucrates ipse, quum orbus esset liberis, nescio quomodo è uita decedere. Dehinc ubi me accersißet, ac testamentum condidisset, quo me in solidum hæredem omniū scripserat, paulò tempore superstitem emori. Porrò ipse uidebar adire facultates, & tum aurum argētumq́; ingētibus quibusdam scaphis exhaurire, perpetuò subscaturiens et affatim affluens, tum autem uestes, mensas, pocula, ministros, omnia mea, ut par erat, esse. Postea candido uehiculo uectabar resupinus, cunctis qui intuebantur, conspiciendus & admirandus. Accurrebant permulti ac circumequitabāt: complures sequebantur. Ego enim interim illius indutus uestitum, & annulos gerens circiter sedecim digitis insertos: epulum quoddam splendidum iubebam adornare, quo amicos acciperem. Iamq́; illi, ita ut insomnio fieri cōsentaneum est, aderant: iam epulæ erant comportatæ, iam potus ex animi sententia ministratus. In his quum uersarer, & aureis phialis præbiberem omnibus qui aderant amicis, quum iam inferrentur bellaria, intempestiuo tuo clamore perturbasti nobis conuiuium, mensasq́; subuertisti, ac diuitias istas ita dißipasti, ut in[b] auras euanescerent. Num tibi uideor iniuria stomachatus in te? Nā uel treis noctes perpetuas libenter adhuc somnium illud quod mihi accidit,

a. Narratio est somnij aurei quod suprà, gallus suo cātu interpellarat.

b. καὶ γὰρ ψευ- δεσιν ὄψεις, ut in piscatoribus Theocriti dicitur.

μοι γενόμενον; ΑΛΕ. οὕτω φιλόχρυσος καὶ φιλόπλουτος, ὦ Μίκυλλε, καὶ μόνον τοῦτο δὴ ἅπαντος θαυμάζεις καὶ ἡ γῆ εὐδαίμον' εἶν, πολὺ κεκτῆσθαι χρυσίον; ΜΙ. οὐκ [a] ἐγὼ μόνος, ὦ Πυθαγόρα, τοῦτο, ἀλλὰ καὶ σὺ αὐτός, ὁπότε Εὔφορβος ἦσθα, χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἐξημμένος τῶν βοστρύχων, ἐξῄεις πολεμήσων τοῖς Ἀχαιοῖς, καὶ ταῦτα ἐν πολέμῳ, ἔνθα σιδηροφορεῖν μᾶλλον, ἢ χρυσοφορεῖν ἄμεινον ἦν, σὺ δὲ καὶ τότε [b] ἠξίους, χρυσῷ διαδεδεμένους τοὺς πλοκάμους ἔχων, διακινδυνεύειν. καί μοι δοκεῖ [c] Ὅμηρος διὰ τοῦτο [d] χαρίτεσσιν ὁμοίας εἰπεῖν σου τὰς κόμας, ὅτι χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο, μακρῷ γὰρ ἀμείνους δηλαδὴ, καὶ ἐρασμιώτεραι ἐφαίνοντο, συναναπεπλεγμέναι τῷ χρυσίῳ, καὶ συναπολάμπουσαι μετ' αὐτοῦ, καίτοι τὰ μὲν σά, ὦ χρυσοκόμη, μέτρια, εἰ Πάνθου υἱὸς ὤν, [e] ἐτίμας τὸ χρυσίον, ὁ δὲ πάντων [f] θεῶν πατὴρ καὶ ἀνδρῶν, ὁ Κρόνου καὶ Ῥέας, ὅς ποτε ἠράσθη τῆς Ἀργολικῆς ἐκείνης μείρακος, οὐκ ἔχων, εἰς ὅ, τι ἐρασμιώτερον αὑτὸν μεταβάλοι, οὐδέ, ὅπως ἂν διαφθείρειε τοῦ Ἀκρισίου τὴν φρουράν, ἀκούεις δήπου, ὡς χρυσίον ἐγένετο, καὶ ῥυεὶς [g] διὰ τοῦ τέγους, συνῆν τῇ ἀγαπωμένῃ, ὥστε τί ἂν σοι τὸ ἐπὶ τούτῳ ἔτι λέγοιμι, ὅσας μὲν

a. Auri encomium est. Estq; hæc prior collationis pars, quæ aurum cõmendat.

b. Persona imperfecti, contracta ab ἀξιόω.

c. Datiuus poeticus est, quem poetæ formant à genitiuo singulari, pro χάρισι.

d. De quo est apud Homerũ Iliad. 17. ubi hi uersus de Euphorbo cadente et interfecto à Menelao habentur, Δούπησε δὲ πεσών, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ. αἵματί οἱ δεύοντο κόμαι χαρίτεσσιν ὁμοῖαι, πλοχμοί θ' οἳ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο. Meminit huius quoq; Plinius lib. 33. cap. 1. ubi de origine & iure aureorum annulorum loquitur.

e. Imperfecti, à τιμάω. f. Frequens Iouis epitheton apud Homerũ.

g. Participium aorist. 2. paßiuum à ῥύομαι.

ἡγῆ

dit, uidere cupiam. GAL. Adeóne es auri cupidus, & opum auidus Micylle: idq́; ex omnibus unum admiraris, ac felicitatem unicam esse iudicas, si plurimũ poßideas auri. MIC. Equidem haud solus ita cogito Pythagora: quin ipse quoq;, tum quum Euphorbus esses, auro atq; argento comis intexto, prodibas pugnaturus cum Achiuis, idq́; in bello, ubi ferrum quàm aurum gestare satius fuerat. At tu etiam tum uoluisti calamistris auro internexis in periculum descendere. Atq; ob eam (opinor) causam, Homerus comas tuas Gratijs similes dixit: quòd auro argentóq; reuincirentur. Etenim longè nimirum meliores atq; amabiliores uidebantur, quòd essent auro religatæ, unaq́; cum eo lucerent. Neq; isthuc nouum est Auricome, si tu Pantho[a] patre prognatus, aurum in precio habuisti: quin & ipse deorum omnium, hominumq́; pater ille, Saturno Rheaq́; progenitus, quum[b] Argolicam illam puellã adamaret, ubi nihil inueniret amabilius, in quod sese transformaret, neq; quo Acrisij custodias posset corrumpere, audisti uidelicet, ut aurum sit factus, atque ita per tegulas illapsus, potitus est ea quã peribat. Iam uerò quid tibi commemorem, quàm multos usus præbeat

a. Panthus pater fuit Euphorbi, quem se fuisse belli Troiani tẽpore fingebat Pythagoras

b. Huius fabulæ quomodo Iupiter aurum factus per tegulas illapsus Danaen Acrisij regis Argiuorum filiam, in turri à patre inclusam, uigilibus custoditam corruperit. Meminerunt Ouidius libro 6. Metamorph. Terentius, Pindarus etiam et Horatius lib. 3. Carminum, ode 16. qui ei fabulæ Epimythion sententiosum tale appendit: Aurum per medios ire satellites. Et perrumpere amat saxa potentius Ictu fulmineo. Et Ouid. lib. 3. Elegiarum, Dum merces aberat durus pater ipsa seuera, Ærati postes ferrea turris erat.

quid faciat aurum.

χρείας παρέχεται ὁ χρυσὸς, ὡς [a] δὲ οἷς ἂν παρῇ, καλούς τε αὐτοὺς, καὶ σοφοὺς καὶ ἰσχυροὺς ἀπεργάζεται, τιμὴν καὶ δόξαν συνάπτων, καὶ ἐξ [b] ἀφανῶν καὶ ἀδόξων, ἐνίοτε περιβλέπτους καὶ ἀοιδίμους ἐν βραχεῖ τίθησι, τὸν γείτονα γοῦν μοι τὸν ὁμότεχνον οἶσθα τὸν Σίμωνα, οὐ πρὸ πολλοῦ δειπνήσαντα παρ' ἐμοὶ, ὅ τε τὸ ἔτνος ἧψουν τοῖς Κρονίοις δύο τόμους τοῦ ἀλλᾶντος ἐμβαλών. ΑΛΕ. οἶδα, τὸν σιμὸν, τὸν βραχὺν, ὃς τὸ κεραμεοῦν τρύβλιον ὑφελόμενος, ᾤχετο ὑπὸ μάλης ἔχων, μετὰ τὸ δεῖπνον, ὃ μόνον ἡμῖν ὑπῆρχεν, εἶδον γὰρ αὐτὸς, ὦ Μίκυλλε. ΜΙ. οὐκοῦν ἐκεῖνος αὐτὸ κλέψας, εἶτα ἐπωμόσατο θεοὺς τοσούτους, ἀλλὰ τί οὐκ ἐμήνυες καὶ ἐβόας τότε, ὦ ἀλεκτρυὼν, λῃζομένους ἡμᾶς ὁρῶν; ΑΛΕ. [c] ἐκόκκυζον, ὃ μόνον μοι τότε δυνατὸν ἦν, τί δ' οὖν ὁ Σίμων, [d] ἐῴκεις γάρ τι περὶ αὐτοῦ ἐρεῖν. ΜΙ. ἀνεψιὸς ἦν αὐτῷ, πλούσιος ἐν ὑπερβολῇ, Δριμύλος τοὔνομα, οὗτος ζῶν μὲν οὐδὲ ὀβολὸν ἔδωκε τῷ Σίμωνι, πῶς γὰρ, ὃς [e] οὐδὲ αὐτὸς ἥπτετο τῶν χρημάτων; ἐπεὶ δὲ ἀπέθανε πρῴην, ἅπαντα ἐκεῖνα, κατὰ τοὺς νόμους, Σίμων ὁ τὰ ῥάκια τὰ πιναρὰ, ὁ τὸ τρύβλιον περιλείχων, ἄσμενος διελαύνει, [f] ἁλουργῆ καὶ [g] ὑσγινοβαφῆ ἀμπεχόμενος, οἰκέτας καὶ ζεύγη, καὶ χρυσᾶ ἐκπώματα, καὶ ἐλεφαντόποδας τραπέζας

ζῶν

τρύβλιον

a. Ad summum sapiens uno minor est Ioue diues. Liber honoratus pulcher Rex denique Regum. Horat.

b. O sacer & magno minimus ueneradus amore, quo duce legitimus spurius esse potest.

c. Gallorum est, cuculi quoque, unde κόκκυξ uocatur.

d. Plusquàm perfectũ medium est Atticum ab εἴκω.

e. De ingenio auarorũ diuitũ, multa doctißimè dicuntur in Pluto Aristophanis, & in Timone misanthropo Luciani. f. Ἁλουργὸν, purpuram significat, ἀπὸ τοῦ ἁλὸς καὶ ἔργον, quod concha marina purpura colligatur, quã conchã Athenæus, ἀπὸ τοῦ χάσκειν, à hiando dictã putat, lib. 3. g. Tincta colore purpureo, ab ὕσγινον quod ostrum hyacinthum colorem purpureum significat, & βάπτω, tinge.

beat aurum? Et ut eos quibus adfuerit, formosos, & sapientes, & potentes reddat, decus & gloriam illis concilians? utq; nonnunquam ex obscuris & infamibus, claros ac celebres repentè efficiat? Nam nosti uicinum mihi & eiusdem artificij Simonem, qui paucis ante diebus apud me cœnauit, quum legumen coquerem [a] Saturnalibus, duasq; extorũ cæsuras immittens. GAL. Noui Simonem illum breuem: qui fictilem ollulam, quæ nobis erat unica, suffuratus, peracta cœna abijt, sub ala gestans. Nam ipse uidi, Micylle. MIC. Atqui quum eam sustulerit, tam multos ille deos postea iurabat. Sed cur non prodebas, ac uociferabare tum, ò Galle, quum nos furto spoliari conspiceres. GAL. Coccizabam, quod mihi solum licebat id temporis. Verùm quid Simon ille? Nam uidebare de illo dicturus nescio quid. MIC. Ei consobrinus erat uir supra modum diues, nomine Drimylus, is quo ad uiuebat, ne obulum quidam donauerat Simoni. Nam quî daret, quum ne ipse quidem pecunias attingeret? At [b] simulatq; mortuus est, nuper uniuersis illis opibus, iuxta leges, Simon ille, qui coria putria, qui patellam circumlingebat, gaudens potitur, purpura ostroq; circumtectus, famulosq; & currus, & aurea pocula & mensas eburnis innixas pedibus possidet

a. Saturnalia festũ fuit apud Romanos plenum gaudij & lætitiæ quod celebrabant mense Decembri, in eo amici amicis mittebant munera, magistratus quoque populo congiaria diuidebat. hinc Macrobius philologiam suam septem libris comprehẽsam Saturnalia nominauit, quod contineret res in Saturnalibus liberali colloquio in cõuiuio disputatas, quemadmodum meminit lib. 1. cap. 1. Meminit Saturnalium quoq; Athenæus lib. 14. ubi de origine eius festi disputat.

b. De huiusmodi auarorum diuitijs rectè dicitur uersus qui est in χάρισι Theocriti, χρήματα δ' ζώοντες ἀμαλδύνουσι θανόντων.

πέζας ἔχων, ὑφ' ἁπάντων προσκυνούμενος, [a] ὁ δὲ προσβλέπων ἐπὶ ἡμᾶς, ἔναγχος γοῦν ἐγὼ μὲν ἰδὼν προσιόντα χαῖρε, ἔφην, ὦ Σίμων, ὁ δὲ ἀγανακτήσας, εἴπατε, ἔφη, τῷ πτωχῷ, μὴ κατασμικρύνειν μου τοὔνομα, οὐ γὰρ Σίμων, ἀλλὰ Σιμωνίδης ὀνομάζομαι. τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι καὶ ἐρῶσιν αὐτοῦ καὶ αἱ γυναῖκες, ὁ δὲ θρύπτεται καὶ πρὸς ταύτας, καὶ ὑπερορᾷ, καὶ τὰς μὲν προσίεται, καὶ ἵλεώς ἐστιν, αἱ δὲ ἀπειλοῦσιν ἀνελεῖν αὑτὰς, ἀμελούμεναι, ὁρᾷς ὅσων ἀγαθῶν ὁ χρυσὸς αἴτιος, εἴ γε καὶ μεταποιεῖ τοὺς ἀμορφοτέρους, καὶ ἐρασμίους ἀπεργάζεται, ὥσπερ ὁ ποιητικὸς ἐκεῖνος κεστός. ἀκούεις δὲ καὶ τῶν ποιητῶν λεγόντων, Ω [b] χρυσέ, δεξίωμα κάλλιστον κτέρας, καὶ χρυσὸς γάρ ἐστιν, ὃς βροτῶν ἔχει κράτη, ἀλλὰ τί μεταξὺ ἐγέλασας, ὦ Ἀλεκτρυών. ΑΛΕ. ὅτι ὑπ' ἀγνοίας ὦ Μίκυλλε, καὶ σὺ τὰ ὅμοια τοῖς πολλοῖς ἐξηπάτησαι, περὶ τῶν πλουσίων, οἱ δ' εὖ ἴσθι, πολὺ ἀθλιώτερον ὑμῶν τὸν βίον βιοῦσι, λέγω δέ σοι,

καὶ

a. Honores mutant mores. Et in ueteri uersu dicitur, Cũ surgunt miseri, nolunt miseri misereri. Asperius (enim) nihil est humili, cum surgit in altũ: ut scripsit Claudianus.

b. Versus est Euripidis, qui extat apud Athenaeũ unà cum aliquot alijs lib. 4. δειπνοσοφιστῶν. Eos quia festiuißime, pecuniae Tyrannidem & potentiam describũt adijcimus, & sunt isti, ὦ χρυσὲ δεξίωμα κάλλιστον βροτοῖς, ὡς οὔτε μήτηρ ἡδονὰς τοίας ἔχει, οὐ παῖδες ἐν δόμοισιν, οὐ φίλος πατήρ, οἵας σύ χ' οἱ σε δώμασιν κεκτημένοι, εἰ δ' ἡ Κύπρις τοιοῦτον ὀφθαλμοῖς ὁρᾷ, οὐ θαῦμ' ἔρωτας μυρίους αὐτὴν ἔχειν.

possidet, ab omnibus adoratur, iamq; nos ne aspicit quidem. Etenim nuper quum illum procedentem conspexissem: Salue, inquam, Simon. At ille indignè ferens: Edicite, inquit, mendico isti, ne uocabulū meum diminuat: neq; enim Simon, sed[a] Simonides appellor. Porrò (quod est omnium maximum) mulieres etiam illius amore capiuntur. Atq; is quidem eludit eas, & fastidit, & alias quidem admittit, comemq; sese praebet. Aliæ porrò quæ negliguntur, necem conscituras sibi minitātur. Vides quantas commoditates pariat aurum: quando qui sunt deformißimi, transfigurat, & amabiles reddit, non secus atq; cestus[b] ille poeticus. Audis insuper & à poetis dictum: O aurum auspicata res, & ostentum optimum. Aurum est quod opibus imperat mortalium. Sed quid interim risisti Galle? GAL. Quoniam tu quoque per inscitiā Micylle, simili modo falleris opinione de diuitibus, quēadmodum uulgus: uerum (crede mihi) longè etiam ærumnosiorem uitam uiuunt, quàm uos. Hæc autem

a. Poëta fuit Lyricus doctissimus & sapiētißimus, cuius aliquot sententiæ doctißimæ apud gnomologos & philologos reperiuntur. Eius meminit Theocritus in χάρισι, Pausanias etiam.

b. Cestus ab Homero 3. Iliad. fingitur cingulum Veneris, cuius ea sit uis & efficacia, ut conciliet, placet, & in sui amorem pertrahat quosuis.

c. Latinè apud Senecā lib. Epistol. 31. sic referuntur: Pecunia ingēs generis humani bonum. Cui non uoluptas matris, aut blandæ potest, par esse prolis non sacer meritis parens. Tam dulce si quid Veneris in uultu micat. Meritò illa amores cœlitum atq; hominum mouet. Verba sunt Bellephorontis apud Euripidem. Hi uersus cum in Tragœdia pronūciati essent, totus populus ad eijciendum & actorem & carmen consurrexit, donec Euripides ipse in medium prosilijt, petēs ut expectarent uiderentq; quem admirator auri exitum faceret. Dabat in illa fabula pœnas Bellerophontes, quas in sua quisq; dat.

καὶ πένης, καὶ πλούσιος πολλάκις γενόμενος, καὶ ἅπαντος βίου πεπειραμένος, μετὰ μακρὸν δὲ καὶ αὐτὸς εἴσῃ ἕκαστα. ΜΙ. νὴ Δία, καιρὸς γοῦν ἤδη καὶ σὲ εἰπεῖν ὅπως ἠλλάγης, καὶ ἃ συνοισθα τῷ βίῳ ἑκάστῳ. ΑΛΕ. ἄκουε, τοσοῦτόν γε προειδὼς, μηδένα με σοῦ εὐδαιμονέστερον βιοῦντα ἑωρακέναι. ΜΙ. ἐμοῦ, ὦ Ἀλεκτρυὼν, οὕτω σοι γένοιτο, προάγεις γάρ με λοιδορεῖσθαί σοι, ἀλλὰ εἰπὲ, ἀπὸ Εὐφόρβου ἀρξάμενος, ὅπως εἰς Πυθαγόραν μεταβληθεὶς εἶτα ἑξῆς, ἄχρι τοῦ ἀλεκτρυόνος. εἰκὸς γάρ, σε ποικίλα καὶ ἰδεῖν καὶ παθεῖν, ἐν πολυειδέσι τοῖς βίοις. ΑΛΕ. ὡς [a] μὲν ἐξ Ἀπόλλωνος τὸ πρῶτον ἡ [b] ψυχή μοι καταπταμένη εἰς τὴν γῆν, ἐνέδυ εἰς ἀνθρώπου σῶμα, ἥν τινα τὴν καταδίκην ἐκτελοῦσα, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν, ἄλλως τε οὔτε ὅσιον, οὔτε ἐμοὶ εἰπεῖν, οὔτε σοὶ ἀκούειν τὰ τοιαῦτα. ἐπεὶ δὲ Εὔφορβος ἐγενόμην. ΜΙ. ἐγὼ δὲ πρό γε τούτου, ὦ θαυμάσιε, τίς ἦν; τοῦτό μοι πρότερον εἰπὲ, εἰ κἀγώ ποτε ἠλλάγην, ὥσπερ σύ. ΑΛΕ. καὶ μάλα. ΜΙ. τίς οὖν ἦν εἴ τι ἔχεις εἰπεῖν, ἐθέλω γὰρ τοῦτο εἰδέναι. ΑΛΕ. σὺ [c] μύρμηξ Ἰνδικὸς, τῶν τὸ χρυσίον ἀνορυττόντων. ΜΙ. εἶτα

a. Series mutationum Pythagoræ pertinēs ad fidem faciendā sequētibus. Micylli mutationes per digreßionem.

b. De animabus quomodo in corpora demittantur, & quomodo totus aër plenus sit animarum, & an animæ ante corpora fuerint, quare quoque in corpus tanquam in carcerē anima mittatur ui de Augustinū de ciuitate dei, Cœlium Rhodiginum, Laërtium, Platonem in Axiocho, & Ciceronem in libro de Senectute.

ἀνορυττόντων

c. De formicis Indicis arenam auream effodientibus, et magnitudine canes æquantibus, quomodo item arena iam effossa ab ijs auferatur, cum sint pernicitatis uix credendæ, scribit Herodotus lib. 3. de India agens.

loquor, qui ipse & pauper, et diues aliquando fuerim, atq; omne uitæ genus sim expertus. Porrò paulopòst ipse quoq; hæc omnia cognosces. MIC. Per Iouem tempestiuum iam est, ut & tu referas quemadmodum sis transfiguratus, & quid in unoquoq; uitæ genere perspexeris. GAL. [a] Ausculta, hoc tantum præmonitus, me neminē feliciorem uita, quàm tu sis, nunquam uidisse. MIC. Quàm ego sim, ô Galle? Hanc fœlicitatem tibi ipsi imprecor. Nam uidere me tibi ridendum proponere. Verū age, narra, exordiēs ab Euphorbo, quo pacto fueris in Pythagoram transformatus: deinceps ordine ad Gallum usq;. Consentaneum enim est, te uarias res tum uidisse, tum tulisse, nimirum tam diuersis uitæ formis. GAL. Quemadmodum initio ab Apolline profecta anima in terrā deuolarit, et [b] corpus humanū subierit, ut illic pœnam quandam dependeret, id longum dictum futurum sit. Præterea neq; mihi referre fas est, neq; tibi eiusmodi audire. Verùm ubi Euphorbus factus essem. MIC. Sed ego priusquàm essem is, qui nunc sum, ô præclare quisnā erā? hoc mihi prius dicito, nunquid & ego uersus fuerim itidem ut tu. GAL. Maximè. MI. Quis igitur eram, si quo modo potes dicere, peruelim enim isthuc cognoscere. GAL Tu formica fueras Indica, ex earum genere, quæ aurum effodiunt. MIC. Et

a. πᾶς γὰρ τίνας ἂν μεγάλα λυμαίνει κακά. Quare rectè Apollo prædicauit beatißimos græcorum pauperrimos, ut est apud Plinium, Herodo. Platonem, & alios quosdā.

b. Plato in Cratylo, ubi de recta nominū ratione agit, σῶμα corpus, qua si σῆμα, sepulchrū nuncupari, ex aliorum sententia putat quod anima præsēti tēpore in corpore tanquā sepulchro sit sepulta, & quod iuxta Orphei sectatores in corpore delictorū det pœnas, & quòd uelut in carcere quodam σώζηται, hoc est seruetur. Idem dicit in, Gorgia quòd corpus sit sepulchrum animæ: & in Phædro, quòd corpori anima in modū ostreæ alligata sit.

ὀλίγων

εἶτα ὤκνουν ὁ κακοδαίμων ὀλίγων τῶν ψηγμάτων τῶν ἥκειν εἰς τὸν βίον, ὃς ἐξ ἐκείνου ἀθησαυρισάμενος; ἀλλὰ καὶ τί μετὰ τοῦτον ἔσομαι, εἰπέ, εἰκὸς γὰρ εἰδέναι σε, εἰ γάρ τι ἀγαθὸν εἴη, ἀπάγξομαι ἤδη ἀναστὰς, ἀπὸ τοῦ πασσάλου, ἐφ' οὗ σὺ ἕστηκας. ΑΛΕ. οὐκ ἂν μάθοις τοῦτο, οὐδεμιᾷ μηχανῇ, πλὴν ἀλλ' ἐπεί περ Εὔφορβος ἐγενόμην, ἐπάνειμι γὰρ ἐπ' ἐκεῖνα, ἐμαχόμην ἐν Ἰλίῳ, καὶ ἀποθανὼν ὑπὸ Μενελάου, χρόνῳ ὕστερον, εἰς Πυθαγόραν ἧκον. τέως δὲ περιέμενον ἄοικος ἑστώς,[a] ἄχρι δὴ ὁ Μνήσαρχος ἐξειργάσατό μοι τὸν οἶκον. ΜΙ. ἄσιτος ὤν, ὦ[b] τᾶν, καὶ ἄποτος; ΑΛΕ. καὶ μάλα, οὐδὲ γὰρ ἔδει τούτων, ἢ μόνῳ τῷ σώματι. ΜΙ. οὐκοῦν τὰ ἐν Ἰλίῳ πρότερόν μοι εἰπέ, τοιαῦτα ἦν, οἷά φησιν Ὅμηρος γενέσθαι αὐτά; ΑΛΕ. πόθεν ἐκεῖνος ἠπίστατο, ὦ Μίκυλλε, ὃς γιγνομένων ἐκείνων[c] κάμηλος ἐν Βάκτροις ἦν. ἐγὼ δὲ τοσοῦτόν σοι φημὶ ὑπέρφυές, μὴ δὲ γενέσθαι τότε μήτε τὸν Αἴαντα οὕτω[d] μέγαν, μήτε τὴν Ἑλένην αὐτὴν οὕτω καλὴν, ὡς οἴονται, εἶδον γὰρ λευκὴν μέν τινα, καὶ ἐπιμήκη τὸν τράχηλον, ὡς εἰκάζειν

κύκνου

a. Pro ἑστηκὼς, participiũ præteritum Atticũ ab ἵστημι.

b. Id est, eram tantum nuda anima sine corpore: corpus autẽ domũ uocat σκηνὴν ueteri Platonicorũ more, quod sit domicilium animæ, quẽadmodũ id prolixè disputatur ex Plotino & Platone apud Cœlium. Et Pythagoras apud Laërtium, animæ uincula uenas esse & arterias & neruos dicit.

c. Pro ὦ ἔταν, ô amice ab ἔτης coætaneus, familiaris, παρὰ τὸ ἔτος οἷον ὁμοέτης.

d. De camelis, uide Plinium lib. 8. cap. 18.

e. Pausanias in Attica ex Mysi cuiusdam relatione narrat, ossa Aiacis Telamonij genuina quæ Medici molas uocant, disco adolescentis pentathli fuisse paria: unde quanta fuerit Aiacis magnitudo & robur cogitari potest.

Et postea neglexi infelix, uel paucula frustra inuitam importate: quum illo essem alitus? Sed age quid post hæc futurus sim dicito: quandoquidem consentaneum est scire te. Etenim si quid bonæ sit rei, iam nũc [a]suspẽdero me ab ista pertica, in qua nunc stas. GAL. Isthoc profecto nulla ratione possis cognoscere. Cæterum quum Euphorbus essem (nam ad illa redeo) in Troia pugnabam, atq; à Menelao necatus, aliquanto post tempore in Pythagoram perueni. Porrò eousque absq; tecto perdurabam, donec [b] Mnesarchus aliquando mihi domum ædificaret. MIC. Obsecro te, num absq; cibo potuq;. GAL. Maximè. Nihil enim istis rebus opus nisi corpori duntaxat. Illud igitur prius dicito, ea quæ ad Troiam gesta sunt, num ita se habent, qualia fuisse dixit Homerus? GAL. Qui[c] nam ille scire potuisset Micylle, qui quidem dum ista gerebãtur, ipse camelus erat in Bactris[d]? Cæterum ego tibi tantum affabor diuinitus, nihil id temporis eximiũ fuisse, neq; Aiacem usq; adeò magnum, neq;[e] Helenã adeò formosam, quẽadmodũ arbitrantur: siquidẽ uidi

a. Vt scilicet eò citius in animal aliquod felicius transmuter, quemadmodũ Ambrociotes Cleõbrotus abiecit se ex alto ut eo citius ad meliorẽ uitam perueniret, de qua legerat apud Platonẽ, teste Cicerone & Lactãtio, et alij quoq; sibi ipsis manus intulerũt propter eãdẽ causã.

b. Id est, donec corpus nascere tur ex Mnesarcho, quod ego nuda anima occupaui, nominatus deinde Pythagoras Mnesarchi filius.

c. Alia digreßio de rebus Troianis & Homero.

d. Bactra Bactrorum, metropolis est Scythiæ.

e. De Helena & proceribus cum Græcorum tum quoq; Troianorum qualis quilibet fuerit forma, robore & moribus & alijs uirtutibus, uide Daretem Phrygium in historia belli Troiani, qui ei interfuit αὐτόπτης.

[a] κύκνου θυγατέρα εἶναι, τἆλλα δὲ πάνυ πρεσβῦτιν,
ἡλικιῶτιν σχεδὸν τῆς Ἑκάβης, ἥν γε [b] Θησεὺς πρῶ-
τον ἁρπάσας, ἐν Ἀφίδναις εἶχε, κατὰ τὸν Ἡρακλέα
γενόμενος. ὁ δὲ Ἡρακλῆς πρότερον εἷλε Τροίαν, κατὰ
τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοὺς τότε μάλιστα. διηγεῖτο
γάρ μοι ὁ Πάνθους ταῦτα, κομιδῇ μειράκιον ὤν, ἑω-
ρακέναι λέγων τὸν Ἡρακλέα. ΜΙ. τί δὲ ὁ Ἀχιλ-
λεύς, τοιοῦτος ἦν ἄριστος τὰ πάντα, ἢ μῦθος ἄλ-
λως καὶ ταῦτα; ΑΛΕ. ἐκείνῳ μὲν οὐδὲ συνηνέχ-
θην, ὦ Μίκυλλε, οὐδ' ἂν ἔχοιμί σοι οὕτως ἀκριβῶς
τὰ παρὰ τοῖς Ἀχαιοῖς λέγειν, πόθεν γάρ, πολέμιος
ὤν. τὸν μὲν τοι ἑταῖρον αὐτοῦ, τὸν [c] Πάτροκλον οὐ
χαλεπῶς ἀπέκτεινα διελάσας τῷ δόρατι. ΜΙ.
εἶτά σε ὁ Μενέλαος [d] μακρῷ εὐχερέστερον, ἀλλὰ ταῦ-
τα μὲν ἱκανῶς τὰ Πυθαγόρου δὲ ἤδη λέγε. ΑΛΕ.
τὸ μὲν ὅλον, ὦ Μίκυλλε, σοφιστὴς ἄνθρωπος ἦν,
χρὴ γάρ, οἶμαι τἀληθῆ λέγειν, ἄλλως δὲ οὐκ ἀ-
παίδευτος, οὐδ' ἀμελέτητος τῶν καλλίστων
μαθη-

a. Alludit ad fabulam de Cygno, Iupiter qui propter mulieres nihil non factus est, quemadmodū in uersu dicitur, κύκνος ταῦρος, σάτυρος, χρυσὸς δι' ἔρωτα. Cygnus factus compressit Lædam quæ ouum peperit, unde nati sunt dioscuri Pollux & Castor & Helena, ut est apud Ouid. lib. 6. Metamorphos. ubi summatim omnia adulteria Iouis recensentur: quemadmodum & libro 14 Iliad. Apud Atheneum lib. 2. exponitur eius quoq; fabulæ origo.

b. De quo est apud Plutarchum in uita Thesei. Isocratem in encomio Helenæ, Euripidem in Helena, & Pausaniam quoq; in Laconica. Aphidnæ autem meminit Strabo, similiter & Pausanias aliquotiens.

c. De Patroclo induto armis Achillis ad terrendos Troianos, & uulnerato ab Euphorbo, interfecto uerò ab Hectore, uide Iliad. Homeri li. 16.

d. Homerus Iliad. 17.

candida quadam & procera ceruice, ut hinc Cygno prognatam esse aßimularent. Cæterum uehementer anum, æqualem propemodum[a] Hecubæ. Hanc Theseus raptam in Aphidnis possedit. Is uixit Herculis ferme ætate. Porrò Hercules prius Troiam[b] ceperat patrum nostrorum memoria, qui per id temporis maximè florebant. Nam hæc mihi[c] Panthus narrauit, se quum esset admodum adolescens uidisse Herculem. MIC. *Quid autem Achilles? Num talis erat, nempe quauis in re præstantißimus? An & isthæc fabulamenta sunt.* GAL. *Cum illo quidem congressus non sum: neq; queam adeò compertè de rebus Græcorũ dicere. Etenim qui scire potui, cùm hostis essem? certe Patroclum illius amicum, haud ita magno negocio peremi, lancea dissectum.* MIC. *Deinde te Menelaus, minore negocio. Verùm istis de rebus satis. Nunc res Pythagoricas refer.* GAL. *illud[d] in summa, Micylle: sophista quispiam eram (oportet enim uidelicet fateri uerum) alioqui non imperitus, neq; inexercitatus in honestißi-*

a. Fuit enim annos 20 Troiæ, quemadmodũ docent id historiæ & Scholia Homerica, post raptum enim decem anni abierunt antequã cogerãt Græci exercitũ: decẽ quoq; anni cũ sex mẽsibus & diebus duodecim ante quã Troia caperetur, teste Darete Phrygio.

b. Quod accidit annis ante ultimã obsidionem 31. 36 imperij anno Laomedontis, cùm Argonautæ proficiscerentur ad Colchos, interfecto Laomedonte patre Priami et abducta filia Hesione, ex qua natus est Aiax Telamonius; quæ res deinde causa fuit raptus Helenæ, si uera sunt quæ scribunt authores.

c. Panthus, Troianus fuit, pater Euphorbi, quemadmodũ suprà dictũ est.

d. Redit ad propositum de metamorphosi Pythagorica, & tacitè Pythagorã ut sophistam & præstigiatorẽ perstringit: qui & quæ docuerit, imponendi causa docuerit, & in quæ transmutatum se dixit, ab ijs natura quoq; repugnarit.

μαθημάτων, ἀποδημήσας δὲ εἰς [b] Αἴγυπτον, ὡς συγγενοίμην τοῖς προφήταις ἐπὶ σοφίᾳ, καὶ εἰς τὰ ἄδυτα κατελθὼν, ἐξέμαθον τὰς βίβλους τὰς Ὥρου καὶ Ἴσιδος, καὶ αὖθις εἰς [b] Ἰταλίαν ἐκπλεύσας, οὕτω διέθηκα τοὺς κατ᾽ ἐκεῖνα Ἕλληνας, ὥστε θεὸν ἡγεῖσθαί με. ΜΙ. ἤκουσα ταῦτα, καὶ ὡς δόξειας ἀναβεβιωκέναι ἀποθανὼν, καὶ ὡς [c] χρυσοῦν τὸν μηρὸν ἐπιδείξαιό ποτε αὐτοῖς. ἐκεῖνο δέ μοι εἰπὲ, τί σοι ἐπῆλθε νόμον ποιήσασθαι, μήτε κρεῶν, μήτε κυάμων ἐσθίειν. ΑΛΕ. μὴ ἀνάκρινε τὰ τοιαῦτα, ὦ Μίκυλλε. ΜΙ. διατί, ὦ Ἀλεκτρυών. ΑΛΕ. ὅτι αἰσχύνομαι λέγειν πρὸς σὲ τὴν ἀλήθειαν ὑπὲρ αὐτῶν. ΜΙ. καὶ μὴν οὐδὲν ὀκνεῖν ἐχρῆν λέγειν πρὸς ἄνδρα σύνοικον καὶ φίλον, δεσπότην γὰρ οὐκ ἂν εἴποιμι ἔτι. ΑΛΕ. οὐδὲν ὑγιὲς οὐδὲ σοφὸν ἦν, ἀλλ᾽

ἑώρων

a. In Aegyptū et ad Chaldaeos et Cretā insulam pleriq; philosophorū discendi et uidendi uaria causa profecti sunt, Pythagoras, Plato, Euripides, &c. quod ibi et studia florerēt, et multi sapiētes uiri reperirentur, de quo Laërtius et alij meminerunt, Philostratus quoq; in lib. 8. quos conscripsit de Apollonio Tyanaeo, cuius et D. Hieronymus meminit.

b. Quomodo Pythagoras scholam aperuerit in Italia, et quid docuerit, quibusq; ceremonijs et ritibus eam ab alijs secus discreuerit, est apud Laërtium, Gellium, et Iustinum lib. 20. et Liuiū primo ab urbe cōdita.

c. Nudatum aliquando eius femur aureum apparuisse fama est. Hermippus de Pythagora apud Laërtium.

honestißimis disciplinis. Profectus sum autem in Aegyptum: quo cum prophetis congrederer, de sapientia communicaturus. Hic [a] adyta subij, atque ibi [b] Ori & Isidis libros perdidici. Post rursum in Italiam renauigabã, ac Græcos iuxta ea quæ in Aegypto didiceram, ita institui, ut me proinde ac deum [c] suspicerent. MIC. Equidem audieram isthæc: præterea quemadmodum creditus fueris, defunctus in uitam rediisse, utq; aureum femur illis subinde ostenderis. Verum illud mihi dicito, quid tibi uenit in mentem, ut legem statueres: uti neq; carnibus, neq; fabis uescentur homines. GAL. Ne perconteris ista Micylle. MIC. Quamob rem, ô Galle? GAL. Nam pudet hisce de rebus uerum fateri. MIC. Atqui non conuenit, uti id facere graueris apud hominem contubernalem & amicum: nam herum posthac, absit ut dixerim. GAL. Nihil sani, neque præclari quic=

a. Secretiora Templi loca sunt, in quæ nõ quiuis admittebatur.

b. Isis uxor fuit Osiridis, horũ utriusq; filius fuit Horus, seu Orus, qui pariter deinde propter uarias monstratas artes Ægyptijs, inuentas quoq; literas diuinos honores consecuti sunt. Historiã & res gestas ipsorum scribunt Diodorus Siculus lib. 1. Herodotus quoq; prolixe lib. 2. Et multo prolixius Plutarchus in libro de Iside & Osiride. De libris autem & literis hieroglyphicis quæ animantium figuris & reliquis huiusmodi signis & corporibus constabant, quibus utebantur uates & theologi Aegyptij, qui nefas esse ducebant Sapientiæ mysteria literis cõmunibus uulgo prophano prodere. Vide Cœlium Rhodiginũ lib. 29. cap. 26. Et Erasmum in prouerbio Festina lente. Extant etiam duo libri Hori super huiusmodi literis, quibus ἱερογραμματεῖς utebantur. Librorum Isidis meminit etiam Plato lib. 2. de legibus. Vide de ijsdem plura in prima parte historiæ poëtarum Lilij Gyraldi, ubi ex Apuleio multa dicuntur.

c. Discipuli eius uocabant eum, dei omnigenas uoces. Donum eius Metapõtini Cereris delubrum uocabant, uicumq; sacratum Musis, ut Phauorinus in Omnimodis historijs tradit.

[a] ἑώρων, ὅτι εἰ μὲν τὰ συνήθη, καὶ ταῦτα τοῖς πολλοῖς νομίζοιμι, ἥκιστα ὑπαλλάσσομαι τοὺς ἀνθρώπους ἐς τὸ θαῦμα. ὅσῳ δὲ ἂν ξενίζοιμι, τοσούτῳ καινότερος ᾤμην αὐτοῖς ἔσεσθαι. διὰ τοῦτο καινοποιεῖν εἱλόμην, ἀπόρρητον ποιησάμενος τὴν αἰτίαν, ὡς εἰκάζοντες ἄλλοι ἄλλως ἅπαντες ἐκπλήττωνται, καθάπερ ἐν τοῖς ἀσαφέσι τῶν χρησμῶν. ΜΙ. ὁρᾷς; καταγελᾷς μου καὶ σὺ ἐν τῷ μέρει τοσοῦτον, ὅσον Κροτωνιατῶν, καὶ μεταποντίων καὶ ταραντίνων, καὶ τῶν ἄλλων ἀφώνων, σοὶ ἑπομένων, καὶ προσκυνούντων τὰ ἴχνη, ἃ σὺ πατῶν ἀπελιμπάνοις. ἀποδυσάμενος δὲ τὸν Πυθαγόραν, τίνα [b] μετημφιέσω μετ᾽ αὐτόν; ΑΛΕ. [c] Ἀσπασίαν τὴν ἐκ μιλήτου ἑταίραν. ΜΙ. φεῦ τοῦ λόγου, καὶ γυνὴ γὰρ ἐγένετο ἐν τοῖς ἄλλοις ὁ Πυθαγόρας; καὶ ἦν ποτε χρόνος, ὅτε καὶ σὺ ᾠοτόκεις, ὦ ἀλεκτρυόνων γενναιότατε, καὶ [d] συνῆσθα Περικλεῖ, Ἀσπασία οὖσα; καὶ ἐκύεις ἀπ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἔρια ἔξαινες, καὶ κρόκην κατῆγες, καὶ ἐγυναικίζου εἰς τὸ ἑταιρικόν; ΑΛΕ.

πάντα

a. Imperfectū Atticū ab ὁράω.

b. Secunda persona aorist. α. med. ab ἀμφιέννυμι.

c. De Aspasia Milesia fœmina, formosissima pellice, ui de. 13 Athenæi, ubi de Phryne & alijs tum tēporis famigeratis scortis multa dicuntur, Plutarchū quoque in Pericle.

d. Pro συνῆς Aeolicè. Aeoles enim personis in ς exeuntibus, θα addunt ἄπεισθα, pro ἄπεις dicentes.

quam erat: uerùm animaduertebam, si consueta modò, atq; eadem quæ uulgò traduntur, à multis præcepissent: non fore, ut mortales in admirationem adducerem, sed quo [a] peregriniora, magisq́; aliena præposuissem, futurum, ut hoc magis nouus, magisq; uiderer admirandus. Proinde instituerã in animo, nouæ quiddã rei designare, eiusmodi proposito decreto, cuius causa esset inexplicabilis, quo uidelicet alijs aliud conie ctantibus omnes redderentur attoniti: quemadmodum in obscuris oraculis solet usu uenire. MIC. Illud uide, ut rides me tu quoq;, nõ minus atq; [b] Crotoniatas, ac Metaponticos, et Tarẽtinos, cũq́; his alios, qui muti sequũtur, tuaq́; aderant uestigia, quæ tu calcata reliquisti. Verùm ubi Pythagorã exueras, quẽ post eum induisti? GAL. Aspasiam Miletensem illam meretricem. MIC. Papæ, quid ego audio? Siquidem inter alia mulier quoq; fuit Pythagoras? Itane fuit aliquãdo tempus, quo tu Galle generosissime oua pariebas, cumq́; [c] Pericle rẽ habebas: iam Aspasia uidelicet, atq; ex illo grauida facta es? Præterea lanã tondebas, tramamq́; deducebas? Postremò meretricũ in morem gestiebas, uultũq; cõponebas? GAL. Ista

a. Noua enim & peregrina magis admirantur. De eo uide in symbolis Pythagoræ apud Laërtium, Clementẽ in στρώμασι, Plutarchum & Erasmũ in Chiliadibus, maximè uerò in prouerbio, Quò transgressus: ubi cum hæ tum quoq; plurimæ aliæ causæ indicantur.

b. Populi sunt Italiæ, apud quos uixit Pythagoras, quẽadmodũ meminit Laërtius & Iustinus Trogi abbreuiator. Strabo quoq; lib. 4. Fuerũt eæ ciuitates celebres, cum à Pythagoreis tum quoq; Athletis & Olympionicis: è Crotone oriundus fuit Milo ille à multis autoribus celebratus, è Tarento Archita philosophus Platonis amicus. Vide etiam prouerb. Crotoniatarũ postremus, is reliquorum Græcorum primus est. Item, Crotonæ salubrius.

c. De Pericle eloquentissimo, qui loquens fulminare et fulgurare uisus est, scribunt Plutarchus cum Quintiliano.

πάντα ταῦτα ἐποίουν, οὐ μόνος, ἀλλὰ καὶ [a] τειρεσίας πρὸ ἐμοῦ, καὶ ὁ Ἐλάτου παῖς, ὁ Καινεύς. ὥστε ὁπότε ἂν ἀποσκώψῃς εἰς ἐμέ, καὶ εἰς ἐκείνους ἀποσκώψας ἔσῃ. ΜΙ. τί οὖν, πότερος ὁ βίος ἡδίων σοι ἦν, ὅτε ἀνὴρ ἦς, ἢ ὅτε σε ὁ Περικλῆς ὤπυιεν; ΑΛΕ. οἶδας, οἷον τοῦτο ἠρώτησας, οὐδὲ τῷ τειρεσίᾳ συνενεγκοῦσαν τὴν ἀπόκρισιν. ΜΙ. ἀλλὰ κἂν σὺ μὴ εἴπῃς ἱκανῶς ὁ Εὐριπίδης διέκρινε τὸ τοιοῦτον, εἰπὼν ὡς [b] τρὶς ἂν θέλοι παρ' ἀσπίδα στῆναι, ἢ ἅπαξ τεκεῖν. ΑΛΕ. καὶ μὴν ἀναμνήσω σε, ὦ Μίκυλλε, οὐκ εἰς μακρὰν ὠδίνουσαν, ἔσῃ γὰρ πότε γυνὴ καὶ σύ, ἐν πολλῇ τῇ περιόδῳ, πολλάκις. ΜΙ. οὐκ ἀπάγξῃ ὦ ἀλεκτρυών, ἅπαντας οἰόμενος Μιλησίους ἢ Σαμίους εἶναι; σὲ οὖν φασι, καὶ Πυθαγόραν ὄντα, τὴν ὥραν λαμπρόν, πολλάκις Ἀσπασίαν γενέσθαι τῷ τυράννῳ. τίς δὴ μετὰ τὴν Ἀσπασίαν, ἀνήρ, ἢ γυνὴ αὖθις ἀνεφάνης; ΑΛΕ. ὁ κυνικὸς [c] Κράτης. ΜΙ. ὦ Διοσκόρω τῆς ἀνομοιότητος· ἐξ ἑταίρας φιλόσοφος; ΑΛΕ. εἶτα βασιλεύς, εἶτα πένης, καὶ μετ' ὀλίγον σατράπης, εἶτα ἵππος, καὶ κολοιός, καὶ βάτραχος, καὶ ἄλλα μυρία. μακρὸν δ' ἂν γένοιτο, καταριθμήσασθαι

a. De Tiresia uate qui uir fuit, & fœmina etiam aliquando, uide Ouid. 3. Metamor.

b. Versus Euripidis in Medea, Medeæ querentis sunt isti λέγουσι (αὖ δ' ἡμᾶς ὡς ἀκίνδυνον βίον) δ' ἡμᾶς ὡς ἀκίνδυνον βίον. ζῶμεν κατ' οἴκους οἱ δὲ μάρνανται δορί. κακῶς φρονοῦντες, ὡς τρὶς ἂν παρ' ἀσπίδα στῆναι θέλοιμ' ἂν μᾶλλον, ἢ τεκεῖν ἅπαξ.

c. Crates Thebanus Diogenis Cynici discipulus fuit θυρεπανοίκτης appellatus, quod in omnẽ ingrederetur domum, & hominum uitia corriperet, quemadmodum est apud Laërtiũ, Plutarchum et Erasmum in Apophthegmatis.

quidem omnia feci, tametsi non ego solus: uerũ & ante me, tũ Tiresias, tum Elati proles[a] Cæneus. Proinde quicquid in me conuitij dixeris, tantundẽ & in illos dixeris. MIC. Age igitur, utra tibi uita erat suauior, quum uir esses, an quum Pericles tecum haberet consuetudinem. GAL. Vides cuiusmodi isthuc est quod percontaris? nempe cui ne Tiresiæ quidem[b] expedierit respondere. MIC. Atqui si minus fateare tu, tamẽ isthuc Euripides satis explicuit, quum ait se malle ter sub clypeo consistere, quã parere semel. GAL. Imò præmoneo te paulopòst puerperam fore: siquidem & tu mulier es olim futurus, idq; sæpius lõgo nimirum seculorum[c] orbe atq; recursu. MI. Non tu pendebis, ô Galle, qui quidem omneis mortales Milesios aut Samios esse ducas? Nam aiunt te etiam tum quum Pythagoras esses, uenusta forma decorum, sæpius Aspasiam fuisse tyranno. Verùm age secundum [d] Aspasiam, in quem uirûm aut mulierũ denuò renatus es? GAL. In Cratem Cynicum. MIC. ô Castor & ô Pollux, quàm dissimile, ex scorto philosophus. GAL. Deinde rex, deinde pauper, paulo pòst satrapes, dehinc equus, graculus, & rana, aliaq; innumerabilia: perlõgũ enim fuerit singula recensere: postremò

a. De Cæneo Elati filio quomodo ex puella uenustissima uir factus fuerit, uide 12 Metamorphos. Meminit quoque Plutarch. in Moral.

b. Tiresias cũuitã mulierũ suauiorem esse pronũtiasset, à Iunone excæcatus est. Ouid. 3. Metamor.

c. Apud Herodotũ lib. 2. scribitur, primos Ægyptios statuisse animam hominis esse immortalem, quæ demortuo corpore subinde in aliud corpus ut quodq; generaretur migraret. Plato in Phædro multa et à sacris literis abhorrentia affert. d. De Aspasia iã diximus: per tyrannũ fortè intelligit Periclem, quod uenustissime formæ fuerit Pythagoras, adeò ut illum discipuli Apollinem opinarentur, meminit Laërtius.

μήσασθαι ἕκαστα. τὰ τελευταῖα δὲ, ἀλεκτρυὼν πολλάκις[a] ᾔσθην γὰρ τῷ βίῳ, καὶ παρὰ πολλοῖς ἄλλοις δουλεύσας, βασιλεῦσι, καὶ πένησι καὶ πλουσίοις. τὰ τελευταῖα, καὶ σοὶ νῦν σύνειμι, καταγελῶν ὁσημέραι σου ποτνιωμένου, καὶ οἰμώζοντος ἐπὶ τῇ πενίᾳ, καὶ τοὺς πλουσίους θαυμάζοντος, ὑπ' ἀγνοίας τῶν ἐκείνοις προσόντων κακῶν. εἰ γοῦν ᾔδεις τὰς φροντίδας αὐτῶν, ἃς ἔχουσιν, ἐγέλασας ἂν ἐπὶ σαυτῷ, πρῶτον οἰηθέντι ὑπερευδαιμονεῖν ἀεὶ τὸν πλούσιον. ΜΙ. οὐκοῦν ὦ Πυθαγόρα, ἢ ὅ, τι μάλιστα χαίρεις καλούμενος, ὡς μὴ ἐπιταράττοιμι τὸν λόγον, ἄλλοτε ἄλλον καλῶν. ΑΛΕ. διοίσει[b] μὲν οὐδὲν, ἤν τε Εὔφορβον, ἤν τε Πυθαγόραν, ἤν τε Ἀσπασίαν καλῇς, ἢ Κράτητα, πάντα γὰρ ἐγὼ ταῦτά εἰμι, πλὴν τὸ νῦν ὁρώμενον τοῦτο, ἀλεκτρυόνα ὀνομάζων ἄμεινον ἂν ποιοῖς, ὡς μὴ ἀτιμάζοις, εὐτελὲς εἶναι δοκοῦν τὸ ὄρνεον, καὶ ταῦτα τοσαύτας ἐν αὐτῷ ψυχὰς ἔχον. ΜΙ. οὐκοῦν ὦ Ἀλεκτρυὼν, ἐπειδὴ ἁπάντων σχεδὸν ἤδη τῶν βίων ἐπειράθης, καὶ πάντα οἶσθα, λέγοις ἂν ἤδη σαφῶς, ἰδίᾳ[c] μὲν τὰ τῶν πλουσίων, ὅπως βιοῦσιν, ἰδίᾳ δὲ τὰ πτωχικὰ, ὡς μάθω, εἰ ἀληθῆ ταῦτα φὴς, εὐδαιμονέστερον ἀποφαίνων με τῶν πλουσίων. ΑΛΕ. ἰδοὺ δὴ, οὕτως ἐπίσκεψαι, ὦ Μίκυλλε. σοὶ μὲν οὔτε πολέμου πολὺς λόγος, ἢν λέγηται, ὡς οἱ πολέμιοι ἐπελαύνουσιν, οὐδὲ φροντίζεις, μὴ τὸν ἀγρὸν τέμωσιν ἐμβαλόντες, ἢ τὸν παράδεισον συμπατήσωσιν, ἢ τὰς ἀμπέλους

δηιώ-

ab ἥδω

a. Aorist. passiuus. a. ab αἰσθάνομαι.

b. ἀ φέρω.

c. Aduerbium est significans peculiariter.

Gallus,atque id sæpius, nam hoc uitæ genere sum delectatus. Interea & alijs diuersis mortalibus seruiui,regibus,pauperibus, diuitibus,postremò nunc te cũ uino,[a] rideoq; quotidie, quum uideo te paupertatis tædio cõplorantem,eiulantemq́;, ac diuitum admirantẽ fortunas,propterea quòd ignores quãtum illis adsit malorum:alioqui si curas noris,quibus illi distringuntur, teipsum profectò riseris,qui antea credideris eũ, qui sit opulentus,statim felicissimum omnium. MIC. Ergo Pythagora,aut quid maximè gaudeas appellari, ne confundam orationẽ,si te nunc hoc,nunc illo nomine compellem. GAL. Nihil intererit,siue Euphorbum:siue Pythagoram,siue uocaris Aspasiam,siue Cratem,quandoquidem ista omnia sum unus,nisi quod rectius feceris,si(id quod in præsentiarũ esse uideor) Gallum me uoces,ne auem hanc parui ducere, contẽnereq́; uideare præsertim quum tam multas cõtineat animas. MIC. Ergo Galle,quandoquidem omnia penè uiuendi genera iam expertus es,atq; omnia cognita habes,age dilucidè mihi narrato quæ sunt peculiaria diuitum ad uitæ rationem.quæ pauperũ propria:quo uidelicet cognoscã,uere ne isthuc affirmes, me diuitibus esse feliciorem. GAL. En [b] hunc admodum interim perpende Micylle.Te quidem non magnopere tangit cura belli,si quando rumor sit aduentare hostes:neq; sollicitus es,ne in agros incursantes populentur,neue hortũ proculcent,proterantq;, aut

a. Redit ad primam disputationem de diuitijs, & quanta eadem incõmoda iuncta habeant. Estq; hæc altera collationis pars.

b. Quæ belli temporibus diuites excruciẽt, & contrà quæ pauperem ijsdem temporibus commoda sequantur.

διανιστῶσιν, ἀλλὰ τῆς σάλπιγγος ἀκούων μόνον, εἴπερ ἄρα, περιβλέπεις τὴν ἐπὶ σεαυτόν, οἷ τραπόμενον χρὴ [a] σωθῆναι, καὶ τὸν κίνδυνον διαφυγεῖν. οἱ δ' εὐλαβοῦνται μὲν καὶ ἀμφ' αὐτοῖς, ἀνιῶνται δέ, ὁρῶντες ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀγόμενα καὶ φερόμενα, ὅσα εἶχον ἐν τοῖς ἀγροῖς, καὶ ἤν τε εἰσφέρειν δέῃ, μόνοι καλοῦνται, ἤν τε ἐπεξιέναι, προκινδυνεύουσι στρατηγοῦντες ἢ ἱππαρχοῦντες, σὺ δέ, [b] οἰσυΐνην ἀσπίδα ἔχων, εὐσταλὴς καὶ κοῦφος εἰς σωτηρίαν, ἕτοιμος ἑστιᾶσθαι τὰ ἐπινίκια, ἐπειδὰν θύῃ ὁ στρατηγὸς νενικηκώς. ἐν εἰρήνῃ τε αὖ, σὺ μὲν τοῦ δήμου ὤν, ἀναβὰς εἰς ἐκκλησίαν, τυραννεῖς τῶν πλουσίων, οἱ δὲ φρίττουσι, καὶ ὑποπτήσσουσι, καὶ διανομαῖς ἱλάσκονταί σε. λουτρὰ μὲν γὰρ ὡς ἔχοις, καὶ ἀγῶνας καὶ θεάματα, καὶ τἆλλα διαρκῆ, ἅπαντα ἐκεῖνοι πονοῦσι. σὺ [c] δὲ ἐξεταστὴς, καὶ δοκιμαστὴς πικρός, ὥσπερ δεσπότης, οὐδὲ λόγου μεταδιδοὺς ἐνίοτε, κἂν σοι δοκῇ, καταχαλαζήσας αὐτῶν ἀφθόνους τοὺς λίθους, ἢ τὰς οὐσίας αὐτῶν ἐδήμευσας. οὔτε δὲ συκοφάντην δέδιας αὐτός, οὔτε λῃστήν, μὴ ὑφέληται τὸ χρυσίον, ὑπερβὰς τὸ θριγκίον, ἢ διορύξας τὸν τοῖχον. οὔτε πράγματα ἔχεις, λογιζόμενος ἢ ἀπαιτῶν, ἢ τοῖς καταράτοις οἰκονόμοις διαπυκτεύων, καὶ πρὸς τὰς φροντίδας λογιζόμενος, ἀλλὰ κρηπῖδα συντελέσας, ἑπτὰ ὀβολοὺς τὸν μισθὸν ἔχων, ἐπαναστὰς, περὶ δείλην ὀψίαν λουσάμενος, ἢν δοκῇ, σαπέρδην τινὰ, ἢ μαινίδας, ἢ κρομμύων

a. Aorist. a. passiuus à σώζομαι, abiecto σ, pro σωσθῆναι, iuxta regulam.

b. Ab οἰσύα, uimen, salix.

c. Eius rei plurima sunt exēpla apud Plutarchum & Liuium: & quid Lucianus hoc loco uelit, nostro tēpore exponunt milites domino suo insultantes sæpe & extremis cō uitijs insectantes, sæpe etiam ab armis ægre temperantes.

uineas uaſtent:ſed ſimulatq; tubam audieris,ſi tamen audieris,de te ipſo uno circunſpectas,quò deflexus ſeruari queas,ac diſcrimen diffugere.Contrà illitum de ſeſe ſolliciti ſunt,tum animo ~~diſcruciātur,~~ quum de mœnibus quicquid opum poßidebant in agris,id omne tolli,deportariq; conſpiciunt.Ac ſiue inferendū eſt aliquid in ærariū,ſoli accerſuntur:ſiue in prælitū exeundū,periclitātur:aut peditū turmis,aut equitū alis præfecti.Tu interim uimineū gerens clypeū,expeditus ac leuis,ad ſaluti cōſulēdū,paratus uictoriale cōuiuiū agere,ſi quādo uictor exercitus ſacra fecerit.Rurſum pacis tempore,tu quidē quū de plebe ſis,ingreſſus in cōcionē tyrannidē in diuites obtines,illi uerò trepidāt.pauitantq; ac largitionibus,choragijsq; te placāt,ſiquidem quo tibi balnea,ludi.ſpectacula,reliquaq; id genus abundè ſuppeditent,ea omnia curāt illi.At tu, cenſor & acerbus expenſor,perinde quaſi dominus, ne alloquio quidem interdum dignaris illos:quòd ſi tibi collubitum ſit,ingentibus ſaxis in illos degrādinas, uel facultates eorum publicas facis:ipſe neq; calumniatorem metuis,neq; latronem,ne tollat aurum,uel ædium[b] cōſcenſo faſtigio,uel pariete perfoſſo:neq; neceſſe habes rationibus occupari,neq; exactionibus: neq; tibi cum ſceleratis diſpenſatoribus conflictandū eſt,neq; tantas in ſollicitudines diſtraheris:uerùm ſimulatq; crepidā unam perfeceris,mercedemq; retuleris ſeptē obolos.ſero ſurgis crepuſculo:& ſi libuerit, lauaris,tum empto[c] ſaperda quopiam,aut mænide pi

a. φθόνος γὰρ πρὸς τὸν ἔχοντα μόνον ἕρπει, ut dixit Sophocles.

b. πένητος ἀνδρὸς ἐδὲν εὐτυχέστερον, τὴν γὰρ ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβολὴν οὐ προσδοκᾷ. Diphilus apud Stobæū.

c. Nomina ſunt piſcium quorū meminit Athenęus lib. 3. δειπνοσοφιστῶν.

κρομμύων κεφαλίδας ὀλίγας πριάμενος. εὐφραίνεις σαυτὸν, ᾄδων τὰ [a] πολλὰ, καὶ τῇ βελτίστῃ πενίᾳ προσφιλοσοφῶν. ὥστε διὰ ταῦτα ὑγιαίνεις τε, καὶ [b] ἔρρωσαι τὸ σῶμα καὶ διακαρτερεῖς πρὸς τὸ κρύος, οἱ πόνοι γάρ σε παραθήγοντες, οὐκ εὐκαταφρόνητον, ἀνταγωνιστὴν ἀποφαίνουσι πρὸς τὰ δοκοῦντα, τοῖς ἄλλοις ἄμαχα εἶναι. ὥστε οὐδέν σοι τῶν χαλεπῶν τούτων νοσημάτων προσέρχεται, ἀλλ᾽ ἤν ποτε κοῦφος πυρετὸς ἐπιλάβηται, πρὸς ὀλίγον ὑπηρετήσας αὐτῷ, ἀνεπήδησας εὐθὺς, ἀποσεισάμενος τῇ [c] ἀσιτίᾳ, ὁ δὲ φεύγει αὐτίκα, φοβηθείς σε, ψυχρόν τε ὁρῶν ἐμφορούμενον καὶ μακρὰν οἰμώζειν λέγοντα ταῖς ἰατρικαῖς περιόδοις, οἱ δὲ, ὑπ᾽ ἀκρασίας ἄθλιοι, τί τῶν κακῶν οὐκ ἔχουσι, [d] ποδάγρας καὶ [e] φθόας, καὶ [f] περιπνευμονίας καὶ [g] ὑδέρους, ταῦτα γὰρ, τῶν πολυτελῶν ἐκείνων δείπνων ἀπόγονα. τοιγαροῦν οἱ μὲν αὐτῶν, ὥσπερ ὁ [h] Ἴκαρος, ἐπὶ πολὺ ἄραντες αὑτοὺς, καὶ πλησιάσαντες τῷ ἡλίῳ, οὐκ εἰδότες, ὅτι κηρῷ [i] ἥρμοστο αὐτοῖς ἡ πτέρωσις, μέγαν ἐνίοτε τὸν πάταγον ἐποίησαν, ἐπὶ κεφαλὴν, ἐς πέλαγος ἐμπεσόντες. ὅσοι δὲ κατὰ τὸν Δαίδαλον, μὴ πάνυ μετέωρα, μηδὲ ὑψηλὰ ἐφρόνησαν, ἀλλὰ πρόσγεια, ὡς νοτίζεσθαι

προσφιλοσοφῶν

a. Ponitur aduerbialiter pro πολλάκις.

b. Secunda persona est præteriti passiui uerbi ῥώννυμαι.

c. Morbū curatrix abstinētia.

d. φθόας tabes intelligit, quæ propriè sunt pulmonis exulceratio. Is morbus πτερυγώδης etiam appellatur Medicis, quod phtisi laborantibus scapulæ instar alarum auiū promineant.

e. Podagra morbus est qui initium à pedibus sumit, unde etiā nomē accepit. πόδαγρα autē laqueum significat, quasi ποδὸς ἄγρα pedis captura. f. περιπνευμονία, inflāmatio pulmonis cū febre acuta. g. Hydropē seu aquā intercutem intelligit, cuius medici tres species faciunt. h. Alludit ad fabulam notissimā de Dædalo architecto insigni Atheniense, qui unà cum filio Icaro è Creta alis quas cera sibi & filio agglutinarat in altū se eleuās, tyrānidē & irā Minois fugiebat, quēadmodū est apud Virgil. 6. Æneidos. Ouid. quoq; lib. 8. Metamorphoseos.

i. Plusquàm perfectum passiuum ab ἁρμόζομαι.

ſciculo, aut paucis ceparum capitulis, temetipſe oble-ctas, canens plerunq;, optimaq; cum paupertate phi-[a] losophans, adeò ut eas ob res ſalubri ſis, ualentiq; cor pore, obdurueriſq; aduerſus gelu: ſiquidem labores, qui te exacuunt, muniuntq;, certatorē haud quaquā contemnendū reddunt aduerſum eas res, quæ com-pluribus inexpugnabiles eſſe uidētur. Atq; hinc nul lus ex morbis illis grauioribus impetit te. Quòd ſi quādo leuis cœperit ſebricula, paulo negocii eam me dicatus, protinus exilis, media temet inde excutiens, illa porrò fugit illico: quippe metuens te, quem uideat etiam frigore ali, ſaturumq; fieri, ac medicorū certis illis recurſibus longum plorare renunciantem. At[a] illi ex aduerſo propter intemperantiam uitæ, quid tan-dem mali non habēt infelices? Podagras, phthiſes, pul monum exulcerationes, aquas intercutes. Nam[b] hæc omnia à ſumptuoſis illis conuiuijs naſcuntur. Proinde quicunque ex his Icari in morē, (ut ferè faciunt) ſeſe attollunt, propiuſq; ſe ſoli admonēt, haud cogitantes, quòd alas habeant cæra adglutinatas, ingentem non-nunquam ſtrepitum mouent in pelagus delapſi. Cæte rum qui Dædali exemplo non admodum ſublimia, neque excelſa appetunt: uerùm humilia, terræq; uici-

a. Qui morbi ex intemperan tia oriantur.

b. Vides ut pal lidus omnis, Cœna deſurgat dubia? quin corpus onu-ſtum Heſternis uitijs animum quoq; prægra uat una. Atque affigit humo di uinæ particu-lam auræ. Al ter ubi dici ci-tius curata ſa-pori. Membra dedit uegetus præſcripta ad munia ſurgit. Horat. lib. 2. Sa tyrarum.

ἐνίοτε τῇ ἅλμῃ τὴν κηρὸν, ὡς τὸ πολὺ οὐ πάνυ ἀσφαλῶς διέπλευσεν. ΜΙ. ἐπιεικεῖς τινας, ὦ συνετώτατε λέγεις. ΑΛΕ. τῶν μὲν τοί γε ἄλλων, ὦ Μίκυλλε, τὰς ναυαγίας πάνυ αἰσχρὰς ἴδοις ἂν, ὅταν ὁ Κροῖσος, περιτετιλμένος τὰ πτερὰ, γέλωτα παρέχῃ Πέρσαις, ἀναβαίνων ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἢ Διονύσιος καταλυθεὶς τῆς τυραννίδος, ἐν Κορίνθῳ γράμματα διδάσκῃ μετὰ τηλικαύτην ἀρχὴν, παιδία συλλαβίζειν ἀναγκάζων. ΜΙ. εἰπέ μοι, ὦ Ἀλεκτρυὼν, σὺ δὲ, ὁπότε βασιλεὺς ἦσθα, φῂς γὰρ καὶ βασιλεῦσαι, ποίου τινὸς ἐπειράθης ἐκείνου τοῦ βίου. ἢ που πανευδαίμων ἦσθα, τὸ [a] κεφάλαιον ὅ τι περ ἐστὶ τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων, ἔχων; ΑΛΕ. μὴ δὲ ἀναμνήσῃς με, ὦ Μίκυλλε, οὕτω τρισάθλιος ἦν τότε. τοῖς [b] μὲν ἔξω πᾶσιν, ὅπερ ἔφησθα, πανευδαίμων εἶναι δοκῶν, ἔνδον δὲ μυρίαις ἀνίαις συνών. ΜΙ. τίσι ταύταις, παράδοξα γὰρ καὶ οὐ πάνυ πιστὰ φῄς. ΑΛΕ. ἦρχον μὲν οὐκ ὀλίγης χώρας, ὦ Μίκυλλε, παμφόρου τινὸς καὶ πλήθει ἀνθρώπων, καὶ κάλλει τῶν πόλεων, ἐν ταῖς μάλιστα θαυμάζεσθαι ἀξίας ποταμοῖς τε ναυσιπόροις καταῤῥεομένης, καὶ θαλάττῃ εὐόρμῳ χρωμένης, καὶ στρατιὰ ἦν πολλὴ καὶ ἵππος συγκεκροτημένη, καὶ

[a] Quemadmodum Pindarus de Regio fastigio & honore dixit. τὸ δ᾽ ἔσχατον κορυφοῦται βασιλεῦσι. Olympio. primo.

[b] Τὸ μὲν πρόσωπον ἡδὺ τἀν δόμοισι δὲ λυπηρὰ, quemadmodum de regibus ab Euripide dicitur. Et Xenophon ἡ τυραννὶς τὰ μὲν δοκοῦντα ἄξια κτήματα εἶναι, ἀνεπτυγμένα θεᾶσθαι φανερῶς πᾶσι παρέχεται, τὰ δὲ χαλεπὰ ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν τυράννων κέκτηται ἀποκεκρυμμένα ἔνθα περ καὶ τὸ εὐδαιμονεῖν καὶ τὸ κακοδαιμονεῖν τοῖς ἀνθρώποις ἀπόκειται. in Hierone.

δορυ-

na, adeò ut cæra nonnunquam salis aspergine madescat, ij tutò plerunq; ac citra discrimen transuolarunt. MIC. *Moderatos istos & cordatos narras.* GAL. *Verùm aliorum Micylle naufragia fœdißima conspicias: nempe ubi* [a] *Crœsus reuulsis alis risum exhiberet* [b] *Persis, cõscenso rogo: aut Dionysius quũ abdicatus tyrannide, Corinthiorum in urbe ludi literarij magistrum ageret, post gestũ imperium puellos compellẽs ut syllabas connecterent.* MIC. [c] *Dic mihi Galle, tu quum rex esses (nam ais te regem quoq; fuisse) cuiusmodi tandem id uitæ genus experiebaris? Mirum ni tum felix eras, quandoquidem id quod est bonorum omnium caput poßidebas.* GAL. *Ne mihi in memoriam regeras ô Micylle, usq; adeò supra modum infelix tum eram. Nam quo ad res externas, quemadmodũ* [d] *dixisti, planè fortunatus esse uidebar: at intus innumerabilibus curis distringebar.* MIC. *Quibus tandem curis? Nam rem prorsus absurdam, neque credibilem narras.* GAL. *Equidem imperabam regioni neutiquam exiguæ Micylle, omni iugarum rerum feraci, tum incolarũ frequentia, neq; non urbiũ pulchritudinis cum primis admirandæ: præterea fluminibus nauigabilibus, ac mari portuoso commodæ. Ad hæc exercitus ingens, equitatus spectatißimus atq; excel*

a. Crœsi historia luculenter exposita ab Herodoto lib. 1. habetur hymno Olympio. Pindari.
b. Vide prouerb. apud Erasmum, Dionysius Corinthi. Ouidij etiã uersus de Dionysio tales sũt.
Ille Syracusia modò formidatus in urbe Vix humili duram reppulit arte famem. lib. 4. de ponto. Et iterũ
Vilia qui quondam miseris alimẽta negarat, Nunc mendicato pascitur ille cibo. 5 Tristiũ Elegia 9.
c. Hactenus quæ priuatis ac ciuibus accidũt, iam quæ regibus ac principibus, ac primum quæ speciosa uidẽtur cõmemorat.
d. Τοῖς μὲν ἔξω *illis quæ foris sunt pro exterioribus seu externis græco more, ubi aduerbium iunctum habens articulum fit nomen.*
e. Ἔφησθα, *pro* ἔφης.

δορυφορικὸν οὐκ ὀλίγον, καὶ τριήρεις, καὶ χρημάτων πλῆθος ἀνάριθμον, καὶ χρυσὸς ὁ κοῖλος πάμπολυς, καὶ ἡ ἄλλη τῆς ἀρχῆς τραγῳδία πᾶσα, οὐ παρὰ βολὴν ἐξῳγκωμένη. ὥστε ὁπότε προΐοιμι, οἱ μὲν πολλοὶ προσεκύνουν, καὶ θεόν τινα ὁρᾶν ᾤοντο, καὶ ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις συνέθεον ὀψόμενοί με. οἱ δὲ καὶ ἐπὶ τὰ τέγη ἀνιόντες. ἐν μεγάλῳ ἐτίθεντο ἀκριβῶς ἑωρακέναι τὸ ζεῦγος, τὴν ἐφεστρίδα, τὸ διάδημα, τοὺς προπέμποντας, τοὺς ἑπομένους. ἐγὼ δὲ εἰδὼς, ὁπόσα με [a] ἠνία, καὶ ἔστρεφεν, ἐκείνοις μὲν τῆς ἀγνοίας συνεγίγνωσκον, ἐμαυτὸν δὲ [b] ἠλέουν, ὅμοιον ὄντα τᾶς μεγάλοις ἐκείνοις Κολοσσοῖς [c], οἵους ἢ Φειδίας ἢ Μύρων ἢ Πραξιτέλης ἐποίησεν. ἐκείνων γὰρ ἕκαστος τὰ ἐκτὸς ὁ μὲν Ποσειδῶν, ἢ Ζεύς ἐστι πάγκαλος, χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος ξυνειργασμένος, κεραυνὸν ἢ ἀστραπὴν, ἢ τρίαιναν ἔχων τῇ δεξιᾷ, ἢν δὲ ὑποκύψας ἴδῃς τά γε ἔνδοθεν, ὄψει μοχλούς τινας καὶ γόμφους, καὶ ἥλους διαμπὰξ διαπεπερονημένους, καὶ κορμοὺς καὶ σφῆνας, καὶ πίτταν ὑποπηλον, καὶ τοιαύτην τινὰ πολλὴν ἀμορφίαν ὑποικουροῦσαν. ἐῶ λέγειν μυῶν πλῆθος ἢ μυγαλῶν, ἐμπολιτευόμενον αὐτοῖς ἐνίοτε. τοιοῦτόν τι καὶ βασιλεία ἐστίν. ΜΙ. οὐδέπω ἔφησθα τὸν πηλὸν, καὶ τοὺς γόμφους καὶ μοχλοὺς, οἵ τινες εἶεν τῆς ἀρχῆς, οὐδὲ τὴν

a. Imperfectū contractum est ab ἀνιάω.

b. Imperfectū ab ἐλέω.

c. Antigonus Rex ad uetulā quandam quæ felicitatē eius prædicabat, quod gestaret aureum diadema, εἰ ᾔδεις ὦ μῆτερ ὅσων κακῶν μεστόν ἐστι τοῦτο τὸ ῥάκος, δείξας τὸ διάδημα, οὐκ ἂν ἀπὸ κοπρίας κείμενον αὐτὸν ἐβάστασας. Stobæus oratione 47 de uituperio Tyrannidis.

τοῖς

lens, satellitium haud exiguum, triremes, pecuniarũ uis maior quàm ut posset numerari, uasorum argẽteorum plurima copia, reliquaq; omnis illa principatus tragœdia, strepitusq; & apparatus supra quàm credi queat, extructus atq; accumulatus. Itaque quum prodirem, pleriq; adorabant, deum quempiam intueri sese rati, alijq; trudentes alios concurrebant, quo me conspicerent, nõnulli conscensis tectis, magni æstimabant: si plenè contemplari licuisset quadrigam, stragulã, diadema, tum anteambalones, & eos qui à tergo comitabantur. Ergo inter hæc mihi conscius, quantæ me res discruciarent, uersarenq;, illos quidem propter inscitiam uenia dignos iudicabam, at mei ipsius miserescebat, qui prægrandibus illis[a] Colossis uiderer persimilis: quales uel[b] Phidias, uel Myron, uel Praxiteles fabricatus est. Etenim illorum quisque quo ad ea,[c] quæ foris apparent, Neptunus ipse est, aut Iupiter, mirificè decorus auro, eboreq; compactus: et aut fulmen, aut fulgur, aut tridentẽ fuscinã dextra sustinet: cæterũ si immisso capite quæ sunt intus inspicias, uidebis uectes quosdam, paxillos, & clauos introrsum prominentes, neque non uimina, cuneosq; & picem sublitam, & aliam item id genus deformitatem intrinsecus habitantem. Omitto recensere muscarũ, mustelarumq; uim, quæ nonnunquã in eis mansitant. Huiusmodi quædam res nimirum regnum quoque uidetur. MIC. Nondum explicuisti lutum & clauos, & uectes, qui nam fuerint in imperio, neque fœdita-

a. Tres insignes fuere statuarij quorum opera præclara prædicat Plinius lib. 36. mundi suæ historiæ.

b. Vide apud Erasmum prouer. Paries dealbatus.

c. Τὰ ἐντὸς, pro κατὰ τὰ ἐντὸς, aduerbio posito pro nomine propter articulum.

τὴν ἀμορφίαν ἐκείνην τὴν πολλήν, ἤ τις ὄψιν. ὡς τό γε διελαύνειν ἀποβλεπόμενον, καὶ τοσοῦτον ἄρχοντα, καὶ προσκυνούμενον δαιμονίως, ἔοικεν οὕτως Κολοσσιαίῳ παραδείγματι, θεσπέσιον γάρ τι καὶ τοῦτο. σὺ δὲ καὶ τὰ ἔνδον ἤδη τοῦ Κολοσσοῦ λέγε. ΑΛΕ. τί πρῶτον εἴπω σοι, ὦ Μίκυλλε τοὺς φόβους, καὶ τὰ δείγματα, καὶ ὑποψίας, καὶ μῖσος τὸ παρὰ τῶν συνόντων, καὶ ἐπιβουλάς, καὶ διὰ ταῦτα, ὕπνον τε ὀλίγον, ἐπιπόλαιον κἀκεῖνον, καὶ ταραχῆς μεστὰ ὀνείρατα, καὶ ἐννοίας πολυπλόκους, καὶ ἐλπίδας ἀεὶ πονηράς, ἢ τὴν [a] ἀσχολίαν, καὶ χρηματισμούς, καὶ δίκας καὶ ἐκστρατείας καὶ προστάγματα καὶ συνθήματα καὶ λογισμούς. ὑφ᾽ ὧν οὐδὲ ὄναρ ἀπολαῦσαί τινος ἡδέος ἐγγίγνεται ἀλλὰ ἀνάγκη ὑπὲρ ἁπάντων μόνον διασκοπεῖν καὶ μυρία ἔχειν πράγματα. οὐδὲ [b] γὰρ Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα ὕπνος ἔχε γλυκερός, πολλὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντα, καὶ ταῦτα, ῥεγκόντων Ἀχαιῶν ἁπάντων. λυπεῖ δὲ τὸν μὲν Λυδὸν ὁ υἱός, κωφὸς ὤν, τὸν Πέρσην δὲ Κλέαρχος, Κύρῳ

a. *Alphonsus Rex Arragonum uir sapiētißimus & doctißimus cū illi & familiaribus ostenderetur rusticus quidam uelut ignauiæ exemplum qui porrectus humi uescebabatur uuis, dixit, Vtinam mihi sic per ociū comedere datum esset à superis. Simile quiddā de Ptolemæo Rege Ægyptij podagra laborante narratur. Eras. lib. 8. Apophthegmatum.*

b. *Extant apud Homerum Iliad.* κ. *& rursum Iliad.* z. *similes habētur de Ioue,* ἄλλοι μὲν ῥα θεοί τε καὶ ἀνέρες ἱπποκορυσταί, εὗδον παννύχιοι. Δία δ᾽ οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος. Ἀλλ᾽ ὅγ᾽ μερμήριζε κατὰ φρένας. *Et de Ænea suo Virgilius alijs dormientibus. At pius Aeneas per noctem plurima uoluens.*

c. *Darius nothus, Rex Persarum moriens, duos reliquit filios, Artaxerxem qui uocatur Mnemon, & Cyrum Iuniorem, inter hos fratres cùm excitatum esset bellū, Clearchus unus fuit de ducibus exercitus belli, qui deinde interfecto iā Cyro ab Artaxerxe captus, necatus est, de quo est*

apud

fœditatem illam plurimã quæ nam ſit: nam iſtum admodum uectari, tam multis imperare mortalibus, ac numinis inſtar adorari hactenus quidem cum Coloßi exemplo quadrat. Siquidẽ hoc quoq; diuinum quiddam & admirandum: nunc autem quæ ſunt intra Coloſſum exponito. GAL. *Quid primo loco tibi referam Micylle: utrum metus, curas mordaces, ſuſpiciones, odium, quo regem perſequuntur ij, qui cum illo uiuunt: inſidias, atque eas ob res ſomnum rarum, & hunc ipſum pertenuem, ac plena tumultus inſomnia, cogitationes perplexas, ſpes ſemper improbas: an ocij penuriam, & occupationes, iudicia, expeditiones, edicta, fœdera, conſultationes? quibus rebus fit, ut ne per ſomnium quidem aliqua re ſuaui frui liceat, uerùm ut omnibus de rebus ſolus diſpiciat, neceſſe eſt, milleq; negocia ſuſtineat. Quippe nec Agamemnona dulcis habebat Somnus, multigenas uerſantem pectore curas. Idq; quum reliqui omnes Achiui ſterterent. Adde quòd Lydum illum diſcruciat filius* [b] *mutus: Perſam uerò, Clearchus ad Cyrum deſciſcens,*

apud Plutarchũ in Artaxerxe, ubi multa crudeliter facta, tũ à Paraſalyde matre, tũ quoq; ipſo Artaxerxe recitãtur, ſcapharũ ſuppliciũ quo Mithridates affectus eſt, tum alio iſtis non mitiora.

a. ἦν κρεῖττον ἐπὶ στιβάδος κατακείμενον καὶ θαρρῶν ἢ ταράττεσθαι χρυσῆν ἔχοντα κλίνην. Phocion apud Stobæũ. Et rectè dixit quoq; χρυσόστομος, Ἐν τῷ διαφέρομεν τῶν πλουτούντων οἱ πένητες τῇ ἀμεριμνίᾳ καὶ καταγελῶμεν αὐτῶν ἀγρυπνούντων αὐτοὶ καθεύδοντες. Apud Meliſſam, oratione 32. *b.* *Crœſi filium mutũ intelligit, de quo ex Herodoto, Gellio atq; Cœlio Rhodigino prolixè multa dicta in Olympiorum Pindari hymno undecimo.*

ξυνολογῶν, ἄλλον δὲ Δίωνα, πρὸς ὅς τισι τῶν Συρακουσίων κοινολογούμενος, καὶ ἄλλον [a] Παρμενίωνα ἐπαινούμενος, καὶ Περδίκκαν Πτολεμαῖος, καὶ Πτολεμαῖον Σέλευκος. ἀλλὰ κἀκεῖνα λυπεῖ, ἃ ἐρώμενος πρὸς ἀνάγκην ξυνών, καὶ παλλακὶς ἄλλῳ χαίρουσα, καὶ ἀποστήσεσθαί τινες λεγόμενοι, ἢ δύο ἢ τέτταρες τῶν δορυφόρων πρὸς ἀλλήλους [c] διαψιθυρίζοντες. τὸ δὲ μέγιστον, [b] ὑφορᾶσθαι δεῖ τοὺς φιλτάτους μάλιστα, κἀξ ἐκείνων ἀεί τι δεινὸν ἥξειν ἐλπίζειν, ὁ [c] μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ παιδὸς ἀπέθανεν, ἐκ φαρμάκων. ὁ δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ ἐρωμένου, τὸν δὲ ἄλλον ἴσως ὁμοιότροπος θάνατος κατέλαβεν. ΜΙ. ἄπαγε, δεινὰ ταῦτα φῄς, ὦ Ἀλεκτρυών. ἐμοὶ γὰρ πολὺ ἀσφαλέστερον σκυτοτομεῖν ἐπικεκυφότα, ἢ πίνειν ἀπὸ χρυσῆς φιάλης, [d] κωνείῳ καὶ [e] ἀκονίτῳ συνανακραθεῖσαν [f] φιλοτησίαν. ὁ δὲ κίνδυνος ἐμοὶ μέν, εἰ παρολισθοῖ τὸ

σμί-

a. Parmenio Perdiccas, Ptolemæus Seleucus principes fuerunt Alexādri, inter quos cùm post obitum Alexādri regnū diuidere tur, magna bella excitata sūt, quemadmodū est apud Iustinū in historia Alexandri, & Plutarchū quoque in Alexandro.

b. Hinc Phalaris Agrigentinorū Tyrannus in Epistola ad filium ait, se qui expertus sit utrūq; malle subesse quàm præesse, subitum enim aliorum malorum securum unum tyrannum metuere. Tyrannum autem καὶ τοὺς ἔξωθεν βουλεύοντας καὶ δι' ὧν σώζεται, idest, & alios & eos quibus corporis sui custodiam commisit.

c. Vel pulsi regno à proprijs liberis, uel capti, uel trucidati etiam miserrimè, qualia historiæ suppeditant exempla plurima.

d. Κώνειον, cicuta, uenenum παρὰ τὸ κωνᾶν circunuertere, διὰ τὸν γινόμενον ἴλιγγον καὶ σκότον τοῖς πίνουσι, quod uertigine corripiantur bibentes.

e. Ἀκόνιτον, herba præstantißimi ueneni, quem alij à loco sic dictam putant, alij ἀπὸ τῆς ἀκόνης, à cote: alij ab ἀκέζομαι quod accelerare significat, quod mortem afferat: alij etiam aliunde.

f. Vide prouerbium, Philotesius crater.

Atq; aliũ quẽpiã,[a] Dion cum Syracusanis nõnullis ad aurem cõmunicans. Rursum aliũ quendã urit Parmenion collaudatus, itẽ Perdicã Ptolemæus, Ptolemeũ Seleucus. Quin illa quoq; molestiã adferunt: amasius per uim non sponte conuiuens, concubina alio gaudens, tum si qui defectionem parare dicantur: aut duo quatuorue satellites inter sese consusurrantes. Porrò (quod est omnium grauißimum)[b] amicißimi quiq; uel maximè sunt formidandi, semperq; metuendum, ne quid magni mali ab illis exoriatur. Nam alius à filio ueneno necatus: alius est item ab amasio. Aliũ simile quoddã fortaßis mortis genus eripuit. MIC. Apagesis, atrocia miraq; sunt ista quæ narras ô Galle. Mihi igitur multo sit tutius operæ cerdonicæ pronum incumbere, quàm ex[c] aurea bibere phiala comiter delatum haustũ: cæterũ cicuta, aconitoq; temperatum. Nã mihi quidem hoc unũ est periculũ: ut si paulũ aberret

a. De Dione Syracusano uiro magno, quo modo consilio Platonis eiecerit Dionysium regem Syracusarum & patriam liberauerit à tyrãnide, est apud Plutarchum in Dione.

b. De quo si plura nosse cupis, deniq; quã sint miseri omnes diuites & potentes mundi, lege orationẽ Dionis sextam, de Tyrannide.

c. Quemadmodum in uersu Claudiani dicitur, Haurit & intentos capiti circunspicientes. Et rursum, Muniti gladijs uiuant septiq; uenenis. quod de plerisq; tyrannis & magnis in mundo, intelligitur.

σμιλίον, καὶ ἁμάρτοι καὶ τμήσῃ τὴν ἐπ' εὐθὺ, ὀλίγον ἢ αἱμάξαι τοῦ δακτύλου ἐντεμόντα. οἱ δὲ, ὡς φὴς, θανάσιμα δυσωχοῦνται, καὶ ταῦτα, μυρίοις κακοῖς συνόντες. εἶτ' ἐπειδὰν πέσωσιν, ὅμοιοι μάλιστα φαίνονται τοῖς τραγικοῖς ὑποκριταῖς, ὧν πολλοὺς ἰδεῖν ἔστι, τέως μὲν [a] Κέκροπας δῆθεν ὄντας, ἢ [b] Σισύφους, ἢ [c] Τηλέφους, διαδήματ' ἔχοντας, καὶ ξίφη ἐλεφαντόκωπα, καὶ ἐπίσειστον κόμην, καὶ χλαμύδα χρυσόπαστον. ἢν δὲ, οἷα πολλὰ γίγνεται, προσκρούσας τις αὐτῶν, ἐν μέσῃ τῇ σκηνῇ καταπέσῃ, γέλωτα δηλαδὴ παρέχει τοῖς θεαταῖς, τοῦ προσωπείου μὲν συντριβέντος αὐτῷ διαδήματι, ἡμαγμένης δὲ τῆς ἀληθοῦς κεφαλῆς τοῦ ὑποκριτοῦ, καὶ τῶν σκελῶν ἐπὶ πολὺ γυμνουμένων, ὡς τῆς τε ἐσθῆτος τὰ ἔνδοθεν φαίνεσθαι ῥάκια, δύστηνα ὄντα, καὶ τῶν ἐμβαδῶν τὴν ὑπόδεσιν ἀμορφοτάτην, καὶ οὐχὶ κατὰ λόγον τοῦ ποδός. ὁρᾷς, ὅπως με καὶ εἰκάζειν ἐδίδαξας ἤδη, ὦ βέλτιστε Ἀλεκτρυών. ἀλλὰ τυραννὶς μὲν, τοιοῦτόν τι ὤφθη οὖσα. ἵππος δὲ ἢ κύων, ἢ ἰχθὺς, ἢ βάτραχος ὁπότε γένοιο, πῶς ἔφερες ἐκείνην τὴν διατριβήν; ΑΛΕ. μακρὸν τουτονὶ ἀνακινεῖς τὸν λόγον, καὶ οὐ τοῦ παρόντος καιροῦ. πλὴν τό γε κεφάλαιον, οὐδεὶς, ὅστις οὐκ ἀπραγμονέστερος τῶν βίων ἔδοξέ μοι τοῦ ἀνθρωπείου, μόναις ταῖς φυσικαῖς ἐπιθυμίαις καὶ χρείαις ἐμμεμετρημένος. τελώνην δὲ ἵππον, ἢ συκοφάντην βάτραχον, ἢ σοφιστὴν κολοιὸν, ἢ ὀψοποιὸν κώνωπα, ἢ κίναιδον ἀλεκτρυόνα, καὶ τἄλλα, ὅσα ὑμεῖς

ὑμεῖς

a. De Sisypho ob latrocinia à Theseo Atheniensium Rege interfecto, quomodo saxũ uoluens prematur apud inferos, est apud Ouid. 13. Metamorphos. Virgil. quoque lib. 6. Aeneid. Vide etiã prouer. Saxũ uoluere.

b. Cecrops primus Atheniensium Rex fuit qui Athenas Cecropiam à se appellauit. Plinius lib. 7. cap. 56.

c. Telephus Mysiorũ Rex fuit, de quo diximus in ultimo hymno Isthmiorum.

αἱμάξαι
ἐντεμόντα
γυμνουμένων
ἀπραγμονέστερος

ret[a] similion, deflectatq; à recta incisione, summum secantis digitum exiguo sanguine tingat. At isti quemadmodum narras, lethifera agunt conuiuia, atq; id innumerabilibus in malis constituti. Deinde ubi conciderint, persimiles esse uidentur tragœdiarum [b] histrionibus. Nam multi, sicut uidere licet, quo ad Cecropes sunt scilicet, aut Sisyphi, aut Telephi, diademata gestant, argenteisq; capulis gladios, comamq; uentilantem, & auro intertextam chlamydē: quod si quis (qualia nimirum permulta solent accidere) impulsos illos media in scena præcipites det, risum profectò moueant spectatoribus: uidelicet persona unà cum ipso diademate contrita, uero autem actoris capite luxato, cruribus maxima ex parte renudatis: ut iam interioris amictus, quàm miseri sint panni fiat perspicuum: ac cothurnorum quos pedibus induxerunt, appareat deformitas, haudquaquam ad pedis modum respondentium. Vide ut me iam similitudines conferre docueris, optime Galle. Cæterū tyrannis talis quædam res tibi uisa est esse: uerùm ubi equus esses, aut canis, aut piscis, aut rana, quomodo eam uitæ rationem referebas? GAL. Istū quem nunc suscitas sermonem & longior sit, neq; huius temporis. [c] Illud autem unū in genere dixerim: nullā ex omnibus uitā mihi non uisam trāquilliorem uita humana, naturalibus dūtaxat cupiditatibus & usibus circūscriptā. [d] Siquidem publicanū equum, aut sycophantā ranam, aut sophistā graculum, aut popinatorem culicem, aut cynædum gallum, atq; id genus alia, quæ uos studio

a. σμίλιον uel σμίλη, scalpellum, seu cultrum sutorium significat.

b. Histriones artifices seu ludiones qui personati in scenis fabulas agūt, sic dicti à nomine hister, quod Thusco uerbo ludionē significat, autoribus Liuio & Valerio.

c. Conclusio nullam uitam molestiorem esse humana.

d. Omnia nanque suæ naturæ debita soluūt, præter eū plus his qui rationis habet: ut in uersibus Alani dicitur, in quibus cōfert bruta animalia cum homine.

μεῖς ἐπιτηδεύετε, οὐκ ἂν ἴδοις ἐν ἐκείνοις. ΜΙ. ἀληθῆ ταῦτα ἴσως, ὦ Ἀλεκτρυών· ἐγὼ δὲ, ὅγε πέπονθα, οὐκ αἰσχυνοῦμαι πρὸς σὲ λέγειν. οὐδέπω δύναμαι ἀπομαθεῖν τὴν ἐπιθυμίαν, ἣν ἐκ παίδων εἶχον, πλούσιος γενέσθαι, ἀλλά μοι καὶ τὸ ἐνύπνιον ἔτι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἕστηκεν, ἐπιδεικνύμενον τὸ χρυσίον. καὶ μάλιστα ἐπὶ τῷ καταράτῳ Σίμωνι ἀποπνίγομαι, τρυφῶντι ἐν ἀγαθοῖς τοσούτοις. ΑΛΕ. ἐγώ σε ἰάσομαι, ὦ Μίκυλλε. καὶ ἐπείπερ ἔτι νὺξ ἐστὶν, ἐξαναστὰς ἕπου μοι, ἀπάξω γάρ σε πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν Σίμωνα, καὶ εἰς τὰς τῶν ἄλλων πλουσίων οἰκίας, ὡς ἴδοις οἷα τὰ παρ' αὐτοῖς ἐστι. ΜΙ. πῶς τοῦτο κεκλεισμένων τῶν θυρῶν; εἰ μὴ καὶ τοιχωρυχεῖν με συναναγκάσεις; ΑΛΕ. οὐδαμῶς, ἀλλ' ὁ Ἑρμῆς, οὗπερ ἱερός εἰμι, ἐξαίρετον ἔδωκέ μοι τοῦτο, ἤν τις τὸ οὐραῖον πτερὸν τὸ μήκιστον, ὃ διὰ ἁπαλότητα ἐπικαμπές ἐστι. ΜΙ. δύο δ' ἔστι σοι τοιαῦτα. ΑΛΕ. τὸ δεξιὸν τοίνυν ὅτῳ ἂν ἐγὼ ἀποσπάσας παράσχω ἔχειν, ἐς ὅσον ἂν βούλωμαι, ἀνοίγειν τε ὁ τοιοῦτος πᾶσαν θύραν δύναται, καὶ ὁρᾶν τὰ πάντα, οὐχ ὁρώμενος αὐτός. ΜΙ. ἐλελήθεις με, ὦ Ἀλεκτρυὼν, καὶ σὺ γόης ὤν. ἐμοὶ δ' οὖν ἢν τοῦτο ἅπαξ παράσχῃς, ὄψει[b] τὰ Σίμωνος πάντα ἐν βραχεῖ δεῦρο μετενηνεγμένα, μετοίσω γὰρ αὐτὰ παρελθών· ὁ δὲ αὖθις περιτρώξεται, ἀποπίνων τὰ καττύματα. ΑΛΕ. οὐ θέμις γενέσθαι τοῦτο, παρήγγειλε γὰρ ὁ Ἑρμῆς, ἤν τι τοιοῦτον ἐργάσηται ὁ ἔχων τὸ πτερὸν, ἀναβοήσαντά με, καταφωρᾶσαι αὐτόν. ΜΙ. ἀπί-

ἔστι

a. Pro ἄν τινι, articulo præpositiuo posito pro infinito τις, quod sæpè usu uenire solet.

b. Secunda persona media Attica pro ὄψῃ ab ὄψομαι. Attici enim quatuor in 2 persona præsentis in ει finiunt, quemadmodū id in Grammaticis libellis docetur.

communiſcimini, haudquaquam inter illos uidebis. MIC. Quæ dicis, ô Galle, fortaßis uera ſunt: uerũ non me pudebit apud te fateri, quod mihi accidit. Haud unquam quiui dediſcere cupiditatem illam, à puero mihi inſcitam, uidelicet ut diues euadã. Quin nunc quoq; ſomnium illud ob oculos uerſatur, aurum oſtentans: potiſsimum autem ſceleſtus ille[a] Simon excruciat, qui quidem tãtas inter opes delicietur. GAL. At ego te iſto leuabo morbo Micylle, tametſi nox etiamdũ eſt. Surge modò, ac ſequere me. Siquidem ad ipſum te Simonem adducam, atq; in aliorum diuitum ædes, quo nimirum uideas, quomodo res habeãt apud illos. MIC. [b]Iſthuc quo pacto, clauſis foribus? Num me parietes tranſfodere compelles? GAL. Nequaquã, uerùm Mercurius, cui ſum ſacer, hoc optanti mihi largitus eſt, ut ſi quis longißimam caudæ plumam, quæ ob molliciem inflectitur. MIC. Atqui duas habes eiuſmodi. GAL. At dextram ex his auulſam cuicunq; ego geſtãdam dedero, is quoad uoluero, fores omneis poterit aperire, cunctaq; uidere, ipſe inuiſibilis. MIC. Equidem ignorabam, ô Galle, te præſtigiarum quoq; peritum eſſe. Porrò ſi mihi iſthuc[d] ſemel præſtiteris, uidebis illicò Simonis uniuerſas opes huc deportatas, nam eas huc rediens transferam. At ille rurſum circũrodet, ebibetq; putria coria, quibus conſueuit ſoleas compingere. GAL. Atqui nefas ſit iſthuc facere. Siquidem Mercurius illud mihi mandauit, ut ſi quis pennam tenens, iſtiuſmodi quippiam patrarit, uociferans furem proderem. MIC. Rem neu

a. Eius quoq; ſuprà meminit quomodo ex pauperrimo ſutore ſubitò diues effectus, ab omnibus tantũ non pro deo colatur.

b. Num exemplis probat quæ dixit hactenus.

c. Singulis dijs certa animalia ſacra ac dicata fuerũt apud ueteres Mercurio gallus, Muſis cicadæ, aquila Ioui, alijs alia, piſces etiam quibuſdã, ut Atheneus meminit lib. 7.

d. Ideſt ſi licuit mihi alienas fores aperire, & in ædibus obãbulare inuiſibilis cunctis exiſtens.

ἀπίθανον λέγεις, κλέπτην τὸν Ἑρμῆν αὐτὸν ὄντα, τοῖς ἄλλοις φθονεῖν τοῦ τοιούτου. ἀπίωμεν δ' ὅμως, ἀφέξομαι γὰρ τοῦ χρυσίου, ἢν δύνωμαι. ΑΛΕ. [a]ἀπότιλον ὦ Μίκυλλε πρότερον τὸ πτίλον. τί τοῦτο, ἄμφω ἀπέτιλας; ΜΙ. ἀσφαλέστερον οὕτως, ὦ Ἀλεκτρυὼν, καὶ σοὶ ἧττον ἄμορφον τὸ πρᾶγμα ἂν εἴη, ὡς μὴ χωλεύοις διὰ θάτερον τὶ ὁρᾷς μέρος. ΑΛΕ. εἶεν, ἐπὶ τὸν Σίμωνα πρῶτον ἄπιμεν, ἢ παρ' ἄλλον τινὰ τῶν πλουσίων; ΜΙ. οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ παρὰ τὸν Σίμωνα, ὃς ἀντὶ δισυλλάβου τετρασύλλαβος, ἤδη πλουτήσας, εἶναι ἀξιοῖ. καὶ δὴ πάρεσμεν ἐπὶ τὰς θύρας, τί οὖν ποιῶ τὸ μετὰ τοῦτο; ΑΛΕ. ἐπίθες τὸ πτερὸν ἐπὶ τὸ κλεῖθρον. ΜΙ. ἰδοὺ δὴ, ὦ Ἡράκλεις, ἀναπεπέταται, ὥσπερ κλειδὶ, ἡ θύρα. ΑΛΕ. ἡγοῦ ἐς τὸ πρόσθεν. ὁρᾷς αὐτὸν ἀγρυπνοῦντα, καὶ λογιζόμενον; ΜΙ. ὁρῶ νὴ Δία, πρὸς ἀμαυράν γε καὶ διψῶσαν τὴν θρυαλλίδα, καὶ ὠχρὸς δ' ἐστὶν, οὐκ οἶδ' ὁπόθεν, ὦ Ἀλεκτρυὼν. καὶ [b]κατέσκληκεν ὅλος, [c]ἐκτετηκὼς ὑπὸ φροντίδων δηλαδὴ, οὐ γὰρ νοσεῖν ἄλλως ἐλέγετο. ΑΛΕ. ἄκουσον, ἅ φησιν, εἴσῃ γὰρ, ὅθεν οὕτως ἔχει. ΣΙ. οὐκοῦν τάλαντα μὲν ἑβδομήκοντα ἐκεῖνα πάνυ ἀσφαλῶς ὑπὸ τῇ κλίνῃ [d]κατορώρυκται, καὶ οὐδεὶς ὅλως εἶδε, τὰ δὲ ἑκκαίδεκα εἶδε Σωσύλος ὁ ἱπποκόμος ὑπὸ τῇ φάτνῃ κατακρύπτοντά με. ὅλως γοῦν περὶ τὸν ἱππῶνα ἐστὶν οὐ πάνυ ἐπιμελὴς, ἄλλως τ' οὐδὲ φιλόπονος ὢν, [e]εἰκὸς δὲ [f]διηρπάσθαι πολλῷ πλείω τούτων, ἢ πόθεν

γὰρ

a. Aorist. a. est imperatiui modi uerbi ἀποτίλλω.
b. Præteritum est uerbi σκλίω areo.
c. Præteriti medij participiũ uerbi τήκω macero, tabesco, liquefacio.
d. Præteritum paßiuum Atticum est pro κατώρυκται. Attici enim inceptis ab α ι ω præfigunt in præterito duas priores literas præsentis.
e. Præteriti medij participiũ est impersonale ab εἴκω.
f. Præteritum paßiuum infinitiui modi à διαρπάζομαι.

ἦν

tiquam uerisimilem narras, nempe[a] Mercurium quum ipse sit fur, non sinere alios, ut idem faciant. Sed tamẽ abeamus. Nam aurum auferã, si modò possim. GAL. Pennam prius reuellito. Quid hoc rei? ambas reuulsisti. MIC. Tutius hoc quidem ô Galle, tum tibi minus fœdũ sit futurũ, ne altera caudæ parte mutilatus claudices. GAL. Age sanè: Sed utrum Simonem prius adimus, an alium quempiam diuitum? MIC. Haud aliò, imò ad Simonẽ, qui uidelicet pro dissyllabo,[c] tetrasyllabus esse affectet, posteaquàm diues euasit. Sed iam ad fores accessimus. Quid igitur deinceps facio? GAL. Pennam seræ admoue. MIC. Ecce autem, dij boni, ostiũ perinde atq; claui resilijt. GAL. Perge porrò procedens, [c]Vides illum uigilantem ac supputantem? MIC. Video per Iouem, & quidem ad obscuram siticulosamq; lucernã. Præterea pallet, haud scio unde Galle, totusq; exaruit, atq; extenuatus est, mirum, ni curis. Neq; enim auditum est illum alioqui malè habere. GAL. Ausculta quid dicat, siquidem intelliges, quibus de causis ad eum modũ sit affectus. SIMON. Nimirum septuaginta illa[d] talenta tutò admodum sub lectica defossa sunt, neq; quisquam alius omnino uidit. At uerò, sedecim illa Sosylus equiso uidit me sub præsepi occultantem. Itaq; de curando stabulo non est admodum sollicitus, quanquam nec aliàs admodum laboris appetens, u.. risimile est autem illum multò etiam his plura sustulisse.

a. Vide prouerb. Communis Mercurius.

b. Idest uult dici, pro Simon Simonides: ita ut fit pauperes quando ditescunt & ad honores euehuntur.

c. Effictio seu imago diuitis cogitabundi et rationem supputantis, auari et curis se macerantis.

d. Talẽtũ multiplex antiquis fuit, Ægyptiũ, Ptolemaicum, Syriũ, Tyriũ, Antiochenũ, Babylonicum, Euboicũ, Rhodium, Neapolitanũ, Syracusanum, Atticum, quod est cõmunius apud authores: quod et plerũq; intelligũt, quod coronatis ualebat sexcẽtis, Budæus de asse. e. Rationes quibus colligit So-

γὰρ ὁ Τίβιος τὸν τοῖχον αὐτῷ οὕτω μέγαν [a] ὠψώνηκε χθές; ἐλέγετο δὲ τῇ γυναικὶ [b] ἐλλόβιον [c] ἐωνῆσθαι πέντε δραχμῶν. ὅλως τἀμὰ οὗτοι [a] σπαθῶσι τοῦ κακοδαίμονος. ἀλλ' οὐδὲ τὰ ἐκπώματά μοι ἀσφαλῶς ἀπόκειται, τοσαῦτα ὄντα. [e] δέδια γοῦν, μή τις ὑπορύξας τὸν τοῖχον ὑφέληται ταῦτα, πολλοὶ φθονοῦσι, καὶ ἐπιβουλεύουσί μοι καὶ μάλιστα ὁ γείτων Μίκυλλος. ΜΙ. νὴ Δία, σοὶ γὰρ ὅμοιος ἐγώ, καὶ τὰ τρύβλια ὑπὸ μάλης ἔχω. ΑΛΕ. σιώπησον ὦ Μίκυλλε, μὴ καταφωράσῃ παρόντας ἡμᾶς. ΣΙ. ἄριστον γοῦν, ἄγρυπνον αὐτὸν φυλάττειν, ἅπασαν περίειμι διαναστὰς ἐν κύκλῳ τὴν οἰκίαν, τίς οὗτος; ὁρῶ σέ γε ὦ τοιχωρύχε, μὰ Δία. ἐπεὶ κίων γε ὢν τυγχάνεις, εὖ ἔχει. ἀριθμήσω αὖθις, ἀνορύξας τὸ χρυσίον, μή τί με πρῴην διέλαθεν. ἰδοὺ, πάλιν ἐψόφηκέ τις ἐπ' ἐμέ. δηλαδὴ πολιορκοῦμαι καὶ ἐπιβουλεύομαι πρὸς ἁπάντων. ποῦ μοι τὸ ξιφίδιον, ἂν λάβω τινά. θάπτωμεν αὖθις τὸ χρυσίον. ΑΛΕ. τοιαῦτα μέν σοι, ὦ Μίκυλλε, τὰ Σίμωνος, ἀπίωμεν δὲ καὶ παρ' ἄλλον τινά, ἕως ἔτι ὀλίγον τῆς νυκτὸς λοιπόν ἐστιν. ΜΙ. ὁ κακοδαίμων, οἷον [f] βιοῖ τὸν βίον. ἐχθροῖς οὕτω πλουτεῖν γένοιτο. κατὰ κόρρης γοῦν πατάξας αὐτὸν ἀπελθεῖν βούλομαι. ΣΙ. τίς ἐπάταξέ με; λῃστεύομαι ὁ δυστυχής. ΜΙ. οἴμωζε, καὶ ἀγρύπνει, καὶ ὅμοιος γίγνου τὸ χρῶμα τῷ χρυσῷ, [g] προστετηκὼς αὐτῷ. ἡμεῖς δέ, εἰ δοκεῖ, Γνίφωνα τὸν δανειστὴν

a. Ab ὀψωνέω unde nomē ὀψώνιον, omne id quod dabatur præter panem & uinum: ab ὄψω uel ἕψω elixo, coquo, uel ὀπτάω asso, & ὠνέομαι emo. græci quoq; stipēdia, opsonia uocabant.

b. Dißipabūt Aorist. 2. paßiuus coniunctiui modi, à σπάομαι.

c. Ornamētum ab aure dependens, διὰ τὸ ἐν τοῖς λοβοῖς τῶν ὤτων εἶναι.

d. Præteritum paßiuum infinitiui modi. Atticum pro ὠνῆσθαι ab ὠνέομαι.

e. Præteritū medium à λάκω. f. A βιόω. g. Affixus, præteritum medium à τήκω, ut suprà quoq; annotauimus.

Nam unde alioqui Tibius heri tam ingens salsamentum illi opsonio proposuisset? Tum autem aiunt, illum monile emisse uxori drachmis quinq;. Heu misero mihi. Hi omnia mea dißipabunt bona. Quid quòd ne pocula quidem sat in tuto mihi recondita sunt, quum sint multa. Vereor enim, ne quis ea suffosso pariete tollat, complures mihi inuident, atq; insidias parant. Præter cæteros autem Micyllus iste uicinus. MIC. *Ita per Iouem. Nam tibi sum similis ac*[a] *patellas sub ala gesto.* GAL. *Tace Micylle, ne protinus ipso in furto nos prodas.* SIMON. *Optimum igitur fuerit ut ipse insomnis seruem. Omnem obibo domum in orbem obābulans. Quis iste? uideo te per Iouem. O parietū perfoßor, posteaquàm es columna, benè res habet. Pernumerabo denuò refossum argētum, ne quid fortè dudum me fugerit. En rursum, obstrepuit mihi nescio quis. Nimirum obsideor, atq; insidijs appetor ab omnibus, ubi mihi gladius? Si quenquam deprehendero, rursum aurum defodiamus.* GAL. *Sic tibi habent ô Micylle, res Simonis. Sed abeamus ad alium quempiam donec noctis adhuc aliquantulum superest.* MIC. *O miser, cuiusmodi uiuit uitam? hostibus eueniat ad hunc modum diuitem esse. Itaq; pugno illi in maxillam illiso, uolo discedere.* SIMON. *Quis me pulsauit? Latrocinio despolior, miser.* MIC. *Plora ac uigila,*[b] *auriq; similis corpore reddaris: quandoquidem illi affixus, deditus es. Nos autem, si uidetur, Gniphonem fœneratorem uisamus. Nam nec is*

sylum sedecim talenta abstulisse.

a. Ideſt quemadmodum tu mihi olim pauperi, pauper ipse quoque cum te in Saturnalibus inuitasſem, abiens furabaris ollam fictilem, quam hinc habebam unicā: sic nūc contrà, tibi uolo furari diuiti.

b. Ideſt patellas quemadmodum aurū. Diogenes Cynicus mirabilis ille Philosophus, aliquando rogatus quare aurum pallidum esset: respōdit, quia multos habet insidiatores.

ἴδωμεν, οὐ μακρὰν δὲ καὶ οὗτος οἰκεῖ. [a]ἀνέῳκται αὐτῷ ἡ θύρα. ΑΛΕ. ὁρᾷς ἐπαγρυπνοῦντα καὶ τοῦτον ὑπὸ φροντίδων, ἀναλογιζόμενον τοὺς τόκους, καὶ τοὺς δακτύλους κατεσκληκότα ὃν δεήσει[b] μετ᾽ ὀλίγον πάντα ταῦτα λιπόντα [c]σίλφην ἢ ἐμπίδα ἢ [d]μυῖαν γενέσθαι. ΜΙ. ὁρῶ κακοδαίμονα καὶ ἀνόητον ἄνθρωπον οὐδὲ νῦν πολὺ τῆς σίλφης ἢ ἐμπίδος ἄμεινον βιοῦντα, ὡς δὲ καὶ οὗτος ἐκτέτηκεν ὅλος ὑπὸ τῶν λογισμῶν ἐπ᾽ ἄλλον ἀπίωμεν. ΑΛΕ. παρὰ τὸν σὸν Εὐκράτην, εἰ δοκεῖ. καὶ ἰδοὺ, γὰρ ἀνέῳκται καὶ αὕτη ἡ θύρα, ὥστε εἰσίωμεν. ΜΙ. ἅπαντα ταῦτα μικρὸν ἔμπροσθεν ἐμὰ ἦν. ΑΛΕ. ἔτι γὰρ σὺ ὀνειροπολεῖς τὸν πλοῦτον; ὁρᾷς γοῦν τὸν Εὐκράτην αὐτὸν μὲν ὑπὸ τοῦ οἰκέτου, πρεσβύτην ἄνθρωπον. ΜΙ. ὁρῶ νὴ Δία καταπυγοσύνην τινά, καὶ παθητιασμόν, καὶ ἀσέλγειαν οὐκ ἀνθρωπίνην, τὴν γυναῖκα δὲ ἑτέρωθι, ὑπὸ τοῦ μαγείρου μοιχευομένην καὶ αὐτήν. ΑΛΕ. τί οὖν ἐθέλοις ἂν καὶ τούτων κληρονομεῖν ὦ Μίκυλλε, καὶ πάντα ἔχειν τὰ Εὐκράτους. ΜΙ. μηδαμῶς, ὦ Ἀλεκτρυὼν, λιμῷ πρότερον ἀπολοίμην, ἢ τοιοῦτόν τι πείσωμαι, χαιρέτω τὸ χρυσίον, καὶ τὰ δεῖπνα. δύο ὀβολοὶ ἐμοί γε πλοῦτός ἐστι μᾶλλον, ἢ τειχωρυχεῖσθαι πρὸς τῶν οἰκετῶν. ΑΛΕ. ἀλλὰ νῦν, ἡμέρα γὰρ ἤδη ἀμφὶ τὸ λυκαυγὲς αὐτὸ, ἀπίωμεν οἴκαδε, παρ᾽ ἡμᾶς, τὰ λοιπὰ δὲ εἰσαῦθις ὄψει, ὦ Μίκυλλε.

a. Tertia persona præteriti paßiui attica ab ἀνοίγομαι.

b. Reuertitur ad Metamorphosin, hoc est migrationem animarũ, quæ Pythagoras ambulare docuit in omnium animantium corpora.

c. σίλφη Blatam significat σκώληκα.

d. Περὶ μυίας de musca, extat uersiculus prouerbialis ualde elegans, quem non grauabor adscribere. ἔχει καὶ ἡ μυῖα σπλῆνα ἔνεστι καὶ μύρμηκι χόλος. docet autem neminem inimicum quamuis humilem esse aspernandum.

procul hinc habitat: ipsæ nobis suapte sponte fores patuerunt. GAL. Vides hunc quoq; curis inuigilantem, & usurarum rationes iterantem digitis contortis? cui propemodum relictis his omnibus sit in silpham, aut^a culicem, aut muscam abeundum. MIC. Equidem uideo miserum ac uecordem hominem, ne nunc quidem multò meliorem, uiuere uitam, quàm silphæ aut culicis: adeò totus & hic à curis & rationibus est extenuatus. Nuncad alium eamus. GAL. Ad^b tuum, si uidetur, Eucratem. En tibi fores per se patuere. Quin introimus? MIC. Paulò antè hæc omnia mea erant. GAL. At etiam nunc tu diuitias somnias? uides igitur Eucratem ipsum quidem à famulo, uirum natu grandem. MIC. Video profectò quiddam haudquaquam uirile. Porrò altera ex parte ipsam item uxorem à coquo constuprari. GAL. Quid ergo? Num optaris & horũ hæres existere Micylle, cunctaq; poßidere, quæ sunt Eucratis? MIC. Haudquaquam Galle: imò fame citius interierim, quàm id genus quippiam patrarem. Valeat aurum & conuiuia. Duo oboli mihi potiores diuitiæ sunt, quàm si à domesticis mihi domus profodiatur. GAL. Sed iam nunc quandoquidem dies fermè diluxit, domũ ad nos redeamus. Reliqua rursus aliàs uidebis Micylle.

a. Ἐμπίδα Theodorus Gaza apud Aristotelem modò culicem palustrem reddidit, modò culicem mulionẽ, nonnũquam uerò simpliciter culicem: uide Aristotelem lib. 5. historiæ animalium cap. 19. ἐμπίδας uero Aristophanes ὀξυστόμους dixit in auibus ὀξυαδόσας, & in νεφέλαις sonoras esse ἐμπίδας ait.

b. A quo fuerat acceptus cõuiuio & qui ipsi causa fuerat aurei somnij, quemadmodũ in initio Dialogi statim dictum est. Id est, somniauerat quomodo mortuo Eucrate bona ad se tanquam hæredem proximum peruenissent.

FINIS.

ΞΕΝΟΦΑΝΟΥΣ
περὶ μετεμψυχώσεως
Πυθαγόρου.

ΚΑὶ ποτέ μιν στυφελιζομένου σκύλακος παριόντα,
Φασὶν ἐποικτεῖραι καὶ τόδε φάσθαι ἔπος.
Παῦσαι μὴ δὲ ῥάπιζ' ἐπεὶ φίλου ἀνέρος ἐστὶ
ψυχή, τὴν ἔγνων φθεγξαμένης ἀΐων.

XENOPHANIS

ELEGIA DE ME-tempsychosi Animarum Pythagoræ.

QVi catulum duro miseratus uerbere cæsum,
Cùm, ut fama est, olim præterijsset, ait:
Desine, ne miserum cædas, nam charus amici
Est animus, quod uox indicat ipsa mihi.

VITA PYTHAGORAE.

PYthagoras Samius philosophus, patre Demarato, locuplete ac negociatore,[a] Ægyptum primò, mox Babyloniam, discēdi syderū cursus gratia, profectus est. Inde egressus, in Cretam ac Lacedæmoniam peruenit, ut Lycurgi et Minois inclytas ea tempestate leges[a] agnosceret. Ad ultimum in Italiam transmittens[b] Crotone cōsedit, ubi populos luxuriæ assuetos autoritate ac doctrina ad frugalem cultū reuocauit: matronas ad pudicinā, iuuenes ad modestiā cohortari cœpit. Eius passim sanctitate ac uitę abstinētia inductæ mulieres, auratas uestes, ornamentaq́; lasciuiora in templo Iunoni consecrauere.

a. Veteres plerique discendi gratia terras peregrinas abierunt. Sic Cicero non contentus audiuisse doctißimos quosq; philosophos & rhetores Athenis, nisi quoque in Rhodo magnū Apolloniū rhetorem, & Poßidonium philosophū audiuisset, in quorum & conspectu magna cū admiratione & stupore omniū declamauit. Sic Apollonius Tyanæus, seu magnus, seu philosophus, discēdi & uidendi causa totum terrarum orbem peragrauit: quemadmodum id docet Philostratus in octo libris de Apollonio.

b. Quæ fuit ciuitas Italiæ, in sinu Tarentino, Milone Crotoniata discipulo Pythagoræ, deniq; multis alijs athletis & Pythagoreis celeberrima, quemadmodum et id prouerbio significatum est, Crotoniatarum postremus, is reliquorum Græcorum primus est. Item, Crotonæ salubrius.

secrauere. Sed ex iuuenibus 300. cum sodalitij iure sacramento quodam nexi, separatim à cæteris ciuibus religionis ac modestiæ causa agitarẽt, suspitione clandestinæ cõiurationis, ciuitatem in se conuerterunt. Itaq; eos in unam domum coactos, uulgus cremare cõtendens, omnia tumultu cõpleuit, ubi 60. periere, cęteri in exilium profecti. Pythagoras itaq; cum multos annos Crotone egisset, [a] Metapõtum migrauit, ibiq; decessit. Cuius tanta fuit admiratio, ut ex domo eius templum facerent, eumq; pro deo colerẽt. Hæc ex Trogi libro 20. Quintilianus autẽ lib. 9. Cicero uerò ait, Tãtum opinio de Pythagora præiudicari potuit, ut eius etiã sine ratione ualeret autoritas. Docuit in Italia regnante Seruio Tullo: Liuius & Dionysius authores. Eius Philostratus in principio uitæ Apollonij pluribus uerbis meminit: [b] quemadmodum ab omnibus abstineret animalibus, animamq; reducem putaret. Se propterea Euphorbum Troianum dicebat, deinde pauonem fuisse. Ex quo Persius noster Pythagoræum appellat

a. Metapõtum Italiæ oppidũ est, agricolatione et terræ prouentu felix: cõditum post bellum Troianum à socijs Nestoris suauiloqui illius, ut est apud Homerũ.

b. De quo multa apud Laërtium, Plutarchũ etiam, Erasmũ in chiliadibus, Clementem in τρώμασι, ubi exponunt hi autores Symbola Pythagoræ, in quibus tota historia uitæ, & Scholæ, morũ atq; studiorum Pythagoræ cõtinetur. Vide quoq; nostras Annotationes quas fecimus in Dialogum Luciani, qui Gallus inscribitur.

pellat pauonem. De ipſius ſecta ſcripſit Iamblicus libros tres, qui adhuc extant, in quos commẽtarios edidit Simplicius. Opus utrunq; in bibliotheca Vaticana conſpicitur. Ipſius apophthegma φίλων πάντα κοινὰ, Amicorum omnia communia. Hæc Volaterranus.

FINIS.

BASILEÆ, EX OFFI-
CINA IACOBI PARCI,
SVMPTIBVS IOANNIS OPO-
RINI, ANNO M.D.LVII.
MENSE AVGVSTO.

Chartarum series.

a b. AA BB CC DD EE FF, A B C D E
F G H I K L M N O P Q R S T V,
A *a* Bb Cc Dd Ee.

Tot *folio, quot signaturæ, nisi quòd* FF *coniuncta cum* V, *debet disiungi.*

APPENDIX.

QVia ſæpe in Catalogo noſtro facta eſt mentio magni uoluminis Græcorum Epigrammatum, ſimiliter & orationum & Epiſtolarum Grȩcarum ab Aldo editarum; ſubijcimus nunc de ijs pauca, ut & hæc præclara uolumina paucis nota, adoleſcentes qualia ſint, cognoſcant,

Epigrammata ueterum Græcorum plurimorum, quæ Agathias Scholasticus collegerat, lasciuioribus resectis, in unum iam uulgò sparsum uolumen coëgit. Hæc epigrammata in libros 7. digesta, Anthologij, id est, Florilegij titulo, Aldus excudit Venetijs, in 8. 1521. Singulis libris præponuntur argumenta, siue loci communes, secundum quos ipsa epigrammata distributa sunt. Primus liber uarios communes locos complectitur. Secundus, habet epigrammata scoptica, dicteria, sales. Tertius, epitaphia. Quartus, epigrammata in Deorum imagines, hominum statuas, animalium effigies: & in loca quædam, siue topographias. Quinto libro inest Christodori poëtæ Thebani copitæ descriptio imaginum publici Gymnasij, quod Zeuxippi cognominabatur, quibus exprimuntur laudes plurimorum doctorum, & aliâs insignium uirorum: item epigrammata in aurigas Hippodromi Constātinopolitani. Sextus liber epigrammata continet anathematica, id est, consecrationum & dedicationum. Postremus, meretricia & amatoria.

Eadem rursus impressa sunt Basileæ in officina Frobeniana, anno 1549. in folio, cum doctißimis Commentarijs doctißimi uiri Ioannis Brodæi, qui etiam doctißima Commentaria in Q. Calabri Paralipomena Homeri, & Coluthum de Raptu Helenæ, edidit: & prodibunt etiam paulò pòst eius commentarij in Euripidem. Extant etiam Vincentij Obsopæi doctißimæ annotationes in ea epigrammata ab Oporino impressæ, in 8. Autores autem quorū epigrammata in eo uolumine ponuntur, sunt propè trecenti. Eorum nomina breuitatis causa prætereo.

Epistolæ diuersorum philosophorum, oratorum, rhetorum, Græcè impressæ duobus tomis, in 4. ab Aldo, Venetijs anno 1499. mense Martio.

Nomina

Nomina autorum quorum Epistolæ in primo tomo continentur,

Synesius.
Demosthenes.
Plato.
Aristoteles.
Philippus.
Alexander.
Hippocrates.
Diogenes.
Crates.
Anacharsis.
Euripides.
Theano.
Melissa.
Mya.
Theophylactus.
Ælianus.
Æneas.
Procopius.
Dionysius.
Lysis.
Amasis.
Democritus.
Heraclitus.
Alcyphron.
Philostratus.
Musonius.

Quæ in secundo tomo habentur,

Basilius Magnus.
Chion Platonicus.
Isocrates orator.
Brutus Romanus.
Apollonius Tyanensis.
Iulianus Cæsar apostata.
Libanius rhetor.
Æschines orator.
Phalaris tyrannus.

¶ De magno uolumine græcorum Rhetorum, ab Aldo Venetijs in folio æditorum.

IN eo uolumine insunt orationes Græcæ Demosthenis, Æschynis, Lysiæ, Lycurgi, Antiphontis, Andocidis, Isocratis, Antisthenis, Demadis, Herodis Attici, omnium Rhetorum Athenienšium, Isæi præterea Assyrij, Dinarchi Corinthij, Gorgiæ Leontini, Alcidamantis, Aristidæ Adrianæi, & quædam alia.

Jvis Rujezb FINIS. Nouelle tubul.